CODEX FRISIANUS.

EN SAMLING AF NORSKE KONGE-SAGAER.

UDGIVEN

EFTER OFFENTLIG FORANSTALTNING.

CHRISTIANIA.
P. T. MALLINGS FORLAGSBOGHANDEL.

1871.

P. T. MALLINGS OFFICIN.

FORORD.

Nærværende Bog, der udkommer som den anden i Rækken af Sagahaandskrifter, der skulle udgives paa offentlig Foranstaltning blandt Kildeskrifterne til Norges Historie, er bleven kaldet Codex Frisianus efter Bogens Eier Otto Friis i Salling. Bogen kom siden i Etatsraad Jens (Janus) Rosenkrantz's Besiddelse, fra hvis Arvinger den erhvervedes af Arne Magnusson Aar 1696. Paa et Smudsblad foran i Bogen, hvilket blev borttaget, da Arne lod den indbinde paa ny, stod „Andreas Matthiæ Slangendorpius" med en Haand efter Arnes Mening fra Aar 1600 eller kanske noget ældre, en Mand af dette Navn har altsaa da været dens Eier. (Jfr. Arne Magnussons egenhændige Haandskriftkatalog Cd. Arn. Magn. 435a qv.).

Bogen er efter al Sandsynlighed skreven i Norge af en Islænder ved Begyndelsen af det 14de Aarhundrede. At den ikke har været paa Island, tör man vel slutte dels deraf, at den er bedre vedligeholdt og ikke har lidt saa meget ved Rög og hyppig Slid og Brug, som sædvanlig har været Tilfælde der paa Öen med Böger af lignende Indhold (man sammenligne Morkinskinna og Hrokkinskinna), dels deraf at alle Tilskrifter i Randen fra en ældre Tid ere med norske, undertiden noget svenskladende Hænder, fra 15de Aarhundrede), de is-*

---

*) *For Exempel: Spalte 153 nederst paa Siden (ved Begyndelsen af Cap. 25, Udg. S. 179) staar* woro the rudu iarlar aff gango rolffs æt och norsk(e); *Sp. 167 överst (Udg.* 195^{19}*)* Affrica er serckland kallad; *Sp. 219 (Udg.* 256^{34}*)* Olauer kyrre let byggia Biorgen, han var kong Haraldz son sancte Oluffz broder soon; *Sp. 246 (Udg. S.* 288^{37}*)* heidabu thet er slesuigk. *Oftere ere disse Antegnelser paa Latin (Jfr. Fornmanna Sögur IX P. XV).*

landske Marginalnoter) synes derimod först tilskrevne, efter at Bogen var kommen til Danmark, ved Aar 1700. At Skriveren har været en Islænder, derfor taler Haanden, og de enkelte norske Egenheder, som maatte findes, kunne hidröre fra et længere Ophold i Norge eller komme deraf, at han har bestemt Bogen for norske Læsere. (Jfr. Gislason: Um frumparta islenzkrar tungu, P. VII.). Bogen findes nu opbevaret paa Universitetsbibliotheket i Kjöbenhavn som No. 45 Folio blandt de Arna-Magnæanske Haandskrifter.*

Texten i Frisianus stemmer indtil Slutningen af Harald Haardraades Saga væsentlig med Heimskringla. Herved maa bemærkes, at Olaf den Helliges Saga er forbigaaet, hvilket Afskriveren selv har antydet ved de med Rödt skrevne Ord Sp. 145 (Udg. S. 167^{33}): Her skal inn koma saga Olafs konungs hins helga, *hvorefter han umiddelbart fortsætter med Overskriften til Magnus den Godes Saga. Han har sandsynligvis skrevet Olaf den Helliges Saga i en særskilt Bog, som nu er tabt, men hvoraf Papircodex Arn. Magn. No. 70 Folio formodentlig er en Afskrift. Ved Enden af Harald Haardraades Saga har det været Afskriverens Mening at tilföie nogle af de Episoder, som andre Haandskrifter indflette i denne Saga, men som mangle i Heimskringla, han er imidlertid kun bleven færdig med den om Thorgils Fisker Spalte 215, Udg. S. 254^{32}—256^{11}, (jfr. den noget afvigende Recension af samme Fortælling i Hulda, Fornm. S. VI, 384—388, og Morkinskinna S. 101—103), og har til de övrige levnet et aabent Rum af 2½ Spalte, hvorefter han har begyndt Olaf Kyrres Saga paa Bagsiden af det 55de Blad Sp. 219 (Udg. S. 256^{12})**).*

I Olaf Kyrres og Magnus Barfods Saga ere Afvigelserne ikke saa ubetydelige fra Heimskringla; disse blive endnu mere iöinefaldende, naar man udskyder af Texten i denne, hvad der mangler i Haandskriftet Kringla (jfr. Forordene til Christiania-Udgaven af Heimskringla XIX.). I de fölgende Kongers Sagaer indtil Haakon Herdebreds er der heller ikke saa faa Forskjelligheder, men denne sidstes Saga og Magnus Erlingssöns stemmer igjen næsten ganske med Heims-

---

*) *Saaledes Sp. 366 (Udg. S. 427^{10}):* visur þessar badar eru i haattalykli Snorra, *og lidt ovenfor samme Spalte (Udg. S. 426^{24}):* Gunnarr *NB.* þetta er nomen proprium viri i hättal. Sn. *Paa Spalte 270 (Udg. S. 315^{21}) har Arne Magnusson i Randen tilföiet* Andress *for det feilagtige* Sæmundar *i Texten.*

**) *I Udgaven er her ved Forglemmelse Spaltetallet [219] bleven udeladt, ligesom heller ikke det ubeskrevne Rum i Codex i nogen Note er bleven antydet.*

kringla. Da Afskriveren har ladet 1½ Spalte ubeskreven mellem Magnus Erlingssöns og Haakon Haakonsöns Saga og begyndt denne sidste paa et nyt Læg, Blad 84 Sp. 333, har det maaske været hans Hensigt her at indföre Sverres Saga.

Hvad Orthographien i Codex Frisianus angaar, da er den i enkelte Punkter mindre regelmæssig og mere vilkaarlig end sædvanlig i Haandskrifterne fra den Tid. Dette har voldet nogen Forlegenhed ved Oplösningen af enkelte Forkortninger, som man har været nödt til at gjengive afvexlende efter den uregelmæssige Maade, hvorpaa de skrives fuldt ud af Afskriveren selv. Saaledes vexler idelig o *og* u *(den sidste Vokal hyppigst skreven* v*) i Endelser, Imperfekt Flertal af* vera *skrives omtrent 5 Gange fuldt ud* vorv, *og ligesaa mange Gange* voro*; Dativen af* hann *findes to Gange helt ud skreven* honom, *Forkortningen* v̊ *er derfor afvexlende oplöst* voro *og* vorv, h'm *altid* honom; *dette gjælder Prosaen, i Versene derimod findes 3 Gange* várom *og ligesaa mange Gange* hanom. *Man har oplöst* þeirra, þeirrar, þeirri *(ikke* þeira *o. s. v.), fordi der én Gang skrives helt ud* þeirra, *én Gang* þeiʀa, *og én Gang* þeiʀi, *ellers altid forkortet* þ'ra *o. s. v. Ordet* orrosta *skrives Spalte 1 (Udg. S. 2*[1]*) fuldt ud* orustur*; paa Grund heraf er* ōra *ogsaa ellers bleven oplöst* orusta *med enkelt* r, *da man först senere blev opmærksom paa, at det et andet Sted, nemlig Sp. 131 (Udg. S. 151*[14]*) skrives fuldt ud* orrvstom*; conseqvent burde man derfor hele Bogen igjennem have vexlet mellem disse to Skrivemaader. Præpositionen* fyrir *findes i det mindste 6 Gange fuldt ud skrevet saaledes, og derfor er ogsaa Ordets Forkortning* f' *oplöst paa denne Maade.* Byskop *er skrevet med y, da det findes saaledes paa ét Sted, ellers stadig forkortet* b'p. *Som Særegenheder for dette Haandskrift kan man mærke: Formen* egi *for Nægtelsen, der forekommer saaledes omtrent 13 Gange fuldt ud skreven, det sædvanlige* eigi *forekommer, saavidt bemærket, kun to Gange, ellers altid forkortet* eḡ *eller* ė; hofi, hofir *og* hofr *forekommer S. 40*[3.5]*, 80*[27]*, 82*[22]*, 206*[25]*, 241*[17]*, 247*[28]*, 361*[12] = hefi, hefir; *ligesaa bruges to Gange* ofir *S. 29*[33]*, 324*[8] = yfir. *Temmelig hyppig bruges den latinske Forkortning* s; *(d. e.* sed*) for* helldr, *og det ikke blot, hvor dette Ord er Partikel, men ogsaa én Gang for Præsens af Verbet* halda, *nemlig Sp. 258*[18] *(Udg. S. 302*[16]*). Blad 98 (Udg. S. 453*[35]*—456*[36]*) er med Undtagelse af sidste Spalte skrevet af en anden Haand end det övrige i Bogen, den samme Haand har*

ogsaa tilföiet de fleste Capiteloverskrifter. Man kunde fristes til at tro, at Islænderen her er bleven aflöst af en Nordmand, at slutte af den hyppige Brug af æ *og* æi *for* e *og* ei, *samt* iærl *for* iarl. *Denne anden Haand bruger ogsaa det sammendragne* kongr *for* konvngr, *hvilken sidste Form i det mindste 4 Gange findes fuldt ud skreven af förste Haand, ellers forkortet* k'gr.

Med Hensyn til Textens Behandling forövrigt har man sögt at gjengive den saa nöiagtigt, som det med almindelig Tryk er muligt, og kun hist og her rettet enkelte Bogstavfeil, saaledes at Haandskriftets Læsemaade da er angivet i en Note med Tilföielse af Cd., naar ikke Forandringen bestaar i Tillæg af enkelte Bogstaver eller Ord, thi i saa Fald er Forandringen betegnet ved at sætte det indskudte i Parenthes ( ). Haandskriftets Capitelinddeling er bibeholdt (de tilföiede Tal findes dog ikke i Codex), de med Rödt tilföiede Overskrifter ere gjengivne med spærret Tryk, og hvor det til disse bestemte aabne Rum ikke var bleven udfyldt i Codex, ere Overskrifter hentede andenstedsfra og tilföiede i Udgaven in Parenthesi. Hvor en malet Begyndelsesbogstav, större end de sædvanlige Capitelinitialer, antyder et nyt Afsnit eller en ny Saga, er ogsaa en större Bogstav anvendt her i Udgaven.

En Fordel er bleven denne Udgave af Frisianus til Del, som desværre savnedes ved Flateyjarbók, nemlig den at have kunnet benytte selve Codex her i Christiania. Denne Omstændighed, der skyldes den Arna-Magnæanske Commissions sjældne Liberalitet, har i betydelig Grad lettet Udgivelsen, idet det derved er bleven muligt at fordele Arbeidet paa flere Hænder. Saaledes er Texten bleven afskreven af Amanuensis ved Universitetsbibliotheket A. Drolsum, der ogsaa har læst förste Correctur, anden Correctur og Revisionen læstes af undertegnede Unger. Navneregistrene ere udarbeidede af Studios. Philologiæ Greve.

Christiania i Juli 1871.

C. R. Unger.

INDHOLD.

Prologvs.

A bok þessi let ek rita fornar frasagnir vm hofðinngia þa er riki hafa haft a Norðrlondom ok a danska tungu sua sem ek hefi heyrt froða menn segia. Sua ok nokkurar kynsloðir þeirra eftir þui sem mer hefir kent verit. Sumt þat er finnz i langfeðgatali þar er konvngar eða aðrir storęttaðir menn hafa rakit kyn sitt. Enn sumt er ritað eftir fornum frasavgnum eða kvęðom eða sꜹgolioðom er menn hafa haft til skemtanar ser. þott ver vitim eigi sannyndi a þui þa vito ver dęmi til at gamlir fręðimenn hafi slikt fyrir satt haft. þioðolfr or Hvini var skalld Haralldz konvngs hins harfagra. hann orti kvęði vm Rognvalld konung heiðom hęra. þat er kallat Ynglingatal. Rognvalldr var son Olafs Geirstaða alfs. broður Halfdanar svarta. J þesso kvęði ero nemndir .xxx. langfeðga hans ok sagt fra dꜹða hvers þeirra ok legstað. Fiolnir er sa nefndr er var son Yngvifreys. þess er Sviar hafa blotað siðan. af hans nafni ero siðan kallaðir Ynglingar. Eyvindr skalldaspillir taldi ok langfeðga Hakonar iarls hins rika i kvęði þui er Haleygia(tal) heitir. er ort var (vm) Hakon. Sęminngr er nefndr son Yngvifreys. sagt er ok þar fra dꜹða hvers þeirra ok hꜹgstað. Eftir þioþolfs sꜹgn er fyrst ritin ęfi Ynglinnga ok þar við aukit eftir sꜹgn froðra manna. Hin fyrsta olld er kꜹllud brvna olld. þa skylldi brenna alla dꜹða menn ok reisa eftir bꜹtasteina. Enn siðan er Freyr hafði heygðr verit at Vppsꜹlum þa gerdo margir hofðinngiar eigi siðr hꜹga enn bꜹtasteina til minningar vm fręndr sina. Enn siðan er Danr enn mikillati Danakonvngr let ser hꜹg gera. ok bꜹð at bera sig þannig dꜹðan. með konvngs skrvði ok herbunaði. ok hest hans við ollu sꜹðolreiði ok mikit fe annat ok hans ęttmenn gerðo margir sva siðan. ok hofzt þar hꜹgs ꜹlld i Danmork. Enn lengi siðan hellzt brvna ꜹlld með Svium ok Norðmonnom. Enn er Haralldr hinn harfagri var konvngr i Noregi. þa bygðizt Island. Með Haralldi konvngi voro skalld ok kvnna menn enn kvęði þeirra ok allra konvnga kvęði þeirra er siðan hafa verit i Noregi. ok tokom ver þar mest dęmi af. þat er sagt er i þeim kvęðom er kveðin voro fyrir sialfvm hofðingiom eða sonum þeirra. tokom ver

þat allt fyrir satt er i þeim kvęðom finnz vm ferðir þeirra eða orustur. Enn þat er háttr skallda at lofa þann mest er þa erv þeir fyrir. enn engi mundi þat gera at segia sialfum honom þꜷ verk hans er allir þeir er [2] heyrði vissi at hegomi vęri ok skrꜷk ok sva sialfr hann. þat vęri þa hað enn eigi lof. — Ari prestr hinn froði þorgilsson Gellissonar ritaði fyrst manna her a landi at noręno mali frędi będi forna ok nyia. ok ritaði hann mest i vpphafi sinnar bokar fra Islandz bygð ok lagasettning. Siþan fra lꜷgsꜷgomonnom. hversv lengi hverr hafði haft ok hafði fyrst aratal til þess er kristni kom a Island. enn siðan allt til sinna daga. hann tok þar við morg onnvr dęmi. bęði konvnga ęfi i Noregi ok Danmork ok sva a Englandi eða enn stórtiþinndi er gerzt hofðo her a Islandi. ok þikkir morgvm vitrvm monnvm hans sꜷgn oll merkilig. var hann forvitri ok þo gamall. sva at hann var fęddr nęsta vetr eftir fall Haralldz konvngs Sigvrðarsonar. hann ritaði sem hann sialfr segir ęfi Noregs konvnga eftir sꜷgo Oddz Kolssonar Hallzsonar af Siðo. Enn Oddr nam at þorgeiri afraðzkoll. þeim manni er vitr var ok sva gamall at hann bio þa i Niðarnesi er Hakon iarl hinn riki var drepinn. J þeim sama stað let Olafr Tryggvason efna til kꜷpangs. þar sem nv er. Ari prestr þorgilsson kom .vij. vettra gamall i Hꜷkadal til Hallz þorarinssonar ok var þar .xv. vetr. Hallr var storvitr ok minnigr. hann mvndi þat er þangbrandr skirði hann þrevetran. þat var vettri fyrr enn kristni var i log tekin her a Islandi. Ari var .xij. vettra gamall þa er Isleifr byskvp andaðiz. Hall(r) for milli landa ok hafði felag Olafs konvngs hins helga. ok fekk af þvi mikla vppreist. var honom af þvi kvnnigt konvngsriki hans. Enn er Isleifr byskvp andaðiz. var liþit fra falli Olafs konvngs Tryggvasonar nęr .lxxx. vettra. Hallr andaðiz .ix. vettrvm siðarr enn Isleifr byskvp. þa var Hallr at vettratali nirędr ok .iiij. vettra. hann hafði gert bu i Hꜷkadal þritvgr. ok bio þar .lx. ok .iiij. vettra. sva ritaði Ari prestr. Teitr son Isleifs byskvps var með Halli i Hꜷkadal at fostri ok bio þar siðan. hann lęrði Ara prest ok sagði honom marga frędi. þa er Ari ritaði siðan. Ari prestr nam ok marga frędi at þuriði dottur Snorra goða. hon var spꜷk at viti. hon mvndi Snorra feðr sinn. Enn hann var þa nęr halfertogr er kristni kom a Island. enn andaðiz einom vettri eftir fall Olafs konvngs hins helga. þvi var eigi vndarligt at Ari prestr vęri sannfroðr at fornvm tiþinndom bęði her ok vtan landz at hann var sialfr namgiarn ok vitr ok minnigr. enn hafði nvmit at gomlum monnum froðom. Enn kvęðin þikkia mer sizt or stað fęrð. ef þꜷ ero rett kveðin. ok rꜷksamliga vpptekin.

[3] **Her hefr vpp konvnga bok eftir savgn Ara prestz froða.
Oc héfr fyrst vm þriþivnga skipti heimsins.
En sidan fra avllvm Noregs konvngvm.**

Kringla heimsins su er mannfolkit byggvir er miog vágskorin. ganga stór hꜹf or vtsianom inn i iorðina. Er þat kvnnigt at haf gengr af Níorvasundom ok allt v́t til Iorsalalandz. Af hafino gengr langr hafsbotn til landnorðrs. er heitir Svartahaf. sa skilr heims þrið(i)vnnga. heitir fyrir austan Asia. enn fyrir vestan kalla svmir Evropa. enn sumir Enea. Enn norðan af Svartahafi gengr Sviðioþ en mikla eða hin kallda. Sviðioþ hina myklo kalla sumir menn eigi minni enn Serkland hit mikla. svmir iafna henni við Blaland hit mikla. hinn neyrðri hlutr Sviðioþar liggr obygðr af frosti ok kvlþa. sem hinn syðri lutr Blalandz er ꜹðr af solar hita. J Sviðioþ ero stor herot morg. ok margskonar þioðir vndarligar. ok margar tvngvr. þar ero dvergar. ok risar. ok blamenn ok þar ero dyr ok drekar fvrðuliga storir. Or norðri fra fiollum þeim er fyrir vttan ero bygð alla. fellr a vm Sviðioð. sv er at retto heitir Tanakvisl eða Vanakvisl. hon kemr til siafar inn i Svartahaf. J Vanakvislom var þa kallat Vanaland eða Vanaheimr. sv á skilr heims þriðionnga. heitir fyrir ꜹstan Asia. enn fyrir vestan Evrópa sem fyrr var sagt.

Fra Oðni.

2. Fyrir ꜹstan Tanakvisl i Asia var kallat Asaland[1] eða Asaheimr. enn hofvtborgin er var i landino kolloðo þeir Asgarð. enn i borginni var hofðinngi sa er Oþinn het. þar var blotskapr mikill. þat var þar siðr at .xij. hꜹfðingiar voro ǫztir. skylldo þeir raða fyrir blótum ok domvm manna i milli. þat ero diar kallaðir eða drotnar. þeim skylldi þionustu veita allt folk ok lotninng. Oþinn var hermaðr mikill ok miog viðfꜹroll ok eignaðiz mꜹrg riki. hann var sva sigrsǫll at i hverri orusto fekk hann gagn. Ok sva kom at hans menn trvðo þvi. at hann ǫtti heimilan sigr i hverri orusto. þat var háttr hans ef hann sendi menn

[1]) Asialand *Cd.*

sina til orusto eða aðrar sendifarar at hann lagði aðr hendr i hofvt þeim. ok gaf þeim biannak. trvðo þeir at þa mvndi þeim vel faraz. Sva var ok vm hans menn hvar sem þeir voro i nꜹðom staddir [4] a sia eða landi þa kꜹlloðo þeir a nafn hans. ok þottvz iafnan fá af þvi gagn. þeir þottvz þar eiga allt trꜹst sem hann var. hann for iafnan sva langt i brot at hann dvalþiz i ferþinni morg misseri.

Fra Oðni ok brø̨ðrvm hans.

3. Oþinn atti tva brø̨ðr. het annarr Vé. enn annarr Vilir. þeir brø̨ðr hans styrðo rikino meðan hann var i brottv. þat var eitt sinn er Oþinn var farinn langt i brót. ok hafði lengi heiman verit. at asum þotti hans ꜹrvø̨nt heim. þa skipto brø̨ðr hans arfinom enn konv hans Frigg gengo þeir baðir at eiga. Enn litlo siðarr kom Oþinn heim. ok tok hann þa við konv sinni.

Sø̨ttir vana ok ása.

4. Oþinn for a hendr vꜹnom með her. enn þeir vrðo vel við ok vꜹrðo land sitt ok hofðo ymsir sigr. herioðo hvarir land annarra ok gerðo skaða a. Enn er þat leiddiz hvaromtveggiom. logðo þeir milli sin sø̨ttarstefno ok gerðo friþ ok selldusz gislar. fengo vanir[1] sina hina agø̨tozto menn Niorð hinn ꜹðga ok Frey son hans. ennø̨sir þar i mót þann er Hø̨nir hét. ok kolloðo hann allvel til hofðinngia fallinn. hann var mikill maðr ok vø̨nn. með honom sendo ø̨sir þann er Mimir het. hann var hinn vitrazti maðr. Enn vanir fengo þar i mót þann er spakaztr var i þeirra flokki. sa het Kvasir. Enn er Hø̨nir kom i Vanaheim. þa var hann þegar hofðinngi gerr. Mimir kendi honom rað oll. Enn ef Hø̨nir varþ staddr a þingom eða stefnom. sva at Mimir var eigi nø̨r. ok kvø̨mi nokkvr vandamal fyrir hann. svaraði hann ø̨ hino sama. Raði aðrir sagði hann. þa grvnaði vani at ø̨sir mvndo hafa falsat þa i manna skiptino. þa toko þeir Hø̨ni. ok halshioggo. ok sendo hofoðit asum. Oþinn tok hofvðit ok smvrði vrtom þeim er eigi matti fýna. ok kvað þar yfir galldra. ok magnaði sva at þat mø̨llti við hann. ok sagði honom marga leynda luti. Niorð ok Frey setti Oþinn hofgoða ok voro þeir diar með ásvm. Dottir Niarðar var Freyia. hon var blótgyðia. ok kendi fyrst með asum seið sem vavnvm var titt. þa er Niorðr var með vꜹnom hafði hann atta systur sina. þvi at þat voro þar log. voro born þeirra Freyr ok Freyia. enn þat var bannat með asum at byggva sva nait at frø̨ndsemi.

[1]) vø̨nir *Cd.*

Oðinn skipti riki.

5. Fiallgarðr mikkill gengr af landnorþri til vtsvðrs. sa er skilr Sviðioð hina miklu ok onnur riki. Fyrir svnnan fiallit er eigi langt til Tyrklandz. þar atti Oþinn eignir storar. J þann tima foro Rvmveria hofðinngiar viða vm heiminn ok brvto vndir sig allar þioðir. enn margir hofþinngiar flyðu fyrir þeim ofriþi af eignom sinom. Enn fyrir þvi at Oþinn var forspár [5] ok fiolkvnnigr. þa vissi hann at hans afkvǫmi (mundi) vm norðrhalfo heimsins byggva. Setti hann þa brǫðr sina Vili ok Vé yfir Asgarþ. enn hann for ok með honom diar allir ok mikit folk annat fyrst vestr i Garþariki ok þaðan svðr i Saxland. Hann atti sono marga. hann eignaðiz (riki) viða vm Saxland. ok setti þar sonv sina til landzgǫzlu. þa for hann norðr til siofar ok tok ser þar bustað i ey einni. þat heitir nv Oðinsey a Fioni. þa sendi hann Gefion norðr vm svndit i landaleitan. hon kom til Gylfa ok gaf hann henni eitt plogsland. þa for hon i Jotvnheima ok gat þar .iiij. sonv við iotni nokkvrom. hon bra þeim i oxna liki ok fǫrði þa fyrir ploginn. ok dro landit vt a hafit ok vestr gegnt Oðinsey. ero þat kollvð Sǫlund. þar bygði hon siðan. Hennar fekk Skiolldr son Oþins. þꜹ bioggv at Hleiðro. þar er vatn eða sior eftir. þat er Logrinn kallaðr[1]. Sva liggia firðir i Leginom sem nes i Selundi. Sva kvað Bragi hinn gamli.

Gefion dró fra Gylfa
glꜹð divprꜹðvls ꜹðla
sva at af rennirꜹknom
rꜹkn Danmarkar ꜹka.
baro yxn ok atta
ennitvngl þar er gengo
fyrir vineyiar viðri
valrꜹf fiogvr hofvt.

Enn er Oþinn spurði at goðir landzkostir voro ꜹstr at Gylfa for hann þannig. ok gerðo þeir Gylfir sǫtt. þvi at Gylfir þottiz ongan krapt til hafa motstauðo við asvna. Mart attvz þeir Oþinn ok Gylfir við i brꜹgðom ok sionhverfinngom. ok (vrðo) ǫsir iafnan rikari. Oþinn tok ser bustað við Lꜹginn. þar sem nv ero kallaðar fornv Sigtunir. ok gerði þar mikit hof ok blót eftir siðvenio asanna. Hann eignaðiz land sva vitt sem hann let heita Sigtvn(ir). Hann gaf bustað hofgoðonom. Niorðr bio i Noatvnvm. Freyr at Vppsꜹlom. Heimdallr at Himinbiorgvm. þórr a þrvðvanngi. Balldr a Breiðabliki. ollum fekk hann þeim goða bvstaði.

Talþar iþrottir Oþins.

6. þa er Asaoþinn kom a Norðrlond ok með honom diar. er þat sagt með sannynndom at þeir hófo ok kendo iþróttir þǫr er lenngi siðan hafa menn með farit. Oþinn var gofgaztr af ollum. ok af honom namo

¹) kall' *Cd.*

þeir allar iþrottir. þvi at hann kvnni fyrstr flestar allar. Enn þat er at segia fyrir hveria sꜹk hann var sva miog tignaðr. þa baro þessir lutir til. Hann var sva fagr ok gꜹfvgligr i alitom þa er hann sat með vinom sinom at ollom hlo hvgr við. Enn þa er hann var i her. syndiz hann grimligr sinom ovinom. Enn þat bar til þess at hann kvnni þǫr iþrottir at hann skipti litom ok likiom a hveria lund er hann villdi. Onnvr var sv at hann talaði sva sniallt ok slétt at ollum er a heyrðo þotti þat eina satt. mǫllti hann allt hendinngom. sva sem nv er kveðit er skalldskapr heitir. Hann ok hofgoðar hans heita lioðasmiðir. þvi at sv iþrott hofzt af þeim i Norðr[6]londom. Oþinn kvnni sva at gera at i orusto vrðo vvinir hans blindir eða dꜹfir eða ottafvllir. enn vopn þeirra bito eigi helldr enn vendir. enn hans menn foro bryniolausir ok voro galnir sem hvnndar eða vargar. bito i skiolldo sina. enn voro sterkir sem birnir eða griþvnngar. þeir drapo mannfolkit. enn hvartki elldr ne iarn orti a þa. þat er kallaðr berserks gangr.

Sagt fra fiolkyngi Oþins.

7. Oþinn skipti hꜹmom. lá þa bvkrinn sem sofinn eða dꜹðr. enn hann var þa fvgl eða dyr eða fiskr eða ormr. ok for a einni stund a fiarrlǫg lond at sinom eyrinndom eða annarra manna. þat kvnni hann at gera með orðom einom at slꜹkkva elld ok kyrra sia ok snva vindom hveria leið er hann villdi. Oþinn atti skip þat er Skiðblaðnir het. er hann for yfir stór hꜹf a. enn þat matti vefia saman sem dvk. Oþinn tok hꜹfut Mimis ok hafði með ser sem fyrr var sagt ok sagði þat honom tiðinndi or (o)ðrom heimom. enn stvndom vakði hann vpp dꜹða menn or iorðo eða settiz vndir hanga. þvi var hann kallaðr drꜹga drottinn eða hanga drottinn. Hann atti hrafna tva er hann hafði tamið við mal. flvgo þeir viða vm lond ok sꜹgðo honom morg tiþinndi. af þvi varþ hann storliga froðr. Allar þessar iþrottir kendi hann með rvnom ok lioðom þeim er galldrar heita. þvi ero ǫsir kallaðir galldrasmidir. Oþinn kvnni þa iþrott sva at mestr máttr fylgði ok framði sialfr. er seiðr heitir. enn af þvi matti hann vita ꜹrlvg manna ok oorðna luti. sva ok at gera monnom bana eða vhamingio eða vanheilindi. sva ok at taka fra monnom vit eða afl. ok gefa oðrom. Enn þessi fiolkyngi ef framit er fylgir sva mikil ergi at eigi þotti karlmonnom skammlꜹst við at fara. ok var gyðionom kend sv iþrótt. Oþinn vissi of allt iarðfe hvar folgit var. ok kvnni hann þꜹ lioð er vpp lꜹkzt fyrir honom iorðin ok biorg ok steinar ok hꜹgar. ok batt hann með orðom einom þa sem fyrir voro. ok gekk inn ok tok þar allt slikt er hann villdi. Af þeim krꜹftom varþ hann

miog frǿgr. Vvinir hans ottvþvz hann. enn vinir hans treystvz honom ok trvðo a kraft hans ok a sialfan hann. Enn hann kendi flestar iþrottir sinar blótgoðvnom. voro þeir nǿst honom vm allan froþleik ok fiolkyngi. Margir aðrir námo þó mikit af. ok hefir þaðan af dreifz fiolkyngin viða ok halldiz lengi siðan. Enn Oþin ok þa .xij. blotoðo menn ok kolloðo þa goð sin ok trvþv a þa lengi siðan. Eftir Oþins nafni er kallaðr Avðun ok heto menn sva sonv sina. enn af þórs nafni er kallaðr þórir eða þorarinn eða dregit af ǫðrom heitom til sva sem Steinðorr eða Hafðorr eða enn breytt a fle(i)ri vega.

Sagt fra lagasetningo Oðins kongs ok hverso með davða menn skylldi fara.

8. [7] Oþinn setti lǫg i landi sino þǫ er gengit hofðo fyrr með ásum. Sva setti hann at alla dǫða menn skylldi brenna. ok bera a bál með þeim eign þeirra. hann sagði sva. at með þvilikom ǫðǿfom skylldi hverr koma til Valhallar sem hann hafði a bál. þess skylldi hann ok nióta er hann sialfr hafði i iorð grafit. Enn ǫskvna skylldi bera vt a sia eða grafa niðr i iorð. Enn eftir gofga menn skylldi hǫg gera til minningar. enn eftir alla þa menn er nokkot mannmót var at skylldi reisa bǫtasteina. ok hellz sia siðr lengi siðan. þa skylldi blóta moti vettri til ars. Enn at miðiom vettri blota til groðrar. hit þriðia at svmri. þat var sigrblót. Vm alla Sviþioð gvlldo menn Oðni skátt. penning fyrir hvert nef. enn hann skylldi veria land þeirra fyrir ofriþi. ok blóta þeim (til) árs. — Niorðr fekk kono þeirrar er Skaði hét. hon villdi ekki samfarar við hann. ok giptiz siðan Oþni. atto þǫ marga sonv. Einn hét Sǿminngr. vm hann orti Eyvindr skalldaspillir þetta.

þann skalldblǿtr
skáttfǿri gat
asa niðr
við iarnviðio.
þa er þǫ meirr
i Manheimom
skatna vinr
ok Skaði bygðo.
sǿfar beins
ok sonv marga
ǫndurdis
við Oþni gat.

Til Sǿmings talþi Hakon iarl hinn riki langfeðgakyn sitt. þessa Sviþioð kolluðo þeir Manheima. Enn hina miklu Sviþioð kolluðo þeir Goðheima. Or Goðheimom sǫgðo þeir morg tiþinndi.

Oðinn konvngr varþ sottdavðr.

9. Oþinn varþ sóttdǫðr i Sviþioð. ok er hann var at kominn bana. let hann marka sig geirsoddi. ok eignaði ser alla vapndǫða menn. sagði

hann sig mvndo fara i Goðheima ok fagna þar vinom sinom. Nv hvgðo Sviar at hann vø̨ri kominn i forna Asgarð ok mvndi þar lifa at eilifv. hofz þa af nyio atrvnaðr við Oþin ok aheit. Opt þotti Svium hann vittraz fyrir ser aðr stórar orustor yrði. gaf hann þa svmvm sigr. enn svmvm bꜹð hann til sin. þotti þar goðr kostr hvartveggi. Oþinn var brendr dꜹðr. ok var sv brenna ger allveglig. þat var trva þeirra at þvi hø̨ra sem reykinn legði i loptit vpp. at þvi haleitari vø̨ri sa i himninom er brennvna atti. ok þess ꜹðgari er meira fe brann með honom. Niorðr af Noatvnvm gerþiz þa valldzmaðr yfir Sviom ok hellt vpp blótvm. hann kolluðo þa Sviar drottin sinn. tok hann þa skáttgiafar af þeim. A hans dꜹgom var friþr allgoðr ok allzkonar ár sva mikit. at Sviar trvþv þvi at Niorðr reði fyrir ári. ok fyrir fesø̨lu manna. A hans dꜹgvm do flestir diar. ok voro allir blotaðir ok brenndir siðan. Niorðr varþ sóttdꜹðr. let hann ok marka sig Oðni aðr hann do. Sviar brenndo hann ok greto allmiog yfir leiði hans. Freyr [8] tok þa riki eftir Niorð. var hann kallaðr drottinn yfir Sviom ok tok hann skattgiafir af þeim. hann var vinsø̨ll ok arsø̨ll sem faðir hans.

Vpphaf Freys.

10. Freyr reisti at Vppsꜹlum hof mikit. ok setti þar hofvðstað sinn. lagði þar til allar skylldir sinar lꜹnd ok lꜹsa ꜹra. þa hofz Vppsala ꜹðr. ok hefir[1] halldiz ø̨ siðan. A hans dꜹgum hofz Froða friþr. þa var ok ár vm ꜹll lond. ok kendo Sviar þat Frey. Var hann þui meirr dyrkaðr enn onnvr goþin. sem a hans dꜹgom varþ landfolkit ꜹðgara enn fyrr af friþinom ok árino. Gerðr Gymis dottir het kona hans. son þeirra het Fiolnir. Freyr het Yngvi oðrv nafni. Yngva nafn er siþan haft i hans ø̨tt fyrir tignarnafn. ok Ynglinngar voro siþan hans ø̨ttmenn kallaðir. Freyr tok sótt. ok er at honom leið sóttin leitoðo menn ser raðz. ok leto fá menn til hans koma. enn bioggv hꜹg mikinn. ok leto dyrr a ok .iij. glvgga. Enn er Freyr var dꜹðr. baro þeir hann leyniliga i hꜹginn ok sogðo Sviom at hann lifði. ok varþveitto hann þar .iij. vetr. Enn skatt ollum helltv þeir i hꜹginn. i einn glugg gvllino. enn i annan silfrino. i hinn þriðia eirpenningom. þa hellzt ár ok friþr. Freyia hellt þa vpp blótum. þvi at hon ein lifði þa eftir goðanna. ok varþ hon þa hin frø̨gzta i þann tima. sva at með hennar nafni skylldi kalla allar konur tignar. sva sem nv heita frovor. Sva heitir hver freyia yfir sinni eign. enn sv hvsfreyia er bv á. Freyia var helldr marglynd. Oddr het bondi hennar. dø̨tr hennar Hnoss ok Gersimi. þø̨r voro fagrar

[1]) hofir *Cd.*

miog. af þeirra nafni ero sva kallaðir hinir dyrsto gripir. — þa er allir Sviar visso at Freyr var dǫðr. enn helzt ár ok friþr. þa trvðo þeir at sva mvndi vera meðan hann vǽri a Sviþioð. ok villdv egi brenna hann. ok kǫllvðo hann veralldar goð. ok blotvðo mest til ars ok friðar alla ǽfi siðan.

Drvknaðr Fiolnir i avlkeri.

11. Fiolnir son Yngvifreyrs reð þa fyrir Svium ok Vppsala ǫð. hann var rikr ok arsǽll ok friþsǽll. þa var Friþfroði at Hle(i)ðro. þeirra i millum var heimboð ok vingan. þa er Fiolnir for til Froða a Selund. þa var þar fyrir buin mikil veizla ok boðit til viða vm lǫnd. Froði atti mikinn hvsabǿ. þar var geyrt mikit ker ok margra alna hátt. ok okat með storvm timbrstokkvm. þat stoð i vndirskemmo. enn loft yfir vppi ok opit golfþilit. sva at þar var niðr hellt leginom. enn kerit var blandit fvllt miaðar. þar var drykkr fvrðo sterkr vm kvelldit. var Fiolni fylgt til herbergis i hit nǽsta loft ok hans sveit með honom. Vm nottina gekk hann ýt i svalir at leita ser [9] staðar. var hann svefnǿr ok dǫðadrvkkinn. Enn er hann sneyriz aftr til herbergis. þa gekk hann fram eftir svǫlunom ok til annarra loftdura ok þar inn. misti þa fótum ok fell i miaðarkerit. ok tyndiz þar. Sua segir þioðolfr hin(n) (h)vinverski.

Varð framgengt
þar er Froði bio
feigðar orð
er at Fiolni kom
ok sigling
Svigðir geira
vargr vindlǫss
of viða skylldi.

Sveigðir tok riki eftir feðr sinn. hann strengði þess heit at leita Goðheims ok Oþins hins gamla. Hann for með xij.ta mann viða vm heiminn. hann kom ýt i Tyrkland ok i Sviðioð hina miklo. ok hitti þar marga frǽndr sina. ok var i þeirri fǫr .v. vetr. þa kom hann aftr til Sviðioðar. dvalþiz hann þa enn heima vm hrið. Hann hafði fengit konv þa er Vana het vt i Vanaheimi. var þeirra son Vanlandi.

Sveigdir hvarf i stein.

12. Sveigðir for enn at leita Goðheims. Ok i ǫstanverþri Sviþioð heitir bǿr mikill at Steini. þar er steinn mikill sem stór hus. Vm kvell(d)it eftir solarfall. þa er Sveigðir gekk fra drykkio til svefnburs sa hann til steinsins at dvergr sat vndir steininom. Sveigðir ok hans menn voro miog drvknir ok rvnnv til steinsins. Dvergrinn stoð i dvrom ok kallaði a Sveigði. bað hann þar inn ganga. ef hann villdi

Oþinn hitta. Sveig(ð)ir liop inn i steininn. enn steinninn lꜹkz þegar aftr. ok kom Sveigðir alldri vt. Sva segir þioðolfr.

Enn dagskiarr
dvrnis niðia
salvꜹrðoþr
Sveigði vǫllti.
þa er i stein
hin storgeði
dysla konr
eft dvergi hliop
ok salbiartr
þeirra Sꜹkmimis
iotvnbyðr
við iofri gein.

Mara trað Vanlanda til bana.

13. Uanlandi het son Sveigðis. er riki tok eftir hann ok reð fyrir Vppsala ꜹð. hann var hermaðr mikill. ok hann for viða vm lond. Hann þa vetrvist a Finnlandi at Snia hinom gamla ok fekk dottvr hans Drifv. Enn at vari for hann i brꜹt. enn Drifa var eftir. ok het hann at koma aftr a þriggia vettra fresti. Enn hann kom eigi a .x. vettrum. þa sendi Drifa eftir Hvlþ seiðkono. enn sendi Visbur son þeirra Vanlanda til Sviðioðar. Drifa keypti at Hvlþ at hon skylldi siþa Vanlanda til Finnlandz. eða deyða hann at ꜹðrom kosti. Enn er seiðr var framiðr var Vanlandi at Vppsꜹlom. þa gerði hann fvsan at fara til Finnlandz. ok vinir hans ok raðamenn bꜹnnvðo honom. ok sꜹgðo honom at vera mvndi fiolkyngi Finna i fysi hans. þvi nǫst gerði honom svefnhofvgt. ok lagðiz hann til svefns. Enn er hann hafði litt sofit. kallaði hann ok sagði at mara traþ hann. Menn hans foro til ok villdo hialpa honom. enn er þeir toko til hofuðsins. þa [10] traþ hon fotleggina sva at nǫr brotnvðo. þa toko þeir til fotanna. þa kafði hon hofvðit sva at þar dó hann. Sviar toko lik hans. ok var hann brendr við a þa er Skvta heitir. þar voro settir bꜹtasteinar hans. Sva segir þioðolfr.

Enn a vit
Vilia broðvr
vitia vǫtr
Vanlanda kom.
þa trꜹllkvnd
of troþo skylldi
liðz grimilldr
liona bága.
ok sa brann
a beði Skuto
menglꜹtvðr
er mara kvaldi.

Visburr innibrendr.

14. Visburr tok arf eftir Vanlannda[1] feðr sinn. hann gekk at eiga dottvr Auða hins ꜹðga. ok gaf henni at mvndi þria stórbǫi ok gvllmen. þꜹ atto .ij. sonv Gisl ok Avnndvr. Visbvrr let hana eina.

[1]) Vandlanda *Cd.*

ok feck annarrar konv. enn hon for til fꜹðvr sins við sonv sina. Visburr atti son er Domalldi het. Stivpmoðir Domallda let siða at honom ógǫfv. Enn er seynir Visbvrs voro .xij. vettra ok .xiij. foro þeir a fvnd hans ok heimto mund moðvr sinnar enn hann villdi eigi giallda. þa mǫllto þeir at gvllmenit skylldi verþa at bana hinom bezta manni i ǫtt hans. ok foro brꜹt ok heim. þa var enn fengit at seið ok siðit til þess at þeir skylldi mega drepa fꜹdvr sinn. þa sagði Hvlþ vꜹlua at hon mvndi sva siða. ok þat með at ǫttvig skylldi avallt vera i ǫtt Ynglinga siþan. þeir iatto þvi. Eftir þat sꜹmnoðo þeir liði ok komv at Visbur vm nótt a ovart ok brenndo hann inni. Sva segir þioðolfr.

Ok Visbvrs[1]
vilia byrði
siafar niðr
svelgia knatti.
þa er meinþiof
markar ꜹttv
setrs veriendr
a sinn fꜹdur.
ok allvalld
i arinkioli
gloða garmr
glymianndi beit.

Blotað Domallda til bana.

15. Domalldi tok arf eftir fꜹðvr sinn Visbur ok reð londom. A hans dꜹgom gerþizt i Sviþioð svlltr mikill ok seyra. þo efldo Sviar blót stór at Vppsꜹlúm. Hit fyrst hꜹst blotuðo þeir yxnvm. ok batnaði ekki árferþ at helldr. Annat hꜹst hofv þeir mannblót. enn árferþ var sꜹm eða verri. Hit þriþia hꜹst komv Sviar fiolmennt til Vppsala. þa er blót skylldi vera. þa atto hofþinngiar raðagerþ sina. ok kom a samt með þeim. at hallǫrit mvndi standa af Domallda konvngi þeirra. ok þat með at þeir skylldi honom blóta til árs ser. ok veita honom atgongo ok drepa hann. ok rioða stalla með bloði hans. Ok sva gerþo þeir. Sva segir þioðolfr.

Hitt var fyrr
at folld rvðv
sverþ berendr
sinom dróttni.
ok landherr
a lifs vꜹnom
dreyrvg vopn
Domallda bar.
þa er árgiorn
Jota dolgi
Svia kind
of soa skylldi.

Domarr varð sottdꜹðr.

16. Domarr het son Domallda er þar nǫst reð riki. hann reð

[1]) Viðbvrs *Cd.*

lengi fyrir londom. ok varþ þa goð árferþ ok friþr vm hans daga. Fra honóm er ekki sagt annat. enn hann varþ sottdaᴓðr at Vppsaᴓlom. ok var fǫrþr a Fyrisvollú ok brendr þar [11] a árbakkanom. ok ero þar baᴓtasteinar hans. Sva segir þioðolfr.

Ok ek þess opt
of Yngva reyr
froþa menn
of fregit hafðag.
hvar Domarr
a dyniandа
bana Ha(l)fs
of borinn vǫri.
Nv ek þat veit
at verkbitinn
Fiolnis niðr
við Fyri brann.

(Dauði Dyggva.)

17. Dyggvi het son hans. er þar nǫst reð londom. ok er fra honom ekki annat sagt enn hann varþ sóttdaᴓðr. Sva segir þioðolfr.

Kveðkaða ek dul
nema Dyggva reyr
Glitnis gna
at gamni hefr
þvi at ioþis
Vlfs ok Narfa
konungmann
kiosa skylldi.
ok allvalld
Yngva þioðar
Loka mǫr
of leikinn hófr.

Moðir Dyggvą var Drótt dottir Danps konvngs (sonar) Riks þess er fyrst var konvngr kallaðr a danska tvngu[1]. hans ǫttmenn hofðo iafnan siðan konvngsnafn fyrir hit ǫzta tignarnafn. Dyggvi var fyrst (konvngr) kallaðr sinna ǫttmanna. enn aðr voro þeir dróttnar kallaðir. enn konvr þeirra dróttninngar. enn drótt hirðsveitin. Enn Yngvi var kallaþr hverr þeirra ǫttmanna alla ǫfi. enn Ynglingar allir saman. Drótt drotning var systir Dans konvngs hins mikillata er Danmork er við kend.

(Frá Dag spaka.)

18. Dagr het son Dyggva konvngs. er konvngdóm tok eftir hann. hann var maðr sva spakr at hann skilþi fvgla raᴓdd. hann atti spaᴓrr einn er honom sagði morg tiðinndi. flaᴓg (hann) a ymsi lond. þat var eitt sinn at spaᴓrrinn kom a Gotland[2] a bǫ þann er (a) Uorva heitir. hann flaᴓg i akr karls ok fekk þar matar. karl kom þar ok tok vpp stein ok laᴓst spaᴓrrinn til bana. Dagr konvngr varþ illa við er spaᴓrrinn kom eigi heim. Gekk hann þa til sonarblótz til fretta. ok fekk þaᴓ svaᴓr at spaᴓrr hans var drepinn a Vorva. Siþan baᴓð hann vt her miklum. ok for til Gotlandz. enn er hann kom a Vorva gekk hann vpp

[1]) tvnga *Cd.* [2]) er *tilf. Cd.*

með her sinn ok heriaði. folkit flyði viðz vegar vndan. Dagr konvngr sneyri herinom til skipa er kvelldaði ok hafði drepit mart folk ok mart handtekit. Enn er þeir foro yfir a nokkvra er Skiotansvað heitir eða Vapnavað. þa rann fram or skogi einn verkþrǫll a arbakkann ok skꜹt heytyio i lið þeirra. skotið kom i hꜹfvt konvnginom. fell hann þegar af hestinom ok fekk þegar bana. J þann tima var sa hofðingi gramr kallaðr er heriaði enn hermenninir gramir. Sva segir þioðolfr.

Fra ek at Dagr
dꜹða orði
frǫgðar fvss
of fara skylldi.
þa er valteins
til Vꜹrva kom
spakfrꜹmvðr
spꜹrs at hefna.

Ok þat orð
i ꜹstrvega
visa ferþ
fra vigi bar.
at þann gram
of gǫta skylldi
slongvþrefs
Sleipnis verðar.

(Frá Agna.)

19. Agni het son Dags er konvngr var eftir hann. rikr maðr ok agǫtr. hermaðr mikill. hann var ok mikill atgervimaðr vm marga luti. þat var eitt svmar. at Agni konvngr kom með her sinn a Finnland. gekk þar vpp ok heriaði. [12] Finnar drogo saman lið mikit ok foro til orusto. Frosti er nefndr hofþingi þeirra. Varþ þar orusta mikil. ok fekk Agni sigr. þar fell Frosti ok lið mikit með honom. Agni konvngr for herskilldi vm Finnland ok lagði vndir sig. fekk hann stórmikit herfang. Hann tok ok hafði með ser Skialf dottvr Frosta ok Loga broðvr hennar Enn er hann kom ꜹstan lagði hann til Stokkssvnnda. hann setti tialld sitt suðr a fitina. þar var þa skogr. Agni konvngr atti þa gullmenit. þat er Visburr hafði átt. Agni konvngr gekk at eiga Skialf. Hon bað konvng at gera erfi eftir fꜹðvr sinn. Hann bꜹð þa til sin morgom monnom rikom. ok gerði veizlo mikla. hann var allfrǫgr orðinn af for þessi. þa voro þar drykkior miklar. Enn er konvngr gerþiz drvkkinn. þa bað Skialf gǫta mensins er hann hafði a halsi. hann tok til ok batt ramliga menit a hals ser aðr hann gengi at sofa. enn landtialldit stoð við skoginn ok hátt tre yfir tialldinv. þat er skylldi við solar hita. Enn er Agni konvngr var sofnaðr. þa tok Skialf digrt snǫri ok festi vndir menit. Menn hennar slogv þa landtialldz stꜹngonom. en kꜹstuðu lykkio snǫrisins vpp i limar tressins. drogo siðan sva at konvngr hekk nǫst vppi við limar. ok varþ þat hans bani. Skialf ok hennar menn liopv a skip ok reyro brꜹtt. Agni konvngr var þar brendr. ok er

þar siþan kollvð Agnafit a ꜹstanverþom Tꜹrinom vestr fra Stokssundi. Sva segir þioðolfr.

þat tel ek vndr
ef Agna her
Skialfar rað
at skꜹpom þotto.
þa er gǿþinn
með gvllmeni
loga dis
at lofti hóf.
hinn er við Tꜹr
temia skylldi
svalan hest
Sigmar vers.

(Frá Alreki ok Eiriki.)

20. Alrekr ok Eirikr heto seynir Agna er konvngar voro eftir hann. þeir voro rikir menn ok hermenn miklir ok iþrottamen. þat var siðvenia þeirra at riða hesta. temia bǿði við gang ok hlꜹp. kunnv þeir þat allra manna bezt. þeir lꜹgþo a þat hit mesta kapp hvarr þeirra betr reið eða betri hesta ǿtti. þat var eitt sinn at þeir brǿðr riðo tveir fra oðrom monnom. með hina bezto hesta sina. vt a vꜹllo nokkvra ok komo eigi aftr. þeirra var leita farit. ok fvnnduzt þeir baðir dꜹðir ok lamit hofuþit a baðom. enn ekki vapn hofðo þeir nema bitlana af hestvm sinom. ok þat hyggia menn at þeir hafi drepiz þar með. Sva segir þioðolfr.

Fell Alrekr
þar er Eiriki
broðvr vopn
at bana vrðo.
ok hnakkmars
hofvðfetlum
Dags frǿndr
of drepazt kvaðo
fermat maðr aðr
eykia gerði
Freyrs afspring
i folk hafa.

(Frá Álfi ok Yngva.)

21. Yngvi ok Alfr voro seynir Alreks er konvngdóm toko i Sviðioð þar nǿst. Var Yngvi allsigrsǿll ok mikill hermaðr friþr synom ok hinn mesti iþrottamaðr. sterkr ok hinn snarpazti i orusto. milldr af fe ok gleðimaðr mikill. ok af sliko ollu [13] var hann vinsǿll ok frǿgr. Alfr konvngr broðir hans sa(t) hann at londom ok var ekki i hernaði. hann var kallaðr Alfr elfsi. hann var þꜹgvl(l) maðr. riklundaðr ok vþyðr. Moðir hans het Dageiðr dottir Dags konvngs hins rika. er Dꜹglingar ero fra komnir. Alfr konvngr atti konv er Bera het. kvenna friþozt ok skorvngr mikill. gleðimaðr hinn mesti. Yngvi Alreksson var þa enn eitt hꜹst kominn or vikinngo til Vppsala ok var þa hinn frǿgzti. Hann sat oppt longom við drykkio vm kvelldom. Alfr konvngr

gekk oppt snimma at sofa. Bera drottning sat opp(t) a kvelldom ok toloðo þꜹ Yngvi konvngr sin a millom. Alfr ręddi iafnan við Bero. bað hana ganga fyrr at sofa. sagði at hann villdi ekki vaka eftir henne. Hon sagði at sv kona vęri sęl er helldr skylldi eiga Yngva. enn Alf. Hann reiddiz þvi miog er hon męllti þat oppt. þat barst at eitt kvelld. at Alfr gekk inn i hollina þa er þꜹ Yngvi ok Bera sato i hásęti ok tꜹlvðuz við. hafði Yngvi męki vm kne ser. Menn voro miog drvknir ok gafo ongan gꜹm at er þeir sa konvnginn inn ganga. Alfr konvngr gekk at hasętino ok bra sverþi vndan skikkionni ok lagði i gognom Yngva konvng broðvr sinn. Yngvi konvngr liop vpp við ok bra męki-nom ok hio Alf banahogg. fello þeir baðir dꜹðir a golfit. Voro þeir baðir heygðir a Fyrisvollom. Sva segir þioðolfr.

Ok varþ hinn
er Alfr vá
vorðr vétialldz
of veginn liggia.
er dꜹglinngr
dreyrgan męki
ꜹfvndgiarn
a Yngva rꜹð.

Vara þat beitt
at Bera skylldi
valsęfendr
vigs of vikia.
þa er brœðr .ij.
at bꜹnom vrþuzt
oþvrfendr
of afbryði.

(Frá Hugleiki konungi.)

22. Hugleikr het son Alfs er konvngdom tok yfir Svivm eftir þa brœðr. þvi at seynir Yngva voro born at alldri. Hvgleikr konvngr var engi hermaðr. sat hann at londom i kyrsęti. hann var ꜹðigr miog ok sinkr af fe. Hann hafði miog i hirð sinni allzkonar leikara. harpara ok gigiara ok fiðlara. hann hafði ok með ser seiðmenn ok allzkonar fiolkvnnigt folk. Haki ok Hagbarðr héto brœðr ok voro agętir miok. þeir voro siakonvngar ok hofðo lið mikit. foro stvndom baðir samt. enn stvndom ser hvarr þeirra. margir kappar voro með hvaromtveggia þeirra.

(Fall Hugleiks konungs.)

23. Haki konvngr for með her sinn til Sviþioðar a hendr Hvgleiki konvngi. Enn Hvgleikr konvngr samnaði her fyrir. þa komv til liðz við hann brœðr tveir. Svipdagr ok Geigaðr. agętir menn baðir ok hinir mesto kappar. Haki konvngr hafði með ser .xij. kappa. var þa Starkaðr gamli með honom. Haki konvngr var ok hinn mesti kappi. þeir hittaz a Fyrisvollum. varþ þar mikil orusta. fell bratt lið Hvgleiks. þa sótto fram Svipdagr ok Geigaðr kappar hans. Enn kappar Haka

gengo [14] .vi. moti hvarom þeirra ok vrðo þeir handteknir. þa gekk Haki konvngr inn i skialldborg at Hvgleiki konvngi. ok drap hann þar ok sonv hans .ij. Eftir þat flyðu Svíar. enn Haki konvngr lagði lond vndir sig ok gerþiz konvngr yfir Svivm. hann sat þa at londom .iij. vetr. Enn i þvi kyrrsǫgti foro kappar hans fra honom ok i viking ok fengo ser sva fiar.

(Dauði Guðlaugs konungs.)

24. Jorvndr ok Eirikr voro seynir Yngva Alrekssonar. þeir lago ýti a herskipom þessa hriþ alla ok voro hermenn miklir. A eino svmri herioðo þeir i Danmork ok þa hitto þeir Gvðlꜹg Haleyia konvng. ok atto við hann orusto. lꜹk sva at skip hans var hroðit enn Gvðlꜹgr handtekinn. þeir flutto hann til landz a Strꜹmeyrarnes. ok hengðo hann þar. Vrpo menn hans hꜹg eftir hann. Sva segir Eyvindr skalldaspillir.

Enn Guðlꜹgr
grimman tamði
við ofrkapp
ꜹstrkonvnga
Sig(a)rs io
enn synir Yngva
menglꜹtvð
við meið riðo.

Ok náreiðr
a nesi drýpir
Vinga meiðr
þar er vikvr deilir.
þar er fiolkvnnr
vm fylkis hrǫðr
steini merktr
Strꜹmeyrarnes.

Eirikr ok Jorvndr brǫðr vrðo af verki þessv frǫggir miog. þottvz þeir myklu meiri menn enn aðr. þeir spurðo at Haki konvngr i Sviðioð hafði sent fra ser kappa sina. hallda þeir til Sviðioðar. ok draga siðan her at ser. Enn er Sviar spyria at Ynglingar ero þar komnir. þa drifr ogrynni liðz (til) þeirra. Siþan leggia þeir i Lꜹginn vpp. ok hallda til Vppsala a hendr Haka konvngi. Enn hann for moti þeim a Fyrisvollu ok hafði lið myklu minna. Verðr þar mikil orusta. Haki konvngr gekk fram sva hart at hann felldi alla þa er fyrir honom voro. Ok at lyktóm felldi hann Eirik konvng. ok hio niðr merki brǫðra. Eftir þat flyði Jorvndr konvngr til skipa sinna ok allt lið hans. Haki konvngr fekk sva stór sár at hann sa at hans lifdagar mundi eigi langir verþa. þa let (hann taka) skeið er hann atti ok let hlaða dꜹðom monnom ok vápnom. siþan let hann þa flytia vt til hafs. ok leggia styri i lag ok draga vpp segl. leggia elld i tyrvið. ok gera bal a skipino. Stoð veðr af landino. Haki var þa at kominn dꜹða eða dꜹðr. er hann var lagiðr a balit. sigldi skipit siþan logannda ýt i haf. var þetta allfrǫgt lengi siþan.

(Dauði Jörundar.)

25. Jorvndr son Ynngva konvngs var konvngr at Vppsꜹlum. hann reð þa londom ok var oppt a svmrvm i hernaði. A eino svmri for hann með her sinn til Danmerkr. hann heriaði vm Jotland. ok for vm hꜹstit i Limafiorð ok heriaði þar. hann la liþi sino i Oddasvndi[1]. þa kom þar með her mikinn Gylꜹgr Haleyia konvngr son Gvðlꜹgs konvngs. er fyrr var getið. hann leggr til orusto við Jorvnd konvng[2]. Enn er landzmenn vrðo þess varir. drifa þeir til or ollum áttom. bǥði með stórom skipom ok smám. Verþr Jorvndr konvngr ofrliði borinn. ok hroðit skip hans. liop hann þa a svnd. [15] ok varþ handtekinn. ok leiddr a land vpp. Leit þa Gylꜹgr reisa galga. leiðir Jorvnd þar til ok lǥtr hengia hann. ok lykr sva hans ǥfi Sva segir þioðolfr.

Varð Jorvndr
hinn er enndr of dó
lifs of lattr
i Limafirði.
þa er háb(r)iostr
hꜹrpo Sleipnir
bana Gvðlꜹgs
of bera skylldi
ok Hagbarðz
hersa valldi
ꜹðno leif
at halsi geck.

(Dauði Auns konungs.)

26. Avn eða Ani het son Jorvndar. er konvngr var yfir Sviom eftir fꜹðvr sinn. hann var vitr maðr ok blótmaðr mikill. enn engi hermaðr ok sat at londom. J þann tima er þessir konvngar voro at Vppsꜹlum er nv er fra sagt. voro yfir Danmorko fyrst Danr hinn mikillati. hann varþ allgamall. þa son hans Froði hinn mikillati eða hinn friþsami. þa hans seynir. Halfdan ok Friþleifr. þeir voro hermenn miklir. Halfdan var ellri ok fyrir þeim of allt. hann for með her sinn til Sviþioðar a hendr Avni konvngi. ok atto þeir orustor nokkvrar. ok hafði Halfdan iafnan sigr. Ok at lyktom flyði Avn konvngr i vestra Gꜹtland. þa hafði hann verit konvngr yfir Vppsꜹlom .v. vetr ok .xx. ok i Gꜹtlandi halfan þriðia tꜹg vettra meðan Halfdan konvngr var at Vppsꜹlom. Halfdan konvngr varþ sóttdꜹðr at Vppsꜹlom ok er hann þar heygðr. Eftir þat kom Avn konvngr enn til Vppsala. þa var hann sextvgr at alldri. Hann gerði þa blót mikit. ok blotaði til langlifis ser. ok gaf Oðni son sinn ok var honom blótat. Aún konvngr fekk andsvꜹr af Oðni at hann skylldi enn lifa .lx. vettra. Avn var þa enn konvngr at Vpp-

[1]) odda svndá *Cd.* [2]) k'r *Cd.*

sꜷlom .v. vetr ok .xx. þa kom Ali hinn frękni með her sinn til Sviðioðar son Friþleifs a hendr Avni konvngi. ok atto þeir orustor. hafði Ali iafnan sigr. þa flyði Avn konvngr i annat sinn riki sitt ok for i vestra Gꜷtland. Ali var konvngr at Vppsꜷlom .v. vetr ok .xx. aðr Starkaðr hinn gamli drap hann. Eftir fall Ala for Avn konvngr enn aftr til Vppsala. ok reð þa rikino .v. vetr ok .xx. þa blótaði Avn konvngr ꜷðrom seyni sinom. þa sagði Oþinn at hann skylldi ę lifa meðan hann gęfi Oðni son sinn a hveriom .x. vettrvm. ok þat með at hann skylldi heiti gefa nokkvro heraði i landi sino eftir tolo sona sinna. þeirra er hann blotaði til Oðins. Enn þa er hann hafði blótað .vij. sonom sinom. þa, lifði hann .x. vetr sva at hann matti eigi ganga. hann var þa borinn a stóli. þa blotaði hann hinom átta seyni sinom. ok lifði hann þa enn .x. vetr. ok lá þa i kꜷr. þa blótaði (hann) hinom nivnda seyni sinom ok lifði hann þa enn .x. vetr. þa drac(k) hann horn sem lębarn. þa atti hann einn son eftir ok villdi hann ok blóta þeim. ok þa villdi hann gefa Oðni Vppsali ok þꜷ heroð er þar liggia til ok lata þat kalla Tivnndaland. Sviar bꜷnnvðo honom þat ok varþ þa ekki blotið. Siðan andaþiz Avn konvngr ok er heygðr at [16] Vppsꜷlom. þat er siðan kꜷllut Ana sótt ef maðr deyr verklꜷss af elli. Sva segir þioðolfr.

Knatti endr
at Vppsꜷlom
Ana sótt
Avn vm standa.
ok þrálifr
þiggia skylldi
ioðz aþal
oðrv sinni.
Ok sveiðvrs
at ser hverfði
mękis lvt
hinn miovara.
er at reins
attvnga rioðr
lꜷgðis odd
liggiandi drakk.
Mattið hárr
hiarðar męki
ꜷstr konvngr
vpp at hallda.

(Frá Agli Tunnadólgi.)

27. Egill het son Avns hins gamla er konvngr var eftir fꜷðvr sinn i Sviþioðo. Hann var engi hermaðr ok sat at londom i kyrrsęti. Tunni het þręll hans er verit hafði með Ána hinom gamla. fehirðir hans. Enn er Ani var andaðr. þa tok Tvnni of lꜷsafiar. ok grof i iorð niðr. Enn er Egill var konvngr setti hann Tvnna hia þręlom oðrom. Hann kvnni þvi storilla ok hliop a brꜷt ok með honom margir þręlar.

toko þeir þa vpp lꜹsafeit þar er hann hafði folgit. gaf hann þat monnom sinom. enn þeir toko hann til hꜹfðinngia. Siðan dreif, til hans mart illþyðisfolk. þeir lágo a morkvm. stvndom liopv þeir i heriað(!) ok ręnto menn ok drápo. Egill konvngr spurði þetta. þa sneroz menn til viðtoko. ok settv vpp merki sitt. enn liþ flyði mart fra honom. þeir Tvnni sóttv diarfliga. sa þa konvngr ongan annan kost enn flyia. þeir Tvnni rako þa flottan allt til skógar. Siþan foro þeir aftr i bygðina ok herioðo ok ręnto. fengo þa onga viðstꜹðo. Fe þat allt er Tvnni tok i heraðino. gaf hann liðzmonnom sinom. varþ hann þvi vinsęll ok fiolmennr. Egill konvngr samnaþi her ok for til orusto moti Tvnna. þeir borðoz ok hafði Tvnni sigr. enn Egill flyði. ok let mikit liþ. þeir Egill konvngr ok Tunni atto .viij. orustor ok hafði Tvnni iafnan sigr. Eftir þat flyði Egill konvngr landit ok v́t i Danmork a Selund til Froða hins frękna. hann het Froþa konvngi skatti af Svivm til liðz ser. fekk Froþi honom þa lið ok kappa sina. For þa Egill konvngr til Sviðioðar með herinn. Enn er Tvnni spyr þat for hann i moti honom með sitt lið. Varþ þa orusta mikil. þar fell Tvnni. Egill konvngr tok þa riki sitt. enn Danir foro aftr. Egill konvngr sendi Froða konvngi goðar giafir ok storar. a hveriom misserom. enn gallt ongan skatt Dꜹnom ok hellzt þo vinfenngi þeirra Froþa. Siþan er Tvnni fell. reð Egill einn rikino þria vetr. þat varþ i Sviðioð. at griþvnngr sa er til blótz var øtlaðr var gamall ok ęgr. þvi at hann var alinn kappsamliga. enn er menn villdo taka hann. hliop hann a skóg ok varþ galinn ok var lengi á viðom ok var hinn mesti spellvirki við menn. Egill konvngr var veiðimaðr mikill. Hann reið vm daga opptliga a markir dyr at veiða. þat var eitt sinn at konvngr var riðinn a veiðar við menn sina. Konvngr hafði ellt dyr eitt lengi. ok leypti eftir i skoginn fra ollum monnom. Varþ konvngrinn varr við griþvnginn [17] ok reið til ok villdi drepa hann. Griþvngrinn snyr i moti ok kom konvngr lagi a hann ok skar or spiotit. Griþvngrinn stakk hornvnom a siðo hestinom. sva at hann fell þegar flatr ok sva konvngr. þa liop konvngr a fętr ok villdi bregða sverþino. griþvngrinn stakk hornino fyrir briost konvnginom. sva at a kafi stoð. þa komv at konvngs menn ok drapo griþvnginn. Konvngr lifði litla hriþ ok er heygðr at Vppsꜹlom. Sva segir þioðolfr.

Ok lofsęll
or landi fló
Tyrs attvnga
Tvnna riki.
enn flęming
farra trionv
iotvns eykr
a Agli rꜹð.

Sa er of hǫrst
aðan hafði
brv́na hǫrg
of borinn lengi.

enn skiðlǫss
skilfinnga nið
høgis hiorr
til hiarta stoð.

(Frá Óttari Vendilkráku.)

28. Ottarr het son Egils er riki tok ok konvngdom eftir hann. hann vingaðiz ekki við Froþa konvng. þa sendi Froþi menn til Ottars konvngs at heimta skatt. þann er Egill konvngr hafði he(i)tit honom. Ottarr svaraði sva. at Sviar hefði alldri skatt golldit Dǫnom. sagði at hann mvndi ok sva gera. Foro sendimenn aftr. Froþi var hermaðr mikill. þat var a eino svmri at Froþi for með her sinn til Sviðioðar. gerði þar vpprásir ok heriaði. drap mart folk enn svmt hertǫk hann. Hann fekk allmikit herfang. hann brendi ok viða bygðina ok gerði hit mesta hervirki. Annat svmar for Froþi konvngr at heria i Avstrveg. þat spyrði Ottarr konvngr at Froþi var eigi i landi. þa steig hann a herskip ok ferr v́t i Danmork ok heriar þar ok før onga mótstǫðo. Hann spyrr at samnaðr mikill var a Selunndi. stefnir hann þa vestr i Eyrarsvnd. siglir þa svðr til Jotlandz ok leggr i Limafiord. heriar þa a Vendli brennir þar ok gerir miog sva aleyða landit þar sem þeir komv.

(Enn frá Óttari.)

29. Vǫttr ok Fasti heto iarlar Froþa. þa hafði Froþi sett til landvarnar i Danmork meðan hann for or landi. Enn er iarlar spurðo at Sviakonvngr heriaði i Danmork. þa samna þeir her. ok lǫpa a skip ok sigla svðr til Limafiarðar. koma þar miog a ovart Ottari konvngi. Leggia þegar til orusto. taka Sviar vel á mót. fell lið hvarratveggia[1]. Enn sva sem liðit fell af Dǫnom. kom annat meira þar or heroðom ok var til lagt ollum skipom þeim er i nand voro. Lykr sva orusto. at þar fell Ottarr konvngr. ok mestr luti liðz hans. Danir toko lik hans ok flvttv til landz ok lǫgðo vpp a hǫg einn. leto þa rifa dyr ok hrafna røgin. þeir gera af tre krako eina ok senda til Sviðioðar. ok sǫgðo at eigi var meira verþr Ottarr konvngr þeirra. þeir kolloðo siðan Ottar[2] Vendilkrako. Sva segir þioðolfr.

Fell Ottarr
vndir ara greipar
dvgandligr
fyrir Dana vapnom.

þann hergamr
hrøggvm føti
viti borinn
a Vendli spáro.

[1]) hv'ratveggia *Cd.* [2]) Ottarr *Cd.*

þꜹ fra ek verk
Vatz ok Fasta
sęnskri[1] þioð
at sꜹgom verþa.
At eylandz
iarlar Froþa
vigfrꜹmoð
[18] of vegit hofðo.

(Kvánfang Aðils konungs.)

30. Aþils het son Ottars er konvngr var eftir hann lengi. ok miog ꜹðigr. var hann ok nokkvr svmvr i vikinngo. Aþils konvngr kom með her sinn til Saxlandz. þar reið fyrir sa konvngr er Geirþiofr het. Enn kona hans het Alof hin rika. Ekki er getit barna þeirra. Konvngr var eigi i landino. Aþils konvngr ok hans menn rvnnv vpp til konvngs bęiar ok ręnto þar. Svmir reka ofan hiorð til strandhoggs. Hiarðarinnar hafði gętt anꜹðigt folk karlar ok konvr. ok hꜹfðo þeir þat allt með ser. J þvi liði var męr ein vndarliga fꜹgr. sv nefndiz Yrsa. For þa Aþils konvngr heim með herfangit Yrsa var ekki með ambattom. Bratt fann þat at hon var vitr kona ok vel orðvm farin. ok allra luta vel kvnnandi. Fannz mikit vm hana ok konvngi mest. kom þa sva at Aþils konvngr gerði brvðkꜹp til hennar. Var þa Yrsa drottning i Sviþioð ok þotti hon hinn mesti skorvnngr.

(Dauði Aðils konungs.)

31. Helgi konvngr Halfdanarson reð þa fyrir Hle(i)ðro. hann kom til Sviþioðar með her mikinn sva at Aþils konvngr sa ongan sinn kost annan enn flygia vndan. Helgi konvngr gekk þar a land með her sinn ok heriaði. fekk hann mikit herfang. hann tok hondom Yrso drottningo. ok hafði með ser til Hleiðrar. ok gekk at eiga hana. þeirra son var Hrolfr kraki. Enn er Hrolfr var þrevetr. kom Alof drottning til Danmerkr. sagði hon þa Yrso. at Helgi konvngr bondi hennar var faðir hennar. enn Alof moðir hennar. for þa Yrsa aftr til Sviðioðar til Aþils konvngs ok var þar drottning meðan hon lifði. Helgi konvngr fell i hernaði. Hrolfr kraki var þa .viij. vettra. var hann þa til konvngs tekinn at Hleiðrv. Aþils konvngr atti deilur miklar við konvng þann er Áli het hinn vpplennzki[2]. hann var or Noregi. þeir attv orustv a Vęnis isi. þar fell Áli konvngr. enn Aþils konvngr hafði sigr. Fra þessi orusto er langt sagt i Skiolldunnga sꜹgv. ok sva fra þvi er Hrolfr kraki kom til Vppsala til Aþils konvngs. þa seyri Hrolfr kraki gvllino a Fyrisvꜹllvm. Aþils konvngr var miog kęrr at goðom hestom. atti hann hina bezto hesta i þann tima. Slongvir het hestr hans. enn annar Hrafn. þann tok hann af Ala dꜹðom. var þar

[1]) sęnskri *Cd.* [2]) vpplennzka *Cd.*

alinn vndir annarr hestr er Hrafn het. þann sendi hann til Halogalandz Goðgesti konvngi. þeim reið Goðgestr ok fekk eigi stꜹðvat. aðr hann fell af baki ok fekk bana. var þat i Avmd a Halogalandi. Aþils konvngr var at disablóti ok reið hesti vm disarsalinn. hestrinn drap fotvm ok fell konvngr af fram. ok kom hꜹfvð hans a stein sva at hꜹssinn brotnaði. enn heilinn la a steinonom. Var þat hans bani. Hann dó at Vppsꜹlom. ok var hann þar heygðr. kꜹlloðo Sviar hann rikan konvng. Sva segir þioðolfr.

þat fra ek enn
at Aþils fiorvi
vitra vǫtr
of viða skylldi.
Ok við ǫrr
ǫggir hiarna
[19] bragnings burs
of blandinn varþ.
ok dáþsǫll
deyia skylldi
Ola drengr
at Vppsꜹlum.

(Fall Hrólfs kraka.)

32. Eysteinn het son Aþils. er þar nǫst reð Sviavelldi. A hans dꜹgom fell Hrolfr kraki at Hleiðro. J þann tima herioðo konvngar miog i Sviavelldi. bǫði Danir ok Norðmenn. Voro margir sǫkonvngar þeir er reðo liþi miklo. ok atto engi lond. þotti sa einn með fvllu mega heita sǫkonvngr. er hann svaf alldri vndir sotkom asi ok drack alldri at arins horni.

(Frá Eysteini ok Sölva Jóta konungi.)

33. Solui hét sǫkonvngr son Hꜹgna or Niarðey. er þa heriaði i Avstrveg. hann atti ok riki a Jotlandi. Hann hellt liði sino til Sviðioðar. þa var Eysteinn konvngr a veizlo i heraði þvi er Lofvnd heitir. þar kom Sꜹlvi a ovart vm nótt. ok tok hvs a konvngi ok brenndi hann inni með hirð sina alla. þa ferr Solui til Sigtvna ok beiðir ser konvngs nafns ok viðtokv. enn Sviar samna her ok vilia veria land sitt. ok var þar orusta sva mikil at þat er sagt at eigi sleit a .xi. dǫgrvm. þar fek Solvi konvngr sigr ok varþ hann konvngr yfir Sviavelldi langa hriþ til þess er Sviar sviko hann. ok var hann þar drepinn. Sva segir þioðolfr.

Veit ek Eysteins
enda folginn
lokins lifs
a lofðungi
at sikling
með Svivm kváðo
iotzka menn
inni brenna.

Ok bitsótt
i brandvni
hliþar þangs
a hilmi rann.

þa er timbrfastr
toptar nokkvi
flotna fvllr
of fylki brann.

(Dráp Yngvars konungs.)

34. Yngvarr het son Eysteins konvngs er þa var konvngr yfir Svivm. Hann var hermaðr mikill. ok var opt a herskipom þvi at þa var Sviariki miog herskátt bǿði af Dœnom ok Avstrvegsmonnom. Yngvarr konvngr gerði friþ við Dani. tok þa at heria vm Avstrvego. A eino svmri hafði hann her vti. ok for til Eistlandz ok heriaði þar of svmarit sem heitir at Steini. þa komv Eistr ofan með mikinn her ok atto þeir orusto. Varþ landherrinn sva drivgr at Sviar fengo eigi mótstœðo. fell þar Yngvarr konvngr. enn lið hans flyði. er hann heygðr þar við siá sialfan. þat er a (A)þalsyslu. Foro Sviar heim eftir vsigr þenna. Sva segir þioðolfr.

þat stokk vpp
at Yngvari
Syslu kind
of soat hafði.
ok lioshofvm
við lagar hiarta

herr eistneskr
at hilmi vá.
ok œstmarr
efri fiollum
Gymis lioð
at gamni kveðr.

(Frá Brautönundi konungi.)

35. Avnvndr het son Yngvars er þar nǿst tok konvngdom i Sviðioð. Vm hans daga var friþr goðr i Sviðioð. ok varþ hann miog œðigr at lœsafe. Avnvndr konvngr for með her sinn til Eistlandz at hefna feðr sins. Gekk þar vpp með her sinn ok heriaði viða vm landit ok fekk herfang mikit. ferr aftr of hœstit til Sviþioðar. Vm hans daga var ár mikit i Sviþioð. Avnvndr konvngr var allra konvnga vinsǿlaztr. Sviþioð er markland mikit. ok [20] liggia þar sva eyðimerkr at margar dagleiðir ero yfir. Avnvndr konvngr lagði a þat kapp mikit ok kostnað mikinn at ryðia markir ok byggva siðan. Hann let ok ryðia vego yfir eyðimerkr ok fvnndvz þa viþa i morkvnom skoglœs lond. bygðvz þar þa viða stor heroð. Varþ af þessom hǿtti landit bygt. þvi at landfolkit var nogt til landbyggvinngar. Avnvndr konvngr let bǿta vego of alla Sviþioð. bǿði vm markir ok myrar ok fiallvego. þvi var hann kallaðr

Brꜹtꜹnvndr. Avnvndr konvngr setti bv sin i hvert stórherat a Sviþioð. ok for vm allt landit at veizlum.

(Fra Ingialdi illráða.)

36. Brꜹtꜹnvndr atti son er Ingialldr het. þa voro konvngar a Fiaðrinndalandi Yngvarr ok Agnarr. þeir voro miog iafnalldrar Ingialldz. Viða vm Sviþioð voro i þann tima herazkonvngar Brꜹtꜹnvndar. fyrir Tivndalandi reð Svipdagr blindi. þar ero Vppsalir. þar var allra Svia þing. voro þar blót mikil. sottv þannig margir konvngar at miðiom vettri. Ok einn vetr þa er komit var at miðiom vettri kom fiolment til Vppsala. þar komv þeir Alfr son Yngvars konvngs. ok Ingialldr son Avnvndar konvngs. þeir efldo til sveinaleiks. skylldi hvarr raða fyrir sino liði. Ok er þeir lekvz við var Ingialldr vsterkari enn Alfr. honom þotti þat sva illt at hann gret af. þeir voro .vi. vettra gamlir. þa kom til Gꜹtviðr fostbroðir hans. ok leiddi hann til Svipdags blinnda fostrfꜹðvr hans. ok sagði honom at illa hafði at farit. er hann var osterkari i leikinom enn Alfr Yngvars son ok oþrotkari. þa svaraði Svipdagr at þat vęri mikil skꜹmm. Annan dag eftir let Svipdagr taka hiarta or vargi. ok steikia a teini. gaf siðan Ingialldi konvngs seyni at eta. ok þaðan af varþ hann hinn grimmazti ok verst skaplunnda(ð)r. Ok er Ingialldr var roskinn. bað Avnvndr konvngr konv til handa honom Gꜹtilldar dottvr Algꜹta konvngs. hann var son Gꜹtreks konvngs hins millda. son(ar) Gꜹtz konvngs er Gꜹtland er við kennt. Algꜹtr konvngr þottiz vita at dottir hans mvndi vel gipt ef hon vęri syni Avnvndar konvngs gefin. ef hann hefði skaplyndi fꜹðvr sins. ok var send męrin til Sviðioðar. Ingialldr gerði brvðlꜹp til hennar. þegar er timi er til þess.

(Dauði Önundar.)

37. Avnvndr konvngr for milli bua sinna a eino hꜹsti með hirð sina. þanngat sem kꜹlloð er Himinheiðr. þat ero fialldalir nokkvrir þrꜹngvir. enn há fioll tveim megin. þa var mikit regn. en aðr hafði snia lagt a fiólllin[1]. Hliop þa ofan skriða mikil[2] með grioti ok leiri. þar varþ fyrir Avnvndr konvngr ok lið hans. fekk konvngr þar bana. ok mart lið með honom. Sva segir þioðolfr.

Varð Avnvndr
Jonakrs bvra
harmi hepptr
vnd Himinfiollum.
ok ofvęgr
Eistrar dolgi

[1]) fiollinn *Cd.* [2]) mikill *Cd.*

heipt hrisvngs
at hendi kom.
ok sa fra*mvðr
folldar beinom
Ha*gna hreyrs
of horfinn var.

(Brenna at Uppsölum.)

38. [21] Ingialldr son Avnvndar konvngs var konvngr at Vppsa*lom. Vppsala konvngar voro ǫztir konvnga i Sviðioð. þa er þar voro margir heraðzkonvngar fyrir þvi at Oþinn var hofðinngi i Sviðioð. Voro þeir einvalldzhofðinngiar er at Vppsa*lom sáto of allt Sviavelldi til þess er Agni dó. Siðan kom rikit i brǫðraskipti sva sem fyrr er ritað. Eftir þat dreifðiz rikit ok konvngdomr i ǫtt(ir). sva sem þǫr greindoz. enn svmir konvngar rvddo marklond stór ok bygðo þar. ok iokv þannig riki sitt. Enn er Ingialldr tok rikit ok konvngdom. voro margir heraðzkonvngar sem fyrr var sagt. Jngialldr konvngr lǫt bva veizlu mikla at Vppsa*lum. ok ǫtlar at erfa Avnvnd konvng fa*ðvr sinn. Hann let bua sal einn ongom mvn minna eða vvegligra enn Vppsalr var. er hann kallaði sia* konvnga sal. voro þar i ger .vij. hasǫti. Jngialldr konvngr senndi menn vm alla Sviþioð ok ba*ð til sin konvngom ok iorlum ok a*ðrom rikismonnom. Til þess erfis kom Alga*tr konvngr magr Ingialldz konvngs. ok Yngvarr konvngr af Fiaðrinndalandi ok seynir hans tveir Alfr ok Agnarr. Forsniallr konvngr af Nǫriki. Sighvatr konvngr af Attandalandi. Granmarr konvngr af Svðrmannalandi var eigi kominn. þar var .vi. konvngom skipat i hinn nyia sal. Jngialldr konvngr skiþaði hirð sinni ok ollu liði sino i Vppsal. þat var siðvenia i þann tima þar sem erfi skylldi gera eftir konvnga eða iarla. sa skylldi er gerði ok til arfs skylldi leiða sitia a skorinni fyrir hasǫtino allt þar til er inn vǫri borit fvllit. þat er kallat var Bragafvll. Sa skylldi standa vpp i moti Bragafvlli ok strengia heit. ok drekka af fvllino siðan. Eftir þat skylldi hann leiða[1] i hasǫti fa*ðvr hans. þar sem hann var vanr iafnliga at sitia. var hann þa kominn til allz arfs eftir hann. Nv var sva her gert. at þa er Bragafvll kom inn. stoð vpp Ingialldr konvngr ok tok við eino miklo dyrshorni. strengði hann þa heit at hann skylldi a*ka riki sitt halfo i hveria hofvtǫtt eða deyia ella. drack siðan af hornino. Enn er menn voro miog drvknir vm kvelldit. mǫllti Ingialldr konvngr til Fol(k)viðar ok Hulviðar sona Svipdags. at þeir skylldo vapnaz ok liþ þeirra sem ǫtlað var vm kvelldit. þeir gengo vt til hins nyia sals. baro þar at elld. ok þvi nǫst tok salrinn at loga ok brunnv þar inni .vi. konvngar. ok lið þeirra allt. enn þeir er vt leitoðo voro

[1]) leiði *Cd.*

skiótt drepnir. Eftir þetta lagði Ingialldr konvngr vndir sig oll þessi riki. er konvngarnir hofðo att ok tok skatta af.

(Kvánfang Hjörvarðs.)

39. Granmarr konvngr spurði (þessi) tiðinndi. þottiz hann þat vita at honom mvndi slikr kostr hvgaðr. ef hann gylldi eigi varhvga við. þat sama svmar kemr liði sino Hiorvarþr ylfingr til Sviðioðar. ok lagði i Myrkvafiorð. Enn er Granmarr konvngr spyrr þat þa sendir hann menn til hans. ok byðr honom til veizlo. ok ǫllu liði hans. þetta boð [22] þektiz hann. þvi at hann hafði ekki heriat a riki Granmars konvngs. Ok er hann kom til veizlunnar var þeim vel fagnat. Vm kvelldit er fvll skylldi drekka var þat siðvenia konvnga þeirra er londom sáto eða veizlom er þeir leto gera. at drecka skylldo a kvelldom tvimenning. hvárr ser karlmaðr ok kona. sva sem ynniz. enn þeir ser er fleiri voro saman. Enn þat voro[1] vikinnga log þótt vęri at veizlom. at drecka sveittardryckior. Hasęti Hiorvarþs konvngs var buit gagnvert hasęti Granmars konvngs. ok sato hans menn allir a þann pall. þa męllti Granmarr konvngr við Hilldigvnni dottvr sina. at hon skylldi bua sig ok bera ol gestom. Hon var allra kvenna friþvz. Tok hon silfrkalk einn ok fylldi. geck hon fyrir Hiorvarþ konvng ok męllti. Allir heilir ylfinngar at Hrolfs minni kraka. ok drack af til halfs. Siðan selldi hon Hiorvarþi konvngi. Nv tok hann kalkinn ok hond hennar með ok męllti at hon skylldi sitia hia honom. Hon sagði þat eigi vikinnga sið at drecka hia konvm tvimenning. Hiorvarþr let þess meiri vǫn at hann mvndi þat skipti a gera. at hata helldr vikinnga lꜹgin ok drecka tvimenning við hana. þa settiz Hilldigvnnr hia honom. ok drvcko þꜹ bęði saman ok toluðo mart of kvelldit. Eftir vm daginn er þeir konvngar hittaz hof Hiorvarþr bónorð sitt. ok bað Hilldigvnnar. Granmarr konvngr bar þetta mal vpp fyrir konv sina Hilldi ok aðra rikismenn. Sogðo svmir at honom mvndi vera mikit trꜹst at Hiorvarþi konvngi. ok þotti þetta raðligt vera. Lꜹk sva at Hilldigvnnr var fꜹstnvð Hiorvarþi konvngi. ok gerði hann brvðlꜹp til hennar. Skylldi Hiorvarþr konvngr dveliaz með Granmari konvngi. þvi at hann atti ongan son til rikit[2] með ser at varþveita.

(Orrosta i Sviþjóð Ingjalds ok þeirra mága Granmars ok Hjörvarðs.)

40. þat sama hꜹst samnaði Ingialldr konvngr ser liði. ok ętlar

[1]) lꜹg *tilf. Cd.* [2]) rik' *Cd.*

a hendr þeim mágom. hann hefir her ýti af ollum þeim rikiom. er hann hafði vnndir sig lagt. Ok er þeir magar spyria þat samna þeir liði i sino riki. ok kemr[1] til liðz við þa Hævgni konvngr ok Hilldir son hans. er reðo fyrir eystra Gavtlandi. Hævgni var faðir Hilldar er Granmarr konvngr átti. Jngialldr konvngr geck a land vpp með ollum herinom ok hafði lið miklo meira. sigr þo saman orustan ok var hin harþazta. Enn er litla hriþ hafði bariz verit. þa flýia þeir hofðingiar. er reðo fyrir Fiaðrinndalandi. ok Vestrgavtom. ok af N*ǫ*riki. ok Attandalandi. ok allr sa herr er af þessom londom hafði farit. ok foro þeir til skipa sinna. Jngialldr konvngr var staddr nævðvliga. feck hann morg sár. ok komz við þetta a flotta til skipa sinna. þar fell Svipdagr blinndi fostri hans. ok baðir seynir hans Gavtviðr ok Hvlviðr. Jngialldr konvngr for aftr við sva buit til Vppsala ok unði illa sinni ferð. ok þottiz þat finna at honom mvndi herr sa otrvr vera. er hann hafði or sino riki. þvi at hann fekk með hernaði. Eftir þetta var ofriþr millum Ingialldz konvngs ok Granmars konvngs. þa er langar hriðir hafði þannig fram farit. komv beggia vinir þvi við. at þeir s*ǫ*ttvz ok (lavgðo) konvngarnir stefno með ser. ok þeir hittaz ok gerðo friþ með ser. Friþr skylldi standa millom [23] þeirra meðan þeir þrir konvngar lifði. Ingialldr konvngr. Granmarr konvngr. Hiorvarþr konvngr. var þat bunndit eiðom ok trygðom. Eftir vm varit for Granmarr konvngr til Vppsala at blóta sem siðvenia var til moti svmri ef friþr v*ǫ*ri. Fell honom þa sva spann sem hann mvndi eigi lengi lifa. Siþan for (hann) heim i riki sitt.

(Dauði Granmars konungs ok Hjörvarðs.)

41. Um havstit eftir for hann Granmarr konvngr ok Hiorvarþr konvngr magr hans at taka veizlo i ey þeirri er Sili heitir. at buum sinom. Ok er þeir voro at veizlonni. kom þar Ingialldr konvngr a einni nótt með her sinn ok tok hvs a þeim ok brenndi þa inni með ollu liði sino. Eftir þat lagði hann vndir sig riki þat allt er att hofðo konvngarnir. ok setti yfir hofðinngia. Hævgni konvngr ok Hilldir son hans riðo oppt vpp i Sviavelldi ok drapo menn Ingialldz konvngs. þa er hann hafði sett yfir riki þat er átt hafði Granmarr konvngr magr þeirra. Stoð þar langa hriþ deila millom Ingialldz konvngs ok Hævgna konvngs. fekk Hævgni konvngr halldit þo riki sino fyrir Ingialldi konvngi allt til davðadags. Jngialldr konvngr atti .ij. born við konv sinni. het hit ellra Asa. enn annat Olafr tretelgia. Kona Ingialldz konvngs het Gavthilldr. hon sendi sveininn til Bofa fostra sins i vestra

[1]) komr *Cd.*

Gꜹtland[1]. var hann þar vpp fǿddr ok Saxi son Bófa. er kallaðr var flettir. þat er sꜹgn manna. at Ingialldr konvngr drǿpi .xij. konvnga. ok sviki alla i griþom. hann var kallaðr Ingialldr illraði. hann var konvngr yfir mestum lut Sviþioðar. Aso dottvr sina gifti hann Gvðrꜹði[2] konvngi a Skani. hon var skaplik foðvr sinom. Asa olli þvi er hann drap Halfdaṇ broðvr sinn. Halfdan var faðir Ivars[3] hins viðfaðma. Ása reð ok bana Gvðrꜹði bonda sinom.

(Dauði Ingjalds illráða.)

42. Ivarr hinn viðfaðmi kom a Skani eftir drap Gvðrꜹðar fꜹðvrbroþur sins ok dregr þegar her mikinn saman. for siðan vpp a Sviþioð. Asa hin illraða var farin a fvnd fꜹðvr sins. Jngialldr konvngr var þa staddr a Reininngi at veizlo. er hann spurði at herr Ivars var nǿr kominn. þottiz Ingialldr konvngr ongan styrk til hafa at beriaz við Ivar. honom þotti ok sa kostr synn at leggiaz a flótta at hvaðanǿfa mvndo fiandmenn at drifa. Toko þꜹ Asa þat rað er frǿgt er orðit. at þꜹ gerðo folk allt dꜹðadrvkkit. Siþan (letu þꜹ) leggia elld i hollina. brann þar hollin ok folk allt inni með Ingialldi konvngi ok Áso. Sva segir þioðolfr.

Ok Ingialld
ifiorván traþ
reyks rꜹsvðr
a Reininngi.
þa er húsþiofr
hyriar leistom
goðkonvng
i gegnom stoð.

Ok sa yrðr
allri þioðo
sanngeraztr
með Svivm þotti.
enn hann sialfr
sino fiorvi
frǿkno fyrstr
of fara villdi.

(Frá Ivari viðfaðma.)

43. Jvarr hinn viðfaðmi lagði vndir sig allt Sviavelldi. hann eignaðiz ok allt Danavelldi. ok mikinn lut Saxlandz. ok allt Avstrriki. ok hinn fimta lut Englandz. Af hans ǽtt ero siðan komnir Danakonvngar ok Sviakonvngar. þeir er þar hafa einvalld haft. Eftir Ingialld konvng hvarf Vppsalavelldi or Ynglinnga ǽtt. þat er langfeðgom mǿtti telia.

(Frá Ólafi trételgju.)

44. [24] Olafr son Ingialldz konvngs spvrði frafall fꜹðvr sins. þa for hann með þat lið er honom villdi fylgia. þvi at allr mvgr Svia

[1]) Gꜹtlandz *Cd.* [2]) Gꜹðrꜹði *Cd.* [3]) Innars *Cd.*

liop vpp með eino samþykki at rǫkia ǫtt Ingialldz konvngs ok alla hans vini. Olafr for fyrst vpp a Nǫriki. enn er Sviar spvrðo til hans. þa matti hann ekki þar vera. for hann þa vestr markleiði til ar þeirrar er norðan fellr or Vǫni. ok Elfr heitir. þar dveliaz þeir ok rvddo morkina. brenna ok byggva siðan. Vrðo þar bratt stór hervt. ok kolloðo þeir þat Vermaland. þar voro goðir landkostir. Enn er spurðiz til Olafs til Sviþioðar at hann ryddi markir. kolloðo þeir hann tretelgio. ok þotti hǫðiligt hans rað. Olafr fekk þeirrar konv er Solveig het. dottvr Sꜹlua Halfdanarsonar gvlltannar vestan af Sóleyiom. Halfdan var son Sꜹlua Sꜹlvarssonar Sꜹluasonar hins gamla er fyrstr rvddi Sóleyiar. Moðir Olafs tretelgio het Gꜹthilldr. enn hennar moðir Olof dottir Olafs hins skygna konvngs af Nǫriki. Olafr ok Solveig atto .ij. sonv Ingialld ok Halfdan. Halfdan var vpp fǫddr i Soleyiom með Sꜹlua moðvrbrǫðr sinom. hann var kallaðr Halfdan hvitbeinn.

(Brendr inni Ólafr trételgja.)

45. þat var mikill mannfiolþi er ýtlaga for af Sviþioð fyrir Jvari konvngi. Spurðv þeir at Olafr tretelgia hafði landkosti goða a Vermalandi. dreif til hans sva mikill mannfiolþi at landit fekk eigi borit. gerþiz þar þa svlltr ok hallǫri mikit. Kenndo þeir þat konvngi sinom. sva sem Sviar ero vanir at kenna konvngi bǫði ár ok hallǫri. Olafr konvngr var litill blotmaðr. likaði Svivm þat illa. ok þotti þaðan mvndo standa hallǫrit. þvi nǫst drogo Sviar her saman ok foro at Olafi konvngi. ok tokv hvs a honom. ok brenndo hann inni. ok gafo hann Oðni. ok blotvðo honom til árs sér. þat var við Vǫni. Sva segir þioðolfr.

Ok við vág
viðar (telgiu)
hrǫ Olafs
hólgyldir svalg
ok glaðfialgr
gøyrr var a lesti
sonar Forniotz
af Svia iofri.
Sa áttkonr
at Vppsꜹlom
Lofða kyns
fyrir longo hvarf.

þeir er vittrari voro af Svivm fvnno þa at mannfolkit var myklo fleira enn landit mǫtti bera ok þat olli hallǫrino. enn konvngr hafði ongo vm valldit. Taka nv þat rað at þeir fara með allan herinn vestr ofir(!) Eiðaskóg. ok koma fram i Sóleyiom miog á vvart. þeir drapo Sꜹlva konvng. enn toko hondom Halfdan hvitbein ok taka hann til hofðinngia yfir sig ok gefa honom konvngsnafn. lagði hann þa vndir sig Sóleyiar. Siþan for hann með herinn a Rꜹmariki. ok heriar þar. ok fekk fylki þat af hernaði.

(Frá Hálfdani hvitbein.)

46. Halfdan hvitbeinn var rikr konvngr. hann atti Áso dottvr Eysteins hins harðraða Vpplendinnga konvngs. hann reð fyrir Heiðmork. þꜹ Halfdan átto .ij. sonv. Eystein ok Gvðrꜹð. Halfdan eignaðiz mikit af Heiðmork. ok þótn [25] ok Haþaland ok mikit af Vestfolld. Hann varþ gamall miog ok varþ sóttdꜹðr a þotni. Siðan var hann fluttr ṽt a Vestfolld. ok heygðr þar sem heitir Skęreið i Skiringssal. Sva segir þioðolfr.

(þat frá) hyrr
at Halfdanar
sꜹkkmiðlendr
sakna skylldv.
Ok at halvarps
hlifinꜹma
þioðkonvng
a þotni tok.
Ok Skęreið
i Skiringssal
of brynialfr
beinom drvpir.

(Frá Ingjaldi bróður Hálfdanar.)

47. Jngialldr broðir Halfdanar var konvngr i Vermalandi. Eftir dꜹða hans lagði Halfdan konvngr vndir sig Vermaland. ok tok skatta af. ok setti þar iarla yfir meðan hann lifði.

(Dauði Eysteins konungs.)

48. Eysteinn son Halfdanar hvitbeins var konvngr eftir hann a Rꜹmariki ok a Vestfolld. hann atti Hilldi dottvr Eiriks Agnarssonar er konvngr var a Vestfolld. Agnarr faðir Eiriks var son Sigtryggs konvngs af Vindle. Eirikr konvngr atti ongan son. hann dó þa er Halfdan hvitbeinn lifði. Toko þeir feðgar Halfdan ok Eysteinn þa vndir sig alla Vestfolld. Reð Eysteinn Vestfolld meðan hann lifði. þa var sa konvngr a Vꜹrno er Skiolldr hét. hann var allmiog fiolkvnnigr. Eysteinn konvngr for með herskip sin yfir a Vꜹrno ok heriaði þar ok tok þat sem fyrir varþ. klęði ok aðra gripi ok hioggv strandhꜹgg. foro i brot siþan. Skiolldr konvngr kom til strandar með her sinn. var Eysteinn konvngr þa i brottv. ok kominn yfir fiorðinn ok sa Skiolldr segl þeirra. þa tok hann mottvl sinn ok veifði ok blés við. þa er þeir sigldo inn of Iarlsey. sat Eysteinn konvngr við styri. Annat skip sigldi nęr þeim. bároskot nokkvt var i. bar sva til at beitiasinn lꜹst konvnginn fyrir borð af oðrv skipino ok varþ þat hans bani. Menn hans naðo likino. var þat flutt inn a Borro. ok orpinn hꜹgr eftir hann a áreyrinni ṽt við sia við Vꜹðlo. Sva segir þioðolfr.

Enn Eysteinn
fyrir asi fór
til Byleistz
broðvr meyiar.
ok nv liggr
vndir lagar beinom
reiks lꜹðvðr
a rádar branði.
þa er elkalldr
hia iofvr gꜹzkom
Vꜹðlo strꜹmr
at vági kemr.

(Frá Hálfdani konungi milda ok matarilla.)

49. Halfdan het son Eysteins konvngs er konvngdom (tok) eftir hann. hann var kallaðr Halfdan hinn milldi ok hinn matarilli. Sva er sagt (at) hann gaf monnom sinom i mala iafnmarga gv̊llpenninga sem aðrir konvngar silfrpenninga. enn hann svellti menn at mat. Hann var hermaðr mikill ok var longom i vikinngo ok fekk ser fiar. Hann atti Hlif dottvr Dags konvngs af Vestmꜹrom. Holtarr a Vestfolld var hꜹfvðbꝍr hans. þar varþ hann sóttdꜹðr ok er hann heygðr a Borro. Sva segir þioðolfr.

Ok til þings
þriðia iofri
hveðrvngs mꝍr
or heimi bꜹð.
þa er Halfdan
sa er i Hollti bio
norna dóms
of notið hafði.
ok bvðlvngs
a Borrv i
sigr [26] hafendr
siðan fálo.

(Frá Guðröði veiðikonungi.)

50. Gvðrꜹðr hét son Halfdanar er [konvngdom tok[1] eftir hann. ok var kallaðr Gvðrꜹðr hinn mikillati. enn svmir kꜹlloðo hann veiðikonvng. Hann atti þa konv er Alfhilldr het dottir Alfarins konvngs or Alfheimvm. ok hafði með henni halfa Vingolmork. þeirra son var Olafr Geirstaðaalfr. Alfheimar voro þa kallaðir millom Rꜹmelfar ok Gꜹtelfar. Enn er Alfhilldr var ꜹndot. þa sendi Gvðrꜹðr konvngr menn sina vestr a Agðir til Haralldz konvngs hins granrꜹða. at biðia Aso dottvr hans til handa[2] konvngi. enn Haralldr syniaði. Komv sendimenn aptr ok sꜹgðo[3] konvngi sitt eyrinndi. Nokkvrv siðarr skꜹt Gvðrꜹðr konvngr skipom a sia ok for siðan með miklv liþi v́t a Agðir. ok kom vm nott a vvart a bꝍ Haralldz konvngs. ok veitti þar vpprás. Enn er Haralldr konvngr varþ varr við at herr var kominn a bꝍinn. gekk hann v́t með lið þat er hann hafði. ok varþ þar orusta. enn liðzmvnr var allmikill. Fell þar Haralldr konvngr. ok Gyrðr son hans. tok Gvðrꜹðr konvngr

[1]) [konvng tok tok *Cd.* [2]) handi *Cd.* [3]) sꜹgði *Cd.*

herfang mikit. Hann hafði heim með ser Aso dottvr Haralldz konvngs. ok gerði brvðlꜹp til hennar. þꜹ átto son er Halfdan hét. Enn þa er Hąlfdan var vetrgamall. þat hꜹst for Gvðrꜹðr konvngr at veizlom. Hann la með skipi sino i Stiflosvndi. voro þar drykkior miklar. var konvngr miog drvkkinn[1]. Ok vm kvelldit er myrkt var. gekk konvngr af skipi. enn er hann kom a bryggiosporð. hliop maðr at honom ok lagði spioti i gegnvm konvnginn. var þat hans bani. Sa maðr var þegar drepinn. Enn of morgininn eftir varþ sa maðr kenndr. var þat skosveinn Aso drottningar. dvlþi hon þa ekki at þetta voro hennar rað. Sva segir þioðolfr.

Varþ Gvðrꜹðr
hinn gꜹfvgláti
lómi beittr
sa er fyrir longo var.
ok vm rað
at élum stilli
hꜹfvð heiptrǫgk
at hilmi dró.

Ok lꜹnsigr
hinn er lóm gerði
Aso árr
of iofri bar.
ok buðlungr
a beði fornom
Stiflosvnndz
of stvnnginn var.

(Dauði Ólafs konungs.)

51. Olafr tok riki ok konvngdóm eftir feðr sinn. hann var rikr. ok hermaðr mikill. Hann var allra manna friþaztr ok sterkaztr ok mikill vexti. Hann hafði Vestfolld. þvi at Alfgeirr konvngr tok þa vndir sig Vingvlmork alla. setti hann þar yfir Gandalf son sinn. þa gengo þeir feðgar miog a Rꜹmariki. ok eignaðiz mestan lut þess rikis ok fylkis. Hꜹgni het son Eysteins hins rika Vpplendinnga konvngs. hann lagði vnndir sig Heiðmork alla ok þotn ok Haþaland. þa hvarf ok vndan þeim Gvðrꜹðar sonom Vermaland. ok sneroz þeir þa at skattgiofvm til Sviakonvngs. Olafr var þa a tvitvgs alldri er Gvðrꜹðr konvngr andaþiz. Enn er Halfdan konvngr broðir hans gekk til rikis með honom. þa skipto þeir Vestfolld með ser. hafði Olafr hinn vestra
[27] lut. enn Halfdan hinn iðra. Olafr konvngr hafði at Geirstoðom atsetv. Hann tok fotarverk ok andaþiz þar af. ok er hann heygðr a Geirstoðom. Sva segir þioðolfr.

Ok niðkvisl
i Noregi
þrottar þvrs
of þroaz naði.

reð Olafr
ofsa forðom
viðri grvnd
ok Vestmari.

[1]) drvknir *Cd.*

vnndz fótverkr
við folldar þrꜹm
vigniðiong
of viða skylldi.
Nv liggr gvnndiarfr
a Geirstoðom
herkonvngr
hꜹgi ausinn.

(Frá Rögnvaldi heiðum hæra.)

52. Rognvalldr het son Olafs. er konvngr var a Vestfolld eftir feðr sinn. hann var kallaðr heiðom hǿri. Vm hann orti þioþolfr hinn hvinverski.

þat veit ek bezt
vnd blám himni
kenninafn
sva at konvngr eigi.
er Rognvalldr
reiðar stiori
heiðom hǿri
of heitinn er.
ok milldgeðr
markar drottinn.

(Hálfdan berst við Gandálf ok Sigtrygg.)

Halfdan var þa vetrgamall er faðir hans fell. Asa moðir hans for þegar með hann vestr a Agðir ok settiz þar til rikis a Avgðom þeim er att hafði Haralldr faðir hennar. Halfdan ox þar vpp. var hann bratt mikill ok sterkr ok svartr a hár. var hann kallaðr Halfdan svarti. Hann var .xix. vettra er hann tok konvngdom a Avgðom. for hann þa þegar inn a Vestfolld ok skipti riki við Olaf broður sinn sva sem fyrr er ritað. Sama haust for (hann) með her a Vingvlmork a hendr Gandalfi konvngi. ok atto þeir margar orustor ok hofðo ymsir sigr. Enn at lyktvm sǿttvz þeir ok skylldi Halfdan hafa Vingvlmꜹrk halfa. sem aðr hafði haft Gvðrꜹðr faðir hans. Eftir þat for Halfdan konvngr vpp a Rꜹmariki ok lagði vndir sig. þat spvrði Sigtryggr konvngr son Eysteins konvngs. hann hafði þa atseto a Heiðmork ok hafði aðr lagit vnndir sig Rꜹmariki. For þa Sigtryggr konvngr i moti Halfdani konvngi. ok varþ þar orusta mikil. ok hafði Halfdan sigr. Enn er flottinn brast. var Sigtryggr konvngr lostinn ꜹro vndir vinstri hond ok fell hann þar. Siðan lagði Halfdan vndir sig allt Rꜹmariki. Eysteinn het annarr son Eysteins konvngs broðir Sigtrygs. hann var konvngr a Heiðmork. Enn er Halfdan konvngr kom vt a Vestfolld. þa for Eysteinn konvngr með her sinn vt a Rꜹmariki ok lagði þar þa viða vndir sig.

(Orrosta Hálfdanar ok Eysteins.)

2. Halfdan svarti spvrði at ofriþr var a Rꜹmariki. dró hann þa her saman ok for a Rꜹmariki a hendr Eysteini konvngi. ok atto þeir

orusto. hafði Halfdan sigr. enn Eysteinn flyði vpp a Heiðmork. Halfdan konvngr for þa með her sinn a Heiðmork eftir honom. ok atto þeir þar aðra orusto ok hafði Halfdan sigr. enn Eysteinn flyði norðr i Dala a fvnd Gvðbrandz hersis. Hann efldiz þaðan at liði. for siðan v́t a Heiðmork. hann hitti Half[28]dan svarta i ey hinni miklo er liggr i Miors. ok atto þeir þar orusto. ok fell mart manna af hvaromtveggiom. ok hafði Halfdan konvngr sigr. þar fell Gvthormr son Gvðbrandz hersis er mannvęnstr þotti vera a Vpplondom. þa flyði Eysteinn konvngr enn norðr i Dala. þa sendi hann Hallvarþ skalk fręnda sinn a fvnd Halfdanar konvngs at leita vm sęttir. Enn fyrir sakir fręndsemi gaf Halfdan konvngr vpp Eysteini konvngi halfa Heiðmork. sva sem þeir fręndr hofðo fyrr átt. Enn Halfdan konvngr lagði vndir sig þotn ok þar sem Land heitir ok Haðaland. þvi at hann heriaði viða. Var hann þa ok allrikr konvngr.

(Kvánfang Hálfdanar svarta.)

3. Halfdan svarti fekk Ragnhilldar dottvr Haralldz gvllskeggs. hann var konvngr i Sogni. þꜹ átto son er Haralldr konvngr gaf nafn sitt ok fęddiz sa sveinn vpp i Sogni með Haralldi konvngi. Enn er Haralldr konvngr var ꜹrvasi at alldri. þa atti hann ongan son. ok gaf hann Haralldi dottvrseyni sinom riki sitt. ok let hann taka til konvngs. Litlu siðar andaþiz Haralldr gvllskeggr. þann sama vetr andaþiz Rag(n)hilldr dottir hans. Enn eftir vm varit varþ sóttdꜹðr Haralldr konvngr vngi i Sogni. þa var hann .x. vettra gamall. þegar er Halfdan svarti spurði andlat hans. þa byriar hann ferð sina með miklo liði. ok ferr norðr til Sogns. Var þar vel við honom tekit. talþi hann þar til rikis ok arfs eftir son sinn. var þar engi motstaða. lagði hann vndir sig þat riki. þa kom til hans Atli iarl hinn miofi af G(a)ulom. hann var vin Halfdanar konungs. Setti konvngr hann yfir Sygnafylki. at dęma þar landz lꜹg ok heimta skatta til handa konvngi. For þa konvngr til Vpplanda i riki sitt.

(Orrosta Hálfdanar ok Gandálfs sona.)

4. Halfdan konvngr for vm hꜹstið v́t a Vingvlmork. þat var a einni nótt þar sem Halfdan konvngr var a veizlu. at vm miðnętti kom til hans maðr sa er hestvꜹrð hellt ok sagði honom at herr var kominn nęr bęnom. Konvngr stoð vpp þegar ok bað hirðmenn sina vapna sig. Siþan gengr hann v́t i garðinn ok fylkti. þvi nęst komv þar Gandalfs seynir Hysinngr ok Helsinngr með lið mikit. ok tokz þegar orusta. Enn fyrir þvi at Halfdan konvngr var ofrliði borinn. flyði hann til

skogar ok let mart manna. þar fell Olvir hinn spaki fostrfaðir Halfdanar konvngs. Eftir þat dreif lið til konvngs. for hann þa at leita Gandalfs sona. ok hittoz a Eiði við Eyna ok beriaz. þar fell Hysinngr ok Helsinngr. enn Haki broðir þeirra kom a flotta. Eftir þat lagði Halfdan konvngr vndir sig alla Vingvlmork. enn Haki flyði i Alfheima.

(Siðara kvánfang Hálfdanar, er hann fékk Ragnhildar dóttur Sigurðar hjartar.)

5. Sigvrðr hiortr er nefndr konvngr a Hringariki. hann var meiri ok sterkari enn hverr annarra. hann var ok manna friþaztr synom. Faðir hans var Helgi hinn hvassi. [29] enn moðir hans var Aslꜹg dottir Sigvrðar orms i ꜹga Ragnarssonar loðbrokar. Sva er sagt at Sigvrðr var þa .xij. vettra gamall er hann drap Hilldibrand berserk i einvigi ok þa .xij. saman. morg vann hann þrekvirki. ok er lꜹng saga fra honom. Sigvrþr atti tvꜹ born. Ragnhilldr hét dottir hans. hon var allra kvenna skꜹrvligvzt. var hon þa a tvitvgs alldri. Guthormr het broðir hennar. hann var a vngmennis alldri. Enn þat er sagt fra atferð Sigvrðar. at hann reið einn saman vt a eyðimerkr. hann veiddi stor dyr ok mannskǿð. hann lagði a þat kapp mikit iafnan. þat var einn dag. at Sigvrþr reið einn saman vt a merkr. sem vandi hans var til. Ok er hann var langa hriþ riðinn. kom hann fram i rioðr nokkvt i nandir Haðalandi. þa kom þar moti honom Haki berserkr með .xxx. manna. Fell þar Sigvrþr hiortr. enn .xij. menn af Haka. enn sialfr hann let hond sina ok hafði .iij. sár onnvr. Eftir þat reið Haki við menn sina til bvs Sigvrðar. ok tok i brꜹt Ragnhilldi dottvr hans. ok Gvthorm broðvr hennar ok mikit fe ok marga dyrgripi ok hafði heim a Haðaland. þar atti hann bv stór. þa hét hann efna til veizlu ok ǿtlaði at gera brvðlꜹp til Ragnhilldar. enn þat dvalþiz fyrir (þvi) at sar hans hofðuzt illa. Haki Haða berserkr la i sarom vm hꜹstit. ok ondverþan vetr. Enn vm iol var Halfdan konvngr a veizlo a Heiðmork. hann hafði spurt oll þessi tiþinndi. þat var einn morgin snemma er konvngr var klǿddr. kallaði hann til sin Harek gand. sagði at hann skylldi fara yfir a Haþaland. ok fǿr mer Ragnhilldi dottvr Sigvrðar hiartar. Harekr bioz ok hafði .c. manna. stillti sva ferþinni. at þeir komv yfir vꜹtnin i óttv til bǿiar Haka. Tokv dyrr allar a skala þeim er hvskarlar svafo i. Siðan gengo þeir til svefnburs þess er Haki svaf i. ok brvtv vpp. toko i brot Ragnhilldi ok Gvthorm broðvr hennar. ok allt fe þat sem þar var. enn þeir brenndo skalann ok alla menn þa er inni voro. þeir tioldvðo vagn einn allvegligan. ok setto þar i Ragnhilldi ok broðvr hennar. ok foro

til issins. Enn Haki stoð vpp ok gekk eftir þeim vm hriþ. enn er hann kom at valzisinom. þa sneri hann niðr hiolltom a sverþinv. enn lagðizt a bloðrefilinn sva at sverþit stoð i gegnom hann. fekk hann þar bana. ok er hann heygðr a[1] valzbakkanom. Halfdan konvngr sa at þeir foro vm valzisinn. þvi at hann var allra manna skygnstr. hann sa vagn tialdaðan. ok þottiz vita at eyrinndi þeirra Hareks mvndi orþit þat sem hann villdi. Let hann þa setia borð sitt. ok senda menn viða vm bygðina ok bⱥð til sin morgom monnom. ok var þar þann dag veizla mikil ok pryðiliga ger. Ok at þeirri veizlo fekk Halfdan konvngr Ragnhilldar. ok var hon siþan rik drottning. Moðir Ragnhilldar var þorny [30] dottir Klakkharalldz konvngs af Iotlandi. systir þyri Danmarkar bótar. er atti Gormr hinn gamli Danakonvngr. er þa reð Danavelldi i þann tima.

(Frá draumum Ragnhildar.)

6. Ragnhilldi drottning dreymði drⱥma stóra. enn hon var spⱥk at viti. Sa var einn drⱥmr er hana dreymþi. at hon þottiz vera stⱥdd i grasgarþi sinom ok þottiz taka þorn einn or serk ser. Enn er hon hellt a honom. þa óx hann sva at þat varþ teinn mikill. sva at annarr endir tok i iorð. ok varþ bratt rótfastr enn annarr endir tok halt i lopt vpp. Ok þvi nęst syndiz henne treit sva mikit. at hon fekk varla set yfir vpp. þat var ok fvrðo digrt. Hinn neðzti lutr tressins var rⱥðr sem bloð. enn leggrinn vpp fagr gręnn. enn limarnar hvitar sem sniar. þa voro kvistir a treno margir ok stórir. svmir ofarr. enn svmir neðarr. limar tressins voro sva miklar. at henni þottv dreifaz vm allan Noreg ok enn myklu viðara.

(Draumr Hálfdanar.)

7. Halfdan konvng dreymði alldri. honom þotti þat vndarligt. ok bar fyrir þann mann er nefndr er þorleifr spaki. ok leitaði raða hvat er at þvi męlti gera. þorleifr sagði. hvat hann gerði ef hann forvitnaði nokkvrn lút. at hann fęri i svinabęli at sofa. ok braz honom þa eigi drⱥmr. Konvngr gerði þat. ok birtiz honom drⱥmr þessi. Honom syndiz sem hann vęri allra manna bezt hęrðr. ok var hár hans allt i lokkum. svmir siðir sva at tok til iarðar. svmir i miðian legg. svmir a kne. svmir i mioðm. eða miðia siðo. svmir eigi lengra. enn a hals. enn svmirr ekki meirr. enn sprotnir vpp or hⱥsi sem knyflar. Enn a lokkvm hans var hvers kyns litr. enn einn lokkr sigraði alla við fegrð ok með liosleik ok mikilleik. þenna drⱥm sagði hann þorleifi spaka.

[1]) ok *Cd.*

enn þorleifr þyddi sva. at mikill afspringr mvndi koma af honom. ok mvndo hanns ǫttmenn londom raða með miklum veg. ok þo eigi allir með iafnri frǫgð. enn einn mvndi sa af hans ǫtt koma. er ollum mvndi meiri ok frǫgari. Ok hyggia menn þat at sa lokkr iarteini hinn helga Olaf konvng.

(Fœddr Haraldr hárfagri.)

8. Halfdan konvngr var vizkomaðr mikill ok sannynda ok iafnaðar. ok setti lꜹg ok gǫtti sialfr. ok þrysti ollvm til at gǫta. ok at eigi mǫtti ofsi steypa lꜹgvnom. gerþi hann sialfr saktal. ok skipaði hann bolvm hveriom eftir sinom burð ok metnaði. Ragnhilldr drottning ól son. ok var sa sveinn vatni ꜹsinn ok kallaðr Haralldr. hann var bratt mikill ok hinn friþazti. óx hann þar vpp ok gerþiz þegar iþróttamaðr snimma ok vel viti borinn. moðir hans vnni honom mikit. enn faðir hans minna.

(Matarhvarf Hálfdanar.)

9. Halfdan konvngr tok iolaveizlo a Hꜹrðalandi. þar varþ þa vnndarligr atburðr. jolaaftan [31] er menn voro til borða gengnir. ok var þar allmikit fiolmenni. at þar hvarf vist oll af borðom ok allt mvngat. konvngr sat hryggr eftir. Enn hverr annarra sótti sitt heimili. Enn til þess at konvngr mǫtti viss verþa hvat þessvm atburð olli. let hann taka finn einn er margfroþr var. ok villdi neyða hann til sannrar sꜹgo. ok pinndi hann ok fekk þo eigi af honom. Finnrinn bað ser hialpar Haralld konvngs son. ok Haralldr bað honom friþar ok fekk eigi. Haralldr hleypti honom þa i brꜹt at ovilia konvngs. ok fylgði honom sialfr. þeir komv þar sem einn hofþinngi hellt veizlo eina mikla ok var þeim þar vel fagnat at syn. Ok er þeir hofðo þar verit til várs. þa mǫllti hofðinginn einn dag til Haralldz. Fvrðo mikit torrek gerir (faðir) þinn ser at er ek tok vist nokkvra fra honom i vetr. enn ek mvn þat lꜹna þer með feginsꜹgo. faðir þinn er dꜹþr ok skalltv nv heim fara. ok mvn þv fa riki þat allt er faðir þinn hefir att. ok þar með skalltv eignaz allan Noreg.

Dauði Halfdanar svarta.

10. Halfdan svarti tok veizlu a Haþalandi. ok bar sva til leið hans. at hann ok vm vatnit Rꜹnd. þat var vm vár. þa var solbrað mikil. Enn er þeir okv yfir Rykinsvik. þa hofðo þar verit nꜹtabrvnnar. Enn er mykin hafði fallit a isinn. hafði þar grafit vm i solbraþinni.

Enn er konvngr ok þar vm. brast isinn ok tyndiz þar Halfdan konvngr ok mikit lið með honom. þa var hann fertvgr at alldri. Hann hafði verit allra konvnga arsǫlaztr. Sva mikit gerðo menn ser at vm hann. at þa er þat spvrðiz at hann var dꜹðr. ok lik hans var flutt a Hringariki ok var þar til graptar ǫtlat. þa foro rikismenn af Rꜹmariki. ok af Vestfolld ok Heiðmork. ok beiddoz allir at hafa likit með ser. ok heyia i sino fylki. ok (þotti) þat vera árvǫnt þeim er nǫþi. Enn þeir sǫttoz at likino var skipt i fiora staði. ok var hofvðit lagt i hꜹg at Steini a Hringariki. enn hverir fluttv heim sinn luta ok heygðo ok ero þat allt kallaðir Halfdanar hꜹgar.

Her hefr vpp sꜹgv Haralldz konvngs harfagra.

Haralldr tok konvngdom eftir feðr sinn. þa var hann. x. vettra gamall. Hann var allra manna mestr ok stęrkaztr ok friþaztr synom. vitr maðr ok skꜹrvngr mikill. Guthormr moðvrbroðir hans gerþiz forstiori fyrir hirðinni ok fyrir ǫllvm landraðom. hann var ok hertogi fyrir liðino. Eftir liflat Halfdanar svarta gengo margir hofðinngiar a rikit. þat er Halfdan hafði leift. var hinn fyrsti maðr Gandalfr konvngr ok þeir brǫðr Hꜹgni ok Froþi seynir Eysteins konvngs af Heiðmork. [32] ok Hꜹgni Karoson gekk viða yfir Hringariki. Haki Gandalfsson byriar ferþ sina ít a Vestfolld með .ccc. manna. hann for iþ efra vm dali nokkura ok ǫtlaði at koma a ovart Haralldi konvngi. Enn Gandalfr konvngr sat at londom með her sinn. ok ǫtlaði þa at flytiaz yfir fiorðinn með her sinn a Vestfolld. Enn er þat spyrr Gvthormr hertogi. samnar hann her ok ferr með Haralldi ok vendir fyrst moti Haka vpp a landit. þeir finnaz i dal nockvrom ok varþ þar orusta. fekk Haralldr konvngr sigr. enn Haki konvngr fell ok mikill luti liþs hans. þar heitir siþan Hakadalr. Siþan venda þeir aftr Haralldr konvngr ok Gvthormr hertogi. var þa Gandalfr konvngr kominn a Vestfolld. Fara nv hvarir moti oðrvm. ok er þeir finnaz verþr orusta hꜹrð. þa flyði Gandalfr konvngr ok let mestan luta liðz sins ok komz við sva buit i riki sitt. Ok er þessi tiþinndi spyria seynir Eysteins konvngs a Heiðmork vǫnto þeir ser skiott hers. gera þeir orð Hꜹgna Karoseyni ok Gvðbrandi hersi. ok leggia stefno sina a Heiðmork a Ringisakri[1].

Haralldr vann Hringariki.

2. Eftir þessar orustor ferr Haralldr konvngr ok Gvthormr hertogi með lið þat sem þeir fa til Vpplanda. þeir spyria hvar Vpplend-

[1]) Ringinsakri *Cd.*

innga konvngar hafa lagit stefno með ser. ok koma þar vm miðnętti. ok verþa eigi varþmenn fyrr varir við enn lið var komit fyrir stofv þa er Hꜹgni Karoson svaf inni. ok sva þa er Gvðbrandr svaf i. ok logðo elld i hvaratveggio. Enn Eysteins seynir komvz ýt með sina menn ok bꜹrðoz of hriþ. fello þeir þar baðir Hꜹgni ok Froþi. Eftir fall þessarra .iiij. hofðingia eignaðiz Haralldr konvngr með framkvęmð Gvthorms fręnda sins Hringariki. ok Heiðmork. Gvðbrandzdali. ok Haþaland. Þotn. ok Rꜹmariki. Vingvlmork. allan hinn neyrðra lut. Siþan hofðo þeir Haralldr konvngr ofriþ ok orustor við Gandalf konvng. ok lꜹk með þvi at Gandalfr konvngr fell i hinni siðursto orusto. enn Haralldr konvngr eignaðiz allt riki svðr til Rꜹmelfar.

Bonorð Haralldz konvngs.

3. Haralldr konvngr sendi menn sina eftir meyio einni er Gyða hét dottir Eiriks konvngs af Hꜹrðalandi. hon var at fostri a Valldresi með rikom bonda. villdi konvngr hana hafa til friþlo ser þvi at hon var allfriþ kona ok helldr stórlát. Enn er sendimenn komo þar. baro þeir vpp eyrinndi sin fyrir meyna. Hon svaraði a þessa lund. at eigi vill hon spilla meydomi sinom til þess at taka til mannz þann konvng er eigi hefir meira riki. enn nokkvr fylki til forraða. enn þat þikki mer vndarligt. segir hon. er engi er sa konvngr er sva vili eignaz Noreg ok vera einvalldi yfir. sem hefir Gormr konvngr at Danmorko eða Eirikr konvngr at Vppsꜹlum. Sendimonnom þikkir hon svara fvrþo storliga ok spyria hana hvar til þessi svꜹr skvlu horfa. segia at [33] Haralldr konvngr er sva rikr at henni er fvllręði i. Enn þótt þeir kiosi egi svꜹr þessi moti eyrindom sinom. þa sia þeir ongan kost sinn til þess at sinni at hafa hana brꜹt nema hennar vili vęri til þess. Enn er þeir ero bvnir leiða menn þa i brꜹt. þa męllti Gyða við sendimenn. bað þa bera þꜹ orð sin Haralldi konvngi. at hon mvni þvi at eino iatta at geraz eiginkona hans. ef hann vill þat gera fyrir hennar sakir. at leggia vndir sig allan Noreg. ok raða þvi riki iafnfrialsliga. sem Eirikr konvngr Sviavelldi eða Gormr konvngr Danmorko. þvi at eino þikki mer hann mega heita þioðkonvngr segir hon.

Heitstrenging konvngs.

4. Sendimenn fara aftr til Haralldz konvngs. ok segia honom þessi orð meyiarinnar. ok hon vęri fvrðo diorf ok ovitr. segia þat makligt at konvngr sendi liþ mikit eftir henni við osęmð. þa svaraði Haralldr konvngr. eigi hefir þessi męr illa męllt eða gert. ok eigi er

hefnda fyrir vert. bað hana hafa mikla þꜹkk fyrir orð sin. hon hefir mig minnt þeirra luta. segir hann. er mer þikkir nv vndarligt. er ek hofr(!) eigi fyrr hvgleitt. Ok enn mǿllti hann. þess strengi ek heit ok þvi skyt ek til gvðs þess er mig skóp. ok ollu rǿðr. at alldri skal skera hár mitt. ne kemba. fyrr enn ek hofr(!) eignaz allan Noreg með skꜹttom ok skylldom. ok forraði. enn deyia at oðrom kosti. þessi orð þakkaði honom miog Gvthormr hertogi. ok let þat vera konvngligt verk at efna orð sin.

Hernaðr Haralldz konvngs.

5. Eftir þetta samna þeir frǿndr liþi miklo. ok bva ferð sina a Vpplond ok sva norðr vm fiall. Ok er hann kom ofan i bygðina let hann drepa menn alla. enn brenna bygðina. Enn er folkit verþr vist þessa. flyði hverr er matti. svmir ofan til Orkadals svmir til Gꜹlardals. svmir a markir. svmir leitoðo griþa. ok fengo þat allir þeir er a hans fvnd komv. ok gerþvz hans menn. þeir fengo onga mótstꜹðo fyrr en[1] þeir komv til Orkadals. þar var samnaðr fyrir þeim. ok atto þar hina fyrsto orusto við konvng þann er Grytinngr het. Fekk Haralldr konvngr sigr. enn Grytinngr var handtekinn. ok drepit mikit liþ hans. enn hann gekk til handa Haralldi konvngi. ok svarði honom trvnaðareiða. Eftir þat gekk allt folk vndir Haralld konvng i Orkndǿlafylki ok gerþvz hans menn.

Landzscipti ok rikistiorn.

6. Haralldr konvngr setti þann rétt. allt þar er hann vann riki vndir sig. at hann eignaðiz oþvl oll. let alla bǿndr giallda ser landskylldir. bǿði rika ok orika. Hann setti jarl i hverio fylki. þann er dǿma skylldi lꜹg ok landz rétt ok heimta sakeyri ok landzskylldir. jarl skylldi hafa þriþiong skatta ok skyllda til borðz ser ok kostnaðar. Jarl hverr hafði vndir ser .iiij. hersa eða fleiri. ok skylldi hverr þeirra hafa .xx. marka veizlo. Jarl hverr skylldi fa konvngi i her .lx. manna. enn hersir hverr .xx. menn. Enn sva mikit hafði [34] Haralldr konvngr ꜹkit alꜹgvr ok landzskylldir. at iarlar hans hofðo meira riki. enn konvngar hofðo fyrrom. Enn er þetta spurðiz vm þrandheim. sotto til Haralldz konvngs margir rikismenn með þvi at ganga til handa ok geraz hans menn.

Orusta a Yrivm.

7. þat er sagt at Hakon iarl Griotgarðzson kom til Haralldz konvngs vtan af Yriom. ok hafði lið mikit til fvlltings við Haralld

[1]) er *Cd.*

konvng. Siþan for Haralldr konvngr inn i Gꜹlardal ok atti þar orusto. hann felldi þar .ij. konvnga ok eignaðizt siðan riki þeirra. enn þat er Gꜹldǿlafylki ok Strindafylki. þa gaf Haralldr konvngr Hakoni iarli yfirsokn vm Strindafylki. Eftir þat for Haralldr konvngr inn i Stioradal. ok atti þar hina þriþio orusto. ok hafði sigr. ok eignaðiz þat fylki. þvi nǿst sꜹmnoþvz saman Innþrǿndir. ok voro þar komnir saman .iiij. konvngar með her sinn. sa einn er reð Veradal. annarr reð fyrir Skꜹn. þriþi Sparbyggvafylki. fiorði af Eynni Iðri. sa atti Eynafylki. þessir. iiij. konvngar foro með her sinn moti Haralldi konvngi. hann hellt orusto við þa ok fekk sigr. enn þessir konvngar fellu svmir. enn svmir flyðo. Haralldr konvngr atti allz i þrandheimi .viij. orustor eða fleiri. ok at felldom .viij. konvngom eignaðiz hann allan þrandheim.

Fra Herlavgi ok Hrollꜹgi.

8. Norðr i Nꜹmodal voro brǿðr .ij. konvngar Herlꜹgr ok Hrollꜹgr. þeir hofðo verit at .iij. svmvr at gera hꜹg einn. sa hꜹgr var laðinn með grioti ok limi. ok gerr viðom. Enn er hꜹgrinn var algerr. þa spvrðo þeir brǿðr þꜹ tiþinndi. at Haralldr konvngr for a hendr þeim með her. þa let Herlꜹgr aka til hꜹgsins vist mikla ok drykk. eftir þat gekk Herlꜹgr konvngr i hꜹginn með .xij. menn. let siþan kasta aftr hꜹginn. Hrollꜹgr konvngr for vpp a hꜹg þann. er konvngar voro vanir at sitia a. let þar bva hasǿti konvngs. ok settiz þar i. hann let leggia dynvr a fotpallinn. er iarlar voro vanir at sitia. þa velltiz Hrollꜹgr konvngr or konvngs hasǿtino. ok i iarls sǿti. ok gaf ser sialfr iarls nafn. Eftir þat for hann moti Haralldi konvngi. ok gaf honom allt riki sitt. ok bꜹð at geraz hans maðr. ok sagði konvngi alla sina meðferþ. þa tok Haralldr konvngr sverþ. ok festi a linda honom. ok hann hengði skiolld a hals honom. ok gerði hann iarl sinn. ok leiddi hann i hasǿti. með þvi gaf hann honom Nꜹmdǿlafylki at yfirsókn. ok setti hann þar iarl yfir. Haralldr konvngr for þa aftr til þrandheims. ok dvalþiz þar vm vettrinn. Jafnan siðan kallaði hann heimili sitt i þrandheimi. þar setti hann hinn mesta hofvðbǿ sinn sem Hlaðir heita.

Haralldr konvngr hafði vti leiðangr.

9. þann vetr fekk Haralldr konvngr Aso dottvr Hakonar iarls Griotgarðzsonar. ok hafði Hakon iarl mestan metnað af konvngi. Vm varit reð Haralldr konvngr til skipa. Hann hafði latið gera vm vettrinn dreka mikinn ok allvel buinn. þar skipaði hann a hirð sinni ok berserkiom. Stafnbvar [35] voro mest vandaþir. þvi at þeir hofðo merki

konvngs. Aftr fra stafnrvmi til ꜹstrvms. þat var kallat a rꜹsn. var þar skipat berserkiom. þeir einir naðo hirðvist með Haralldi konvngi. er afreksmenn voro at afli ok hreysti ok allzkonar atgervi. slikom einom voro þa skipvt herskipin. þvi at hann atti þa goð vꜹl a. at kiosa ser hirðmenn or hverio fylki. Haralldr konvngr hafði her mikinn ok morg stórskip. ok margir rikismenn fylgðo honom. þess getr Hornklofi skalld i Glymdrapo. at Haralldr konvngr hafði fyrr barizt a Vppdals skógi við Orkndǫli enn hann hefði leiðangr þenna vti.

Hilmir reð a heiði
hialldrseiðz þrimo at giallda
oþr við ǫskimeiða
ey vegbrotar heyia.
aðr gnapsalar grimnis
gnystǫranndi fǫri
rꜹsnarsamr til rimmo
riðviggs lagar skiðom.

Geyrðiz glamma ferþar
gnyþróttr iorv drottar
helkannandi hlenna
hlymreks vm trꜹð glymis.
aðr v́t a már mǫtir
mannskǫðr lagar tanna
rǫsinaðr ok rꜹsnar
rak vébrꜹtar nokkva.

(Orrosta við Solskel.)

10. Haralldr konvngr for v́t vr þrandheimi ok sneri svðr a Mǫri. Hvnþiofr het konvngr er reð fyrir Mǫrafylki. Sꜹlui klofi er (nefndr) son hans. þeir voro hermenn miklir. Enn sa konvngr er reð fyrir Rꜹmsdali er nefndr Nokkvi moðvrfaðir Solva. þessir hofðingiar drogo her saman er þeir spvrðo til Haralldz konvngs. ok fara moti honom. þeir hittvz við Solskel. varþ þar orusta mikil. ok hafði Haralldr konvngr sigr. þessar orusto getr Hornklofi.

þar sva at barðz at borði
borðhꜹlkvis rak norðan
hlifar valldr til Hilldar
hreggs dꜹglinnga tveggia.

ok allsnǫfrir iofrar
orðalꜹst at morði
endiz rꜹðra randa
rꜹdd dynskótvm kvꜹddoz.

þar fello baðir konvngar. enn Solvi komz við flótta vndan. Lagði Haralldr konvngr þa vndir sig þessi .ij. fylki. ok dvalþiz þar lengi of svmarit. ok skipaði þar rettom með monnom ok setti þar forraðamenn ok treysti ser folkit. Enn of hꜹstit bioz hann at fara norðr til þrandheims.

(Frá Rögnvaldi jarli.)

11. Rog(n)valldr Mǫraiarl son Eysteins glumro hafði þa of svmarit gerz maðr Haralldz konvngs. Konvngr setti hann hofðinngia yfir fylki

þessi tvꜹ Norðmęri ok Rꜹmsdal. ok fekk honom þar styrk til. bęði af rikismonnom ok bęndom. sva ok skipakost at veria landit fyrir ofriþi. Hann var kallaðr Rognvalldr hinn riki ok hinn raðsvinni ok kalla menn at hvartveggia vęri sannnefni. Haralldr konvngr var vm vettrinn eftir i þrandheimi.

(Frá Sölva klofa.)

12. Enn vm varit bio Haralldr konvngr her mikinn or þrandheimi. ok sagði at þeim her mvndi hann stefna a Svnnmęri. Solui klofi hafði vm vettrinn legit úti a herskipom. ok hafði heriat vm Norðmęri ok drepit mart manna fyrir Haralldi konvngi. [36] enn ręnta svma ok brent fyrir svmom. ok gert hit mesta hervirki. Enn stvndom of vettrinn var hann a Svnnmęri með Arnviði konvngi fręnda sinom. Enn er þeir spurðo at Haralldr konvngr var a skip kominn. ok hafði her mikinn. þa samna þeir liþi. ok verþa fiolmennir. þvi at margir þottoz eiga at giallda Haralldi konvngi heiptir. Solvi klofi for svðr i Fiorðo a fvnd Avþbiarnar konvngs. er þar reð fyrir ok bað hann liðz. at hann skylldi fara við her sinn til styrks við þa Arnvið konvng. Er þa eigi olikligt a(t) vár ferþ takiz vel ef vér risom allir i mót Haralldi konvngi. þvi at ver hofvm þa ęrinn styrk ok ma ꜹðna raða sigri. Hinn er annarr kostr. ok er þat þo engi kostr þeim monnom er eigi ero vtignari enn Haralldr konvngr. at geraz þręlar hans. betri þotti feðr minom sa kostr at falla i bardaga i konvngdomi sinom. enn ganga sialfkrafa i þionvstv við Haralld konvng. eða þola eigi vapn sem Nꜹmdęla konvngar gerþo. Kom Solui sva ręðo sinni. at Avðbiorn konvngr het ferþinni. dro hann þa her saman ok for norðr til fvndar við Arnvið konvng. hofðo þeir þa allmikinn her. þeir spvrðo þa at Haralldr konvngr var norðan kominn.

(Fall Arnviðar ok Auðbjarnar konunga.)

13. þat var siðvenia er menn borðoz a skipom at tengia skylldi skipin. ok beriaz vm stafna. var þar sva gert. Haralldr konvngr lagði sitt skip moti skipi Arnviðar konvngs. varþ sv orusta hin snarpazta. ok fell mart folk af hvaromtveggiom. Ok at lyktom varþ Haralldr konvngr sva reiðr ok oðr. at hann gekk fram a rꜹsn a skipi sino. ok barðiz þa sva diarfliga. at allir frambyggvar a skipi Arnviðar konvngs hrvkkv aftr til siglo. enn svmir fello. Gekk þa Haralldr konvngr vpp a skip Arnviðar konvngs. leitoðo þa menn Arnviðar konvngs til flótta. enn sialfr hann fell a skipi sino. þar fell ok Avðbiorn konvngr. enn Solvi kom a flótta. Sva segir Hornklofi.

Haþi gramr þar er gniðo
geira bregg við seggi
rǫð fnysto ben bloði
bengǫgl i dyn Skǫglar.

þa er a rǫsn fyrir rǫsi
reð egglitaðr seggir
ǫfr gall biorr við hlifar
hnigo fiorvanir sigri.

þar fello af Haralldi konvngi Asgǫtr ok Arnbiorn iarlar hans. ok Griotgarþr ok Herlǫgr magar hans seynir Hakonar iarls. Solvi var siðan vikingr mikill langa hriþ. ok gerþi optliga mikinn skaða a riki Haralldz konvngs.

(Brenna Vemundar konungs.)

14. Eftir þat lagði Haralldr konvngr vndir sig Sunnmǫri. Vemvndr broðir Avðbiarnar konvngs hellt Firðafylki. ok gerþiz konvngr yfir. þetta var siðla of hǫstit. ok gera menn þat rað með Haralldi konvngi. at hann skylldi eigi fara svðr vm Stað a hǫstdegi. þa setti hann Rognvalld iarl yfir Mǫri hvaratveggio ok Rǫmsdal. hafði hann vm sig mikit fiolmenni. Haralldr konvngr sneri þa norðr aftr til þrandheims. þann sama vetr for Rognvalldr iarl it iðra. ok sva svðr of Fiorðo. Hann hafði niosn af Vemvndi konvngi. ok [37] kom vm nott þar sem heitir Nǫstdalr. var Vemvndr konvngr þar a veizlo. Rognvalldr iarl tok hvs a þeim. ok brenndi þar inni Vemvnd konvng með .lxxx. manna. Eftir þat kom Berðlokari til Rognvalldz iarls með langskip alskipat. ok foro þeir baðir norðr a Mǫri. Tok Rognvalldr iarl skip þǫ er att hafði Vemvndr konvngr ok allt lǫsafe þat er hann fekk. Berðlokari for norðr til þrandheims a fvnd Haralldz konvngs. ok gerðiz hans maðr. hann var berserkr mikill.

(Fall Hákonar jarls ok Atla jarls hins mjóva.)

15. Um varit eftir for Haralldr konvngr svðr með landi með skipaher. ok lagði vndir sig Firþafylki. Siþan sigldi hann ǫstr með landi. ok kom fram i Vik ǫstr. Haralldr konvngr setti eftir i Fiorðom Hakon iarl Griotgarðzson. ok fekk honom Firðafylki at yfirsokn. Enn er konvngr var ǫstr farinn. þa sendi Hakon iarl orð Atla iarli hinom miofa. at hann skylldi fara brǫt or Sogni. ok vera iarl a Gǫlom sem (hann) hafði fyrr haft. Enn Atli sagði Haralld konvng hafa veitt ser Sygnafylki ok kvez þvi mvndo halda til þess er hann fyndi Haralld konvng. Jarlarnir þreyta þetta með ser. þar til er baðir samna her. þeir hittaz a Fiolum i Stafanessvági. ok atto mikla orusto. þar fell Hakon iarl. Enn Atli iarl varþ sárr til olifis. foro menn hans til Atleyiar með hann. ok þar andaþiz hann. Sva segir Eyvindr skalldaspillir.

Varþ Hakon
Hꜹgna meyiar
viðr vapnberr
er vega skylldi.
ok sinn alldr
i odda gny
Freys attvngr
at Fiolum lagði.

Ok þar varþ
er vinir fello
magar Hallgarðz
manna bloði.
Stafaness
við storan gny
vinar Loðvrs
vagr of blasinn[1].

(Frá Haraldi konungi ok Eiríki Svíakonungi.)

16. Haralldr konvngr kom liþi sino ꜹstr i Vik ok lagði inn til Tvnsbergs. þar var þa kꜹpstaðr. Haralldr konvngr hafði þa verit i þrandheimi .iiij. vetr ok komit ekki a þeirri stvndo i Vikina. Hann spvrði þꜹ tiþinndi at Eirikr Sviakonvngr Eymvndarson hafði lagt vndir sig Vermaland ok hann tok skatta af ollum markbygðom. ok hann kallaði vestra Gꜹtland allt norðr til Svinasvndz. ok hit vestra allt með hafino. þat kallaði Sviakonvngr allt sitt riki. ok tok skatta af. Hann hafði þar sett iarl. er kallaðr var Hrani hinn gꜹtzki. hann hafði riki millom Svinasvndz ok Gꜹtelfar. hann var rikr iarl. Haralldi konvngi var sva sagt fra orðom Sviakonvngs. at hann skylldi eigi fyrr letta. enn hann hefði sva mikit riki i Vikinni sem fyrr hafði þar haft Sigvrþr hringr eða Ragnarr loðbrok son hans. enn þat var Rꜹmariki ok Vestfolld allt ut til Grenmars. sva ok Vingvlmork ok allt svðr þaðan. Hafði þa vm oll þessi fylki snviz til hlyðni við Sviakonvng. margir hofðingiar ok mikit folk annat. þetta likaþi stórilla Haralldi konvngi. ok stefndi hann þing við bǿndr þar a Folldinni. bar hann þa sakir a hendr þeim bondom er hann kenndi landrað við sig. Bǿndr [38] gerðo skyn fyrir. svmir gvlldo fe. svmir sǿtto refsinngom. For hann sva vm svmarit of þat fylki. Vm hꜹstið for hann vpp a Rꜹmariki. ok for þar allt með sama hǿtti at hann lagði vndir sig þat fylki. þa spvrði hann ondverþan vetr at Eirikr Sviakonvngr reið vm Vermaland at veizlom með hirð sina.

(Konvngar þiggja veizlu at Áka, ok um dráp hans.)

17. Haralldr konvngr byr ferþ' sina ꜹstr vm Eiðaskog. ok kom fram i Vermalandi. let hann þar bva veizlo fyrir ser. Aki het maðr. hann var rikaztr bondi a Vermalandi. ok storꜹðigr. ok þa gamall at alldri. hann sendi menn til Haralldz konvngs. ok bꜹð honom til veizlo. Konvngr het ferþ sinni. Aki bꜹð Eiriki konvngi ok til veizlo ok lagði

[1]) *saa rettet i Cd. for opr.* blasno.

honom hinn sama stefnodag. Aki atti mikinn skala ok fornan. þa let hann gera annan veizloskala nyian ok eigi minna ok vanda at ollu. hann let þann skala tiallda allan nyiom bvnaði. enn hinn forna skala fornom bvnaði. Enn er konvngar komv til veizlvnnar var skipat Eiriki konvngi i hinn forna skala ok hans liþi. enn Haralldi konvngi i hinn nyia skala með sitt liþ. Mæð sama hǫtti var skipat borðbvnaði ꜹllum. at Eirikr konyngr ok hans menn hofðo oll forn ker ok sva horn ok þo allvel buinn. Enn Haralldr konvngr ok hans menn hofðo oll ny ker ok horn ok buin vel. voro þꜹ ꜹll likvð ok skygð sem glér. drykkr var hvartveggi hinn bezti. Aki bondi hafði verit fyrr maðr Halfdanar konvngs. Enn er sa dagr kom er veizlan var oll. bioggvz konvngar til brꜹtferþar. voro þa reiðskiotar bvnir. þa gekk Aki fyrir Harslld konvng ok leiddi með ser son sinn .xij. (vetra) gamlan er Vbbi het. Aki mǫllti. Ef þer konvngr þikkir nokkvrar vinattv vert fyrir heimboðit. þa lꜹna seyni minom. hann gef ek þer til þionvstvmannz. Konvngr þakkaði honom með fꜹgrom orðom sinn fagnat. het honom þar i mot fvllkominni sinni vinatto. Siþan greiddi hann fram storar giafir er hann gaf konvngi. Eftir þat gekk Aki til Sviakonvngs. Var þa Eirikr konvngr klǫddr ok buinn til ferþar. ok var hann helldr vkatr. Aki tok goða gripi ok gaf honom. Konvngr svaraði fa. ok steig a hest sinn. Aki gekk a leið með honom ok talaði við hann. Skógr var nǫr þeim. ok la vegrinn þar yfir. Enn er Aki kom a skoginn spvrði konvngr hann. Hvi skiptir þv sva fagnaði með okkr Haralldi konvngi. at hann skylldi hafa i ollu hinn bettra lut. ok veiztv at þu ert minn maðr. Aki svaraði. Ek hvgða at yðr konvngr ok yðra menn mvndi ongan fagnat skort hafa at þessi veizlo. Enn er þar var forn bunaðr sem þer drvkkvt. velldr þat þvi at þer erot nv gamlir. enn Haralldr konvngr er i bloma alldrs sins. fekk ek honom af þvi nyian bvnat. Enn þar er þv minntir mig a. at ek vǫri þinn maðr. þa veit ek hitt eigi siðr at þv ert [39] minn maðr. þa bra konvngr sverþi. ok hio hann banahꜹg. reið i brót siþan. Enn er Haralldr konvngr var buinn at stiga a hest sinn. bað hann kalla til sin Aka bonda. Enn er menn leitoðo hans. þa rvnno svmir þannig sem Eirikr konvngr hafði riþit. fvndo þar Aka dꜹðan. foro aptr siþan. ok sogðo konvngi. Enn er hann spyrr þetta. heitr hann a menn sina at þeir skylldi hefna Aka bonda. Riðr þa Haralldr konvngr þannig er aðr hafði riðit Eirikr konvngr til þess er hvarir sia aðra. riðo þa hvarir sem mest mega. til þess er Eirikr konvngr kom a skog þann er skilr Gꜹtland ok Vermaland. þa sneri Haralldr konvngr aftr a Vermaland. leggr þa land þat vndir sig. enn

drap menn Eiriks konvngs hvar sem hann fann þa. For Haralldr konvngr vm vettrinn aftr a Rꜹmariki. ok dvalþiz þar vm hrið.

Haralldr konvngr vann Vingvlmorc.

18. Haralldr konvngr for vm vettrinn vt til Tvnsbergs til skipa sinna. byr hann þa skipin ok helldr ꜹstr yfir fiorðinn. leggr Haralldr konvngr þa vndir sig alla Vingvlmork. er hann vti allan vettrinn ok heriar a Ránriki. Sva segir Þioðolfr.

Vti vill iol drekka
ef skal einn raða
fylkir hinn framlyndi
ok Freys leik heyia.
vngr leiddiz elldvisi
ok inni at sitia
varma dyngio
eða vꜹtto dvnsfvlla.

Hernaðr Haralldz konvngs.

19. Um varit er isa leysti stikvðo Gꜹtar Gꜹtelfi. sva at Haralldr konvngr skylldi eigi mega leggia skipom sinom vpp i landit. Haralldr konvngr hellt skipom sinom vpp i elfina. ok lagðiz við stikin. heriaði þa a bǿþi lond ok brenndi bygðina. Sva segir Hornklofi.

Grennir þrꜹng at gvnni
gvnnmárs fyrir haf svnnan
sa var gramr ok gvmnom
geðvorðr vnnd sig iorðo.
ok hialmtamiðr hilmir
holmreyðar let olman
linndihiort fra lanndi
lundprvþr við stik bvndinn.

Siþan riðo Gꜹtar með her mikinn ok helldo orusto við Haralld konvng. ok varþ þar allmikit mannfall. lꜹk sva at Haralldr konvngr hafði sigr. Sva segir Hornklofi.

Rixs þreifst reiddra ꜹxa
rymr knatto spior glymia
svartskygð bitv seggi
sverþ þioðkonvngs ferþar.
þa er hvgfylldra hꜹllda
blꜹt andskoti Gꜹta
hár var sꜹngr of svirom
sigr flvgbeiddra vigra.

Haralldr konvngr for til Vpplanda.

20. Haralldr konvngr for viða vm Gꜹtland herskilldi ok atti þar margar orustor tveim megin elfarinnar. ok fek hann optazt sigr. Ok i einni orusto fell Hrani gꜹtzki. Siþan lagði Haralldr konvngr land allt vndir sig fyrir norðan elfina ok fyrir vestan Vǿni ok Vermaland allt. Enn er hann sneriz þaðan i brót. setti hann þar eftir til landgǿzlo Gvthorm hertoga. ok liþ mikit með honom. enn konvngr snerizt þa til Vpplanda ok dvalþiz. þar vm hriþ. for siðan norðr vm Dofrafiall til Þrandheims. ok var þar enn lenngi. Haralldr konvngr tok þa at eiga born. Þꜹ Asa

atto .iiij. sonv. [40] var Gvthormr ellztr. Halfdan svarti. Halfdan hviti. þeir voro tvibvrar. Sigfrøðr. voro þeir allir vppfǫddir i þrandheimi með miklom soma.

Haralldr konvngr barþiz i Háfrsfirði.

21. Tiþinndi þꜹ spvrðoz svnnan or landi. at Hꜹrðar ok Rygir. ok Egðir. ok þilir somnoðuz saman ok gerðo vppreist bǫði at skipom ok vapnom ok fiolmenni. Voro þeir vpphafsmenn Eirikr konvngr af Hꜹrðalandi. Sulki konvngr af Rogalandi. ok Soti iarl broðir hans. Kiotvi hinn ꜹðgi konvngr af Avgðom. ok þorir haklangr son hans. Af þelamork brǫðr tveir. Roalldr ryggr. ok Haddr hinn harði. Enn er Haralldr konvngr fretti þetta. dro hann her saman ok skꜹt skipom a vatn. ok bioz siþan með lið mikit. ok ferr með landi svðr ok hafði mart manna or hverio fylki. Enn er hann kemr svðr vm Stað. spyr þat Eirikr konvngr. hafði hann þa saman (komit) þvi liþi sem hann atti ván. ferr hann þa svþr moti þvi liþi er hann vissi at ꜹstan mvndi koma til fvlltings við hann. mǫttiz allr herrinn fyrir norðan Jaðar. ok leggia þeir inn til Hafrsfiarðar. Haralldr konvngr la þar fyrir með sina her. tekz þar þegar orusta mikil. var sia orusta bǫði horð ok long. Enn at lyktom hafði Haralldr konvngr sigr. enn þeir Eirikr konvngr fello þar. ok Svlki konvngr. ok Soti iarl broðir hans. þorir haklangr hafði lagt skip sitt moti Haralldz konvngs skipi. þorir var berserkr mikill. var þar allhꜹrð atsokn aðr þorir haklangr fell. var þa hroþit allt skip hans. Kiotvi konvngr flyði i holma nokkvrn. þar var vigi gott. þvi nǫst flyði allt liþ þeirra. svmt a skipom enn svmt hliop a land vpp ok sva it efra svðr vm Jaðar. Sva segir Hornklofi.

Heyrðir þv i Hafrsfirði
hve hitzig barþiz
konvngr hin kynstóri
við Kiotva hinn ꜹðga.
knerrir komv ꜹstan
kapps of lystir
með ginonndom hofðom
ok grꜹfnom tinglom.

Hlaðnir voro hꜹlþa
ok hvitra skiallda
vigra vestrǫnna
ok valskra sverþa.
grenioðo berserkir
gvðr varþ a sinnom
emioðo vlfheðnar
ok isarn gvllu.

Freistoðo hins framraða
er þeim fylgia kenndi
allvalldz ꜹstmanna
er byr at Vtsteini.
stꜹðom nokkva bra stillir
er honom var styriar vǫni
hlꜹmmvn var a hlifom
aðr Haklangr felli.

Leiddiz þa fyrir Lúfo
landi at hallda
hilmi hinom halsdigra
holm let ser at skialldi.
slogvz und sessþilior
er sarir voro
leto vpp stiolu stvpa
stvngo i kiol hofðom.

A baki leto blikia
barðir voro grioti
Svꜹlnis salnǫfrar
seggir hyggianndi.
ǫstvz ꜹðkylfor
ok of Iaþar liopv
heim or Hafrsfirði
ok hvgðo a mioðdrykkio.

Haralldr konvngr settiz vm kyrt.

22. Eftir orusto þessa fekk Haralldr konvngr onga mótstꜹðo i Noregi. voro þa fallnir allir hinir mesto fiandmenn hans. enn svmir flyðv or landi. ok var þat [41] allmikit fiolmenni. þvi at þa byggðvz stór eyðilond. þa bygðiz Iamtaland ok Helsinngialand. var þo aðr hvartveggia nokkvt bygt af Norðmonnom. J þeim ofriþi er Haralldr konvngr gekk til landz i Noregi. fvnndvz ok bygðvz vtlond. Fǫreyiar ok Island. þa var ok mikil ferþ til Hialltlandz. ok margir rikismenn af Noregi flyðo fyrir Haralldi konvngi. ok foro i vestrvikinng. voro i Orkneyiom ok Svðreyiom a vetrvm. enn a svmrom herioðo þeir i Noreg. ok gerðo þar mikinn landzskaða. Margir voro þeir ok rikismenn er gengo til handa Haralldi konvngi. ok gerþvz hans menn ok bygðo lond með honom.

Capitvlvm.

23. Haralldr konvngr var nv einvalldi orðinn allz Noregs. þa minntiz hann þess er mǫrinn sv hin mikillata hafði mǫllt til hans. Sendi þa menn sina eftir henni. ok lét[1] flytia hana til sin. ok lagði hana hia ser. ok atto þꜹ born saman. þessir voro seynir þeirra Sigtryggr. Froþi. þorgils. Hrǫrekr. Olof dottir þeirra ok var hon ellzt.

Fra sonom Haralldz konvngs ok mæðrom þeirra.

24. Haralldr konvngr atti margar konvr. ok morg born. Hann fekk þeirrar kono. er Ragnhilldr het dottir Eiriks konvngs af Iotlandi. hon var kꜹllvð Ragnhilldr hin rika. þeirra son var Eirikr bloðox. Enn atti hann Svanhilldi dottvr Eysteins konvngs. þessir voro seynir þeirra. Olafr Geirstaðaalfr. Biorn. Ragnarr rykkill. Haralldr konvngr atti enn Ashilldi dottvr Hrings Dagssonar ofan af Hringariki. þeirra born voro þꜹ. Dagr. Hringr. Gvðrꜹðr skiria. Jngigerþr. Sva segia menn. at þa er Haralldr konvngr (fekk) Ragnhilldar riko. let hann einar .ix. konvr sinar. þess getr Hornklofi.

Hafnaði Holmrygiom
ok Hꜹrþa meyiom
hverri hinni heinversko
ok Holga ǫttar
konvngr hinn kynstori
er tok konvna dꜹnsko.

[1]) hana *tilf. Cd.*

Hvert barn Haralldz konvngs var vppfǿðt þar sem moðerni atto. Gvthormr hertogi hafði vatni ꜹsit inn ellzta son Haralldz konvngs. ok gaf nafn sitt. Hann knesetti þann svein ok fostraði. ok hafði með ser i Vik ꜹstr. fǿddiz hann þar vpp með Gvthormi hertoga. Hafði Gvthormr hertogi alla landzstiorn vm Vikina ok vpp vm landit. þa er Haralldr konvngr var egi nǿr.

Haralldr konvngr heriaði vestr vm haf.

25. Haralldr konvngr spvrði at viða vm mitt landit herioðo vikinngar þeir er a vettrom voro fyrir vestan haf. Hann hafði þa leiðangr vti hvert svmar ok kannaði eyiar ok vtsker. Enn hvar sem vikinngar vrðo varir við Harالld konvng flyðo allir ok flestir a haf vt. Enn er konvngi leiddiz þetta. for hann eitt svmar með her sinn vestr vm haf. kom hann fyrst við Hialltland. ok drap þar alla vikinnga þa er eigi flyðo vndan. Siþan siglir hann svðr til Orkneyia. ok hreinsaði þar allt af vikinngom. Eftir þat ferr hann allt i Svðreyiar ok heriar þar. ok drap marga vikinnga. þa er fyrir liþi reðo aðr. hann atti þar margar orustor [42] ok hafði iafnan sigr. þa heriaði hann a Skótland. ok atti þar orusto. Enn er hann kom i Mꜹn. þa hꜹfðo þeir aðr spurt. hvern hernat Haralldr konvngr hafði gert fyrrom þar i landi. flyðo þeir inn a Skotland. ok var þar aleyða af monnom. brꜹt var ok flutt fe þat allt er matti. Enn er þeir konvngr gengo a land fengo þeir ekki herfang. Sva segir Hornklofi.

Menfergir bar margar
margspakr niðar varga
lunnd vann sokn á sandi
sandmens i by randir.

aðr fyrir elionfroðom
allr herr Skóta þverri
lꜹgðis seið af laði [a]
lǿbrꜹtar varþ flǿia.

J þessi ferð fell Jvarr son Rognvalldz iarls af Mǿri. Enn er Haralldr konvngr sigldi vestan. þa gaf hann Rognvalldi iarli i sonarbǿtr Orkneyiar ok Hialltland. enn Rognvalldr gaf þegar londin Sigvrþi broðvr sinom. ok var hann vestr eftir. Haralldr konvngr gaf Sigvrþi jarldom. aðr konvngr sigldi ꜹstr. þa kom til lags við hann Þorsteinn rꜹðr son Olafs hvita ok Annar hinnar divpvðgo. þeir herioðo a Skotland. ok eignoðoz Katanes. ok Svðrland allt til Ekkialsbakka. Sigvrðr iarl drap Melbrigða tꜹnn iarl skotzkan. ok batt hofvð við slagalar ser. ok lꜹst kvikvavoðvanom sinom a tꜹnnina er skagði or hofðino. kom þar i blastr ok fekk hann þar af bana. ok er hann heygðr a Ekkialsbakka. þa reð londom Gvthormr son hans einn vetr ok dó barnlꜹs. Siþan settoz i londin vikinngar margir. Danir. sva hit sama Norðmenn.

Skorit har Haralldz konvngs harfagra.

26. Haralldr konvngr var a veizlo a Męri at Rognvalldz iarls. hafði hann þa eignazt land allt. Þa tok Haralldr konvngr lꜹgar. Hann let þa ok greiða hár sitt. Ok þa skar Rognvalldr iarl hár hans. enn aðr hafði verit oskorit ok okembt .x. vetr. var hann aðr kallaðr lúfa. Enn siþan gaf Rognvalldr iarl honom kenningarnafn ok kallaði hann Haralld hin harfagra. ok sꜹgðo allir er sa at þat vęri hit mesta sannnefni. þvi at hann hafði hár bęði mikit ok fagrt.

Fra hernaði Gꜹngvhrolfs.

27. Rognvalldr Męraiarl var hinn mesti astvin Haralldz konvngs. ok konvngr virði hann mikils. Rognvalldr iarl atti Hilldi dottvr Hrolfs nefio. seynir þeirra voro þeir Hrolfr ok Þorir. Rognvalldr iarl atti ok friþlosono .iij. het einn Hallaðr. annarr Einarr. þriþi Hrollꜹgr. þeir voro rosknir þa er hinir skilgetno brędr þeirra vorv born. Hrolfr var vikinngr mikill. hann var sva mikill vexti at engi hestr matti bera hann. ok gekk hann hvert sem hann for. var hann kallaðr Gongohrolfr. Hann heriaði miog i Avstrvego. A eino svmri er hann kom or vikinngo ꜹstan i Vikina. hio hann þar strandhꜹgg. Haralldr konvngr var i Vikinni. varþ hann miog reiðr er hann spurði þetta. þvi at hann hafði mikit bann a lagt a(t) ręna innanlandz. Konvngr lysti þvi [43] a þingi at hann gerði Hrolf vtlaga of allan Noreg. Enn er þat spvrþi Hilldr moðir[1] hans. for hon a fvnd konvngs. ok bað fyrir Hrolfi. Konvngr var sva reiðr at henni tioði ekki at biðia. Þa kvað Hilldr þetta.

Hafnit nefio nafna
nv rekom gand or landi
hórskan hꜹlþa barma
hvi bellit þvi stillir.

illt er við vlf at ylfazt
Yggs valbrikar slikan
mꜹnat við hilmis hiarðir
hęgr ef hann gengr til skogar.

Gongohrolfr for siþan vestr vm haf i Svðreyiar. ok þaðan for hann vestr i Valland. ok heriaði þar. ok eignaðiz iarlsriki mikit. ok bygði þat miog Norðmonnom. ok er þat siþan kallat Norðmanndi. Son Gongohrolfs var Vilhialmr. faðir Rikarðar. foðvr Roðbert(z) longomspaða. foðvr Vilhialms bastarðz Englakonvngs. fra honom ero siþan komnir Englakonvngar allir. Af hans ętt ero ok komnir iarlar i Norðmanndi.

[1]) moðvr *Cd.*

(Frá Svasa jötni.)

28. Ragnhilldr drottning hin rika lifði siþan .iij. vetr er hon kom i Noreg. Enn eftir dꜹða hennar for Eirikr son þeirra Haralldz konvngs til þoris hersis i Fiorðo til fostrs. ok fęddiz hann þar vpp. — Haralldr konvngr for einn vetr at veizlom vm Vpplond. ok let bva ser til iolaveizlo a þotni. Jolaaftan kom Svasi fyrir dyrr. þa er konvngr sat yfir borðom. Hann sendi konvngi boð at hann skylldi vt ganga til hans. enn konvngr bráz reiðr við þeim sendiboðom. ok bar hinn sami reiði konvngs vt sem honom hafði borit boðin inn. Enn Svasi bað bera eigi siðr annat sinn til konvngs. ok kvað sig vera þann Finnina er hann hafði iattað at setia gamma sinn þar annan veg brekkvnnar. Enn konvngr gekk vt. ok varþ honom þess iatzi. at fara heim með honom. Gekk konvngr yfir brekkvna með aeggian svmra manna sinna. þott svmir letti. þar stóð vpp Snęfriþr dottir Svasa. kvenna friþvz. ok byrlaði konvngi ker fvllt miaðar. enn konvngr tok allt saman kerit ok hond hennar. ok þegar var sem elldz hiti kvęmi i hꜹrond hans. ok villdi þegar hafa samręði við hana a þeirri nótt. Enn Svasi sagði at þat mvndi eigi vera nema at honom nꜹðgom. nema konvngr festi hana ok fengi hennar at logom. Haralldr konvngr festi Snęfriþi ok fekk hennar. ok vnni sva mikit at með ęrslum var. þvi at riki sitt fyrirlet hann. ok allt þat er konvngs tign byriaði. þꜹ atto .iiij. sono. Sigvrþr hrisi. Halfdan haleggr. Gvðrꜹðr liomi. Rꜹgnvalldr rettilbeini. Siþan dó Snęfriþr. enn litr hennar skipaðiz ongan veg. var hon iafnrioð sem hon vęri kvik. Konvngr sat ę yfir henni. ok hvgði at hon mvndi lifna. for sva fram .iij. vetr. at hann syrgði hana dꜹþa. allr landz lyðr harmaði hann villtan. Enn þessa villo at lęgia kom[1] til lęknar þorleifr spaki er með viti lęgði þa villu. fyrst með eftirmęli með þessvm hętti. Egi er [44]. kynligt konvngr at þv mvnir sva friþa kono ok kynstóra. ok tignir hana a dvni. ok a gvðvefi. sem hon bað þig. Enn tign þin er minni enn hęfir. sva hit sama hennar. i þvi at hon liggr of lengi i sama fatnaði. ok er myklo sannligra. at hon se hręrð ok se skipt klęðom vndir henni. Enn þegar hon var hręrð or rekkionni. þa slęr ylldo ok oþefani ok hvers kyns illom fryk af likamanom. var þa hvatað að báli. ok var hon brennd. blanandi aþr allr likaminn. ok vllu þar or ormar. ok eðlor. froskar ok pꜹddvr. ok allz kyns illyrmi. Steig hon sva til oskv enn konvngr til vizko. ok hvgði af heimsko. Konvngr styrði siþan riki sino. ok styrktiz ok gladdiz hann af þegnom sinom. enn þegnarnir af honom enn rikit af hvarotveggia.

[1]) koma *Cd.*

(Frá þjóðólfi or Hvini.)

29. Eftir þat er Haralldr konvngr hafði reynt svik Finnvnnar. varþ hann sva reiðr. at hann rak fra ser sono sina ok Finnvnnar. ok villdi eigi sia þa. Gvðrꜹðr liomi for a fvnd þioðolfs hins hvinverska. fostrfꜹðvr sins. ok bað hann fara með ser til konvngs. þvi at þioðolfr var astvinr Haralldz konvngs. enn konvngr var þa a Vpplondom. þeir foro er þeir voro bvnir ok komv sið aptans til konvngs. ok settiz(!) vtarliga ok dvlþiz(!). Konvngr geck a golfino. ok sa a bekkina. enn hann hafði veizlo nokkvra bvna. ok var mioðr blanndinn. Konvngr qvað þetta fyrir munni ser.

Miog ero minir rekkar
til mioðgiarnir fornir.
ok her komnir hárir
hvi ervt ęfar margir.

þa svaraði þioðolfr.

Hofðo ver i hofði
hꜹgg at eggia leiki
með vellbrota vitrom
várom at þa til margir.

þioðolfr tok þa ofan hattinn. konvngr kenndi hann þa ok fagnaði honom vel. þa bað þioðolfr. at konvngr skylldi eigi fyrirlita sono sina. þvi at fvsir vęri þeir at eiga betlra moþerni. ef þv hefðir þeim þat fengit. Konvngr iattaði honom þvi. bað hann hafa Gvðrꜹð með ser. sva sem hann hafði fyrr verit. Enn Sigvrþ ok Halfdan bað hann fara a Hringariki. enn Rognvalld a Hꜹrðaland. þeir gera sem konvngr bꜹð. gerþvz þeir allir vaskir menn. ok vel bvnir at iþrottvm. Haralldr konvngr sat þa vm kyrt innan land. var þa friþr goðr ok árferþ.

(Upphaf Torfeinars jarls.)

30. Rognvalldr iarl a Męri spvrði fall Sigvrþar broðvr sins. ok þat með at þa sato i londom vikinngar. sendir hann þa vestr Hallat son sinn. ok tok hann iarlsnafn ok hafði liþ mikit með ser. Enn er hann kom til Orkneyia. settiz hann i lonndin. Enn bęði of hꜹst ok vetr. ok a vár. foro vikinngar vm eyiar. námo nesnám. ok hioggv strandhogg. þat leiddiz Hallaði iarli at sitia i eyionom. velltiz hann þa or iarldominom. ok tok hꜹlldz rétt. for hann siðan ꜹstr i Noreg. Enn er Rꜹgnvalldr iarl spvrði þetta. let hann illa yfir ferþ Hallaðar. [45] sagði at seynir hans mvndo verþa olikir forellri sino. þa svaraði Einarr. Ek hefi litinn metnað af þer. a ek við litla ast at skiliaz. man ek fara vestr

til eyia. ef þv villt fá mer styrk nokkvrn. mvn ek þvi heita er þer man allmikill fꜹgnoðr a vera. at ek man eigi aftr koma til Noregs. Rognvalldr sagði at þat likaði honom allvell. þótt hann kvǫmi eigi aftr. þvi at mer er litil ván at frǫndom þinom verþi sǫmð at þer. þvi at moðvrǫtt þin er oll þrǫlborin. Rognvalldr fekk Einari eitt langskip. ok skipaði til handa honom. Sigldi Einarr vm hꜹstit vestr vm haf. Enn er hann kom til Orkneyia. lágo þar fyrir vikinngar tveim skipom. þorir treskegg. ok Kalfr skvrfa. Einarr lagði þegar til orusto við þa. ok hafði sigr. enn þeir fello baðir. þa var þetta kveþit.

þa gaf hann Treskegg trꜹllom
Torfeinarr drap Skvrfo.

Hann var þvi kallaðr Torfeinarr. at hann let skera torf ok hafði þat fyrir elldivið. þvi at engi var skógr i Orkneyiom. Siþan gorðiz Einarr iarl yfir eyionom. ok var hann rikr maðr. liotr var hann ok einsynn ok þo manna skygnaztr.

(Andlát Eiríks konungs Eymundarsonar.)

31. Gvthormr hertogi sat opptaz i Tvnsbergi. ok hafði yfirsokn alla vm Vikina. þa er konvngr var eigi nǫr. ok hafði þar landvorn. var þar miog herskátt af vikinngom. Enn ofriþr var vpp a Gꜹtlandi. meðan Eirikr konvngr Emvndarson lifði. hann andaþiz þa er Haralldr konvngr hinn hárfagri hafði .x. vetr konvngr verit i Noregi.

(Dauði Guthorms hertoga.)

32. Eftir Eirik konvng var konvngr i Sviþioðo Biorn son hans .l. vettra. Hann var faðir þeirra Eiriks hins sigrsǫla ok Olafs foðvr Styrbiarnar. Gvthormr hertogi varþ sóttdꜹðr i Tvnsbergi. þa gaf Haralldr konvngr yfirsokn rikis þess allz Gvthormi seyni sinom. ok setti hann þar hofðinngia yfir.

(Brenna Rögnvallds Mœrajarls.)

33. þa er Haralldr konvngr var .xl. at alldri. voro margir seynir hans vel a legg komnir. þvi at þeir voro allir braþgervir. þa kom sva at þeir vndo illa við. er konvngr gaf þeim ekki riki. enn setti iarl i hverio fylki. þotti þeim iarlar vera smábornari. enn þeir voro. A eino ári foro þeir Halfdan haleggr. ok Gvðrꜹðr liomi. með mikla sveit manna at Rognvalldi Mǫraiarli[1]. ok komv a ovart ok brenndo hann inni með .lx. manna. þa tok Halfdan langskip .iij. ok skipaði. hann

[1]) Mǫri.j. *Cd.*

siglir siþan vestr vm haf. enn Gvðrǫðr settiz at londom. þar sem aðr hafði haft Rognvalldr iarl. Enn er Haralldr konvngr spvrþi þetta. þa ferr hann þegar með miklo liþi a hendr Gvðrǫði. Sa Gvðrǫðr þa ongan annan sinn kost enn gefazt vpp i valld Haralldz konvngs. ok sendi konvngr hann ǫstr a Agðir. Enn Haralldr konvngr setti yfir Mǿri þori son [46] Rognvalldz iarls. ok gipti honom Olofv dottvr sina er kǫllvð var árbót. þorir iarl þegianndi hafði þa þvilikt riki sem haft hafði Rognvalldr iarl faðir hans.

(Dauði Hálfdanar háleggs.)

34. Halfdan haleggr kom vestr til Orkneyia miog a ovart. Einarr iarl flyði þegar or eyionom. ok kom aftr þegar hit sama hǫst a ovart Halfdani. þeir borðoz ok varþ skomm orusta. flyði Halfdan. var þat við nótt sialfa. lago þeir Einarr tialldalǫsir vm nottina. Enn vm morgvninn er liost var. leitoþo þeir flottamanna vm eyiarnar ok var hverr drepinn er fvndinn varð. þa mǿllti Einarr iarl. Eigi veit ek hvart ek se ýt a Rinansey mann eða fvgl. stvnndom hefz vpp enn stvnndom setz niðr. Siþan foro þeir þannig ok fvnndo þar Halfdan hálegg. ok toko hann hondom. Einarr iarl qvað viso þessa vm aftaninn aðr hann lagði til orusto.

Sekað ek Hrolfs or hendi
ne Hrollǫgi fivga
dǫrr a dolga menngi
dvgir oss fǫðvr hefna.
enn i kvelld þar er knyiom
at kerstrǫmi romo
þegianndi sitr þetta
þorir iarl a Mǿri.

þa gekk iarl til Halfdanar ok reist orn a baki honom með þeim hǿtti. at hann lagði sverþi a hol við hrygginn ok reist rifin ofan allt a lendar. dró þar vt lungvn. ok var þat bani Halfdanar. þa qvað Einarr viso.

Rekit hefi ek Rognvalldz dǫða
rett skipto þvi nornir
nv er folkstvþill fallinn
af fiorðunngi minom.
verpit snarpir sveinar
þvi at sigri ver raðom
skátt vel ek hánom harðan
at hafǿtto grioti.

Siþan settiz Einarr iarl at Orkneyiom sem fyrr hafði hann haft. Enn er tiþinndi þessi spurðoz i Noreg. þa kvnno þesso stórillǫ brǿðr hans. ok tolþo hefnda fyrir vert. sǫnnoðo þat ok margir aðrir. Enn er Einarr jarl spurði þetta. qvað hann viso.

Ero til mins fiors margir
menn vm sannar deildir
or ymissom attom
osmábornir giarnir.
enn þo vita þeygi
þeir aðr mig hafi felldan
hverr ilþorni arnar
vndir lytr at standa.

(Sætt Haralds konungs ok Einars jarls.)

35. Haralldr konvngr bǫð liþi vt ok dró saman her mikinn. for siþan vestr til Orkneyia. Ok er Einarr iarl spvrði at Haralldr konvngr var ǫstan kominn. ferr hann yfir a Nés. ok qvað viso.

Margr verþr sekr of sǫði
seggr með fogro skeggi
enn ek at vngs i eyiom
allvalldz sonar falli.
hǫtt segia mer hǫlþar
við hvgfvllan stilli
Haralldz hefi ek skarð i skilldi
skala vgga þat hǫggvit.

þa foro menn i millom þeirra konvngs ok jarls. Kom þa sva. at þar varþ komit[1] a stefnolagi. ok finnaz þeir sialfir. festi þa jarlinn allt i konvngs dom. Haralldr konvngr dǿmði a hendr Einari iarli ok ollum Orkneyinngom .lx. marka gvllz. Bǿndom þotti gialld [47] ofmikit. Jarl bǫð þeim at hann skylldi einn saman giallda. ok skylldi hann eignaz oþvl oll i eyionom. þesso iattvðo bǿndr mest fyrir þa sǫk at hinir fatǿkio átto litlar iarðir. Enn hinir ǫðgo hvgðuzt leysa mvndo sin oþvl þegar þeir villdi. Leysti iarl allt gialldit við konvng. for konvngr ǫstr aftr vm hǫstið. Var þat lengi siþan i Orkneyiom at iarlar atto oþvl oll. þar til er Sigvrðr Loðvisson gaf aftr oþvlin.

(Kvánfang Eiríks konungs.)

36. Gvthormr son Haralldz konvngs hafði landvorn fyrir Vikinni ok for hann með herskipom hit yttra. Enn er hann lá i Elfarkvislom. kom þar Sǫlui klófi. ok lagði til bardaga við hann. þar fell Gvthormr. Halfdan svarti ok Halfdan hviti. lago i viking. ok herioðo vm Avstrveg. þeir atto orusto mikla a Eistlandi. þar fell Halfdan hviti. — Eirikr Haralldzson var at fostri með þori hersi Hroalldzseyni i Fiorðom. honom vnni Haralldr konvngr mest sona sinna. ok virþi hann mest. þa er Eirikr var .xij. vettra gamall feck Haralldr konvngr honom .v. langskip ok for hann i hernat fyrst i Avstrveg ok þa svðr vm Danmork ok vm Frisland ok Saxland. hann dvalþiz i þeirri ferð .iiij. vetr. Eftir þat for hann vestr vm haf. ok heriaði vm Skotland. Valland. Brétland. Irland aðra .iiij. vetr. Eftir þat for hann norðr a Finnmork. ok allt til Biarmalandz. ok atti þar orustor ok hafði sigr. þvi nǿst kom hann aftr a Finnmork. þa fvndo menn hans i gamma einom kono þa er þeir hofðo onga sét iafnvǿna. Hon nefndiz fyrir þeim Gvnnhilldr dottir Avzvrar tóta er bio a Halogalandi. Ek hefi her verit segir hon til þess at nema fiolkynngi ok kvnnvsto at Finnom tveim. þeim er her ero froþastir a Morkinni. ero þeir nv farnir a veiðar. enn baðir þeir vilia eiga mig.

[1]) varþ *tilf. Cd.*

ok baþir ero þeir sva visir. at þeir rekia spor sem hvnndar. bǫði a þá ok hiarni. þeir kvnna ok sva vel a skiðom at ecki ma forðaz þa hvartki menn né dýr. enn hvat sem þeir skiota til þa hǫfa þeir. Sva hafa þeir fyrirkomit hveriom manni er her hefir komit i nandir. ok ef þeir verþa reiðir. þa snyz iorð vm fyrir sionvm þeirra. Enn ef nackvat kvikt verþr fyrir sionom þeirra. fellr þat dꜹtt niðr. Nv megvð þer fyrir ongan mvn verþa a veg þeirra. nema ek fela yðr her i gammanom. skvlvm ver þa leita at drepa þa. þeir þágo þetta at hon fal þa. Hon tok linseck einn. ok hvgðo þeir at aska vǫri i. tok hon þar i hendi sinni. ok seyri þvi vm gammann. bǫði vtan ok innan. Litlo siðarr komv Finnar heim. þeir spyria hvat þar er komit. Hon segir at þar er ekki komit. Finnom þikkir þat vndarligt þar sem þeir hofðo rakit spór allt at gammanom. enn siþan finna þeir ecki. Eftir þat gera þeir elld ok matbva. Enn er þeir voro mettir. byr Gvnnhilldr [48] rekkio sina. Enn sva hefir aðr farit .iij. nǫtr. at Gvnnhilldr hefir sofit. enn hverr þeirra hefir vakat yfir oðrom fyrir abryðis sakir. þa mǫllti hon til Finna. Farit nv hingat. ok liggi a sina hlið mer hvarr yckarr. þeir vrðo þesso fegnir. ok gerðo sva. Hon hellt sinni hendi vm hals hvarom þeirra. þeir sofna þegar. enn hon vekr þa. ok enn braþliga sofna þeir. ok þa sofa þeir sva fast at varla fǫr hon vakit þa. Ok enn sofna þeir. hon fǫr þa ongan veg vakit þa. hon setr þa vpp ok enn sofa þeir. þa tekr hon selbelgi .ij. ok steypir yfir hꜹfvð þeim. ok binndr at stercliga fyrir neðan hendr þeim. Eftir þat gerir hon benndinng konvngsmonnom. lꜹpa þeir. þa fram ok bera vopn a Finna. fa þꜹ með þessi drepit þa. draga þa ýt ýr gammanom. Of nottina eftir voro reiðarþrimvr sva stórar at þeir matto hvergi fara. Enn at morni foro þeir til skips ok hofðo Gvnnhilldi með ser. ok fǫrðo hana Eiriki. Foro þeir Eirikr þa svðr til Halogalandz. Hann stefndi til sin Ozvri tóta. ok segir at hann vill fá dottvr hans. Ozvrr iatti þvi. Fǫr þa Eirikr Gvnnhilldar. ok hefir hana með ser svðr i land.

(Haraldr skiptir riki með sonum sinum.)

37. Haralldr konvngr var þa fimtogr at alldri. er seynir hans voro margir rosknir. enn svmir dꜹðir. þeir gerðoz margir ofstopamenn miklir innanlandz. ok voro sialfir osáttir. þeir rako af eignom iarla Haralldz konvngs. enn svma drapo þeir. Haralldr konvngr stefndi þa þing fiolmennt svðr i landi. ok bꜹð til Vpplendinngom þa gaf hann sonom sinom konvnga nꜹfn ok setti þat i logom. at hans ǫttmenn skylldi hverr konvngdom eftir sinn fꜹðvr taka. enn jarldom sá er or kvenkné

vǫri af hans ǫtt kominn. Hann skipti ok landi með þeim. Vingolmork. Rꜹmariki. Vestfolld. þelamork. þat gaf hann Olafi. Birni. Sigtryggi. Froþa. þorgisli. Enn Heiðmork. ok Gvðbrandzdali. gaf hann Dag. Hring. Ragnari. þotn ok Haþaland ok Hringariki gaf hann Snǫfriþar sonom. ok þat er þar liggr til. Gvthormi hafði hann gefit til yfirsoknar fra Elfi til Svinasvnndz ok Ránriki. konvngr hafði hann sett til landvarnar ꜹstr við landzenda. sem fyrr er ritat. Haralldr konvngr sialfr var optaz vm mitt land. Hrǫrekr ok Gvðrꜹðr voro iafnan innan hirðar með konvngi. ok hofðo veizlur storar a Hꜹrðalandi. ok i Sogni. Eirikr var með Haralldi konvngi feðr sinom. honom gaf hann Halogaland. ok Norðmǫri. ok Rꜹmsdal. Norðr i þrandheimi gaf hann yfirsokn Halfdani svarta ok Halfdani hvita. ok Sigroði. Hann gaf sonom sinom i hverio þesso fylki halfar tekior við sig. ok þat með at þeir skylldo sitia i hasǫti. skꜹr hǫra enn iarlar. enn skꜹr lǫgra enn sialfr hann. Enn þat søti eftir hans dag ǫtlaði ser hverr sona hans. enn hann sia(l)fr ǫtlaði þat Eiriki. enn þrǫndir ǫtloðo (þat) Halfdani svarta. Enn Vikveriar ok Vpplenn[49]dingar vnnv þeim bezt er þeim vndir hendi voro. Af þesso varþ mikit svndrþykki enn af nyio millom þeirra brǫðra. Enn með þvi at þeir hofðo litit riki. foro þeir i hernat. sva er sagt at Gvthormr fell i Elfarkvislum fyrir Solua klófa. Eftir þat tok Olafr við þvi riki er hann hafði haft. Halfdan hviti fell a Eistlandi. Halfdan haleggr fell i Orkneyiom. þeim þorgisli ok Froþa gaf Haralldr konvngr herskip. ok foro þeir i Vestrvikinng. ok herioðo vm Skotland ok Bretland ok Irland. þeir eignvþvzt fyrst Norðmanna Dyflinni. Sva er sagt at Froþa vǫri gefinn banadryckr. Enn þorgisl var lengi konvngr yfir Dyflinni. hann vꜹr svikinn af Irom ok fell þar.

(Dauði Rögnvalds réttilbeina.)

38. Eirikr bloðꜹx ǫtlaði at vera yfirkonvngr allra brǫðra sinna ok sva villdi Haralldr konvngr vera lata. voro þeir feðgar longom asamt. Rognvalldr rettilbeini atti Haþaland. hann nam fiolkyngi ok gerþiz seiðmaðr. Haralldi konvngi þottv illir seiðmenn. A Hꜹrðalandi var sa seiðmaðr er Vitgerr het. konvngr sendi honom orð. ok bað hann hǫtta seið. Hann svaraði. ok qvað viso.

þat er vá litil
at ver siþim
karla born
ok kerlinga.

er Rognvalldr siþr
rettilbeini
hroþmꜹgr Haralldz
a Haþalandi.

Enn er Haralldr konvngr heyrði þetta. for Eirikr til Vpplanda með

hans raði. ok kom a Haþaland. ok brenndi inni Rognvalld broðvr sinn með .lxxx. seiðmanna. var þat verk miog lofat. — Gvðrꜹðr liomi var vm vettrinn með þioðolfi i Hvini fostrfoðvr sinom a kynnissokn. ok hafði skvto alskipaða. hann villdi fara norðr a Rogaland. þa lꜹgðvz a stormar miclir. enn Gvðrꜹði var annt vm ferþina. ok let hann illa vm dvꜹlina. þa qvað þioðolfr.

Fari þa er aðr fleyia
flatvollr heðan batnar
verpr Geitis vegr grioti
Gvðrꜹðr vm sia stóran.
vind bysna skalltv visi
viðfrǫgr heðan biða.
verit með oss vnd verþi
veðr nv er brim fyrir Iaðri.

Gvðrꜹðr for sem hann ǫtlaði. hvat sem þioðolfr mǫllti. Enn er þeir komv fyrir Iaðar. kafði skipit vndir þeim. ok tyndvz þeir allir.

(Fall Biarnar kaupmanns.)

39. Biorn son Haralldz konvngs reð þa fyrir Vestfolld. hann sat optaz i Tvnsbergi enn var litt i hernaði. Til Tvnsbergs sottv miog kꜹpskip bǫði þar vm Vikina ok norðan or landi. ok svnnan or Danmork. ok af Saxlandi. Biorn konvngr atti ok kꜹp(skip) i ferþom til annarra landa ok aflaði ser sva dyrgripa. eþa annarra fanga þeirra er hann þottiz þvrfa. Brǫðr hans kꜹlloðo hann Biorn kꜹpmann eða farmann. Biorn var vitr maðr ok vel stilltr. ok þotti vǫnn til hofþinngia. Hann fekk ser gótt kvanfang. þꜹ gáto son er Gvðrꜹðr het. — Eirikr bloðox kom or Avstrveg með herskip ok lið mikit. hann beiddiz af Birni brǫðr sinom at taka við skꜹttom ok skylldom þeim er Haralldr konvngr atti a Vestfolld. Enn hinn [50] var aðr vandi at Biorn fǫrði konvngi skatt eða sendi menn með. villdi hann enn sva vera lata. Enn Eirikr þottiz þvrfa vista ok tiallda. ok dryckiar. þeir brǫðr þreytto þetta með kappmǫlom. ok feck Eirikr eigi at helldr. ok for brꜹt or bǫnom. Biorn for ok or bǫnom of kvelldit vpp a Sǫheim. Eirikr hvarf aftr ok for vm nottina a Sǫheim. kom þar er þeir Biorn sato við dryck. Eirikr tok hvs a þeim. enn þeir Biorn gengo vt ok bꜹrðvz. fell þar Biorn ok mart manna með honom. tok Eirikr þar herfang mikit. for siðan norðr i land. þetta verk likaði storilla Vikveriom. ok var Eirikr þar miog vþokkaðr. foro þꜹ orð vm at Olafr mvndi hefna Biarnar broðvr sins. ef honom gǫfi fǫri á. Biorn konvngr liggr i Farmannzhꜹgi a Sǫheimi.

(Sætt konunga.)

40. Eirikr konvngr for vm vettrinn norðr a Mǫri ok tok veizlo i Solva fyrir innan Agðanes. Enn er þat spvrði Halfdan svarti. for

hann til með her ok tok hvs a þeim. Eirikr svaf i v́tiskemmo. ok komz til skógar við .v. menn. Enn þeir Halfdan brenndo bǿinn. ok liþ þat allt er inni var. Eirikr konvngr kom a fvnd Haralldz konvngs með þessom tiþinndom. Haralldr konvngr varþ þesso akafa reiðr. ok samnaði her saman ok for a hendr þrǿndom. Enn er þat spyrr Halfdan svarti. byðr hann v́t liþi ok skipom. hann verþr allfiolmennr. ok lagði v́t til Staðz fyrir innan þorsbiorg. Haralldr konvngr la þa liþi sino v́t við Reinslito. Foro þa menn millom þeirra. Gvthormr sinndri het einn gꜹfvgr maðr. hann var i liþi með Halfdani svarta. enn fyrr hafði hann verit með Haralldi konvngi. var hann astvinr beggia þeirra. Gvthormr var skalld mikit. hann hafði ort sitt kvǿði vm hvarn þeirra feðga. þeir hofðo boðit honom lꜹn fyrir. enn hann neitti þvi ok beiddiz at þeir skylldi veita honom eina bǿn. ok hofðo þeir þvi heitit. Hann for þa a fvnd Haralldz konvngs. ok bar sǿttarorð i millom þeirra. bað þa hvarntveggia þeirra bǿnar þeirrar er þeir skylldi sǿttaz. Enn konvngar gerþo sva mikinn metnað hans. at af hans bǿn sǿttvz þeir. Margir aðrir gꜹfgir menn fluttv þetta með honom. Varþ þat at sǿtt at Halfdan svarti skylldi hallda riki sino. ollu þvi er aðr hafði hann haft. hann skylldi ok lata vbǿtt við Eirik broðvr sinn. Eftir þessi sꜹgu[1] orti Iorvnn skálldmǿr nockvr eyrinndi i Senndibit.

Haralld fra ek Halfdan spyria
herþibrꜹgð enn logðis
synizt svartleitr reyni
sia bragr hinn hárfagri.

(Fœddr Hákon góði.)

41. Hakon iarl a Hlꜹðom Griotgarðzson hafði alla yfirsokn i þrandheimi. þa er Haralldr konvngr var annarstaðar i landi. ok hafði Hakon iarl mestan metnað i þrǿndalogvm af konvngi. Eftir fall Hakonar tok Sigvrþr son hans riki. ok gerþiz iarl i þrandheimi. hann hafði at[51]setv at Hlꜹðom. Með honom fǿddvz vpp seynir Haralldz konvngs. Halfdan svarti ok Sigrꜹðr. enn aðr voro þeir með Hakoni fꜹðvr hans. þeir voro miog iafnalldra seynir Haralldz konvngs ok Sigvrþr. Sigvrþr fekk Bergliotar dottvr þoris iarls þegiannda. Moðir hennar var Alof árbót dottir Haralldz konvngs hárfagra. Sigvrþr iarl var allra manna vittraztr. — Enn er Haralldr konvngr tok at elldaz. sat hann iafnnan at stórbuum. þeim er hann atti a Hꜹrðalandi. a Alreksstoðom ok Sǿheimi eða Vtsteini ok i Kꜹrmt a Avgvalldznesi. þa er Haralldr konvngr var .lxx. gát hann son við konv þeirri er þora het mostrstꜹng.

[1]) sꜹgi *Cd.*

hon var ǿttvð or Morstr. Hon atti goða frǿndr ok var i frǿndsemistolv við Horðakára. hon var kvenna vǿnst. hon var kꜹllvð konvngs ambatt. Voro þeir margir lyðskylldir þa konvngi. er vel voro ǿttbornir. bǿði karlar ok konvr. Sa var þa siðr vm gꜹfvgra manna born at vanda menn miog til at ꜹsa vatni ok gefa nafn. Enn er at þeirri stefno kom er þorv var von at hon mvndi barn fǿða. þa villdi hon fara a fvnd Haralldz konvngs. Hann var þa norðr a Sǿheimi. enn hon var i Morstr. Hon for þa norðr a skipi Sigvrþar iarls. þꜹ lágo vm nótt við land. þar ol þora barn vppi a hellunni við bryggiosporð. þat var sveinbarn. Sigvrðr iarl ios sveininn vatni. ok kallaði Hakon eftir feðr sinom Hakoni Hlaðaiarli. Sa var snemma friþr synom ok mikill. ok miog likr feðr sinom. Haralldr konvngr lét sveininn fylgia moðvr sinni. voro þꜹ at konvngs bvm. meðan sveinninn var vngr.

(Orðsending Aðalsteins konungs.)

42. Aþalsteinn het þa konvngr i Englandi. er þa hafði nytekit við konvngdomi i Englandi. hann var kallaðr hinn sigrsǿli. ok hinn trvfasti. Hann sendir menn til Noregs a fvnd Haralldz konvngs með þesskonar sending. at sendimaðr gekk fyrir konvng. ok selr honom sverþ gvllbuit með hiolltom ok meðalkafla ok vmgiorð oll bvin með gvlli ok silfri. ok sett dyrligom gimsteinom. Sendimaðr vendi sverþz-hiolltom til konvngs. ok mǿllti. Her er sverþ er Aþalsteinn konvngr mǿllti at þv skylldir við taka. Tok konvngr meðalkaflan. ok þegar mǿllti sendimaðrinn. Nv toktv sva við sverþino sem várr konvngr villdi. ok nv skalltv vera þegn hans. er þv tokt við sverþi hans. Haralldr konvngr skilþi nv at þetta var til spóttz gert. enn hann villdi engis mannz þegn vera. Enn þo minntiz hann þess sem háttr hans var. at hvert sinn er skiót ǿði eða reiði liop a hann. at hann stillti sig fyrst ok let sva renna af ser reiðina. ok leit a sakar oreiðr. Nv gerir hann ok svá. bar þetta fyrir vini sina ok finna þeir allir saman her rað til. þat hit fyrsta at lata sendimenn fara frialsa.

(Ferð Hauks til Englands.)

43. Annat svmar eftir sendir Haralldr konvngr skip vestr til Englandz. ok feck til styrimann Hꜹk hábroc. Hann var kappi mikill ok hinn kǿrsti konvngi. Hann feck til ferðar [52] með honom Hákon son sinn. Hꜹkr for vestr til Englandz a fvnd Aþalsteins konvngs. ok fann hann i Lvnndvnom. var þar fyrir veizla virþilig. Hꜹkr segir sinom monnom. hvernig þeir skvlu hatta inngongo sinni. þa er þeir

koma at hollinni. Sa skal siðarst ẃt ganga er fyrstr gengr inn. ok allir standa iafnfram fyrir borðino. ok skal hverr þeirra hafa sverþ a vinstri hlið. ok festa sva yfirhofnina at eigi seái sverþit. Siþan ganga þeir i hollina .xxx. manna saman. Geck Hꜹkr fyrir konvng. ok qvaddi hann. Konvngr biðr hann vel kominn. þvi nęst tok Hꜹkr sveininn Hakon. ok setr a kne Aþalsteini konvngi. Konvngr ser a sveininn. ok spyrr Hꜹk hvi hann ferr sva. Hꜹkr svarar. Haralldr konvngr bað þig fostra honom ambattar son. Konvngr varþ reiðr miog. ok þreif sverþ er lá hia honom. ok bra. sva latandi sem hann villdi drepa sveininn. Hꜹkr męllti. Knesett hefir þv hann nv. ok mattv myrða hann nv. ef þv vill. enn ekki matt(v) þo eyþa ollum sonom Haralldz konvngs. Geck Hꜹkr siðan ẃt ok allir hans menn. fara þa til skips ok sigla i haf. ok koma aftr til Noregs a fvnd Haralldz konvngs. ok likaði honom nv vel. þvi at þat er mal manna at sá vęri otignari er oðrom fostraþi barn. J þvilikom viðskiptom konvnga fannz þat at hvarr þeirra[1] villdi vera meiri enn annarr. ok varþ þo ecki at helldr misdeili tignar þeirra. þvi at hvartveggi var yfirkonvngr sins rikis til dꜹðadags.

(Skírðr Hákon Aðalsteinsfóstri.)

44. Aþalsteinn konvngr let skira Hakon. ok kenna retta trv. ok goða siðo með allzkonar iþrottom. konvngr unni Hakoni meira enn ollum frędom sinom. þar ẃt i fra vnni honom hverr maðr er hann kvnni. Var hann siþan kallaðr Hakon Aþalsteinsfostri. Hann var hinn mesti iþrottamaðr ok stercari ok friþari enn hverr maðr annarra. hann var vitr maðr ok orðsniallr ok vel kristinn. Aþalsteinn konvngr gaf Hakoni sverþ þat er hiolltin voro af gvlli. ok meðalkafli. enn branndrinn var þo bettri. Hakon hio með þesso sverþi kvernstein til ꜹgans. þat var siþan kallat kvernbitr. þat sverþ hefir bezt komit til Noregs. þat atti Hakon til dꜹðadags.

(Leiddr Eiríkr til ríkis.)

45. Haralldr konvngr var þa .lxxx. at alldri. gerþiz hann þa þvngfęrr sva at hann þottiz eigi mega fara yfir land eða stiorna konvngs malum. Leiddi konvngr þa Eirik son sinn til hasętis sins ok gaf honom valld yfir landi ollu. Enn er þat spurðu seynir Haralldz konvngs aðrir þa settiz Halfdan svarti i konvngs hásęti. tok hann þa til forraða allan þrandheim. hvrfo at þvi raði allir þręndir með honom. Eftir fall Biarnar konvngs kꜹpmannz tok Olafr broðir hans riki yfir Vestfolld. hann fostraþi

[1]) þeirri *Cd.*

Gvðrøð son Biarnar. Tryggvi het son Olafs. voro þeir Gvðrøðr fostbrøðr ok nær iafnalldrar. ok baðir hinir efniligzto menn. ok atgervimenn miklir. Tryggvi [53] var hveriom manni me(i)ri ok stercari. Enn er Vikveriar spurðo at Hørðar høfðo tekit til yfirkonvngs Eirik. þa toko þeir Olaf til yfirkonvngs i Vikinni. ok hellt hann þvi riki. Eiriki konvngi likaði þetta stórilla. Tveim vettrvm siðarr varþ Halfdan svarti braðdøðr inn i þrandheimi at veizlu nockvrri. ok var þat mal manna at Gvnnhilldr konvngamoðir hefði keypt at fiolkvnnigri konv at gera honom banadryck. Eftir þat toko þrœndir Sigroð til konvngs.

(Dauði Haralds konvngs.)

46. Haralldr konvngr lifði .iij. vetr siðan er hafði Eirikr einvalld rikisins. var hann þa á Rogalandi eða Hørðalandi at stórbuum er hann atti. Eirikr ok Gvnnhilldr atto son er Haralldr konvngr ios vatni ok gaf nafn sitt. sagði sva. at sa skylldi konvngr vera eftir Eirik foðvr sinn. Haralldr konvngr gipti flestar dœtr sinar innanlandz iorlom sinom. ok ero þaðan komnar miklar kynkvislir. Haralldr konvngr varþ sóttdøðr a Rogalandi. er hann heygðr a Høgom við Karmtsvnd. J Høgasvndi stendr kirkia. enn við sialfan kirkiogarþinn i vtnorðr er høgr Haralldz konvngs hins barfagra. Enn fyrir vestan kirkiona liggr legsteinn Haralldz konvngs. sa er lá yfir legi hans i høginom. er steinninn halfs f(i)ortanda fetz langr. enn nær .ij. alna breiðr. J miðiom høginom var leg Haralldz konvngs. þar var settr steinn annarr at høfði. enn annarr at fótvm. var þar logð hella a ofan. enn laðit grioti tveim megin vttan vndir. þeir steinar standa nv þar i kirkiogarþinom er þa voro i høginom er nv var fra sagt. Sva segia froþir menn. at Haralldr konvngr hinn harfagri hafi verit allra manna friþaztr sionvm ok stercaztr ok mestr. hinn orvazti af fe. ok alvinsæll við sina menn. Hann var hermaðr mikill ondverþa æfi sina. ok þyða menn þat nv at vitað hafi vm tre þat hit mikla er moðvr hans syndiz i drømi fyrir bvrð hans. er hinn neðzti lutr tressins var røðr sem bloð. leggrinn vpp fra var fagr ok grœnn. enn þat iartegndi blóma rikis hans. Enn at ofanverþo var hvitt treit. þar syndiz þat at hann mvndi fá elli ok hæro. Kvistir ok limar tressins boðaþi afkvæmi hans. er vm allt land dreif(ð)iz. ok af hans ætt hafa verit iafnan siðan konvngar i Noregi.

(Fall Ólafs ok Sigröðar.)

47. Eirikr konvngr tok allar tekior þær sem konvngr atti vm mitt landit. hinn næsta vetr eftir andlat Haralldz konvngs. enn Olafr

ꜹstr vm Vikina. enn Sigrꜹðr broðir þeirra hafði allt vm þrǫndalog. Eiriki likaði þat stórom illa. ok foro þꜹ orð vm. at hann mvndi með styrk eftir leita við brǫðr sina ef hann mǫtti fa einvalldzriki yfir landi ollu sva sem faðir hans hafði gefit honom. Enn er Olafr ok Sigrǫðr spyria þetta [54] þa fara sendimenn millum þeirra. þvi nǫst gera þeir stefnolag sin a milli. ok ferr Sigrꜹðr vm varit ꜹstr til Vikr. ok finnaz þeir Olafr brǫðr i Tvnsbergi ok dvꜹlþvz þar of hriþ. þat sama vár byðr Eirikr v́t liþi miklu. ok skipom. ok snyr ꜹstr til Vikr. Hann feck sva mikit raðbyri. at hann sigldi dag ok nótt. ok for engi niosn fyrir honom. Ok er hann kom til Tvnsbergs. þa fylkto þeir Olafr ok Sigrꜹðr liþi sino fyrir ꜹstr a breckvnni or bǫnom. Eirikr hafði liþ miklo meira ok fekk hann sigr. enn þeir Olafr ok Sigrꜹðr fello baðir. ok er þar hꜹgr hvarstveggia þeirra sem þeir lago fallnir. Eirikr konvngr for vm Vikina. ok lagði vndir sig ok dvalþiz þar lengi svmars. Tryggvi ok Gvðrꜹðr flyðo þa til Vpplanda. — Eirikr var mikill maðr ok friþr sionvm ok stercr. ok hreystimaðr mikill. hermaðr mikill. ok sigrsǫll. akafamaðr i skapi. grimmr ok oþyðr. ok falatr. Gvnnhilldr var kvenna fegrst vitr ok margkvnnig. glaðmǫllt. ok vndirhyggiomaðr mikill. ok hin grimmazta. þessi voro born þeirra. Gamli var ellztr. Gvthormr. Haralldr. Ragnfriþr. Ragnhilldr. Erlingr. Gvðrꜹðr. Sigvrþr slefa. Oll voro born Eiriks friþ ok mannvǫn.

Hakon Aðalsteinsfostri til konvngs tekinn.

Hakon Aþalsteinsfostri var þa a Englandi er hann spvrði andlat Haralldz konvngs foðvr sins. Hann biozt þegar til ferþar. feck Aþalsteinn konvngr honom lið. ok goðan skipakost. ok bio hans ferþ allvegliga. ok kom hann vm hꜹstit til Noregs. þa spvrði hann fall brǫðra sinna. ok þat með at Eirikr konvngr var þa i Vikinni. Sigldi þa Hakon norðr til þrandheims. ok for a fvnd Sigvrþar Hlaðaiarls er allra spekinnga var mestr i Noregi. ok feck þar goðar viðtekior. ok bvnndo þeir[1] lag sitt saman. het Hakon honom miklu riki. ef hann yrði konvngr. Leto þeir þa stefna þing fiolmennt. Ok a þinginv talaði Sigvrþr iarl af hendi Hakonar ok bꜹð bǫndom hann til konvngs. Eftir þat stoð Hakon sia(l)fr vpp ok talaði. þa mǫllto .ij. ok .ij. sin a milli. at þar vǫri kominn Haralldr hárfagri. ok orðinn vngr i annat sinn. Hakon hafði þat vpphaf sins máls. at hann beiddi bǫndr viðtꜹko ok gefa ser konvngsnafn ok þat með at veita ser fylgð ok styrk til at hallda konvngdóminom. Enn þar i mót bꜹð hann þeim at gera alla bǫndr oþalborna. ok gefa þeim oþvl sin er a bioggv. At þesso eyrinndi varþ

[1]) þar *Cd.*

rómr sva mikill. at allr bǫndamvgrinn ǫpti ok kallaði. at þeir villdi hann til konvngs taka. ok var sva gert. at þrǫndir toko Hakon til konvngs vm allt land. Var hann þa .xv. vetra. Siþan tok hann ser hirð ok for hann yfir landit. Þꜹ tiþinndi spvrþvz a Vpplond. at þrǫndir hofðo tekit ser konvng [55] slikan at ollu sem Haralldr konvngr hinn hárfagri. nema þat skilþi at Haralldr hafði allan lyð i landi þrǫlkat ok aþiað. enn þessi maðr Hakon villdi hveriom manni gótt. ok bꜹð at gefa bondom aftr oðꜹl sin þꜹ er Haralldr konvngr hafði af þeim tekit. Enn við þꜹ tiþinndi vrðo allir glaðir ok sagði hverr oðrom. flꜹg þat sem sinoelldr allt ꜹstr til landzenda. Margir bǫndr foro af Vpplondom at hitta Hakon konvng. svmir sendo menn. svmir gerþo orðsendingar. ok allir til þess. at hans menn villdo geraz. Konvngr tok þvi vel ollu ok letliga.

(Yfirferð Hákonar konungs.)

2. Hakon konvngr for ondverþan vetr a Vpplond. ok stefndi þar þing. dreif allt folk a hans fvnd þat er komaz mátti. Var hann þa til konvngs tekinn a ollum þingom. for hann þa ꜹstr til Vikr. þar komv til hans Tryggvi ok Gvðrꜹðr broðvrseynir hans. ok margir aðrir. er tolþo vpp harma sina þa er hlotið hofðo af Eiriki broðvr hans. Eiriks vuinsǫlþ ox[1] ǫ þi meirr sem allir menn gerþo ser kǫrra við Hakon konvng. ok hofðo helldr trꜹst at mǫla sem þotti. Hakon konvngr gaf konvngsnafn Tryggva ok Gvðrꜹði. ok riki þat sem Haralldr konvngr hafði gefit feðrom þeirra. Tryggva gaf hann Ránriki ok Vingvlmork. enn Gvðrꜹði Vestfolld. Enn með þvi at þeir voro vngir ok bernskir. þa setti konvngr til gꜹfga menn ok vittra at raða landi með þeim. Hann gaf landit með þeim skildaga sem fyrr hafði verit. at þeir skylldi hafa helming skatta ok skyllda við hann. For Hakon konvngr norðr til Þrandheims er váraði hit efra vm land.

(Ferð Eiriks or landi.)

3. Hakon konvngr dró saman her mikinn er váraði i Þrandheimi. ok reð til skipa. Vikveriar hofðo ok her mikinn v́ti. ok ǫtloðo til motz við Hakon konvng. Eirikr konvngr bꜹð ok liþi v́t of mitt landit. ok varþ honom illt til liðz. þvi at rikismenn margir skvtvz vndan honom. ok foro til Hakonar. Enn er Eirikr konvngr sa engi efni til mótstꜹðo við Hakon. þa siglþi hann vestr vm haf með þvi liþi er honom villdi fylgia. for hann fyrst til Orkneyia. ok hafði þaðan með ser liþ mikit. Siþan sigldi hann svðr til Englandz. ok heriaði vm Skótland. hvar sem

[1]) ǫx Cd.

hann kom við land. hann heriaði allt norðr vm England. Aþalsteinn konvngr sendi orð Eiriki konvngi. ok bꜹð honom at taka af ser riki i Englandi. segir sva at Haralldr konvngr faðir hans var mikil(l) vinr Aþalsteins konvngs. vill hann þat virþa við son hans. Foro þa menn milli konvnga. ok semz þat með einkamalum. at Eirikr konvngr skal hallda Norðimbraland af Aþalsteini konvngi. ok veria þar landit fyrir Dꜹnom. ok oðrom vikinngom. Eirikr skylldi þa lata skiraz ok kona hans ok born þeirra ok allt lið hans. þat er honom fylgði þannig. Tok Eirikr þenna kost. var hann þa skirðr. ok tok retta trý. Norðimbraland er kallat fimtvnngr Englandz. Hann hafði atsetv i Iorvik. þar sem menn segia at fyrr hafi setið Loþbrokar seynir. Norðimbra[56]land var mest bygt Norðmonnom. siðan er Loðbrokar seynir vnno landit. herioðo Danir ok Norðmenn optliga þannig. siðan er valld landsins hafði vnnden þeim gengit. Morg heiti landzins ero þar gefin a norǿna tvngo. Grimsbǿr ok Hꜹksfliot ok morg onnvr.

(Fall Eiríks konungs.)

4. Eirikr konvngr hafði fiolmenni mikit vm sig. hellt þar fiolmenni Norðmanna. er ꜹstan hofðo farit með honom. ok enn komv margir vinir hans siþan af Noregi. Hann hafði land litið. for hann iafnan i hernað a svmrom. hann heriaði a Skótland. ok Svðreyiar. Irland. ok Bretland. ok aflaði ser sva fiar. Aþalsteinn konvngr varþ sottdꜹðr. hann hafði verit konvngr .xiiij. vetr ok .viij. vikvr ok .iij. daga. Siþan var konvngr i Englandi Eadmvndr broðir hans. var honom ekki vm Norðmenn. Eirikr konvngr var ecki i kǿrleikom við hann. foro þꜹ orð vm at Eadmvndr konvngr mvndi þa annan konvng setia yfir Norðimbraland. Enn er þat spvrði Eirikr konvngr for hann i vestrviking. ok hafði or Orkneyiom með ser Arnkel ok Erlend sonv Torfeinars iarls. Siþan for hann i Svðreyiar. ok voro þar margir vikinngar ok herkonvngar. ok reiðoz til liðz með Eiriki. Hellt hann þa ollo liþino fyrst til Irlandz. ok hafði þaðan slikt liþ sem hann feck. Siþan for hann til Bretlandz ok heriaði þar. Eftir þat sigldi hann svðr vndir England ok heriaði þar sem annarstaðar. enn allt liþ flyði þar sem hann fór. Ok með þvi at Eirikr var hreystimaðr mikill. ok hafði her mikinn. þa treystiz hann sva vel liþi sino. at hann geck langt a land vpp ok heriaði. ok leitaði eftir monnom. Olafr het konvngr sa er Eadmvndr konvngr hafði þar sett til landvarnar. hann dró saman (her) ovigian ok for a hendr Eiriki. ok verþr þar mikil orusta. fello mioc enskir menn. ok þar sem einn fell komv .iij. i staðinn. Enn hinn efri

hlut dagsins sneri mannfalli a hendr Norðmonnom. ok fell þar mikit folk. At lyctom fell Eirikr konvngr. ok .v. konvngar aðrir með honom. þessir ero nefndir. Gvthormr ok seynir hans .ij. Jvarr ok Harekr. Sigvrþr ok Rognvalldr. Arnkell ok Erlendr seynir Torfeinars. Varþ þar allmikit mannfall af Norðmonnom. Enn þeir er vnndan komvz foro til Norðimbralandz ok sa*r*gðo Gvnnhilldi ok sonom hennar þessi tiþinndi.

(Ferð Gunnhildar sona.)

5. Enn er þa*r* Gvnnhilldr verþa þessa vis. at Eirikr konvngr var fallinn. ok hann hafði aðr heriat riki Englakonvngs. þickiaz þa*r* vita at þar mvn ecki friðvęnt. bvaz þa*r* þegar a bra*r*t af Norðimbralandi. ok hafa skip þa*r* oll er Eirikr konvngr hafði átt. hofðo þa*r* lið þat allt er þeim villdi fylgia. ok of la*r*safiar. er þar hafði saman dregiz i ska*r*ttom a Englandi. enn svmt hafði fengiz i hernaði. þa*r* hallda liþi sino norðr til Orkneyia ok staðfestvz þar vm hrið. [57] þa var þar iarl þorfinnr ha*r*saklivfr son Torfeinars. Tokv þa seynir Eiriks vndir sig Orkneyiar ok Hialltland. ok hofðo skatta af. ok sato þar vm vettrom. enn foro i vestrviking a svmrom. ok herioðo vm Skotland ok Irland. þess getr Glvmr Geirason.

Hafði fa*r*r til ferio
froðr Skaneyiar goða
blikriðanndi blacka
barnvngr þaðan farna.
rógeiso vann r*ę*sir
randvllr a Skótlandi
sendi seggia kinndar
sverþba*r*tinn her Ga*r*ti.

Dolgeiso rak disar
drótt kom morg a flótta
gvmna vinr at gamni
gioðom iskrar þioðar.
folldar ra*r*ð ok felldi
freyr i manna dreyra
svnnr a sigrs of hlunninn
seggi m*ę*kis eggiar.

(Orrosta á Jótlandi.)

6. Hakon konvngr lagði vndir sig allan Noreg. þa er Eirikr broðir hans hafði brót flyit. Hann sótti hinn fyrsta vetr vestr i landit. eftir þat norðr i þrandheim. ok sat þar. Enn fyrir þ*ę*r sakir at ecki þotti ófriþv*ę*nligt ef Eirikr konvngr kv*ę*mi vestan vm haf með her sinn. sat Hakon konvngr fyrir þvi með liþ sitt vm mitt landit i Firðafylki eða Sogni. a Ha*r*rðalandi eða Rogalandi. Hann setti Sigvrð Hlaðaiarl yfir oll Þrændala*r*g. sva sem hann hafði fyrr haft. ok Hakon iarl faðir hans. af Haralldi konvngi. Enn er Hakon konvngr spvrði fall Eiriks konvngs broðvr sins. ok þat með at seynir Eiriks konvngs hofðo ecki tra*r*st i Englandi. þa þotti honom litil ogn af þeim standa. for Hakon konvngr

þa með liði sino a eino svmri ꜹstr i Vik. J þann tima herioþo Danir miog i Vikina. ok gerðo þar óppt mikinn skaða. Enn er þeir spvrðo at Hakon konvngr var þar kominn með her mikinn. þa flyðo allir vnndan. svmir svðr til Iotlandz eða Halllandz. Enn þeir er nꝍrrmeirr voro Hakoni konvngi stefndo v́t a haf ok sva svðr til Iotlandz. Enn er Hakon konvngr verþr þess várr. þa siglir hann eftir þeim með allan her sinn. Enn er hann kom til Iotlandz. ok menn vrðo við þat varir. þa draga þeir her saman ok vilia veria land sitt ok raða til orusto við Hakon konvng. Varþ þar orusta mikil. Barðiz Hakon konvngr sva diarfliga at hann geck fyrir framan merki. ok hafði hvartki hialm ne brynio. Hakon konvngr hafði sigr. ok rak flottann langt a land vpp. Sva kvað Gvthormr sinndri i Hakonardrapo.

Bifrꜹknom trað beckiar
bláraust konvngr árom
mꝍtr bloð milldingr Iótvm
mistar vifs i drifo.

svangꝍðir rak siðan
skiott Ialfaðar flótta
hrót giliaðar hylia
hramnvins at mvn sinom.

(Orrosta í Eyrarsundi.)

7. Siþan hellt Hakon konvngr liþi sino svnnan til Selunndar. ok leitaði vikinnga. Hann reyri .ij. snekkiom fram i Eyrarsvnd. þar hitti hann .xi. vikinngaskip. ok lagði þegar til orusto við þa. ok lꜹk sva at hann hafði sigr. ok hrꜹð oll vikinngaskipin. Sva segir Gvthormr sinndri.

Almdrósar fór eiso
elrvnnr mꜹrom [58] sunnan
triono tings a grꝍna
tveim einom selmeina.

þa er .xi. allar
allreiðr Dana skeiðar
valsendir rꜹð vandar
viðfrꝍgr at þat siðan.

(Hernaðr Hákonar konungs í Danmörk.)

8. Eftir þat heriaði Hakon konvngr viða of Selvnnd. rꝍnnti mannfolkit. enn drap svmt. enn svmt hertok hann. ok af svmvm tok hann giolld stór. feck hann þa onga mótslꜹðo. Sva segir Gvthormr sinndri.

Selunnd naði þa siðan
soknheggr vnd sig leggia
vals ok Vinda frelsi
við Skáneyiar siða.

Siþan for Hakon konvngr ꜹstr fyrir Skáneyrarsiðo. ok heriaði allt tok giolld ok skatta af landino. enn drap alla vikinnga hvar sem hann fann. bꝍði Dani ok Vindr. For hann allt ꜹstr fyrir Gꜹtland

ok heriaði þar ok feck stór giolld af landino. Sva segir Gvthormr sinndri.

Skátgillda vann skylldir
skꜹt ialfaðar Gꜹta
gvllskyfiir vann gioflaztr
geirveðr i fór þeirri.

Hakon konvngr for aftr vm hꜹstit með liþi sino. ok hafði fenngit vgrynni fiar. Hann sat of vettrinn i Vikinni við alꜹpom Dana eða Gꜹta.

(Frá Tryggva konungi.)

9. Þat sama hꜹst kom Tryggvi konvngr Olafsson or vestrvikinng. hann hafði aðr heriat vm Irland ok Skótland. Vm varit for Hakon konvngr norðr i land. ok setti Tryggva konvng broðvrsvn sinn yfir Vikina. at veria fyrir ofriþi. ok eignaz slikt er hann mǿtti af þeim londom i Danmorko er Hakon konvngr hafði hit fyrra svmarit skattgilld. Sva segir Gvthormr sinndri.

Ok soknhvattr setti
svellrioðr at þvi flioði
Onars eikigróno
ꜹstr geðbǿti hrꜹstan.
þann er aðr fra Irom
iðvandr of kom skiðom
salbrigðandi Sveigðis
svanvangs liþi þangat.

(Frá Gunnhildar sonum.)

10. Haralldr konvngr Gormsson reð þa fyrir Danmorko. Honom likaði stórilla þat er Hakon konvngr hafði heriat i land hans. ok foro þꜹ orð vm at Danakonvngr mvndi hefnaz vilia. enn þat varþ þo ecki sva braðliga. Enn er þetta spvrði Gunnhilldr ok seynir hennar. at vfriþr var milli Danmerkr ok Noregs. þa byria þꜹ ferþ sina vestan. Þꜹ gipto Ragnhilldi dottvr Eiriks konvngs Arnfinni seyni Þorfinnz iarls hꜹsaklivfs. Settiz þa enn Þorfinnr iarl at eyionom. er Eiriks seynir foro i brótt. Gamli Eiriksson var þeirra ellztr ok var hann þo eigi froskinn maðr. Enn er Gvnnhilldr kom til Danmerkr með sonv sina. for hon a fvnd Danakonvngs. ok feck þar goðar viðtekior. *Feck Haralldr konvngr þeim veizlur i ríki sino sva miklar at þꜹ fengo vel halldit sig ok menn sina. Enn hann tok til fostrs Harալld Eiriksson. ok knesetti hann. fǿddiz hann vpp i hirð Danakonvngs. Seynir Eiriks voro i hernaði þegar er þeir hofðo alldr til. ok ofloðo ser fiar. Þeir heriodo vm Avstrveg. Þeir voro snemma friðir menn ok fyrr rosknir at afli ok atgervi. enn (at) vettratali. Þess getr [59] Glumr Geirason i Grafelldardrapo.

Austrlondom forst vndir
allvalldr sa er gaf skalldom.
hann feck gagn at gvnni
gvnnhꜹrga slꜹg morgvm.

aliðrtvngvr let syngva
sverþleiks reginferðir
sendi gramr at grvndo
gvllvarpaðar snarpar.

Eiriks seynir sneroz þa ok með her sinn norðr i Vikina. ok herioðo þar. enn Tryggvi konvngr hafði her vti. ok hellt til motz við þa ok atto þeir orustor margar ok hofðo ymsir sigr. herioðo Eiriks seynir stvndom i Vikina. enn Tryggvi stvndom vm Hallland ok Sialand.

(Lagasetning Hákonar konungs.)

11. Þa[1] er Hakon var konvngr i Noregi. var friþr goðr með bondom ok kꜹpmonnom. sva at engi granndaði oðrom ne annars fe. þa var ár mikit bǫði a sia ok landi. Hakon konvngr var allra manna glaðaztr. ok malsniallaztr. ok litillataztr. hann var maðr stórvitr. ok lagði mikinn hvg a lagasetninng. Hann setti Gvlaþingslog með raði Þorleifs spaka. ok hann setti Frostaþingslog með raði Sigvrðar iarls ok annarra þrǫnda þeirra er vitraztir voro. Enn Heiðsǫfislog hafði sett Halfdan svarti sem fyrr var ritat. — Hakon konvngr hafði iolaveizlo i Þrandheimi. þessa veizlo hafði Sigvrðr iarl bvit a Hlꜹðom. Hina fyrsto iolanott ol Bergliot kona iarls sveinbarn. Eftir vm daginn ios Hakon konvngr svein þann vatni ok gaf nafn sitt. Sa sveinn ox vpp ok varþ siðan rikr maðr ok gꜹfvgr. Sigvrðr iarl var hinn kǫrazti vinr Hakonar konvngs.

(Frá Eysteini illa.)

12. Eysteinn Vpplendinngakonvngr. er sumir menn kalla hinn rika eða hinn illa. hann heriaði i Þrandheimi. ok lagði vndir sig Eynafylki ok Sparbyggiafylki. ok setti þar yfir son sinn er het (Avnvnndr). enn þrǫndir drapo hann. Eysteinn konvngr for annat sinn herfór i Þrandheim. ok heriaþi þa viða. Hann bꜹð þrǫndom hvart þeir villdi helldr at konvngr vǫri þrǫll hans. er het Þorir faxi eða hvnndr hans er Sꜹr het. Þeir kvro hvnndinn. þvi at þeir þottvz þa helldr mvndo sialfraða vera. þeir leto siða i hvnndinn þriv mannavit. ok gó hann til tveggia orða enn mǫllti hit þriðia. Helsi var honom gert ok viþiar af silfri ok gvlli. enn þegar er sꜹrvgt var. báro hirðmenn hans hann a herðom ser. Haseti var honom buit. ok hann sat a hꜹgi sem konvngar. ok bio i Eyionni Iðri ok hafði atsetv þar sem heitir Sꜹrshꜹrgr. Fra þvi er sagt hvat honom varþ til bana. at vargar hloðvz at hiorð hans.

[1]) Ha *Cd.*

enn hirðmenn eggioðo hann at veria fe sitt. Hann geck af hꜹginom ok for moti vꜹrgonom. enn þeir rifv hann i svnndr þegar. Morg vnndr onnur gerþi Eysteinn konvngr við þrǫndi. Af þeim hernaði (ok) ofriþi flyðo margir menn oþvl sinn bǫði lyðmenn ok hofðinngiar. Ketill iamt son Onvndar iarls [60] or Sparabvi for ꜹstr vm Kiol. ok mikill mannfiolþi með honom. ok hofðo bvferli sitt með ser. þeir rvddo markir. ok bygðo þar stór hervt. var þat siðan kallat Iamtaland. Sonarsonr Ketils var þorir helsingr. hann for fyrir viga sakir af Iamtalandi ok ꜹstr yfir markir þǫr er þar verþa. hann bygði þar. ok sotti þannig fiolþi mannz með honom. þat er kallat Helsingialand. gengr þat allt ꜹstr til siáfar. Helsinngialand bygðo Sviar allt it eystra með hafino. Enn er Haralldr konvngr hinn harfagri rvddi riki fyrir ser. þa stvckv enn fiolþi manna or landi fyrir honom. þrǫndir ok Nꜹmdǫlir. gerðoz þa enn bygðir allt ꜹstr vm Iamtaland. ok svmir foro allt i Helsingialand. Helsinngiar hofðo kꜹpferþir sinar til Sviþioðar. ok voro þannig lyðskylldir at ollu. enn Iamtr voro miog allz i millum. ok gaf engi at þvi gꜹm. fyrr enn Hakon konvngr setti friþ ok kꜹpferþir til Iamtalandz ok vingaðiz þar við rikismenn. Sottv þeir siðan ꜹstan a hans fvnd ok iattoðo honom lyðni ok skattgiofvm. ok gerþvz hans þegnar. þvi at þeir spvrðo gótt til hans. villdo þeir helldr þyðazt vnndir hans konvngdom enn vndir Sviakonvng. þvi at þeir voro af Norðmanna ǫtt komnir. Hann setti þeim log ok landzrétt. Sva gerþo allir Helsinngiar þeir er ǫttaðir voro vm Kiol norðan.

(Kristnihald Hákonar konungs.)

13. Hakon konvngr var vel kristinn. er hann kom i Noreg. Enn fyrir þvi at þar var land allt heiðit ok blotskapr mikill enn stórmenni mart. hann þottiz ok liþz þvrfa miog ok alþyþv vinsǫlld. þa tok hann þat rað at fara leyniliga með kristni. hellt svnnodaga ok friadagafꜹsto. Hann setti þat i logom at hefia þann tima iolahalld sem kristnir menn. ok skylldi þa hverr maðr eiga mǫlis ꜹl. enn giallda fe ella. enn hallda heilagt meðan[1] ol ynniz. Enn aðr var iolahalld hafit hóggonótt. þat var miðzvettrar nótt. ok halldin þriggia natta iól. Hann ǫtlaði sva ef hann festiz i landino. ok hann hefði frialsliga vndir sig allt landit. at hafa fram krisniboþit. Hann gerþi sva fyrst at hann lockaði þa menn er honom voro kǫrstir til kristninnar. kom sva með vinsǫlþ hans. at margir leto skirazt. enn svmir leto af blótvm. Hann sat longom i þrandheimi. þvi at þar var mestr styrkr landzins. Enn er Hakon konvngr

[1]) meðal *Cd.*

þottiz fengit hafa styrk nockvrn (af) rikismonnom at hallda vpp kristninni. þa sendi hann til Englandz eftir byskvpi ok oðrom kennimonnom. Enn er þeir komv i Noreg. þa gerir Hakon konvngr þat bert at hann vill bioða kristni vm allt land. Enn Mǫrir ok Rꜹmdǫlir skuto þannig sino mali sem þrǫndir voro. Hakon konvngr let þa vigia kirkior nockvrar. ok setti þar presta til. Enn er hann kom i þrandheim. þa stefndi hann þing við bǫndr ok bꜹð þeim kristni. þeir svara sva. at þeir vilia þesso mali skiota til Frosta[61]þings. ok at þa komi þar or ollum fylkiom. þeim sem ero i þrǫndalogom. segianndi at þa mvndo þeir svara þesso vandmøli.

(Frá blótum.)

14. Sigvrðr iarl var hinn mesti blótmaðr ok sva var Hakon faðir hans. hellt Sigvrðr iarl vpp blótveizlum ollum af hendi konvngs þar i þrǫndalogom. þat var forn siðr þá er blót skylldi vera. at allir bǫndr skylldo þar koma sem hofit var. ok flytia þannig fong sin. þꜹ er þeir skylldo hafa meðan veizlan stoð. At þeirri veizlo skylldo allir menn ol eiga. var þar drepinn allzkonar smali ok sva hróss. Enn bloð þat allt er þar kom af þat var kallat hlꜹt. enn hlꜹtbollar þat er bloðit stoð i. enn hlꜹtteinar. þar var sva gert sem stoklar. með þvi skylldi rioða stallana ollo saman. ok sva veggi hofsins vttan ok innan. ok sva stꜹckva a mennina. enn slatriþ skylldi sioða til mannfagnaðar. elldar skylldo vera a miðio golfi i hofino. ok þar katlar vppi. ok skylldi fvll vm elld bera. Enn sa er gerði veizlona ok hofgoðinn var. skylldi signa fvllit ok allan blótmatinn. Skylldi fyrst Oþins fvll drecka til sigrs ok rikis konvngi sinom. enn siðan Niarðar fvll. ok Freys fvll. til árs ok friþar. þa var morgom monnom titt at drecka þar nǫst Braga fvll. Menn drvcko ok fvll frǫnda sinna þeirra er gofgir hofðo verit. ok voro þat minni kollvð. Sigvrðr iarl var manna orvaztr. hann gerþi þat verk er frǫgt var miog. hann gerþi mikla blótveizlo a Hlꜹðom. hann hellt einn vpp ollum kostnaði. þess getr Kormakr Ogmvnndarson i Sigvrþardrapo.

Hafit maðr ask ne eskis
afspring með ser þingat
fesǫrandi at fǫra
fǫz vellto goð þiaza.
hver mani vés við valldi
vǫgia kind of bǫggiaz
þvi at fýrrꜹgni fagnar
fens vá gramr til menia.

(Frostaþing.)

15. Hakon konvngr kom til Frostaþings. ok var þar komit allfiolmennt af bǫndom. Enn er þing var sétt. þa talaði Hakon konvngr.

hof þar fyrst. at þat var boð hans ok bø̨n við bø̨ndr ok bvþegna rika ok vrika. ok þar með við alla alþyðo. vngan mann ok gamlan. sø̨lan ok fatø̨kian. konvr sem karla. at allir menn skylldu kristnaz lata ok trva a einn gvð. Iesvm Kristvm son Mario. enn hafna blótvm ollum ok heiðnom goðvm. hallda heilagt hinn .vij.da hvern dag fra vinnom ollum. fasta ok hinn .vij. hvern dag. Enn þegar er konvngr hafþi þetta vpp kveðit fyrir alþyðo. þa varþ þegar kvrr mikill. Kvrroðo bø̨ndr vm þat er konvngr villdi taka vinnvr af þeim. (sꜹgðo) at við þat matti landit eigi byggva. enn verkalyðr ok þrø̨lar kolloðo at þeir mø̨tti eigi vinna. ef þeir skylldi eigi mat hafa. sꜹgðo at þat var skaplꜹstr Hakonar [62] konvngs sem foðvr hans ok þeirra frø̨nda at þeir voro illir af mat sinom þott þeir vø̨ri milldir af gvlli.

(Enn af Frostaþingi.)

16. Asbiorn af Meðalhvsvm or Gꜹlardal stóð vpp ok svaraði eyrinndi konvngs ok mø̨llti. þat hvgðom ver bø̨ndr at þa er þv konvngr attir her hit fyrsta þing i þrandheimi. ok ver hofðom þig til konvngs tekit. ok þegit af þer oþvl vár. at ver hefðim þa hondom himin tekit. enn nv vitom ver eigi hvart helldr er at ver manom frelsit þegit hafa. eða mvntv nv lata þrø̨lka óss af nyio með vnndarligom hø̨tti. at ver mvnim hafna atrvnaði várom. þeim er feðr varir hofðo fyrir óss. ok allt forellri. fyrst vm brvnaolld. enn nv vm hꜹgsolld. ok hafa þeir verit myklo gofgari enn ver. ok hefir óss þo dvgat þessi atrvnaðr. Ver hofom til yðar sva mikla astvð. at ver hofom þig raða latið með oss ollom logvm i landino ok landzrétt. Nv er þat vili várr ok samþycki bø̨ndanna at hallda þꜹ log sem þv settir óss her a Frostaþingi ok ver iaðom þer. viliom ver allir þer fylgia ok þig til konvngs hallda. meðan einnhverr bondanna er lifs. þeirra sem her ero nv a þingino. ef þv konvngr vill nockvt hóf við hafa. at beiða oss þess er ver megim vel veita þer. ok se óss eigi ogeranda. Enn ef þer vilit þetta mal taka með sva mikilli freko ok deila afli ok ofriki við óss bø̨ndr. þa hofvm ver gert rað vart at skiliaz allir við þig. ok taka óss annan hofðingia. þann er óss halldi til þess at ver megim i frelsi hafa þann atrvnað sem óss er at skapi. Nv skalltv konvngr kiosa vm kosti þessa. aðr þingit se slitit. At eyrinndi þesso gerðo bø̨ndr róm mikinn. ok segia at þeir vilia sva vera lata sem nv er sagt.

(Capitulum.)

17. Enn er hlioð fekkz. svaraði Sigvrðr iarl. þat er vili Hakonar

konvngs at samþyckia við yðr bęndr ok lata alldri skilia yðra vinatto. Bęndr segia. at þeir vilia at konvngr blóti til árs þeim ok friþar sem faðir hans gerþi. staðnar þa kvrrinn. ok slito þeir þingino. þvi nęst talaði Sigvrðr iarl við konvng. at hann skylldi eigi gera með ollu sem bęndr villdo[1]. ok sagði at eigi mvndi annat lyða enn segia til nokkvt við bęndr. er þetta konvngr sem þer megit heyra vili ok akafi hofðingia ok þar með allz folks. skvlom ver konvngr her finna til gótt rað. Ok staddiz þat með þeim konvngi ok iarli.

(Bœndr þröngva Hákoni til blóta.)

18. Um hꜹstit at vetrnottvm var blótveizla a Hlꜹðom. ok sótti þar til konvngr. Hann var iafnan vanr er hann var þar sem blót voro at mattaz i litlu hvsi með fá menn. Enn bęndr tolþo at þvi er hann sat eigi i hasęti sino. þa er mestr var mannfagnaðr. sagði iarl. at hann skylldi eigi þa sva gera. var ok sva at konvngr sat i hasęti sino. Enn er hit fyrsta fvll var skenkt. þa męllti Sigvrðr iarl fyrir minni ok [63] signaði þór ok drack af hornino til konvngs. Konvngr tok við ok gerði króssmark yfir. þa męllti Kárr af Grytinngi. Hvi ferr konvngrinn nv sva. vill hann enn eigi blóta. Sigvrðr iarl svaraði. Konvngr gerir sva sem þeir gera allir er trva a mátt sinn ok megin. ok signa fvll sitt þór. hann gerði hamarsmark yfir aðr hann drack. Var þat þa kyrt vm kvelldit. Eftir vm daginn er menn gengo til borða. þa þeystoz bęndr at konvngi. sogðo at þa skylldi hann eta hrossaslátr. Konvngr villdi þat fyrir ongan mvn. þa baðo þeir hann drecka soðit. konvngr villdi þat eigi. þvi nęst baðo þeir hann eta flotið. eigi vill hann ok þat. þa hellt við atgongo. Sigvrðr iarl villdi sętta þa ok bað þa letta stórmæinom. bað hann konvng gina yfir hoddvna. er soðreykinn hafði lagt vpp af hrossaslatrino ok var smiorvg haddan. þa geck konvngr til ok bra lindvc vm ketilhoddvna ok gein yfir. hann geck siðan til hasętis ok likaði hvarigom vel.

Fra blotum Innþrænda.

19. Um vetrinn eftir var bvit til iolaveizlo konvngi inn a Męri. Enn er at leið iolunom. logðo þar stefno með ser .vij. hofðinngiar er mest reðo fyrir blotvm i þręndalogvm ollum. þeir voro .iiij. vtan or þrandheimi. Karr af Grytinngi. Asbiorn af Meðalhvsvm. Bergðorr af Varnesi. Ormr af Lyxo. enn af Innþręndom. Botolfr af Oluishꜹgi. Narfi af Stafveriadal. þrandr haka af Eggio. þorir skegg af Husabę i

[1]) villdi *Cd.*

Eyionni lǫri. þessir .viij. menn bunndvz i þvi. at þeir .iiij. af Innþrǫndom skylldi neyða konvng til blóta. Vtþrǫndir foro .iiij. skipom svðr a Mǫri. ok drapo þar presta .iij. þeir brenndo ok kirkior .iij. foro aftr siðan. Enn er Hakon konvngr ok Sigvrðr iarl komv inn a Mǫri með hirð sina. voro bǫndr þar komnir. ok hofðo allfiolmennt. Hinn fyrsta dag at veizlunni veitto bǫndr konvngi atgongo. ok baðo hann blóta. enn heto honom afarkostom ella. Sigvrðr iarl bar þa mál i millom þeirra. Kom þa sva. at Hakon konvngr át nockvra bita af hrósslifr. hann drack ok þa oll minni krossalꜹst. þꜹ er bǫndr skenktv[1] honom. Enn er veizlo þeirri var lokit. for konvngr ok iarl þegar a Hlaðir. var konvngr allvkatr. ok bioz þegar brót með ollu liþi sino or þrandheimi. sva segianndi. at hann skylldi fiolmennari koma i þrandheim annat sinn. ok gialda bǫndom þenna fiandskap er þeir hofðo gert til hans. Sigvrðr iarl bað konvng eigi gefa þrǫndom þetta at sꜹk. sagði sva at konvngi mvndi ecki þat dvga at hataz eða heria a innanlandz folk. ok þar sizt er mestr styrkr er landzins. sva sem (i) þrandheimi var. Konvngr var þa sva reiðr at ecki matti orðom við hann koma. For hann brót or þrandheimi. ok svðr a Mǫri [64] dvalþiz þar vm vetrinn. ok vm várit. Enn er svmraði dró hann lið at ser ok voro þꜹ orð a. at hann mvndi fara með her þann a hendr þrǫndom.

Bardagi a Avgvalldznesi.

20. Enn er Hakon konvngr var a skip kominn með her mikinn. komv þꜹ tiþinndi svnnan or landi. at Eiriks seynir voro[2] komnir svnnan af Danmork i Vikina ok þat með. at þeir hofðo ellt af skipom Tryggva konvng Olafsson ꜹstr við Sotanes. þeir hofðo þa viða heriat i Vikinni. ok hofðo margir menn vnndir þa gengit. Enn er Hakon konvngr spvrði þessi tiþinndi. þottiz hann liðz þvrfa. sendi þa orð Sigvrði iarli at koma til sin. ok sva oðrom hofþingiom þeim er honom var liðz af vón. Sigvrðr iarl kom til konvngs ok hafði allmikit lið. voro þar þa allir þrǫndir. þeir er vm vetrinn hofðo mest gengit at konvnginom. voro þeir þa allir teknir i frið ok sǫtt af fortolum Sigvrðar iarls. For Hakon konvngr þa svðr með landi. Enn er hann kom svðr vm Stað. spvrði hann at Eiriks seynir voro þa komnir a Norðragðir. Foro þa hvarir moti oðrom. varþ fvndr þeirra a Kꜹrmt. Gengo hvarirtveggio af skipom ok borðoz a Avgvalldznesi. voro hvarirtveggio allfiolmennir. þar var mikil orusta. Hakon konvngr sótti hart fram. var þar fyrir Gvthormr konvngr Eiriksson með sina sveit ok eigaz þeir hoggvaskipti

[1]) skenkti *Cd.* [2]) ver *Cd.*

við. þar fell Gvthormr konvngr. ok var merki hans niðr hoggvit. fell þar mart lið vm hann. þvi nęst kom flótti i lið Eiriks sona. ok flyðo þeir til skipanna. ok reyro brót ok hofðo latið liþ mikit. Sva segir Gvthormr sinndri.

Valrǫgnir let vegnom
vignestr saman bresta
handar nafs af hofðom
hlym milldinngom gilldit.
þar geck Niorðr af Nirði
naddz hamána raddar
valbrandz viðra landa
vapnvnndoþom svnnda.

Hakon konvngr for ǫstr eftir Eiriks sonom. fara þa hvarirtveggio sem mest mátto. þar til er þeir koma ǫstr a Agðir. þaðan sigldo Eiriks seynir a haf. ok svðr til Iotlandz. þess getr Gvthormr sinndri.

Almdrógar var ęgis
opt sinn er ek þess minnvmz
harma ǫlld fyrir halldi
heinsiks vita rikis.
bǫðsękir hellt brikar
bręðr sins ok rak flęðo
vnndan allar kinndir
Eirik a haf sneckiom.

Siþan for Hakon konvngr norðr aftr i Noreg. Enn Eiriks seynir dvǫlþvz þa enn langa hrið i Danmork.

Fra landzstiorn konvngs.

21. Eftir orusto þessa setti Hakon konvngr þat i logom vm allt landit með sia. ok langt vpp a land. sva sem lax gengr ofarst. at hann skipaði allri bygð ok skipti i skipreiðvr. enn skipreiðom i fylki hverio. þa var a kveþit hverso morg skip voro eða stór skylldi gera or fylki hverio. þa er almenningr vęri ýti. ok skylldi almenningr vera skylldr vt at geyra þegar vtlendr herr vęri i landi. þat skylldi ok fylgia ýtboði þvi at vita skylldi gera a hám fiollum sva at hvern[1] [65] mętti sia fra oðrvm. Segia menn sva at a siǫ nottvm for herboð fra hinom synsta vita i hina neyrðzto þinghá a Halogalandi.

Fra hernaði Eiriks sýna.

22. Eiriks seynir foro miog i hernat i Avstrvegi. enn stvnndom herioðo þeir i Noreg. sva sem fyrr er ritað. Enn er Hakon konvngr reð Noregi. var hann hinn vinsęlasti. var þa ok árferþ goð i landi ok goðr friðr. Ok er Hakon konvngr hafði verit .xx. vetr i Noregi. komv svnnan or Danmorkv (seynir Eiriks) með allmikinn her. þat var mikit lið er þeim hafði fylgt i hernaði. enn þo var myklo meiri danskr herr. er Haralldr konvngr Gormsson hafði fengit þeim. þeir fengo raðbyri mikit. sigldo ýt af Vendli. ok komv vtan at Avgðom. helldo siðan norðr

[1]) hverr *Cd.*

með landi. ok sigldo dag ok nótt. Enn vitom var ecki vpp skotit. fyrir þa sꜹk at sv var siðvenia at vitar foro ꜹstan eftir landi. enn ꜹstr þar hafði ecki orðit vart við ferþ Eiriks sona. Ok þat bar enn til. at konvngr hafði viðrlꜹg mikil. at vitar vęri rangt vpp bornir. þeim monnom er kvnnir ok sannir vrðo at þvi. fyrir þa sꜹk at þat varþ. at her-skip ok vikinngar foro vm vteyiar ok herioðo. ok hvgðo landzmenn. at þar mvndo fara Eiriks seynir. var þa vitom vpp skotit. ok varþ herlꜹp vm allt land. enn Eiriks seynir foro aftr til Danmerkr. ok hofðo ongan Danaher haft nema sitt lið. Enn stvnndom var þat annars kostar vik-inngar. Varð Hakon konvngr þesso miog reiðr. er starf ok fekostnaðr varþ af þesso enn ecki gagn. Bęndr tolþo ok at fyrir sina hond er sva fór. Ok var þessi sok til er engi for niosn fyrir of ferþir Eiriks sona. fyrr enn þeir komv norðr i Vlfasvnd. þar lágo þeir .vij. nętr. foro þa niosnir norðr hit efra vm Eið a Męri. Hakon konvngr var þa a Svnnmęri i ey þeirri er Fręði heitir. þar sem heitir Birkistrond at bvi sino. ok hafði ecki lið nema hirð sina. ok bęndr þa er verit hofðo i boði hans.

Hacon konvngr fek niosn of ferð Eiriks sona.

23. Niosnarmenn komv til Hakonar konvngs. ok sogðo honom sin eyrinndi. at Eiriks seynir voro með her mikinn fyrir svnnan Stað. þa let konvngr kalla til sin þa menn er vitraztir voro. ok leitaði raðz við þa. hvart hann skal beriaz við Eiriks sonu. þótt liðzmvnr vęri mikill. ok skylldi konvngr fara norðr vnndan ok fa ser liþ meira. Egill vllserkr het einn gamall bondi er þar var. hann hafði verit meiri ok sterkari hveriom manni. hann hafði lengi borit merki Haralldz konvngs hárfagra. Egill svaraði konvngi. Var ek i nockvrom orustom með Haralldi kon-vngi foðvr yðrom. barðiz hann stvnndom með meira liþ enn stvnndom minna. hafði hann iafnan sigr. alldri heyrða ek hann leita þess raðz at vinir hans skylldi kenna honom at flyia. manom ver ok eigi (þer) þat rað gefa konvngr. þvi at ver þickiomz eiga orvggan hofþinngia. enn þer skvlut þa ok eiga [66] trꜹsta fylgð af óss. Margir aðrir stvddo ok þetta mal. Konvngr sagði ok sva. at hann var þess fvsari at beriaz með liþ þat er fenngiz. Var þat þa raðit. Let konvngr þa skera vpp heror ok senda alla vega fra ser. feck hann bratt mikit lið. þa męllti Egill vllserkr. þat ottvþvmz ek of hrið er friþr þessi hinn micli var. at ek mvnda verþa ellidꜹþr inni a palltriam minom. enn ek villda helldr falla i orusto með hofðingia minvm. kann nv vera at sva megi verþa.

Bardagi hia Frǫdarbergi.

24. Eiriks seynir helldo norðr vm Stað þegar leiði gaf. spyria þeir þa hvar Hakon konvngr var. ok hallda til motz við hann. Hakon konvngr hafði .ix. skip. hann lagðiz norðr vndir Frø̨ðarberg. i Fø̨reyiarsvnndi. Enn Eiriks seynir logðo at fyrir svnnan bergit. þeir hofðo meirr enn .xx. skip. Hakon konvngr sendi þeim boð. ok bað þa a land ganga. sagði at hann hafði þeim voll haslat a Rastarkalf. þar ero vellir slettir ok miklir. enn fyrir ofan gengr brecka long ok helldr lág. Genngo Eiriks seynir þa af skipom sinom ok norðr yfir halsinn fyrir innan Frø̨ðarberg ok sva fram a Rastarkalf. Egill mø̨llti þa til Hakonar konvngs. bað hann fá ser .x. menn ok .x. merki. konvngr gerþi sva. Geck þa Egill með menn sina vpp vndir breckvna. enn Hakon konvngr geck vpp a vollinn með sitt lið. ok setti vpp merki ok fylkti. ok segir sva. Ver skvlom hafa fylking langa. sva at þeir kringi eigi vm óss. þott þeir hafi lið meira. Ok sva gerðo þeir. Varð þar orusta mikil ok hin snarpazta sokn. Egill let þa setia vpp merki þav .x. er hann hafði. ok skipaði sva monnom þeim er baro at þeir skylldo ganga sem nø̨st breckvnni. ok lata stvnndar hrið i millom hvers þeirra. þeir gerðo sva ok gengo fram sem nø̨st breckvnni. sem þeir mvndo vilia koma a bak þeim Eiriks sonom. þat sa þeir er efztir stoðo i fylkinng Eiriks sona. at merki morg foro oðliga. ok gnø̨fo(ðo) fyrir ofan breckvna. ok hvgðo at þar mvndi fylgia lið mikit. ok mvndi vilia koma a bak þeim. milli ok skipanna. Gerðiz þa þar kall mikit. sagði þetta hverr oðrom. þvi nø̨st kom flotti i lið þeirra. Enn er þat sa konvngar. flyðo þeir. Hakon konvngr sótti hárt fram með sinom monnom. ok rako þeir flottann ok felldo liþ mikit.

Bardagi.

25. Gamli Eiriksson sneri aftr þa er hann kom vpp a halsinn fyrir ofan bergit ok sa at ecki liþ fór eftir meira enn þat sem þeir hofðo bariz við. ok þetta var prettr einn. þa lét Gamli konvngr blasa herblástr. ok settia vpp merki sitt ok skavt a fyllkinng. hvrfo at þvi allir Norðmenn. enn Danir flyðo til skipanna. Enn er Hakon konvngr ok hans lið kom at. varþ þar orusta hin harþazta annat sinn. hafði þa Hakon konvngr meira lið. Lavk sva at Eiriks seynir flyðo. sót[67]tv þeir þa svðr af halsinom. enn svmt lið þeirra opaði svðr a bergit ok fylgði Hakon konvngr þeim. Vollr slettr er avstan af halsinom ok vestr a bergit. ok þa hamrar brattir vestr af. þa opvðo menn Gamla vpp vndan a bergit. Enn Hakon konvngr sótti at þeim diarfliga. drap hann

svma. enn svmir liopv vestr af bergino. voro hvarirtveggio drepnir. Skilþiz Hakon konvngr sva fremi við er hverr maðr var drepinn.

Orusta Hakonar konvngs ok Gamla Eirikssonar.

26. Gamli Eiriksson flyði ok af halsinom. ofan a iofnv fyrir svnnan bergit. þa sneri Gamli konvngr enn a mót ok hellt vpp orusto. kom þa enn lið til hans. þar komv ok allir brǿðr hans með miklar sveitir. Egill vllserkr var þa fyrir Hakonar monnom. ok veitti harða atgongo. ok skiptoz þeir Gamli konvngr hoggom við. feck Gamli konvngr sár stór. enn Egill fell ok mart liþ með honom. þa kom at Hakon konvngr með þa sveit er honom fylgði. var þa enn ny orusta. Sotti þa enn Hakon konvngr hart fram. ok hio menn til beggia handa ser ok felldi hvern yfir annan. þa qvað Gvthormr sindri.

Hrǿddr for hiarta raddar
herr fyrir malma þverri
rogeiso geck rǿsir
raðstercr framarr merkiom.
geyrra gramr i snerro
geirvifa ser hlifa
hinn er yfrinn gat iofra
oskkvanar byr mána.

Eiriks seynir sa falla menn sina alla vega fra ser. Snvaz þeir þa til skipanna a flótta. Enn þeir er fyrr hofðo flyit hofðo hrvnndit v́t skiponom[1]. enn svm skipin voro þa vppi fiorvt. liopo þa allir Eiriks seynir a svnd ok þat lið er þeim fylgði. þar fell Gamli Eiriksson. enn að(r)ir brǿðr hans naðo skiponom. ok helldo brót siðan með þat lið er eftir var. ok helldo þeir svðr til Danmerkr. ok dvǫlþoz þar vm hriþ ok vnðo illa við sina ferþ.

Drap(!) Egils vllserks.

27. Hakon konvngr tok þar skip þǫ oll er Eiriks seynir hofðo át. ok voro vppi fiorvð ok let draga a land vpp. þar let Hakon konvngr leggia Egil vllserk i skip ok með honom alla þa menn er fallit hofðo af þeirra liþi. let bera þar at iorð ok griot. Hann let ok fleiri skip vpp setia ok bera a valinn. ok ser þa hǫga enn fyrir svnnan Frǿðarberg. Sva sagði Eyvinndr skalldaspillir þa er Glumr Geirasón hǫlldiz i sinni visv vm fall Hakonar konvngs.

Fyrr rǫð Fenris varra
flvgvarr konvngr sparra
malmriðar svall meiðom
moðr i Gamla blóði.
þa er vstirfinn arfa
Eiriks of rak geira
nv trǫgr ǫgtigǫta
grams fall a sia alla.

Háfir bǫtasteinar standa hia hǫgi Egils vllserks.

[1]) skipinom *Cd.*

Savgð hersaga.

28. Þa[1] er Hakon konvngr Aþalsteinsfostri hafði verit konvngr i Noregi .vi. vetr ok .xx. siðan er Eirikr konvngr broðir hans for or landi. Þa var Hakon konvngr [68] a Hꜹrðalandi ok tok veizlu i Storð a Fitiom. hafði hann þar hirð sina ok marga bǫndr i boði sino. Enn er konvngr sat yfir dagverði. sa varþmenn þeir er vti voro. at skip morg sigldo sunnan. ok atto eigi langt til eyiarinnar. Þa mǫllti hverr við annan. at segia skylldi konvngi. at þeir hvgðo[2] at herr mvndi at þeim fara. Enn þat þotti ongvm dǫllt at segia konvngi hersꜹgo. þvi at hann hafði þar mikit við lagt. hveriom er þat gerði. enn þeim þotti þo nꜹðsyn at konvngr vissi þetta. Þa gengr einnhverr inn i stofvna ok bað Eyvinnd Finnzson ganga v́t með ser skiott segir[3] at hin mesta nꜹðsyn var a. Eyvinndr geck þegar þannig er sia matti til skipanna. Þa sa hann þegar at herr mikill for at þeim. Geck Eyvinndr i stofv ok fyrir konvng ok mǫllti. Litil er liþandi stvnd enn long er matmals stvnd. Konvngr leit moti honom. Hvat ferr. segir konvngr. Eyvinndr qvað visv.

Bloðoxar tia beiða
brynþings fetilstinnga
óss geraz hnept ens hvassa
hefnendr setvefni.
helldr er vannt enn ek villda
veg þinn konvngr segia
fám til fornra vapna
fliott hersogv drottni.

Konvngr sagði. Ertv sva goðr drengr Eyvinndr at eigi mvndir þv segia hersꜹgo nema sꜹnn vǫri. Let konvngr þa taka ofan borðin. gekk hann þa v́t ok sa til skipanna. sa þeir þa at þat voro herskip. Konvngr spvrði menn sina hvert rað taka skylldi. hvart beriaz skal með liþ þat sem þeir hafa eða sigla norðr vnndan. Er oss þat ꜹðsǫtt segir konvngr at ver manom nv beriaz við myclu meira liðzmvn enn fyrr hofvm ver att. ok hefir[4] oss þo oppt þott mikill misiafnaðr liðz vars. þa er ver hofom orustor att við Eiriks sono. Menn veitto ecki skiotan v́rskvrð. Þa qvað Eyvinndr.

Samira norðr enn norðarr
naddregns hvꜹtom þegni.
ver getvm bili at bꜹlva
borðmǫrar skǫ fǫra.
nv er þat rǫtt enn rakna
rimseið flota breiðan
gripom ver i greipar
gvnnborð Haralldr sunnan.

Konvngr sagði. Hrꜹstliga er þetta mǫllt Eyvinndr. ok nǫr skaplynndi mino. enn þo vil ek heyra fleiri manna orskvrð of þetta mal. Enn er menn þottvz skilia hvat konvngr vill. þa sogðo margir at helldr villdo þeir falla enn flyia fyrir Dꜹnom at oreynndo. sogðo at oppt hofðo þeir sigr fenngit. þa er þeir hofðo bariz við minna liþ. Konvngr

[1]) Ha *Cd.* [2]) hvgði *Cd.* [3]) s. *Cd.* [4]) hofir *Cd.*

þakkaði þeim vel orð sin. ok bað þa vapnaz. ok sva gera menn. Konvngr steypir brynio a sig ok gyrði sig Kvernbit. setr a hofvt ser hialm gvllroþinn. tekr kesio. ok skiolld a hlið. hann skipaði hirðinni i eina fylkinng ok bø̨ndom þar með ok setti vpp merki sitt. ok var liðzmvnr mikill.

Liðsamnaðr Eiriks sona.

29. Haralldr Eiriksson var þa hofðinngi yfir þeim brø̨ðrom eftir fall Gamla. þeir brø̨ðr hofðo mikinn her svnnan or Danmorko. þar voro i liþi með þeim [69] moþvrbrø̨ðr þeirra. Eyvinndr skreyia ok Alfr askmaðr. þeir voro sterkir menn ok hrꜹstir ok hinir mesto manndrapamenn. Eiriks seynir helldo skipom sinom til eyiarinnar. gengo a land vpp ok fylkto. Sva er sagt at eigi vø̨ri minni liþzmvnr enn .vi. vø̨ri vm einn. at Eiriks seynir hofðo meira fiolmenni.

Bardagi i Storð a Fitium.

30. Hakon konvngr hafði fylkt liþi sino. ok segia menn sva at hann steypti af ser brynionni aðr orustan tokz. Sva segir Eyvinndr skalldaspillir i Hakǫnarmalum.

Broðvr fvnndo þar Biarnar
or brynio fara
konvnginn kostsama
kominn við gvnnfana.
drvpðo dolgrar
enn darraðr hristiz
vpp var þa hilldr of hafit.
Het a Haleygi
sem a Holmrygi
iarla eindani
for til orusto.
gótt hafði hinn giofli
gengi Norðmanna
ø̨gir Eydana
stoð vnnd gvllhialmi.
Hrꜹðz or hervaðom
hratt a voll brynio
visi verþvngar
aðr til vigs tø̨ki.
lek við lioðmꜹgo
skylldi land veria
gramr hinn glaðvø̨ri
stoð vnd gvllhialmi.

Hakon konvngr valþi miog menn i hirð með ser at afli ok hreysti. sva sem gert hafði Haralldr konvngr faðir hans. þoralfr Skolmsson hinn sterki var þar ok geck a aðra hlið konvngi. hann hafði hialm ok skiolld kesio ok sverþ. þat er kallat var Fetbreiðr. Sva er sagt at þeir Hakon konvngr vø̨ri iafnsterkir. þess getr þorðr Siareksson i þoralfsdrapo.

þar er bꜹðharðir bꜹrðoz
brandz ioðrꜹgar landa
lystr geck herr til hiorva
hnitz i Storð a Fitiom.

Ok gvnnslongvir ganga
gifrs lǫgmána drifo
nꜹsta blacks hit nǫsta
Norðmanna gram þorði.

Enn er fylkingar gengo saman varþ þar orusta oð ok mannskǫð. Ok er menn hofðo skotit spiotvm. þa brvgðo menn sverþom. Geck þa Hakon konvngr ok þoralfr með honom fram vm merkin. ok hio til beggia handa. Sva segir Eyvindr skalldaspillir.

Sva beit þa sverþ
or siklings hendi
váþir Vafaðar
sem i vatn of brygði.
brokvðo broddar
brotnoðo skill(d)ir
glꜹmroðo glymhringar
i gótna hꜹsom.

Trꜹddoz torgvr
fyrir Tys ok bꜹga
hiallta harþfotvm
ok hꜹsar Norðmanna.
roma varþ i eyio
rvðo firar margir
skirar skialldborgir
i skatna bloði.

Hakon konvngr var ꜹðkenndr meiri enn aðrir menn. lysti ok af hialminom er solin skein a. var vapnabvrðr mikill at honom. þa tok Eyvinndr Finnzson hátt ok setti yfir hialm konvngsins.

Hakon konvngr fecc sigr ok sar.

31. Eyvindr skreyia kallaði þa hátt ok mǫllti sva. Leyniz Norðmanna konvngrinn nv. eða hofr(!) hann flyit. eða hvar er nv gvllhialmrinn. Gek [70] Eyvinndr þa fram ok Alfr broðir hans með honom. þeir hioggv til beggia handa. ok leto sem oðir vǫri eða galnir. Hakon konvngr mǫllti hátt til Eyvindar. Hallto sva fram stefnonni ef þv villt finna Norðmanna konvng. Sva segir Eyvinndr skalldaspillir.

Baðat valgrinndar vinnda
veðrheyianndi Skreyio
gvmnom hollr ne[1] gvlli
gefnar sinni stefno.

ef svipkenni svinnan
sigrminnigr villt finna
fram hallto niotr at nytom
Norðmanna gram þannig.

Var þa ok skamt at biða aðr Eyvinndr kom þar ok reiddi sverþit ok hio til konvngs. þoralfr skꜹt við honom skilldinom. ok stakaði Eyvinndr við. enn konvngr tok sverþit Kvernbit tveim hondom ok hio til Eyvinndar ofan i hialminn. hann klꜹf hialminn ok hofvðit ok allt i herþar niðr. J þessi svipan drap þoralfr Alf askmann. Sva segir Eyvinndr skalldaspillir.

[1]) *Saa rettet i Cd., först skrevet* at.

Veit ek at beit inn bitri
byggving meðaldyggvan
bulka skið or baðom
benvondr konvngs hondom.

vfęlinn klꜹf ála
eldrꜹgr skárar hꜹga
gvllhiolltoðom galltar
grandaðr Dana branda.

Eftir fall þeirra bręðra geck Hakon konvngr sva hart fram. at allt folk hrꜹk fyrir honom. slęr þa i lið Eiriks sona felmt ok þvi nęst flótta. Hakon konvngr var i ondverþri sinni fylking ok fylgði fast flottamonnom ok hio titt ok hart. þa flꜹg ꜹr ein er fleinn er kallaðr. ok kom i handlegg Hakoni konvngi fyrir neðan oxl. ok er þat margra manna sꜹgn. at skosveinn Gvnnhilldar er Kispinngr het liop fram i þysinom ok kallaði. gefi(t) rým konvngsbananom. hann skꜹt fleininom til Hakonar konvngs. Enn svmir segia at engi vissi hverr skꜹt. má þat ok vel vera. þvi at orvar ok spiot ok allzkonar skotvapn flvgv sva þykt sem drifa. Fiolþi mannz fell af Eiriks sonom bęði a vigvellinom ok a leið til skipanna. sva ok i fiorvnni. fiolþi liop ok a kaf. mart komz a skipin. þeir Eiriks seynir allir komvz a skip. ok reyro þegar vndan. enn Hakonar menn eftir þeim. Sva segir þorþr Siareksson.

Varði varga myrðir
vitt sva skal friþ slita
iofvr villdo þann elldaz
ꜹndvert folk at londom.
starf hofz vpp þa er arfi
otta vánr a flótta
gvllz enn gramr var fallinn
Gvnnhilldar kom svnnan.

þreytt var synt þar er séttvzt
sinn roþr við þrꜹm stinnan
maðr lét ond ok annarr
ofár bvendr sárir.
afreks veit þat er iofri
allrikr i styr slikom
gꜹndlar niorðr sa er gerði
geck nęst hvgins drecko.

Andlat Hakonar konvngs.

32. Hakon konvngr geck vt a skip sitt. let þa binnda sár sitt. or sarino rann bloð sva mikit. at engi gat stꜹðvat. Ok er a leið daginn vmętti konvnginn. sagði þa monnom sinom at hann vill fara norðr [71] a Alrekstaði til bvs sins. Enn er þeir koma norðr til Hakonarhello logðo þeir þar at. ok var þa konvngr nęr liflati. Kallaði hann þa a vini sina. ok segir þeim skipan þa er hann vill gera of rikit. Hann atti dottvr eina er þóra het. enn ongan son. Konvngr bað senda þꜹ orð Eiriks sonom. at þeir skylldo konvngar vera yfir landi. enn bað virkta vinom sinom ok fręndom. Enn þótt mer verþi lifs ꜹþit segir konvngr. þa man ek af landi fara til kristinna landa. ok bęta þat er ek hefi brotit við gvð. enn ef ek dey her i heiðni. þa veitit mer her groft slikan sem yðr syniz. Litlo siðarr andaþiz Hakon konvngr þar a hellonni

sem hann hafði fǫddr verit. — Hakon konvngr var sva miog harmaðr at bǫði vinir hans ok ovinir gréto hann. ok sogðo at eigi mvndi iafngoðr konvngr koma i Noreg. Vinir hans flutto lik hans norðr a Sǫheim. a Norðrhorðaland. ok vrpo þar mikinn hꜹg. logðo þar i konvng með alvǫpni sitt ok hinn bezta bvnað sinn. enn ecki fe annat. Mǫlto þeir yfir grefti hans sem siðr var til heiþinna manna. ok visoðo honom til Valhallar. Eyvinndr skalldaspillir orti kvǫði eitt vm fall Hakonar konvngs. ok sva hverso honom var fagnat. þat ero kollvð Hakonarmal ok er þetta vpphaf.

Haconarmal er Eyvindr orti.

Gꜹndol ok Skꜹgvl
sendi Gꜹtatyr
at kiosa of konvnga
hverr Yngva ǫttar
skylldi með Oðni fara
ok i Valhꜹll vera.

Broðvr fvndo þar Biarnar.

Hét a Haleygi.

Hrꜹðz or herváðom.

Sva beit þa sverþ.

Trꜹddoz tꜹrgvr.

[Brvnno benelldar.[1]

Sáto þa dꜹglinngar
með sverþ of togin
með skarða skiolldo
ok skornar brynior.
vara sa herr
i hvgvm ok atti
til Valhallar vega.
Gondol þat mǫllti
stvddiz geirs skapti
vex nv gengi goða
er Hakon hafa
með her mikinn
heim bǫndr of boðit.
Visi þat heyrði
hvat valky(r)ior mǫllto
mǫrar af mars baki.
hyggiliga leto
ok hialmaðar stoðo
ok hofðvz hlifar fyri.
Hvi þv sva gvnni qvað Hakon
skiptir Geirskogvl
varom þo verþir gagns fra goðom.
ver þvi volldom qvað Skꜹgvl
er þv velli hellz
enn þinir fiandmenn flvgo.
Riða við skvlom
qvað hin rika Skogvl
grǫnna heima goða.
Oðni at segia
at nv mvn allvalldr koma
a hann sialfan at sia.
Hermoðr ok Bragi
qvað hroptatyr
gangit i gegn grami
allz konvngr ferr
sa er kappi þickir
til hallar hinig.
Rǫsir þat mǫllti
var fra romv kominn
stoð allr i dreyra drifinn
illvþigr oss
þikkir Oþinn vera
sia var hans of hvgi.
Einheria griþ
skalltv allra hafa
þigg þv at asom ol.
iarla bagi
þv átt inni her
atta brǫðr kvað Bragi.
Gerðar varar
qvað hinn goði konvngr
viliom ver sialfir hafa

[1]) *Den med disse Ord begyndende Strofe findes ikke anført i Cd.*

hialm ok [72] brynio
skal hirða vel
gótt er til geyrs at taka.
þa þat kynndiz
hve sa konvngr hafði
vel of þyrmt vevm.
er Hakon baðo
heilan koma
rað oll ok regin.
Goðo dǫgri verþr
sa gramr of borinn
er ser getr slikan sefa.
hans alldar
man ǫ vera
at goðó getið.
Man obvnndinn
a yta siot
Fenrisvlfr of fara.
aðr iafngoðr
a ꜹða trꜹð
konvngmaðr komi.
Deyr fe
deyia frǫndr
eyðiz land ok lað.
siti Hakon
með heiðin goð
morg er þioð of þiað.

Vpphaf svna Eiriks ok Gvnhilldar.

Eiriks seynir toko konvngdom i Noregi. siðan er Hakon konvngr var fallinn. Var Haralldr mest fyrir þeim brǫðrom at virþingo ok hann var ellztr þeirra er þa lifðo. Gvnnhilldr moðir þeirra hafði miog landrað með þeim. hon var kollvð konvngamoðir. þa voro hofðingiar i landino Tryggvi Olafsson ꜹstr i landi. ok Gvðrꜹðr Biarnarson a Vestfolld. Sigvrðr Hlaðaiarl i þrandheimi. Enn Gvnnhilldar seynir hofðo mitt land hinn fyrsta vettr[1]. Foro þa orð ok sendimenn milli þeirra Gvnnhilldar sona ok Tryggva ok Gvðrꜹðar. var þar mǫllt til sǫtta. at þeir skylldi hafa þvilikan lut rikis af Gvnnhilldar sonom sem þeir hofðo haft aðr af Hakoni konvngi. Glumr Geirason var skalld Haralldz konvngs ok hreystimaðr mikill. hann orti visv þessa eftir fall Hakonar konvngs.

Vel hefir hefnt enn hafna
hiors benndinngar fiorvi
folkrackr of vannt fylkir
framligt Haralldr Gamla.
er dꜹckvalir drecka
dolgbrandz fyrir ver hanndan
roðin fra ek rꜹðra benia
reyr Hakonar dreyra.

þessi visa varþ allkǫr. Enn er þetta spvrði Eyvinndr Finnzson qvað hann visv.

Fyrr rꜹð Fenris varra
flvgvarr konvngr sparra
malmriðar svall meiðom
moðr i Gamla bloði.
þa er vstirfinn arfa
Eiriks of rak geira
nv tregr ǫtigꜹta
grams fall a sia alla.

Var sv visa ok miog flutt. Enn er þat spvrði Haralldr konvngr gaf hann Eyvinndi þar fyrir dꜹðasꜹk. allt til þess er vinir þeirra sǫtto þa

[1]) vestr *Cd.*

með þvi at Eyvinndr skylldi geraz skalld hans. sva sem hann hafði aðr verit skalld Hakonar konvngs. Ok var sva mikil frǫndsemi milli þeirra. at Gvnnhilldr var moðir Eyvinndar dóttir Halfdanar iarls. enn moðir hennar var Inngibiorg dottir Haralldz konvngs hárfagra. Eyvinndr orti þa visv vm Harալd konvng.

Litt kvaðo þig lata
landvꜹrðr er brast Hꜹrða
benia hagl a bryniom
bvgvz almar geð falma.
þa er vfolginn ylgiar
endr or þinni [73] hendi
fetla svell til fyllar
fvllegg Haralldr gvllv.

Sætt Sigvrðar iarls ok Gvnnhilldar sona.

2. Gvnnhilldar seynir sato mest vm mitt land. þvi at bǫði þotti þeim ecki trvligt at sitia vnndir hendi þrǫndom eða Vikveriom. er mestir hofðo verit vinir Hakonar konvngs. enn stórmenni mart i hvaromtveggia stað. þa foro menn at bera sǫttarboð milli þeirra Gvnnhilldar sona ok Sigvrðar iarls. þvi at þeir fengo ongar skylldir aðr or þrandheimi. ok varþ þat at lyktom at þeir gerðo sǫtt sina konvngar ok iarl. ok bvnndo svardꜹgom. Skylldi Sigvrðr iarl hafa slikt riki af þeim i þrandheimi sem hann hafði fyrr haft af Hakoni konvngi. voro þeir þa sattir kallaðir. Allir Gvnnhilldar seynir voro kallaðir sinkir. var þat mǫllt at þeir fǫli lꜹsafe i iorðo. Vm þat orti Eyvinndr skalldaspillir visv.

Bárom vllr of alla
imvnlꜹks a hꜹka
fiollum Fyrisvallar
frǫ Hakonar ǫfi.
nv hefir folkstriðir Froða
faglyiaðra þyia
melldr i moðvr holldi
mellv dolgs of folginn.

Ok enn.

Fyllar skein af fiollum
fallsol bra vallar
Vllar kiols of allan
alldr Hakonar skalldom.
nv er alfrꜹðvl elfar
iotna dolgs vm folginn
rað ero ramrar þioðar
rik i moðvr liki.

þa er Haralldr konvngr spvrði visvr þessar. sendi hann orð Eyvinndi. bað hann koma a sinn fvnnd. Enn er Eyvinndr kom a konvngs fvnd. berr konvngr sakir a hann ok kallaði hann ovin sinn. Ok samir þer þat illa. segir hann. at veita mer vtrvnað þvi at þv hefir aðr gerz minn maðr. þa qvað Eyvinndr visv.

Einn drottin hefi ek attan
iofvrr dyrr enn þig fyrri
belli bragningr elli
bið ek ei mer hins þriþia.
tryggr var ek tiggia dyrom
tveim skiolldom lék ek alldri
fylli ek flock þinn stillir
fellr a hendr mer elli.

Haralldr konvngr let festa ser fyrir mal þetta sinn dóm. Eyvinndr atti gvllhring mikinn ok goðan er kallaðr var Molldi. hann hafði verit tekinn longo aðr or iorðo. Segir konvngr at hann vill hrinnginn hafa. var þa enngi annarr kostr á. þa qvað Eyvinndr.

Skyllda ek skeria folldar
skiðrennandi siðan
þvrsa tøs enn þvisa
þinn goðan byr finna.

er valiarðar verþom
veliandi þer selia
lyngva mens þat er lengi
látr minn faðir átti.

For Eyvinndr þa heim. ok er ecki getið at hann fynndi siðan Haralld konvng.

Fra Gvnnhilldar sonom.

3. G(v)nnhilldaŗ seynir toko kristni a Englandi. sem fyrr var ritað. Enn er þeir komv til Noregs. fengo þeir ecki aleiðis komit at kristna menn i landino. Enn allt þar er þeir komv þvi við. brvto þeir niðr hof ok spillto blótvm. fengo þeir af þvi mikla ovinatto. A þeirra dǫgvm spilltiz árferþ i landino. þvi at konvngar voro margir ok hafði hverr þeirra hirð vm sig. þvrfto þeir mikils við vm [74] kostnað. ok voro þeir miog fegiarnir. Ecki helldo þeir miog lǫg þǫ er Hakon konvngr hafði skipat. nema þat er þeim þotti fallit. þeir voro allir hinir friþuzto menn sionvm. sterkir ok stórir. iþrottamenn miklir. Sva segir Glvmr Geirason i Haralldzdrapo.

Kvnni tolf sa er tanna
tiðom Hallinskiða
ognarstafr of iofra
iþrottir fram sótti.

Jamnan voro þeir brǿðr allir saman enn stvnndom ser hverir. þeir voro grimmir ok hrǫstir orustomenn miclir ok miog sigrsǽlir.

Raðagerþir Gvnnhilldar ok sona hennar.

4. Gunnhilldr konvngamoðir ok seynir hennar voro opt a tali ok malstefnom. Gvnnhilldr spyrr sono sina eitt sinn. Hvernig ǽtlið þer at lata fara vm riki i þrandheimi. þer berit konvnga nǫfn sva sem haft hafa fyrr langfeðgar yðrir. enn þer hafit litið liþ ok land. enn ervt margir til skiptis. Vikina ǫstr hafa þeir Tryggvi ok Gvðrǫðr ok hafa þeir þar nockvra tiltǫlo fyrir ǽttar sakir. Enn Sigvrðr iarl rǽðr einn ollum þrǿndalogvm. ok veit ek eigi hver skyllda yðr berr til þess at lata iarl einn raða riki sva miklo vnndan yðr. þicki mer þat vnndarligt. at þer farit hvert svmar i viking a ǫnnvr lond. enn latið iarl einn

innanlandz taka af yðr frǫndleif yðra. Litið mvndi Haralldi er þv ert eftir kallaðr. foðvrfeðr þinom. þickia þat. at setia iarl einn af riki. þar er hann vann allan Noreg vnndir sig ok lifði hann þo til elli. Haralldr svarar. þat er eigi sva at taka Sigvrð iarl af lifdꜹgom sem skera kið eða kalf. hann er ǫttstórr ok frǫndmargr. vinsǫll ok vitr. veit ek ef hann spyrr með sonno at hann a ofriþar ván af óss. þa ero þar allir þrǫndir sem hann (er). eigom ver þa ecki eyrinndi nema illt eitt. liz mer sva at ongom varom brǫðra þikki trvligt at sitia vndir (hendi) þeim þrǫndom. Gvnnhilldr mǫllti. Ver skvlom þa allt annan veg fara með varo raði ok gera óss minna fyrir. Haralldr ok Erlingr skvlu sitia i hꜹst a Norðmǫri. mvn ek þa fara með yðr. skvlu ver þa oll saman freista hvat at sysliz. Gera þꜹ nv þannig.

Griotgarðr til Haralldz Gvnnhilldarsonar.

5. Broðir Sigvrðar iarls het Griotgarþr. hann var ynngri myclo ok virðr minna. hann hafði ok ecki tignarnafn. enn hann hellt þo sveit. ok var i viking a svmrom. ok feck ser fiar. Haralldr konvngr sendi menn inn i þrandheim a fvnnd Sigvrðar iarls með vingiofvm ok vinmalum. sagði at Haralldr konvngr vill leggia við hann þvilika vinatto sem aðr hafði Sigvrðr iarl haft við Hakon konvng. þat fylgði ok orðsennding konvngs at iarl skylldi koma a fvnd Haralldz konvngs. skylldo þeir þa binda at fvllv sina vinatto. Sigvrðr iarl tok vel senndimonnom ok vinatto konvngs. enn sagði at hann matti ecki fara a konvngs fvnnd fyrir fiolskylldom sinom. Sigvrðr iarl senndi konvngi vingiafir ok orð goð ok blið moti vinatto [75] hans. Foro sendimenn i brót ok a fvnd Griotgarðz ok flutto til hans et sama eyrinndi. vinatto Haralldz konvngs ok heimboð ok þar með goðar giafir. Enn er sendimenn foro heim. het Griotgarðr ferþ sinni. Ok at akveðnom stefnodegi kom Griotgarðr a fvnd Haralldz konvngs ok Gvnnhilldar. var við honom tekit allvel ok var hann þar i hinom mestom kǫrleikom sva at Griotgarðr var hafðr við einkamal ok marga leynda luti. Kom þar niðr at sv rǫða var vppi hofð til Sigvrðar iarls hversv [1] jarlinn hafði hann lengi litinn mann gert. tolþv þꜹ þetta fyrir Griotgarði iafnan. Enn ef hann villdi vera i raðom með þeim segir konvngr at Griotgarþr skylldi vera iarl hans ok hafa riki þat sem Sigvrðr iarl hafði aðr haft. Kom sva at þꜹ sꜹmðo þetta með einkamalum. at Griotgarðr skylldi hallda niosn til nǫr likaz vǫri at veita Sigvrði iarli atferð. ok gera orð Haralldi konvngi. For þa Griotgarðr heim við sva buit. ok þa giafir goðar af konvngi.

[1]) hversi *Cd.*

Haralldr konvngr brendi inni Sigvrð iarl.

6. Sigvrðr iarl for of hꜹstið inn i Stioradal. ok var þar a veizlom. þaðan for hann á Oglo. ok skylldi taka þar veizlur. Jarlinn hafði iafnan mikit fiolmenni vm sig meðan hann trvði illa konvnginom. enn með þvi at þa hofðo farit[1] vinattomal með þeim Haralldi konvngi. hafði hann ecki micla sveit manna. Griótgarðr gerði þa niosn Haralldi konvngi at eigi mvndi annat sinn vǿnna at fara at iarli. Ok þegar a sꜹmv nott fara konvngar Haralldr ok Erlingr inn eftir þrandheimi. ok hofðo .iiij. skip ok lið mikit. sigldo of nottina við stiornvlios. komv ofanverða nótt a Óglo. Griotgarðr kom til motz við þa. þeir logðo þegar elld i bǿinn ok brenndo iarl inni með ollu liði sino. foro brꜹt þegar ardegis vm morgininn ût eftir firði. ok sva svðr a Mǿri. ok dvꜹlþv þeir þar langa hrið.

Vpphaf Hakonar iarls rika.

Hakon son Sigvrðar iarls var þa inn i þrandheimi er hann spvrði tiþinndi þessi. Var þegar mikit herlꜹp vm allan þrandheim. var þar a vatn dregit hvert skip er herfǿrt var. Enn er herr sa kom saman. toko þeir til iarls ok hofðinngia yfir liðit Hakon son Sigvrðar iarls. helldo þeir liþi þvi ût eftir þrandheimi. Enn er þetta spyria Gvnnhilldar seynir foro þeir svðr i Rꜹmsdal ok a Sunnmǿ(ri). hallda hvarir niosnvm til annarra. Sigvrðr iarl var drepinn .ij. vettrom eftir fall Hakonar konvngs. Eyvinndr skalldaspillir segir sva i Haleygiatali.

Ok Sigvrþ hinn
er svꜹnom veitti
hroka hior
Haddingia vals
farmatys
fiorvi nǿmðo
iarðraðendr
a Oglóe.
Ok ꜹðlingr
i ꜹlvn iarðar
alnar orms
ofǿlinn varþ
lifs of lattr
þar er land[76]rekar
Tys attvng
i trygð sviko.

Hakon iarl hellt þrandheimi .iij. ár með styrk frǿnda sinna. sva at Gvnnhilldar seynir fengo ongar tekior þaðan. Hann atti margar orustor við Gvnnhilldar sonv ok drapoz marga menn fyrir. Sva segir Einarr Skvlason i Velleklo.

Ok oddneytir ûti
eiðvandr flota breiðan
glaðr i Gꜹndlar veðrom
gramr svafði bil hafði.
ok rꜹðmána reynir
rógsegl Heðins bóga
vpp hóf iofra kappi
etiolund at setia.

[1]) farrit *Cd.*

Varat ofbyriar orva
oddavifs ne drifo
sverþa svǫrrifiarðar
svalglyiaðri at fryia.
bragreynir skoc bogna
biarg oþyrmir varga
hagl or Hlackar seglom
hiors racliga fiorvi.
Mart varþ el aðr ala
ꜹstrlꜹnd at mvn banda
randarlꜹks af riki
rǫkilunndr of tǫki.

Enn getr Einarr hvernig Hakon hefndi foðvr sins.

Ber ek fyrir hefnd enn hrafna
hlioms lop toginn skioma
þat nam vorðr at vinna
vann sinn fꜹðvr hranna.
Rigndi hiors a hersa
hriðremmis fior viða
þverlyndr of iok þvnndi
þegn gnótt ok menregni.
Ok halldviðvrr hꜹllda
haffaxa let vaxa
lꜹfa veðr at lifom
lifkꜹlld Hars drifo.

Eftir þat foro milli beggia vinir. baro þeir sattarorð milli þeirra. þvi at bondom leiddiz hernaðr ok ofriþr innanlandz. Kom þa sva með raði rikra manna. at sǫtt var ger millom þeirra. sva at Hakon iarl skylldi hafa þvilikt riki i þrandheimi sem haft hafði Sigvrðr iarl faðir hans. Enn konvngar skylldo hafa slikt riki sem Hakon konvngr hafði haft fyrir þeim. Var þat þa bvnndit fvllom trvnaði. Gorðiz þa kǫrleikr mikill með þeim Hakoni iarli ok Gvnnhilldi. enn stvnndom beittoz þꜹ velrǫðom. Leið sva fram aðra .iij. vetr. sat þa Hakon iarl vm kyrt i riki sino.

Fra Haralldi konvngi grafelld.

8. Haralldr konvngr sat iafnan a Hꜹrðalandi ok Rogalandi. ok sva þeir fleiri brǫðr. þeir sato optliga i Harðangri. þat var eit svmar at hafskip kom af Islandi. er atto islendzkir menn. þat var hlaðit vararfelldom. þeir helldo skipino til Harðangrs. þvi at þeir spvrðo at þar var fiolmenni mikit fyrir. Enn er menn komv til kꜹpa við þa. villdi engi kꜹpa vararfelldina. þa ferr styrimaðr a fvnd Haralldz konvngs. þvi at hann var honom aðr malkvnnr. ok segir honom til þessa vanndrǫða. Konvngr segir at hann man koma til þeirra. ok sva gerir hann. Haralldr konvngr var maðr litillatr ok gleðimaðr mikill. Hann var þar kominn með skvtv[1] alskipaða. Konvngr leit a varning þeirra. ok mǫllti við styrimann. Villtv gefa mer einn grafelldinn. Giarna segir styrimaðr þott fleiri vǫri. Konvngr tok þa einn felldinn ok skikði. geck hann siðan ofan i skvtvna. Enn aðr þeir fǫri i brót hafði hverr hans manna
[77] felld keypt. Fám dꜹgom siðarr kom þar sva mart manna þeirra

[1]) skvta *Cd.*

er hverr villdi felld kꜹpa. at eigi fengo þeir halft er kꜹpa villdi. Siðan var hann kallaðr Haralldr grafelldr.

Fæddr Eirikr Hakonarson.

9. Hakon iarl for einn vetr til Vpplannda ok a nockvra gisting. hann lagðiz með konv einni. ok var sv litillar ǿttar. Enn er þaðan liðo stvndir var sv kona með barni. Enn er barn þat var alit var þat sveinn ok var vatni ꜹsinn ok kallaðr Eirikr. Moðirin flutti sveininn til Hakonar iarls ok sagði at hann var faðirinn. Iarl let sveininn vpp fǿðaz með manni þeim er het þorleifr spaki. hann bio vpp i Meðaldal. var hann vitr maðr ok ꜹðigr ok vin iarls mikill. Eirikr var mannvǿnn bratt. friþr sionom. mikill ok stercr snemma. Iarl lét fátt vm til hans. Hakon iarl var ok allra manna friþaztr sionom. ekki hár maðr. vel stercr. ok iþrottamaðr mikill spakr at viti ok hermaðr hinn mesti.

Drepinn Tryggvi konvngr.

10. þat var a eino hꜹsti er Hakon iarl for til Vpplanda. Enn er hann kom a Heiðmork. kemr moti honom Tryggvi konvngr Olafsson ok Gvðroðr konvngr Biarnarson. þar kom ok Dala-Gvðbrandr. þeir atto stefnolag með ser. ok sáto lengi a eintali. Enn þat kom vpp at hverr þeirra skylldi vera vin annars. ok skilia siðan. for hverr þeirra heim til sins rikis. þetta spyrr Gvnnhilldr ok seynir hennar ok er þeim grvnr a. at þeir mani gert landrað nokkvr við konvngana. Tala þꜹ þetta iafnan sin a milli. Enn er varaði lysa þeir Haralldr konvngr ok Gvðroðr broðir hans. at þeir mani fara of svmarit i viking. vestr vm haf eða i Avstrveg. sem þeir voro vanir. þeir draga lið at ser ok skiota skipom a vatn. ok bvaz siþan. Enn er þeir drvcko brꜹtferðarol sitt. voro dryckior micklar. var ok mart mǿllt við dryckinn. þar kom er manniafnaðr varþ. þa var rǿtt vm konvnga sialfa. mǿllti einn maðr at Haralldr konvngr vǿri fremztr þeirra brǿðra at ollum lutom. þvi reiddiz Gvðrꜹðr konvngr miog. segir sva at hann skylldi i ongo hafa minna lut enn Haralldr. segir ok at hann er buinn at þeir reyni þat. Varþ þa bratt hvartveggi þeirra reiðr sva at hvarr bꜹð oðrom til vigs. ok liopo til vapna. Enn þeir er vitrari voro ok miðr drvcknir stoðvoðo þa ok liopv milli þeirra. foro þa hvarir til skipa sinna. enn engi var ván þa at þeir mǿtti allir saman fara. Sigldi þa Gvðrꜹðr ꜹstr með landi. Enn Haralldr stefndi til hafs vt. ok sagði at hann mani sigla vestr vm haf. Enn er hann kom vt vm eyiar. stefndi hann ꜹstr hafleið með landi. Gvðroðr konvngr siglir þioðleið ꜹstr til Vikr.

ok sva ꜹstr yfir Folldina. þa sendi hann Tryggva konvngi orð at hann skylldi koma til motz við hann. ok føri þeir baðir i Avstrveg at heria of svmarit. Tryggvi konvngr tok þvi vel ok likliga. hann [78] spvrði at Gvðrꜹðr hafði litit liþ. for þa Tryggvi konvngr a fvnd hans með eina skv́to. þeir fvndvz fyrir ꜹstan Sótanes við Veggina. Enn er þeir gengo a malstefno. þa liopo at menn Gvðrꜹðar konvngs ok drapo Tryggva konvng ok .xij. menn með honom. ok liggr hann þar sem nv er kallat Tryggvahreyr.

Haralldr konvngr drap Gvðrꜹþ konvng.

11. Haralldr konvngr sigldi miog v́tleiði. hann sigldi inn i Vikina ok kom of nótt til Tvnsbergs. hann spyrr at Gvðrꜹðr konvngr Biarnarson var a veizlo skamt i brót a land vpp. Foro þeir Haralldr konvngr þannig. komv þar of nottina ok toko hvs a þeim. þeir Gvðrꜹðr konvngr ganga v́t. ok varþ þar skomm viðtaka aðr Gvðrꜹðr konvngr fell ok mart manna með honom. Ferr þa Haralldr konvngr til fvnndar við Gvðrꜹð konvng broðvr sinn. leggia þeir þa vndir sig alla Vikina.

Fra Haralldi konvngi grenska.

12. Gvðrꜹðr konvngr Biarnarson hafði fengit ser gótt kvanfang ok makligt. þꜹ atto son er Haralldr hét. hann var sendr til fostrs vpp a Grenland til Hroa hins hvita lendz mannz. Son hans var Hrani hinn viðforli. voro þeir Haralldr miog iafnalldra ok fostbrøðr. Eftir fall Gvðrꜹðar konvngs flyði Haralldr er kallaðr var Haralldr hinn grenski fyrst til Vpplanda. ok með honom Hrani fostri hans. ok fair menn með þeim. dvalþiz Haralldr þar of hrið með frøndom sinom. Eiriks seynir leitoðo miog eftir þeim monnom er i sꜹkom voro bunndnir við þa. ok þeim ollum mest er þeim var vppreistar at ván. þat reðo Haralldi frøndr hans ok vinir at hann føri or landi brꜹt. Haralldr grenski for þa ꜹstr til Sviþi(o)ðar. ok leitaði ser skipanar · ok koma ser i sveit með þeim monnom. er i hernað foro. ok fá ser fiár. hann var hinn gerviligsti maðr. Tosti hét iarl i Sviþioð. rikr ok gofvgr. hann var hinn mesti hermaðr ok var longvm i hernaði. hann var kallaðr Skoglar-Tosti. Haralldr grenski kom ser þar i sveit ok var með Tosta vm svmarit i viking. ok virþizt Haralldr vel. Haralldr var vm vettrinn með Tosta. Sigriþ(r) het dottir Tosta friþ ok vng ok svarkr mikill. hon var siðan gipt Eiriki Sviakonvngi hinom sigrsøla. ok var þeirra son Olafr sønski er siþan var konvngr i Sviþioð. Eirikr varþ sóttdꜹðr at Vppsolvm .x. vettrom siðarr enn Styrbiorn fell.

Hernaðr Hakonar iarls ok Gvnhilldar sona.

13. Gvnnhilldar seynir bvðo v́t liði miklo or Vikinni. fara sva norðr með landi. ok hafa lið ok skip or hverio fylki. gera þat bert at þeir mani her þeim stefna norðr til þrandheims a hendr Hakoni iarli. þessi tiþinndi spyrr Hakon iarl. hann samnar her saman. ok rǫðr til skipa. helldr þa liþi sino svðr a Mǫri. ok heriar allt þar sem hann for. ok drap mikinn mannfiolþa. Siðan sendi hann aftr þrǫnda her. bǫndalið allt. [79] enn hann for herskilldi vm Mǫri hvaratveggio ok Rꜹmsdal. ok hafði niosnir allt fyrir svnnan Stað vm her Gvnnhilldar sona. Ok er hann spvrði at þeir voro komnir i Fiorðo. ok biðo byriar at sigla norðr vm Stað. þa sigldi Hakon iarl v́tleiði norðan fyrir Stað sva at ecki sa af landi segl hans. lét sva ganga hafleiðis ꜹstr með landi. ok kom fram i Danmork. sigldi þa i Avstrveg ok heriaði þar vm svmarit. Gvnnhilldar seynir helldo liþi sino norðr til þrandheims. ok dvꜹlþvz þar miog lengi. toko þeir skátta alla ok skylldir. Enn er a leið svmarit. settoz þar eftir Sigvrþr slefa ok Gvðrꜹðr. enn Haralldr ok þeir brǫðr aðrir foro ꜹstr i land. ok leiðangrslið þat er farit hafði með þeim of svmarit.

(Frá Hákoni jarli ok Gunnhildar sonum.)

14. Hakon iarl for vm hꜹstit til Helsinngialandz. ok setti þar vpp skip sin. for siðan landveg vm Helsinngialand ok Iamtaland ok sva ꜹstan vm Kiol. komv ofan i þrandheim. dreif þegar lið til hans. ok reð hann til skipa. Enn er þat spvrðo Gvnnhilldar seynir stiga þeir a skip sin. ok hallda v́t eftir firþi. Enn Hakon iarl ferr v́t a Laðir ok sat þar vm vettrinn. Enn Gvnnhilldar seynir sato a Mǫri. veittv hvarir honom arásir ok drapvzt menn fyrir. Hakon iarl hellt riki sino i þrandheimi. ok var þar iafnan a vettrom. enn for a svmrom stvnndom ꜹstr a Helsinngialand. ok tok þar skip sin. ok for i Avstrveg. ok heriaði þar a svmrom. enn stvnndom sat hann i þrandheimi ok hafði her vti. ok helldvz þa Gvnnhilldar seynir ecki fyrir norðan Stað.

(Dráp Sigurðar slefu.)

15. Haralldr grafelldr for a eino svmri með her sinn norðr til Biarmalandz. ok heriaði þar. hann atti orusto mikla við Biarma a Vinobacka. ok hafði Haralldr konvngr sigr ok drap mart folk. hann heriaði þa viða vm landit ok feck ófa mikit fé. þess getr Glumr Geirason.

Avstr rꜹð iofra þrystir
orðrackr fyrir by norðan
brand þar er biarmskar kinndir
brennanda sa ek renna.

gott hlꜹt gvmna sǫttir
geirveðr i fꜹr þeirri
ꜹðlinngi feckz vngom
orð a Vino borði.

Sigvrþr slefa kom til bvs Klypps hersis. hann var son þorðar Hꜹrðakarasonar. hann var rikr maðr ok kynstórr. Klyppr var þa eigi heima. enn Olof kona hans tok vel við konvngi. var þar veizla goð ok dryckior miclar. Olof var Asbiarnar dottir systir Iarnskeggia norðan af Yriom. Hreiðarr var broðir Asbiarnar faðir Styrkars foðvr Einars þambaskelfis. Konvngr geck of nottina til hvilo Olofar. ok lá þar at ovilia hennar. Siþan for konvngr i brót. Eftir vm hꜹstit foro þeir Haralldr konvngr ok Sigvrðr broðir hans vpp a Vꜹrs. ok stefndo þar þing við bǫndr. Enn a þinngino veitto bǫndr þeim atfor ok villdo drepa þa. enn þeir komvz vndan ok foro i brót siðan. for Haralldr konvngr i Harðangr. enn Sigvrðr konvngr fór a Alreksstaði. Ok er þat spyrr Klyppr hersir. þa heimtaz þeir saman [80] frǫndr ok veita atferþ konvngi. var hofþingi fyrir liðino Vemvndr volubriotr. Enn er þeir koma a bǫinn. ganga þeir at konvngi. Er sva sagt. at Klyppr lagði gognom konvnginn með sverþi. var þat hans bani. enn þegar drap Erlingr gamli Klypp.

(Fall Grjótgarðs.)

16. Haralldr konvngr grafelldr ok Gvðrꜹðr konvngr broðir hans draga her saman mikinn ꜹstan or landi. þeir helldo liþi þvi norðr til þrandheims. Enn er þat spyrr Hakon iarl samnaði hann liþi at ser ok hellt svðr a Mǫri ok heriar. þar var þa Griotgarþr foðvrbroðir hans. ok skylldi hafa landvorn fyrir Gvnnhilldar sonom. Hann bꜹð her ýt sem konvngar hofðo orð til sent. Hakon iarl hellt til fvnndar við hann. varþ þar bardagi. þar fell Griotgarðr ok .ij. iarlar með honom ok mart lið. Sva segir Einarr skalaglamm.

Hialmgrapi vann hilmir
harðr Lopt vinar barða
þvi kom voxtr i vino
vinheims fiandr sina.
ok forsniallir fello
fýrs i þrottar skýrom
þat fǫr þioðar snytri
þrir iarls seynir tirar.

Siþan sigldi Hakon iarl vt til hafs ok sva vtleið svðr með landi. hann kom fram svðr i Danmork. ok for a fvnnd Haralldz Danakonvngs Gormssonar. fǫr hann þar goðar viðtokvr. ok dvalþiz með konvngi vm vettrinn. þar var ok með konvngi sa maðr er Haralldr het. hann var son Knvtz Gormssonar broðvrson Haralldz konvngs. hann var kominn or viking. ok hafði lengi heriat ok fengit of lꜹsafiar. hann var kallaðr Gvllharalldr. hann þotti vel tilkominn at vera konvngr i Danmork.

(Fall Erlings konungs.)

17. Haralldr konvngr grafelldr helldr liþi sino til þrandheims norðr ok brǿðr hans ok fengo þar onga mótstꜹðo. taka þeir skatt ok skylld ok allar konvngstekior ok leto bǿndr giallda stor giolld. þvi at konvngar hofðo þa langa hriþ litið fe fenngit or þrandheimi. er Hakon iarl hafði þar setið með fiolmenni miclo ok att ofriþ við konvnga. Vm hꜹstit for Haralldr konvngr svðr i land með þat lið flest er þar atti heimili. enn Erlinngr konvngr sat þar eftir með liþi sino. hann hafði þa enn miklar krafir við bǿndr. ok gerði harðan rett þeirra. Enn bǿndr kvrroðo illa ok baro eigi vel skaða sinn. Ok vm vettrinn somnoðvz bǿndr saman. ok fá þeir mikit lið. stefna siðan at Erlingi konvngi þar sem hann var a veizlo. ok hallda við hann orusto. Fell þar Erlingr konvngr ok mikil sveit manna með honom. — þa er Gvnnhilldar seynir reðo fyrir Noregi. gerþizt hallǿri mikit. ok var þvi meira bragð at sem þeir hofðo lengr verit yfir landi. kendo bǿndr þat konvngom. ok þat[1] með at konvngar voro fegiarnir ok varþ harðr rettr bǿnda. Sva kom of siðir at naliga misti landzfolkit viðazt korns ok fiska. A Halogalandi var sva mikill svlltr ok seyra. at þar ox naliga ecki korn. enn sniar lá þar a landi at miðio svmri. Sva qvað Eyvinndr skalldaspillir. er hann kom út ok dreif [81] miog ok bv allt (var) inn bvnndit at miðio svmri.

Snyr a[2] Svꜹlnis váro
sva hofom inn ok Finnar
birki hinnd vm bvndit
brvms at miðio svmri.

Eyvinndr orti drapo vm alla Islendinga. enn þeir lꜹnvðo sva at hverr bondi gaf honom skattpenning. sa stoð .iij. penninga vegna silfrs ok hvitr i skór. Enn er silfrit kom fram a alþingi. þa reðo menn þat af. at fa smiða til ok skira silfrit. siðan var gerr af felldardalkr. enn þar var af greitt smiðarkꜹpit. dalkrinn stoð þa .l. marka. hann sendo þeir Eyvinndi. Enn Eyvinndr let hꜹggva i svndr dalkinn. ok keypti ser bú með. Ok þa kom þar vm varit við útver nockvrr broddr af silld. Eyvinndr skipaði roðrarferio hvskorlum sinom ok landbuum. ok reyri þannig til sem silldin var rekin. Eyvinndr qvað visv.

Latom langra nóta
logsóta nǿr fótvm
at spáþornvm sporna
sporðfioðrvðom norðan.
vita ef akrmvrur iokla
elldgerþr falar verþi
itr þar er vpp hafa rótað
vnn sinn vinom minom.

[1]) þvi *Cd.* [2]) a *tilf. Cd.*

Sva vendiliga var allt lꜹsafe[1] hans vpp gengit. at hann keypti silldina til borðz sins með bogaskoti sino. Eyvinndr qvað.

Fengvm felldarstinga
fiorð ok gallt við iorðo
þann er alhimins vtan
oss lenndingar sendo.
mest sellda ek minar
við mǿ ꜹrvm sǿfar
hallǿrit velldr hvaro
hlꜹpsilldr Egils kꜹpa.

(Fœddr Ólafr Tryggvason.)

Astriþr het kona sv er átt hafði Tryggvi konvngr Olafsson. hon var dottir Eiriks bioðaskalla riks mannz er bio a Oprostoðom. Enn eftir fall Tryggva konvngs flyði[2] Astriðr i brót. ok for a lꜹnvnngo með lꜹsafe þat allt er hon matti með ser hafa. Henni fylgði fostrfaðir hennar. sa het þorolfr lúsaskegg. hann skilþiz alldri við hana. Enn aðrir trvnaðarmenn hennar forv a niosn. hvat er spvrðiz af ovinom hennar eða hvar þeir foro. Astriþr geck með barni Tryggva konvngs. hon let flytia sig v́t i vatn eitt. ok leyndiz þar i holma einom. ok fair menn við henni. þar fǿddi hon barn. var þat sveinn. ok er hann var vatni ꜹsinn var hann Olafr kallaðr eftir foðvrfoðvr sinom. þar leyndiz hon of svmarit. Enn er nott myrkti ok dag tok a skemma enn veðr at kolna. þa byriaði Astriðr ferð sina ok þorolfr með henni ok fátt manna. þꜹ leyndoz með bygðom of nǿtr. ok fvnndo onga menn. þꜹ komv fram einn dag at kvelldi til Eiriks a Oprostoðom foðvr Astriþar. þꜹ foro leyniliga. Astriðr sendi fyrir menn til bǿiarins at segia Eiriki. hann let fylgia þeim i eina skemmo ok setia þeim borð við hinom [82] beztom fongom. Enn er þꜹ Astriðr hofðo þar litla hriþ dvaliz for i brót forvneyti hennar. enn hon var eftir ok .ij. þionustvkonvr hennar. ok Olafr son hennar. þorolfr ok þorgisl son hans .vi. vettra gamall. þꜹ voro þar vm vettrinn.

(Frá Gunnhildar sonum.)

2. Haralldr grafelldr ok Gvðrꜹðr broðir hans foro eftir drap Tryggva konvngs til bva þeirra er hann hafði átt. var þa Astriðr i brotto. ok spvrðo þeir ecki til hennar. Sa pati kom fyrir þa at hon mvndi vera með barni Tryggva konvngs. foro þeir of hꜹstið norðr i land. sva sem fyrr er ritat. Enn er þeir fvnndo Gvnnhilldi moðvr sina. sogðo þeir alla atbvrðe vm þessi tiþinndi er þa hofðo gerz i þeirra for. Hon spvrði vandliga at Astriþi. þeir segia slikan kvitt þar af sem

[1]) lꜹsefe *Cd.* [2]) flǿði *Cd.*

þeir hofðo heyrt. Enn fyrir þvi at þat hꜹst it sama atto Gvnnhilldar seynir deilo við Hakon iarl ok sva vm vettrinn eftir sem fyrr[1] var sagt. varþ engi eftirleitan hofð vm Astriði eða son hennar a þeim vettri.

(Ferð Ástríðar.)

3. Eftir vm varit senndi Gvnnhilldr niosnarmenn til Vpplanda ok allt i Vikina at vita vm hag Astriðar. Enn er sendimenn komv aftr. kvnno þeir þat hellzt at segia Gvnnhilldi. at Astriðr mvni vera með feðr sinom Eiriki. segia þess ok me(i)ri vón at hon mani þar vpp fęða son þeirra Tryggva konvngs. Giorir Gvnnhilldr þegar sendimenn ok byr þa vel bęði at vapnom ok klęþom. hafa þeir .xxx. manna. var þar til forraða rikr maðr ok vitr er Hakon het. hon baþ þa fara a Oprvstaði til Eiriks ok hafa þaðan son Tryggva konvngs ok fęra Gvnnhilldi. Senndimenn foro alla sina leið. Enn er þeir atto skamt til Oprvstaða. verþa varir við vinir Eiriks. þeir baro honom þegar niosn vm ferð sendimanna at qvelldi dags. Enn þegar vm nottina bio Eirikr brotferð Astriðar. feck henni goða leiðtoga. ok sendi hana ꜹstr til Sviþioðar til Hakonar gamla vinar sins ok rikz mannz. Foro þꜹ bròt er mikit lifði nętr. þꜹ komv at qvelldi dags i herat þat er Skꜹn het ok sa þar bę mikinn. foro þannig til ok baðo ser nętrvistar. þꜹ dvlþvzt ok hofðo vánd klęði. Sa bondi er nefndr Biorn eitrkveisa ꜹðigr maðr ok illr þegn. hann rak þꜹ brot. Foro þꜹ of kvelldit i annat þorp skamt (þaðan) er het i Vizkom. þorsteinn het þar bondi sa er þꜹ herbergði. ok veitti þeim goðan forbeina. ok svafo þꜹ i goðvm vmbvnaði.

(Af sendimönnum Gunnhildar.)

4. Hakon ok sendimenn Gvnnhilldar komv a Oprvstaði snemma vm morgininn ok spvrðo at Astriði ok seyni hennar. Eirikr sagði at ecki vęri hon þar. þeir Hakon rannsꜹkvðo bęinn ok dvꜹlþvz lengi vm daginn. ok koma sið vm kvelldit til Biarnar eitrkveiso i Skꜹn. taka þar gisting. þa spyrr Hakon bonda ef hann kynni nokkot [83] at segia til Astriðar. Biorn svarar. at þar komv menn vm daginn ok baðo gistinngar. enn ek rak þꜹ i bròt. ok mvnv þꜹ vera herbergð her i þorpino. Verkmaðr þorsteins for vm kvelldit or skógi. ok kom til Biarnar. þvi at þat var a leið hans. hann varþ varr við at þar voro gestir. ok sva hvert eyrinndi þeirra var. hann segir þorsteini bonda. Enn er lifði þriþiongr nętr. vakti þorsteinn vpp gesti sina ok bað þa brꜹt fara

[1]) fyrr *tilf. Cd.*

styggliga mǫglanndi. Enn er þꜹ voro komin ẏt a veginn. þa sagði þorsteinn þeim. at sendimenn Gvnnhilldar voro at Biarnar[1] ok foro þeirra at leita. þꜹ baðo hann hialpar nockurrar. hann feck þeim leiðtoga ok vist nockvra. ok fylgði þeim fram a skoginn. þar sem var vatn nockvt ok holm(i) i reyri vaxinn. þꜹ matto vaða i holminn ẏt. þar falo þꜹ sig i reyrinom. Snemma dags reið Hakon fra Biarnar[1] i bygðina. enn hvar sem hann kom spvrði hann eftir Astriði. Enn er hann kom til þorsteins. þa spyrr hann ef þꜹ se þar kominn. þorsteinn sagði at þar voro komnir menn nockvrir ok foro moti degi ꜹstr a skoginn. Hakon bað þorstein fara með þeim. þar sem honom var leið kvnn eða leyni. þorsteinn for með þeim. Enn er hann kom a skoginn visaþi hann þeim þvert fra þvi er þꜹ Astriðr voro. foro þeir þar allan daginn at leita. ok fvnndo þꜹ þar hvergi. Fara sendimenn aftr. ok segia Gvnnhilldi sitt eyrinndi. Astriðr ok hennar forvneyti foro leið sina. komv fram i Sviþioð til Hakonar gamla. Dvalþiz Astriðr þar ok Olafr son hennar langa hrið i goðvm fagnaði.

(Sendiferð Hákonar til Svíakonungs.)

5. Gvnnhilldr konvngamoðir spyrr at Astriðr ok Olafr son hennar var i Sviariki. þa sendi hon enn Hakon ok gott forvneyti við honom til Eiriks Sviakonvngs með goðar giafir ok vinattomal. Var þar vel tekit við sendimonnom. voro þeir þar i goðo yfirlǫti. Siþan berr Hakon vpp fyrir konvng eyrinndi sin. segir at Gvnnhilldr hafði til þess orð sent. at konvngr skal styrkia hann til þess at hann hafi með ser Olaf Tryggvason til Noregs. vill Gvnnhilldr fostra hann. Konvngr fǫr honom menn. þeir riða a fvnd Hakonar gamla. Byðr Hakon Olafi at fara með ser með vinsamligom orðom morgvm. Hakon gamli svarar vel. ok segir at moðir hans skal raða ferþ Olafs. enn Astriðr vill fyrir ongan mvn at sveinninn fari. Fara sendimenn brót. ok segia sva buit Eiriki konvngi. Siþan bvaz sendimenn at fara heim. ok segia at konvngr fai þeim styrk nockvrn at hafa brot sveininn. hvart sem Hakon gamli vill eða eigi. Konvngr fǫr þeim enn sveit manna. koma sendimenn til Hakonar gamla enn. ok krefia þa enn at sveinninn fari með þeim. Enn er þvi var seint tekit. þa hafa þeir fram mikilmǫgli. ok lata reiðvliga. ok heita afarkostom. þa hleypr fram þrǫll er Bursti het ok vill liosta Hakon. ok komaz þeir nꜹþvliga i brót [84] obarðir af þrǫlinom. fara siðan heim til Noregs. ok segia sina ferþ Gvnnhilldi. ok þat með at þeir hafa set Olaf Tryggvason.

[1]) .B. *Cd.*

(Frá Sigurði Eiríkssyni.)

6. Sigvrþr het broðir Astriðar Eiriksdottvr. hann hafði þa verit lengi af landi brót ꜹstr i Garþariki með Valdimar konvngi. hafði Sigvrðr þar mikinn metnað. Astriþ fystiz at fara þannig til Sigvrðar broðvr sins. feck Hakon gamli henni gótt forvneyti ok oll goð fong. for hon með kꜹpmonnom nockveriom. Hafði hon þa verit .ij. vetr með Hakoni gamla. var Olafr þa þrevetr. Er þꜹ helldo ꜹstr i hafit. þa komv at þeim vikinngar. þat voro Eistr. hertoko þeir bęði menn ok fe. enn drapo svma. enn svmom skipto þeir með ser til anꜹðar. Olafr skilþiz þa við moðvr sina. ok tok (við) honom Klérkon eistneskr maðr ok þorolfi ok þorgisli. Klerkon þotti þorolfr of gamall til þręls. ok þotti honom ecki forverk i honom. ok drap hann. enn hafði sveinana með ser. ok selldi þeim manni er Klerkr het. ok tok fyrir hafr einn vel goðan. Hinn þriði maðr keypti Olaf. ok gaf fyrir vesl gótt ok slagning. sa het Reas. enn kona hans Recon. enn son þeirra Rekoni. þar var Olafr vel halldinn. ok vnni bondi honom mikit. Olafr var .vi. vetr a Eistlandi j þeirri vtlegð.

(Frelstr Ólafr af Eistlandi.)

7. Sigvrðr Eiriksson kom til Eistlandz i sendiferþ Valldimars konvngs af Holmgarþi. hann skylldi ok heimta þar i landi skatta konvngs. For Sigvrðr rikvliga með marga menn ok mikit fe. Hann sa a torgi svein friþan miog. skilþi hann at sa mvndi þar vtlendr ok spyrr hann at namni ok ętt sinni. Hann nefndi sig Olaf. enn Tryggva Olafsson foðvr sinn. enn moðvr sina Astriþi dottvr Eiriks af Oprvstoðom. Sigvrðr kannaþiz við at sveinninn var systurson hans. ok spvrþi hvi hann vęri þangat kominn. Olafr sagði honom alla atbvrði of sina ferþ. Sigvrðr bað hann fylgia til Reas bonda. Enn er hann kom þar keypti hann baða sveinana Olaf ok þorgisl ok hafði þa með ser til Holmgarz. Hann let ecki vppvist of ętt Olafs ok hellt hann vel.

(Dráp Klerkons.)

8. Olafr Tryggvason var staddr einn dag a torgi. var þar fiolmenni mikit. þar kenndi hann Klerkon. er drepit hafði þorolf fostra hans. Olafr hafði litla oxi i hendi. hann hio i hofvð Klerkon. sva at stoð i heila. hliop þegar heim til herbergis ok sagði Sigvrði fręnda sinom. Sigvrðr kom Olafi þegar i herbergi drótninngar. ok sagði henni tiþinndi. hon het Allogia. Sigvrðr bað hana hialpa sveininom. Hon svaraði ok leit a sveininn. Eigi ma drepa sva friþan svein. ok bað

hon kalla til sin sina menn með alvǫpni. J Holmgarði var sva mikil friþhelgr. at þat voro lꜹg. at drepa hvern mann er vdǫmðan mann drap. þeysti allr lyðr eftir sið þeirra [85] ok logom. ok leitaði eftir sveininom. hvar hann vǫri kominn. þa var sa(g)t at hann var i garþi drottningar. ok þar herr mannz alvapnaðr. Var þa sagt konvngi. Geck hann til með sino liþi. ok villdi eigi at þeir berþiz. kom hann þa griþom a. ok þvi nǫst sǫttom. Konvngr dǫmði bǫtr[1] enn drottning hellt vpp giolldom. Siþan var Olafr með drottningv. ok var hon allvel til hans. þat voro log i Garþariki. at þar skylldo ecki vera konvngbornir menn nema at konvngs raði. þa sagði Sigvrðr drottningv hverrar ǫttar Olafr var. eða fyrir hveria sok hann var þar kominn. at hann matti ecki vera heima fyrir ofriði i sino landi. bað hana þetta tala við konvng. Hon gerði sva. bað konvng hialpa við sveini þessom sva harðliga sem hann var leikinn. Komv sva fortꜹlur hennar at konvngr iatti henni þesso. tok þa Olaf i sitt valld ok hellt hann vegliga sem konvngsseyni byriaði at vera[2] halldinn. Olafr var .ix. vettra er hann kom i Garþariki. ok dvalþiz þar aðra .ix. vetr með Valldimar konvngi. Olafr var allra manna friþaztr. ok mestr ok stercaztr. ok vmfram alla menn at iþrottom. af Norðmonnom. þa sem menn hafa heyrt fra sagt.

(Frá Hákoni jarli.)

9. Hakon iarl Sigvrðarson var með Haralldi Danakonvngi Gormsseyni vm vettrinn eftir er hann hafði flyit or Noregi fyrir Gvnnhilldar sonom. Hakon iarl hafði sva storar ahyggior vm vettrinn. at hann lagðiz i reckio ok hafði andvokvr miclar. át ok drack þat eino er hann matti hallda við styrk sinom. Hann sendi menn sina leyniliga norðr i þrandheim til vina sinna ok lagði þat rað fyrir þá at þeir skylldi drepa Erling konvng. ef þeir mǫtti við komaz. sagði ok at hann mvndi aftr hverfa til rikis. þa er svmraði. þann vetr drapo þrǫndir Erling konvng sem fyrr var ritað. Með Hakoni ok Gvllharalldi var kǫr vinatta. bar Haralldr fyrir Hakon raðagerðir sinar. sagði Haralldr at hann vill þa setiaz at landi ok vera eigi lengr a herskipom. spvrði hann Hakon hvat hann hvgði. hvart Haralldr konvngr mvndi vilia skipta riki við hann. ef hann krefði. þat hygg ek segir Hakon at Danakonvngr mani ongra rettinnda þer varna. enn þo veizto gerr þetta mál ef þv greinir þetta fyrir konvngi. vǫnti ek at þv fair eigi riki. ef þv krefr eigi. Bratt eftir þessa rǫðo talaði Gvllharalldr við

[1]) betr *Cd.* [2]) bera *Cd.*

Harالld konvng. sva at við voro margir rikismenn beggia vinir. ok krafði at hann skipti rikino i helminnga við hann. sva sem bvrðir hans voro til ok ętt þar i Danavelldi. Við þetta akall varþ Haralldr konvngr miog reiðr. sagði at engi maðr hefði þess beitt Gorm foðvr hans. at hann skylldi geraz halfkonvngr yfir Danavelldi. eigi helldr hans foðvr Hꜷrðaknvt konvng eða Sigvrð orm i ꜷga eða Ragnar loðbrok. Hann gerþi sig sva reiðan ok oðan at ecki matti við hann tala.

(Frá Gullharaldi.)

10. [86] Gvllharalldr vndi þa myklo verr við enn aðr. hafði hann þa ecki riki helldr enn fyrr. enn reiði konvngs. Kom hann þa til Hakonar vinar sins. ok kęrði sitt vandręði[1] fyrir honom. ok bað hann heilla raða. ef þꜷ vęri til. at hann mętti rikino ná. sagði at (hann) hefði þat hellz hvgsat. at sękia rikit með styrk ok vopnom. Hakon bað hann þetta fyrir ongom manni męla sva at spyrðizt. liggr þar við lif þitt. hvgsa þetta með sialfom þer. til hvers þv mvnt fęrr verþa. til slikra stórráða. þott þv ser maðr diarfr ok orvggr. spara hvartki til goða luti ne illa. at þat megi fram ganga sem vpp er tekit. enn hitt er ofęrt at hefia vpp stór rað ok leggia niðr siðan með osęmð. Gvllharalldr svaraði. Sva skal ek þat vpp taka. at eigi skal ek minar hendr til spara at drepa konvnginn sialfan ef ek kem i fęri. með þvi at hann vili synia mer þess rikis er ek a at retto. Litlo siðarr geck Haralldr konvngr til fvnndar við Hakon iarl. segir konvngr iarli hvert akall Gvllharalldr hefir haft við hann til rikis. ok svor þꜷ er hann veitti. segir sva at hann vill fyrir ongan mvn minnka riki sitt. Enn ef Gvllharalldr vill nockvt hallda a þesso mali eða tilkalli. þa er mer litit fyrir at lata drepa hann. þvi at ek trvi honom illa ef hann vill eigi af þesso lata. Jarl svaraði. þat hygg ek at hann hafi sva fremi þetta vpp kveðit. at hann man eigi þetta lata niðr falla. er mer þess vón ef hann reisir ofriþ her i landi. at honom verþi gott til liðz ok mest fyrir sakir vinsęlþa hans ok foðvr hans. enn þat er hin mesta vhęfa at drepa fręnda yðarn. þvi at allir mano hann kalla saclꜷsan at sva bvno. eigi vil ek þat ok mitt rað kalla at þv gerir þig minna mann enn faðir þinn var Gormr. hann iok miog sitt riki. enn minnkaði i ongan stað. þa svaraði konvngr. Hvert er þa þitt rað Hakon. skal eg eigi miðla rikit. ok raða eigi af hendi mer þenna vgg. Jarl svaraði. Við skolom finnaz nockorom dꜷgom siþarr. vil ek hvgsa aðr

[1]) vęndręði *Cd.*

þetta vandamál. ok veita þa nockvrn orskvrð. Gekk konvngr þa i brótt ok allir hans menn.

(Ráðagerð Haralds konungs ok Hákonar jarls.)

11. Hakon iarl hafði nv af nyio hinar mesto ahyggior ok raðagerþ. ok let fa menn vera i hvsino hia ser. Fám dogom siðarr kom Haralldr konvngr til iarls. ok spvrði ef iarl hefði þa hvgsat þꜹ rað. er þeir komv a fyrra dag. Jarl svaraði. þar vm hefi ek vakat dag ok nott siþan. ok finnz mer þat hellzt rað at þv styrir riki þvi ollu er faðir þinn atti. ok þv tokt eftir hann. enn fa annat konvngsriki Haralldi frǫnda þinom. þat er hann megi sǫmðarmaðr af verþa. Konvngr svaraði. Hvar er þat riki. er ek ma heimilliga fa honom. ef ek hefi vskert Danariki. Jarl svaraði. þat er Noregr. konvngar þeir er þar ero. þeir ero ollu landzfolki [87] illir. vill hverr maðr þeim illt. sem verr er. Konvngr mǫllti. Noregr er land mikit. ok hart folk. ok illt at sǫkia við ẏtlendan her. gafz ok sva. þa er Hakon varþi landit. ver letom liþ mikit. enn sigr var engi vnninn. þa svaraði iarl. Longo vissa ek þat at þer hofðot oppt veittan styrk Gvnnhilldar sonom. enn þeir hafa þat illo lꜹnat. Ver skolom komaz myclo letligarr at Noregi. enn beriaz með allan Dana her. Sendtv boð Haralldi grafelld frǫnda þinom. bioð honom at taka af þer land ok lén. þat sem þeir hofðo fyrr haft her i Danmork. stefn honom a þinn fvnnd. Má Gvllharalldr litla stvnd afla rikis i Noregi af Haralldi grafelld. Konvngr svaraði. þetta mvn kallat illt verk at svikia fostrson sinn. Jarl mǫllti. þat mvnv Danir kalla at bettra er þat skipti at drepa viking norrǫnan. helldr enn broðvrson danskan. Tala þeir her vm lengi. þar til er þetta semz með þeim.

(Sendiboð Haralds Gormssonar til Noregs.)

12. Gvllharalldr kom enn til tals við iarl. ok sagði iarl honom at hann hefir nv fylgt hans malom sva at me(i)ri vón er at konvngr mvni lꜹst leggia riki fyrir honom i Noregi. Skolom við þa segir hann hallda felagsskap ockrvm. mvn ek mega veita þer mikit trꜹst i Noregi. Talar Hakon þetta fyrir Gvllharalldi. þar til er hann lǫtr ser vel lika. Siþan tala þeir optliga allir konvngr ok iarl ok Gvllharalldr. þvi nǫst sendi Haralldr Danakonvngr menn sina til Noregs (a) fvnnd Haralldz konvngs grafelldar. Var sv ferð bvin[1] allvegliga. þeir fengo goðar viðtokvr er þeir fvnndo Haralld konvng. Segia þeir þꜹ tiþinndi. at Hakon iarl er i Danmork. ok liggr banvǫnn. ok nǫr or viti. ok þꜹ

[1]) bviɴ *Cd.*

tiþinndi onnvr. at Haralldr Danakonvngr bǫð til sin Haralldi grafelld fostrseyni sinom. ok taka af ser veizlur. sva sem þeir brǿðr hofðo fyrr haft þar i Danmork. ok bað Haralld finna sig a Jotlanndi.

(Ráðagerð Haralds konungs.)

13. Haralldr grafelldr bar þetta mal fyrir Gvnnhilldi moðvr sina ok aðra vini[1] sina. logðo menn þar allmisiafnt til. Svmom þotti þessi for ecki trvlig. sva sem þar var monnom skipat. hinir voro fleiri er fysto at fara skylldi. þvi at sva mikill svlltr var þa i Noregi. at konvngar fengo varliga fǿðt liþ sitt við. þa feck fiorðrinn þat nafn er konvngar sato opptaz. at hann het Harþangr. Árferþ var i Danmork til nockvrrar hlitar. hvgðvz menn þaðan mvndo fong fá ef Haralldr konvngr fengi þar lén ok yfirsokn. Var þat rað aþr sendimenn foro brót. at Haralldr konvngr mvndi koma til Danmerkr of svmarit a fvnnd Danakonvngs. ok taka af honom þenna kost sem Haralldr konvngr bǫð honom.

(Svikræði Haralds konungs ok Hákonar jarls við Gullharald.)

14. Haralldr grafelldr for vm svmarit til Danmerkr. ok hafði .iij. skip. þar styrði eino Arinnbiorn hersir or Fiorðom. Haralldr konvngr sigldi or Vikinni til Limafiarðar. ok lagðiz þar at Halsi. var honom [88] sagt at Danakonvngr mvndi þar brátt koma. Enn, er þetta fretti Gvllharalldr. helldr hann þannig .ix. skipom. hann hafði aðr bvit lið þat at fara i viking. Hakon iarl hafði þa ok buit lið sitt ok ǿtlaði i viking. hafði hann .xij. skip ok oll stór. Enn er Gvllharalldr var i brot farinn. þa mǿllti Hakon iarl við konvng. Nv veit ek eigi nema ver róim leiðanngrinn ok gialldim leiðvitið. Nv mvn Gvllharalldr drepa Haralld grafelld. siðan man hann taka konvngdom i Noregi. ǿtlar þv hann þa þer tryggvan ef þv fǿr honom sva mikinn styrk. enn hann mǿllti þat i vetr fyrir mer. at hann mvndi drepa þig ef hann kǿmiz i fǿri. Nv vil ek vinna Noreg vndir þig ok drepa Gvllharalld. ef þv vill þvi heita mer at ek skyla ǫðvelliga sǿttaz við yðr fyrir þat. Vil ek þa geraz iarl yðarr. ok binnda þat svardogom ok uinna Noreg vndir yðr með yðrom styrk. hallda siðan rikit vnndir yðart riki ok giallda yðr skatta. ok ertv þa meiri konvngr. enn faðir þinn. ef þv rǿðr .ij. þioðlondom. þetta semz með þeim konvngi ok iarli. ferr þa Hakon með liþi sino at leita Gvllharalldz.

[1]) vina *Cd.*

(Fall Haralds konungs gráfeldar at Hálsi.)

15. Gvllharalldr kom til Hals i Limafirði. hann bꜹð þegar Haralldi grafelld til orusto. ok fylkti liþi sino. Enn aðr fylkinngar gengo saman. eggiar Haralldr grafelldr liþ sitt ok bað þa bregða sverþom. hliop þegar fram i ondverþa fylking ok hio til beggia handa. Sva segir Glvmr Geirason.

Mǫllti mǫtra hiallta
malmoþinn sa bloði
þrottarorð er þorði
þioðom voll at rioða.
viðlenndr vm bað vinnda
verþvng Haralldz sverþom
frǫgt þotti þat flotnvm
fylkis orð at morði.

þar fell Haralldr grafelldr. Sva segir Glvmr.

Varð a viðo borði
viggiom hollr at liggia
gǫtir glamma sóta
garþz Eylima fiarðar.
senndir fell a sandi
sǫfar bals at Halsi
olli iofra spialli
orðheppinn þvi morði.

þar fell flest lið Haralldz konvngs með honom. þar fell Arinnbiorn hersir. þa var liþit fra falli Hakonar konvngs Aþalsteinsfostra .xv. vetr. enn fra falli Sigvrðar iarls .xiij. vetr. Sva segir Ari prestr hinn froþi. at Hakon iarl vǫri .xiij. vetr yfir foðvrleifð sinni i þrandheimi. aðr Haralldr grafelldr fell. Enn .vi. vetr hina siþarsto er Haralldr grafelldr lifði. segir Ari at Gvnnhilldar seynir ok Hakon borðoz ok stvcko ymsir or landi.

(Dauði Gullharalds.)

16. Hakon iarl ok Gvllharalldr fvnndoz litlo siðarr. enn Haralldr grafelldr fell. leggr þa Hakon iarl til orusto við Gvllharalld. Fǫr Hakon þar sigr. enn Gvllharalldr varþ handtekinn. ok let Hakon hann festa a galga. Siþan for Hakon iarl a fvnnd Danakonvngs. ok sǫttiz við hann ꜹðvelldliga vm drap Gvllharalldz frǫnda hans. Siþan by(ð)r Haralldr konvngr her vt vm allt sitt riki. konvngr for [89] með .vi. hvnndrvt skipa. þar var þa með honom Hakon iarl Sigvrðarson ok Haralldr grenski Gvðrꜹðarson ok mart annarra rikismanna. þeirra er flyit hofðo oþꜹl sin or Noregi fyrir Gvnnhilldarsonom. Danakonvngr hellt her þeim svnnan i Vikina ok geck landzfolk allt vnndir hann. Enn er hann kom til Tvnsbergs dreif til hans mikit fiolmenni. ok feck Haralldr konvngr lið þat allt i hendr Hakoni iarli er til hans kom i Noregi ok gaf honom til forraða Rogaland ok Horðaland. Sogn. ok Firðafylki. Svnnmǫri ok Rꜹmsdal. þessi .vij. fylki gaf Haralldr konvngr Hakoni iarli með þvilikom formala sem Haralldr hinn harfagri gaf sonom sinom.

nema þat skilþi at Hakon skylldi eignaz riki þessi. þar með oll konvngsbú i þrandheimi ok landzskylldir. hann skylldi ok hafa konvngs fe. sem hann þyrfti ef herr vǫri i landi. Haralldr konvngr gaf Haralldi grenska Vingolmork[1]. Vestfolld. ok Agðir til Liþandisnéss. ok konvngsnafn. hafði hann með ollu sliko rikit. sem haft hofðo frǫndr hans. Haralldr grenski var þa .xviij. vettra. varþ hann siþan frǫggr maðr. Ferr þa Haralldr Danakonvngr heim með allan her sinn.

(Ferð Gunnhildar sona or landi.)

17. Hakon iarl for með liði sino norðr með landi. Enn er Gvnnhilldr ok seynir hennar spyria þessi tiþinndi. þa samna þꜹ her. ok varþ þeim illt til liðz. Toko þꜹ enn hit sama rað sem fyrr. sigla vestr vm haf með þat lið er þeim villdi fylgia. fara fyrst til Orkneyia ok dvꜹlþoz þar of hrið. þar voro aðr iarlar seynir þorfinnz hꜹsaklivfs. Hlꜹðvir. Arnviðr. Liotr. ok Skvli. Hakon iarl lagði þa vndir sig allan Noreg. ok sat þann vetr i þrandheimi. Sva segir Einarr i Velleklo.

Siꜹ fylkiom kom silkis
snv́naðr var þat brv́na
geymir grvndar sima
grandvarr vnnd sig landi.

þa er Hakon iarl for svnnan með landi of svmarit ok landzfolkit geck vndir hann. bꜹð hann vm allt sitt riki at menn skylldo hallda vpp hofvm ok blótvm. ok var sva gert. Sva segir i Velleklo.

Oll lét senn hinn svinni
sꜹnn Eindriþa monnom
herion kvnn of heriot
hofs lond ok vé banda.
Aðr vt iotna vitni
valfallz of sia allan
þeim styra goð geira
garðz Hloriði farði.
Ok herþarfir hverfa
hlackar motz til blóta
rꜹðbrikar fremz rǫkir
rikr ásmegir sliko.
nv grǫr iorð sem aðan
apptr geirbrvar happta
ꜹðryrir lǫtr áro
ohryggia ve byggia.
Nv liggr allt vnd iarli
imvnborðz fyrir norðan
veðrggðis stendr viða
vik Hakonar riki.

(Árferð.)

18. Hinn fyrsta vetr er Hakon iarl reð fyrir landi geck silld vpp vm allt land. Ok aðr vm hꜹstit hafði korn vaxit. hvar sem sait hafði verit. Enn vm varit ofluðo menn ser frǫkorna sva at flestir bǫndr sero iarðir sinar ok varþ þat bratt arvǫnt.

[1]) Vingolmorg *Cd.*

(Orrosta Hákonar jarls ok Ragnfreðar konungs.)

19. [90] Ragnfreðr ok Gvðrꜹðr lifðo þa eftir sona[1] Gvnnhilldar ok Eiriks bloðoxar. Sva segir Glumr Geirason.

Fellumz half þa er hilmis
hiordrifa bra lifi
reðat oss til ꜹðar
ꜹþván Harelldz dꜹði.
enn veit ek at hofr(!) heitit
hans broðir mer goðo
sia getr þar til sǿlu
seggfiolþ hvatártveggi.

Ragnfreðr byriaði ferþ sina of svmarit. þa er hann hafði einn vetr veril i Orkneyiom. hellt hann þa vestan til Noregs. ok hafði friþt lið. ok skip stór. Enn er hann kom i Noreg. spvrði hann at Hakon iarl var i þrandheimi. hellt Ragnfreðr þa norðr vm Stað. ok heriaði of Svnnmǿri. geck svmt folk vndir hann sem oppt verþr. þa er herflockar fara yfir land at þeir er fyrir ero leita ser hialpar. hverr þannig er vǿnst þickir. Hakon iarl spyrr þessi tiþinndi. at ofriþr var svðr vm Mǿri. Reð iarl þa til skipa. ok let skera ýpp heror. byz sem skiotligazt. ok hellt ýt eftir firði. honom varþ gótt til liþz. Fvndr þeir(ra) Ragnfreðar konvngs ok Hakonar iarls varþ a Svnnmǿri norðarliga. hellt Hakon iarl þegar til orusto. hann hafði lið meira enn skip smǿri. Orusta varþ horð ok veitti Hakoni þyngra. þeir borðvz vm stafna sem þar var siðr til. Strꜹmr var i svnndino. ok hof oll saman skipin inn at landino. iarl let ok hamla at landi. þar sem honom þotti bezt til vppgongo. Enn er skipin kenndo niðr. þa geck iarl ok allt lið hans af skiponom ok drogv ýpp sva at vvinir þeirra skylldo eigi mega ýt draga. Siþan fylkti iarl a vellinom. ok eggiaði Ragnfreð til ýppgongo. þeir Ragnfreðr logðo at vttan ok skvtvz a langa hriþ. villdi Ragnfreðr ecki a land ganga. ok skilþoz með þvi at sinni. Hellt Ragnfreðr liþi sino svðr vm Stað. þvi at hann ottaþiz landher. ef drifi til Hakonar iarls. Enn iarl lagði þvi eigi optarr til orusto. at honom þotti borða mvnr of mikill. For hann þa vm hꜹstit norðr til þrandheims. ok var þar vm vettrinn. Enn Ragnfreðr konvngr hafði þa allt fyrir svnnan Stað. Firðafylki. Sogn. ok Horðaland. Rogaland. hann hafði fiolmenni mikit vm vettrinn. Enn er váraði bꜹð hann leiðangri ýt. ok feck liþ mikit. for hann þa vm oll fylki þꜹ. at afla ser liðz ok skipa ok annarra fanga þeirra er hann þvrfti at hafa.

(Önnur orrosta Hákonar jarls ok Ragnfreðar konungs i Sogni.)

20. Hakon iarl bꜹð liði ýt er varaði. allt norðan or landi. hann hafði mikit liþ af Halogalandi ok Nꜹmodali. sva allt fra Byrðo ok til

[1]) .ss. *Cd.*

Staðz. hafði hann lið af ollum sialondom. Honom droz ok herr vm oll þręndalog sva ok vm Raumsdal. ok sva er at kveðit at hann hefði her af .iiij. þioðlondom. honom fylg(ð)o .vij. iarlar. ok hofðo þeir allir saman ogrynni liðz. Sva segir i Velleklo.

Hitt var meirr at Męra
morkfikinn lét norðan
folkveriandi fyrva
faur til Sogns of gerva.
[91] ytti Freyr af fiórom
folklondom sa brandi
Vllr stoð a þvi allri
yrþioð Heðins byriar.

Hitt var meirr at Męra
miohvrðom fram þvrðo.
með saurgęli saurva
siau landrekar randa.
glumði allt þa er Vllar
eggþings Heðins veggiar
gnótt flaut nás fyrir nesiom
Noregr saman foro.

Hakon iarl hellt þessom her ollum svðr vm Stað. þa spvrði hann at Ragnfreðr konvngr með (her) sinn vęri farinn inn i Sogn. sneri iarl þa þannig sino liði ok verþr þar fvnndr þeirra. Lagði iarl skipi sino at landi. ok haslaði voll Ragnfreði konvngi ok tok orustostað. Sva segir i Velleklo.

Varð fyrir Vinda myrði
viðfręgt enn gramr siðan
gerðizt mest at morði
mannfall við styr annan.
hlymnarfi bað hverfa
hlifar flagðz ok lagði
ialks við ondvrt fylki
aundvr þorf af landi.

þar varþ allmikil orusta. Hakon iarl hafði lið miklo meira. ok feck[1] sigr. Ragnfreðr konvngr flyði til skipa sinna. enn þar fell af liþi hans .ccc. manna. Sva segir i Velleklo.

Straung var gvðr aðr gvmnar
gammi nás vnd hrammi
þreyngvimeiðr of þryngvi
þrimr hvndrvðom lunda.
knatti háf at hofðom
hagnaðr var þat bragna
folkeflanda fylkis
fengsęll þaðan gengi.

Eftir orusto þessa flyði Ragnfreðr konvngr or Noregi. enn Hakon iarl friþaði landit. ok let fara aftr her þann hinn mikla er honom hafði fylkt vm svmarit. enn hann dvalþiz þar vm haustit ok sva vm vettrinn.

Qvanfang Hakonar iarls.

21. Hakon iarl feck kono þeirrar er þora het. dottir Skaga Skoptasonar riks mannz. þora var allra kvenna friþvzt. þeirra seynir voro þeir Sveinn ok Hemingr. Bergliot het dottir þeirra er siðan atti Einarr þambaskelfir. Hakon iarl var kvennamaðr mikill. ok atti morg born. Ragnhilldr het dottir hans. hana gipti hann Skopta Skagaseyni broðvr

[1]) feckr *Cd.*

þorv. Jarl vnni þorv sva mikit. at hann gerði ser[1] myklo kǫrri frǫndr þorv enn aðra menn. var þo Skopti mágr hans mest metinn af ollum þeim. veitti iarl honom storar veizlur a Mǫri. Enn hvert sinn er þeir voro i leiðangri skylldi Skopti leggia skip sitt nǫst skipi iarls. enn ongom skylldi hlyða at leggia nokkvt skip milli þeirra skipa.

Dráp Skopta Skagasonar.

22. þat var a eino svmri. at Hakon iarl hafði leiðangr v́ti. þar styrði eino skipi þorleifr hinn spaki. Eirikr son Hakonar iarls var þa þar i fꜹr. hann var þa .x. vettra eða .xi. Enn er þeir logðo til hafnar a kvelldom. lǫtr Eirikr ser ecki annat lika. enn þeir legði til lǫggis nǫst iarls skipi. Enn er þeir komv svðr a Mǫri. kom þar Skopti magr iarls með langskip alskipat. Enn er þeir róa at flotanom. kallaði Skopti. at þorleifr skylldi ry[92]ma hofnina ok leggia or lǫgino. Eirikr svaraði skiott. bað Skopta leggia i annat lǫgi. þetta heyrði Hakon iarl. at Eirikr var sva rikr at hann villdi ecki vǫggia fyrir Skopta. kallaði iarl þegar. bað þa leggia or lǫgino. sagði at þeim mvndi annarr kostr verri. ok mvndo þeir vera barðir brꜹt. Enn er þorleifr heyrði þetta. het hann a menn sina. ok bað leggia or tengslum. ok var sva gert. Lagði þa Skopti i lǫggit. þat er hann var vanr at hafa nǫst iarls skipi. Skopti skylldi segia tiþinndi oll iarli. þa er þeir voro baðir saman. enn iarl sagði Skopta tiþinndi. ef hann fretti fyrr. hann var kallaðr Tiþinndaskopti. Vm vettrinn eftir var Eirikr með þorleifi fostra sinom. enn vm varit snimma feck Eirikr ser sveit manna. þorleifr gaf honom skvtv tvitvgsesso með ollum reiða vistvm ok tiolldom. Hellt Eirikr v́t eftir firði. ok sva svðr a Mǫri. Tiþinndaskopti for með .xv. sesso skipaða millom bva sinna. enn Eirikr leggr til bardaga við hann. Fell þar Skopti. enn Eirikr gaf griþ þeim monnom er þa lifðo eftir. Sva segir Eyiolfr Daðaskalld i bardaga drapo.

Meita for at móti
miog sið vm dag skiði
vngr með iofnv gengi
v́tvers fromvm hersi.
þa er riðloga reiðir
randvallar let falla
vlfteitir feck áto
oppt bloðvꜹlum Skopta.

Hoddsveigi let hniga
harða rikr þa er barðiz
lꜹgreifis brattv lifi
landmens kiar sanda.
stalygir nam stiga
stafns fetbalkar hrafna
af dynbeiði dꜹðom
dregr land at mvn banda.

Siþan sigldi Eirikr svðr með landi ok kom fram i Danmork. for þa a

[1]) sva *Cd.*

fvnd Haralldz konvngs Gormssonar ok var með honom vm vetrinn. Enn eftir vm varit sendi Danakonvngr Eirik norðr i Noreg ok gaf honom iarldóm. ok þar með Vingvlmork. ok Rꜹmariki. til yfirsoknar með þeim hǫtti. sem fyrr hofðo þar haft skattkonvngar. Sva segir Eyiolfr.

Folkstyrir var fára
finnz ꜹlknarrar linna
svðr at siafar naðri
sétbergs gamall vettra.
aðr at yggiar brvði
elhvetianndi setia
hilldar hialmi falldinn
hoddmilldinngar villdo.

Eirikr var siðan hofðingi mikill.

Vpphaf Olafs Tryggvasonar.

Olafr Tryggvason var þessar stvnndir allar i Garþariki. ok hafði þar hit mesta yfirlǫti af Valldimar konvngi ok kǫrleik af drotningv. Valldimarr konvngr setti hann hofðinngia yfir herlið þat er hann sendi til at veria land sitt. Sva segir Hallarsteinn.

Tolf var elldz at alldri
ysetrs hati vettra
hrꜹstr þa er herskip glǫs[93]ti
Hꜹrða vinr or Gorðom.
hloðo Hamðis klǫðom
hiorva gnys ok skyiom
hilmis menn sem hialmom
hlyrvigg enn niol styri.

Olafr atti þar nockvrar orustor ok var honom herstiornin vel hend. hellt hann þa sveit mikla hermanna af sinom kostnaði. þeim er konvngr veitti honom. Olafr var ꜹrr við sina menn. varþ hann af þvi vinsǫll. þat varþ þar sem optliga kann verða þar sem vtlendir menn hefiazt til rikis eða til mikillar frǫgðar sva at þat verþi vmfram innlendzka menn. at margir ofvndoþo þat. hverso kǫrr hann var konvngi ok eigi siðr drotningv. Mǫllto menn fyrir konvngi at hann skylldi varaz. ok gera eigi Olaf of storan. þvi at slikr maðr er þer hǫttaztr ef hann vill sin til þess lia. at gera yðr mein eða yðro riki. er hann sva buinn at allri atgervi ok vinsǫlðom. vitom ver ok eigi hvat er þꜹ drotning tala iafnan. þat var mikill siðr hinna riko konvnga i þann tima. at drotning skylldi eiga halfa hirðina ok hallda með sinom kostnaði. ok hafa þar til skatta ok skylldir sva sem þvrfti. Var þat ok sva með Valldimar konvngi at drotning hafði eigi minni hirð enn konvngr. ok keptvz þꜹ miog vm agǫtismenn. villdi hvartveggia til sin hafa. Nv gerþiz sva at konvngr festi trvnað a slikar rǫðvr. sem mǫllt var fyrir honom ok gerþiz hann nockvt fár ok styggr við Olaf. Enn er Olafr fann þat sagði hann drotningv. ok þat með at hann fystiz at fara i Norðrlond. ok segir at frǫndr hans hafa þat riki fyrr haft. ok honom þickir likaz at þar mvni honom nockvrr þroski ǫtlaðr vera. Drottning

biðr hann vel fara. segir at hann mvn þar gofvgr þickia sem hann vęri. Siþan byr Olafr ferþ sina ok geck a skip ok hellt sva ít i hafit i hit eystra sallt. Enn er hann sigldi ꜹstan. þa kom hann við Borgvnndarholm ok veitti þar ípprás ok heriaði. Enn landzmenn sotto ofan ok helldo orusto við hann. feck Olafr sigr ok herfang mikit.

Olafr Tryggvason fek Geiro.

24. Olafr la við Borgvnndarholm. ok fengo þeir hvast veþr ok storm siafar. ok matto þeir þar eigi við festaz. þeir sigla þaðan svþr vndir Vindland. ok fa þar hofn goða. fara þar allt með friþi ok dvꜹlþvz þar vm hriþ. Bvrizlafr het konvngr i Vindlandi. hans dętr voro þęr Geira. Gvnnhilldr ok Astriþr. Geira konvngs dottir hafði þar valld ok riki. sem þeir Olafr komv at landi. Dixin hét sa maðr er mest forrað hafði með Geiro drotningo. Enn er þꜹ spvrðo at þar voro við land komnir okvnnir menn. þeir er tigvliga leto yfir ser. ok þeir foro þar með friþi. þa for Dixin a fvnd þeirra með orðsending Geiro drotningar. vill hon bioða þeim monnom til vetrvistar. er þar voro komnir. þvi at þa var miog liþit a svmarit. enn veðratta horð ok stormar miklir. Enn er Dixin kom þar varþ hann bratt varr við at [94] þar var fyrir liþi agętr maðr. bęði at ętt ok asynom. Dixin sagði þeim. at drotning bꜹð þeim til sin með vinattoboði. Olafr þecktiz boð þetta ok for vm vettrinn til Geiro drotningar. ok syndiz hvart þeirra afar vel. Hefir Olafr íppi orð sin ok biðr Geiro drotningar. ok verþr þat at raði gert at Olafr fęr Geiro drotningar þann vetr. gerþiz hann þa forraðamaðr þess rikis með henni. Sva segir Hallfreðr vandręðaskalld.

Hilmir let at holmi
hręskoð roþinn bloði
hvat of dylþi þess hꜹlþar
horð ok ꜹstr i Gꜹrðom.

Hakon iarl hellt skǫttom Danakonvngs.

25. Hakon iarl reð Noregi ok gallt ongan skátt. fyrir þa sꜹk at Danakonvngr veitti honom skatta alla þa er konvngr atti i Noregi til starfs ok kos(t)naðar er iarl hafði fyrir at veria landit Gvnnhilldarsonom.

Otta keisari heriaði Danmork.

26. Otta keisari var þa i Saxlandi. hann sendi boð Haralldi Danakonvngi at hann skylldi taka skirn ok retta trv. ok þat landzfolk allt er hann styrði. Enn að oðrom kosti sagði keisari. at hann mvndi fara

með her a hendr honom. þa let Danakonvngr bva landvarnir sinar. let þa vel ýpp hallda Danavirki. ok bva herskip sin. Hann sendi boð Hakoni iarli i Noreg. at hann skylldi koma til hans snemma vm varit með allan her þann sem hann fengi. Hakon iarl bꜹð vt her vm várit af ollu riki sino. ok varþ hann allfiolmennr. hellt hann liþi þvi til Danmerkr. ok for til fvnndar við Harالld Danakonvng. Tok hann allfeginsamliga við honom. Margir aðrir hofðingiar voro þa með Danakonvngi þeir er honom veitto lið. hafði hann þa allmikinn her.

Olafr heriaði i Vindlandi.

27. Olafr Tryggvason hafði verit vm vettrinn i Vindlandi. sva sem fyrr var ritað. Hann for vm vettrinn til þeirra heraða þar i Vindlandi. er lengi hofðo vndan horfit allri hlyðni. ok skattgiofvm þannig. Olafr heriar ok drepr marga menn. enn brenndi fyrir svmom. tok hann fe mikit. enn lagði vndir sig þꜹ riki. for siðan aftr til borgar sinnar. Snemma vm várit bio Olafr skip sin. ok sigldi siðan i haf. Hann sigldi vndir Skaneyri. veitti þar ýppgongo. enn landzmenn somnvðoz saman ok helldo orusto. hafði Olafr sigr. ok feck mikit herfang. Siþan sigldi hann ꜹstr til Gotlandz. þar tok hann kꜹpskip er Jamtr atto. þeir veitto vorn micla. lꜹk sva at Olafr hrꜹð skipit. ok drap mart manna. enn tok fe allt. þriðio orusto atti hann a Gotlandi. hafði Olafr þar sigr. ok feck mikit herfang. Sva segir Hallfreðr.

Enn letz Jamta kinndir
allvalldr i styr falla
vandiz hann ok Vinda
vegrimmr a þat snimma.
hǫttr var hersa drottinn
hiordiarfr Gota fiorvi
gvllskerði fra ek geyrðo
geirþey a Skáneyri.

Sott Danavirki.

28. [95] Otta keisari dró saman her mikinn. hann hafði lið af Saxlandi ok Fraclandi ok Frislandi. (ok) af Vindlandi. Bvrizleifr konvngr fylgði honom með mikinn her. J liði með honom var Olafr Tryggvason magr hans. Keisari hafði mikinn ridaraher. enn myklo meira fótgongoher. hann hafði ok af Holldsetolandi mikinn her. Haralldr Danakonvngr sendi Hakon iarl ok Norðmanna her. þann er honom fylgði suðr til Danavirkis at veria þar landit. Sva segir i Velleklo.

Hitt var ꜹk er eykir
ꜹrborðz a vit norðan
vnnz sigrrvnnom svinnom
svðr Danmarkar rvnnvm.
ok holmfiotvrs hialmi
Hꜹrða valldr of falldinn
Dofra danskra iofra
drottinn fvnnd of sótti.

Ok við frost at freista
femilldvm konvngr villdi
myrk folldyniar markar
morð alfs þess er kom norðan.

þa er valserkia virki
veðrhirðir bað stirðan
fyrir hlymniorðom harða
hagbarða gramr varþa.

Otta keisari kom með her sinn svnnan til Danavirkis. enn Hakon iarl varþi[1] með sino liði borgarveggina. Danavirki er sva háttað. at fírðir tveir ganga i landit. sinom megin landzins hvarr. enn milli fiarðarbotna hofðo Danir gert borgarvegg mikinn af grioti ok torfi ok viðom ok grafit diki breitt ok divpt fyrir vttan. enn kastalar fyrir borgarhliðom. þa varþ orusta mikil. þess getr i Velleklo.

Varað i gegn þo at gerði
garðravgnir styr harðan
gengiligt at ganga
geirrasar her þeirra.

þa er með Frisa fylki
for gvnnviðvr svnnan
kvaddi vigs ok viða
vágs blackriði Fracka.

Hakon iarl setti fylkinngar yfir oll borgarhlið. enn hitt var þo meiri lutr liðz. er hann let fara allt með borgarveggiom ok veria þar sem hellzt var at sótt. Fell þar mart af keisara liþi. enn þeir fengo ecki at vnnit at virkino. Sneri þa keisari i brótt ok leitaði þar ecki lengr við. Sva segir i Velleklo.

þrymr var lokz þar er logðo
leikmiðivngar þriþia
arngreddir varþ odda
andvigr saman randir.

svndfaxa kom Savxom
sǫkiþrottr a flótta
þar er sva at gramr með gvmnom
garþ yrðioðom varði.

Eftir þessa orusto for Hakon iarl aftr til skipa sinna ok ǫtlaði þa at sigla aftr til Noregs. enn honom gaf eigi byr ok la hann i Limafirði.

Otta keisari cristnar Danmork.

29. Otta keisari snyr þa her sinom til Slés. dregr þar at skipaher flytr þar lið yfir fiorðinn a Jotland. Enn er þat spyrr Haralldr Danakonvngr ferr hann moti með her sinn. ok verþr þar orusta mikil. ok at lyctom fǿr keisari sigr. enn Danakonvngr flyði vnndan til Limafiarðar. ok ferr v́t i Marsey. Foro þa menn milli þeirra keisara ok Danakonvngs. ok var komit griðom a ok stefnolagi. ok fvnndoz þeir Otta keisari ok Danakonvngr i Marsey. Probo het byskvp. [96] hann var agǿtr maðr ok heilagr. hann boðaþi trv fyrir Haralldi konvngi. ok bar gloannda iarn i hendi ser. ok syndi Haralldi konvngi hond sina obrvnna. Siþan let Haralldr konvngr skiraz með allan Danaher. Haralldr konvngr hafði aðr orð sent Hakoni iarli þa er konvngr sat i Marsey at

[1]) varþa *Cd.*

hann skylldi koma til liðveizlo við hann. var iarl þa kominn til eyiarinnar er konvngr hafði skiraz latið. Sendir þa konvngr orð. at iarl skylldi koma til fvnndar við hann. Enn er þeir hittaz. nǫðgar konvngr iarli til at lata skiraz. Var þa Hakon iarl skirðr ok þeir menn allir er honom fylgðo þar. Feck konvngr honom þa presta ok aðra lęrða menn. ok sagði at iarl skylldi lata skira allt folk i Noregi. Skiliaz með þvi. ferr Hakon iarl v́t til Hals ok biðr þar byriar. Enn er veðr þat kom er honom þotti sem hann mvndi i haf bera. skǫt hann a land v́pp ollum lęrðom monnom. enn hann sigldi v́t a haf. Veðr geck til v́tsvðrs ok vestrs. siglir iarl þa ǫstr i gegnom Eyrarsvnd. heriar þa hvartveggia land. Siþan siglir hann ǫstr til Skáneyrarsiðo. ok heriaði hvar sem hann kom við land. Enn er hann kom ǫstr fyrir Gǫtasker. þa lagði hann at landi. gerði hann þa blót mikit. þar komv þa flivgánndi hrafnar .ij. ok gvllo hátt. þa þickiz iarl vita at Oþinn hefir þegit blotit. ok mvn iarl hafa dagrað til at beriaz. Brennir iarl þa skipin oll. ok gengr a land v́p með liþi sino ollu ok for hann herskilldi. þa kom at moti honom Ottarr iarl. hann reð fyrir Gǫtlandi. atto þeir saman orusto mikla. feck Hakon iarl sigr. enn Ottarr iarl fell ok mikill luti liðz hans með honom. Hakon iarl ferr vm allt Gǫtland hvartveggia herskilldi ok allt til þess er hann kom i Noreg. ferr siðan landveg allt norðr i þrandheim. Sva segir i Velleklo.

Flotta geck til frettar
felliniorðr a velli
drǫgr gat dólga ságo
dagrað Heðins vaða.
ok balldboði hilldar
hręggamma sa hramma
tyr villdi þa tyna
teinhlǫtar fior Gǫta.
Haði iarl þar er aðan
engi mann vnnd ranni
hyriar þings at heria
hiǫrlǫtar kom Sǫrla.
bara maðr lyngs en lengra
loptvarþaðar barþa
allt vann gramr vnd gengit
Gǫtland fra sia randir.
Valfollum bloð volla
varþ rǫgna konr gagni
hirðar áss at hrosa
hlǫt Oþinn val Froða.
hverr se if nema iofra
ęttryri goð styra
rammǫkinn qveð ek riki
rǫgn Hakonar magna.

Otta keisari for i riki sitt.

30. Otta keisari for aftr i Saxland i riki sitt. Skilþoz þeir Danakonvngr með vinatto. Sva segia menn. at Otta keisari gerþi gvðsifiar við Svein son Haralldz konvngs ok gaf honom nafn sitt. ok var hann sva skirðr at hann hét Otta Sveinn. Haralldr Danakonvngr hellt vel

kristni til dꜹðadags. Bvrizleifr konvngr for þa til Vindlandz. ok með honom Olafr magr hans. þessar (orusto) [97] getr[1] Hallfreðr.

Bꜹðserkiar hio birki
barklꜹst i Danmorko
hleypimeiðr fyrir Heiða
hlunnviggia bę svnnan.

Andlat Geiro drottningar.

31. Olafr Tryggvason var .iij. vetr a Vindlandi. aðr Geira drottning tok sótt ok andaþiz. Olafi þotti sva mikill skaði at hann festi þar ecki ynði siðan a Vindlandi. Reð hann ser þa til herskipa ok for enn i hernat. heriaði fyrst vm Frisland ok Saxland. ok allt i Flęmingialand. Sva segir Hallfreðr.

Tiðhꜹggvit let tiggi
Tryggva son fyrir styggvan
leiknar hest a lesti
liotvaxinn hrę Saxa.
vinhroðigr gaf viða
visi margra Frisa
blꜹckv brvnt at drecka
bloð kvelldriðo stoði.
Rógs bra recka lęggir
rikr valkera liki
herstefnir let hrꜹfnom
holld Flęmingia golldit.

Hernaðr Olafs konvngs Tryggvasonar vm Skotland ok England.

32. Siðan hellt Olafr til Englandz ok heriaði viða vm landit. hann sigldi allt norðr til Norðimbralandz ok heriaði þar. þaðan hellt hann norðr til Skotlandz ok heriaði þar viða. Eftir þat sigldi hann til Svðreyia ok atti þar nockvrar orustor. þa hellt hann svðr til Manar ok barðiz þar. hann heriaði ok viða vm Jrland. Siþan heriaði hann[2] viða vm Bretland. ok sva þar sem Vallz heitir. ok sva vm Kvmraland. Siðan sigldi hann vestan til Englandz. Sva segir Hallfreðr.

Giorðiz vngr við Engla
ofvęggr konvngr bęggia
naddskvrar reð nęgrir
Norðimbra sa morði.
eyddi vlfa greddir
ognbliðr Skótvm viða
gerði seims með sverði
sverþleik i Mꜹn skerðir.
Ydrógar let ęggir
eyverskan her deyia.
tyr var tiorva dyra
tirar giarn ok Jra.
barði bretzkrar iarðar
byggvendr enn hio tiggi
graþr þvarr geira hriðar
gioði kvmskrar þioðar.

Olafr Tryggvason var .iiij. vetr i hernaði siðan hann for af Vindlandi. til þess er hann kom i Syllinngar.

[1]) sva segir *Cd.* [2]) vm *tilf. Cd.*

Fra sꜹgv visindamannz.

33. þa er Olafr Tryggvason la i Syllinngom spvrði hann at þar i eyionni var spamaðr nokkvrr. sa er sagði fyrir oorðna luti. ok þotti morgom monnom þat miog eftir ganga. Giorðiz Olafr forvitni a at reyna spádóm þessa mannz. Hann sendi þann af sinom monnom er mestr var ok friþaztr sionvm ok bio hann sem vegligaz. bað hann segia at hann vęri konvngr. þvi at Olafr var þa fręgr orðinn vm oll lond at þvi at hann var friþari sionvm ok gꜹfogligri ok meiri enn aðrir menn allir. Enn siðan er hann for or Garðariki. hafði hann eigi meira af nafni sino enn kallaði sig Óla. ok kvaz vera gerzkr. Enn er sendimaðr kom til spamannzinns ok sagðiz vera konvngr. þa feck (hann) þessi andsvꜹr. Eigi ertv konvngr. enn þat er rað mitt segir spámaðrinn at þv ser trv́r [93] konvngi þinom. Ecki sagði hann þessom manni fleira. For sendimaðr aftr ok sagði Olafi. enn Olaf fysti þvi meirr at finna þenna spámann. er hann heyrði slik andsvꜹr hans. For þa Olafr a hans fvnnd ok atti tal við hann. spvrði þa eftir hvat spamaðr segði Olafi hvernig honom mvndi veita at ganga til rikis eða annarrar hamingio. Einsetomaðr svaraði með helgom spádóm. þv mvnt verþa agętr konvngr ok vinna agętt verk. þv mant morgvm monnom til trvar koma ok skirnar. mvntv bęði þer hialpa i þvi ok morgvm oðrom. Ok til þess at eigi ifir þv vm þessi andsvꜹr min. þa mattv þat til marks hafa. at þv mvnt við skip þin svikom męta ok flockvm ok mvntv bardaga męta. þar mvntv tyna liþi þino nockvrv ok sialfr sár fá. enn af þvi sári mvntv banvęnn vera ok a skilldi til skips borinn. ok af þesso sári mvntv heill verþa innan .vij. natta ok bratt við skirn taka. Siþan for Olafr til skipa sinna. męt(ti) hann þar ofriþarmonnom þeim er villdo drepa hann ok lið hans. varþ þar bardagi. ok foro þeirra viðskipti sva sem einsetomaðr hafði sagt honom. ok Olafr varþ sárr ok a skilldi til skips borinn. ok sva varþ hann heill a[1] .vij. nottvm. Olafr þottiz þa vita at þessi maðr mvndi honom sanna luti sagt hafa. ok þat þottizt hann vita at þessi maðr var sannr spámaðr. hvaðan af sem hann hafði þann spádóm. For þa Olafr annat sinn at finna þenna spamann. ok talaþi þa mart við hann. spvrði þa vandliga hvaðan honom kom sv speki. er hann sagði fyrir oorðna luti. Einsetomaðr sagði at gvð kristinna manna let hann vita þat allt er hann forvitnaðiz. ok sagði þa Olafi morg stormerki gvðs. ok af hans fortꜹlvm iatti Olafr at taka skirn. Var Olafr þar skirðr ok allt foroneyti hans. Dvalþiz hann þar miog

[1]) ok *Cd.*

lengi ok nam retta trv. hann hafði þaðan með ser presta ok aðra lø̨rða menn.

Olafr konvngr fekk Gyðo ensko.

34. Olafr sigldi or Syllinngom vm hꜹstit til Englandz. þar la hann i hofn einni ok for með friþi. þvi at England var þa kristið. Enn þar for vm landit þingboð nokkvt. skylldo allir menn til þings koma. Enn er þing var sett. kom þar drottning ein er Gyða het. systir Olafs konvngs kvarans af Jrlandi or Dyflinni. hon hafði gipt verit a Englandi iarli einom rikom. var sa þa andaðr. enn hon hellt rikino eftir. Enn sa maðr var i riki hennar er nefndr er Alvini kappi mikill ok holmgongomaðr. hann hafði beðit hennar. enn hon sagði sva. at hon villdi keyr af hafa. hvern hon villdi eiga af þeim monnom sem i riki hennar vø̨ri. ok var þvi [99] þings kvatt at Gyða skylldi ser mann kiosa. Var þar kominn Alvini ok bvinn agø̨tliga at klø̨ðom. ok margir aðrir voro þar vel bvnir. Olafr var þar kominn ok hafði vásklø̨ði sin ok loðkapo yzta. stoð hann með sina sveit ýt i fra oðrom monnom. Gyða geck ok leit a serhvern mann. þann er honni þotti nockvt mannzmót at. Enn er hon kom þar sem Olafr stoð ok sa i andlit honom. spvrði hon hverr hann vø̨ri. Hann nefndi sig Ola. Em ek vtlendr maðr her segir hann. Gyða mø̨llti. Ef þv villt eiga mig. þa vil ek kiosa þig. Eigi vil ek þvi nita segir hann. Spyrr Oli hvert nafn þessarrar kono vø̨ri. Gyða heiti ek segir hon dottir konvngs af Jrlandi. var ek gipt hingat til landz iarli þeim er her reð fyrir. Nv hefi ek styrt rikino siðan er hann andaþiz. menn hafa beðit min ok engi sa er ek villda giptazt. Hon var vng kona ok friþ. Tala þꜹ þetta mal ok semia sin a milli. Festir Olafr ser þa Gyðo. Alvina likar nv afar illa. Enn þat var siðr i Englandi. ef .ij. menn keppaz vm einn lut at þar skal koma til holmganga. Byðr þa Alvini holmgongo Olafi of þetta mal. Leggia þeir með ser stefnolag til bardaga. ok skvlu vera .xij. hvarir. Enn er þeir finnaz mø̨llti Oli sva við sina menn. at þeir geri sva sem hann gerir. Oli hafði oxi mikla. Enn er Alvini (villdi) hꜹggva sverþi til hans lꜹst[1] hann sverþit or hondom honom. ok annat hꜹgg sialfan hann. sva at Alvini fell. Siþan batt Oli hann fast. Foro sva allir menn Alvina at þeir voro barðir ok bvnndnir. ok leiddir sva heim til herbergia Ola. Siþan bað hann Alvina fara or landi brꜹt ok koma eigi aftr. enn Oli tok allar eigvr hans. ok feck Gyðo. var hann þa stvnndom a Englandi. enn iafnan a Jrlandi.

[1]) hꜹst *Cd.*

Olafr konvngr þá Viga

35. þa er Olafr var a Jrlandi. var hann staddr i herferþ nockvrri. ok foro þeir með skipom. Ok er þeir þurpto strandhꜹggva. gengo menn a land ok reka ofan fiolþa bvsmala. þa kom þar bondi einn. ok bað Olaf gefa ser kyr þęr er hann atti. Olafr bað hann hafa kyr sinar ef hann mętti kenna. ok dvel ecki ferð vára. Bondi hafði þar mikinn hiarðhvnd. hann visaði hvndinom i nꜹtaflockana. ok voro þar rekinn morg hvndrat nꜹta. Hvnndrinn liop vm alla nꜹtaflockana ok rak i brꜹt iafnmorg nꜹt sem bondi sagðiz ván eiga. voro þꜹ oll einn veg morkvð. þottvz þeir vita þa at hvnndrinn mvndi rett kennt hafa nꜹtin. þotti þeim hvndr sa fvrðo spakr vera. þa spvrði Olafr ef bondi villdi gefa honom hvndinn. Giarna segir bondi. Olafr gaf honom þegar gvll. ok hét [100] honom vinatto sinni. Sa hvnndr het Vigi. allra hvnnda beztr. ok atti Olafr hann lengi siþan.

Danakonvngr heriaði i Noregi.

36. Haralldr Gormsson Danakonvngr spvrþi at Hakon iarl hafði kastað kristni ok heriat land Danakonvngs˙ viða. þa bꜹð Haralldr Danakonvngr her v́t ok for siðan i Noreg. Ok er hann kom i riki þat er Hakon iarl for með þa heriaði hann þar. ok eyddi allt land ok kom liþino i eyiar þęr er Solunndar heita. Fimm einir bęir stoðv obrenndir i Sogni i Lęradal. enn allt folk flyði a fioll ok merkr með fe þat allt er komaz matti. Danakonvngr ętlaði at sigla liþi þvi til Jslandz. ok hefna niðz þess er allir Jslendinngar hofðo niddan hann. þat var i logvm haft a Jslandi. at yrkia skylldi vm Danakonvng niðviso fyrir hvert nef er a var landino. Enn sv var sꜹk til þess at skip þat er islenzkir menn hofðo átt. brꜹt i Danmork. enn Danir toko fe allt. ok kolloðo vágrek. ok reð fyrir þvi bryti konvngs er Birgir het. var niðit ort vm þa baða. þetta er i niðino.

þa er mórn á mo mꜹrnis
morðkvnnr Haralldr svnnan.
varþat Vinda myrðir
vax eitt i hám faxi.

enn bergsalar Birgir
bondom rękr i landi
þat sa ꜹlld i olldo
vrikr fyrir liki.

Ger fiolkyngi til Jslandz.

37. Haralldr konvngr bꜹð kyngom manni at fara i hamforvm til Jslandz. ok freista hvat hann kynni segia honom. Sa fór i hvalliki. Enn er hann kom til landzins. for hann vestr fyrir norðan landit. hann

sa at oll fioll ok hólar voro fvllir af landvǫttvm svmt stórt enn svmt smátt. Enn er hann kom fyrir Vapnafiorð. for hann inn a fiorðinn ok ǫtlaði a land at ganga. þa for ofan eftir dalnom dreki mikill ok fylgðo honom margir ormar ok pꜹddvr ok eðlor ok blesv eitri a hann. Hann lagðiz brót þaðan ok vestr fyrir landit. allt til Eyiafiarðar. for hann inn eftir þeim firði. þar kom i moti honom fvgl sva mikill. at vǫngirnir toko vt fiollin tveimmegin. ok fiolþi annarra fvgla bǫði smair ok stórir. Brꜹt for hann þaðan ok vestr vm landit ok sva svðr a Breiðafiorð. hann stefndi þar inn a fiorðinn. þar kom moti honom griþvngr mikill. óð hann a siainn vt ok gelldi ogvrliga. fiolþi landvǫtta fylgði honom. þaðan for hann i brót ok svðr fyrir Reykianés. ok villdi ganga vpp a Vikarsskeið. þar kom i moti honom bergrisi. ok hafði iarnstaf i hendi. bar hofvð hans hǫra enn fiollinn ok margir aðrir iotnar með honom. þaðan for hann ꜹstr með endilongo landi. var þa ecki segir hann nema sandar ok ꜹrǫfi. ok brim mikit fyrir vttan. [101] enn haf sva mikit millom landanna segir hann. at ecki er langskipom fǫrt. þa var Broddhelgi (i) Vapnafirþi. Eyiolfr i Eyiafirði Valgerðarson. þorðr gellir i Breiðafirði. þoroddr góði i Avlbvsi. Siþan sneri Danakonvngr liþi sino svðr með landi ok for siðan til Danmerkr. Enn Hakon iarl let byggva land allt enn gallt onga skatta Danakonvngi.

Qvanfang Sveins konvngs.

38. Sveinn son Haralldz Danakonvngs. sa er siðan var kallaðr tivgvskegg. hann beiddiz rikis af Haralldi konvngi feðr sinom. var þa sem fyrr at Haralldr konvngr villdi ecki riki fá honom ok tviskipta Danavelldi. þa aflar Sveinn ser herskipa ok segir at hann vill fara i viking. Enn er lið hans kom allt saman. var kominn til liðz við hann Palnatoki af Jomsvikingom. Sveinn hellt þa til Siálandz ok inn i Limafiorð. Var þar fyrir Haralldr konvngr með skipom sinom. bioggvz þeir at fara i leiðangr. Sveinn lagði til orustv við hann. ok varþ þar bardagi mikill. Dreif lið til Haralldz konvngs. sva at Sveinn var ofrliþi borinn ok flyði hann. þar feck Haralldr konvngr sár þꜹ er hann leiddo til bana. Siþan var Sveinn tekinn til konvngs i Danmorko. þa var Sigvaldi iarl yfir Jomsborg a Vindlandi. hann var son Strvtharalldz konvngs. er raðit hafði fyrir Skáney. Brǫðr Sigvallda voro þeir Hemingr ok þorkell hinn hafi. þa var ok hofðinngi yfir Jomsvikingom Bvi digri af Borgvnndarholmi ok Sigvrðr broðir hans. þar var ok Vagn Aka son ok þorgvnno systur Bva. Sigvalldi iarl hafði hondom tekit Svein konvng. ok flutt hann til Vindlandz i Jomsborg ok nꜹðgaði hann til sǫtta við Bvrizleif Vinda-

konvng. ok til þess at Sigvalldi skylldi geyra sø̨tt milli þeirra. Sigvalldi iarl atti þa Astriþi dottvr Bvrizleifs konvngs. enn at oðrom kosti sagði iarl at hann mvndi fá Svein konvng i hendr Vindom. Enn konvngr vissi þat. at þeir mvndo kvelia hann til bana. jatti hann fyrir þat sø̨ttargerð iarls. Sigvalldi iarl dø̨mði þat at Sveinn konvngr skylldi fa Gvnnhilldar dottvr Bvrizleifs konvngs. enn Bvrizleifr konvngr skylldi fa þyri Haralldzdottvr systur Sveins konvngs. enn hvartveggi þeirra skylldi hallda rikinv. ok skylldi vera friþr milli landa. For þa Sveinn konvngr heim i Danmork með Gvnnhilldi konv sina. þeirra seynir voro þeir Haralldr ok Knvtr hinn riki. J þann tima heitvðoz Danir miog at fara með her i Noreg a hendr Hakoni iarli.

Heitstrengingar Jomsvikinga.

39. Sveinn konvngr gerði mannboð rikt. hann stefndi til sin ollum hofðingom þeim er voro i riki hans. hann ø̨tlaði at erfa Haralld foðvr sinn. Litlo fyrr hafði ok andaz Strvtharalldr a Skaneyio. ok Veseti i Borgvndarholmi. faðir þeirra Bva digra. [102] Sveinn konvngr sendir orð Jomsvikingom. at Sigvalldi ok Bvi ok brø̨ðr þeirra skyldi þar koma. ok erfa feðr sina at þeirri veizlu er konvngr gerði. Jomsvikingar foro til veizlunnar með ollu liði sino þvi er frø̨knazt var. þeir hofðo .xl. skipa af Vindlandi. enn .xx. skip af Skáni. Kom þar saman allmikit fiolmenni. Fyrsta dag at veizlunni aðr Sveinn konvngr stigi i hasø̨ti fǫðvr sins drack hann minni hans. ok strengði heit aðr .iij. vetr vø̨ri liðnir. at hann skylldi kominn með her sinn til Englandz ok drepa Aþalrað konvng eða reka hann or landi. þat minni skylldo allir drecka. þeir er at erfino voro. þvi nø̨st var skenkt Jomsvikingom fyrst hofðingiom þeirra hin stø̨rsto horn af hinom sterkazta dryck er til var. Enn er þat minni var af drvckit. þa skylldi drecka Krist(z) minni allir menn. ok var Jomsvikingom ø̨ borit fvllaz. Hit þriþia var Mikials minni ok drvcko þat allir. Eftir þat drack Sigvalldi iarl minni feðr sins ok strengði heit. at aðr .iij. vetr vø̨ri liðnir. skylldi hann vera kominn i Noreg ok drepa Hakon iarl eða reka hann or landi. Siðan strengði heit þorkell hinn háfi broðir hans. at hann skylldi fylgia Sigvallda broðvr sinom til Noregs ok flyia eigi or orusto meðan Sigvalldi berþiz þa eftir. þa strengði heit Bvi digri. at hann skylldi fara til Noregs ok flyia eigi or orusto fyrir Hakoni iarli. þa strengði heit Sigvrþr broðir hans. at hann mvndi fara til Noregs ok flyia eigi meðan meiri lutr vø̨ri eftir Jomsvikinga ok berþiz. þar nø̨st strengði heit Vagn Akason at hann skylldi fara með þeim til Noregs ok koma eigi aptr

fyrr enn hann hefði drepit þorkel leiro ok gengit i reckío bia Inngibiorgo dottvr kans vttan frǫnda rað. Margir aðrir hofðinngiar strengðo heit ymissa luta. Drvcko menn þann dag erfit. Enn eftir vm morgininn. þa er Jomsvikingar voro odrvcknir. þottvz þeir hafa fvllmǫllt. eiga þa málstefnor sinar. ok raða hvernig þeir skvlu til ǫlla of ferþina. Raða þat af at bvaz sem skiotazt. bva þegar skip sin ok herlið. Varþ þat allfrǫgt viða vm lond.

Eirikr iarl dro lið at ser.

40. Eirikr iarl Hakonarson spyrr þessi tiþinndi. hann var þa a Rꜹmariki. dró hann þegar lið saman ok for til Vpplanda. ok sva norðr vm fiall til þrandheims a fvnd Hakonar iarls. Sva segir þorþr Kolbeinsson i Eiriksdrapo.

Ok sannliga svnnan
sazt vik bvendr rikir.
striþ of stala meiða
stór hersꜹgvr foro.
svðlongom fra ek sveiða
svnnr af dregnom hlvnni
vagns of vatn of þrvngit
vigmeiðr Dana skeiðom.

Liðssamnaðr Hakonar iarls.

41. Hakon iarl ok Eirikr iarl skera ýpp heror vm oll þrǫndalꜹg. þeir sendo boð a Mǫri[1] hvartveggio [103] ok Rꜹmsdal. sva norðr i Nꜹmodal ok Halogaland. stefna ýt ollum almenninngi at liþi ok skipom. Sva segir i Eiriksdrapo.

Miog lét margar sneckior
mǫrðar ꜹrr sem knꜹrro
oðr vex skalldz ok skeiðar
skiallddynr a brim hrynia.
þa er olitinn ýtan
elherðir fꜹr gerðar
morg var lind fra landi
lꜹnd sins fꜹðvr rendo.

Hakon iarl hellt þegar svðr a Mǫri a niosn ok i liðsamnat. enn Eirikr iarl dró saman herinn ok flutti norðan.

Hakoni iarli kom hersaga.

42. Jomsvikingar helldo liþi sino til Limafiarðar ok sigldo þaðan ýt i haf. ok hofðo .lx. skipa. þeir komv at Ogðom. hallda þegar liþi sino norðr a Rogaland. toko þa at heria þegar er þeir koma i riki Hakonar iarls ok fara sva norðr með landi við herskilldi. Geirmvndr het sa maðr er for með hleypiskvto eina ok nockvrir menn með honom. hann kom fram norðr a Mǫri ok fann þar Hakon iarl. hann geck inn fyrir borðit. ok sagði iarli tiþinndi þꜹ. at herr var svðr i landi kominn af

[1]) mǫiri *Cd.*

Danmorko. Jarl spvrþi ef hann vissi sannindi a þvi. Geirmvndr bra v́pp hendinni annarri. var þar af hreifinn. segir at þar voro iartegnir. at herr var landi. Eftir þat spvrði iarl gerla at vm her þenna. Geirmvndr sagði at þat voro Jomsvikingar. ok hofðo drepit marga menn ok viða rǫnt. Fara þeir segir hann skiótt ok akafliga. vǫntir ek at eigi mvni langt liða. aðr þeir mvni her niðr koma. Siþan reyri iarl alla fiorðo inn með oðrv landi enn v́t með oðrv. for dag ok nótt ok hafði niosn hit efra vm eið. for sva svðr i Fiorðo. sva ok norðr aftr til motz við Eirik iarl. Sva segir i Eiriksdrapo.

Sotti iarl sa er atti
ognfroðr a lꜹg stoði
hrefnis hafa rafna
hót Sigvallda at móti.
margr skalf hlymr enn hvergi
hvggendr bana vgðo
þeir er gato sia slita
sárgams blꜹðom ára.

Eirikr iarl for norðan með herinn sem skiotaz.

Sigvalldi leitaði Hakonar iarls.

43. Sigvalldi iarl hellt liþi sino norðr vm Stað. lagði fyrst til Hereyia. Enn þótt þeir fyndi landzmenn sogðo þeir alldri hit sanna til Hakonar iarls. Jomsvikingar herioðo hvar sem þeir foro. þeir logðo vttan at Hꜹð. rvnno þar vpp ok herioðo. fǫrðo til skipa bǫði man ok bv́. enn drapo karla þa sem at var vigt. Enn er þeir foro ofan til skipa. kom til þeirra gamall bondi einn. þar sem var sveit Bva. Bondi mǫllti. þer farit ohermannliga. rekit til strandar kyr ok kalfa. vǫri yðr meiri veiðr at taka biorninn. er nv er nǫr kominn a biarnhalsinn. Hvat segir karl segia þeir. kanntv nockvt segia oss til Hakonar iarls. Bondi svarar. Hann reyri i gǫr inn i Horvnndarfiorð ok hafði eitt skip eða tvꜹ. eigi voro fleiri enn .iij. ok hafði ecki til yðar spvrt. [104] þeir Bvi hlꜹpa þegar til skipanna. ok lata lꜹst allt herfangit. Bvi mǫllti. Neytom ver nv er ver hofvm fengit niosn af iarli ok verom nǫst sigrinom. Enn er þeir koma a skipin. roa þeir þegar v́t. Sigvalldi iarl kallaði a þa ok spvrþi tiþinnda. þeir sogðo at Hakon iarl var þar inn i fiorðinn. Siþan leysir iarl flotann. ok roa þeir fyrir norðan eyna Hꜹð. ok sva inn vm eyna.

Vpphaf orusto a Hiorvngavagi.

44. Hakon iarl ok Eirikr iarl son hans lago i Hallkelsvik. var þar saman kominn herr þeirra allr. hofðo þeir halft annat hvndrat skipa. þeir hofðo þa spvrt at Jomsvikingar hofðo lagt vttan at Hꜹð. Reyro þa iarlar svnnan at leita þeirra. Enn er þeir koma þar sem heitir

Hiorvnngavágr þa finnaz þeir. Skipa þa hvarirtveggio liþi sino til atlogo. Var i miþio liði merki Sigvallda iarls fram borit. þar i mót skipar Hakon iarl til atlogo. hafði Sigvalldi iarl .xx. skip enn Hakon iarl .lx. skipa. J liði Hakonar iarls voro þessir hofðinngiar. þorir hiortr af Halogalandi. Styrkarr af Gimsom. J annan fylkinngararm var Bvi digri. ok Sigvrðr broðir hans með .xx. skipom. þar lagði i moti Eirikr iarl með .lx. skipa. voro með honom þessir hofðinngiar. Gvðbrandr hvíti af Vpplondom. ok þorkell leira. vikverskr maðr. J annan fylkinngararm lagði fram Vagn Akason með .xx. skipom. enn þar i mot Sveinn Hakonarson ok með honom Skeggi af Yriom af Vpphꜹgi. ok Rognvalldr or ǫrvik af Staði með .lx. skipa. Sva segir i Eiriksdrapo.

Enn i gegn at gvnni
glǫheims skriðo mǫvar
rendi langt fra landi
leiðangr Dana skeiðom.

þǫr er jarl vnd árom
ǫrins gvllz a Mǫri
barms rak vigg vnd vorgom
valkesti rꜹð flestar.

Sva segir Eyvinndr skalldaspillir i Haleyiatali.

þar var minnztr
meinvinnondom
Yngvifreyrs
ondverþan dag
fagnafvndr
er flota þeystv

iarðraðendr
at eyrinndom.
þa er sverþalfr
svnnan kniði
lagar stóð
at liþi þeirra.

Siþan logðo þeir saman flotann. ok tokz þar hinn grimmazta orusta. ok fell mart af hvaromtveggiom. ok myklv fleira af Hakonar liþi. þvi at Jomsvikinngar borðvz vel ok rꜹstliga. skvtv þeir allt i gognom skiolldona. ok var sva mikill vapnabvrðr at Hakoni iarli at brynia hans var slitin til onytz sva at hann kastaði af ser. Sva segir Tinndr Hallkelsson.

Varða gims sem gerði
gerþr bivglimom herþa
gnyr ox Fiolnis fýra
farlig sǫinng iarli.
þa er hringfain Hanga
hrynserks viðom brynio.

hrvðvz riðmarar roða
rastar varþ at kasta.
þars i svndr a sanndi
Sꜹrla blǫr fyrir iarli
þess hefir seggia sessi
serks hringofin merki.

Sagt fra Bva eli. avnnvr atlaga.

45. [105] Jomsvikingar hofðo skip stǫrri ok borðme(i)ri. enn hvarirtveggio sottv hit harðazta. Vagn Akason sotti sva hart fram at skipi Sveins Hakonarsonar at Sveinn let siga a hꜹmlo vndan ok hellt við

flotta. þa lagði þanngat til Eirikr iarl ok geck fram i fylking móti Vagni. Let Vagn þa vnndan siga. ok lago skipin sem i fyrsto hofðo legit. þa reð iarl aptr til liðz sins. ok hofðo þa hans menn vnndan hamlat. enn Bvi hafði þa hoggvit tengslin ok ętlaði at reka flottann. þa lagði Eirikr iarl sibyrt við skip Bva. ok varþ þar hoggorusta hin snarpazta. logðo tvꜹ eða þriv Eiriks skip at skipi Bva[1] eino. þa gerþi illviðri ok el mikit sva at haglkorn eitt vá eyri. þvi nęst hio Sigvalldi iarl tengslin ok villdi flyia. sneri hann vnndan skipi sino. Vagn Akason kallaði a hann ok bað hann eigi flyia. Sigvalldi iarl gaf ecki gꜹm at hvat hann sagði. þa skꜹt hann Vagn spioti til Sigvallda ok lꜹst þann er við styrit sat. Sigvalldi iarl reyri brot með halfan fiorða tog skipa. enn eftir la .xxv. þa lagði Hakon iarl sibyrt við skip Bva. varþ þa Bva monnom skamt hꜹggva i millum. Vigfvss Vigaglvmsson tok ýpp nefsteðia er la a þilionom. er maðr hafði hnoðit við hvgro a sverþi. Vigfvss var allsterkr maðr. hann kastaði steðianom .ij. hondom i hofvð Aslaki holmskalla sva at geirrinn stoð i heila niðri. Aslak hofðo ecki aðr iarn bitit eða vapn. enn hann hafði hoggvit til beggia handa. hann var fostri Bva ok stafnbvi. Enn annarr var Havarþr hoggvanndi. hann var stercr maðr ok allfrękn. J þessari atsokn gengo ýpp Eiriks menn a skip Býa. ok aftr at lyptinngonni at Bva. þa hio þorsteinn miðlangr til Bva vm þvert ennit i gegnvm nefbiorgina. varþ þat allmikit sár. Bvi hio til þorsteins vttan a siðvna ok tok i svndr manninn i miðio. þa tok Bvi ýpp .ij. kistvr fvllar gvllz ok kallaði hátt. Fyrir borð allir Bva þegnar. Siþan steyptiz Bvi vttanborðz með kistvrnar. ok margir hans menn lꜹpo þa fyrir bo(r)ð. enn svmir fellu a skipino. þvi at eigi var gótt griþa at biðia. Var þa hroðit skip Bva allt milli stafna. ok siðan hvert at oðrv. Siþan lagði Eirikr iarl at skipi Vagns. ok varþ þar allhꜹrð viðtaka. Enn at lyctom varþ hroðit skip Vagns. enn hann handtekinn ok .xxx. manna með honom. ok flvttir a land ýpp bvnðnir. þa geck til þeirra þorkell leira. ok męllti. þess strengðir þv heit Vagn at drepa mig enn mer þikkir nv likara at ek drepa þig. þeir Vagn sato a ein[106]ni lág allir saman. þorkell hafði oxi mikla ok drap þann fyrst er vtarst sát a láginni. þeir Vagn voro sva bvndnir at einn strengr var snvinn at fótvm þeim ollum. enn lꜹsar voro hendr þeirra. þa męllti einn þeirra. Dalk hefi ek i hendi. ok mvn ek stinga i iorðina ef ek veit nockvt þa er hofvðit er af mer. Siþan var sa maðr hoggvinn. ok fell niðr dalkrinn or hendi honom. þa sat maðr friþr ok hęrðr vel. hann sveipti hárino fram yfir hofvð ser ok retti fram halsinn

[1]) sk. *tilf. Cd.*

ok mǫllti. Gior eigi harit i bloði. Einn maðr tok harit i hond ser ok hellt fast. þorkell reiddi oxina. Vikinngrinn kipti harino fast. sva at (sa) let eftir er hárino hellt. oxin reið a baðar hendr honom ok tok af. sva at oxin nam i iorðv[1] stað. þa kom at Eirikr iarl ok spvrði. Hverr er þessi hinn friþi maðr. Sigvrþ kalla mig segir hann. ok em ek kenningarson Bva. Villtv hafa griþ segir iarl. þat skiptir hverr byðr segir Sigvrðr. Jarl svarar. Sa byðr er valld hefir til. Vil ek þa segir Sigvrðr. Var hann þa tekinn or strenginom. þa mǫllti þorkell leira. Villtv iarl þessa menn alla lata griþ hafa. þa skal Vagn Akason alldri með lifi fara. Leypr þa fram með reidda oxina. Enn vikingr Skarði reiddi sig til fallz i strenginom ok fell fyrir fǿtr þorkeli. þorkell fell flatr vm hann. Vagn þreif þa oxi hans. reiddi vpp ok hio þorkel með banahog. þa mǫllti iarl. Vagn villto griþ hafa. Vagn svaraði. Vil ek ef ver hofvm allir. Eirikr iarl mǫllti þa. Leysi þa or strennginom. Ok sva var gert. Voro .xviij. drepnir. enn .xij. hofðo griþ.

Slitið samnaði Hakonar iarls.

46. Hakon iarl sat a eino tre ok margir menn með honom. þa gall strengr a skipi Bva. enn or sv kom a Gizvr af Valldresi lendan mann. hann sat nǽst iarli ok var hann bvinn allvegliga. Siðan gengo menn út a skipit ok fvnndo þar Havarþ hoggvannda. hann stoð a kniam út við borð. þvi at fǿtr voro af honom hꜹgnir. hann hafði boga i hendi. Havarðr spvrþi. Hverr fell af laginni. þeir sogðo at sa het Gizvrr. þa varþ minna happit enn ek villda sagði hann. Ærit er ohapp þitt segia þeir. ok eigi skalltv vinna fleiri. Drepa þeir hann þegar. Siþan var valrinn kannaðr ok borit fe til lutskiptis. Sva var sagt at halfr þriði togr skipa var hroðinn af Jomsvikingom. Sva segir Tinndr.

Vann a Vinda sinni
verþbioðr hvgins ferþar
beit sólgagar seilar
sverðz eggia spor leggi.
aðr hiormeiðir hrioða
hǫting var þat mǿti
leiðar langra skeiða
liðz halfan tog þriðia.

Siþan skilia þeir her þenna. Ferr Hakon iarl til þrandheims ok lika[107]þi stórilla er Eirikr hafði griþ gefit Vagni Akaseyni. þat er sogn manna at Hakon iarl hafi i þessi orusto blotit til sigrs ser Erlinngi seyni sinom. ok siðan gerþi elit. sneri þa mannfallino a hendr Jomsvikingom. Eirikr iarl for þa til Vpplanda ok sva ꜹstr i riki sitt. for Vagn Akason með honom. þa gipti Eirikr iarl Vagni Ingibiorgo dottvr þorkels leiro. ok gaf honom langskip gótt með ollum reiða. ok feck honom skipan til.

[1]) iorða *Cd.*

Skilþoz þeir hinir kø̨rstv vinir. for þa Vagn heim svðr til Danmerkr ok varþ siðan agø̨tr maðr ok er mart stórmenni fra honom komit.

Drap Haralldz konvngs grænska.

47. Haralldr grenski var konvngr a Vestfolld sva sem fyrr var ritat. hann feck Asto dottvr Gvðbrandz kvlu. Eitt svmar þa er Haralldr grenski for i Avstrveg i hernat at fa ser fiar kom hann i Sviþioð. þa var þar konvngr Olafr sø̨nski. hann var son Eiriks konvngs hins sigrsø̨la ok Sigriðar dottvr Skoglartosta. var Sigriþ þa eckia ok atti morg bv́ ok stór i Sviþioð. Enn er hon spvrði at þar var við land kominn Haralldr grenski skamt i brót fostbroðir hennar. þa sendi hon menn til hans. ok bꜹð honom til veizlo. Hann for við micla sveit manna til Sigriþar. þar var allgoð veizla ok var drvckit kappsamliga. Vm kvelldit er konvngr for til hvilo. þa var þar sø̨inng tiolldvt pellum ok bvin dyrðligom klø̨ðom. J þvi herbergi var fátt manna. Enn er konvngr var af klø̨ddr ok i hvilo kominn. kom þar drottning ok skenkti honom sialf ok lockaði hann miog til at drecka ok var hin bliðazta. Konvngr var allmiog drvckinn. ok þꜹ bø̨ði. þvi nø̨st sofnaði konvngr. enn drottning geck i brót. Sigriþ var hin vitrazta kona. ok forspá vm marga luti. Eftir vm morgininn var veizla hin kapsamligzta. Enn þar varþ sem iafnan verþr. þa er menn verþa allmiog drvcknir. at inn nø̨sta dag eftir varazt flestir dryckinn. Drottning var kát ok tꜹlvðo þꜹ konvngr mart sin a milli. sagði hon sva. at hon virði eigi minna eignir þø̨r er hon atti i Sviðioð. enn konvngdóm hans i Noregi ok riki. Við þessar rø̨ðvr varþ konvngr oglaðr. ok fannz fátt vm allt. Siþan bioz konvngr i brót ok var allhvgsivkr. enn drottning var hin glaðazta ok leiddi hann v́t með storom giofvm. Haralldr for þa vm hꜹstit aptr til Noregs. var hann heima vm vettrinn ok helldr okátr. Eftir vm svmarit for hann i Avstrveg með liþi sino. ok hellt til Sviðioðar. Hann sendi orð Sigriði drottningv at hann vill finna hana. Hon reið a fvnd hans. ok talaz þꜹ við. hann vekr bratt þat mal ef Sigrið villdi giptaz honom. Hon sagði at þat var honom hegomamal ok hann var aðr sva vel kvangaðr at honom er fvllrø̨ði i. Hann svar(a)ði. [108] Vist er Asta goð kona ok gofvg. enn ecki er hon sva storborin sem ek em. Sigriðr svaraði. Vera kann þat at þv ser ø̨ttstø̨rri enn hon. enn þat mvnda ek þo ø̨tla. at með henni mvndi vera beggia yckvr haminngia. Litlu skiptvz þꜹ fleirom orðom við. aðr drottning reið a brꜹt. Haralldi konvngi var helldr skapþvngt. hann bioz at riða v́pp a land ok fara enn a fvnd Sigriðar drottningar. Margir hans menn lottv hann þess. enn eigi at siðr for

hann með micla sveit manna. ok kom til þess bǫiar er Sigrið drottning reð fyrir. þat sama kvelld kom þar annarr konvngr. sa het Visivalldr ꜹstan or Garþariki. Sa for at biðia hennar. þeim var skipat baðom konvngom i eina stofv micla ok ollu liþi þeirra. var þar sǫmiliga fyrir bviz. skorti eigi dryck vm kvelldit sva afennginn at allir voro fvlldrvcnir. Ok hofvtverþir ok ýtverþir voro sofnaðir. þa sꜹmv nótt lét Sigrið drottning veita þeim atgongo. bǫði með elldi ok vapnom. Brann þar stofan ok þeir menn sem inni voro. enn þeir voro drepnir er ýt komvz. Sigrið sagði at sva skylldi hon leiða smakonvngom at fara af oðrom londom til þess at biðia hennar. Var hon siðan kollut Sigrið hin[1] stórraða.

Fæddr Olafr konvngr helgi.

48. þann vetr var aðr Jomsvikinga orusta a Hiorvnngavági. Rani hafði eftir verit at skipom þa er Haralldr grenski reið a land vpp með liþi sino. Enn er þeir spvrðo at Haralldr var af lifi tekinn. foro þeir brót sem skiotaz ok aptr i Noreg ok sogðo þessi tiþinndi. Rani sagði Asto atbvrþ of fꜹr þeirra. ok hverra eyrinnda hann hafði farit a fvnd Sigriðar drottningar. Asta for þegar til Vpplanda til foðvr sins er hon spvrþi þessi tiþinndi ok tok hann vel við henni. enn bǫði þꜹ voro miog reið vm þa raðaǫtlan er verit hafði i Sviþioð ok Haralldr hefði henni ǫtlat einlǫti. Asta Gvðbrandzdottir ol sveinbarn þa vm svmarit. Sveinninn var vatni ꜹsinn ok nefndr Olafr. Rani ios hann vatni ok var sveinninn þar vpp fǫddr með moðvr sinni.

(Frá Hákoni jarli.)

49. Hakon iarl reð allt Noregi hit ytra með sia. ok hafði hann til forraða .xvi. fylki. Enn siðan er Haralldr hinn harfagri hafði sva skipat at iarl skylldi vera i hverio fylki. þa hellzt þat lengi siðan. hafði Hakon iarl .xvi. iarla vndir sig. Sva segir i Velleklo.

Hvar veit olld vnd einom
iarðbyggvis sva liggia
þat skyli herr of hvgsa
hiarl sextan iarla.
þess riðr fvrs með fiorom
folkleikr Heðins reikar
lungs vnnaðar linna
lofkenndr himins endom.

Meðan Hakon iarl reð fyrir Noregi var goð árferþ i landi ok goðr friþr innanlandz með bǫndom. Var iarl vinsǫll við bǫndr langa hriþ ǫfi sinnar. Enn er a leið. gerþizt þat miog at [109] vm iarl at hann var vsiðvgr vm kvennafar. þvi at Hakon iarl let taka rikra manna dǫtr ok flytia heim til sin. hann la hia þeim vikv eða tvǫr. enn sendi þǫr heim

[1]) hiɴ *Cd.*

siðan. ok feck hann af þvi oþocka mikinn af frędndom kvennanna. ok toko bęndr at kvrra illa. sva sem þręndir ero vanir vm þat er þeim er i moti skapi.

(Ferð þóris klõkku at leita Ólafs Tryggvasonar.)

50. Hakon iarl fęr nockvrn pata af þvi at sa maðr mvn vera fyrir vestan haf er Oli nefndiz. ok hallda þeir hann þar fyrir konvng. Enn iarl grvnaði at nockvrra manna frasꜷgn at vera mvndi einnhverr af konvngaętt i Noregi. Honom var sagt at Ali kallaðiz gerðzkr at ętt. enn iarl hafði spvrt at Tryggvi Olafsson hafði átt son er farit hafði ꜷstr i Garþariki. ok þar vppfęzt með Valldimar konvngi. ok heti sa sveinn Olafr. Jarl hafði ok miog at spvrningom leitt of þann mann. ok grvnaði at sa hinn sami mvndi nv vera kominn i Vestrlondin. Maðr er nefndr þorir klacka vin mikill Hakonar iarls. hann var longom i viking. enn stvndom i kꜷpferþom. honom var viþa kvnnigt fyrir. þann mann sendi Hakon iarl vestr vm haf. bað hann fara kꜷpferþ til Dyflinnar. sem þar var morgom titt. ok skynia hverr maðr Oli þessi vęri. Enn ef hann spyrr þat til sannz at þar vęri Olafr Tryggvason eða annarr nockvrr af norręnni konvngsętt. þa skylldi þorir koma við hann svikrędom nokkorom. ef hann mętti.

(Ólafr Tryggvason kom i Noreg.)

51. Siðan for þorir vestr til Jrlandz til Dyflinnar ok spvrði þar til Ola. var hann þa með Olafi konvngi qvaran magi sinom. Kom þorir ser i tal við Ola braðliga. Var þorir orðspakr maðr. Enn er þeir hofðo mart talat. spvrði Oli af Noregi. fyrst fra Vpplendinngakonvngom. hverir þa voro a lifi eða hvat riki þeir hofðo. hann spvrði ok vm Hakon iarl hver vinsęlþ hans vęri innanlandz. þorir svaraði. Jarlinn er sva rikr maðr at engi þorir annat at męla enn hann vill. enn þat velldr þvi. at hvergi er i annan stað til at ganga. enn þer satt at segia. veit ek margra gofvgra manna skaplyndi. ok sva alþyðvnnar at þess vęri fvsaztir. at nokkvrr konvngr kvęmi þar til rikis af ętt Haralldz hins harfagra. Enn ver siam nv ongan til fyrir þvi. at þat er nv reynt at illa dvgir at beriaz við Hakon iarl. Enn er þeir toloðo þetta iafnan. lętr Oli vppi nafn sitt ok ętt fyrir þori. ok spyrr hann raðz hvat hann hyggi. ef Olafr ferr til Noregs. hvart hann ętlar at bęndr mvndi vilia taka við honom til konvngs. þorir eggiaði hann miog þessarrar ferþar ok lofaði hann akafliga ok atgervi hans. Tok Olafr þa miog fysa at fara til áttiarðar sinnar. Sigldi Olafr þa vestan með fimm skipom.

fyrst til Svðreyia. var þorir i ferð með honom. þaðan sigldi [110] hann til Orkneyia. Sigvrþr iarl Hloðvirsson lá þa i Rognvalldzey i Asmvndarvági með eitt langskip ok ętlaði yfir a Katanes. þa sigldi Olafr liþi sino vestan at eyionom ok lagði þar til hafnar. þvi at Petlandzfiorðr var eigi fęrr. Enn er Olafr vissi at iarl la þar fyrir. let hann kalla iarl til sin. Enn er iarl kom þar hofðo þeir fátt talað aðr Olafr segir at iarl skylldi skiraz lata ok allt landzfolk hans. Enn at oðrom kosti skylldi hann þa deyia þegar. enn Olafr kvez mvndo fara með elldi of eyiarnar ok eyða land þat. nema folkit kristnaþiz. Enn sva sem iarl var þa við kominn. kꜹs hann helldr at taka skirn. var hann þa skirðr ok þat folk sem þar var með honom. Siþan svarþi iarl Olafi eiða ok gerþiz hans maðr. ok feck honom i gisling son sinn er het Hvelpr eða Hvnndi. ok hafði Olafr hann til Noregs með ser. Sigldi Olafr þa ꜹstr i haf ok kom af hafi vtan at Morstr. geck þar fyrst a land i Noregi. ok let þar syngva messv i landtialldi. Var siðan i þeim sama stað kirkia ger. þorir klacka sagði Olafi at þat eina var honom rað at gera ecki bert vm hverr hann vęri. ok lata onga niosn fara fyrir ser. ok fara sem akafligaz a fvnd iarls ok lata hann obvinn við verþa. Olafr gerir sva. ferr norðr nótt ok dag sva sem leiði gaf. ok gerði ecki landzfolkit vart við sig. Enn er hann kom norðr fyrir Agðanes spvrþi hann at Hakon iarl var i firðinom. ok þat með at hann var osáttr við bęndr. Enn er þorir heyrði þetta sagt. þa var miog a annan veg enn hann hvgði. þvi at eftir Jomsvikinga orusto voro allir menn i Noregi fvllkomnir vinir Hakonar iarls fyrir sigr þann er hann hafði fengit. ok frelsat land allt af ofriþi. enn nv var sva illa til borit at hofðinngi mikill er kominn i landit. enn bęndr voro osattir við iarlinn.

(Flótti Hákonar jarls.)

52. Hakon iarl var a veizlo i Gꜹlardal at Meðalhvsvm. enn skip hans lago út við Viggio. Ormr lyrgia het maðr rikr bondi. hann bio a Bynesi. hann atti konv þa er Gvðrvn het dottir Bergþors af Lunndom. hon var kꜹllvð Lvndarsol. hon var kvenna friþvzt. Jarl sendi þręla sina til Orms þeirra eyrinnda at hafa Gvðrvnv konv Orms til iarls. þręlar baro vpp eyrinndi sin. Ormr bað þa fyrst fara til náttverþar. Enn aðr þręlar hofðo matazt voro komnir til Orms margir menn or bygðinni er hann hafði orð sent. Let Ormr þa engan kost at Gvðrvn fęri með þręlonom. Gvðrvn bað þa sva segia iarli at hon mvndi eigi til hans koma. nema hann sendi eftir henni þorv af Rimvl. hon var

hvsfreyia rik ok ein[1] af vnnastom iarls. þrǿlarnir segia at þeir skylldo sva þar koma oðrv sinni. at bondi ok hvsfreyia mvndo þessa iðraz. litlo siðarr ok heitaz þrǿlarnir miog ok foro i brót siðan. Ormr let fara herꜹr [111] fiogvrra vegna vm bygðina ok let þat boði fylgia at allir skylldo með vopnom fara at Hakoni iarli ok drepa hann. ok sendi til Halldors a Skerþingsstaði. enn Halldorr let þegar fara heror. Litlo aðr hafði iarl tekit konv þess mannz er Bryniolfr het. ok var þat verk allmiog oþockat. ok var þa við sialft at þeir mvndi ganga at iarli. Eftir herboði þesso liop vpp mvgi mannz. ok sótti til Meðalhvsa. Enn iarl feck niosn ok for af bǿnvm með lið sitt ok i dal divpan. þann er nv er kallaðr Jarlsdalr siðan. ok leyndoz þeir þar. Eftir vm daginn hafði iarl niosn af bǿndaherinom. Bǿndr toko vego alla. ok ǿtlvðo hellzt at iarl mvndi hafa farit til skipa sinna. enn fyrir skiponom reð þa Erlendr son hans. hinn mannvǿnsti maðr. Enn er nattaði dreifði iarl liðino ok bað fara markleiði vt til Orkadals. ok mvn enngi maðr yðr mein gera ef ek em hvergi i nand. giorið orð Erlendi at hann fari v́t or firðinom. ok hittomz ver a Mǿri. enn ek mvn vel fá leynt mer fyrir bondom. For hann þa einn samt ok þrǿll hans með honom er þormvðr karkr het. Jss var a Gꜹl ok hratt iarl þar v́t a hesti sinom ok þar let hann eftir mottvl sinn. enn þeir foro i helli þann er siðan er kallaðr Jarlshellir. þar sofnvðo þeir. Enn er Karcr vaknaði sagði hann drꜹm sinn. at maðr kom fyrir hellinn svartr ok illiligr. hann hrǿddiz at sia mvndi inn ganga. þessi maðr mǿllti. Nv er Vlli dꜹðr. Jarl sagði at Erlendr mvndi drepinn. Enn sofnar Karcr. ok lǿtr enn illa i svefni. enn er hann vaknar segir hann drꜹm sinn. at hann sa þa hinn sama mann fara ofan aftr. ok bað segia iarli at þa vorv lokin svnd oll. Karcr sagði iarli drꜹminn. grvnaði iarl at þat mvndi vera fyrir skamlifi hans. Siþan stoð iarl vpp ok gengo þeir heim a bǿinn Rimol. þa sendi iarl þrǿlinn a fvnd þorv. bað hana koma leyniliga til sin. Hon gerir sva ok fagnar vel iarli. Hann bað þorv fela sig vm nokkvrra natta sakir. þar til er bǿndr ryfi samnaðinn. Hon svaraði. Her mvn þin leitað vm bǿ minn bǿði v́ti ok inni. þvi at þat vita margir at ek mvn giarna hialpa þer allt þat er ek ma. Einn staðr er her sa a minom bǿ. er ek mvnda eigi kvnna at leita sliks mannz þat er svinabǿli nockvt. þꜹ koma þangat til. þa mǿllti iarl. Her skvlu ver vm bvaz. lifsins skal nv fyrst gǿta. þrǿllinn grof þar grꜹf micla ok bar i brꜹt molldina. siðan lagði hann þar viðo yfir. þora segir iarli tiþinndi þꜹ at Olafr Tryggvason vǿri kominn vtan i fiorðinn. ok hefði drepit Erlend son hans.

[1]) *saa rettet i Cd. for opr.* ergn.

Siþan geck iarl i grꜹfina ok Karcr með honom. enn þora (gerði) yfir með viðom. ok sopaði yfir molld ok myki ok rak þar yfir svinin. Svinabǫgli þat var vndir steini einom miclum.

Drepinn Hakon iarl enn illi.

53. [112] Olafr Tryggvason hellt vttan i fiorðinn með .v. langskipom. enn þa reyri innan i moti honom Erlendr iarls son með .iij. skipom. Enn er skipin nalgvðvz þa grvnaði Erlend at vfriþr mvndi vera ok snva at landi. Enn er Olafr sa langskipin[1] roa i moti ser. þa hvgði hann þar mvndo fara Hakon iarl ok bað róa eftir þeim sem akafligaz. Enn er þeir Erlendr voro komnir miog at landi reyro þeir þegar a grvnn ok liopo fyrir borð ok leitoðo til landz. þa rendo at skipin Olafs. þa sa Olafr at lagðiz maðr forkvnnliga friþr. Olafr þreif hialmvnvolin ok kastar at þeim manni. kom hꜹggit i hofvð Erlendi iarls seyni sva at hꜹssinn brotnaði til heila. Let Erlendr þar lif sitt. þeir Olafr drapo þar mart manna. enn svmt kom a flotta. svma toko þeir ok gafo griþ ok hofðo af tiþinndasꜹgn. Var þa Olafi sagt (at) bǫndr hofðo rekit Hakon iarl ok hann var forflótti fyrir þeim. — Siþan komv bǫndr a fvnd Olafs ok verþa hvarir oðrom fegnir ok taka þegar samlag sitt. Toko bǫndr hann til konvngs yfir sig. ok leita siðan allir saman eftir Hakoni iarli ok fara vpp i Gꜹlardal. ok þickir þat likazt at iarl mvni vera a Rimol ef hann er nockvr at bǫiom. þvi at þora var kǫrstr vin iarls i þeim dal. Fara þeir þannig ok leita hans vti ok inni ok finna hann eigi. Olafr atti hvsþing vti i garþinom. hann stoð vpp a stein þann hinn micla er stoð yfir svinabǫglino ok talaði fyrir monnom ok varþ þat i rǫðo hans. at þann mann mvndi hann gǫða bǫði at fe ok virþing er Hakoni iarli yrði at skaða. þessa rǫðo heyrðo þeir iarl ok Karkr þrǫll. hofðo þeir lios hia ser. þa mǫllti iarl. Hvi ertv sva ble(i)cr enn stvndom svartr sem iorð. er eigi þat nv at þv vilir svikia mig. Eigi segir Karcr. Við vorvm fǫddir a einni nótt segir iarl. mvn ok skamt verþa milli dꜹða ockars. Enn er kvelldaði for Olafr brót. Enn er nótt kom hellt iarl vꜹkv yfir ser. Karcr sofnaði. ok let illiliga. Jarlinn vacti hann ok spvrði hvat hann dreymði. Karcr svaraði. Ek var nv a Hlꜹðom ok lagði Olafr Tryggvason gvllmen a hals mer. Jarl svaraði. þar mvn Olafr lata hring bloðrꜹðan vm hals þer. ef þv finnr hann. vara þv þig sva. enn af (mer) mvntv gótt lióta sva sem fyrr hefir verit. ok svik mig eigi. Siðan vocþo þeir baðir. sva sem hvarr (vekti yfir oðrom). Enn i moti degi sofnaði iarl braþliga ok let hann illa. ok sva var mikit

[1]) langskipiɴ *Cd.*

bragð at þvi. at iarl skꜹt vndir sig hondonom ok nackanom. sva sem hana mvndi vilia vpp risa. hann let hátt ok ogvrliga. Enn Karcr varþ hrǿddr ok felmsfvllr. ok þreif knif mikinn af linnda ser ok skꜹt i gegnom barka iarls ok skar v́t or. Varþ þat bani Hakonar iarls. Siþan sneið Karcr hofvð af iarli ok liop i brót eftir þat. Vm daginn eftir kom hann a Hlaðir ok fǿrði Olafi hofvð Hakonar iarls ok sagði [113] alla atbvrði þessa ok viðrǿðo þeirra iarls. Eftir þat let Olafr leiþa Karc i brót ok hꜹggva af honom hofvð.

Brendr bv́kr Hakonar iarls.

54. Siðan for Olafr ok fiolþi bǿnda með honom v́t til Niðarholms. ok hafði með ser hofvð Hakonar iarls ok Karcs. Sa holmi var þa til þess hafðr at drepa þar þiofa ok illmenni. ok stoð þar galgi. ok let hann þar til bera hofvð iarls ok sva Karcs. Geck þa til herrinn ok ǿpti vpp ok grytto at ok mǿllto. at þar skylldi niðinngr fara með oðrom niðinngom Siþan lata þeir fara vpp i Gꜹlardal ok taka bv́k iarls ok brenna. Varþ her sva mikill mattr vm fiandskap þann er þrǿndir gerðo til Hakonar iarls at engi maðr matti hann nefna annan veg enn iarl hiṇn illa. var þetta kall haft lengi siðan. Enn hitt er sátt at segia fra Hakoni iarli at hann hafði marga luti til þess at vera hofðinngi. fyrst kynkvislir stórar. þar með speki ok kǿnleik at fara með rikdominom. rꜹskleik i orustom ok hamingio at vega sigrinn ok drepa fiandmenn sina. Sva segir þorleifr i Rꜹðfelldardrapo.

Hakon vitom hvergi
hafiz hefir rvnnr af gvnni
fremra jarl vnd folli
folk rúnar þer mána.
þv hefir oðlinnga Oðni
etr hrafn af ná getnvm
vera matto af þvi visi
viðlendr .ix. senda.

Manna orvaztr var Hakon iarl. Enn hina mestv vhamingio bar slikr hofðinngi til danardǿgrs sins. Bar þat mest at þa var sa timi kominn. at fyrirdǿmaz skylldi blótskaprinn ok blótmenninir. enn i staðinn komin¹ heilog trva.

Vpphaf Olafs konvngs Tryggvasonar.

Olafr Tryggvason var til konvngs tekinn i þrandheimi a allzheriar þingi vm land allt. sva sem haft hafði Haralldr hinn harfagri. Liop þa v́pp mvgr ok margmenni. ok villdi engi annat heyra enn Olafr vǽri til konvngs tekinn. For Olafr þa vm land allt ok lagði vndir sig. Sneriz til lyðni við hann allr landzlyðr i Noregi. sva þeir hofðinngiar

¹) ²) komiN *Cd.*

a Vpplondom eða i Vikinni er aðr hofðo halldit land af Danakonvngi. þa gerðvz þeir menn Olafs konvngs ok helldo land af honom. For hann sva yfir land hinn fyrsta vetr ok eftir vm svmarit. Eirikr iarl ok Sveinn iarl broðir hans ok vinir þeirra flyðo landit ok sottv ꜹstr i Sviavelldi til Olafs konvngs hins sęnska ok fengo þar goðar viðtokvr. Sva segir þorþr Kolbeinsson.

Meinremmir bra manna
margs fysa skop varga
lioða litla siðarr
lę Hakonar ęfi.
enn til landz þess er linndar
láðstafr vegit hafði
hrꜹstr þa er herfꜹr vestan
bygg ek komv son Tryggva.

Ok enn.

Hafði ser við ęri
slikr var ván at hánom
ꜹðz enn vpp vm kvęði
[114] Eirikr i hvg meira.
sótti reiðr at raðom
rann engi þvi manna
þralynndi gafz þręndom
þręnskr jarl konvng sęnskan[1].

Loðinn flvtti Astriði til Noregs.

56. Loþinn het maðr vikverskr ok ꜹðigr ok ęttaðr vel. Hann var optliga i kꜹpferþom enn stvnndom i hernaði. þat var eitt svmar at Loþinn for kꜹpferð i Avstrveg. atti hann einn skip ok hafði mikinn kꜹpeyri. Hann hellt til Eistlandz ok var þar i kꜹpstefno of svmarit. Enn meðan markaðrinn stoð. þa var þannig flutr margskonar kꜹpskapr. þar kom man mart falt. þar sa Loþinn konv nackveria er selld hafði verit mansali. ok kenndi hann at þar var Astriþr Eiriksdottir er att hafði Tryggvi konvngr. var hon þa vlik þvi sem fyrr. þa er hann sa hana. þvi at hon var þa fꜹl ok grvnnleit ok illa klędd. Hann geck til hennar ok spvrþi hvat hennar raðz vęri. Hon svaraði. þvngt er fra þvi at segia[2]. ek em selld mansali. Siðan konnvðvz þꜹ við. ok vissi Astriðr oll deili a honom. Astriþr bað at hann skylldi kꜹpa hana ok hafa brot með ser til fręnda hennar. Geyra man ek þer kost a þvi segir hann. Ek mvn flytia þig til Noregs. ef þv villt giptaz mer. Enn með þvi at Astriðr var þa nꜹðoliga við komin ok þat annat at Loðinn var storęttaðr maðr rꜹskr ok ꜹþigr þa heitr hon honom þesso til vtlꜹsnar ser. Siþan keypti Loþinn Astriþi. ok hafði hana með ser til Noregs ok feck hennar þa með fręnda raði. þeirra son var þorkell nefia. Dętr Astriðar ok Tryggva konvngs voro þęr Jngibiorg ok Astriþ(r). Seynir Eiriks bioðaskalla voro þeir Sigvrþr. Karlshofvð. Josteinn. þorkell dyrðill. ok voro allir gofgir menn ok ꜹðgir. ok atto bv ꜹstr i landi.

[1]) þręnskan *Cd.* [2]) sękia *Cd.*

Brǿðr .ij. bioggv ꜹstr i Vik. het annarr þorgeirr. enn annarr Hyrningr. þeir fengo dǿttra Loþins ok Astriðar. het onnvr Jngiriðr enn onnvr Jngigerðr.

Olafr konvngr boð(aði) kristni.

57. þegar Haralldr Danakonvngr Gormsson hafði við kristni tekit. senndi hann boð vm allt riki sitt. at allir menn skylldo skiraz láta ok snvaz til rettrar trvar. fylgði hann sialfr þvi boði. ok veitti þar styrk ok refsing er eigi gengi við ella. Hann sendi iarla tva i Noreg með liþ mikit. þeir skylldo boða kristni i Noregi. þat geck yfir i Vikinni þar er riki Haralldz konvngs stoð yfir ok skirðiz þa mart landzfolk. Enn bratt eftir dꜹða Haralldz konvngs for Sveinn tivgoskegg i hernat. son hans. bǿði i Saxland ok Frisland. enn at lyctom til Englandz. Enn menn þeir i Noregi. er við kristni hofðo tekit hvrfo þa aftr til blóta sem fyrr. ok sva gerðo menn norðr-j land. Enn er Olafr Tryggvason var konvngr orðinn i Noregi dvalþiz hann lengi of svmarit i Vikinni. Komv þar margir frǿndr hans til hans. ok mágar. hofðo margir verit miklir vinir foðvr hans. var honom þar fagnat með almiklom kǿrleik. Olafr [115] konvngr kallar a tal við sig moðvrbrǿðr sina ok Loþin stivpfoðvr sinn. mága sina þorgeir ok Hyrning. Siþan bar hann vpp fyrir þa með hinom mesta alhvga þat mal at þeir skylldo sialfr vndir taka með honom ok fylgia siðan með ollom mǿtti. at hann vill kristniboð vpp hefia of allt riki sitt. segir at hann skal þvi aleiþis koma at kristna allan Noreg eða deyia ella. Ek skal gera yðr rika menn ok micla. þvi at ek trvi yðr bezt fyrir sakir tengða ok frǿndsemi. Allir þeir iattoðo þesso sem konvngr bað. ok fylgia honom til þess er hann villdi ok allir þeir menn er þeirra raðom villdi fylgia. Geyrði þa Olafr konvngr þegar bert fyrir alþyðo. at hann vill bioða kristni ollum monnom i riki sino. Toko þeir fyrst at iatta þessv boði er aðr hofðo vndir gengit. voro þeir rikaztir af þeim monnom sem þar voro við. ok gerðo allir aðrir at þeirra dǿmom. Voro þa skirðir allir menn vm Vikina. For þá konvngr norðr i Vikina ok bꜹð ollum monnom at taka við kristni. Enn þeim er i moti mǿllto veitti hann storar refsinngar. enn drap svma. svma let hann hamla. enn rak svma or landi. Kom þa sva. at vm þat riki allt er fyrr hafði styrt Tryggvi konvngr faðir hans. ok sva þat er att hafði Haralldr grenski frǿndi hans. ok varþ þat svmar ok eftir vm vettrinn alkristit folk vm Vikina.

(Frá Hörðum.)

58. Olafr konvngr for snemma vm varit vt i Vikina ok hafði liþ mikit. for hann þa norðr a Agðir. Enn hvar sem hann kom atti hann þing við bǫndr ok boðaþi ollum monnom at skirazt. ok gengo menn vndir kristni. þvi at engi feckzt vppreist af bǫndom moti konvngi. ok var folkit skirt hvar sem hann for. Menn þeir voro a Hꜹrðalandi margir ok gofgir er komnir voro af ǫtt Hꜹrðakara. Hann atti .iiij. sonv. einn var þorleifr spaki. annarr Avgmvndr faðir þorolfs skialgs foðvr Erlings a Sola. þriþi var þorþr faðir Klypps hersis er drap Sigvrþ slefo Gvnnhilldarson. fiorði Avlmoðr faðir Askels foðvr Aslaks fitiaskalla. þessi áttbogi var þa mestr ok gꜹfgaztr a Horðalandi. Enn er þeir frǫndr spvrðo til vandkvǫða þessa. at konvngr for ꜹstan með landi ok hefði lið mikit ok brꜹt forn log a monnom. enn allir sǫtta refsinngom af honom þeir er i moti mǫllto. þeir frǫndr gerþo stefnolag sin a millom ok vilia gera rað fyrir ser. þvi at þeir vita at konvngr man bratt koma a fvnd þeirra. ok semz þat með þeim. at þeir skvlu koma allir til Gvlaþings fiolmennt ok stefna þar fvnd við Olaf konvng Tryggvasvn.

(Kristnat Rogaland.)

59. Olafr konvngr stefndi þing þegar hann kom a Rogaland. Enn er bǫndom kom þingboð. þa samnaz þeir fiolmennt saman með alvǫpni. ok ǫtla[1] til .iij. menn þa er malsniallaztir voro i þeirra flocki at svara Olafi konvngi a þingino ok tala móti honom. ok þat með at þeir vilia [116] ecki ganga vndir alꜹg. þott konvngr bioði þeim. Enn er bǫndr koma til þings. ok þing var sétt. stoð Olafr konvngr vpp ok talaði fyrst bliðliga til bǫnda. fannz þat þo i hans máli at hann vill at þeir taki við kristni. ok bað þa til þéss fogrom orðom. enn at lyctom let hann þat fylgia við þa er i moti mǫllto ok eigi villdo vndir ganga boð hans. at þeir mvndo sǫta af honom afarkostvm. reiði ok refsinngom. hvar sem hann mǫtti við komaz. Enn er konvngr lꜹk mali sino. þa stoð sa vpp er einna var malsniallaztr af bǫndom ok fyrst var til þess tekinn at svara konvngi. Enn er hann villdi til mals taka. þa setr at honom hórsta ok þrꜹngð. sva at hann feck eigi orði vpp komit. ok settiz hann niðr. þa stendr vpp annarr bonndi ok vill sa eigi fallaz lata andsvꜹrin þott hinom fyrra hefði eigi vel til tekiz. Enn er sa hefr vpp mal sitt. þa var hann sva stamr at hann feck ongo orði vpp komit. Toko þa allir at hlǫgia aðrir þeir er við voro. þa setz bondi niðr. Stendr þa vpp hinn þriþi ok vill tala moti konvngi.

[1]) ǫtta *Cd.*

Enn er sa tok til mals. var hann sva báss ok ramr at engi maðr heyrði hvat hann talaði. ok settiz hann niðr. Eftir þat varþ engi til af bęndom at męla moti konvngi. Ok er bęndr fengo engi til andsvara við konvng. varþ engi vppreist þeirra til mo(t)stoðo við konvng. Kom þa sva at allir iatto þvi er konvngr bꜹð. Var þa skirt þingfolk þat allt aðr konvngr skilþiz við.

(Kvánbœn Erlings Skjálgssonar.)

60. Olafr konvngr stefnir til liði sino til Gvlaþings. þvi at bęndr hafa honom þꜹ orð sent at þeir vilia þar svara hans mali. Enn er þar koma hvarirtveggio til þingsins. þa vill konvngr eiga fyrst tal við landzhofðinngia. Enn er þeir komv a stefno allir saman. berr konvngr vpp sin eyrinndi ok byðr þeim at taka við skirn eftir boði hans. þa svaraði Avlmoðr hinn gamli. Rętt hofom ver fręndr þetta mal vár i millom. ok mvnom ver fręndr allir hverfa at eino raði. Meðr þvi konvngr at þv ętlar at pynda oss fręndr til slikra luta ok briota log vár ok leggia oss vndir þig með nokkvrri raðning. þa mvnv ver i mot standa með ollu afli ok fai þeir sigr er ꜹðit verþr. Enn ef þv konvngr villt leggia nockvra farsęlliga luti til vár fręnda. þa matto þat sva vel gera. at ver manom allir hverfa til þin með fvllkominni þionusto. Konvngr svaraði. Hvers vilit þer mig beiða til þess at vár sętt verþi sem bezt. Avlmoðr svaraði. þat er hit fyrsta ef þv villt gipta Astriþi systvr þina Erlinngi Skialgsseyni fręnda várom. er ver kollom nv mannvęnstan allra vngra manna i Noregi. Olafr konvngr segir at honom þickir likliga at þat giaforð mvni gótt vera. segir at Erlingr er ęttaðr vel ok enn likligzti maðr synom. enn þo a Astriðr at svara þessom malom. Siþan ręddi Olafr konvngr þetta við systvr sina. [117] Hon svaraði. Litt nyt ek þess at ek se konvngs dottir ok enn konvngs systir. er mig skal gipta vtignom manni: mvn ek helldr biða nockveria vetr annars giaforðz. Ok skilþo þꜹ með þvi at sinni.

(Krisnat Hörðaland.)

61. Olafr konvngr let taka Hꜹk er Astriðr atti ok plocka af allar fiaðrarnar ok sendi henni siðan. þa męllti Astriðr. Reiðr er broðir minn. Siþan stoð hon vpp ok geck til konvngs. Hann fagnar henne vel. þa sagði Astriðr at hon villdi at konvngr sęgi fyrir faði hennar þat er hann vill. þat hvgða ek segir konvngr at ek mvnda hafa valld[1] til at gera þann tiginn mann sem ek vil her i landi. Let konvngr þa kalla til tals við sig Avlmoð ok Erling ok alla þa fręndr. var þa talat

[1]) vallt *Cd.*

bonorð þetta. lꜹk sva at Astriðr var fꜹstnvð Erlingi. Siþan let konvngr setia þing ok bꜹð bondom kristni. Var þa Avlmoðr forgangsmaðr at flytia konvngs eyrinndi. ok þar með allir frǫndr þeirra. bar þa engi maðr trꜹst til at mǫla moti. Var þa skirt þat folk allt ok kristnað.

(Brullaup Erlings Skjálgssonar.)

62. Erlingr Skialgsson gerði of svmarit brvðlꜹp sitt. ok var þar allmikit fiolmenni. þar var Olafr konvngr. Bꜹð konvngr þa at gefa Erlingi jarldom. Enn Erlingr sagði sva. Hersar hafa verit frǫndr minir ok vil ek ecki hafa hǫra nafn enn frǫndr minir. hitt vil ek þiggia af yðr konvngr at þer latið mig vera mestan með þvi nafni her i landi. Konvngr iatti honom þvi. Ok at skilnaði veitti Olafr konvngr Erlingi magi sinom norðan fra Sognsǫ ok ꜹstr til Liðanndisness með þvilikom hǫtti sem Haralldr konvngr hinn harfagri hafði veitt seynom sinom ok fyrr er ritað.

(Kristnaðir Firðir ok Raumdœlir.)

63. þetta sama hꜹst stefndi Olafr konvngr .iiij. fylkna þing norðr hia Staði a Dragsheiði. þar skylldo koma Sygnir ok Firðir. Svnnmǫrir ok Rꜹmdǫlir. For Olafr konvngr með allmikit fiolmenni þannig. er hann hafði haft ꜹstan or landi ok sva þat lið er komit hafði til hans a Rogalandi ok Hꜹrðalandi. Enn er Olafr konvngr kom þar til þings. boðaþi hann kristni þar sem i oðrom stoðom. Ok fyrir þvi at konvngr hafði þar styrk mikinn fiolmennis. ok ottvþvz þeir þat. þa bꜹð konvngr þeim .ij. kosti. at þeir tǫki við kristni ok leti skiraz eða elligar helldi þeir við hann orusto. Enn er bǫndr sa eigi sinn kost til þess at beriaz við konvng toko þeir þat rað at lata skiraz. Ferr Olafr konvngr þa með liþi sino a Norðmǫri ok kristnar hann þat fylki. Siþan siglir hann inn a Hlaðir ok lǫtr briota ofan hofit ok taka allt fe ok skrꜹt or hofino. hann tok gvllhring mikinn or hofshvrðvnni er Hakon iarl hafði latit gera. Siþan let Olafr konvngr brenna [118] hofit. Enn er bǫndr verþa þessa varir. þa lata þeir fara heror vm oll fylki ok stefna her vt ok ǫtla at konvngi. Olafr konvngr helldr þa liþi sino vt eftir firði ok stefnir siðan norðr með landi ok ǫtlar at fara siðan norðr a Halogaland ok kristna þar. Enn er hann kom norðr i Biarnꜹra. spyrr hann þat af Halogalandi. at þeir hafa þar her vti ok ǫtla at veria konvngi landit. Ero þeir þar hofðinngiar fyrir liþi. Harekr or þiottv. þorir hiortr or Vágom. Eyvinndr kinnrifa. Enn er Olafr konvngr spyrr þetta.

snyr hann leið sinni ok siglir svðr með landi. Enn er hann kom svðr vm Stað for hann allt tomligar. ok kom hann ændverþan vetr ævstr i Vik.

(Bónorð Ólafs konungs til Sigríðar dróttningar.)

64. Sigriþ drottning hin stórraða i Sviðioð sat þar at bvvm sinom. þann vetr fara menn milli þeirra Olafs konvngs ok Sigriðar drottningar ok hof Olafr konvngr bonorð sitt við hana. enn hon tok þvi likliga. Var þat mal fest með einkamalum. Olafr konvngr sendi Sigriði drottningv gvllhring þann hinn mikla er hann hafði tekit or hofshvrð a Hlæðom. ok þotti þat hofvðgersimi. Stefnvlag skylldi vera vm varit við Elfina til þessa mála við landamǫri. Enn er hringr þessi var sva miog lofaðr af ollvm monnom. voro þar með drottningv brǫðr .ij. þeir voro gvllsmiðir hennar. ok er þeir hofðo gvllhringinn með hondom ok handvǫtto ok mǫllto einmǫli millum sin. þa let drottning kalla þa til sin. ok spyrr hvart þeir spottvðo at hringinom. þeir dylia þess. Drottning sagði. at þeir skylldi fyrir hvern mvn lata hana vita. hvat þeir hafa at fvndit. þeir segia at fals vǫri i hringinom. Siðan let hon briota i svnndr ringinn. ok fannz þar eir i innan. þa varþ drottning reið. ok sagði at Olafr mvndi falsa hana at fleira enn þesso eino. þenna hinn sama vetr for Olafr konvngr vpp a Hringariki at boða þar kristni. — Asta Gvðbrandzdottir giptiz bratt eftir fall Haralldz grenska Sigvrþi syr. hann var konvngr a Hringariki. Sigvrðr var son Halfdanar. Sigvrðarsonar hrisa. Haralldzsonar hárfagra. Var Olafr son þeirra Haralldz grenska ok Asto með moðvr sinni. fǫddiz hann vpp i ǫsko með Sigvrði konvngi stivpfeðr sinom. Enn er Olafr konvngr Tryggvason kom a Hringariki at boða kristni. þa let skiraz Sigvrðr konvngr ok Asta kona hans ok Olafr son hennar. Olafr konvngr Tryggvason gerði gvðsifiar við Olaf Haralldzson. þa var hann þrevetr. For Olafr Tryggvason þa enn vt i Vikina. ok var þar vm vetrinn. þann var hann hinn .iij. vetr konvnngr yfir Noregi.

(Tal þeira Ólafs konungs ok Sigríðar stórráðu.)

65. Snimma vm varit for Olafr konvngr ævstr til Konvngahello til stefno moti Sigriði drottningv. Enn er þæ fvnnvz. tolvðo þæ þat mal er rǫtt hafði verit vm vetrinn at þæ mvndo gera samgang sinn. ok for þat mal allt likliga. þa mǫllti Olafr konvngr. [119] at Sigriþ skylldi taka skirn ok retta trv. Hon svaraði. Ecki mvn ek ganga af þeirri trv er ek hefi aðr haft ok frǫndr minir fyrir mer. man ek ok ecki at þvi

telia þott þv trvir a þann gvð er þer likar. þa varþ Olafr konvngr reiðr miog ok mǫllti. Hvi mvn ek ganga at eiga þig afgamla ok hvndheiðna. ok lꜹst i andlit henne með glófa sinom. Stoþ hann vpp siðan ok bǫði þꜹ. þa mǫllti Sigriþ drottning. þetta mǫtti vel verþa þinn bani. Ok skilþo siðan. For konvngr norðr i Vikina. enn drottning ꜹstr i Sviavelldi.

(Seiðmanna brenna.)

66. Olafr konvngr for þa til Tvn(s)bergs ok atti þar enn þing ok talaði a þingino. at þeir menn allir er kvnnir ok sannir yrði at þvi at fǫri með galldra eða gerninngar eða seiðmenn. at þeir fǫri allir af landi brót. Siðan let konvngr rannsaka eftir þeim monnom vm þǫr bygðir er þar voro i nand ok boða þeim ollum til sin. Enn er þeir komv þar. var einn maðr nefndr af þeim Eyvinndr kellda. hann var sonarson Rognvalldz rettilbeina sonar Haralldz harfagra. Eyvinndr var seiðmaðr ok allmiog fiolkvnnigr. Olafr konvngr let skipa þessom monnum i eina stofv ok let þar vm bvazt ok gera þeim veizlu ok fa þeim styrkan dryck. Ok þa er þeir voro miog drvcnir let konvngr bera elld at stofvnni ok brann stofa ok allir menn inni. nema Eyvinndr kellda. hann komz vt ok sva i brꜹt. Enn er hann var i brotto ok langt a leið kominn. fann hann menn a leið sinni er fara ǫtlvðv til konvngs. hann bað þa segia konvngi. at Eyvinndr var brót kominn or elldinom. ok hann ǫtlaði alldri siðan at koma a valld Olafs konvngs. enn hann mvndi fara allt a sꜹmv leið vm þionvstv sina sem hann hafði fyrr gert. Enn er þessir menn komv a konvngs fvnd. segia þeir honom orð Eyvinndar. Konvngr let illa yfir er Eyvinndr var eigi dꜹðr.

(Dráp Eyvindar keldu.)

67. Olafr konvngr for vt eftir Vikinni er váraði ok tok veizlur at storbvvm sinom ok sendi boð allt vm Vikina at hann vill lið vti hafa vm svmarit ok vill fara norðr i land. Eftir þat for hann norðr a Agðir. Enn er a leið langafꜹsto. sotti hann norðr a Rogaland ok kom paskaaftan norðr i Kꜹrmt a Avgvalldznes. var þar bvin fyrir honom paskaveizla. Konvngr hafði nǫr .ccc. manna. þa sꜹmv nott kom við eyna Eyvinndr kellda. hann hafði langskip alskipat. voro þat allt seiðmenn ok fiolkvnngir menn. Eyvinndr geck vpp af skipi ok sveit hans. ok mognoðo fiolkynngi sina. gerði Eyvinndr þa hvlizhialm ok þokvmyrkr sva mikit. at konvngr ok lið hans skylldi eigi mega sia þa. Enn er þeir komv miog sva til bǫiarins a Avgvalldznesi gerðiz lioss dagr.

Varþ þa miog annan veg enn Eyvinndr hafði ętlat. Kom þa myrkvi sa er hann hafði gert með fiolkynngi yfir hann ok lið hans. sva at þeir sa eigi helldr ꜹgom enn hnacka. [120] ok foro allt i hring vm eyna. Enn varþmenn konvngs sa hvar þeir foro. ok visso eigi hvat þat var. Var þa sagt konvngi. stoð hann þa vpp ok allt liþit ok klęddiz. Enn er konvngr sa hvar þeir Eyvinndr foro. bað hann sina menn vapna sig. ok vita hvat monnom þat vęri. Enn er konvngsmenn kendo þar Eyvinnd. toko þeir hann hondom ok alla þa ok leiddo til konvngs. Eyvinndr sagði þa atbvrð of sina ferð. Siþan let konvngr taka þa alla ok flytia i flęðisker. ok bvnndo þa þar. Let Eyvinndr sva lif sitt ok allir þeir. Er þat siðan kallat Skrattasker.

(Frá Ólafi konungi ok vélum Óðins.)

68. Sva er sagt. þa er Olafr konvngr var a Avgvalldznesi at veizlunni. at þar kom eitt kvelld gamall maðr ok orðspakr miog. hann hafði hatt siþan. þessi maðr var ok einsynn. hann kvnni segia of ollum londom. Hann kom ser i tal við konvng. þotti konvngi gaman mikit at ręðom hans. ok spvrði hann margra luta. Gestrinn feck orlꜹsn til allra luta. ok sat konvngr lengi vm kvelldit. þa spyrr konvngr ef hann vissi hverr Ogvalldr hefði verit er nesit ok bęrinn var við kendr. Gestrinn sagði at Avgvalldr var konvngr ok hermaðr mikill. hann blotaði kv eina mest. ok hafði hana með ser. hvar sem hann for ok þotti honom þat heilnęmligt at drecka miolk hennar iafnan. Avgvalldr konvngr barðiz við þann konvng er Varinn het. J þeirri orusto fell Avgvalldr konvngr. var hann þa heygðr her skamt fra bęnom. ok settir vpp bꜹtasteinar. þeir sem her ero enn. Ok i annan stað skamt heðan var heygð kyrin. Slika luti sagði hann ok marga aðra fra konvngom eða oðrvm fornvm tiþinndom. Enn er lengi var setit vm nottina. þa minnti byskvp konvng a at mal vęri at ganga at sofa. Gerði konvngr þa sva. Enn er konvngr var af klęddr ok hafði i reckio lagizt. kom þar gestrinn ok talaði enn lengi við konvng. þotti konvngi orðz vant er annat var męllt. þa męllti byskvp til konvngs. sagði at mal vęri at sofa. Konvngr gerði þa sva. enn gestrinn gekk vt. Litlo siðarr vaknaði konvngr ok spvrði eftir gestinom. bað hann kalla til sinn. enn gestrinn fannz þa hvergi.

(Enn frá vélum Oðins.)

69. Eftir vm morgininn let konvngr kalla til sin steikara ok þann er dryckinn varþveitti. ok spvrði ef nockvrr okvnnr maðr hefði komit

til þeirra. þeir segia at þa er þeir skylldo matbva kom þar maðr nockvrr ok sagði at fvrðo ill slatr svðo þeir til konvngs borðz. Siþan feck hann þeim .ij. nꜹtsiðvr digrar ok feitar. ok svðo þéir þat með oðrv slatri. Konvngr bað þa vist alla onyta. ok sagði at þetta mvndi engi maðr vera. ok mvndi verit hafa Oþinn. sa er heiðnir menn hofðo lengi a trvat. sagði konvngr sva. at Oþinn skyllde þa ongo aleiðis koma at svikia þa.

(þing i þrándheimi.)

70. Olafr konvngr dró saman lið mikit ꜹstan or landi vm svmarit. Hann hellt liþi þvi norðr til þrand[121]heims ok lagði fyrst inn til Niðaróss. Siþan let hann fara þingboð ok stefndi .viij. fylkna þing a Frostu. Enn bǫndr stefndo þingboð i hervt. ok stefndo saman þegn ok þrǫl vm allan þrandheim. Enn er konvngr kom til þings. var þar kominn bǫndamvgrinn með alvǫpni. Ok er þing var sett talaði konvngr fyrir lyðinom. ok bꜹð þeim at taka við kristni. Enn er hann hafði lengi talat. kolloðo bǫndr ok baðo hann þegia. sogðo at þeir mvndo veita honom ella atgongo ok reka hann i brot. gerðo ver sva við Hakon Aþalsteinsfostra. þa er hann bꜹð þvilik boð. ok virþo ver þig eigi meira enn hann. Enn er Olafr konvngr sa ǫði bǫnda ok þat með at þeir hofðo her sva mikinn. at ekki matti við standa. veik konvngr þa sva rǫþvnni at hann sneri til samþyckis við bǫndr ok sagði sva. Ek vil at ver gerim sátt vára sem ver hofvm aðr lagit með óss. vil ek fara þar til er þer hafit hit mesta blot yðart ok sia þar siðo yðra. tokvm þat rað sem ver vilium allir samþyckiaz. Enn er konvngr talaði linliga til bǫnda. mykþiz hvgr þeirra. ok for siðan allt talit sáttgiarnliga með þeim. ok var þat raðit at lyctom. at vera skylldi mitt svmars blót inn a Mǫri. ok skylldo þar til koma allir hofþinngiar ok rikir bǫndr sva sem siðr er til. þar skylldi ok koma Olafr konvngr.

(Frá Járnskeggja.)

71. Skeggi het rikr bondi ok var kallaðr Jarnskeggi. hann bio a Vpphꜹgi a Yriom. Skeggi talaði fyrst a þingino moti konvngi ok var mest fyrir bǫndom at mǫla i moti kristninni. þeir slito þingino með þessom hǫtti. foro þa bǫndr heim enn konvngr a Hlaðir.

(Veizla á Hlöðum.)

72. Olafr konvngr la skipom sinom i Nið. ok hafði .xxx. skipa ok mikit liþ ok fritt. enn konvngr sialfr var a Lꜹðom með hirðsveit

sina. Enn er miog leið at þvi er blotit skylldi vera inn a Mǫrinni. gerþi Olafr konvngr veizlo mikla inn a Lꜹðom. hann sendi boð inn a Strinnd ok vpp i Gꜹlardal. ok bꜹð til sin hofðinngiom ok storbondom. Enn er veizla var bvin ok boðzmenn komnir. þa var þar hit fyrsta kvelld veizla fꜹgr ok veitt allkappsamliga. voro menn miog drvcknir. Enn eftir vm nottina sváfo menn i naðom. Vm morgininn eftir let konvngr syngva ser messo. Siþan let konvngr blasa til hvsþings. gengo þa allir menn til þings af skipom. Enn er þing var sett. stoð konvngr vpp ok talaði. Ver attom þing a Frostv. bꜹð ek þa bǫndom at lata skiraz. enn þeir bvðo mer þar i mót at ek skyllda hverfa til blóta með þeim. sva sem gert hafði Hakon Aþalsteinsfostri. Kom þat asamt með oss. at ver skvlom finnaz inn a Mǫrinni ok gera þar blót mikit. Enn ef ek skal hverfa til blóta með [122] yðr. þa vil ek gera hit mesta blót sem yðr er titt ok blóta monnom. Vil ek eigi til þess velia þrǫla eða illmenni. helldr vil ek til þess velia hina agǫtvzto menn at fá goðonvm. nefni ek til þessa Orm lygro af Meðalhvsom. Styrkar af Gimsom. Kár af Grytinngi. Asbiorn. þorberg af Ornesi. Orm af Lyxo. Halldor af Skerþingssteðio. Ok þar með nefnir hann aðra .v. þa er agǫtaztir voro. segir sva at hann vill þessom blóta til árs ok friþar ok let[1] þegar veita þeim atgongo. Enn er bǫndr sá at þeir hofðo ongan liþzkost við konvngi. baðo þeir ser griþa. ok bioða sig a konvngs valld. Semz þat i milli þeirra. at allir bǫndr þeir sem þar voro komnir leto skiraz ok veitto konvngi til þess svardaga at hallda retta trv ok leggia niðr blótskap allan. Hafði konvngr þa þessa menn alla i boði sino. þar til er þeir fengo sonv sina eða frǫndr eða brǫðr i gisling til Olafs konvngs.

(Frá þingi i þrándheimi.)

73. Olafr konvngr for með ollu liþi sino inn i þrandheim. Enn er hann kóm inn a Mǫri. þa voro þar komnir allir hofþinngiar þrǫnda. þeir er þa stoðo mest i moti kristninni. ok hofðo þar með sér alla storbǫndr þa er fyrr hofðo halldit vpp blótvm i þeim stað. Var þar þa fiolmennt sem vandi var til ok fyrr hafði verit a Frostvþinngi. Let þa Olafr konvngr krefia þings. ok gengo hvarirtveggio með alvǫpni. Enn er þing var sett. talaði Olafr konvngr ok bꜹð monnom kristni. Jarnskeggi svaraði konvngi af henndi bǫnda sagði sva at bǫndr villdo enn sem fyrr at konvngr bryti ecki log a þeim. viliom ver konvngr at þv blótir sem her hafa gert aðrir konvngar fyrir þer. At hans

[1]) þeim *tilf. Cd.*

rǫðo gerðo bǫndr mikinn róm. ok sogðo at þeir villdi sva lata vera sem Skeggi mǫllti. þa segir konvngr at hann vill fara i hofit með þeim ok sia siþo þeirra. Bǫndom likar þat vel. þa foro til hofsins hvarirtveggio.

(Kristnaðr þrándheimr.)

74. Olafr konvngr gengr nv i hofit. ok fair menn með honom. ok nockvrir af bǫndom. Enn er konvngr kom þar sem goðin voro. þa sat þar þórr ok var mest tignaðr af ollum goðom. hann var buinn með gvlli ok silfri. Olafr konvngr hóf ýp refði gvllbuit er hann hafði i hendi ok lꜹst þor sva at hann fell af stallinom. Siþan liopo at konvngsmenn ok skyfðo ofan goðonvm. Enn meðan konvngr var inni i hofino var drepinn Jarnskeggi vti fyrir hofsdvronvm. ok gerðo þat konvngsmenn. Enn er konvngr kom til liðs sins bꜹð hann bǫndom .ij. kosti. at þeir skylldo beriaz við hann eða taka við kristni. Enn eftir lát Jarnskeggia varþ enngi forgangsmaðr af hendi bǫnda at reisa merki moti Olafi konvngi. Varþ hinn kostr ýp tekinn at ganga til konvngs ok lyða þvi er hann bꜹð. þa let Olafr konvngr [123] skira folk allt þat er þar var ok tok gislar af bondom til þess at þeir skylldi hallda kristni sinni. Siðan let Olafr konvngr fara menn sina vm oll fylki i þrandheimi. ok mǫllti þa engi maðr moti kristni. Var þa skirt allt folk i þrǫndalogvm.

(Bœjargerð.)

75. Olafr konvngr for liði sino vt til Niðaróss. hann let þar reisa hvs a Niðarbacka ok skipaði sva at þar skylldi vera kꜹpstaðr. Konvngr gaf monnom þar toptir til at gera ser hvs. enn hann let gera konvngsgarþ vpp fra Skipakrok. Let hann þannig flytia vm hꜹstið oll fong þꜹ er þyrfti til vetrsetu. ok hafði konvngr þar allmikit fiolmenni. ok hellzt þat iafnan.

(Kvánfang Ólafs konungs.)

76. Olafr konvngr gerþi stefnolag frǫndom Jarnskeggia ok bꜹð þeim bǫtr. Enn þar voro til svara margir gofgir menn. Jarnskeggi atti dottvr er Gvðrvn er nefnd. Kom þat at lyctom i sǫtt þeirra at Olafr konvngr skylldi fa Gvðrvnar. Enn er brvðlꜹpsstefna sia kom. þa gengo þꜹ i eina reckio Olafr konvngr ok Gvðrvn. Enn hina fyrsto nótt er þꜹ lago bǫði samt þegar er Olafr konvngr var sofnaðr. þa bra hon knifi ok vill leggia a honom. Enn er konvngr varþ þessa

varr. tok hann knifinn fyrir henni. ok stoð vpp or huilunni. geck til manna sinna ok sagði þeim þenna atburð. Tok Gvðrvn þa ok klęði sin ok allir hennar menn ok fara brꜹt siðan. Kom Gvðrvn ecki siðan i sama reckio Olafi konvngi.

(Gerr Traninn.)

77. þetta sama hꜹst let Olafr konvngr reisa langskip mikit a eyronom við Nið. þat var sneckia. hafði hann þar til marga smiðo. Enn ondverþan vetr þa er skipit var algert. var þat .xxx. at rvmatali ok stafnhátt ok ecki mikit i ser. þat skip kallaði konvngr Tranann. Eftir drap Jarnskeggia var lik hans flutt vt a Yriar ok liggr hann i Skeggiahꜹgi.

(þangbrandr fór til Jslands.)

78. þa er Olafr konvngr Tryggvason hafði verit konvngr .ij. vetr at Noregi var með honom saxneskr prestr sa er þangbrandr het. Hann var ofstopamaðr mikill ok vigamaðr. enn klercr goðr ok maðr vaskr. Enn fyrir sakir ospectar hans villdi konvngr hann eigi með ser hafa ok feck honom sendiferð þa at hann skylldi fara til Jslandz ok kristna landit. Honom var fengit kꜹpskip. Ok er fra hans ferð þat at segia. at hann kom til Jslandz i Alftafiorð hinn syðra. ok var vm vettrinn með Halli a Siðu. þangbrandr boðaþi kristni a Jslandi. Ok af hans orðom lét Hallr skiraz ok hion hans oll ok margir aðrir hofþinngiar. enn myclu fleiri voro hinir er i moti stoðo. þorvalldr veili ok Vetrliði skalld ortv nið vm þangbrand. [124] enn hann drap þa baða. þangbrandr var .ij. vetr a Jslandi ok varþ .iij. manna bani aðr hann for i brót.

(Frá Hauki ok Sigurði.)

79. Sigvrþr het maðr. annarr Hꜹkr. þeir voro haleyskir menn ok hofðoz miog i kꜹpferþum. þeir hofðo farit eitt sumar vestr til Englandz. Enn er þeir komv aftr til Noregs sigldo þeir norðr með landi. Ok a Norðmęri mętto þeir liði Olafs konvngs. Enn er menn sogðo konvngi. at þar voro komnir haleyskir menn ok voro heiðnir. þa let konvngr kalla styrimenn til sin. Hann spyrr þa ef þeir villdi skiraz lata. enn þeir qveða nei við þvi. Siþan talaði konvngr fyrir þeim a marga vega. ok stoðaþi þat ecki. þa hét hann þeim dꜹða eða meizlum. þeir skipvðoz ecki við þat. þa let konvngr setia þa i iarn ok hafði þa með ser nockvra hrið. ok voro þeir i fiotrvm halldnir. Konvngr talaði iafnan fyrir þeim. ok tiaði þat ecki. Enn a einni nott hvrfv

þeir i brót. sva at engi maðr spurði til þeirra eða með hverio moti þeir komvzt i brót. Ok vm hꜹstið komv þeir fram norðr i þiottv með Hareki. tok hann vel við þeim. voro þeir vm veltrinn með honom i goðo yfirlęti.

(Frá Háreki i þjóttu.)

80. þat var vm varit einn goðan veðrdag at Harekr var heima ok fátt manna a bęnom. ok þotti honom dꜹfligt. Sigvrðr męllti við hann. ef hann villdi at þeir reyri nockvr ok skemti ser. þat likar Hareki vel. Ganga siðan til strandar ok draga fram sexęring. Sigvrðr tok segl or nostino ok allan reiða þann er fylgði skipino. sva sem þeir gerðo iafnan þa er þeir skemto ser. Harekr geck a skip ok lagði styri i lag. þeir bręðr foro með alvępni sitt sva sem (þeir) voro iafnan vanir at ganga með bonda sinom. þeir voro baðir manna sterkaztir. Enn aðr þeir gengi ú́t a skipit kꜹstvðo þeir a skipit smiorlꜹpom nockvrom ok brꜹðkassi ok baro milli sin micla mvngatzlvnno a skipit. Siþan reyro þeir fra landi. Enn er þeir voro skamt komnir fra eyionni. fęra þeir bręðr segl vpp. enn Harekr styrði. bar þa bratt fra eyionni. þa męllti Sigvrðr til Hareks. Nv skalltv kiosa vm kosti nockvra. Sa er hinn fyrsti at lata ockr bręðr raða fyrir ferþ varri ok stefno. hinn er annarr at við manom binda þig. Harekr sa þa hvern veg komit var hans mali. at hann matti ecki betr enn oðrom þeirra þott þeir vęri iamnbunir. kꜹs hann þvi þann af at lata þa raða at sinni ok selldi þeim trv sina til þess. Siþan geck Sigvrðr til stiornar ok stefndi svðr með landi. Gęta þeir bręðr þess [125] at þeir skylldi hvergi menn finna. enn byri gaf sem bezt matti kiosa. Letto þeir eigi fyrr enn þeir koma svðr til þrandheims ok inn til Niðaross. fvnno þar Olaf konvng. Siþan let Olafr konvngr kalla Harek til sin ok bꜹð honom at lata skiraz. Harekr męllti a moti. þetta tala þeir konvngr ok Harekr marga daga. iafnan fyrir morgom monnom enn stundom i eintali. ok kom ecki asamt með þeim. Enn at lyctom segir konvngr Hareki. Nv skalltv fara heim ok vil ek ecki granda þer at sinni. helldr þat til at fręndsemi er með ockr. ok þat annat at þv (mvnt) kalla at ek hafa með svikom fengit þig. enn vit þat til sannz. at ek ętla mer i sumar norðr þingat ok vitia yðar Haleygianna. skvlu þer þa vita hvart ek kann refsa þeim er neita kristninni. Harekr let vel yfir þvi at hann komi heim sem fyrst. Konvngr feck Hareki skuto goða. ok reyro a borð .x. menn eða .xij. let þat skip bua sem bezt at ollum fongom. þar með feck konvngr Hareki .xxx. manna til fylgðar vel buinna.

(Dauði Eyvindar kinnrifu.)

81. Harekr for þegar brót or bǿnom er hann var buinn. enn Hǫkr ok Sigvrðr voro með konvngi ok leto skiraz baðir. Harekr for heim i þiottv. Hann sendi orð Eyvindi kinnrifo vin sinom. bað sva segia honom. at Harekr hafði fvndit Olaf konvng ok hafði eigi kvgaz latið til þess at taka við kristni. hitt annat bað hann segia honom at Olafr konvngr ǿtlar vm svmarit norðr þanig með her a hendr þeim. segir Harekr sva. at þeir mvnv þar verþa varhvga við at giallda. bað Eyvind koma sem fyrst a sinn fvnd. Enn er þeir baro Eyvindi þessi eyrindi ser hann at ǿrin nǫðsyn mvn til vera at gera þar rað fyrir. at þeir verði eigi vppnǿmir fyrir konvngi. For Eyvindr skiotliga til þiottv. fagnaði Harekr honom vel. Ok þegar skiott ganga þeir Harekr ok Eyvindr a tal annan veg fra bǿnom. Enn er þeir hafa litla hrið talat. þa koma þar menn Olafs konvngs þeir er Hareki hofðo norðr fylgt. þeir taka Eyvind ok leiða hann til skips með ser. fara siðan brót með Eyvind. letta eigi fyrri enn þeir finna Olaf konvng i Niðarosi. Bǫð konvngr Eyvindi at taka við skirn sem oðrom monnom. Eyvindr kvað nei við þvi. Konvngr bað hann bliðom orðom at taka við kristni ok sagði honom marga skynsemi ok sva byskvp. Eyvindr skipaðiz ecki við þat. þa bǫð konvngr honom giafir ok veizlur stórar. Eyvindr neitti þvi ollu. þa het konvngr honom meizlum eða dǫða. Ecki skipaðiz Eyvindr við þat. Siþan let konvngr bera inn mvnnlǫg fvlla af elldi ok setia a kvið Eyvindi. ok brast bratt kviðrinn i svndr. þa mǿllti Eyvindr. Taki af [126] mer mvnnlǫgina ok vil ek mǿla nockvr orð aðr enn ek dey. Ok var sva gert. þa mǿllti konvngr. Villtv nv Eyvindr trva a Krist. Nei sagði hann ek vil onga skirn fá. Ek em einn andi kvicnaðr i mannz likam með fiolkyngi Finna. enn faðir minn ok moðir fengo ecki barn aðr att. Siþan do Eyvindr ok hafði hann verit hinn fiolkvnngazti maðr.

(Kristnat Hálogaland.)

82. Vm varit let Olafr konvngr bva skip sin ok lið. þa hafði hann sialfr Trǫnona. hafði konvngr þa fritt lið ok mikit. Enn er hann var buinn. hellt hann liðino v́t eftir firði ok siðan norðr fyrir Berþlo ok sva norðr a Halogaland. Enn hvar sem hann kom við land eða eyiar atti hann þing ok bǫð hann ollu folki at taka við kristni. Bar þa engi maðr trǫst til at mǿla moti konvngi. Kristnaði hann þa allt land þar sem hann fór. Olafr konvngr tok veizlu i þiottv at Hareks. var Harekr þa skirðr ok allt lið hans. gaf hann þa konvngi goðar

giafir at skilnaði ok gerþiz hans maðr ok tok veizlur af konvngi ok lendz mannz rett.

(Liðsamnaðr á Hálogalandi.)

83. Ravðr hinn rammi het bondi einn er bio i firði þeim er Salfti het i Goðey. Ravðr var stóravðigr maðr ok hafði marga hvskarla. hann var rikr maðr. fylgði honom mikill fiolþi Finna þegar er hann þurfti. Ravðr var blótmaðr mikill ok miog fiolkvnnigr. hann var vin mikill þess mannz er fyrr var nefnðr þorir hiortr. voro þeir baðir hofðingiar miklir. Enn er þeir spurðo at Olafr konvngr for með her mannz svnnan vm Halogaland samna þeir her at ser ok bioða skipom v́t ok fa lið mikit. Ravðr hafði dreka mikinn ok gvllbuinn. var þat skip .xxx. at rvmatali ok mikit at þvi. þorir hiortr hafði ok mikit skip. hallda þeir liþi þvi svðr i moti Olafi konvngi.

(Fall þóris hjartar.)

84. Enn er þeir hittaz leggia þeir til orusto við Olaf konvng. varþ þar mikill bardagi ok gerþiz bratt mannfall ok sneyri þvi i lið Haleygia. ok hrvðuz skip þeirra. þvi nǿst sló a þa felmt ok ótta. Reyri Ravðr með dreka til hafs v́t. ok þvi nǿst let hann draga segl sitt. Ravðr hafði iafnan byr hvert er hann villdi sigla. ok var þat af fiolkyngi hans. Er þat skiotazt at segia af hans ferþ. at hann sigldi heim i Goðey. þorir hiortr flyði inn til landz. enn Olafr konvngr fylgði þeim. liopo þeir ok af skipom ok toko þa ok drapo. Varþ konvngr þa enn fremztr sem iafnan þa er slikt skylldi þrey[127]ta. Konvngr sa hvar þorir hiortr hliop. hann var allra manna fothvataztr. konvngr rann eftir honom ok fylgði honom Vigi hvndr hans. þa mǿllti konvngr. Vigi tak hiortinn. Vigi liop fram eftir þori ok þegar vpp a hann. þorir nam stað við. þa skavt konvngr kesió at þori. þorir lagði sverþi til hvndzins ok veitti honom mikit sár. Ok iamnskiott flo kesia konvngsins vndir hond þori. sva at v́t stoð vm aðra siðuna. Lét þorir þar lif sitt. enn Vigi var borinn sárr til skipa. Olafr konvngr gaf griþ ollum þeim er baðo ok við kristni villdo taka.

Fra siglingo Olafs konvngs.

85. Olafr konvngr hellt liði sino norðr með landi ok kristnaði allt folk þar sem hann for. Enn er hann kom norðr at Salpti. ǿtlaði hann at fara inn i fiorðinn ok finna Ravð. enn régg veðrs ok stormr la innan eftir firðinom. Konvngr la þar til viko. ok helltz hit sama reggviðri

v́t fiorðinn. enn hit ytra var blasandi byrr norðr með landi. Sigldi konvngr þa allt norðr i Avmð ok geck þar allt folk vndir kristni. Siþan snyr konvngr svðr aftr. enn er hann kom norðan at Salpti var regg vt eftir firðinom ok siadrif. Konvngr lá þar nockvrar nǿtr ok var veðr hit sama. Konvngr spvrði byskvp ef hann kynni þar nockvr rað til leggia. Byskvp sagði at hann mvndi freista ef gvð vill sinn styrk til leggia at sigra þenna fianda krapt.

Aftaka Ravðs.

86. Sigvrðr byskvp tok allan messvskrvða sinn ok geck fram i stafn a konvngsskipi. let tendra kerti ok bar reykelsi ok setti roðokross vpp i stafninn. las þar gvðspiall ok margar bǿnir aðrar. stocþi vigðo vatni vm skipit. Siðan bað hann taka af tiolldin ok roa inn a fiorðinn. Konvngr let þa kalla til annarra skipa at allir skylldi roa inn a fiorðinn eftir honom. Enn er roðr var greidr a Tronunni þa geck hon inn a fiorðinn. ok kenndo þeir ongan vind a ser er a þvi skipi voro. ok sva stoð toftin eftir i varsimanom at þar var logn. enn sva lꜹs siarokan brot fra hvarntveggia veg at hvergi sa fiollin fyrir. Reyri þa hvert skip eftir oðro þar i lognino. foro þeir sva allan dag ok eftir vm nottina. komv litlu fyrir dag i Goðeyiar. Enn er þeir komv fyrir bǿ Rꜹðz. þa flꜹt þar dreki hans hinn micli. Olafr konvngr geck vpp þegar til bǿiar með liði sino. ok veitto atgongo lopti þvi er Rꜹðr svaf i. ok brvtv vpp. Siþan liopv menn þar inn ok varþ Rꜹðr handtekinn ok bunndinn. enn drepnir þeir menn aðrir er þar voro inni. enn svmir handteknir. þa gengo konvngsmenn at skala þeim er hvskarlar Rꜹðz svafo i. voro þar svmir drepnir. svmir bundnir. enn svmir barðir. [128] Eftir þat let konvngr leiða Rꜹð fyrir sig ok bꜹð honom at lata skirazt. Mvn ek þa sagði konvngr ecki taka af þer eigvr þinar. vera helldr vin þinn ef þv kant til at gǿta. Rꜹðr ǿpti móti þvi. sagði at alldri mvndi hann a Krist trva ok gvðlastaði miog. Konvngr reiddiz þa ok sagði at Rꜹðr skylldi hafa hinn versta dꜹða. Siþan let konvngr taka Rꜹð ok binda opinn a slá eina. hann let setia kefli milli tanna honom ok luka sva vpp munninn. þa let konvngr taka lyngorm einn ok bera at munni honom. enn ormrinn villdi eigi i mvnninn ok reyctiz fra i brot. þvi at Rꜹðr bles i moti honom. þa let konvngr taka hvanniolatrumbo ok setia i munn Rꜹð. enn svmir menn segia at konvngr leti luðr sinn setia i mvnn honom ok let þar i orminn. let bera at vttan slaiarn glóanda. Rꜹctiz þa ormrinn i mvnn Rꜹð ok siþan i halsinn ok scar vt vm siðuna. Let þar Rꜹðr lif sitt.

Olafr kóngr kristnaði Goðeyiar.

87. Olafr konvngr tok þar ofa mikit lꜹsafe i gvlli ok silfri ok vapnvm ok margskonar dyrgripom. Enn menn alla þa er fylgt hofðo Rꜹð let konvngr skira. enn þa er þat villdo eigi let hann drepa eða kvelia. Konvngr tok þar dreka er Rꜹðr hafði att ok styrði sialfr. þvi at þat var skip myclu[1] meira ok friþara enn Traninn. fram var a drecahofvt enn aftr krocr ok fram af sem sporðr. ok hvartveggi svirinn ok allr stafninn var með gvlli lagðr. þat skip kallaði hann orminn. þvi at þa er segl var a lopti skylldi þat vera fyrir vǫngina drecans. Var þetta skip friþazt i ollum Noregi. Eyiar þǫr er Rꜹðr bygði heita Gylling ok Hǫring. enn allar saman heita þǫr Goðeyiar ok Goðeyiarstrꜹmr fyrir norðan millum ok meginlandz.

Olafr konvngr hellt til Niðaróss.

88. Olafr konvngr kristnaði fiorð þann allan ok ferr siðan svðr með landi. Ok varþ i þeirri ferþ mart þat er i frasꜹgn er fǫrt. er ohreinir andar glettvz við menn hans. enn stvndom við hann sialfan. enn vǫr vilivm helldr rita vm þa atburði er Olafr konvngr kristnaði Noreg eða onnvr lꜹnd þꜹ sem hann kom kristni a. Olafr konvngr kom þat hꜹst liði sino i þrandheim ok hellt til Niðaróss ok bio þar til vetrseto.

Jslendingar cómv til Olafs konvngs.

89. þetta sama hꜹst koma til Niðaróss vttan af Jslandi margir menn. þar var Kiartan Olafsson ok dottvrson Egils Skallagrimssonar er einn hefir mannvǫnstr verit af islendzkom monnom. þar var ok Halldorr son Gvðmvndar af Moðrvvollum. ok Kolbeinn son þorðar Freysgoða broðir Brennoflosa. ok Svertingr son Rvnolfs goða. [129] ok margir aðrir gofgir menn. þeir attv kꜹpstefno ok helldo torg við konvngs bryggior. Vm várit leituðo þeir til brꜹtsiglingar þrysvar ok gaf þeim alldri. ok lago við bryggior. þat var einn goðan veðrdag at margir menn foro a sund ok skemta ser. einn var sa maðr er þar bar langt af oðrom of allar iþrottir. Kiartan mǫllti við Hallfreð vandreðaskalld at hann skylldi reyna svnd við þenna mann. enn hann telzt vndan. Kiartan mǫllti. Ek skal þa freista. kastar af ser klǫðonom ok verpr ser a sund. legðzt at þessum manni ok gripr vm fót honom ok fǫrir hann niðr. Koma vpp ok hofðoz engi orð við. Fara niðr oðrv sinni ok ero myclu lengr niðri enn hit fyrra sinni. Koma enn vpp ok þegia.

[1]) miyclu *Cd.*

Fara þegar niðr þriðia sinni. þar til er Kiartan þickir allt mal vpp ok er þa eigi þess kostr ok kennir þa afls[1] mvnar. Ero niðri þar til er Kiartan er miog þrotinn. Koma þa vpp ok leggiaz at landi. Spyrr hinn norręni maðr hverr Jslendingr vęri at namni. Kiartan nefnir sig. Hinn męllti. þv ert vel svndfęrr eða ertv iþrottamaðr at fleirom lutom. Kiartan svaraði. þat er litil iþrott. Hinn norręni męllti. Hui spyrðo engis i mot. Kiartan svaraði. Ek ętla mig ongo skipta hverr þv ert eða hvat þv heitir. Hinn svaraði. Ek mvn þa segia þer. her er Olafr Tryggvason. Hann spvrþi Kiartan margs af Jslandi. enn hann sagði allt of letliga. Siþan ętlar Kiartan brꜹt at ganga skiotliga. Konvngr męllti. Her er skickia er eg vil gefa þer Kiartan. Enn Kiartan þa skickiona ok þackaði honom forkvnnar vel. — þetta var sagt konvngi at Jslendingar voro þar nockorom skipom ok heiðnir allir ok villdo brꜹt þegar er þeir[2] mętti. Konvngr sendi menn til þeirra ok bannaði þeim brꜹt hallda. bað þa vera þar. þeir gerðo sva ok baro ecki af skipom sinom.

Kiartan com til Olafs konvngs.

90. þa kom Micialsmessa. let konvngr hallda miog ok syngva messv hatiðliga. Jslendingar gengo til ok hlyddo sꜹng ok klvcnahlioði. Enn er þeir koma til skipa sinna. sagði hverr þeirra hvernig likat hafði atferþ kristinna manna. Kiartan let vel yfir. enn flestir aðrir lostvðo. Enn sva for þar sem męllt er at morg ero konvngs eyro. var konvngi þetta sagt. Gerþi konvngr þegar eftir Kiartani. bað hann koma til sin. Kiartan geck til konvngs við nockvra menn. fagnaði konvngr honom vel. Kiartan var allra manna mestr ok friþaztr ok vel talaðr. Siþan bꜹð konvngr at Kiartan skylldi taka við kristni. Kiartan sagði at hann villdi þvi eigi neita ef hann skal þa hafa vinatto konvngs. Enn konvngr heitr honom vinattv sinni fvllkominni. ok semia þeir konvngr þetta sattmal milli sin. Annan dag eftir var Kiartan skirðr ok Bolli þorleiksson fręndi hans ok allt forvneyti þeirra. [130] Var Kiartan ok Bolli i boði konvngs meðan þeir voro i hvitaváðom ok var konvngr allvel til þeirra ok þotto þeir agętir menn hvar sem þeir komv.

Skirðr Hallfreðr vandręðaskalld.

91. Olafr konvngr geck einn dag vti vm stręti. enn menn nockvrir gengo moti þeim. ok sa er fyrstr geck fagnaði konvngi. Konvngr spurði hann at nafni. sa nefndiz Hallfreðr. Ertv skalldit segir konvngr. Kann ek at yrkia segir hann. Konvngr męllti. þv mvnt vilia taka við

[1]) alfs *Cd.* [2]) þęr *Cd.*

kristni ok geraz siðan minn maðr. Hann svaraði. Kostr mvn a þvi vera at ek skal skiraz lata ef þv konvngr sialfr veitir mer gvðsifiar. af ongom manni vil ek þat oþrvm þiggia. Konvngr sagði. Ek vil þat gera. Var þa Hallfreðr skirðr. ok hellt konvngr honom vndir skirn. Villtv nv segir konvngr geraz minn maðr. Hallfreðr svaraði. Ek var fyrr hirðmaðr Hakonar iarls. enn nv vil ek geraz þer handgenginn ok ongom oðrom hofðingia ef þv heitr mer þvi at eg gera onga luti þa er þv rekir mig fra þer. Konvngr svaraði. þat eina er mer sagt fra þer Hallfreðr attv ert ecki sva vitr eða spakr at mer þicki orvǫnt at þv gerir þa luti er ek vil fyrir ongan mvn við sǫma. Drep þv mig þa segir Hallfreðr. Konvngr mǫllti. þv ert vandrǫðaskall. enn minn maðr skalltv nv vera. Hallfreðr svaraði. Hvat gefr þv konvngr mer at nafnfesti ef ek skal heita vandrǫðaskalld. Konvngr gaf honom sverþ ok fylgði engi vmgiorðin. þa mǫllti konvngr. Yrk nv visv vm sverþit ok lat sverþ vera i hverio visoorði. Hallfreðr qvað viso.

Eitt er sverþ þat er sverþa
sverþaꜹðgan mig gerði
fyrir svipniorðom sverþa
sverþótt mvn nv verþa.
mvna vansverþat verþa
verþr em ek þriggia sverþa
iarðar mens ef yrði
vmgiorð at þvi sverþi.

Olafr cristnaði Jslendinga.

92. þetta sama hꜹst kom þangbrandr prestr af Jslandi til Olafs konvngs ok sagði at Jslendingar hofðo gert nið vm hann. enn svmir villdo drepa hann. ok let ongaván at þat land mvndi kristið verþa. Olafr konvngr varþ reiðr miog þesso ok let blasa ollum islendzkom monnom til motz i bǫnvm ok mǫllti siþan at alla skylldi drepa. Enn Kiartan ok Gizvrr ok Hiallti ok aðrir þeir sem við kristni hofðo tekit gengo til konvngs ok mǫllto sva. Eigi mvntv konvngr vilia sva ganga a bac orðom þinom. þvi at þv mǫlir sva at engi maðr skal sva mikit hafa gert til reiði við þig. at eigi villtv þat vpp gefa þeim er skirazt vilia ok lata af heiðni. nv vilia þessir allir islenzkir menn lata skiraz sem nv ero her. Enn ver mvnom finna rað þat til at kristni mvn við ganga a Jslandi. ero her margir rikra manna seynir af Jslandi. ok mvnv feðr þeirra mikit liðsinni veita þesso mali. enn þangbrandr for þar sem her með yðr við ofstopa ok manndrap ok þolþo menn honom ecki þar slikt. Konvngr tok þa at hlyða a slikar rǫðvr. voro þa skirðir allir islendzkir menn þeir sem þar vorv.

Fra sagt iþrottvm Olafs konvngs.

93. [131] Olafr konvngr var mestr iþrottamaðr i Noregi vm hans daga of alla luti. hann var hveriom manni stercari ok fimari. ok ero of þat margar frasagnirritaðar. Su er ein er hann geck i Smalsarhorn ok festi skiolld sinn i ofanvert biargit. Sua þat er hann hialp þar hirðmanni sinom. þeim er aðr hafði klifit biargit. sva at hvartki matti hann komaz vpp ne ofan. enn konvngr geck til hans ok bar hann vndir hendi ser ofan a iofno. Olafr konvngr geck eftir árom ýtbyrðis er menn hans reyro a Orminom. ok lec at þrimr handsꜹxom sva at iafnan var eitt a lofti ok hendi ę meðalkaflan. hann gecc fyrir barð a skipi sino. hann vá iamnt baðom hondom. ok skꜹt tveim spiotum senn. Hann var allra manna glaðaztr ok leikinn miog. bliðr ok litillatr. akafamaðr micill of alla luti. stórgiofvll sundrgerðamaðr mikill. fyrir ollum monnom vm frękleik i orrvstom. allra manna grimmaztr þa er hann var reiðr. ok kvalþi ovini sina miog. svma brenndi hann i elldi. svma let hann olma hvndá rifa i svndr. svma lemia eða kasta fyrir há biorg. Voro fyrir þessar sakir vinir hans astvðgir miog við hann. enn vvinir hans ręddoz hann miog. ok varþ þvi mikil framkvęmð hans. at svmir gerðo hans vilia með bliðo ok vinatto. enn svmir fyrir hręzlu sakir.

Raðagerþ maga Olafs konvngs.

94. Gvðrꜹðr son Eiriks bloðaxar ok Gvnnhilldar konvngamoðvr hafði verit i hernaði i Vestrlondom. siðan er hann hafði flyit land fyrir Hakoni iarli. Enn a þesso svmri er nv var aðr fra sagt. þa er Olafr Tryggvason hafði .iiij. vetr raðit Noregi. þa kom Gvðrꜹðr til Noregs ok hafði morg herskip. hann hafði siglt ýt af Englandi. Ok er hann kom i landván við Noreg. stefndi hann svðr með landi þannig sem honom var minni ván Olafs konvngs. siglir Gvðrꜹðr svðr til Vikrinnar. Enn þegar er hann kom til landz. tok hann at heria ok briota vnndir sig landzfolk. enn beiddi ser viðtǫko. Enn er landzmenn sa at herr micill var kominn a hendr þeim. leita þeir ser griþa ok sętta ok bioða konvngi at þingboð skylldi fara yfir land ok bioða honom helldr viðtoko enn þola her hans. ok væri þar logð frest a meðan þingboð fęri yfir. Konvngr krafði þa vistagialldz meðan sia stvnd stęði yfir. Bęndr kiosa helldr hinn kost at bva konvngi veizlur. þa stvnd alla er hann þyrfti. Konvngr tok þann kost at hann for vm land at veizlum með svmt lið sitt enn svmt gętti skipa. Enn er þetta spyria þeir bręðr þorgeirr ok Hyrningr magar Olafs konvngs samna þeir liþi ok raða ser til skipa. fara siþan norðr i Vikina ok koma a einni nótt þar sem Gvðrꜹðr

konvngr var a veizlu. veita þegar atgongo með liði sino með elldi ok vópnom. Fell þar Gvðrꜹðr konvngr ok nęr allt lið hans. enn þat lið hans er a skiponom hafði verit. var svmt [132] drepit enn svmt flyði vndan. Voro þa dꜹðir allir seynir Eiriks ok Gvnnhilldar.

Reistr Ormrinn langi.

95. Annan vetr eftir er Olafr konvngr hafði komit af Halogalandi let hann reisa skip mikit inn vndir Laðhomrom. þat var meira myclo enn onnvr skip er þa voro i landino. Ok ero enn þar backastockar sva at sia ma. þat var at lengð .iiij. alnar hins átta tigar er graslęgt var. þorbergr skafhogg het stafnasmiðr at skipino. enn þo voro margir aðrir at svmir at fella ok telgia. svmir sꜹm at slá. svmir at flytia viðo til. Voro þar allir lutir miog til vandaðir. Var skipit bęði langt ok breitt ok borðmikit ok stórviðat. Enn er þeir baro skipit borði. þa atti þorbergr nꜹðsynia eyrindi at fara heim til bvs sins. dvalþiz hann þar miog lengi. enn er hann kom aftr var skipit fvllborða. Konvngr for þegar vm kvelldit ok þorbergr með honom ok sia þa skipit hvernig orðit se. męllto þat allir at alldri hefði set langskip iamnmikit ok iamnfritt. Ferr þa konvngr aftr i bęinn. Enn snimma eftir of morgininn ferr konvngr til skipsins ok þorbergr með honom. voro smiðir þar komnir. þeir stoðo allir ok hofðoz ecki at. Konvngr spurði hvi þeir fęri sva. þeir sogðo at spillt var skipino. ok hoggvit vęri hvert hogg við annat i borðit með endilongo oðro megin. Konvngr geck til ok sa at satt var. męllti þegar ok svarði vm. at sa maðr skylldi deyia ef konvngr vissi hverr fyrir ofvndar sakir hefði spillt skipino. enn sa er mer kann þat at segia skal mikil gęði af mer hafa. þorbergr svaraði. Mer er eigi at oðrom manni meiri vón at þetta happ mvni henda. ek hefi gert segir þorbergr. þa svaraði konvngr. þv skallt bęta sva at iamnvel se sem aðr var. ella liggr þar lif þitt við. Siþan geck þorbergr til ok telgði borðin sva at oll gengo or hoggin. męllti konvngr þa ok allir aðrir at skipit vęri a þat borð myklu friþara er þorbergr hafði skorit. Konvngr bað hann sva geyra a bęði borð ok hafa micla þꜹck fyrir. Var þa þorbergr hofvtsmiðr fyrir skipino. þar til er gert var. Var þat dreki ok gerr eftir þvi sem dreki sa er konvngr hafði af Halogalandi. ok var skip þetta myklu meira ok at ollum lutum meirr vandat. Konvngr kallaði þat Orminn langa. enn hinn Orminn skamma. A Orminom langa voro. .iiij. rvm hins setta tigar. Hofoðin ok krokrinn var allt gvllbuit. sva voro ha borðin sem a hafskipom. þat hefir skip bazt verit gert i Noregi ok með mestom kostnaði.

Eirikr iarl for i Sviariki.

96. Eirikr iarl Hakonarson ok brǿðr hans ok margir aðrir frǿndr þeirra gofgir foro af landi brot eftir fall Hakonar iarls. For iarl ꜹstr i Sviðioð a fvnd Olafs sǿnska Sviakonvngs [133] ok fengo þeir þar goðar viðtokur. Olafr konvngr veitti iarli þar friðland ok veizlur storar. sva at hann matti vel hallda sig við ok lið sitt. þess getr þorðr Kolbeinsson.

Meinremmir bra.

Mart lið sotti af Noregi til Eiriks iarls þat er landflotta varþ fyrir Olafi konvngi Tryggvaseyni. Reð Eirikr iarl ser þa til skipa ok for i hernat at fa ser fiar ok liþi sino. Hann hellt fyst til Gotlandz ok la þar lengi of svmarit ok sǿtti kꜹpskipom eða vikinngom. stvndom geck hann vpp a landit ok heriaði viða með sionum. Sva segir i Brandadrapo.

Meirr vann myclu fleiri
malmbriþ iofvrr siðan
aðr frágom þar aðra
Eirikr vnd sig geira.
þar er garðvela geyrði
Gotlandz vala strandar
hvirfils vitt of heriat
veðrmilldr ok semr hilldi.

Siþan sigldi Eirikr iarl svðr til Vin(d)landz ok hitti þar fyrir Stꜹrinom vikinngaskip nockur ok lagði til orrusto við þa. þar feck Eirikr iarl sigr. Sva segir i Brandadrapo.

Størir let at styri
stafnviggs hofut liggia
gramr vøllti sva gvmna
gvnnbliðr ok reð siðan.
sleit at sverþa moti
svorð vikinga horðo
vnda már fyrir eyri
iarl goð vꜹrðo hiarli.

Eirikr iarl fek Gyðo dottvr Sveins konvngs.

97. Eirikr iarl sigldi of hꜹstið aftr til Sviðioðar ok var þar vetr annan. Enn at vári bio hann her sinn ok sigldi siðan i Avstrveg. Enn er hann kom i riki Valldimars konvngs tok hann at heria ok drepa mannfolkit ok brenna allt þar sem hann for ok eyddi landit með þessom hǿtti. Hann kom til Aldeigioborgar ok settiz þar vm til þess er hann vann staðinn ok drap þar mart folk. enn brꜹt ok brendi borgina með ollu. Siþan for hann viða herskilldi vm Garðariki. Sva segir i Brandadrapo.

Oddhriðar for eyða
ox rið at þat siðan
logfagandi løgis
land Valldamars brandi.
Aldeigio braz ygir
oss nvmnaz skil gvmna
sv varþ hilldr með holldom
hꜹrð komz ꜹstr i Garþa.

Eirikr iarl var i þessom hernaði .v. vetr ok .v. svmvr. Enn er hann

kom or Garþariki heriaði hann alla Aðalsyslu ok Eysislu ok tok .iiij. vikingaskeiðr af Dǫnom ok drap allt af. Sva segir i Brandadrapo.

Fra ek hvar fleina siafar
fvrherðir styr gerði
endr i eyiasvndi
Eirikr vnd sig geira.
rǫð fvrgiafall fiorar
folkmeiðr Dana skeiðar
ver frágvm þat vaga
veðrmilldr ok semr hilldi.

Attvð hialldr þar er hǫlldar
hlvnnviggs i bø rvnnv
gøtiniorðr við Gǫta
gvnnbliðr ok reð siðan.
herskilldi for hilldar
hann þverþi friþ monnom
ass vm allar (sýslur)
iarl goð vǫrðo hiarli.

Eirikr iarl for til Danmerkr. þa er hann hafði einn vetr verit i Sviavelldi a fvnd Sveins konvngs tivgoskeggs ok bað Gyðo dottvr hans. ok var þat at raði gert. Feck þa Eirikr iarl Gyðo. Vetri siðarr attv þǫ son er Hakon het. Eirikr iarl var a vetrom i Sviðioð enn stvndom [134] i Danmork. enn heriaði a sumrom.

þyri gipt Bvrizleifi Vindakonvngi.

98. Sveinn konvngr tivgoskegg atti Gvnnhilldi dottvr Burizleifs Vindakonvngs. Enn nv i þenna tima sem nv var fra sagt varþ þat til tiþinda at Gvnnhilldr drottning tok sótt ok andaþiz. Ok litlu siðarr feck Sveinn konvngr Sigriðar storraðo dottvr Skǫglartosta moðvr Olafs hins sønska Sviakonvngs. Tok þar þa kørleikr með tengðom konvnga. ok með þeim Eiriki iarli. — Burizleifr kørði þat mal fyrir Sigvallda iarli magi sinom at søttargerþ sv var rofin. er Sigvalldi iarl hafði gert millum Sveins konvngs ok Bvrizleifs konvngs. þa er Bvrizleifr skylldi fa þyri Haralldzdottvr systur Sveins konvngs. Enn þat rað hafði ecki framgengit. þvi at þyri setti þar þvert nei fyrir. at hon villdi giptaz konvngi heiðnom ok gǫmlom. Nv segir Burizleifr konvngr Sigvallda at hann vill heimta fram þann maldaga. ok bað iarl fara til Danmerkr ok hafa þyri drottning til sin. Sigvalldi iarl ferr a fvnd Sveins konvngs ok berr þetta mal vpp fyrir hann. Kemr iarl sva fortǫlom sinom at Sveinn konvngr før i hendr honom þyri systur sina. ok fylgðo henni konvr nackveriar ok fostrfaðir hennar er het Ozvrr Agason rikr maðr. ok nockvrir menn aðrir. Kom þat i einkamal með þeim Sveini konvngi ok Sigvallda iarli at eignir þør i Vindlandi er att hafði Gvnnhilldr drottning skylldi þa eiga þyri drottning ok þar með stórar eignir i tilgiof sina. þyri greit sarliga ok fór nǫðig miog. Enn er þǫ iarl komv i Vindland gerþi Bvrizleifr brvðlǫp til hennar ok feck þyri drotningar.

Enn er hon var með heiðnom monnom villdi hon hvartki þiggia at þeim mat ne dryck. ok for sva fram .vij. nǫtr.

Þyri com i Noreg[1].

99. Ok a einni nott hliopo þꜹ Ozvrr i brot i náttmyrkri ok þegar til skogar. Koma þꜹ ekki fram fyrr enn i Danmork. ok þorir Þyri þar fyrir ongan mvn at vera. þvi at[2] hon veit ef Sveinn konvngr spyrr til hennar þar. at hann mvn skiott senda hana aftr til Vindlandz. Fara þꜹ allt leyniliga þar til er þa(u) koma i Noreg ok finna Olaf konvng Tryggvason. Tok konvngr vel við þeim ok voro (þau) þar i goðum fagnaði. Segir Þyri konvngi allt vm ferðir sinar ok sin vandrǫði[3] ok biðr hann hialpraða ok friðar i hans riki. Var hon orðsnioll kona. virþiz konvngi vel rǫðvr hennar ok sa at hon var friþ kona. kemr i hvg at þetta mvni vera gott kvanfang ok vikr þannig rǫðunni. spyrr ef hon vill giptaz honom. Enn sva sem þa var raði hennar komit. þotti henni vandi mikill or at raða. enn i annan stað sa hon hverso agǫtt giaforð þat var at giptaz sva agǫtom konvngi ok bað hann raða fyrir ser ok sino goðz. Staðfestiz þat rað at Olafr konvngr feck Þyri drotningar. var þetta brvðlꜹp gert of hꜹstið þa er Olafr konvngr kom norðan af Halogalandi. Voroþꜹ i Niðar[135]osi vm vetrinn. Enn vm varit kǫrði Þyri drotning oppt fyrir Olafi konvngi þat er eignir hennar voro sva miclar i Vindlandi. enn hon hafði onga penninga her i Noregi. sva sem drotningv sǫmði. Stundom bað hon konvng fogrom orðom til sagði at Burizleifr konvngr var (sva) mikill vin Olafs konvngs at þegar er þeir fyndiz mvndi (hann) allt fa þat er hann beiddiz. Enn er við þessar rǫðvr vrðo varir vinir Olafs konvngs þa lꜹtto allir þessar ferþar konvng. Sva er sagt at þat var einn dag snimma vm varit at konvngr gek vti vm strǫti. enn við torgit geck maðr i moti honom með hvannabyrði ok vndarliga stórar þann tima várs. Konvngr tok einn hvannniola mikinn i hond ser ok geck til herbergis Þyri drotningar. Hon sat i stofvnni ok greit miog. er konvngr kom inn. Hann mǫllti. Se her hvanniola mikinn drotning er ek gef þer. Hon lꜹst við hendinni ok mǫllti. Stǫrrvm gaf Haralldr Gormsson. enn minnr ǫðraðiz hann at fara af landi ok sǫkia eign sina enn þv. ok reyndiz þat þa er hann for hegat i Noreg ok eignaðiz land þetta allt at skylldom ok skꜹttom. enn þv þorir eigi at fara i gegnum Danavelldi fyrir Sveini konvngi broðvr minom. Olafr konvngr hliop vpp við er hon mǫllti þetta ok svarði við. Alldri skal ek hrǫddr fyrir Sveini konvngi

¹) Nereg *Cd.* ²) at *tilf. Cd.* ³) vendrǫði *Cd.*

broðvr þinom fara. ok hvar sem okkrir fvndir verþa skal hann vndan láta.

Skipabuningr Olafs konvngs Tryggvasonar.

100. Olafr konvngr stefndi þi(n)g i bǫnvm litlu siðarr. Gerþi hann þa bert fyrir alþyðo. at hann man leiðangr vti hafa of svmarit. ok hann vill nefnd hafa or hverio fylki bǫði at liði ok skipom. sagði þa hverso morg skip hann vill hafa or þrandheimi. Geyrir siðan orþsendingar bǫði svðr með landi ok norðr ok lǫtr liþi v́t bioða. Konvngr lǫtr þa ok fram setia Orminn langa ok oll onnur skip sin bǫði smá ok stór. Hann sialfr styrði Orminom langa. Ok þa er menn voro raðnir til skipanar var þar sva miog valið til lið. at engi maðr skylldi vera a Orminom langa ellri enn .lx. ok eigi yngri enn .xx. voro þeir valþir miog at afli ok hreysti. þar voro fyrst til skoraðir hirðmenn Olafs konvngs. þvi at þat var valit af innanlandz monnom ok vtanlandz. þeir sem sterkaztir voro ok frǫknaztir i ollu.

Nefndir menn a Orminn.

101. Ulfr ravði het merkismaðr Olafs konvngs. hann var i stafni a Orminom. ok Kolbiorn stallari. þorsteinn oxafotr af Tivndalandi broðir Arnliotz gellina. þessir voro a ravsninni i savxom. Vakr eflski Ravmason. Bersi hinn sterki. Án skyti af Jamtalandi. þrandr rammi af þelamork. ok Vþyrmir broðir hans. þeir Haleygir. þrandr skialgi. Avgmvndr sandi. Hloðvir langi or Salltvik. Harekr hvassi. þeir Jnnþrǫndir. Ketill háfi. þorfinnr eisli. Havarðr. ok þeir brǫðr or Orkadal. þessir voro i fyrirrvmi. [136] Biorn af Stuðlu. þorgrimr or Hvini[1] þioðolfsson. Asbiorn ok Ormr. þorðr or Niarðarlog. þorsteinn hviti af Oprvstoðom. Arnorr mǫrski. Hallsteinn ok Havkr or Fiorðom. Eyvindr snákr. Bergðorr bestill. Hallsteinn af Fiolum. Olafr drengr. Arnfinnr sygnski. Sigurðr billdr. Einarr or Horzko. ok Finnr. Ketill rygski. Griotgarðr roskvi. þessir voro i krapparvmi. Einarr þambaskelfir. hann þotti þeim eigi hlutgengr. þvi at hann var .xviij. vettra. Hallsteinn Hlifarson. þorolfr. Jvarr smetta. Ormr skogarnef ok margir aðrir miog agǫtir menn. .xxx. voro i fyrirrvmi. þat var mal manna at þat mannval er var a Orminom bar eigi minna af oðrom monnom vm friþleik ok afl ok frǫknleik. enn Ormrinn af oðrom skipom. þorkell nefia broðir konvngs styrði Orminom skamma. þorkell dyrðill ok Josteinn moðvrbrǫðr konvngs hofðo Tronona. var hvartveggia þat skip allvel skipat.

[1]) Hivni *Cd.*

Olafr konvngr hafði or þrandheimi .xi. stór skip ok vmfram tvitugsessur ok smǫgri skip ok vistabyrðinnga.

Olafr konvngr sendi menn til Jslandz.

102. Enn er Olafr konvngr hafði miog buit lið sitt or Niðarosi. skipaði (hann) monnom vm oll þrǫndalog i syslur. Konvngr sendi þa til Jslandz Gizur huita ok Hiallta Skeggiasun at boða kristni a Jslandi. hann feck með þeim prest er þormvðr het ok fleiri vigða menn. Enn konvngr hafði i gisling eftir .iiij. menn. þa er honom þottv agætir. Kiartan Olafsson. Halldorr Gvðmvndarson. Kolbeinn þorþarson. Svertingr Rvnolfsson. Er þat at segia af þeirra ferð Gizurar ok Hiallta. at þeir komv til Jslandz fyrir alþingi ok foro til þings. ok var a þvi þingi kristni i lǫg tekin a Jslandi ok þat svmar var skirt a Jslandi allt mannfolk.

Fvndit Vinland goða.

103. þenna sama vetr var Leifr son Eiriks hins rǫða með Olafi konvngi vel metinn ok tok við kristni. Enn þetta svmar er Gizvrr for til Jslandz sendi Olafr konvngr Leif til Grænlandz at boða þar kristni. for hann þat svmar til Grǫnlandz. Hann fann i hafi menn a skipsflaki ok hialpaði þeim. þa fann (hann) ok Vinland hit goða ok kom of hǫstit til Grænlandz. hann hafði þannig prest ok aðra kennimenn ok for til vistar i Brattahlið til Eiriks foðvr sins. Menn kolloðo hann siðan Leif hinn hepna. Enn Eirikr faðir hans sagði sva at þat var samskvllda er Leifr hafði borgit skipshofn manna i hafi. ok þat er hann hafði flutt skæmannin til Grænlandz. þat var prestrinn.

Ferð Olafs konvngs.

104. Olafr konvngr for með liði sino svðr með landi. sottv þa til fvndar við hann vinir hans margir ok rikismenn þeir er til ferþar voro raðnir með [137] konvngi. Var þar hinn fyrsti maðr Erlingr Skialgsson magr hans. hafði hann skeið eina mikla .xxx. at rvmatali. var þat skip allvel skipat. þa komv ok til konvngs magar hans þorgeirr ok Hyrningr ok hafði hvartveggi mikit skip. Margir aðrir rikir menn fylgðo honom. Konvngr hafði .lx. langskipa er hann fór or landi ok sigldi svðr til Danmerkr i gegnom Eyrarsvnd ok sva til Vindlandz. Hann gerþi stefnolag við Bvrizleif konvng. ok fvndvz þeir konvngarnir. toluðo vm eignir þær er Olafr konvngr heimti. ok foro allar ræður likliga með konvngom. ok var goðr greiðskapr gerr a þeim eignom er Olafr

konvngr þottiz þar eiga. Dvalþiz konvngr þar lengi vm svmarit ok fann marga vini sina.

Fra Sveini konvngi.

105. Sveinn konvngr tivgoskegg atti Sigriði stórraðo sva sem fyrr var ritað. Sigriþ var hinn mesti ovin Olafs konvngs Tryggvasonar ok fann þat til saka at Olafr konvngr hafði slitið einkamalum við hana ok lostið hana i andlit. Hon eggiaði miog Svein konvng at hallda orusto við Olaf konvng. hefir hann lagiz með þyri systur þinni at oleyfi yðro. ok mvndo ekki hinir fyrri frǿndr yðrir slikt þola. Hafði Sigrið drotning slikar fortolur iafnan i mvnni. ok kom sva at Sveinn konvngr var fvllkominn at gera þetta. Snimma vm varit sendi Sveinn konvngr menn i Sviðioð a fvnd Olafs Sviakonvngs magს sins ok Eiriks iarls. let segia þeim at Olafr Noregs konvngr hafði leiðangr vti ok ætlaði vm svmarit til Vindlandz. þat fylgði ok orðsending Danakonvngs at þeir Sviakonvngr ok Eirikr iarl skylldi hafa her vti ok fara til motz við Danakonvng. skylldo þeir þa allir saman leggia til orusto við Noregs konvng. Enn þeir Sviakonvngr ok Eirikr jarl voro þessarrar ferþar albvnir. þeir drogo saman skipaher ovigian af Sviavelldi ok foro með lið þat svðr til Danmerkr ok koma þar sva at Olafr konvngr Tryggvason hafði aðr svðr vm siglt. þess getr Halldorr okristni i Eiriksdrapo.

Vt bꜹð iǫfra meitir
elmoðr af Sviðioðo
svðr hellt gramr til gvnnar
gunnbliks liði miklo.

hverr villdi þa hꜹllda
hrǿgeitunga feitir
már fekk a sia sara
sylg Eiriki fylgia.

þeir Sviakonvngr ok Eirikr iarl helldo til fvndar við Danakonvng ok hofðo þeir þa allir saman ovigian her.

Svikræði Sigvallda við Olaf konvng.

106. þa er Sveinn konvngr hafði sent eftir herinom. sendi hann Sigvallda iarl til Vin(d)landz at niosna vm ferðir Olafs konvngs Tryggvasonar ok gilldra sva til at fvndr þeirra Sveins konvngs mǿtti verþa. Eftir þat ferr Sigvalldi iarl leið sina ok kom fram i Vindlandi. for til Jomsborgar ok siðan a fvnd Olafs konvngs. Voro þar mikil vinattomal millom þeirra. kom iarl ser i hinn mesta kærleik við konvng. Astriþ kona iarls dottir Burizleifs konvngs var mikill vin Olafs konvngs Tryggvasonar. ok var þat miog af hinom fyrrom tengðom. er Olafr konvngr hafði att Geiro systur hennar. [138] Sigvalldi iarl var vitr

maðr ok raðugr. Enn er hann kom ser i raðagerð við Olaf konvng. dvalþi hann miog ferþina hans ꜹstan at sigla. ok fann til þess ymsa luti. Enn lið Olafs konvngs let geysi illa ok voro menn miog heimfvsir. enn þeir lago albunir ok veðr byrvg̊n. Sigvalldi iarl feck niosn af at þeir Danakonvngr allir saman hofðo þa buit her sinn ok gerþo þꜹ orð leyniliga til Sigvallda iarls at þeir mvndo biða þar Olafs konvngs við ey þa er Svꜹlþr heitir við Vindland.

Avstanferþ Olafs konvngs.

107. Sa pati kom til Vin(d)landz at Sveinn Danakonvngr hefði her vti. ok gerþiz brátt sa kvrr at Sveinn konvngr mvndi vilia finna Olaf konvng. Enn Sigvalldi iarl segir sva Olafi konvngi. Ecki er þat rað Sveins konvngs at leggia til bardaga við þig með Danaher einn saman sva mikin her sem þer hafit. Enn ef yðr er nockvrr grvnr a þvi at ofriþr mvni fyrir þa skal ek fylgia yðr með mino liþi. ok þotti þat styrkr vera fyrr hvar sem Jomsvikingar fylgðo hofþingiom. mvn ek fá þer .x. skip vel skipvt. Konvngr iatti þesso. Var þa litit veðr ok vel hagstg̊tt. þa let konvngr leysa flotann ok blasa til brꜹtlogo. þvi ng̊st drogo menn segl sin ok gengo meira smáskipin ok sigldo þꜹ vnðan a hafit ṽtt. Sigvalldi iarl sigldi ng̊r konvngsskipino ok kallaði til þeirra. bað konvng sigla (eptir) ser. þvi at mer er kvnnaz vm eyiasvndin hvar divpaz er. enn þer mvnvt þess þvrfa með þꜹ en stórv skipin. Sigldi þa iarl fyrir sinom skipom. hann hafði .xi. skip. enn allr annarr herrinn sigldi vt a haf. Enn er Sigvalldi iarl sigldi ṽt at Svꜹlþr. reyri moti honom skṽta ein. þeir segia iarli at her Danakonvngs la þar i hofninni fyrir þeim. Let iarl þa laða seglum a skipvm sinom. ok reyro inn vndir eyna. Sva segir Halldorr hinn vkristni.

Ona for ok eino
vnnviggs konvngr svnnan
sverþ rꜹð mg̊tr at morði
meiðr .lxx. skeiða.
þa er hṽnlagar hreina
hafði iarl of krafða
sætt geck seggia ættar
svndr Skanvnnga grvndar.

Her segir at þeir Olafr konvngr ok Sigvalldi iarl hofðo .lxx. skipa ok eino meirr þa er þeir sigldo svnnan.

Viðrtal hofðingia ok raðagerðir.

108. Sveinn Danakonvngr ok Olafr Sviakonvngr ok Eirikr iarl voro þar þa með allan her sinn. þa var fagrt veðr ok biart solskin. Gengo þeir þa vpp a holminn allir saman hofðingiar ok mikil sveit manna með þeim. ok sa er skipin sigldo vt a hafit morg saman. Sia þeir nv

hvar siglir eitt mikit skip ok allglǫsiligt. þa mǫllto baðir konvngarnir. þetta er mikit skip ok akafa fagrt. þetta man vera Ormr langi. Eirikr iarl svaraði. Ekki er þetta Ormr hinn langi. Var sva sem hann sagði. þat skip atti Eindriþi af Gimsom. Litlu siðarr sa þeir hvar sigldi annat mikit skip. þa mǫllti Sveinn konvngr. [139] Hræddr er Olafr konvngr nv er hann þórir eigi at sigla með hofvð a skipi sino. Eirikr iarl svaraði. Kenni ek þetta skip ok seglit. þvi at stafat er seglit. þetta a Erlingr Skialgsson. látom þa sigla. betra er skarð þar i liði Olafs konvngs. Stvndo siðarr sa þeir skip Sigvallda iarls. ok viko þꜹ þannig vndir holmann. þvi næst sa þeir hvar sigldo .iij. skip. þa mǫllti Sveinn konvngr. Gongom nv til skipa. þvi at nv ferr Ormrinn langi. Eirikr iarl svaraði. Morg hafa þeir stór skip. ok biðom enn. þa mǫllto margir menn. Eigi vill Eirikr iarl nv beriaz ok hefna foðvr sins. er þetta skomm mikil ok sia mvn spyriaz vm oll lond. ef ver liggiom her með iamnmiklu liði. enn Olafr konvngr sigli út a haf her hia oss sialfom. Nockvro siðarr sa þeir hvar sigldo .iiij. skip ok eitt af þeim var dreci allmikill ok miog gvllbuinn. þa stoð úpp Sveinn konvngr ok mǫllti. Man Ormrinn bera mig i kvelld. honom skal ek styra. þa mǫllto margir at Ormrinn var fvrðo mikit skip ok fritt ok mikil rꜹsn var at slikom skipom. þa mǫllti Eirikr iarl sva at nockvrir menn heyrðo. þo at Olafr konvngr hefði ecki meira skip enn þetta. þa mvndi Sveinn konvngr þat alldri fa af honom með einn saman Danaher. Dreif þa liðit til skipanna ok rako af ser tiolldinn ok ǫtloðo at buaz skiotliga.

Raðagerð hofþingia.

109. Enn er hofðingiar rǫddo þetta sin a milli sa þeir hvar sigldo .iij. skip allmikil ok hit .iiij. sidarst ok var þat Ormrinn langi. Enn þꜹ hin stórv skip er fyrr sigldo ok þeir hvgðo Orminn. þat var hit fyrra Traninn enn hit siðarra Ormrinn skammi. Enn er þeir sa Orminn langa kendo allir. mǫllti þa engi i mót at þar mvndi sigla Olafr konvngr Tryggvason ok skipoðo þa til atlogo. þat voro einkamal þeirra hofþingianna Sveins konvngs. Olafs konvngs. Eiriks iarls. at sinn þriþiong Noregs skylldi eignaz hverr þeirra ef þeir felldi Olaf konvng. Enn sa þeirra hofðingia er fyrst gengi a Orminn skylldi eignaz hlutskipti þat sem þar fengiz ok hverr þꜹ skip er sialfr ryði. Eirikr iarl atti barða einn geysi mikinn er hann var vanr at hafa i viking. þar var skegg a ofanverþo barðino hvarotveggia. enn niðr fra iarnspong þykk ok sva breið sem barðit ok tok sva i sioinn.

Olafr konvngr varþ viss ofriðar.

110. þa er þeir Sigvalldi iarl reyro inn vndir holmann. sa þeir þorkell dyrðill ok aðrir skipstiornarmenn þeir er með honom foro. at iarl sneri sinom skipom inn vndir holminn. hloðo þeir þa seglunom ok reyro eftir honom ok spvrþo hvi þeir foro sva. Jarl segir at hann vill biða Olafs konvngs. ok er meiri von at ofriþr se fyrir óss. Leto þeir þa fliota skipit þar til er þeir þorkell nefia komv með Orminn [140] skamma ok þav .iij. skip er honom fylgðo. ok voro þeim þa savgð hin savmv tiþindi. Loðo þeir þa seglunom ok biðo sva Olafs konvngs. Enn er konvngrinn sigldi inn at holmanvm. þa reyri allr herrinn vt a svndit fyrir þa. Enn er þeir sa þat biðia þeir konvnginn sigla leið sina. enn leggia eigi til orusto við sva mikinn her. Olafr konvngr svaraði hátt ok stoð vpp i lyptingvnni. Lati ofan seglit segir hann. ecki skvlu minir menn hyggia a flótta. ek hefi alldri flyit i orusto. raði gvð fyrir lifi mino. ok alldri man ek a flotta leggia. Var sva gert sem konvngr mællti. Sva segir Hallfreðr vandræðaskalld.

Geta skal máls þess er mæla
menn at vapna senno
dolga vangs við drengi
daðoflgan bavr kvaðo.
baða herdyggvir hyggia
hneckir sina recka
þess lifa þioðar sessa
þróttar orð a flótta.

Olafr konvngr skipar liði sino.

111. Siðan let Olafr konvngr saman leggia ollum skipom sinom. Var konvngs skip i miðio liði. ok a annat borð Ormrinn skammi. enn a annat borð Traninn. Enn þa er þeir toko at tengia stafnana a Orminom langa ok Orminom skamma. ok er konvngr sa þat bað hann betr fram leggia hit mikla skipit ok lata þat eigi aptaz verþa allra skipa i herinom. þa svaraði Vlfr hinn ravði. Ef Orminn skal þvi lengra fram leggia enn onnvr skip sem hann er lengri. þa man avint verþa of savxin i dag. Konvngr svaraði. Eigi vissa ek at ek ætta stafnbvann bǫði ravðan ok ragan. Vlfr svaraði. Ver þv eigi meirr baki lyptingina. enn ek mvn stafninn. Konvngr hellt a boga ok lagði avr a streng ok sneri at Vlfi. Vlfr mællti. Skiot annan veg konvngr þannig sem meiri er þavrfin. þer vinn ek þat er ek vinn.

Olafr Tryggvason eggiar sina menn.

112. Olafr konvngr stoð i lyptingo a Orminom ok bar hann þa hátt miog. Hann hafði gylltan skiolld ok gvllroðinn hialm. hann var avðkendr fra oðrum monnom. hann hafði ravðan kyrtil stvttan yfir brynio.

Enn er hann sa at riðlaþiz liðit ok merki voro vpp sett fyrir hofðingiom. spyrr hann. Hverr er hofðingi fyrir liði þvi er gegnt óss er. Honom var sagt at þat var Sveinn konvngr með Danaher. Olafr konvngr mællti. Ecki hræðumz ver bleyðvr þær. engi er hvgr i Dønom. Enn mællti konvngr. Hverr hofðingi fylgir þeim merkiom er þar ero v́t i fra a hægra veg. Honom var sagt at þat var Olafr Sviakonvngr. þa mællti Olafr konvngr. Betra væri Svivm heima at sleikia vm blótbolla sina enn ganga a Orminn langa vndir vapn yðvr. Enn hverir eigo þø hin stórv skip er liggia a bakborða Dønom segir konvngr. þar er Eirikr iarl Hakonarson søgðo þeir. Konvngr mællti. Hann mvn þickiaz eiga við oss skapligan fvnd. ok af þvi liði er oss van snarprar orusto. þvi at þat ero Norðmenn sem ver erom.

Hin[1] fysta orusta.

113. Siðan greiða þeir atroðr konvngarnir. Lagði Sveinn konvngr sitt skip i moti Orminom langa. enn Olafr konvngr sænski lagði [141] vt fra ok stack stofnom at yzta skipi Olafs konvngs Tryggvasonar. enn oðrom megin Eirikr iarl. ok tokz þar horð orusta. Sigvalldi iarl lét skotta við skip sin. ok lagði ecki til orusto. Sva segir Skvli þorsteinsson. hann var þa með Eiriki iarli.

Fylgða ek Frisa dolgi
feck vngr þar er spior svngo
nv finnrølld at ek elldvmz
alldrbót ok Sigvallda
þar er til mótz við mæti
malmþings i dyn hialma
svðr fyrir Svølþrar mynni
sárløk roþinn bárom.

Ok sva segir Hallfreðr.

þar hygg vist til miog misto
morg kom drott a flotta
gram þann er gvnni framði
gengis þrænskra drengia.
næfr vá einn við iofra
allvallda tva snialla
frægr er til sliks at segia
siðr ok jarl hinn þriþia.

Bardagi hinn harðazti.

114. þessi orusta varþ hin snarpazta ok allmannskæð frambyggiom a Orminom langa. þeir komv stafnliam a skip Sveins konvngs. enn þeir atto vapnin a(t) bera niðr vndir fætr ser a þa. Ruðo þeir oll skip Sveins konvngs þø er þeir fengo halldit. enn Sveinn konvngr ok þat lið er vndan komz flyði a onnvr skip. þvi ngst logðo þeir fra or skótmali. For þessi herr sva sem Olafr konvngr Tryggvason hafði sagt. þa lagði at i staþinn Olafr Sviakonvngr. Ok þegar er þeir komv nær

[1]) hiN *Cd.*

storskipom for þeim sem hinom fyrrvm at þeir lata lið mikit ok svm skipin. ok logðo fra við sva buit. Enn Eirikr iarl sibyrði við hit yzta skip Olafs konvngs ok hrꜹð þat ok hio þegar þat or tengslum enn lagði þa at þvi er þar var næst ok barðiz við þa til þess er þat var roðit. Hliop þa liðit af hinom smærom skipom a storskipin. enn iarl hio hvert or te(n)gslum sem hroðit var. Enn Danir ok Sviar logðo i skotmal ok ollum megom at skipom Olafs konvngs. enn Eirikr iarl lá avallt sibyrt við skipin ok atti hꜹggorusto við þa. Enn sva sem menn fellu a skipom hans gengo vpp aðrir i staþinn. voro þat Danir ok Sviar. Sva segir Halldorr.

Geyrðiz snarpra sverþa
slito drengir friþ lengi
þar er gvllin spior gvllo
gangr of Orminn langa.
dolgs kvaðo fram fylgia
fran leggs vita hánom
sænska menn at senno
svnnr ok danska rvnna.

þa var orusta allhorð ok fell þa allmiog liþit. Kom sva at lyctom at oll voro hroðin skip Olafs konvngs Tryggvasonar nema Ormrinn langi. var þar þa allt lið hans a komit þat er vigt var. Eirikr iarl lagði þa barðan sibyrt við Orminn langa ok var þa enn hꜹggorusta. Sva segir Halldorr.

Fiorð kom helldr i harða
hnigo reyr saman dreyra
tvngl skaroz þa tingla
tangar Ormr hinn langi.
þa er borðmikinn barða
brynflagðz reginn lagði
iarl vann hialms at holmi
hriþ við Fafnis siðo.

Eirikr iarl var i fyrirrvmi a skipi sino. ok var þar fylgt með skialldborg. Var þa bꜹði þar hꜹggorusta ok spiotvm lagit. kastat var ok ollu þui er til vapna var. enn svmir [142] skvtv bogaskoti eða handskoti. Var þa sva mikill vapnabvrðr a Orminn at varla matti hlifom fyrir sig koma. er sva þyckt flugo spiot ok orvar. þvi at ollum megin logðo at Orminom herskip. Enn menn Olafs konvngs voro þa sva oðir at þeir hliopv vpp a borðinn til þess at na með sverþzhoggum ok drepa mennina. þvi at margir villdo eigi sva leggia vndir Orminn at þeir villdi i hoggorusto vera. Menn Olafs konvngs gengo flestir vt af borðunom ok gaðo eigi annars enn þeir berþiz a slettom velli. ok svckv þeir niðr með vápnom sinom. Sva segir Hallfreðr.

Suckv niðr af naðri
naddfárs i bꜹð sárir
bꜹgs gerþv við vægiaz
verkendr meginserkiar.
vanr mvnat Ormr þótt Ormi
alldyrr konvngr styri
hvars hann skriðr með lið lyða
lengi slikra drengia.

Einarr skꜹt at Eiriki iarli.

115. Einarr þambaskelfir var a Orminom aftr i krapparvmi. hann skꜹt af boga ok var allra manna harðskeytaztr. Einarr skꜹt at Eiriki iarli ok lꜹst i styrishnackann fyrir ofan hofvð iarli ok geck allt vpp a reyrbondin. Jarl leit til ok spurði ef þeir vissi hverr þar skꜹt. Enn iafnskiott kom onnur ꜹr sva nær iarli at flꜹg i milli siþvnnar ok handarinnar. ok sva aftr i hofðafiolina at langt stoð vti broddrinn. þa mællti iarl við þann mann er svmir nefna Finn. enn svmir segia at hann væri finnzkr. hann var hinn mesti bogmaðr. Skiottv þann mann hinn mikla i krapparvmino. Finnr skꜹt. ok kom ꜹrin a boga Einars miþian i þvi bili er Einarr dro hit þriþia sinn bogann. Brast þar boginn i tva luti. þa mællti Olafr konvngr. Hvat brast sva hátt. Einarr svarar. Noregr or hendi þer konvngr segir hann. Eigi man sva mikill brestr orþit hafa segir konvngr. tak boga minn ok skiot af. Konvngr kastaði boganom til hans. Einarr tok bogann ok dro þegar fyrir odd orvarnar ok mællti. Ofveykr ofveykr allvalldz bogi. Kastaþi hann þa aftr boganom. tok skiolld sinn ok sverþ ok barðiz ros(k)liga.

Olafr konvngr feck sár.

116. Olafr konvngr Tryggvason stoð i lypting a Orminom. hann skꜹt oftazt vm daginn stvndom af boga. enn stvndom gaflꜹkom ok iafnan tueim senn. Hann leit fram a skipit ok sa sina menn reiða sverþin ok hoggva tilt. hann sa at illa bito sverþin. þa mællti konvngr hatt. Hvart reiðit þer sva slæliga sverþin þvi at ek se at ecki bitr yðr. Maðr svaraði. Sverþ vár ero slæ ok brotin miog. þa geck konvngr ofan i fyrirrvmit ok lꜹk vpp hasætiskistuna tok þar or morg sverþ hvꜹss. ok feck monnom. Enn er hann tok niðr hægri hendi sa menn at bloð rann ofan vndan brynstukunni. enn engi vissi hvar hann var sárr.

(Uppganga á Orminn.)

117. [143] Mest var vorn a Orminom ok mannskæðozt af fyrirrumsmonnom ok stafnbuvm. þar var hvartveggia mest valit folkit enn hæst borðin. Fell liþit fyrst vm mitt skipit. Ok þa er fátt stoð vpp manna vm sigluna. reð[1] Eirikr iarl til vppgongo. hann kom vpp a Orminn við .xv. menn. þa kom i moti honom Hyrningr magr Olafs konvngs með sveit manna. ok varþ þar hinn harðazti bardagi. Lꜹk

[1]) reið *Cd.*

sva at iarl hrǫck ofan aftr a barðan. enn þeir menn sem honom hofðo fylgt fellu sumir enn svmir vrðo sarir. þess getr þorþr Kolbeinsson.

þar var hialmatz heriar
Hroptz við dreyrgar toptir
orð feck gótt er gerþi
grams vor blam hiorvi
hǫll bilar hára fialla
Hyrningr aðr þat fyrniz.

Eftir þat var hin snarpazta[1] orusta. fello þa margir menn a Orminom. Enn er þynntiz skipan til varnarinnar. reð Eirikr iarl annat sinn til vppgongo a Orminn. Varþ þa enn horð[2] viðtaka. Enn fyrir þvi at þa var miog fallit lið a Orminom sva at viða voro ǫð borðinn. toko þa iarls menn viða vpp at ganga. Enn allt þat lið er þa stoð vpp a Orminom til varnar sotti aftr a skipit þar sem konvngrinn var. Sva segir Halldorr vkristni at Eirikr iarl eggiaði sina menn.

Het a heiptar nyta
hvgreifr með Oleifi
aftr stock þioð a þoptvr
þenngill sina drengi.
þa er hafvita hofðo
Halllandz of gram sniallan
varþ fyrir Vinda myrði
vapneiðr lokit skeiðom.

Olafr konvngr liop[3] fyrir borð.

118. Kolbiorn stallari geck vpp i lypting til konvngs. þeir hofðo miog likan klæðabunat ok vapna. var Kolbiorn ok allra manna mestr ok friþaztr. Var nv enn i fyrirrvmino en snarpazta orusta. Enn fyrir þvi at þa var sva mikit folk komit vpp a Orminn af liði Eiriks iarls sem vera matti a skipino. enn skip hans logðo at ollum megin at Orminom enn litit fiolmenni til varnar moti sva miklum her. nv þott þeir menn væri bæði sterkir ok berþiz vel. fellu flestir a litilli stundo. Enn Olafr konvngr ok Kolbiorn liopo þa baðir fyrir borð ok a sitt borð hvarr þeirra. Enn iarls menn hofðo lagt at vtan smaskutur ok drapo þa er a kaf hliopo. Ok þa er konvngrinn sialfr liop fyrir borð villdo þeir taka hann ok færa iarli. Olafr konvngr bra yfir sig skilldinom ok steyptiz i kaf. enn Kolbiorn stallari skǫt sinom skilldi vndir sig. ok komz hann þvi eigi i kaf sva skiott. varþ hann handtekinn ok dreginn vpp i skutvna ok hvgðo þeir at þar væri konvngrinn. Var hann þa leiddr fyrir iarl. Enn er iarl verþr þess varr at þat var Kolbiorn enn eigi Olafr konvngr þa voro Kolbirni griþ gefin. Enn i þessi svipan liopo allir menn Olafs konvngs fyrir borð þeir sem eftir voro a Orminom. ok segir Hallfreðr sva. at þorkell nefia konvngs broðir liop siðarst allra manna fyrir borð.

[1]) snarfazta *Cd.* [2]) horðr *Cd.* [3]) liof *Cd.*

Vgræðir sa avða
armgriotz Travno [144] fliota
hann ravð geir at gvnni
glaðr ok baða naðra.
aðr hialldrþorinn helldi
havggframr i bavð ramri
snotr af snæri vitni
svndz þorketill vndan.

Sua er fyrr ritað at Sigvalldi iarl kom til forvneytis við Olaf konvng i Vindlandi. ok hafði iarl .x. skip ok þat hit ellifta er a voro menn Astriþar konvngsdottvr konv Sigvallda iarls.

Vindaskvta reyri brot.

119. þa er Olafr konvngr hafði fyrir borð lavpit. æpti allr herrinn sigróp. Sigvalldi iarl ok hans menn reyro þa til bardaga. þess getr Halldorr hinn okristni.

Drogvz vitt at vagi
Vinda skeiðr ok ginðo
þriþia havðrs a þioði
þvnn galkn ok iarnmvnnum.
gnyr varþ a sia sverþa
sleit orn gera beito
dyrr vá drengia stiori
drótt kom morg a flotta.

Enn sv snekkian er Astriþar menn voro a reyri þegar aftr vndir Vin(d)land. Var þat þegar margra manna tal at Olafr konvngr mvndi steypt hafa af ser brynionni i kafi ok lagiz siðan til Vindasneckionnar ok hefði menn Astriþar flutt hann til landz. Ok ero margar frasagnir geyrvar vm ferþir Olafs konvngs af sumom monnom. Enn Hallfreðr segir sva.

Voit ek ei hitt hvart heita
hvngrdeyfi skal ek leyfa
dynsæðinnga davðan
dagblics eða þo kvikvan.
allz sannliga segia
sárr mvn gramr at hváro
hætt er til hans at fratta(!)
hvartveggia mer seggir.

Enn hvern veg sem þat hofir(!) verit. þa kom Olafr konvngr Tryggvason alldri siðan til Noregs. Enn segir Hallfreðr sva.

Samr var árr of æfi
oddbraca hinn er þat sagði
at lofða gramr lifði
læstyggs bvrar Tryggva.
vera kveða áls or eli
Olaf kominn stala
menn geta mali savnno
miog er verr enn sva ferri.
Mundot þess er þegnar
þróttharðan gram sottv
fer ek með lyða liði
landherðar skavp verþa.
at mvndiokvls myndi
margdyrr koma styrir
geta þickiomz þess gotnar
glikligs or styr slikom.
Enn segir avðar kenni
avstr i malma gnavstvn
seggr fra sarom tiggia
svmr eða bravt of komnvm.
nv er sannfregit svnnan
siklings or styr miklum
kann ek eigi mart við manna
morð veifonar orði.

Hofðingiar skipto Noregi.

120. Eirikr iarl eignaðiz Orminn langa með sigrinom ok lutskipti mikit. ok styrði iarl Orminom fra fvndinom. Sva segir Halldorr.

Hialmfalldinn bar hilmi
hrings af miklo þingi
skeiðr glæsto þa þioðir
þangat Orminn langi.
enn svðr at gny gvnnar
glaðr tok iarl viþ naðri
aðr varþ egg at rioða
ættgoðr Hemings broðir.

Sveinn son Hakonar iarls hafði þa fest Holmfriþi dottvr Olafs Sviakonvngs. Enn er þeir skiptv Noregsvelldi með ser Sveinn Danakonvngr. ok Olafr Sviakonvngr. Eirikr iarl. at Olafr Sviakonvngr hafði .iiij. fylki i þrandheimi ok Mæri hvaratveggio ok Rꜹmsdal ok ꜹstr Ránriki fra Gꜹtelfi til Svinasvndz. þetta riki feck Olafr konvngr Sveini iarli með þvilikom skildaga sem fyrr hofðo haft [145] skattkonvngar eða iarlar af yfirkonvngom. Enn Eirikr iarl hafði .iiij. fylki i þrandheimi. Halogaland. Nꜹmodali. Fiorðo ok Fialir. Sogn ok Hꜹrðaland. ok Norðragðir allt til Liðandisness. Sva segir þormvðr Kolbrvnarskalld.

Veit ek fyrir Erling vtan
ár at hersar voro
lofa ek fasta ty flestir
farlandz vinir iarla.
enn ef vig fra Veigo
vel ek orð at styr norðan
landz eða lengra stondo
lagði suðr til Agða.
Allvalldz avtv alldir
vna likar vel sliko
skylldr letz hendi at halda
hann of Noregs monnom.
enn Sveinn konvngr sunnan
sagðr er dꜹðr hinn ꜹðir
fátt bilar flestra yta
fár hans byir voro.

Sveinn konvngr hafði þa enn Vikina sva sem hann hafði fyrr haft. enn hann veitti Eiriki iarli Rꜹmariki ok Heiðmork. Sveinn Hakonarson tok iarldom af Olafi Sviakonvngi. Var Sveinn iarl allra manna friþaztr er menn hafi sét. Erikr iarl ok Sveinn iarl leto baðir skiraz ok toko retta trv. Enn meðan þeir reðo fyrir Noregi leto þer gera hvern sem villdi vm kristnihalld. enn forn lꜹg helldo þeir vel ok alla landzsiðo. voro þeir vinsælir ok stiornsamir. Var Eirikr iarl miog fyrir þeim bræðrom vm forrað oll.

Her skal inn koma saga Olafs konvngs hins helga.

Vpphaf sogv Magnus konvngs hins goða. er hann kom ꜹstan or Gorðum fra Jarizleifs konvngs.

Magnus Olafsson byriaði ferð sina eftir jolin ꜹstan af Holmgarði ofan til Aldeigioborgar. bioggv þeir skip sin þegar er isa leysti vm várit. þess getr Arnorr iarlaskalld i Magnusdrapo.

Nv hygg rioðanda reðo
rógꜹrs þvi at veit gerva
þegi seimbrotar segia
seggiom hneitis eggia.

varat ellifo allra
ormsetrs hati vettra
hrꜹstr þa er herskip glæsti
Horða vinr or Gorðom.

Magnus goði kom til Suiðioðar.

2. Enn vm varit hellt Magnus ꜹstan til Sviðioðar. Sva segir Arnorr.

þing bꜹð vt hinn vngi
eggrioðanndi þioðom
fimm bar hirð i homlur
herværðr ara bræðis.

sallt skar hvfi helltvm
hrꜹstr þioðkonvngr ꜹstan
báro brimlogs ryri
brvn veðr at Sigtvnom.

Her segir at hann sigldi fyrst til Sigtvna. þa var konvngr yfir Sviþioð Emvndr Olafsson. þar var þa ok Astriþr drottning. er att hafði Olafr konvngr enn helgi. Hon fagnaði forkvnnar vel Magnusi stivpseyni sinom ok let þegar stefna fiolmennt þing þar sem heitir a Hvngrom. A þvi þingi talaði Astriþr ok mællti sva.

Magnus atti þing a Hvngrvm.

3. Her er nv kominn með óss son hins helga Olafs konvngs er Magnus heitir. ætlar nv at hefia ferþ sina til Noregs ok sækia foðvrarf sinn. Er mer skyllda mikil at styrkia hann til þessarrar ferþar. þvi at hann er stivpson minn sva sem þat [146] er ollum monnom kvnnigt bæði Svivm ok Norðmonnom. Skal ek her ongan lut til spara þann er ek hefi fꜹng a. Sva ok þeir allir er til þessarrar ferþar raða skvlu eign heimila mina vinatto. Vil ek ok þvi lysa at ek vil raða til ferþarinnar með honom. man þat þa ollum ꜹðsynt at ek spari eigi aðra luti til liðz honom þa er ek ma honom veita. Hon talaði langt ok sniallt. þa svꜹroðo margir ok sogðo sva. at Sviar hofðo litla tirarfor farit til Noregs þa er þeir fylgðo Olafi konvngi fꜹðvr hans. ok er eigi her betra at ván er þessi konvngr er. ero menn fyrir þa sꜹk obvnir til þessarrar ferþar. Astriþr svarar. Allir þeir sem nockurir hreystimenn ero mvnv ecki æðraz vm slikt. Enn ef menn hafa latið frændr sina með hinom helga Olafi konvngi eða sialfir sár fengit. þa er þat drengskapr at fara nv til Noregs ok hefna þess. Kom Ąstriðr sva sinom orðom at fiolþi liðz varð til þess at fylgia henni i Noreg. Sva segir Sighvatr skalld.

Hrein getom hála lavnat
hnossfiolþ liði ossu
Olafs døtr sv er atti
iofvrr sighvataztr digri.
olli hon þvi at allri
attleyfð Haralldz knatti
mest með matkom Kristi
Magnvs konvngr fagna.

þings beið herr a Hvngrom
hvndmargr Svia grvnndar
avstr er Astriþ lysti
Olafs sonar málum.
Milldr átt mennzko at giallda
Magnus enn þvi favgnom
þat gerþi vin virþa
viðlendan Astriþi.

Mattid hon við hætna
heilrað Svia deili
meirr þott Magnus væri
margnenninn son hennar.
hon hefir sva komit sinom
savnn at fa mvn avnnur
orð geri ek dros til dyrðar
divprað kona stivpi.

Sva segir þioðolfr i Magnusflocki.

Vt reðtv allvalldr skiota
eikin dvþiz rá sneckio
enn þritvgt skip þravtar
þann tiþ i haf skriða.
vægðit vendi sveigðom
veðr ott of þer drøttinn
hloðo hirðmenn prýðir
hýnskript i Sigtvnom.

Magnus for i Noreg.

4. Magnus Olafsson hof ferð sina af Sigtvnom ok hafði þa lið mikit er Sviar hofðo fengit honom. þeir foro fæti vm Sviþioð ok sva til Helsingialandz. Sva segir Arnorr.

Ravðar barvt randir siðan
rimmo ygr vm sænskar bygðir
eigi gaztv liðzkost lágan
landfolk sotti þeir til handa.
avstan þvrðot vlfa ferþar
olldom kvnnr með hvita skiolldo
tvngo rioðr til tirar þinga
teknir menn ok davrr hin rekno.

Siþan foro þeir avstan vm Jamtaland ok vm Kiol ok komv ofan i þrandheim. tok þegar allt landzfolk vel við honom. Enn þegar er menn Sveins konvngs Alfifosonar spvrðo at Magnus son Olafs konvngs var i land kominn. þa flyðo þeir allir vitz vegar ok forðoþv ser. varþ þar engi motstaða veitt Magnusi. Enn Sveinn konvngr var svðr i landi. Sva segir Arnorr.

Avstan komtv með allra bæstom
Yggiar márs i þrænskar bygðir
fiðririoðr enn fiandmenn yðra
falma kvaðo ægishialmi.
breiðazt visso blágams fæðir
benia kolgo yðrir dolgar
hræddir vrðo fiorvi at forða
fiandmenn þinir vesolþ sina.

Magnus til konvngs tekinn.

5. [147] Magnus Olafsson for með liþi sino ýt til kavpangs. var honom þar vel fagnat. Eftir þat let hann stefna Eyraþing. Enn er

bændr komv til þings. var Magnus til konvngs tekinn yfir allt land. sva vitt sem haft hafði Olafr konvngr faðir hans. Siðan tok Magnus konvngr ser hirð ok gerði lenda menn. hann skipaði allt i heroðom ármenninngar ok syslur. Magnus konvngr bꜹð vt leiðangri þegar vm hꜹstið of allan þrandheim. ok varþ honom gótt til liðz. hellt siðan herinom suðr með landi.

Raðagerð Sveins konvngs.

6. Sveinn konvngr Alfifoson var þa staddr a Svnnhorðalandi. hann let þegar skera v́pp herꜹr. ok sendi fiogvrra vegna fra ser. stefndi til sin bændafolki. let þat fylgia at vti skylldi almenningr at liþi ok skipom ok veria land með honom. Lið þat allt er þannig var næst konvngi sótti a fvnd hans. atti konvngr þa þing ok bar v́pp eyrindi sin. sagði sva at hann vill hallda til motz við Magnus konvng ok hallda við hann orusto ef bændr vilia fylgia honom. Talaði konvngr helldr skamt. Bændr gerðo litinn róm at mali hans. Siþan toloðo hofðingiar danskir þeir er voro með konvngi langt ok sniallt. Enn bændr svꜹroðo. sꜹgðo margir sva. at fylgia villdo Sveini konvngi ok beriaz með honom. enn svmir neitto. svmir þꜹgðo með ollu. svmir sꜹgðo sva. at þeir mvndi leita a fvnd Magnus konvngs þegar er þeir næði. þa svaraði Sveinn konvngr. Sva litz mer sem her se komit fatt bænda. þat er ver hofðom orð sent. enn þessir bændr sem her ero komnir segia sialfom óss at þeir vilia fylgia Magnusi konvngi. syniz mer sva at oss mvnv allir einir til liðz ok hinir er segia at kyrrir vili vera. slikt sama þeir er þegia við. enn hverr er segir at oss mvni fylgia. þa mvn sa annarr-hverr er oss mvn ecki tiltak i vera. ef ver leggiom til orusto við Magnus konvng. Er þat mitt rað at ver leggim oss ecki a trvnat þessa bænda. fꜹrom helldr þannig er folk allt er oss tryggt ok trv́tt. hofom ver þar nogan styrk at vinna vndir oss land þetta.

Sveinn konvngr flyði til Danmerkr.

7. Enn er konvngr hafði þenna orskvrð veitt. þa fylgðo allir hans menn þesso raði. Snva þeir þa vm stꜹfnom ok drogo segl sin. Sigldi Sveinn konvngr ꜹstr með landi ok letti eigi fyrr enn hann kom til Danmerkr. var honom þar vel fagnat. Enn er hann hitti Hꜹrðaknv́t broðvr sinn. þa bꜹð hann Sveini konvngi at hafa riki með ser þar i Danmork ok þectiz Sveinn konvngr þat boð.

Knvtr(!) til konvngs tekinn.

8. Magnus konvngr for vm hꜹstit allt ꜹstr til landzenda. ok var hann til konvngs tekinn vm allt land. ok varþ allt landzfolk þvi fegit er Magnus var konvngr orðinn. Þat sama hꜹst andaþizt Knvtr konvngr hinn riki a Englandi idus Novembris. þa var hann fertvgr at alldri. hann var iarðaþr i Vincestr. þa haf[148]ði hann verit konvngr yfir Danmork .xxvij. vetr. en bæði ok Englandi .xxiiij. vetr. enn i Noregi .vij. vetr. þa var til konvngs tekinn i Englandi Haralldr son Knvtz konvngs. þann sama vetr andaþiz Sveinn konvngr Alfifoson i Danmorko. Þioðolfr segir sva vm Magnus konvng.

Avr spornvðo arnar
ilrieðr af Sviþioðo
herr fylgði þer harri
hrꜹst af Sviðioð ꜹstan.
flyði Sveinn enn siðan
sannraðinn fra laði
erlendis fra ek vndan
Alfivo son drifa.

Biarni Gvllbrarskalld orti vm Kalf Arnason.

Hafa lez þv vnga iofra
erfð sem til reð hverfa
satt var at sitia knatti
Sveinn at Danmork einni.
kendit Kalfr til landa
kappfvsom Magnvsi
ollut þer þvi er stillir
iorð ok fékk or Gorðom.

Magnus konvngr var þann vetr yfir Noregi. enn Horðaknvtr yfir Danmork.

Sætt Magnus konvngs ok Knvtz konvngs.

9. Eftir vm varit bꜹð hvartveggi konvnganna leiðanngri út ok foro þꜹ orð vm at þeir mvndi til orusto leggia i Elfi. Enn er hvartveggi herrinn sótti miog til motz við annan. þa gerðo lendir menn niosn or hvarotveggia liði til frænda sinna ok vina. ok fylgði þat orðsending þeirra. at menn skylldi gera friþ milli konvnga. Enn fyrir þvi at konvngarnir voro baðir bernskir ok vngir. þa hofðo oll landrað fyrir þeim rikismenn i hvarotveggia landino. kom þa sva at sættarstefna var logð milli konvnga. Siðan fvnndvz þeir sialfir ok var þa rætt vm sættir. ok kom þat i sattmal. at konvngarnir svꜹrðoz i bræðralag. ok settv friþ milli sin meðan beggia þeirra lif endiz. enn ef annarrhvarr þeirra andaþiz sonlꜹss. þa skylldi sa er eftir lifði taka eftir hann lond ok þegna. Tolf menn þeir er agætaztir voro af hvaro rikino sorv þar til at þessi sætt skylldi halldaz með konvngom meðan nockurr þeirra lifði. Eftir þat skilþoz konvngarnir ok for hvarrtveggi heim i sitt riki ok helltz þessi sætt meðan þeir lifðo.

Alfhilldr com til konvngs.

10. Astriþr drotning var i Noregi með Magnusi konvngi stivpseyni sinom i goðo yfirlgti sem vert var. þa kom ok til hirðarinnar Alfhilldr moþir Magnus konvngs. tok konvngr hana þegar með hinom mestvm kærleikom ok setti hana sæmiliga. Enn Alfhilldi varþ sem morgom kann verþa þeim er fá rikdominn at henni aflaðiz eigi seinna metnaðarins. sva at henni likaði illa þat er Astriþr drotning var i nockvrv meira metin enn hon i sessi eða annarri þionustv. villdi Alfhilldr sitia nærr konvngi. en Astriþ kallaði hana ambatt sina sem fyrr hafði verit. villdi Astriþr fyrir ongan mvn eiga sess við hana. ok matto þær ecki i eino herbergi vera. Sighvatr skalld hafði farit til Róms þa er orustan var a Stiklastoðom. enn hann var svnnan a leið þa er hann spvrði fall Olafs konvngs. var honom þat hinn mesti harmr. Hann qvað visv.

Stoð ek a Mont ok minntvmz
marg hvar svndr flavg targa
breið ok brynior siðar
borgom nær of morgvm.
mvnða ek þann [149] er varði
ondverþan brvm londom
faðir minn var þar þenna
þorroðr konvngr forðom.

Sighvatr geck einn dag vm þorp nockvt ok heyrði at einnhverr hvsbondi veinaði miog. þat er hann hafði mist konv sinnar. hann barði a briost ser ok reif klæði sin. grét miog ok sagði at hann villdi giarna deyia. Sighvatr qvað visv.

Fvss letz maðr er missir
meyiar faðms at deyia
keypt er ast ef eftir
oflatinn skal grata.
enn fvllhuginn fellir
flóttstyggr sa er varþ drottin
vart torreg litz verra
vigtár konvngs árom.

Sighvatr qvað.

11. Sighvatr kom heim i Noreg. hann atti bv ok born i þrandheimi. Hann for svnnan fyrir land. enn er þeir lágo i Hillarsvndi. sa þeir hvar hrafnar margir flugo. Sighvatr qvað.

Hrafna se ek til hafnar
hræss minnaz þeir sinna
þar er flavt vnd nið nytom
Norðmanna skip forðom.
gialla hatt fyrir Hillar
hvern dag frekir ernir
endr þeir er Olafr grenndi
innan morgo sinni.

Enn er Sighvatr kom norðr til kavpangrs. þa var þar fyrir Sveinn konvngr ok bavð Sighvati at fara til sin. þvi at hann hafði verit fyrr með Knvti hinom rika feðr hans. enn Sighvatr sagði at hann villdi fara heim til bus sins.

Sighvatr for til Suiðioþar.

12. Þat var einn dag at Sighvatr geck vt at stræti. ok sa hvar konvngs menn leko. Hann qvað visv.

Geng ek vm þvert fra þengils
þroaz ecki mer recka
em ek sem bast i briosti
bleikr verþvngar leiki.
minnomz ek hvar manna
minn drottinn lek sinna
oppt a oðaltoptom
orðsæll ok ver forðom.

Siðan for hann heim til bvs sins. Hann heyrði marga menn amæla ser ok segia at hann hefði hlaʋpiz fra Olafi konvngi. Þa qvað hann visv.

Hafa lati mig heitan
Hvitakristr at viti
elld ef ek Olaf villdag
ek em skirr vm þat firraz.
vatnærin hefi ek vitni
vask til Roms i haska
aʋlld leyni ek þvi alldri
annarra þaʋ manna.

Sighvatr vnði illa heima. hann geck vti einn dag ok qvað.

Há þotti mer hlæia
haʋll of Noreg allan
fyrr var ek kendr a knerri
klif meðan Olafr lifði.
nv þicki mer myclu
mitt striþ vera siðan
iofvrs falli kann ek illa
obliðari hliðir.

Sighvatr for ondverþan vetr aʋstr of Kiol til Jamtalandz ok Helsingialandz. ok kom fram i Sviðioþ. ok for þegar a fvnd Astriþar drottningar ok var með henni i goðo yfirlǫti langa hriþ. Ok var hann ok með Emvndi konvngi broðvr hennar ok þa af honom .x. merkr brenndar. sem segir i Knvtzdrapo.

Sighvatr var með Astriði drottningv.

13. Sighvatr spvrði iamnan er hann fann kaʋpmenn Holmgarðzfara hvat þeir kynni at segia honom til Magnus konvngs Olafssonar. ok qvað visv.

Enn lystir mig aʋstan
ervt of svaʋrð or Gorðom
fra aʋðlingi vngom
opt byrioð lof spyria.
fretti ek smás þo at smæstir
smvgvl er astar fvglar
þing hægiomz for flivgi
fylkis liðz a miðli.

Astriðr drottning fann Magnus stiupson sinn.

14. [150] Enn er Magnus Olafsson kom aʋstan til Sviþioðar var Sighvatr þar fyrir með Astriði drottningv ok vrðo þaʋ oll fegin miog. Sighvatr qvað.

Heim sottir þv hættinn
hond enn vel mátt londom
þinn stoða ek matt sem monnom
Magnus konvngr fagna.

færa ek vist þvi at várom
varþr at þer i Garþa
skrifnaz skirinafna
skript þioðkonvngr niptar.

Sighvatr retz i ferþ með Astriði drottningv at fylgia Magnusi i Noreg. Hann qvað visv.

Minn hvg segi ek monnom
Magnus at ek fagna
gvðs lán er þat þino
þingdrifo vel lifi.
ætti drengia drottinn
dyrðar son ef yrði
þioð mætti fa fæða
feðr likr konvng sliken.

Enn er Magnus var konvngr orðinn at Noregi þa fylgði Sighvatr honom ok var hinn kærsti konvngi. Hann qvað þa er þær Astriðr drottning ok Alfhilldr konvngs moðir hofðo skotiz a orðom nockvrom.

Astriþi látto æðri
Alfhilldr enn þig sialfa
þinn hagr hefir storom
þat villdi gvð batnat.

Scrinlagðr Olafr konvngr.

15. Magnus konvngr let gera skrin ok bva gvlli ok silfri ok setia steinom. Enn skrin þat var gert bæði at mikilleik ok vexti sem likkista. enn svalir vndir. enn yfir vætt vaxit sem ræfr ok ýpp af havfvð ok bvrst. ero a vættino lamar a bak enn hespvr fyrir ok læst með lukli. Siþan let Magnus konvngr leggia i skrinit helgan dom Olafs konvngs. Vrðo þar margar iartegnir at helgom domi Olafs konvngs. Sva segir Sighvatr.

Gort er þeim er gótt bar hiarta
gvlligt skrin at minom
hrosa ek helgi ræsis
hann sotti gvð drottin.
árr gengr margr fra mæro
meiðr þess konvngs leiði
hreins með heilar sionir
hrings er blindr kom þingat.

Þa var þat i log tekit vm allan Noreg at hallda heilagt messodag Olafs konvngs. var þa sa dagr þegar halldinn sem hinar stærsto hatiðir. Þess getr Sighvatr.

Oss dvgir Olafs messv
iofvrr[1] magnar gvð fagna
meinalavst i mino
Magnus favðvr husi.
skylldr em ek skilfings hallda
skolllavst þeim er bio golli
helgi handar tialgor
harmdavða mer ravðo.

Þorir hvndr for or landi brott.

16. Þorir hvndr for af landi brót litlo eftir fall Olafs konvngs.

[1]) iofvR *Cd.*

hann for vt til Jorsala. ok er þat margra manna sǫgn at hann hafi eigi aftr komit. Sigvrþr het son þoris faðir Rannveigar er atti Jon Arnason Arnasonar. þeirra born voro þǫ Viðkvnnr i Biarkey ok Sigvrþr hvndr. Erlingr ok Jarðþrvþr.

Drap Hareks or þiottv.

17. Harekr or þiottv sat heima at buvm sinom allt þar til er Magnus Olafsson kom i land ok hann var konvngr orðinn. þa for Harekr svðr til þrandheims a fvnd Magnus konvngs. þa var með Magnusi konvngi Asmvndr Grankelsson. Enn er Harekr geck vpp af skipi er hann kom til Niðaróss. enn Asmvndr stoð i loftzsvǫlom hia konvngi. þeir sa Harek ok kendo. Asmvndr mællti til konvngs. Nv vil ek konvngr giallda Hareki drap fǫðvr mins. Hann hafði i hendi breiðoxi litla ok þvnnslegna. Konvngr leit til hans ok mællti. Haf helldr oxi mina. [151] þvi at[1] horð mvno bein i karli þeim. Sv var veggsleginn ok þyck. Asmvndr tok oxina ok geck ofan or garðinom. ok er hann kom ofan a þverstrætit gengo þeir Harekr neðan i mót. Asmvndr hio i hofvt Hareki. sva at þegar stoð oxin i heilanom. var þat bani Hareks. Enn Asmvndr geck vpp aftr i garþinn til konvngs. ok var oll oxin brotin i mvnninn. þa mællti konvngr. Hvernig mvndi nv hafa (dvgat) hin[2] þunna oxin. mer syniz sem þessi se onyt. Siþan gaf Magnus konvngr syslo ok len Asmvndi a Halogalandi. ok ero þar margar ok miklar frasagnir vm skipti þeirra Asmvndar ok sona Hareks.

þorgeirr fleckr com fyrir konvng.

18. Kalfr Arnason hafði mest landrað með Magnusi konvngi fyrst nockvra stvnd. Enn þa geyrðoz menn til aminningar við konvng hvar Kalfr hafði verit a Sticlastoðom. gerþiz Kalfi þa nockvro vanngættra til skaps konvngs. þat bar at eitt sinn þa er fiolmennt var með konvngi ok kærðo menn mal sin. þa kom fyrir konvng með sin skylld eyrindi þorgeirr fleckr af Svlo vr Veradal. Konvngr gaf ekki gǫm at orðom hans ok hlyddi þeim er honom voro nærri. þa mællti þorgeirr til konvngs sva hátt at allir heyrðo þeir sem honom voro nærri.

Mælþo við mig
Magnus konvngr
þvi at i fylgio vark
með foðvr þinom.

þa bar ek hoggvinn
hǫs minn þaðan
er þeir of dǫþan
dǫgling stigo.

[1]) at *tilf. Cd.* [2]) hiɴ *Cd.*

þv elskar
þa arma þioð
drottinssvika
er diofvl hlægðo.

þa gerðo menn at olioð ok baðo þorgeir vt ganga. Konvngr kallaði hann til sin ok lavk siðan eyrindi hans sva at þorgeiri likaði vel ok het honom vinatto sinni.

Magnus konvngr reið a Stiklastaði.

19. Magnus konvngr var litlo siðarr at veizlo at Havgi i Veradal. Enn er konvngr sat at matborði. þa sat a aðra hond konvngi Kalfr Arnason enn a aðra hond Einarr þambaskelfir. þa var sva komit at konvngr gerþi fæð a við Kalf. enn virþi Einar mest. Konvngr mællti til Einars. Ver skvlom riða a Stiklastaði. vil ek sia merki þav er þar hafa orðit. Einarr svaraði. Ekki kann ek þer þar af at segia. lat fara Kalf fostra þinn hann mvn kvnna at segia þar fra tiþindom. Enn er borð voro vppi. bioz konvngr til ferþar. hann mællti til Kalfs. þv skallt fara með mer a Stiklastaði. Kalfr sagði at þat var ekki skyllt. þa stoð konvngr vpp ok mællti helldr reiðvliga. Fara skalltv Kalfr. Siþan geck konvngr vt. Kalfr klæddiz skiott ok mællti til sveins sins. þv skallt riða inn a Eggio ok bið hvskarla mina (hafa) hvert fat a skipi fyrir solarfall. Magnus konvngr reið a Stiklastaði. Stigo af hestum sinom ok gengo þar til er bardaginn hafði verit. þa mællti konvngr til Kalfs. Hvar er sa staðr er konvngrinn fell. Kalfr svaraði ok retti spiotskaftit. Her la hann fallinn. Konvngr mællti. Hvar var þv þa Kalfr. Hann svaraði. Her sem stend ek. Konvngr mællti ok var þa ravðr sem dreyri. Taka mvndi þa ox þin til hans. Kalfr [152] svaraði. Ecki tok ox min til hans. Geck hann þa til hestz sins ok reið i bravt ok allir hans menn. Enn konvngr reið aftr til Havgs. Kalfr kom vm kvelldit inn a Eggio. var skip hans buit fyrir landi ok a komit lavsafe hans allt ok skipat hvskorlum hans. þeir helldo þegar vt vm nottina eftir firði. foro þeir siðan dag ok nott sem byr gaf. Sigldi Kalfr þa vestr vm haf ok dvalþiz þar lengi. hann heriaði vm Skotland ok Jrland ok Svðreyiar. þess getr B(i)arni Gvllbrarskalld i Kalfsflocki.

þer fra ek þorbergs blyri
þess gerþvz þer verþir
hellt þvi at hann of spillti
Haralldz broðvrson goðan.
vavcðo avfvndmenn yckar
iþvla rog ī miðli
oþavrf litz mer arfa
Olafs i þeim malom.

Qveðnar Bersavglisvisvr.

20. Magnus konvngr kastaði eign sinni a Viggio er Hrvtr hafði at. ok sva a Kvistaði er þorgeirr hafði átt. sva a Eggio ok allt þat fe er Kalfr hafði átt. ok margar aðrar stórar eignir let hann falla i konvngs garþ þær sem þeir hofðo att er fallit hofðo a Stiklastoðom i bænda liþi. Hann giorði ok þa við marga menn storar refsingar er i þeirri orusto hofðo verit i moti Olafi konvngi. svma rak hann af landi enn af svmom tok hann stór fé. fyrir svmom let hann bv́ havggva. þa toko bændr at gera kvrr ok mællto sin a milli. Hvat mvn konvngr þessi fyrir ætla er hann brytr lavg a óss. þav er setti Hakon konvngr hinn goði. Ver hofvm eigi þolat vanretti iafnan. ok hvgsar hann eigi þat. Mvn hann hafa farar foðvr sins eða annarra hofþingia þeirra er ver hofvm af lifi tekit. þa er oss leiddiz ofsi þeirra ok lavgleysa. þessi kvrr var viða i landi. Sygnir hofðo liðsamnað ok þat orð a at þeir mvndu hallda til orusto við Magnus konvng. Enn konvngr var þa a Havrðalandi ok hafði þar dvaliz miog lengi. hann hafði mikit lið ok let sem hann mvndi fara norðr i Sogn. þessa vrðo varir vinir konvngs ok gengo .xij. menn a malstefno. ok samðiz þat með þeim at luta til eins manns at segia konvngi þenna kvrr. enn sva var til stillt at Sighvatr skalld hlavt. Sighvatr orti þa flock þann er kallaðr er Bersavglisvisvr. ok segir i Olafs savgo. Er þessi siðazt.

Seyni Olafs bið ek snvðar
sið qveða aftans biða
oframs savk meðal ockar
allt er haligt sva mala.

erom Magnus ver vegnir
villda ek með þer milldom
Haralldz varþar þv hiorvi
havcey lifa ok deyia.

þvilik kenningarorð voro i kvæði við konvnginn at hann skylldi hafa lavg þav sem faðir hans hafði sett.

Magnus konvngr setti lavg.

21. Eftir þessa aminning skipaðiz konvngr vel við. flvtto margir ok þetta fyrir konvngi. Kom þa sva. at konvngr atti tal við hina vitrazto menn. samði hann þa lavg sin. Siþan let Magnus konvngr rita logbok þa er enn er i þrandheimi. ok kavllut er Gragás. Magnus konvngr geyrðiz vinsæll ok astsæll ollu landzfolki. var hann þvi kallaðr Magnus hinn goðe.

Andlat Haralldz Englakonvngs.

22. [153] Haralldr Englakonvngr andaþiz .v. vetrum eftir andlat Knvtz hins rikia feðr sins. hann var iarðaðr i Vincestr hia feðr sinom.

Eftir andlat hans tok konvngdom i Englandi Hаrðaknvtr broðir Haralldz. var hann þa bæði konvngr yfir Englandi ok Danmork. Reð hann þvi riki .ij. vetr. hann varþ sottdаuðr a Englandi ok er iarðaþr i Vincestr hia feðr sinom. Eftir andlat hans var tekinn til konvngs i Englandi Jaddvarþr hinn goði son Aþalraðz konvngs ok Emmo drottningar dottvr Rikarðar Ruðoiarls. Jaddvarþr konvngr var broðir sammæðri Haralldz ok Horðaknvtz. Gunnhilldr het dottir gamla Knvtz ok Emmo drottningar. hon var gipt Heinreki keisara i Saxlandi. hann var kallaðr Heinrekr milldi. Gvnnhilldr var .iij. vetr i Saxlandi. aðr hon tok sott ok andaþiz .ij. vettrom eftir andlat Knvtz konvngs feðr sins.

Andlat Haurðaknvtz.

23. Magnus konvngr spurði andlat Horðaknvtz. þa sendi hann þegar menn sina svðr til Danmerkr ok giorði með þeim orðsendinngar til þeirra manna er svardogom hofðo við hann bunndiz. þa er sǽtt þeirra Knvtz konvngs ok einkamal voro gior. ok minnti þa a orð sin. let þat ok fylgia alyktarorð at hann skylldi eignaz allt Danavelldi sem til stoðo einkamal þeirra ok svardagar eða falla sialfr i orusto með her sinom. Sva segir Arnor iarlaskalld.

Afkarlig varþ iarla
orðgnótt sv er hlаt drottinn
fylgði efnd þvi er ylgiar
angrtælir reð mæla.
at fram i gny grimmom
grafnings[1] vnd klo hrafni
fvss letz falla ræsir
feigr eða Danmork eiga.

Leiþangr Magnus konvngs.

24. þa samnaði Magnus konvngr liþi saman. stefndi til sin rikiom monnom ok bændom. aflaði ser skipa. Enn er liþit kom saman. þa var þat hit friþazta ok allvel buit. Hann hafði .lxx. skipa er hann sigldi af Noregi. Sva segir þioðolfr.

Diarft neytir þv drottinn
dolgstrangr skipa langra
af þvi at ytar hofðo
аvstr .lxx. flаvsta.
svðr gnаvðoþo svðir
segl hynd við stag ryndo
vik skar vandlаvng eiki
Visvndr hneigði þrаvm sveigðan.

Her getr þess at Magnus konvngr hafði þa Visvnd hinn mikla. er Olafr konvngr faðir hans hafði gera latið. hann var meirr enn .xxx. at rvmatali. var a framstafni visvndar hofvð. enn aftr sporðr. var hofvð ok spænir ok allir svirarnir allt gvlllagt. þess getr Arnorr.

[1]) *Saa rettet for opr.* grapnings *Cd.*

Liotv dreif a lypting vtan
lꝍðri bifðiz gvllit rꝍða
fastligr hneigði fvro geystri
fyris gramr vm skeiðar styri.
stirðom hellztv Stafangr norðan
stalum bifðiz fyri alar
vppi gloðo elmars typpi
elldi glik i Danaveldi.

Magnus konvngr kom i Danmork.

25. Magnus konvngr sigldi vt af Avgðom ok yfir til Jotlandz. Sva segir Arnorr.

Segia mvn ek hve Sygna
snarfengian bar þenngil
hallr ok hrimi sollinn
hleborðz Visvndr norðan.
setti bioðr at brei[154]ðo
brynþings fetilstinga
fvs tok olld við æsi
Jotlandi gramr branda.

Enn er Magnus konvngr kom til Danmerkr var honom þar vel fagnat. atti hann bratt þing ok stefnor við landzmenn ok beiddi ser viðtoko sva sem einkamal þeirra voro til. Enn fyrir þvi at landzhofþingiar voro eiðom bundnir við Magnus konvng ok villdo hallda orð sin ok eiða. þa flutto þeir þetta miog fyrir folkino. bar þat ok annat til at þa var andaþr Knvtr hinn riki ok dꝍtt allt hans afkvæmi. hinn enn þriði lutr at þa var alkvnn orðin helgi Olafs konvngs vm oll lond ok iartegnagerþ.

Magnus til konvngs tekinn i Danmork.

26. Siðan let Magnus konvngr stefna Vebiarga þing. þar taka Danir ser konvng bæði at fornv ok nyio. Enn a þvi þingi toko Danir Magnus Olafsson til konvngs yfir allt Danavelldi. Dvalþiz Magnus konvngr vm svmarit miog lengi i Danmork ok fagnaði allt folk honom vel hvar sem hann kom ok veitti honom hlyðni. skipaði hann þa allt land syslor ok heroð ok veitti veizlur rikismonnom. Enn er a leið hellt hann liði sino til Noregs ok dvalþiz i Elfinni nockvra hrið.

Vpphaf Sveins Vlfssonar.

Sveinn er maðr nefndr son Vlfs iarls þorgilssvnar sprakaleggs. moðir Sveins var Astriþr dottir Sveins konvngs tivgoskeggs. hon var systir Knvtz hins rika samfeðra. enn hon var sammæðra við Olaf Sviakonvng Eiriksson. þeirra moðir var Sigriþ hin stórlata dottir Skoglartosta. Sveinn Vlfsson hafði þa dvaliz langa hriþ með Sviakonvngom frændom sinom. siðan er fallit hafði Vlfr faðir hans fyrir Knvti hinom rika. sem segir i Knvtz sꝍgo. at hann let drepa Vlf iarl mag sinn i Roiskelldo i Danmork. var Sveinn fyrir þa sꝍk ecki siðan i Danmork. Sveinn Vlfsson var allra manna friþaztr synom manna mestr ok sterkaztr ok hinn mesti

iþrottamaðr vm alla luti. þat var allra manna mal þeirra sem hann var kvnnigr at hann hefði alla luti til þa er friþir goðan hofðinngia. Sveinn Vlfsson kom a fvnd Magnus konvngs þa er hann la i Elfinni. Konvngr tok vel við honom. voro þar ok margir flvtningsmenn til. þvi at Sveinn var hinn vinsælsti maðr. talaþi hann ok sialfr sitt mal fyrir konvngi langt ok sniallt. ok kom sva at Sveinn geck til handa Magnusi konvngi ok gerþiz hans maðr. Siþan toloðo þeir Magnus konvngr ok Sveinn marga luti leyniliga.

Gefit Sveini iarls nafn.

28. Einn dag þa er Magnus konvngr sat i hasæti ok var fiolmennt vm hann. sat Sveinn Vlfsson a fótskorinni fyrir konvngi. þa mællti konvngr. Ek vil kvnnigt gera hofðinngiom ok allri alþyðo þa raðagerþ [155] sem ek vil vera lata. Her er kominn til min agætr maðr bæði at ætt ok af sialfom ser Sveinn Vlfsson. hann hefir nv gerz minn maðr ok selr mer trv sina til þess. Enn sva sem þer vituð at allir Danir hafa nv i svmar gerz minir menn. er landit nv hofðingialavst. er ek em i brót farinn. enn þar er miog herskátt af Vindom ok Kvrom ok avðrom Avstrvegsmonnom eða Savxom. het ek ok þeim at fa hofþingia til landvarnar ok landzstiornar. se ek þar ongan mann iafnvel til fallinn fyrir allra luta sakir sem Sveinn Vlfsson. hefir hann ætt til þess at vera hofþingi. Nv mvn ek hann gera iarl minn ok fa honom i hendr Danavelldi til yfirsoknar meðan ek em i Noregi. sva sem Knvtr hinn riki setti Vlf iarl favðvr hans hofðingia yfir Danmork þa er Knvtr var i Englandi. Einarr þambaskelfir svaraði. Ofiarl ofiarl fostri. þa mællti konvngr reiðvlega. Fátt þickir yðr ek kvnna. mer litz sva sem yðr þicki svmt ecki at monnom enn svmt ofiarlar. Stoð þa konvngr vpp ok tok sverþ ok festi a linda Sveini. siðan festi hann skiolld a avxl honom ok setti hialm a hofvð honom ok gaf honom iarls nafn ok veizlor slikar i Danmork. sem þar hafði haft Vlfr iarl faðir hans. Siþan var framborit skrin með helgom dómvm. lagði Sveinn þar a hendr sinar ok sór trvnaðareiða Magnusi konvngi. Siþan leiddi konvngr iarl til hasætis með ser. Sva segir þioðolfr.

Sialfr var avstr i Elfi
Vlfs mavgr ok het favgro
þar reð Sveinn at sveria
sinar hendr at skrini.

reð Olafs sonr eiðom
att hafa þeirra sattir
skemra alldr enn skylldi
Skanvnnga gramr hánom.

For þa Sveinn iarl til Danmerkr ok var þar vel við honom tekit af allri alþyðo. tok hann ser hirð ok gerþiz bratt hofðinngi mikill. for

hann vm vettrinn viða of land ok vingaþiz miog við stormenni. hann var ok vinsæll af alþyðo.

Leiðangr i Danmork.

29. Magnus konvngr hellt liði sino norðr i Noreg ok var þar vm vettrinn. Enn er vár kom hafði hann vti lið mikit ok hellt þvi svðr til Danmerkr. Enn er hann kom þar. spvrþi hann þǫ tiþindi af Vindlandi at Vindr hofðo horfit vndan lyðni við hann i Jomsborg. þar hofðo Danakonvngar haft iarlsriki mikit. hofðo þeir Jomsborg at vpphafi. var þat allstyrkt vigi.

Hernaðr til Vindlandz.

30. Enn er Magnus konvngr heyrði slikt sagt. þa bǫð hann vt af Danmork skipaher miklum ok hellt vm svmarit til Vindlandz ok hafði allmikinn her. Sva segir Arnorr.

Heyra skalltv hvar herskiolld baroð
hilmis kvnndr til Vindlandz grvnndar
heppinn drotto af hlunni slettom
hélog bǫrð[1] i stefiaméli.
alldri fra ek enn visi valldit
Vinða sorg at dǫg[156]lingr spenði
flǫstom var þa floð of ristið
fleiri skip til oþals þeirra.

Enn er Magnus konvngr kom til Vindlandz lagði hann til Jomsborgar ok vann þegar borgina. drap þar mart folk enn brenndi borgina ok landit viða vt i fra ok gerþi þar hit mesta hervirki. Sva segir Arnorr.

Skiolldvngr fortv vm oþioð elldi
ǫrðit var þa flotnom dǫþa
hæstan kyndot hlenna þrystir
hyriar lioma svðr at Jomi.
hvergi þorði hallir varða
heiðit folk i virki breiðo
bvðlungr vnnvt borgar monnom
biortom elldi stalldræp hiorto.

Mikit folk a Vindlandi geck til handa Magnusi konvngi. enn hitt var þo myclo meira er vnndan flyði. For þa Magnus konvngr aftr til Danmerkr ok bio ser þar til vetrseto. enn sendi fra ser herinn bæði hinn danska ok sva mart liþ þat er honom hafði fylgt or Noregi.

Gefit Sveini konvngs nafn.

31. þann sama vetr er Sveinn Vlfsson hafði fengit yfirsokn of Danmork ok hann hafði vingaz við mart stormenni ok fengit alþyþo lof. þa lét hann gefa ser konvngs nafn. ok hvrfo at þvi oraði margir hofþingiar. Enn vm varit er hann spurði at Magnus konvngr for norðan or Noregi með her mikinn. þa for Sveinn til Skaneyrar ok þaðan vpp a Gǫtland ok sva til Sviþioðar a fvnd Emvndar konvngs frænda sins ok dvalþiz þar vm svmarit. enn hafði niosnir i Danmork vm ferþir

[1]) *Saa rettet for opr.* bǫrð *Cd.*

Magnus konvngs eða vm fiolmenni hans. Enn er Sveinn spvrði at Magnus konvngr hafði fra ser latið fara mikinn luta liðz sins ok sva þat at hann var svðr a Jotlandi. þa reið Sveinn ofan af Sviðioð ok hafði lið mikit er Sviakonvngr feck honom. Ok er Sveinn kom a Skaneyri. toko Skanvngar vel við honom ok helldo hann þar fyrir konvng. dreif þa lið mikit til hans. Siþan for hann vt i Sialand ok var þar vel við honom tekit. lagði hann þar allt vndir sig. þa for hann i Fion ok lagði vndir sig allar eyiar. ok geck folkit vndir hann. hafði Sveinn her mikinn ok mart skipa.

Otta hertogi com til Magnus konvngs.

32. Magnus konvngr spvrði þessi tiþindi ok þat með at Vinðr hofðo her vti. Siðan stefndi Magnus konvngr liþi til sin. ok drotz honom bratt vm allt Jotland. þa kom til hans Otta hertogi af Saxlandi or Brvnsvik. hann atti þa Vlfhilldi dottvr Olafs konvngs hins helga systur Magnus konvngs. hertogi hafði mikla sveit manna. Danahofþingiar eggioðo Magnus konvng at fara moti Vindaherinom ok lata eigi heiðit folk ganga þar yfir land eða eyða. ok var þat rað tekit at konvngr snyr her sinom svðr a leið til Heiðabæiar. Enn er Magnus konvngr la við Skótborgará a Hlyrskogs heiði. þa kom honom niosn af Vindaher. ok þat með at þeir hofðo sva mikinn her at eigi feck talt. ok Magnus konvngr hafði ongan lut við fiolmennis ok honom væri sa einn til at flyia vndan. Enn Magnus konvngr villdi þo beriaz ef monnom þætti nockvr fong a þvi ok hann [157] mætti sigraz. enn flestir lotto. ok sogðo allir eitt at Vindr hofðo oflyianda her. Enn Otta hertogi fysti helldr at beriaz. Let konvngr þa blasa saman ǫllum herinom ok let hann alla menn herklǫþaz. ok lago þeir vm nottina vti vndir skiolldom sinom. þvi at þeim var sagt at herr Vinda væri kominn nǫrr þeim. ok var konvngr allhugsivkr. þotti honom illt ef hann skylldi flyia vndan verþa. þvi at hann hafði alldri aðr a flotta komit. hann svaf litið vm nottina ok sꜹng bænir sinar.

Draumr Magnus konvngs.

33. Eftir vm daginn var Mikialsmesso aftann. Enn er komit var at degi. þa sofnaði konvngr ok dreymði. at hann sa hinn helga Olaf konvng foðvr sinn. hann mællti. Ertv hugsivkr miog ok ottafullr er Vindr fara i moti þer með her mikinn. ecki skalltu hræðaz heiþingia þott þeir se margir saman. ek mvn fylgia þer i orusto þessi. raþit þer þa til bardaga við Vindr er þer heyrit luðr minn. Enn er konvngr

vaknaði sagði hann monnom drꜹm sinn. Tok þa at lysa af degi. þa heyrðo þeir allir i lopt vpp kluckuhlioð ok kenndo Magnus menn þeir er verit hofðo i Niðarosi at sva þotti sem Glauð væri hringt. þa klukko hafði Olafr konvngr gefit til Klemenskirkio i Niðarosi.

Bardagi a Hlyrskogs heiði.

34. þa stoð vpp Magnus konvngr ok kallaði at blasa skylldi herblastr. For þa Vindaherrinn sunnan yfir ána at þeim. hliop þa vpp allr konvngsherrinn ok stefndi moti heiþingiom. Magnus konvngr steypti af ser brynionni ok hafði yzta rauða silkiskyrto ok tok i hond ser oxina Hel. er att hafði Olafr konvngr. Magnus konvngr rann fra oðrom monnom ollom i moti herinom ok hio þegar tveim hondom hvern mann at oðrom. Sva segir Arnorr.

Oð með oxi breiða
odæsinn fram ræsir
varþ vm hilmi Horða
hiordynr ok varp brynio.
þa er of skapt enn skipti
skapvꜹrðr himins iorðo
Hel klꜹf hausa faulua
hendr tugr iofurr spendi.

Orusta þessi varþ ecki alllaung. Voro konvngs menn hinir akꜹfvzto. enn hvar sem þeir komv saman fellu Vindr sva þyckt sem vnnvarp lægi. Enn þeir er siþarr stoðo snero a flotta ok voro þeir þa hoggnir niðr sem bufe. Rak konvngr sialfr flottan ꜹstr yfir heiðina ok fell folkit vm alla heiðina. Sva segir þioðolfr.

Hykk i hundraz flocki
Haralldz broðvrson stoþv
hramn vissi ser hvassazt
hungrbann framast manna.
vitt la Vinda flotti
varþ þar er Magnus barðiz
hꜹggvinn valr at hylia
heiði rastar breiða.

þat er alþyðo mal at ekki mannfall hafi orðit iafnmikit a Norðrlondom i kristni. sem þat er varþ a Hlyrskogs heiði af Vindom. Enn af liþi Magnus konvngs fell ecki mart enn fiolþi varþ sart. Sva segir i Brimabok at Rettiburr Vindakonvngr var drepinn af [158] Dꜹnom. hann atti atta sono. þeir villdo hefna fauðvr sins ok eyddo mikinn lut af Danmork norðr til Ripa ok fellu þeir allir a Hlyrskogs heiði fyrir Magnusi konvngi goða ok .xv. þvsvndir manna með þeim.

Gefin monnom lækning.

35. Eftir orusto þessa let Magnus konvngr binda sár sinna manna. enn læknar voro ecki sva margir i herinom sem þa þvrfti. þa geck konvngr til þeirra manna er honom syndiz ok þreifaði of hendr þeim. Enn er hann tok i lofana ok strꜹk vm þa. nefndi hann til .xij. menn.

þa er honom syndiz mivkhendir mvndo vera. ok sagði at þeir skyldo binda sár manna. Enn engi þeirra hafði fyrr sár bvndit. enn allir þesser vrðo hinir mesto' læknar. þar voro .ij. islendzkir menn. var annarr þorkell Geirason af Lyngom. annarr Atli faðir Barðar svarta or Selárdal. ok komv fra þeim margir læknar siðan ok goðir.

Otti at Magnusi konvngi.

36. Eftir orusto þessa var frægt miog viða vm lond iarteinir sv er gert hafði hinn helgi Olafr konvngr. ok var þat alþyðo manna mal at engi maðr mvndi þvrfa at beriaz við Magnus konvng Olafsson ef Olafr konvngr faðir hans væri honom sva nákvæmr at ovinir hans mætti onga[1] motstǫðo veita honom fyrir þa sǫk.

Orusta á Ré.

37. Magnus konvngr sneri þa herinom i moti Sveini er hann kallaði iarl sinn. þott Danir kallaði hann konvng sinn. Reð Magnus konvng(r) ser til skipa ok bio herinn. fiolmennto þa hvarirtveggio miog. Voro margir hofþingiar i liþi Sveins Skanvnngar Hallandzfarar Fionbyggiar. Enn Magnus konvngr hafði mest Norðmenn ok Jota. hann hellt þa liþi sino til motz við Svein. Varþ fvndr þeirra fyrir Vestlandi a Ré. þar varþ orusta mikil ok lǫk sva at Magnus konvngr hafði sigr. enn Sveinn kom a flótta ok let liþ mikit. ok flyði hann aftr a Skaneyri. þvi at hann atti trǫst a Gautlandi. er hann þyrfti til at taka. Enn Magnus konvngr for þa aftr til Jotlandz ok sat þar vm vetrinn fiolmennt ok hafði gæzlo a skipom sinom. Sva segir Arnorr.

Fvss let a Ré ræsir
rammþings hait gamma
valska rǫð fyrir (víðu)
Vestlandi gramr branda.

Liðssamnaðr i Danmork.

38. Sveinn Vlfsson for þegar a skip sin er hann spvrði at Magnus konvngr var genginn af skipom. Dro Sveinn lið at ser allt þat er hann feck ok for vm vettrinn vm Sialand. ok vm Fion. ok eyiar. Ok er dro at iolum hellt hann svðr til Jotlandz. hann lagði fyst til Limafiarðar. ok geck þar mart folk vndir hann. enn hann tok giolld af svmom. svmir foro a fvnd Magnus konvngs. For Magnus konvngr þa þegar til skipa sinna ok hafði með ser Norðmanna lið þat er þa var i

[1]) ongo *Cd.*

Danmork. enn svaut Dana lið. hellt þa svnnan fyrir land. Sveinn var þa i Árosi ok hafði mikit lið. enn er hann spvrði til hers Magnus konvngs lagði hann liði sino or bænom ok bioz til orusto.

Tal Magnus konvngs.

39. [159] Enn er Magnus konvngr hafði spurt hvar Sveinn var. ok hann vissi at þa mvndi skamt i millum þeirra. þa atti hann hvsþing ok tal við liþzmenn sina ok sagði sva. Nv hofom ver spvrt[1] at iarl mvn her liggia fyrir oss með liþ sitt. er mer sva sagt at þeir hafi lið mikit. ok vil ek gera yðr kvnnigt vm ætlan mina. at ek vil leggia til fvnðar við iarl ok beriaz við hann. þott ver hafim lið færa. mano ver travst vart eiga enn sem fyrr. þar sem er sia(l)fr gvð ok hinn helgi Olafr konvngr faðir minn. hefir hann oss ok nockvrom sinnom sigr gefit fyrr er ver hofom bariz. ok hofom ver oppt haft lið minna enn vvinir varir. Vil ek at menn buiz sva við. at ver skvlom leita þeirra. ok þegar er fvnd varn berr saman. þa skvlu ver at roa (ok) taka þegar til bardaga. vil ek at þa se allir minir menn bunir at beriaz.

Bardagi Magnus konvngs ok Sveins Vlfssonar.

40. Siðan herklæddoz þeir ok bio hverr sig ok sitt rvm. reyro þeir Magnus konvngr þa fram. þar til er þeir sa lið iarls. greiddo þeir þegar atroðrinn. Enn Sveins menn vapnoðoz ok tengðo saman skip sin. toku þegar horð orusta. Sva segir þioðolfr.

Logðo glæðis gloða
gramr ok iarl fyrir skemmo
þar kom bitra bavrva
brandleikr saman randir.
sva at man þingat mvndot
merkiendr Heþins serkiar
her naði gny gerva
geirs orusto meiri.

þeir borðoz vm stafna. ok matto þeir einir hoggom við koma er i stafni voro. enn þeir logðo kesiom er i fyrirrvmi voro. enn allir þeir er aftarr stoðo skvto snærispiotom eða gaflavkom eða vigavrom. enn svmir borðo grioti eða skeptiflettom. enn þeir er fyrir aftan siglo voro skvto bogaskoti. Sva segir þioðolfr.

Skotið fra ek skeptiflettom
skiott ok morgo spioti
brað feck hramn þar er haþom
hialldr a breiða skiolldo.
neytto miog sem matto
menn at hiorva senno
bavgs enn barðir lago
bavrvar griotz ok avrva.

[1]) sþvrt *Cd.*

Báro ba/sl a fleiri
bogmenn at hior tognom
mundit þann dag þrændi
þreyta fyrr at skeytom.
sva þyct flugo siþan
snæridarr vm skæro
ott var a/rdrif latit
illa sáttv a milli.

Her segir þat hverso aka/f var skothriðin.

Fra hreysti Magnus konvngs.

41. Magnus konvngr var fyrst ondverþa orusto i skialldborg. Enn er honom þotti seint a orkaz. þa liop hann fram or skialldborginni ok sva eftir skipino fram ok kallaði hátt: ok eggiaði hann sina menn ok geck allt fram i stafninn i hoggorusto. Enn er þat sa hans menn eggiaði hverr annan. var þa kall mikit vm allan herinn. Sva segir þioðolfr.

Miog bað Magnus recka
menn rosliga annan
horð þrifoz bratt þar er barðiz
ba/ðsky framarr knyia.

[160] Geyrðiz þa hin akafazta orusta. J þeirri hriþ ra/ðz skipit Sveins framan vm stafninn ok sva hit sama vm sa/xin.

Capitvlvm.

42. þa geck sialfr Magnus konvngr með sveit sina vpp a skip Sveins ok siðan hans maðr hverr at oðrom. þeir gerðo sva harða atgongo at Sveins menn hrvcko fyrir ok hra/ð Magnus konvngr þat skip ok siðan hvert at oðro. Sveinn flyði þa ok mikill luti liþs hans. enn fiolþi fell hans manna. ok mart feck griþ. Sva segir þioðolfr.

Va/rðr geck meirr at morði
Magnus kialar regna
þat var frægt i fagran
framstafn vara hramni.
geyrðom þar sva at þurði
þengill enn ox fengi
skeiðr nam herr at hrioða
hvskarla lið iarli.

þessi orusta varþ hinn næsta drottinsdag eftir iol. Sva segir (þioðolfr).

Ra/mm var hilldr sv er Hramma
harðels viðir borðoz
herr gekk snart af snerro
svnnodags vm vnninn.
fla/t þa er feigir leto
flor gvnnstafir hiorva
þioð sa/kk niðr at na/ðom
nár a hverri baro.

Magnus konvngr tok þar .vij. skip af Sveins monnom. Sva segir þioðolfr.

Ra/ð Olafs ma/gr aðan
iofvrr vá sigr hins digra
fregnat slikt or Sogni
sia/ skip konvr hnipnar.

Mist hafa Sveins at sꜹnno
sverþgꜹtr fꜹronꜹtar
bꜹrð er helldr vm orðin
heimkvama fꜹr heima.

hrærir hꜹsa þeirra
hreggi æst ok leggi
siar þytr ꜹðz vm árom
vnnr a sanda grvnni.

Sveinn Vlfsson flyði.

43. Sveinn flyði þegar of nottina til Sialandz með þvi liþi sem vndan hafði komiz ok honom villdi fylgia. Enn Magnus konvngr lagði at landi skip sin ok let þegar lið sitt fara a land vm nottina. Ok snimma of morgininn eftir komv þeir ofan með strandhogg mikit. Sva segir þioðolfr.

Gær sa ek grioti stórv
gein hꜹss fyrir steini
for a fylking þeirra
fast harðliga kastað.

ofan keyrðo ver orðom
iorð mvna Sveinn of varþa
staðar hefir stafn i miðio
strandhꜹgg nvmit landi.

Fra ferþ Magnus konvngs.

44. Magnus konvngr hellt þegar svnnan liþi sino til Sialandz eftir Sveini. Ok þegar er Magnus konvngr kom þar með liþ sitt. flyði Sveinn þegar a land vpp ok allt lið hans. enn Magnus konvngr sotti eftir þeim ok rak flottann. þeir drapo slikt er þeir naðo. Sva segir þioðolfr.

Spvrði eino orði
ꜹlld bloðrꜹða skiolldo
satt er at sva morg atti
Selundz mær hverr vó bæri.
ꜹðtroðo varþ ꜹþit
yfir of skog at spróga
titt bar tymargr flotti
til Hringstaða iliar.

Sꜹrstockinn bar svira
snarr Skanvnnga harri
verþr nema allvalldr yrði
alldrprvþr fyrir hallda.
gær flugo molld ok myrar
merki jarls hins sterkia
sloð drap fram at floþi
flꜹgar dꜹrr of hꜹga.

(Herjat Siáland.)

45. [161] Sveinn flyði þa yfir a Fion. Enn Magnus konvngr for herskilldi yfir Sialand ok brenndi viða fyrir þeim monnom er vm hꜹstið hofðo slegiz i flock með Sveini. Sva segir þioþolfr.

Naði iarl at eyða
iofra setr a vetri
letz eigi þv litla
landvꜹrn af þer standa.

mattir Magnus hætta
milldr i flock vnd skilldi
nefa Knvtz var þa nytom
nær sem raþinn væri.

Ravnd læztv ræsir þrænda
reiðr þorðir bv meiða
hve namtv hvert ok eiso
hyrfelld gefa elldi.
gra villdir þv giallda
gæþinga vin skæðar
art ræn(d)o þeir vndan
iarl fylgiorum dylgior.

Fra ferþ Magnus konvngs.

46. Þegar er Magnus konvngr spvrþi til Sveins hellt hann liði sino yfir til Fions. Enn þegar er Sveinn spurði þat. geck hann a skip ok for til Skaneyrar ok þaþan vpp a Gavtland. ok sva a fvnd Svia-konvngs. Enn Magnus konvngr geck vpp a Fioni. let þar ræna ok brenna fyrir morgom. Allir Sveins menn þeir er þar voro flyðo brot viðz vegar. Sva segir Þioþolfr.

Rinnðr a roka landi
regg af eikiveggiom
svðr leikr elldr of vnninn
oðr i lopt vpp gloðom.
bær logar hatfo hæra
hionom nær a Fioni
ræfr þola navð ok næfrar
Norðmenn sali brenna.
Menn eigo þess minnaz
manna seint at kanna
viga Freyr sizt voro
vefgefn þriar stefnor.
ván a fagrs a Fioni
flioð dvgir at rioða
verom með fylkto folki
framm i vapna glammi.

Eftir þetta geck allt landzfolk vndir Magnus konvng i Danmork. þa var þar friþr goðr hinn efra lut vettrar. Setti þa Magnus konvngr sina menn til stiornar of land allt þar i Danmork. Enn er a leið varit. for hann herliþi sino norðr i Noreg ok dvalþiz þar lengi of svmarit.

Bardagi við Helganes.

47. Enn er Sveinn spurði þat reið hann þegar vt a Skaneyri ok hafði liþ mikit or Svíavelldi. Tokv Skanvngar vel við honom. efldiz hann þa at liþi. for siðan vt i Sialand ok lagði þar vndir sig. sva Fion ok allar eyiar. Enn er þat spurði[1] Magnus konvngr efldiz hann at liði ok skipom. ok hellt siðan svðr til Danmerkr. Hann spyrr hvar Sveinn la með her sinn. hellt Magnus konvngr til motz við hann. varþ fvndr þeirra þar sem Helganes heitir. þat var at kvelldi dags. Enn er orusta tokz hafði Magnus konvngr lið minna ok skip stærri ok skipvt betr. Sva segir Arnorr.

Vitt hefi ek heyrt at héti
Helganes þar er elgi
vags hinn viða frægi
vargteitir ravð marga.

[1]) sþurði *Cd.*

reyckr oadvrt bað raundir
reggbvss saman leggia
rogskyia hellt Rygiar
regni haʀstnótt gegnom.

Orustan varþ hin[1] akafazta. enn er a leið nottina gerþiz mikit mannfall. Magnus konvngr skaʀt alla nottina handskoti. Sva segir þioðolfr.

Hitzig laʀt er heitir
Helganes fyrir kesiom
svcko sarer reckar
Sveins ferþ hans verðir.
mætr [162] hellt morgo spioti
Mæra gramr i snæri
odd rauð aski stvddan
aʀr landreki daʀrrom.

Magnus konvngr fek sigr.

48. Enn þat er skiotaz at segia af orusto þessi. at Magnus konvngr hafði sigr enn Sveinn flyði. var skip hans hroðit meðal stafna ok morg skip onnur vero hroðin. Sva segir þioþolfr.

Flyði iarl af aʀðo
otvin skipi sino
morðz þar er Magnus gerþi
meinfært þaðan Sveini.
reð herkonvngr brieða
hneitis egg i sveita
sprændi bloð a bryndan
brand vá gramr til landa.

þar fell mikit lið af Sveini. feck Magnus konvngr ok hans menn mikit lutskipti. Sva segir þioðolfr.

Skiolld bar ek heim fra hialldri
blaʀtz mer til þess gaʀtzkan
gramr var svðr a sumri
sverþdynr ok þo brynio.
vapn gat ek friþ enn flioði
fyrr sagða ek þat kyrre
þar feck ek hialm þar er hilmir
harðfengr Dani barði.

Sveinn flyði þa vpp a Skaneyri ok allt liþ hans. þat er vndan komz. Enn Magnus konvngr ok hans menn rako flóttann langt a land vpp. ok varþ þa litil viðrtaka af Sveins monnom eða af bændom. Sva segir þioðolfr.

Baʀð Olafs svn aðan
vpp a land at standa
geck við manndyrð mikla
Magnus reiðr af skeiðom.
snarr bað hilmir heria
her er skark i Danmorko
fleygir hvast vm haʀga
hestr með Skaney vestan.

Hernaðr Magnus konvngs.

49. Siðan let Magnus konvngr fara herskilldi allt vm bygðina. Sva segir þioðolfr.

Nv taka Norðmenn knyia
nær gongom ver stongom
berca ek Magnus merki
minn skiolld a blið siallda.
skytra skeifom fæti
Skaney yfir sláni
fár vegr er mer fegri
fvndinn svðr til Lundar.

[1]) hiɴ Cd.

Siþan toko þeir at brenna bygþina. flyði þa folkit allt viðz vegar vndan. Sva segir Þioðolfr.

Bárom iarn at ærno
iskꜹlld i lið visa
skiott riða nv skreyttrar
Skánvnga lokvánir.
rꜹðr leikr of bæ breiðom
bráðr at voro raði
elldr enn ernir vallda
at blásir þvi vási.
Sviðr vm seggia buðir
siklingr i her miklom
eyðir bygð sem braðaz
biartr elldr Danavelldi.

moðr berr halr vm heiði
halldz Danmarkar skiolldo
ver hlutom sigr enn sarer
Sveins menn fyrir renna.
Fiorð let fylkir verþa
forntraddan mó spornat
leynomz litt a Fioni
liþz skiolldvnga a miðli.
mvna fyr Magnus synia
menn Sveins þeir er nv renna
vpp fara morg i morgin
merki stórra verka.

Sveinn flyði þa ꜹstr a Skaney.

Fra ferþ Magnus konvngs.

50. Magnus konvngr for þa til skipa sinna ok hellt siðan ꜹstr fyrir Skaneyrar siðo ok varþ miog bviz af skyndinngo. Sva segir Þioþolfr.

Ek hofr(!) ecki at drecka
annars nema sia þenna
syg ek or sꜹlltom ægi
sylg er ek iofri fylgi.

liggr fyrir óss enn vggom
alllitt Svia kollom
drivgt [163] hofom vás fyrir visa
viþ Skanunga siða.

Sveinn flyði vpp a Gꜹtland ok sotti þaðan a fvnd Sviakonvngs ok dvalþiz þar i goðo yfirlæti.

Hernaðr Magnus konvngs.

51. Magnus konvngr sneri þa aftr ferþ sinni. þa er hann hafði vndir sig lagit Skaney. hellt hann þa fyrst i Falstr. veitti þar vppgongo ok heriaþi ok drap mikit liþ. þat er aðr hafði gengit vndir Svein konvng. Sva segir Arnorr.

Svik reð eigi af eklo
allvalldr Dꜹnom giallda
lét fvllhvgaðr falla
Fallstrbyggva liþ tiggi.

bloð enn hala tiaðo
hirþmenn ara grenni
ꜹþar þorn fyrir orno
vngr valkꜹsto þvnga.

Siþan hellt Magnus konvngr liþi sino til Fions ok heriaði ok vann þar mikit hervirki. Sva segir Arnorr.

Enn rꜹð frán a Fioni
fram sotti gramr dróttar

ráns gallt herr fra hánom
hringserks litvðo merki.

minniz olld hverr annarr
iafnþarfr blám hrafni
ǫrt gat hilmir hiarta
herskylldir tǫg fylldi.

Magnus konvngr sat i Danmork.

52. þann vetr sat Magnus konvngr i Danmork ok var þa goðr friþr. Hann hafði att i Danmork margar orustor ok haft i ollum sigr. Sva segir Oddr Kikinaskalld.

Vás fyrir Mikialsmesso
malmgrimm hait rimma
fello Vinðr enn vǫrnðoz
vapnlioði miog þioðir.
enn fyrir iol var onnvr
olitvlig litlo
vpp hofz grimm með gvmnom
gvnnr fyrir Áros svnnan.

Sva segir Arnorr.

Hefnir fengvt yrkis efni
Olafs gervi ek slikt at malom
Hlackar lætr þv hrælǫg drecka
hǫrka nv mvn kvæþit ǫkaz.
fiorar hefir þv randa ryrir
reyrar setrs a einom vettri
allvalldr ertv ofvægr kallaðr
ǫrva hriðir frækn of gervar.

Magnus konvngr atti .iij. orustor við Svein Vlfsson. Sva segir þioðolfr.

Haþiz heilli goðo
hilldr sem Magnus villdi
selr of sigr at þylia
soknstærir mer færi.
brand rǫð buðlungr þrænda
berr iþula siþan
hann eft hervig þrennin
hæra skiolld at giolldom.

Magnus konvngr sendi bref til Englandz.

53. Magnus konvngr reð þa bæði fyrir Danmork ok Noregi. þa sendi hann menn vestr til Englandz a fvnd Jadvarðar konvngs. ok flutto honom bref ok innsigli Magnus konvngs. Enn þat stoð a brefom með queðiosending Magnus konvngs. þer manvt spurt hafa einkamal þǫ sem ver Knvtr konvngr gerðom með óss. at hvarr ockarr sem lifði eftir annan sonlǫss. þa skylldi sa taka lond ok þegna sva sem hefði átt. Nv er þat sva orþit sem þer vitvð at ek hefi tekit Danavelldi i arf eftir Horðaknvt. atti hann þa er hann andaþiz ongvm mvn siðr England enn Danmork. kollumz ek nv eiga England eftir rettom maldǫgom. Vil ek at þer gefit vpp rikit fyrir mer. Enn at oðrom kosti man ek sækia til með her [164] Dana ok Norðmanna. mvn sa þa raða londom er sigrs verðr ǫþit. Enn er Jaðvarþr konvngr hafði lesit bref þessi svarar hann sva.

Englakonvngr sendi bref til Magnus konvngs.

54. þat er ollum monnom kvnnigt her i landi at Aþalraðr konvngr faðir minn var oþalborinn til rikis þessa bæði at fornv ok nyio. Voro vær .iiij. seynir hans. Enn er hann var fallinn fra londom. þa tok riki ok konvngdom Jadmvndr broðir minn. þvi at hann var várr ellztr bræðra. vnða ek þa vel meðan hann lifði. Enn eftir hann var konvngr Haralldr broðir minn. meðan honom varþ lifs avþit. Enn er hann andaþiz þa reþ Horðaknvtr broðir minn fyrir Danavelldi ok þotti þat þa eino rett bræðraskipti með okkr at hann væri konvngr bæði yfir Danmork ok Englandi. enn ek hafða ecki riki til forraða. Nv andaþiz Horðaknvtr. var þat þa rað allra manna her i landi at taka mig til konvngs her i Englandi. Enn meðan ek bar ecki tignarnafn. þionaða ek minom hofþingiom eigi storligar enn þeir menn er onga ætt atto til rikis her i landi. Nv hefi ek tekit her konvngs vigslu ok sva fvlliga konvngdom sem faðir minn hafði fyrir mer. Nv mvn ek þetta nafn eigi vpp gefa at mer lifanda. Enn ef Magnus konvngr kemr hingat til landz með her sinn. þa mvn ek eigi liþi samna i mót honom ok mvn hann kost eiga at eignaz England ok taka mig aðr af lifi. Segit honom sva min orð. Sendimenn foro aftr ok komv a fvnd Magnus konvngs ok sogðo honom sitt eyrindi. Magnus konvngr svaraði tomliga. Ek ætla hitt mvno vera sannaz ok bezt fallit. at Jadvarþr konvngr hafi riki sitt i friþi fyrir mer ok hallda ek þesso riki er gvð hefir mer gefit til forraða.

Vpphaf savgv Haralldz konvngs Sigvrðarsonar.

Haralldr son Sigvrþar konvngs sýr broðir Olafs konvngs hins helga sammæðri hann var a Stiklastoðom i orusto þa er Olafr konvngr fell ok komz Haralldr þa i brot með oðrom flottamonnom. Sva segir þioðolfr.

Hvast fra ek Havgi et næsta
hlifel a gram drifa
enn Bolgara brennir
bræðr sinom vel tæþi.
skilþiz hann ok hvlþi
hialmsetrs gamall vettra
tiggi tolf ok þriggia
travþr við Olaf davþan.

Ravgnvalldr Brvsason flvtti Harelld or orusto ok kom honom til bonda nockvrs er bio i skogi langt fra oðrom monnom. var Haralldr þar læknaðr til þess er hann var heill. Siþan fylgði son bonda honom avstr vm Kiol. ok foro þeir markleiði þat er sva matti enn ecki alþyðo veg.

Vissi bonda son ecki til hveriom hann fylgði. Ok er þeir riðo milli eyðiskóga nockvrra. þa kvað Haralldr þetta.

Nv verþ ek skóg af skógi
skrei[165]ðazt litils heiðar
hverr veit nema ek verþa
viða frægr of siðir.

Hann for ꜹstr vm Jamtaland ok Helsingialand ok sva til Sviþioðar. þar fann hann Rog(n)valld iarl Brvsason ok marga aðra þa menn er komiz hofðo or orusto a Sticlastoðom.

Haralldr com i Garðariki. ok Rꜹgnvalldr iarl.

2. Enn vm varit fengo þeir ser skipan ok foro of svmarit ꜹstr i Garþariki a fvnd Jarizleifs konvngs ok voro þar vm vetrinn. Sva segir Bꜹlverkr.

Milldingr strꜹktv vm mækis
mvnn er letz af gvnni
holldz vanntv hramn of fylldan
hrás þꜹt vargr i asi.
enn gramr ne ek fra fremra
friþskerði þer verþa
ꜹstr vartv ár hit næsta
ꜹrðiglyndr i Gꜹrðom.

Jarizleifr konvngr tok vel við þeim Haralldi. hann gerþiz þa hꜹfþingi yfir landvarnarmonnom konvngs. ok annarr Eilifr son Rog(n)valldz iarls. Sva segir þioðolfr.

Eitt hofðoz at
Eilifr þar er sat
hofþingiar tveir
hamallt fylkto þeir.
Avstrvinðom ok
i ongan krok
varat Læsom léttr
liþzmanna rettr.

Haralldr dvalþiz i Garþariki nockveria vetr ok for viða vm Avstrveg. Siþan byriaði hann ferþ sina ýt i Grikland ok hafði mikla sveit manna. þa hellt hann til Miklagarþz. Sva segir Bꜹlverkr.

Hart kniði svꜹl svartan
snekkio brand fyrir landi
skýr enn skrꜹtla báro
skeiðr bryniaðar reiði.
mætr hilmir sa malma
Miklagarþz fyrir barði
morg skriðo beitt at borgar
barmfꜹgr hám armi.

Haralldr gek a mala j Miklagarði.

3. þa reð fyrir Griklandi Zoe drottninng hin[1] rika ok með henni Mikael Katalactus. Enn er Haralldr kom til Miklagarþz a fvnd drotningar geck hann þar a mala. ok for þegar vm hꜹstið a galeiðr með hermonnom þeim er foro vt i Griklandzhaf. Hellt Haralldr sveit af sinom monnom. þa var hofþingi yfir herinom sa maðr er Gyrgir het

[1]) hinn *Cd.*

frændi drottningar. Haralldr hafði litla hriþ aðr verit i herinom aðr enn Væringar þyddoz miog til hans ok foro þeir allir saman þegar er bardagar voro. kom þa sva at Haralldr gerþiz þa hofþingi yfir Væringiom ollvm. Foro þeir Gyrgir viþa vm Griklandz eyiar ok vnno þar herskap mikinn a kvssarom.

Hernaðr Haralldz ok Gyrgis.

4. þat var eitthvert sinn er þeir hofðo farit vm land ok skylldo taka ser við skóga nockura náttbol ok komv Væringiar fyrstir ok vаlþo þeir ser náttstaði. þa er þeir sa bazta. ok hǫst lago. þvi at þar er sva hattað at land er blaꝛtt ok þegar er regn koma þar þa er illt at bva þar er lagt er. þa kom Gyrgir hofþingi hersins. ok er hann sa hvar Væringiar hofðo tialldat bað hann þa i brót fara ok tiallda i oðrom stað. sagði at hann villdi þar tiallda. Haralldr sagði sva. Ef þer komit fyrri til náttbóls þa takit þer yðr náttstað. enn ver manom þa tiallda i oðrom stað þar sem óss likar. gerit þer nv ok sva. tialldit þar sem þer vilit i oðrom stað. Hvgða ek at þat væri rettr Væringia her i Grikkiakonvngs velldi at [166] þeir skylldi vera sialfraði ok frialsir vm alla luti fyrir ollum monnom. enn konvngi einom ok drottningv þionustobvndnir. þreytto þeir þetta með kappmælum þar til er hvarirtveggio vapnvðvzt. var þa við sialft at þeir mvndi beriaz. Komv þa til hinir vitrazto menn ok skilþo þa. sogðo þeir sva at betr var fallit at þeir sættiz of þetta mal ok gerþi skipan a með ser sva at eigi þyrfti optarr vm slika luti at deila. Var þa stefnolagi a komit með þeim. ok skipoðo hinir bezto menn. Kom þat asamt með ollum at luti skylldi i skaꝛt bera ok luta með Grickiom ok Væringiom. hvarir fyrri skylldi riða eða roa eða til hafnar leggia ok kiosa vm tialldstaði. skylldv þvi hvarirtveggio vna sem hlutr segði. Siþan voro lutir geyrvir ok markaðir. þa mællti Haralldr við Gyrgi. Lat sia hvernig þv markar þinn lut at við markim eigi einn veg baþir. Hann gerþi sva. Siþan markaði Haralldr sinn lut ok kastaði i skaꝛtið ok sva baðir þeir. Enn sa maðr er lutinn skylldi vp taka geck til ok tok vp annan ok hellt milli fingra ser ok bra vpp hendinni ok mællti. þessir skvlu roa fyrri ok riða ok til hafnar leggia ok kiosa ser tialldstaði. Haralldr greip til handarinnar. tok lutinn ok kastaði vt á sia. Siþan mællti hann. þessi var varr lutr. Gyrgir svaraði. Hvi leztu eigi sia fleiri menn. Haralldr svaraði. Se nv þann er eftir er. mvntv þar kenna þitt mark. Eftir þat var at hvgat vm þann lutinn er eftir var. ok kenndo allir þar mark Gyrgis. Var þat dæmt siðan at Vǫringiar skylldo kiosa vm þat sem þeir hofðo vm þrætt. Fleiri lutir

vrðo til þess at þeir vrðo eigi asattir. ok lꝍk iafnan sva at Haralldr hafði sitt mal.

Gyrgir for aptr j Miklagarð.

5. þeir foro allir saman of svmarit ok herioðo. þa er, allr var saman herrinn let Haralldr sina menn vera fyrir vtan bardaga eða þar sem minnzt var mannrꝍnin. ok letz varaz vilia at hann tyndi herliþi sino. Enn er hann var einn með liði sino. þa lagðiz hann sva fast til at beriaz at annathvart skylldi hann fa sigr eða bana. Sva bar iafnan til þa er Haralldr var hofþingi yfir liþino at hann vann sigr þa er Gyrgir vann ecki. þetta fvndo hermenn ok kolloðo betr fara mvndo sitt mal ef Haralldr væri einn hofðingi yfir herinom ok amællto hertoganom at ecki yrði af honom eða hans liþi. Gyrgir sagði. at Væringiar villdi honom ecki lið veita bað þa fara i annan stað enn hann færi með oðrom herinom ok vinna þviligt sem þeir mætti. For þa Haralldr fra herinom ok Væringiar með honom ok Latinomenn. Gyrgir for með Grickia her. Syndiz þa hvat hvarr matti. feck Haralldr iafnan sigr ok fe. enn Grickir foro heim til Miclagarþz nema vngir drengir þeir sem ser villdo fa fiar ok sꝍmnoþoz til Haralldz ok hofðo hann fyrir hertoga. Lagðiz hann þa með her [167] sinn vestr i Affrica er Væringiar kalla Serkland. efldiz hann þa at liði. J Serklandi eignaþiz hann .lxxx. borga. voro svmar gefnar honom vpp. enn svmar tok (hann) með valldi. Siþan for hann til Sikileyiar. Sva segir þioþolfr.

Togv má tekna segia
tandrꝍþz a Serklandi
vngr hætti ser átta
ormtorgs hꝍtvðr borga.
aðr herskorðoþr harðan
hilldar leik vnd skilldi
Serkiom hættr i slettri
Sikileyio gécc heyia.

Sva segir Jllugi Bryndælaskalld.

Brꝍztv vnd Miciael mæztan
mágo heim sem fragom
son Buðla rꝍð sinni
Sunnlond Haralldr rꝍndo.

Hann segir at þa var Mikial Grickiakonvngr i þann tima.

Haralldr heriaði i Affrica.

6. Haralldr dvalþiz marga vetr i Affrica ok feck of lꝍsafiar gvllz ok allzkonar dyrgripi. Enn allt fe þat er hann feck ok hann þvrfti eigi til kostnaðar ser. sendi hann norðr i Holmgarþ i valld ok gæzlo Jarizleifs konvngs. ok drótz þar saman ogrynni fiar sem glicligt var

at vera mvndi er hann heriaði þann luta heimsins er ꜹðgaztr var at gvlli ok silfri ok sva mikit sem hann gerþi at er með sꜹnno var aþr sagt at hann mvndi eignaz hafa .lxxx. borga. Enn er hann kom til Sikileyiar. þa heriaði hann þar með liþi sino til einnar borgar mikillar ok fiolmennrar. Hann settiz vm borgina. þvi at þar voro sterkir veggir. sva at honom þotti osynt hvart brotin mvndi verða. Borgarmenn hofðo vist gnoga ok onnvr fꜹng þꜹ sem þeir þvrfto til varnar.

Haralldr vann borg j Sikiley.

7. Haralldr leitaþi ser raðz þess at fvglarar hans toko smafvgla þa er hreiðroþvz i borginni ok flugo a skog vm daga at taka ser mat. Haralldr let binda a bak fvglunom lokarspáno af tyrviþi ok steypti i vaxi ok brennosteini ok let slá i elldi. flugo fvglarnir þegar er lꜹsir vrðo allir senn i borgina at vitia vnga sinna ok hybyla er þeir atto i hvsþekiom. þar sem þakit var reyr eða halmi. lꜹst þa elldinom af fvglonom i hvsþekkiornar. Ok þott einnhverr bæri litla byrði elldz. þa var skiott mikill elldr er margir fvglar baro til viþa vm borgina i þekior. ok þvi næst brann hvert hvs af oðro þar til er borgin logaþi. þa geck folkit allt vt or borginni ok bað ser miskvnnar. þeir hinir sꜹmo er aðr hofðo drembiliga latiþ ok mællt hæþiliga til Grickia hers ok hofþingia þeirra. Gaf Haralldr þa ollum monnom griþ þeim er þess beiddoz. feck Haralldr með raði valld yfir þessi borg.

Haralldr vann aðra borg.

8. Avnnvr borg var sv er Haralldr lagði til með liþi sino. sv var bæði fiolmenn ok sterk sva at engi var ván at þeir fengi brotit borgina. Vellir slettir voro vmhverfis borgina. þa let Haralldr grafa gropt fra þar sem fell beckr einn ok var þar divpt gil sva at ecki matti þannig sia or borginni. þeir flutto molldina vt a vatnit ok leto strꜹm bera i brꜹt. Voro þeir at þesso verki bæði dag [168] ok nótt. var skipt til sveitom. enn herrinn geck alla daga vtan at borginni. enn borgarmenn gengo i vigskꜹrð ok skvto hvarir a aðra. Enn vm nætr svafo hvarirtveggio. Enn er Haralldr skilþi þat at iarðhvs þat var sva langt at þa mvndi vera komit inn vm borgarveggi. þa let hann vapnaz liþ sitt. þat var moti degi er þeir gengo i iarðhvsit. Enn er þeir komv til enda grofo þeir vpp yfir hꜹfvð ser. þar til er steinar vrðo fyrir limi settir. þat var golf i steinhollinni. Siþan brvtto þeir vpp golfit ok gengo vpp i hollina. þar sato fyrir margir menn af borgarmonnom. þeir snæddo þar ok drvcko. ok varþ þeim þetta hinn mesti ovisavargr. þvi at

Væringiar (gengo) þar við brvgnom sverþom. þeir drapo þar þegar svma borgarmenn. enn svmir flyðo þeir er þvi komv við. enn Væringiar sotto eftir þeim enn svmir toko borgarhliþin ok luko vpp. Geck þar inn allr fiolþi hersins. Enn er þeir komv i borgina. þa flyðo borgarmenn enn margir baðo griða. ok þat fengo þeir allir er vpp gafvzt. Eignaþiz Haralldr sva borgina ok þar með ogrynni fiar.

Haralldr vann þriðio borg.

9. Hina þriþio borg hitto þeir þa er mest var af þessom ollum ok sterkozt ok rikvz at fe ok fiolmenni. Voro vm þa borg diki stór. sva at þeir sa at ecki matti vinna a þann hátt sem hinar. Lago þeir þar lengi sva at þeir fengo ecki at gert. Enn er borgarmenn sa þat. þa dirfðoz þeir ok setto fylkingar sinar vppi a borgarveggíom. Siþan luko þeir vpp borgarhliðom ok æpto a Væringia eggioþo þa ok baðo þa ganga i borgina ok fryþo þeim hvgar. sogðo at þeir væri eigi betri til hvgar enn hæsn.

Raðagerþ.

10. Haralldr bað sina menn lata eigi sem þeir vissi hvat þeir segði. Ver gerom ecki at sagði hann þott ver rennim til borgar. bera þeir vapn sin a óss vndir fætr ser niðr. Enn þott ver kvæmim i borgina með nockvrri sveit. þa hafa þeir valld a at byrgia óss inni. þvi at þeir hafa oll borgarhlið at gæta. Skvlom ver gera þeim eigi minna spott. ok skvlom ver lata þa sia at ver ottimz þa ecki. skvlu varir menn ganga fram a vꜹlluna sem næst borginni ok þo eigi i skotmali þeirra. skvlu varir menn allir fara vapnlꜹsir ok gera ser leik ok lata þat sia borgarmenn at ver hirtim ecki vm fylkingar þeirra. Stoð með þesso efni nockvra daga at ecki vannz at.

(Frá Úlfi ok Halldóri.)

11. Menn tveir islendzkir ero nefndir þeir er foro með Haralldi. Halldorr son Snorra goða. ok hann hafði þessa frasꜹgn hingat til landz. Annarr var Vlfr son Vspaks sonar Vsvifrs hins spaka. þeir voro baðir sterkir menn ok allvapndiarfir. þeir voro kærir Haralldi. Voro þeir ok i leikinom. Enn er þessa leið hafði farit nockvra daga. þa villdo borgarmenn syna enn meira kapp. gengo þeir þa ecki með vapnom vpp a borgarveggi. enn leto þo opin standa borgarliþin. Enn er þat sa Væringiar. þa gengo þeir einn dag sva til [169] leiks at þeir hofðo sverþ vndir motlum. enn hialma vndir hꜹttom. Enn er þeir hofðo leikit

vm hriþ þa sa þeir at borgarmenn vndrvþoz ecki. þeir toko þa skiott vapn sin. runnu siðan at borgarhliðino. Enn er borgarmenn sa þat. gengo þeir moti vel ok hofðo alvæpni. tokz þar bardagi i borgarhliþino. Væringiar hofðo ongar hlifar nema þeir sveipoðo motlum vm vinstri hond ser. vrðo þeir sarir. enn svmir fellu. enn allir voro nꜹþuliga staddir. Haralldr ok þat lið er með honom var i herbvðom sotti til at veita sinom monnom. Enn borgarmenn voro þa komnir vpp a borgarveggi ok skvto ok grytto a þa. varþ þa horð orusta. þotti þeim er i borgarhliðino voro vera seinna gengit at hialpa þeim enn þeir villdi. Enn er Haralldr kom at borgarhliðino fell merkismaðr hans. þa mællti Haralldr við Halldor[1] at hann skylldi taka vpp merkit. Halldorr svaraði ok tok vpp stongina. Hverr mvn merki bera fyrir þer ef þv fylgir sva blꜹðliga sem nv var vm hriþ. Var þat meirr reiðimæli enn sannyrði. þvi at Haralldr var hinn vapndiarfazti maðr. Sóttv þeir þa i borgina. var þa bardagi harðr ok lꜹk sva at Haralldr hafði sigr ok vann borgina. Halldorr varþ sárr miog i andliti ok var þat lyti alla æfi meðan hann lifði.

(Haraldr vann hina fjórðu borg.)

12. Sv var hin fiorða borg er Haralldr kom til með her sinn. ok mest var af ǫllum þeim sem aðr var fra sagt. hon var ok sva sterk at þeir sa onga ván vera at þeir fengi hana brotið. Siþan sato þeir vm borgina með þeim hætti at engi fꜹng matti flytia til borgar. Enn er þeir hofðo litla hriþ dvaliz feck Haralldr sivkleik[2] sva at hann lagþiz i reckio. let hann setia sitt landtialld brot fra oðrom herbvðom. þvi at honom þotti ser þat ró at heyra eigi gny ok glꜹm til herliðsins. Menn hans komv iafnan með flockom til hans ok spvrðo hann raðagerþar. þat sa borgarmenn at nockvrar nylundvr voro með Væringiom. geyrðo þeir til niosnarmenn at forvitnaz hverio slikt mvndi gegna. Enn er niosnarmenn komv aftr til borgarinnar. sogðo þeir at hofþingi Væringia var sivkr. ok þvi var engi atsokn til borgar. Enn er sva hafði fram farit vm hriþ. minnkaþi matt Haralldz. gerþvzt þa hans menn hvgsivkir. Slikt allt spvrþo borgarmenn. þar kom at sva þrꜹngði sótt at Haralldi at andlat hans var sagt vm allan herinn. Siþan foro Væringiar til tals við borgarmenn ok sogðo þeim andlat hofðingia sins. ok baðo kennimenn veita honom gropt i borginni. Enn er borgarmenn spvrþo þessi tiþindi. þa var þar margir þeir er fyrir klꜹstrom reðo eða oðrom stórom stꜹþom i borginni ok villdo allir giarna þetta lik

1) HalldoR *Cd.* 2) svivkl. *Cd.*

til sinnar kirkio hafa. þvi at þeir visso at þar mvndi fylgia offr mikit. Skryddiz þa allr fiolþi kennimanna ok geck vt or borginni með skrin ok helga dóma ok gerþo fagra processionem. Enn Væringiar gerðo ok mikla [170] likferð. var likkistan borin hátt ok tialldat yfir með pellom. borin þar yfir merki morg. Enn er þessi bvnaðr var borinn inn vm borgarhlið. þa skvto þeir niðr kistvnni of þvert hliðit. blesv þa Væringiar i alla luðra sina herblastr ok brvgðo sverþom sinom. þvsti þa allr Væringia herr or herbvðom með alvæpni ok liopo til borgar með kalli ok ópi. Enn mvnkar ok aðrir kennimenn þeir er vt hofðo gengit i likferþ þessa. keptoz hvarir við aðra at fystir ok fremstir villdo út[1] ganga ok taka við ofrino. þa var þeim nv halfo meira kapp a þvi at vera sem first Væringiom. þvi at þeir drapo þann er þeim var næst. hvart sem hann var klerkr eða ovigðr. Væringiar gengo sva of alla borgina at þeir drapo menn. enn rænto féno of alla staði i borginni ok toko þar vgrynni fiar.

(Frá Haraldi Sigurðarsyni.)

13. Haralldr var marga vetr i hernaði þessom er nv var fra sagt bæði a Serklandi ok Sikileyio. Siþan for hann aftr til Miklagarðz með her þenna ok dvalþiz þar litla hriþ aðr hann byriaði ferð sina vt i Jorsalaheim. þa let hann eftir malagvll Grikkiakonvngs ok allir Væringiar þeir er til ferðar reðvz með honom. Sva er sagt at i ollum ferðom þessom hafi Haralldr áttar .xviij. folkorustor. Sva segir þioðolfr.

þioð veit at hefr háðar
hvargrimligar rimmvr
rofiz hafa oppt fyrir iofri
attian Haralldr sáttir.

ha/ss arnar ra/ðtv hvassar
hroþigr konvngr bloði
imr gat kars hvars komot
klær aðr hingat færit.

(Jórsalaferð Haralds.)

14. Haralldr for með liþi sino vt til Jorsalalandz ok sva til Jorsalaborgar. Enn hvar sem hann for vm Jorsalaland voro allar borgir ok kastalar gefnir i valld hans. Sva segir Stvfr skalld er heyrt hafði konvnginn sialfan segia fra þessom tiþindom.

For ofrhvgi hinn ꝼfri
eggdiarfr vnd sig leggia
folld ra/ðz viga valldi
virkr Jorsali ok Girki.

ok með ærno riki
vbrvnnin kom gvnnar
heimil iorð vnd herþi
hafi riks þars vel likar.

Hann segir sva at þetta land kom obrvnnit ok vheriat i valld Haralldz.

[1]) *Saa rettet for opr.* iN *Cd.*

þa for Haralldr v́t til Jordanar ok lꜹgaþi sig þar sem háttr er annarra palmara. hann varþi ok stórfe til grafar drottins ok hins helga króss ok til annarra helga doma a Jorsalalandi. Hann friþaði ok allan veg vt til Jordanar ok drap rꜹfara ok annat hernaþarfolk. Sva segir Stvfr skalld.

Stóþvz rað ok reiði
rann þat svikom manna
Egða grams a ymsom
orð Jordanar borðom.
enn fyrir afgeyrð sanna
illa gát fra stilli
þioð feck visan váðá
vist vm alldr með Kristi.

(Haraldr settr í dýflizu.)

15. þa er Haralldr var kominn til Miklagarþz vtan af Jorsalalandi fyrsti hann at fara til oþala sinna. hafði hann þa spvrt at Magnus Olafsson broðvrson hans var orðinn konvngr yfir Noregi ok sva i Danmorko. sagði hann þa vpp þionvsto [171] við Grikkiakonvng. Enn er Zoe drottning varþ þessa vꜹr. varþ hon reið miog ok hof vpp sakagiptir við Haralld. sagði at hann mvndi hafa misfarit með Grickiakonvngs fe þvi er fengiz hafði i hernaði þa er Haralldr var hofþingi yfir herinom. Maria het ein mær vng ok friþ. hon var broðurdottir Zoe drottningar. þeirrar meyiar hafði Haralldr beðit. enn drotning syniaði. Sva sogðo Værinngiar norðr hingat þeir er verit (hafa) i Miklagarði a mala. at sv sogn væri þar af froðom monnom. at Zoe drottning villdi sialf hafa hann ser til mannz. ok sv sꜹk væri mest við Haralld reyndar. er hann villdi i brót fara or Miklagarþi. þott annat efni væri vpp borit fyrir alþyðo. þa var sa Grikkiakonvngr er het Constantinus Monvmakus. hann reð rikino með Zoe drottningv. Af þessom sꜹkom let Grickiakonvngr taka Haralld ok færa hann til dyflizo.

Haralldr konvngr komz or dyflizo.

16. Enn er Haralldr kom miog sva til dyflizunnar. syndiz honom hinn helgi Olafr konvngr ok sagði at hann mvndi hialpa honom. þar a strætino var siþan ger kapella ok helgot Olafi konvngi. ok hefir sv kapella þar staþit siðan. Dyfliza sv var þannig ger. at þar er tvrn hár ok opinn ofan. enn dyrr af strætino i at ganga. Var Haralldr þar inn latinn. ok með honom Halldorr ok Vlfr. Næsto nott eftir kom ein rik hvsfreyia a dyflizvna ok hafði gengit vpp eftir stigom ok þionvstomenn hennar .ij. þꜹ leto siga ofan streng i dyflizo ok drogo þa vpp. þessi konv hafði hinn helgi Olafr konvngr vnnit bót fyrr. ok hafði hann þa vittraz henni ok bað at hon skylldi leysa broðvr hans or prisvnd. þa for Haralldr þegar til Væringia. enn þeir

stoðo vpp allir þegar a mot honom ok fognoðo honom vel. Siþan vapnaþiz allt liþit ok gengo þar til er konvngr svaf. þeir taka konvnginn ok stinga or honom bæði ꜹgvn. Sva segir þorarinn Skeggiason i sinni drapo.

Naði geyrr enn gloðom
Grikklandz iofvrr handa
stolþenngill gekk strꜹngo
steinblindr aþalmeini.

Sva segir ok þioðolfr.

Stólþengils lét stinga
styriolld var þa byrioð
eyðir ꜹgo bæði
ýt heiþingia sýtar.

lagði allvalldr Egða
ꜹstr a bragning brꜹstan
gralict mark. enn Girkia
gat illa for stillir.

Haralldr konvngr tok Mariu ok for or Miklagarði.

17. A þeirri sꜹmo nótt gengo þeir Haralldr at þeim herbergiom er Maria svaf i. þeir toko hana i brot með valldi. Siþan gengo þeir til galeiða Væringia ok toko .ij. galeiðir. reyro siþan inn i Siaviþarsvnd. Enn er þeir komv þar sem iarnrekenndr lago vm þvert svndit. þa mællti Haralldr at menn skylldi taka til ára a hvarritveggio galeiðinni. enn þeir sem eigi reyro skylldo allir hlꜹpa aftr j galeiðornar ok hafði hverr hvðfat sitt i fangi ser. rendo sva galeiðrnar vpp a iarnrekendr. Enn þegar er festi ok skriðinn tok af. þa bað Haralldr sina menn hlꜹpa fram i skipin. þa steyp[172]ti galeiði(!) þeirri er Haralldr var a. ok stock sv af iarnonom við riþin. enn onnvr sprack er reið a iarnonom. ok tyndiz þar mart af svndi. Með þesso komz Haralldr vt af Miclagarþi. for sva inn i Svartahaf. Ok aðr enn Haralldr sigldi fra landi. setti hann vpp aðr ivngfrvna ok feck henni gótt fꜹroneyti aftr til Miclagarþz. bað hana sva segia Zoe drottningv frændkonv sinni at ekki hefði drottningar riki fyrir henni staðit at hann mætti fá hennar ef hann villdi. þa sigldi Haralldr norðr i Ellipallta. for þaðan allt vm Avstrriki. J þessom ferþom orti Haralldr gamanvisvr þessar ok ero þær .xvi. saman ok eitt niðrlag at ollum.

Sneið fyrir Sikiley viða
svð várom þa prvðir
brynt skreið vænn til vanar
vængis hiortr vnd drengiom.

vætti ek miðr at motti
mvni enn þinig nenna
þo lætr gerþr i Gorðom
gollhrings við mer skolla.

þvi veik hann at Ellisif dottvr Jarizleifs konvngs i Holmgarþi.

Haralldr kom j Holmgarþ.

18. Enn er Haralldr kom til Holmgarþz fagnaði Jarizleifr konvngr honom forkvnnar vel. var Haralldr þar vm vettrinn ok tok þa i sina varþveizlo gvll þat allt er hann hafþi aðr þannig sent or Miklagarþi ok margskonar dyrgripi. var þat sva mikit fe. at engi maðr i Norðrlondom hafði set iafnmikit i eins mannz eigo. Haralldr hafði .iij. sinnom komit i polutasvarf meðan hann hafði verit i Miklagarþi. þat ero þar log. at hvert sinn er Grikkiakonvngr deyr skvlu Væringar hafa polutasvarf. þeir skvlu þa ganga vm allar polutur konvngs þar sem fehirðzlur hans ero. ok skal hverr þat eignaz at frialso er hondom kemr a.

Haralldr fek dottvr Jarizleifs konvngs.

19. þann vetr gipti Jarizleifr konvngr Haralldi dottvr sina Ellisif. Sva segir Stvfr blindi.

Mægð gat allvalldr Egða
ognar milldr þa er villdi
gvllz tok gvmna spialli
gnótt ok bragnings dottvr.

Enn at vari byriaði Haralldr ferþ sina or Holmgarþi. ok for vm varit til Aldeigioborgar. fekk ser þar skip ok sigldi ꜹstan vm svmarit. Sneri fyrst til Sviðioðar ok lagði til Sigtvna[1]. Sva segir Valgarþr a Velli.

Skꜹtztv vnd farmi friðztom
frami veitir þer beiti
farðir gvll or Gorðom
grvnlꜹst Haralldr ꜹstan.
styrðir hvatt i horðo
hvardyggr iofvrr glyggvi
sáttv er siadrif letti
Sigtvn enn skip hnigðo.

Samband Sveins konvngs Vlfssonar ok Haralldz Sigvrðarsonar.

20. Haralldr fann þar Svein Vlfsson. þat hꜹst hafði hann flyit fyrir Magnusi konvngi við Helganes. Enn er þeir fvnndoz fagnaði hvarr oðrom vel. Olafr sænski Sviakonvngr var moðvrfaþir Ellisifar konv Haralldz. enn Astriþ moðir Sveins var systir Olafs konvngs. Gerþo þeir Haralldr ok Sveinn felagskap sinn ok bvndo einkamalum. Allir Sviar voro vinir Sveins. þvi at hann atti þar hina mesto ætt i landi. Gerþvz þa ok Sviar vinir Haralldz ok liþsinnismenn. var þa mart stormenni bvndit mægðom við hann. Sva segir þioþolfr.

1) Agatvna *Cd.*

Reiðr eikikiolr avstan
avrþigt vatn er Gorðom
Sviar tæðo þer siðan
sniallr [173] landreki allir.
geck með gvlli miklo
glygg fe ott vm tiggia
havll a hleborð sollin
Haralldz skeið vnd vef breiðom.

Hernaðr i Danmork.

21. Siðan reðo þeir til skipa Haralldr ok Sveinn. ok drottz þeim bratt her mikill. ok er liþ þat var buit sigla þeir til Danmerkr. Sva segir Valgarðr.

Eik slavng vnd þer yngvi
ognbliðr i haf siðan
rétt var yðr of ætlat
oþal fra Sviþioðo.
hynd bar rif þar er rendot
rétt a stag fyrir sletta
skeið enn skelkto brvðir
Skáney Davnom vánir.

þeir logðo fyrst herinom til Sialandz ok herioðo þar ok brenndo viða. Siðan helldo þeir til Fions gengo þar vpp ok herioðo. Sva segir Valgarðr.

Haralldr gerva letztv heriat
hneyggr þv andskotom tiggi
bratt rann vargr at vitia
valfallz Selund alla.
geck a Fion enn feckat
fiolmennr konvngr sialfom
brast rikvla ristin
rit erfiði litið.
Brann i by fyrir svnnan
biartr elldr Roiskelldo [1]
ravnn let ræsir nenninn
reykvell ofan fella.
lago landzmenn gnogir
ló hel svmom frelsi
drots harmvæsællt hyski
hliott til skogs a flótta.
Dvalþi diarft of skilþa
drifa þeir er eftir lifðo
ferþ enn fengin vrðo
favgr sprvnd Danir vnden.
láss hellt liki drosar
leiðr fyrir yðr of skeiðar
bito fikvla fiotrar
flioð mart horvndbiartir.

Magnus konvngr bavð vt leiðangri.

22. Magnus konvngr Olafsson hellt vm havstið norðr i Noreg eftir Helganess orusto. þa spvrði hann þav tiþindi at Haralldr Sigvrðarson frændi hans var kominn til Sviþioðar. ok þat með at Sveinn Vlfsson ok Haralldr hofðo gert felag sitt. hofðo þeir her mikinn vti ok ætloðo at leggia vndir sig Danavelldi. enn siðan Noreg. Magnus konvngr byðr leiðangri vt ok dregz honom bratt herr mikill. Hann spvrþi þa at þeir Sveinn ok Haralldr voro komnir til Danmerkr ok brenndo þar allt. enn landzfolk geck viða vndir þa. þat var ok sagt með at Haralldr væri meiri enn aðrir menn ok sterkari ok sva vitr at honom væri ecki

[1]) rois gelldo *Cd.*

ofært. ok hann hafði avallt sigr er hann barðiz. hann var ok sva ǫþigr at gvlli at engi maðr vissi dæmi til. Sva segir þioþolfr.

Nv er valmeiðom viþis
veitt drott mikinn otta
skeiðr hefir herr fyrir hǫðri
hætt goðz friþar vætta.
milldr vill Magnus hallda
morðz hlunngotvm norðan
itr enn onnvr skreytir
vnnvigg Haralldr svnnan.

Sætta vmleitan milli Magnus konvngs ok Haralldz.

23. Menn Magnus konvngs þeir er voro i raþagerþ með honom tala þat at þeim þicki i ovænt efni komit. er þeir Haralldr frændr skvlu berazt banaspiot eftir. bioðaz menn til þess at leita vm sættir með þeim. ok af þeim fortolum samþyctiz konvngr þvi. Voro menn þa gervir a hleypiskvto. ok foro þeir sem skiotaz svðr til Danmerkr. fengo þar til danska menn þa er voro fvllkomnir vinir Magnus konvngs at bera þetta eyrindi til Haralldz. þetta mal for miog af hlioði. Enn er Haralldr heyrði þetta sagt. at Magnus konvngr frændi hans mvndi bioða honom sætt ok felagskap. ok Haralldr mvndi hafa skvlu halfan [174] Noreg við Magnus konvng. enn hvarr þeirra við annan halft lǫsafe beggia þeirra. foro þessi einkamal aftr til Magnus konvngs.

Skilit samband þeirra Sveins konvngs ok Haralldz.

54. Litlo siþarr toloþo þeir Haralldr ok Sveinn eitt kvelld við dryck. spvrþi Sveinn hveria gripi Haralldr hefði þa er honom væri hellzt virkt a. Haralldr sagði at þat var merki hans Landeyða. Sveinn spvrþi hvat merkino fylgði þess er þat var sva mikil gersimi. Haralldr sagði at þat var mællt at sa mvndi hafa sigr er merkit væri fyrir borit. sagði at sva hafði orðit siþan hann feck þat. Sveinn svaraði. þa mvn ek trva at sv nattvra fylgi merkino ef þv att .iij. orustor við Magnus konvng frænda þinn ok hafir þv sigr i ollum. þa svaraði Haralldr styggliga. Veit ek frændsemi ockra Magnus konvngs þottv minnir mig ecki a þat. ok er eigi fyrir þvi sva at við farimz i moti með herskilldi. at eigi mvndi ockrer fvndir aðrir skapligri. Sveinn bra þa við lit ok mællti. Geta þess svmir Haralldr at þv hafir gert sva fyrr at hallda þat eitt af einkamalum er þer þickir sem þitt mal dragi helltz fram. Haralldr svaraði. Minni staði mvntv a vita at ek hafi eigi halldit einkamalin. enn ek veit at Magnus konvngr mvni kalla at þv hafir halldit við hann. Geck þa sina leið hvarr þeirra. Vm kvelldit geck Haralldr til svefns i lypting a skipi sino. þa mællti hann við skosvein sinn.

Nv mvn ek eigi (liggia) i hvilunni i nott þvi at mer er grvnr a at eigi mvni allt vera svikalæst. ek fann i kvelld at Sveinn magr minn varþ reiðr við bermælgi mina. skalltv hallda vorð a ef her verþr nockvt i nótt til tiþinda. Geck þa Haralldr i annan stað at sofa. enn lagði i rvm sitt trestobba einn. Enn vm nottina var roit a bati at lyptinginni ok geck þar maðr vpp ok spretti lyptingartialldino ok hio siðan i rvm Haralldz með oxi mikilli sva at fæst stoð i treno. Hliop maðr sia þegar vt i batinn enn niðamyrkr var a. reyri hann þegar i brót. enn oxin var eftir fost i treno til iartegna. Siþan vackti Haralldr vpp menn sina ok let vita við hver svik þeir væri komnir. Mego ver þat sia sagði hann at ver hofom ecki herliðz við Svein þegar er hann slæzt a svikræði við óss. mvn sa vera hinn bezti kostr at leita i brot meðan ma. leysom ver nv skip vár ok rom leyniliga i brot. þeir gerþo sva. roa nv of nottina norðr með landi. fara dag ok nott þar til er þeir finna Magnus konvng þar er hann lá með her sinom. Geck þa Haralldr a fvnd Magnus konvngs ok varþ þar fagnafvndr. Sva segir þioðolfr.

Vatn letztv visi slitna
viðkvnnr of skær þunnri
dyr klufo floð þar er forot
flæst i Danmork æstan.

bæð half við sig siðan
sonr Olafs þer hala
frændr hygg ek at þar fvnndoz

Siþan toluðo þeir frændr milli sin ok for þat allt sattgiarnliga.

Magnus konvngr gaf Haralldi Noreg halfan.

25. Magnus konvngr lá við land ok hafði landtialld a landi vppi. Hann bæð þa Haralldi frænda sinom til borðz sins. [175] ok geck Haralldr til veizlunnar með .lx. manna. var þar allvel veitt. Enn er a leið daginn geck Magnus konvngr i tialldit þar sem Haralldr sat. Menn gengo með honom ok baro byrðar. þat voro vopn ok klæði. þa geck Magnus konvngr at hinom yzta manni ok gaf þeim sverþ gótt. oðrom skiolld. þa gaf hann klæði eða vapn eða gvll. þeim stærra er tignari voro. Siþarst kom hann fyrir Haralld frænda sinn ok hafði i hendi ser reyrteina tva ok mællti sva. Hvarn villtv her þiggia frændi. Haralldr svaraði. þann er nærri er mer. þa mællti Magnus konvngr. Með þessom reyrsprota gef ek yðr halft[1] Noregsvelldi með ollum skættvm ok skylldom ok allri eign er þar liggr til með þeim formala. at þv skallt iamnrettr konvngr i Noregi sem ek. Enn þa er ver erom allir saman. skal ek vera fyrirmaðr i allri heilsan ok þionan ok at sæti. Ef þrir ero tignir menn skal ek i milli sitia. ek skal hafa konvngs lægi ok

[1]) *Saa rettet i Cd. for opr.* halfan.

konvngs bryggio. þer skvlut ok styrkia ok styðia vart riki i þann stað er ver gerom yðr at þeim manni i Noregi er ver hvgðom at engi skylldi verþa meðan varr hǫss væri fyrir ofan molld.

Magnus konvngr lysti giǫf sinni.

26. Þa stoð vpp Haralldr konvngr ok þackaði með fogrom orðom Magnusi konvngi tign ok vegsemð. Setiaz þa niðr baðir ok voro allkatir þann dag. Vm kvelldit geck Haralldr ok hans menn til skips sins. Enn eftir vm morgininn let Magnus konvngr blasa til þings ollu liþino. Enn er þing var sett. lysti Magnus konvngr fyrir ollum monnom giof þeirri er hann hafði gefit Haralldi frænda sinom.

Haralldr konvngr gaf Magnusi konvngi gersimar.

27. Þorir af Steig gaf Haralldi konvngs nafn þar a þingino. Þann dag bǫð Haralldr konvngr[1] Magnusi konvngi til borðz sins. ok geck hann vm daginn með .lx. manna til landtiallda Haralldz konvngs. þar sem hann hafði veizlo buit. Voro þar þa baðir konvngarnir i samsæti ok var þar veizla fǫgr ok veitt kappsamliga. voro konvngarnir kátir. Enn er a leið daginn. þa lét Haralldr konvngr bera i tialldit toskvr miog margar. þar baro menn ok vapn ok klæði ok annarskonar gripi. þat fe gaf hann monnom Magnus konvngs þeim er þar voro i veizlonni. Siþan let hann leysa toskvrnar ok mællti þa til Magnus konvngs. þer veittoð óss fyrra dag riki mikit er þer hofðot vnnit aðr af ovinom yðrom ok várom. enn tokvt oss i samlag við yðr. var þat vel gert þvi at þer hafit mikit til unnit. Nv er her i annan stað at ver hofvm verit ýtlendis ok hofom þo verit i nockorom mannhættom aðr enn ek hofi(!) saman komit gvlli þessv er þer mvnvt nv sia mega. vil ek þetta leggia til felags við yðr. skvlu við eiga lǫsa(fe) allt iofnom hondom sva sem við eigom riki halft hvarr ockarr i Noregi. Ek veit at skaplyndi ockat (er) oligt. ertv maðr myclo ǫrvari enn ek. mvnv við skipta fe þesso með ockr at iafnaði. ferr þa hvarr með sinom lut sem vill at frialso.

Haralldr konvngr veitti Magnusi konvngi veizlo ok hirð hans ok giafir storar.

[176] Siðan let Haralldr breiða niðr nǫtzhvð mikla ok steypa þar a gvllino or tǫskonom. þvi næst voro skalir teknar ok met. ok reitt i svndr gvllit. skipt ollu með vagom. ok þotti ollum monnom er sa mikil

[1]) konvngi *Cd.*

fvrða er i Norðrlondom skylldi vera sva mikit gvll saman komit i einn stað. Var þetta reyndar Grickiakonvngs fé sem allir menn segia. at þar se rætt gvll hvsom fvllom. Konvngarnir voro þa allkatir. þa kom vpp stæp eitt. þat var sva mikit sem mannzhofvt. tok Haralldr konvngr vpp stæpit ok mællti. Hvar er nv þat gvll Magnus frændi er þv leiðir i moti þessom knapphofðanom. þa svaraði Magnus konvngr. Sva hefir gefizt ofriþr ok storir leiðangrar at naliga allt gvll ok silfr er vpp gengit þat er i minni varþveizlo er. ok er eigi meira gvll enn hringr þessi er i minni eign. Tok hringinn ok selldi Haralldi konvngi. Hann leit a ok mællti. þat er litið gvll frændi þeim konvngi er tveggia konvnga riki a. enn þo mvnv svmir efa vm hvart þv att þenna hring at retto. þa svaraði Magnus konvngr ahyggiosamliga. Ef ek a eigi þenna hring at retto þa veit ek eigi hvat ek hefi rett fengit. þvi at Olafr konvngr hinn helgi faðir minn gaf mer hring þenna a hinom efzta skilnaði. þa svaraði Haralldr konvngr hlæiandi. Satt segir þv Magnus konvngr. faðir þinn gaf þer hringinn. enn þann hring tok hann af foðvr minom fyrir ecki mikla sæk. er þat ok satt at þa var ecki gótt smákonvngom i Noregi er faðir þinn var sem rikaztr. Haralldr konvngr gaf Steigarþori þar at veizlunni mæsurbolla. hann var girðr með silfri ok silfrhadda yfir ok gyllt hvartveggia ok fvllt af skirom silfrpenningom. þar fylgðo ok .ij. gvllhringar ok stoðo mork baðir saman. hann gaf honom ok skikkio sina. þat var brvnn pvrpvri ok hvit skinn með. hann het honom miklum metnaði ok vinatto sinni. þorgils Snorrason þa at honom altaraklæði þat er gert var or motlinom. enn Gvðriðr dottir Gvthorms Steigarþorissonar sagði at faðir hennar ætti bollann sva at hon sa. Sva segir Bælverkr.

Heimil varþ er ek heyrða
hoddstriþir þer siðan
græn enn gvll bæðt hanom
grvnd er Magnus fvndot.

enndiz yckar frænda
allfriþliga a miðli
sætt enn siðan vætti
Sveinn romolldo einni.

Giørðoz i greinir með konvngom.

29. Magnus konvngr ok Haralldr konvngr reðo baðir Noregi enn ngsta vetr eftir sætt þeirra ok hafði sina hirð hvarr þeirra. þeir foro vm vettrinn of Vpplond ok voro stvndom baðir samt. enn stvndom ser hvarr þeirra. þeir foro allt norðr til þrandheims ok til Niðaróss. Magnus konvngr hafði varþveitt helgan dom Olafs konvngs siþan er hann kom i land. klipti hár hans ok negl a hveriom .xij. manoðom ok hafði sialfr lykil þann er skrinit matti vpp lvka með. Vrðo þa margs-

konar iartegnir at helgom domi Olafs konvngs. Brátt gerþiz grein i of samþycki konvnganna ok voro margir sva illgiarnir at þess gengo illa i milli.

Sveinn konvngr for til Danmerkr.

30. [177] Sveinn Vlfsson la eftir i svefni. þa er Haralldr hafði i brot farit. Siþan leiddi Sveinn frettom vm farar Haralldz. Enn er hann spvrþi at Magnus konvngr ok Haralldr hofðo sætz ok þeir hofðo einn her baðir. þa sigldi hann með liþ sitt ꝍstr fyrir Skaneyrar siþo ok dvalþiz þar til þess er hann spvrþi at Magnus konvngr ok Haralldr hofðo halldit liþi sino norðr til Noregs. Siþan hellt Sveinn liþi sino til Danmerkr ok tok hann þar allar konvngs tekior þann vetr. Enn er varaþi bvðo þeir Magnus konvngr ok Haralldr konvngr leiðangri·vt af Noregi.

Haralldr konvngr þreytti vm konvngs lægi.

31. þat barst at eitt sinn at Magnus konvngr ok Haralldr konvngr lago of nott i einni hofn. enn of daginn eftir var Haralldr konvngr fyrri buinn ok sigldi hann þegar. Enn at kvelldi lagði hann til hafnar þar sem þeir Magnus konvngr hofðo ætlat at vera þa nótt. lagði Haralldr konvngr skipi sino þa i konvngslægit ok tialldaði þar. Magnus konvngr sigldi siþarr vm daginn ok komv þeir sva til hafnar at þeir Haralldr konvngr hofðo tialldat aþr. Enn er þeir Magnus konvngr hofðo hlaþit seglom sinom. þa mællti Magnus konvngr. Greiþi menn atroðrinn ok settiz með endilongom borðom. enn svmir brioti vpp vapn sin ok vapniz. Enn með þvi at þeir vili eigi brót leggia. þa skvlom ver beriaz. Enn er Haralldr konvngr ser at Magnus konvngr ætlar at leggia til orusto við þa. mællti hann við sina menn. Hoggvit þer festarnar ok latiþ sla skiponom or lǫgi. reiðr er Magnus frændi nv. Sva gerþo þeir at þeir logðo skiponom or lægino. enn Magnus konvngr leggr sinom skipom i lægit. þa er hvarirtveggio hofðo vm buiz. gekk Haralldr a skip Magnus konvngs með nockvra menn. Magnus konvngr fagnaði honom vel. ok bað hann vel kominn. þa svaraði Haralldr konvngr. þat hvgða ek at vær værim með vinom komnir. enn nockvt grvnaði mig nv vm hriþ hvart þer mvndvt sva vilia vera lata. er þat satt er mællt er at bernska er bráðgéþ. vil ek eigi virþa a aðra lund enn þetta væri æskobragð. þa svaraði Magnus konvngr. þetta er ættarbragð enn eigi æsko. þott ek mætta mvna hvat ek gaf eða hvat ek varnaða. Enn ef þessi litli lutr væri nv tekinn fyrir vart rað. þa

mvndi bratt vera annarr. Enn alla sætt viliom ver hallda þa sem ger er. enn þat sama viliom ver af yðr hafa sem ver eigom skilt. Þa svaraði Haralldr konvngr. Þat er fornt mal at hinn vitrari vægi. Geck þa aftr a skip sitt. J þvilikom viðskiptom konvnga fannz þat at ꜹvant var til at gæta. Sogðo Magnus konvngs menn. at hann hefði rett at mæla. enn þeir (er) ovitrari voro sogðo at Haralldr konvngr væri nockvt svivirþr. Enn Haralldz konvngs menn sogðo þat. at eigi væri a aðra leið skilit með þeim. enn Magnus konvngr skylldi lægi hafa. ef þeir kvæmi iafnsnimma. enn Haralldr væri eigi skylldr at leggia or lægino ef hann lægi fyrir. tolþo hafa Haralld gert vitrliga ok vel. Enn þeir er verr villdo vm tala sogðo. at Magnus konvngr villdi rivfa sætt. ok hann hefði gert rangt með vsæmð Haralldi konvngi. Viþ slikar greinir gerþiz bratt vmræða vvitra manna til þess at konvngom varþ svndrþycki at. Mart [178] fannz þat annat at konvngom varþ svndrþycki at þótt her se fátt ritað.

Andlat Magnus konvngs goða.

32. Magnus konvngr ok Haralldr konvngr helldo herinom svðr til Danmerkr. Enn er Sveinn spvrþi þat flyði hann vndan ꜹstr a Skáneyri. Þeir Magnus konvngr ok Haralldr konvngr dvꜹlþoz lengi of svmarit i Danmork. þa logðo þeir land allt vndir sig. Þeir voro a Jotlandi vm hꜹstið. Þat var eina nótt þa er Magnus konvngr lá i hvilo sinni at hann dreymði at hann þottiz þar staddr sem Olafr konvngr faðir hans var. ok þotti hann mæla við sig. Hvarn kost villtv son minn at fara nv með mer eða verþa allra konvnga rikaztr ok lifa lengi ok gera þann glæp er þv fair annathvart bætt trꜹtt eða eigi. Enn hann þottizt svara. Ek[1] vil at þv kiosir fyrir mina hond faðir. Þa þotti honom konvngrinn svara. Þa skalltv með mer fara. Magnus konvngr sagði drꜹminn sinom monnom. Enn litlo siþarr feck hann sótt ok lá þar sem heitir Svþaþorp. Enn er hann var nær kominn bana. þa sendi hann Þóri broðvr sinn til Sveins Vlfssonar þess eyrinndis at hann skylldi veita hialp Þori. þa sem hann þyrfti. Þat fylgði ok orðsenðinngvnni. at Magnus konvngr gaf Sveini Danaveldi eftir sinn dag. sagði at þat var makligt at Haralldr reði fyrir Noregi. enn Sveinn fyrir Danmorko. Siþan andaþiz Magnus konvngr hinn goði. ok var hann allmiog harmdꜹþi allri alþyðo. Sva segir Oddr Kikinaskalld.

Felldo menn þa er milldan
morg tár i grꜹf báro
þvng byrðr var sv þengil
þeim er hann gaf seima.

[1]) Ef Cd.

deilldiz hvgr sva at helldo
hvskarlar grams varla
siklings þioð enn siðan
sat opt hnipin vatni.

Haralldr v(ar til konungs tekinn.)

33. Eftir þessi tiþindi hafði Haralldr konvngr þing við lið sitt. sagði monnom ætlan sina at hann vill fara með herinom til Vebiargaþings ok lata sig taka til konvngs yfir allt Danavelldi. vinna siðan landit. telr þat iafnvel sina erfð eftir Magnus konvng sem Noreg. biðr þa liðit efla sig. lætr þa Noregsmenn allan alldr mvnv yfirmenn Dana. þa svaraði Einarr þambaskelfir. let ser vera skylldra at flytia Magnus konvng fostra sinn til graptar ok færa hann feðr sinom Olafi konvngi norþr i Niðarós enn beriaz vtanlendis eða girnaz annars konvngs velldis ok eign. lykr sva malino. at betra þotti honom at fylgia Magnusi konvngi davðom enn hveriom oðrom konvngi lifanda. Let siðan taka likit ok bva vm vegliga sva at sia matti vmbvnaðinn a konvngsskipit. Bioggvzt þa allir þrændir ok Norðmenn til heimfarar með liki Magnus konvngs ok ravfzt leiþanngrinn. Ser þa Haralldr konvngr þann sinn kost beztan at fara aftr til Noregs ok eignazt fyrst þat velldi ok eflaz þaðan með liþi. For nv Haralldr konvngr aftr með ǫllu liþino i Noreg. atti hann þa þing við landzmenn ok let taka sig til konvngs vm allt land. For hann sva allt avstan vm Vikina at hann var til konvngs tekinn i hverio fylki i Noregi.

(Frá háttum Magnús konungs.)

34. [179] Einarr þambaskelfir foᵳ með liki Magnus konvngs ok með honom allr þrændaherr ok flvttv likit til Niðaróss. ok var hann iarðaþr at Klemenskirkio. þar var skrin hins helga Olafs konvngs. Magnus konvngr hafði verit meðalmaðr a vavxt. rettleitr. liosleitr. ok lioss a hár. sniallmælltr ok skioiraðr. skavrvnglyndr ok hinn milldazti af fe. hermaðr mikill ok hinn vapndiarfazti. allra konvnga var hann vinsælstr. bæði lofoþo hann vinir hans ok ovinir.

(Frá Sveini konungi Úlfssyni.)

35. Sveinn Vlfsson var þat havst staddr a Skani ok bioz avstr i Sviavelldi ok gefa vpp tignarnafn þat er hann hafði tekit i Danmork. Enn er hann var kominn til hestz sins. þa riðo til hans menn nockurir ok savgðo honom tiþindi. þav hin fyrsto at Magnus konvngr var andaðr. ok þat með at allr Norðmanna herr var i brottv or Danmork. Sveinn svaraði þvi skiott ok mællti sva. þvi skyt ek til gvðs at alldri skal

ek flyia Danavelldi meðan ek lifi. Stigr þa a hest sinn ok riðr svðr a Skáni. dreif þa þegar lið mikit til hans. þann vetr lagði hann vndir sig allt Danavelldi. toko þa allir Danir hann til konvngs. þorir broðir Magnus konvngs kom til Sveins konvngs þegar vm havstið með orðsendingom Magnus konvngs sva sem fyrr var ritað. tok Sveinn konvngr vel við honom ok var þorir lengi með honom siðan i goðo yfirlæti.

(Frá dœtrum þorkels geysu.)

36. Haralldr konvngr Sigvrðarson tok konvngdom yfir ollum Noregi eftir andlat Magnus konvngs Olafssonar. Enn er hann hafði raðit Noregi einn vetr ok vár kom bavð hann leiþangri vt halfom almenninngi af ollu landi at liþi ok skipom. hellt hann svðr til Jotlandz. Hann heriaði viða of svmarit ok brenndi. ok lagði i Goðnarfiorð. þa orti Haralldr konvngr þetta.

Latom ver meðan lirlar
lineik veri sinom
gerðr i Goðnarfirði
galldrs akkeri hallda.

þa baþ hann þioðolf skalld við yrkia.

Svmar annat skal svnnarr
segi ek eina spa fleini
vær avkom kaf kroki
kalldnefr fvro hallda.

Sva segir Bavlverkr.

Leiðangr biottv af laði
lavgr geck of skip fogro
gialfrstoðom reistv græði
glæstom ár hit næsta.

skockr la dyrr a davckri
Daner voro þa bára
skeiðr sa herr fyrir havðri
hlaðnar illa staðnir.

þa brenndo þeir bæ þorkels geyso. hann var hofðingi mikill. voro þa leiddar dætr hans bvndnar til skipa. þær hofðo gert spott mikit aðr vm vettrinn vm þat. at Haralldr konvngr mvndi fara til Danmerkr með herskipom sinom. þær skáro ackeri or osti. ok savgðo at slik mvndo hallda mega skipom Noregs konvngs. þa var þetta kveðit.

Skáro iast or osti
eybavgs Dana meyiar
þat angraþi þengil
þing ackeris hringa.

nv ser morg i morgin
mær hlær at þvi færi
ernan krok yr iarni
allvalldz skipom hallda.

Sva segia menn at niosnarmaðr mællti sa er set hafði flock Haralldz

konvngs við dætr þorkels geyso. þær sogðo þat Geysodætr. at Haralldr konvngr mvndi eigi koma til Danmerkr. Dotta [180] svaraði. Sva var i giarna. þorkell leysti vt ogrynni fiar dætr sinar. Sva segir Grani.

Let alldrigi vti
vsvifr Kraca drifo
blꜹck i harða þyckom
Hornskógi bra þorna.
Fila drottinn rak flótta
fianda grams til strandar
ꜹð varþ vt at reiða
allskiott faðir Dóttv.

(Frá börnum Haralds konungs.)

37. Haralldr konvngr heriaði allt þetta svmar i Danavelldi ok feck ogrynni fiar. enn ecki varþ hann ilendr a þvi svmri i Danmork. For aftr vm hꜹstið ok var vm vettrinn i Noregi. — Haralldr konvngr feck þóro þorbergsdottvr Arnasonar enn næsta vetr eftir er Magnus konvngr andaþiz. þꜹ atto .ij. sono. het hinn ellri Magnus. annarr Olafr. Haralldr konvngr ok Ellisif atto tvær dætr. het onnvr Maria. enn onnvr Jngigerþr. — Enn hit næsta var eftir þessa herferþ er nv var aðr fra sagt. bꜹð Haralldr konvngr liþi v́t ok for of svmarit til Danmerkr ok heriaði. ok siðan hvert svmar eftir annat. Sva segir Stvfr skalld.

Avtt varþ Falstr at frettom
feck drott·mikinn otta
gæddr varþ hrafn enn hræddir
hvert ár Danir voro.

(Frá Sveini konungi Úlfssyni.)

38. Sveinn konvngr reð fyrir ollo Danavelldi siþan er Magnus konvngr andaþiz. Hann sat of kyrt a vetrvm. enn la v́ti með almenning a svmrom ok heitaþiz at fara norðr i Noreg ok gera þar eigi minna illt enn Haralldr konvngr gerþi i Danmork. Sveinn konvngr bꜹð Haralldi konvngi vm vettrinn. at þeir skylldi finnaz of svmarit eftir i Elfinni. ok beriaz þar til þrꜹtar eða sættaz ella. þa bioggv hvarirtveggio allan vettrinn skip sin. ok hofðo vti baðir eftir of svmarit halfan almenning. þat svmar kom vttan af Jslandi þorleikr fagri. ok orti flock vm Svein konvng Vlfsson. hann spvrði þa er hann kom i Noreg at Haralldr konvngr var farinn svðr til Elfar moti Sveini konvngi. þa qvað þorleikr þetta.

Ván er at visa kænan
vigs a rakna stigo
ꜹrt i odda snerto
Jnnþrænda liþ finni.
þa ma enn hvarr annan
ondo nemr eða londom
litt hyggr Sveinn a sattir
sialldfestar gvð vallda.

Færir reiðr sa er rꜹða
rꜹnd hefir opt fyrir landi
breið a Bvðla sloðir
borðrꜹgn Haralldr norðan.
enn lꜹks vm sia sækia
Sveins fagrdrifin steini
glóar dyrð þess er geira
gvllmvnnvðr ryðr svnnan.

(Brendr Heiðabœr.)

39. Haralldr konvngr kom til akveþinnar stefno með her sinn. þa spvrði hann at Sveinn konvngr la svðr við Sialand með her sinn. þa skipti Haralldr konvngr liþi sino. let aftr fara flestan bændaherinn. Hann for með hirð sinni ok lendom monnom ok villdarmonnom ok þat allt af bændom er næst var Dꜹnom svðr til Jotlandz fyrir svnnan Vendilskaga. sva svðr vm þioðo ok foro þar allt herskilldi. Sva segir Stvfr skalld.

Flyðo þeir a þioðo
þengils fvnd af stvndo
stórt reð hvgprvtt hiarta
Haralldz ꜹnd ofar londom.

Allt foro þeir svðr til Heiðabgiar. toko kꜹpstaþinn ok brenndo. þa ortv menn Haralldz konvngs þetta.

Brendr var vpp með endom
allr enn þat ma kalla
hrꜹstligt bragð er ek hvgða
Heiðabær af reiði.
ván er at vinnim Sveini
vask mótt fyrir ottv
gꜹs hár logi or husom
[181] harmr a borgar armi.

þessa getr þorleikr ok i sinom flocki. þa er hann hafði spvrt at engi varþ orustan við Elfina.

Hve hefir hꜹka bæiar
heiptgiarn konvngr arnat
folkrꜹgnir getr fregna
fylkir sveit er veit at.
þa er til þengils bæiar
þarflꜹst Haralldr ꜹstan
on þat er án of væri
endr byrskiðom rendi.

(Undanferð Haralds konungs á Jótlands hafi.)

40. þa for Haralldr konvngr norðr ok hafði .lx. skipa ok voro flest stór ok hlaðin miog herfangi er þeir hofðo tekit of svmarit. Enn er þeir komv norðr fyrir þi(o)ðo. þa kom Sveinn konvngr ofan af landi með her mikinn. hann bꜹð þa Haralldi konvngi at beriaz ok ganga a land. Haralldr konvngr hafði liþ meirr enn halfo minna. hann bꜹð þo Sveini konvngi at beriaz a skipom. Sva segir þorleikr fagri.

Bꜹð sa er beztrar tiþar
borinn varþ vnd miðgarþi
rikri þioð at rioða
randir Sveinn a landi.

þo letz helldr ef helldi
hvatraðr konvngr laði
a byriar val beriaz
bilstyggr Haralldr vilia.

Eftir þetta sigldi Haralldr konvngr norðr fyrir Vendilskaga. bægði þeim þa veðr ok logðo við Hlésey. ok lago þar vm nótt. þa gerði myrkva sælægian. Enn er mornaði ok sol rann vpp. þa sa þeir annan veg a hafit sem elldar nockvrir brynni. Var þat sagt Haralldi konvngi. þa sa konvngr ok mællti þegar. Lati tiolld af skiponom ok taki menn roðr. Danaherr mvn kominn at oss. mvn hroðit myrkvanom þar sem þeir ero. mvn sol skina a drekahofvð þeirra þꜹ sem gvlllꜹgð ero. Sva var sem konvngr sagði. þar var þa kominn Sveinn Danakonvngr með ovigian her. Reyro[1] þa hvarir sem mest matto. Danir hofðo skip arfliotari. enn Norðmanna skip voro bæði sollin ok sett miog. dró þa saman með þeim. þa sa Haralldr konvngr at eigi mvndi dvga sva buit. Dreki konvngs for siðarst allra skipa hans. þa bað Haralldr konvngr kasta fyrir borð viðom ok lata koma a klæði ok gripi goða. Logn var sva mikit at þetta hof fyrir strꜹmi. Enn er Danir sa fe sitt reka a hafino. þa viko þeir til þar er fyrstir foro. þotti þetta dælla at taka er flꜹt lꜹst enn sækia inn vm borð at Norðmonnom. dvalþiz þa eftirroðrinn. Enn er Sveinn konvngr kom eftir þeim með skip sin eggiaði hann. qvað skꜹm mikla vera sva mikinn her sem þeir hofðo er þeir skylldo eigi fa tekit þa er hofðo litiþ lið ok eiga valld þeirra. Toko Danir þa at herþa roðrinn i annat sinn. Enn er Haralldr konvngr sa at meira gengo skip Dana. þa bað hann sina menn letta skipin ok bera fyrir borð mallt ok hveiti ok flesk ok hꜹggva niðr dryck sinn. Stoð þa við vm hriþ. þa let Haralldr konvngr taka viggyrðla ok verpla ok tvnnvr tómar ok kasta fyrir borð ok þar með herteknom monnom. Enn er þat rak allt saman a sionvm. þa bað Sveinn konvngr hialpa monnvnom. ok var sva gert. J þeirri dvꜹl dro i svndr með þeim. Snero þa Danir aftr. enn Norðmenn foro leið sina. Sva segir þorleikr fagri.

Allt of fra ek hve ellti
ꜹstr menn a veg flꜹsta
Sveinn enn siclingr annarr
snarlundaðr hellt vndan.
[182] fengr varþ þrænda þengils
þeir leto skip fleiri
allr a eli sollno
Jotlandz hafi fliota.

(Sveinn konungr tók Norðmanna skip.)

41. Sveinn konvngr veik aptr flotanvm vndir Hlésey. hann hitti þar .vij. skip af Norðmonnom. þat var leiðangrsliþ ok bændr einir.

[1]) Reyra *Cd.*

Enn er Sveinn konvngr kom at þeim. baðo þeir ser griþa. ok bvðo fe fyrir sig. Sva segir þorleikr fagri.

Sø̨tt bvðo seggia drottni
siklings vinir mikla
svæfðo hialldr þeir er høfðo
hvgstinnir lið minna.
ok snarraðir siðan
sokn er orðom tokvz
ꜹnd var yta kindom
ofꜹl hvendr dvꜹlþo.

(Frá Haraldi konungi Sigurðarsyni.)

42. Haralldr konvngr var maðr. rikr ok stiornsamr innanlandz. spekingr mikill at viti. sva at þat er alþyðo mal. at engi hofþingi hafi sa verit a Norðrlondom er iafndivpvitr hafi verit sem Haralldr eða raðsniallr. Hann var orustomaðr mikill ok hinn vapndiarfazti. hann var stercr ok vapnfærr betr enn hverr annarra. sva sem fyrr var ritað. ok er þo myclo fleira oritat hans frægðarverka. Kemr til þess ofrø̨gði vár. ok þat annat at ver viliom eigi setia a bækr vitnislꜹsar sꜹgvr. þott ver hafim heyrt ræðvr eða getið fleiri luta. þickir oss betra. at heþan af se við ꜹkit. enn þetta sama þvrfi or at taka. Er saga mikil fra Haralldi sett i kvæði. þꜹ er islendzkir menn færðo honom sialfom eða sonvm hans. var hann fyrir þa sꜹk vin þeirra mikill ok sva til allra her landzmanna. Ok þa er mikit hallæri var a Jslandi. leyfði Haralldr konvngr .iiij. skipom miolleyfi til Jslandz. ok kvað a at ecki pvnd skylldi dyrra vera enn .c. hann leyfði vttanferþ ollum fatækiom monnom. þeim er sér fengi vistir vm haf. ok þaðan af nærþiz land þetta til arferþar ok batnaðar. Haralldr konvngr sendi vt hingat klucko til kirkio þeirrar sem hinn helgi Olafr konvngr sendi viðinn til ok sett var a þingvelli. þvilic minni hafa menn hingat Haralldz konvngs ok morg onnur i stórgiofom er hann veitti þeim monnom er hann sottv heim. — Halldorr Snorrason ok Vlfr Ospakssvn þeir er fyrr var getið komv i Noreg með Haralldi konvngi. þeim var olikt farit at morgo. Halldorr var manna mestr ok sterkaztr ok friþr sionvm. þat vitni bar Haralldr konvngr honom. at hann hefði verit þeirra manna með honom er sitz brygði við vaveifliga luti. hvart er þat var mannhaski eða fagnaðartiþindi eða hvat sem at hendi kvæmi i haska. þa var hann eigi glaðari ok eigi oglaðari. eigi svaf hann meira ne minna eða drack eða neytti matar. enn sva sem vandi hans var til. Hann var fámælltr ok stirðorðr. bermælltr. ok omivkr. enn þat kom þa illa við konvng. er hann hafði gnoga með ser aðra gofga menn ok þionvstvfvlla. Dvalþiz Halldorr litla hriþ með konvngi. for hann til Jslandz ok gerði bv i Hiarðarhollti. bio hann þar til elli ok varð gamall. — Vlfr Ospaksson var með

Haralldi konvngi i miklum kærleikom. Hann var vitr maðr. sniallr i mali skǫrvngr mikill. tryggr ok einfalldr. [183] Haralldr konvngr gerði Vlf stallara sinn ok gipti honom Jorvnni þorbergsdottvr systvr þoro er Haralldr konvngr atti. Born Ulfs ok Jorvnnar voro þǫ Jon sterki a Rásvelli. ok Brigida moðir Sǫþavlfs foðvr Petrs byrðosteins(!) foðvr þeirra Vlfs flys. Son Jons sterka var Erlendr himalldi faðir Eysteins erkibyskvps ok bræðra hans. Haralldr konvngr gaf Vlfi stallara lendz mannz rett .xij. marka veizlur ok vmfram halft fylki i þrandheimi.

(Frá Magnúsi konungi.)

43. Magnus konvngr Olafsson let gera kirkio i kǫpangi. j þeim stað hafði náttsætt verit lik Olafs konvngs. þat var þa fyrir ofan bæinn. Hann lett þar ok reisa konvngsgarþinn. Kirkian varþ eigi alger aðr konvngr andaþiz. Let Haralldr konvngr fylla þat er a skorti. Hann let ok efna þar i garþinom at gera ser steinholl ok varþ hon eigi alger aðr hann letz. Haralldr konvngr let reisa af grvndvelli Mariokirkio vppi a melnom. nær þvi er heilagr domr Olafs la i iorðo hinn fyrsta vetr eftir fall hans. þat var mikit mvsteri ok gert sterkliga af limino sva at varla varþ brotið þa er Eysteinn erkibyskvp let ofan taka. Heilagr domr Olafs konvngs var varþveittr i Olafskirkio meðan Mariokirkia var i gerð. Haralldr konvngr let hvsa konvngsgarþ ofan fra Mariokirkio við ána þar sem nv er. Enn þar sem hann hafði hollina gera latið. let hann þat hvs vigia til Gregoriuskirkio.

(Upphaf Hákonar hvíta Ívarssonar.)

44. Jvarr hviti er maðr nefndr. hann var lendr maðr gofvgr. hann atti bv a Vpplondom. hann var dottvrsvn Hakonar iarls hins rika. Jvarr var allra manna friþaztr sionom. Son Jvars het Hakon. fra honom var sva sagt. at hann var vmfram alla menn þa sem voro þa i Noregi i þann tima at frækleik ok afli ok atgervi. þegar a vnga alldri var hann i herforom ok aflaði sér mikillar frægðar ok gerþiz Hakon hinn agætazti maðr.

(Frá Einari þambaskelfi.)

45. Einarr þambaskelfir var rikaztr lendra manna i þrandheimi. Helldr var fatt með þeim Haralldi konvngi. hafði Einarr þo veizlur sinar þær er hann hafði haft meðan Magnus konvngr lifði. Einarr var miog stórǫþigr. hann atti Bergliotv dottvr Hakonar iarls. sem fyrr var sagt. Eindriði var þa alroskinn son þeirra. hann atti þa Sigriþi dottvr Ketils

kalfs ok Gvnnhilldar systvrdottvr Haralldz konvngs. Eindriþi hafði friþleik af moðvrfrændom sinom Hakoni iarli eða sonom hans. enn va͛xt ok afl hafði hann af feðr sinom ok alla þa atgervi er Einarr hafði vmfram aðra menn. hann var hinn vinsælsti maðr ok þeir baðir frændr sva sem vattar viða i sa͛gom.

(Frá Ormi jarli.)

46. Ormr het þa iarl a Vpplondom. moðir hans var Ragnhilldr dottir Hakonar iarls hins rika. Ormr var hinn mesti agætismaðr. þa var a Jaðri a͛str a Sola Aslakr Erlingsson. hann atti Sigriði dottvr Sveins iarls Hakonarsonar. Gvnnhilldi aðra dottvr Sveins iarls atti Sveinn Vlfsson Danakonvngr. Slikt var afkvæmi Hakonar iarls þa i Noregi. ok mart annarra gofvgra manna. ok var ætt sv oll miklo friþari enn annat mannfolk ok flest atgervimenn miklir. enn allt gofvgmenni.

(Harðýðgi Haralds konungs.)

47. [184] Haralldr konvngr var riklundaðr ok ox þat sva sem hann festiz i landino. kom sva at flestom monnom dvgði illa at mæla moti honom eða draga fram annat mal enn þat er hann villdi vera lata. Sva segir þioðolfr skalld.

Gegn skyli herr sem hvgnar
hialldrvitiaðar sitia
dolgstæranda dyrom
drottinnvandr ok standa.
lytr folkstara feiti
fátt er til nema iatta
þat sem þa vill gotnvm
þioð oll konvngr bioða.

(Missætti Haralds konungs ok Einars þambaskelfis.)

48. Einarr þambaskelfir var mest forstiori fyrir bondom vm allan þrandheim. hellt hann vpp sva͛rom a þingom fyrir þa. er konvngs menn sottv. Einarr kvnni vel til laga. skorti hann ok eigi dirf(ð) til at flytia þat fram a þingom. þót konvngr sialfr væri við. veitto honom lið allir bændr. Konvngr reiddiz þvi miog ok kom sva at lyctom at þeir þreytto kappmælum með ser. Sagði Einarr. at bændr villdo eigi þola honom ola͛g ef hann bryti landzrett a þeim. ok for sva nockvrom sinnom i millum þeirra. Tok þa Einarr at hafa fiolmenni mikit heima. enn þo myklu fleira þa er (hann) for til bæiar sva at konvngr var þar fyrir. þat var eitt sinn at Einarr for inn til bæiar. hann hafði lið mikit langskip .viij. eða .ix. ok nær .v. hvndrvt manna. Enn er hann kom til bæiar. geck hann vpp með lið sitt. Haralldr konvngr var i

garþi sinom ok stoð vti j loptsvalum ok sa er lið Einars geck af skipom. Sva segia menn at Haralldr qvað þa.

Her se ek vpp enn arva
Einar þann er kann skeina
þialma þambaskelmi
þangs fiolmennan ganga.
fvllafli biðr fyllar
finn ek ópt at drifr minna
hilmis stóls a hæla
hvskarla lið iarli.
Rioðanndi mvn raða
randarbliks or landi
oss nema Einarr kyssi
oxar mvnn enn þvnna.

Einarr dvalþiz i bænom nockvra daga.

(Fall Einars ok Eindriða.)

49. Einn dag var átt mót i bænom. ok var konvngr sialfr a motino. Hafði verit tekinn i bænom þiofr einn. ok var hann hafðr a motino. þessi maðr hafði verit fyrr með Einari. hafði honom vel likat til hans. Var þetta Einari sagt ok þottiz hann vita at konvngr mvndi ecki fyrir þat lata manninn vndan ganga þott Einari þætti mali skipta. þa bað Einarr liþ sitt vapnazt. ok ganga siðan a motið. Einarr tekr þiofinn af motino með valldi. Eftir þat gengo at beggia vinir ok báro sattmal i milli þeirra. kom þa sva at stefnolagi var a komit. skylldo þeir hittaz sialfir. Malstofan var i konvngsgarþi við ana Nið. Geck konvngr i stofvna við fá menn. enn annat lið hans var vti i garþinom. Konvngr let snva fiol fyrir liorann ok var litið opit a. þa kom Einarr i garþinn með sitt lið. hann mællti við Eindriþa son sinn. Ver þv með liðino vti. við ongo mvn mer þa hætt. Eindriþi stoð vti við stofvdyrrin. Enn er Einarr kom i stofvna mællti hann. Myrkt er i malstofo konvngsins. Jamnskiott liopo menn at honom ok logðo svmir til hans enn svmir hioggo. Enn er Eindriþi heyrði þat. bra hann sverþino ok liop inn i stofvna. var hann þegar drepinn ok baðir þeir. þa liopv konvngs menn at stofvnni [185] ok fyrir dyrrin. enn bænndom felluz hendr. þvi at þeir hofðo þa ongan forstiora eða forgongomann. eggiaði hverr annan sogðo at skom var er þeir skylldo eigi hefna hofþingia sins. enn þo varþ ecki af atgongvnni. Geck konvngr vt til liþz sins ok skart a fylking ok setti vpp merki sitt. Siþan geck konvngr a skip sitt ok allt lið hans. reyro siðan vt eftir anni ok sva vt a fiorð leið sina. Enn bændr foro heim við sva buit.

(Bergljót spurði fall Einars.)

50. Bergliot kona Einars spurði fall hans. var hon i herbergi þvi er þau Einarr hofðo aðr vt i bæ. Geck hon þegar vpp i konvngs-

garðinn þar sem bændaliþit var. ok eggiaði hon þa miog til orustv. J þvi bili reyri konvngrinn vt eftir anni. þa mællti Bergliot. Missom ver her Hakonar Jvarssonar frænda mins. eigi mvndo banamenn Eindriþa roa her ví eftir anni ef Hakon stæði her nv a árbackanom. Siþan let Bergliot bva vm lik þeirra feðga. voro þeir iarðaþir at Olafskirkio hia leiði Magnus konvngs Olafssonar. Eftir fall Einars var Haralldr konvngr sva miog oþockaðr af verki þesso at þat eino skorti a er lendir menn ok bændr veitto eigi atferþ ok helldo bardaga við konvng. at engi var forgongomaðr til at reisa merki fyrir bændaherinom.

(Frá Haraldi konungi ok Finni Árnasyni.)

51. Finnr Arnason bio þa a Yriom a Avstrátt. hann var þa lendr maðr Haralldz konvngs. Hann atti Bergliotv dottvr Halfdanar Sigvrðarsonar syrs. Var Finnr hinn kærsti vin Haralldz konvngs ok allir þeir bræðr. Finnr Arnason hafði verit nockvr svmvr i avstrviking. hofðo þeir þa verit allir saman ok Gvthormr Gvnnhilldarson ok Hakon Jvarsson. Haralldr konvngr for ví eftir þrandheimi ok sva a Avstrátt. var honom þar vel fagnat. Siðan toluþvz þeir við konvngr ok Finnr of þessi tiþinndi er þa hofðo gerðz fyrir skemzto. drap Einars ok Eindriþa. ok sva þys þann er bændr gerðo at honom. Finnr svarar skiott. þer er vest farit at hvivetna. þv geyrir hvetvitna illt er þer kemr i hvg. enn siðan ertv sva hræddr at þv veitz eigi hvar þv hefir. Konvngr svaraði læiandi. Magr. ek vil senda þig inn til bæiar. vil ek at þv sættir bændr við mig. enn ef þat gengz eigi vil ek at þv farir til Vpplanda ok komir þvi við Hakon Jvarsson at hann se eigi mótgongomaðr minn. Finnr svaraði. Hvat skalltv konvngr til leggia við mig ef ek fer forsending þessa. þvi at bæði þrændir ok Vpplendingar ero sva miclir fiandmenn þínir. at ongom sendimonnom þinom er fært þannig nema sin nioti við. Konvngr svaraði. Far þv mágr sendiferþina ek veit at þv kemr aleiðis ef nockvrr gerir oss satta. ok kios þv bæn at óss. Finnr svaraði. Halltv þa orð þin. enn ek mvn kiosa bænina. Ek kys griþ ok landzvist Kalfi broðvr minom. ok eignir hans allar. ok þat með at hann hafi nafnbót sina. ok allt riki sitt slikt sem hann hafði aðr enn hann for or landi. Konvngr svaraði ok iatti þesso ollu er Finnr mællti. ok hofðo at þesso vitni ok hand[186]festar. Siþan mællti Finnr. Hvat skal ek Hakoni fram bioða til þess at hann iatti þer griþom. hann ræðr nv mest fyrir þeim frændom. Konvngr svaraði. Hitt skalltv fyrst heyra hvat Hakon mælir til satta fyrir sina hond. siþan kom þv mino mali sem framazt mattv. enn at lyctom neitaðo konvngdominvm einom. Siþan

for Haralldr konvngr svðr a Mæri ok dro hann lið at ser ok gerþiz fiolmennr.

(Ferð Finns Árnasonar.)

52. Finnr Arnason for inn til bæiar ok hafði með ser hvskarla sina nær .lxxx. manna. Enn er hann kom til bæiarins atti hann þing við bæiarmenn. Finnr talaði a þingino langt ok sniallt. bað bæiarmenn ok bændr taka annat rað enn hataz við konvng sinn eða reka hann i brot. minnti þa a hverso mart illt hafði yfir þa gengit. siþan þeir hofðo þat fyrr gert við hinn helga Olaf konvng. sagði at konvngr vill bæta vig þessi sva sem hinir bezto menn vilia fyrir sia. Lꝍk Finnr sva sino mali. at menn villdo lata standa þetta mal kyrt. til þess er aftr kvæmi sendimenn þeir er Bergliot hafði gert til Vpplanda a fvnd Hakonar Jvarssonar. Eftir þat for Finnr vt til Orkadals með þa menn sem honom hofðo fylgt til bæiarins. Siðan for hann vpp til Dofrafiallz ok ꝍstr vm fiall. for Finnr fyrst a fvnd Orms iarls mags sins. iarl atti Sigriþi dottvr Finnz. ok sagði honom til eyrinda sinna.

(Frá Finni ok Hákoni Ívarssyni.)

53. Siðan leggia þeir stefnolag við Hakon Jvarsson. Enn er þeir finnaz. bar Finnr vpp fyrir Hakon eyrindi sin. þꝍ er Haralldr konvngr bꝍð honom. fannz þat brat i ræðo Hakonar at honom þotti ser skyllda a vera mikil at hefna Eindriþa frænda sins. sagði at honom voro þꝍ orð komin or þrandheimi at honom mvndi þar fazt nogr styrkr til vppreistar moti konvngi. Siðan tiaði Finnr fyrir Hakoni hverso mikill mvnr honom var at betra var at taka af konvngi sva mikil metorð sem hann kynni sialfr at beiða. helldr enn hætta til þess at reisa orusto i moti konvngi þeim er hann var aðr þionvstvbvnndinn við. sagði sva at hann mvndi fara osigr. ok hefir þv þa fyrirgert fe ok friþi. enn ef þv sigraz a Haralldi konvngi. þa mvnto heita drottinssviki. Jarl stvddi ok þessa ræðo með Finni. Enn er Hakon hvgsaði þetta fyrir ser. þa mællti hann. Ek mvn sættaz við Haralld konvng. ef hann vill gipta mer Rag(n)hilldi dottvr Magnus konvngs Olafssonar frændcono sinę með þvilikri heimanfylgio sem henni somir. Finnr sagði at hann vill þesso iatta. Staðfesta þeir þetta mal sin a milli. Siþan ferr Finnr norðr aftr til þrandheims. settiz þa niðr þessi ofriþr ok agi sva at konvngr hellt þa enn riki sino innanlandz i friþi.

(Frá Hákoni Ívarssyni.)

54. Enn er sv stefna kom er Hakon skylldi vitia þessa einkamala. for hann þa (a) fvnd Haralldz konvngs. Enn er þeir tala þetta mal segir konvngr. at hann villdi hallda þat allt er i sætt haf[187]ði komit með þeim Finni. Skalltv Hakon segir konvngr tala þetta mal við Ragnhilldi hvart hon vill samþyckia þetta rað. enn eigi er þer ok ongom oðrom at þvi raðannda at fa hennar með þvi at hon samþycki eigi. Siþan geck Hakon a fvnd Ragnhilldar ok bar vpp fyrir hana bonorð þetta. Hon svaraði sva. Oppt finn ek þat at mer er aldœþi Magnus konvngr faðir minn. ef ek skal giptazt bonda einom. þo at þv ser friþr maðr eða vel buinn at iþrottum. Ef Magnus konvngr lifði. þa mvndi hann eígi gipta mig minna manni enn konvngi. Nv er þess engi ván at ek vilia giptaz otignom manni.

(Hákon fór til Danmerkr.)

55. Siðan geck Hakon a fvnd Haralldz konvngs ok sagði honom viðtal þeirra Ragnhilldar ok innir þa vpp einkamal þeirra Finnz. var þa ok Finnr hia ok fleiri menn þeir er við ræðo þeirra Finnz hofðo verit. segir Hakon sva til allra þeirra vitnis at sva var skilt at konvngr skylldi sva Ragnhilldi heiman gera sem henni likaði. Nv vill hon eigi eiga otiginn mann. þa megut þer gefa mer tignarnafn. hefir ek til þess ætt ok burði at ek ma heita iarl. ok sva nockvra luti aðra. at þvi er menn kalla. Konvngr svarar. Olafr kǫnvngr broðir minn ok Magnus konvngr son hans. þa er þeir reðo riki. leto einn iarl vera senn i landi. hefi ek ok sva gert siðan er ek var konvngr kallaðr. vil ek ok eigi taka tign af Ormi iarli þa er ek hefi aðr gefit honom. Sa þa Hakon sitt mal at þat mvndi ecki við gangaz. likaði honom þa storilla. Finnr var ok allreiðr. sogðo þeir at konvngr helldi eigi orð sin ok skilþoz at sva bvno. Hakon for þegar or landi ok hafði langskip vel skipat. hann kom fram suðr i Danmork ok for þegar a fvnd Sveins konvngs mags sins. Tok konvngr feginsamliga við honom ok feck honom þar veizlur miklar. gerþiz Hakon þar landvarnarmaðr fyrir vikingom er miog herioðo a Danavelldi Vindr ok Kýrir ok Avstrvegsmenn ok vikinngar. la hann vti a herskipom vetr ok svmar.

(Dráp Ásmundar.)

56. Asmvndr er maðr nefndr systvrson Sveins konvngs ok fostrson hans. Asmvndr var allra manna gerviligaztr. vnni konvngr honom mikit. Enn er Asmvndr drotz a legg var hann bratt ofstopamaðr mikill ok

gerþiz vigamaðr. Konvngi likaði þat illa ok let hann fara fra ser. feck honom len gott þat er hann matti vel hallda sig við ok sveit með ser. Enn þegar er Asmvndr tok við konvngs fe dro hann lið mikit at ser. Endiz honom þat fe ecki til kostnaðar sins er konvngr hafði veitt honom. þa tok hann annat myclo meira þat er konvngr atti. Enn er konvngr spvrþi þat. stefndi hann Asmvndi a sinn fvnd. Enn er þeir hittvz sagði konvngr at Asmvndr skylldi vera i hirð hans ok hafa onga sveit. varþ sva at vera sem konvngr villdi. Enn er Asmvndr hafði verit litla hriþ með konvngi vndi hann ecki þar ok liopz i brot vm nott. ok kom aftr til sveitar sinnar. ok gerþi þa enn fleira illt enn fyrr. Enn er konvngr reið yfir land ok kom þar nær sem Asmvndr var. þa sendi hann lið til at [188] taka Asmvnd með valldi. Siþan let konvngr setia hann i iarn ok hallda hann sva vm hriþ. ok hvgði at hann mvndi spekiaz. Enn er Asmvndr kom or iarni. liop hann þegar i brót ok feck ser liþ ok herskip. tok hann þa ok heriaði bæði vtan landz ok innan. gerþi hann hit mesta hervirki ok drap mart manna ok rænti viða. Enn þeir sem fyrir þessom ofriþi vrðo komv til konvngs ok kærðo skaða sinn fyrir honom. Konvngr svarar. Hvat segit þer mer til þess. hvi farit þer eigi til Hakonar Jvarssonar. hann er landvarnarmaðr minn ok til þess settr at friþa fyrir yðr bondom enn hegna vikingom. var mer sagt at Hakon væri diarfr maðr ok frækn. enn mer litz sem hann vili hvergi þar til leggia er honom þickir mannhætta i vera. þessi orð konvngs vero flutt til Hakonar ok morgvm við ꝍkit. Siþan for Hakon með liþi sino at leita Asmvndar. var fvndr þeirra a skipom. lagði Hakon þegar til orusto ok varþ þar harðr bardagi ok mikit mannfall. Hakon geck vpp a skip Asmvndar ok hrꝍð skipit. kom sva at þeir Asmvndr skiptoz sialfir hoggom við. ok fell Asmvndr ok hio Hakon hꝍfvð af honom. Siþan for Hakon skyndiliga a fvnd Sveins konvngs ok kom sva til hans at konvngr sat yfir matborðom. Hakon geck fyrir borðit ok lagði hofvð Asmvndar a borðit fyrir hann ok spvrði ef hann kenndi hofvþit. Konvngr svaraði ongo. ok var dreyrrꝍðr at sia. Siþan geck Hakon i brot. Litlo siðarr sendi konvngr menn til hans ok bað hann fara brot or sinni þionusto. segit at ek vil honom ecki mein gera. enn ecki ma ek gæta frænda varra allra.

(Kvánfang Hákonar Ívarssonar.)

57. Siðan for Hakon brot or Danmork ok norðr i Noreg til eigna sinna. þa var andaþr Ormr iarl frændi hans. Menn vrðo Hakoni fegnir miog frændr ok vinir. Vrðo þa til þess margir gofgir menn at ganga

vm sættir milli þeirra Haralldz konvngs ok Hakonar. kom sva at þeir sættvz með þvi at Hakon feck Ragnhilldar konvngsdottvr. enn Haralldr konvngr gaf Hakoni iarldóm ok velldi slikt sem haft hafði Ormr iarl. Hakon sor Haralldi konvngi trvnaðareiða til þeirrar þionustv sem hann var skylldr til.

(Sætt Haralds konungs ok Kálfs.)

58. Kalfr Arnason hafði verit i vestrviking siþan er hann for or Noregi. enn opt a vettrvm var hann i Orkneyiom með þorfinni iarli magi sinom. Finnr Arnason broðir hans gerþi orþ Kalfi ok let segia honom einkamal þeirra Haralldz konvngs. at Kalfr skylldi hafa landzvist i Noregi ok eignir sinar ok slikar veizlur sem hann hafði haft af Magnusi konvngi. Enn er Kalfi kom sia orðsending. bioz hann þegar til ferþar. for fyrst œstr i Noreg a fvnd Finnz broðvr sins. Siþan tok Finnr Kalfi broðvr sinom griþ af konvngi. fvnnvz þeir þa konvngr ok Kalfr. gerþo þa sætt sina eftir þvi sem konvngr ok Finnr hofðo fyrr bvndit einkamalum með ser. Geck Kalfr til festv við konvng ok allz skildaga sliks sem hann hafði fyrr bvndit við Magnus konvng. at Kalfr væri skylldr at gera oll þœ verk sem Haralldr konvngr villdi ok honom þætti sitt riki bæta. Tok Kalfr þa allar eignir sinar ok veizlur sem hann hafði fyrr hafðar.

(Fall Kálfs Árnasonar.)

59. [189] Enn hit næsta svmar eftir hafði Haralldr konvngr leiðangr vti ok for svðr til Danmerkr ok heriaði þar of svmarit. Enn er hann kom svðr til Fions. var þar liðsamnaðr mikill fyrir þeim. þa let konvngr lið sitt ganga af skipom ok bioðz til vppgongo. hann skipaði liþi sino. let vera fyrir sveit Kalf Arnason ok bað þa ganga fyrst vpp ok sagði þeim hvert þeir skylldi stefna. enn konvngr qvaz mvndo ganga vpp siðarr ok koma þeim at liði. þeir Kalfr gengo nv vpp. kom bratt lið i moti þeim. Reð Kalfr þegar til orusto. varþ sa bardagi eigi langr. þvi at Kalfr var bratt ofrliði. borinn ok kom hann a flótta ok lið hans allt. enn Danir fygðo þeim. ok fell mart af Norðmonnom. þa fell Kalfr Arnason. Haralldr konvngr geck vpp a land með sina fylking. fvndo þeir a leið sinni valinn fyrir ser. þeir fvndo ok lik Kalfs. var þat borit ofan til skipa. Enn konvngr geck vpp a land ok heriaði ok drap þar mart manna. Sva segir Arnorr.

Rœð enn ryrt varþ siðan
rann elldr of siot manna

frana egg a Fioni
Fionbyggva lið tiggi.

(Ferð Finns Árnasonar or landi.)

60. Eftir þat let Finnr Arnason ser fiandskap i þickia við konvng vm fall Kalfs broðvr sins. kallaði at konvngr væri raðbani hans. ok þat væri blecking ein við Finn er hann hafði teygt Kalf broðvr sinn vestan vm haf a valld ok trvnað Haralldz konvngs. Enn er þessi ræða var a lopt komin. þa mællto þat margir menn at þat þotti grvnnsæligt er Finnr hafði trvat til konvngi. at Kalfr mvndi fa trvnað hans. þotti sem konvngr væri heiptrækr vm smæri luti enn þa er Kalfr hafði gert til saka við hann. Konvngr let her tala vm hvern slikt er villdi. sannaði þat ecki. syniaði ok eigi. fannz þat eitt a at konvngi þotti þat vel orðit. Konvngr qvað visv þessa.

Nv emk ellifo allra
eggiomz vigs ok tveggia
þa*r* ero enn sva at ek man manna
morð raðbani orðit.
ginn enn graleik inna
gollz er ferr með skolli
lytendr kveða litið
la*v*ki gæft til a*v*ka.

Finnr Arnason let ser sva mikit finnaz vm mal þetta. at hann for af landi brót ok kom fram svðr i Danmork. for a fvnd Sveins konvngs ok feck þar goðar viðtekior. þeir toloðo longom einmæli ok kom þat vpp at lyctom at Finnr geck til handa konvngi ok gerþiz hans maðr. Enn Sveinn konvngr gaf Finni iarldom ok Hallland til yfirsoknar. ok var hann þar til landvarnar fyrir Norðmonnom.

(Herför Haralds konungs í Danmörk.)

61. Haralldr konvngr let reisa ka*v*pstað i Oslu a*v*str ok sat þar oppt. þvi at þar var gott til atfanga landzmegin mikit vmhverfis. sat hann þar vel til landzgæzlu fyrir Da*v*nom sva ok til ala*v*pa i Danmork. hann var opt þvi vanr. þott hann hefði eigi mikinn her vti. Þat var a eino svmri at Haralldr konvngr for með nockvrom lettiskipom ok hafði ecki mikit lið. hann hellt svðr i Vikina. Enn er byr gaf siglir hann yfir til Jotlandz ok heriaði þar. enn landzmenn somnoþvz saman ok vorðo land sitt. Þa hellt Haralldr konvngr til Limafiarðar ok lagði inn i fiorðinn. [190] Sva er hattað Limafirði at þar er inn at fara sva sem mior all. enn er inn kemr eftir firðinom þa er þar sem mikit haf. Haralldr konvngr heriaði þar a bæði lond. enn Danir hofðo hvervitna samnað fyrir. Þa lagði Haralldr konvngr skip sin at eyio einni. þat var litið land ok obygt. þeir fvndo þar ecki vatn ok sogðo til konvngi.

Hann let leita ef lyngormr nockvrr fyndiz i eyionni. enn er hann fann fœrðo þeir hann konvngi. Hann let fœra orminn til elldz ok baka hann ok mæða at hann skylldi þyrsta sem mest. Siðan var þraðr bvndinn of sporðinn ok ormrinn lꜹss latinn. hrꜹctiz hann þa bratt. enn þraþ(r)inn ractiz af tvinnahnoðano. gengo menn eftir orminom þar til er hann steyptiz i iorðina niðr. Konvngr bað þar grafa til vatz. var sva gert. ok fvndo þar vatn sva at eigi skorti. Haralldr konvngr spyrr þꜹ tiþindi af niosnarmonnom sinom at Sveinn konvngr var kominn með skipaher mikinn fyrir fiarðarmynnit. varþ honom seint inn at fara þvi at eitt matti senn fara skipit.

(Haraldr konungr lét draga skip um eið.)

62. Haralldr konvngr hellt sinom skipom inn i fiorðinn. þar sem breiðaztr er heitir Lyseið. enn þar or vikinni innanverðri er eið miott vestr til hafs. þannig reyro þeir Haralldr konvngr vm kvelldit. Enn vm nottina er myrkt var orðit rvddo þeir skipin ok drogv vm eiðit ok hofðo þat syslat allt fyrir dag ok bvit skipin oðro sinni. helldo þa norðr fyrir Jotland. þa mællto þeir.

Skrapp or hondom
Haralldr Dꜹnom.

Haralldr konvngr sagði at hann skylldi sva koma næsta sinni til Danmerkr at hann skylldi meira lið hafa ok stærri skip. For konvngr þa norðr til þrandheims.

(Skipgerð Haralds konungs.)

63. Haralldr konvngr sat vm vettrinn i Niðarosi. Hann let reisa skip vt a Eyrom. þat var bvzoskip. var þat gert eftir vextinom Orms hins langa ok vandat at ollu sem mest. var drekahofvð a frammi. enn aftr krokr ok voro svirarnir allir gvlli bvnir. þat var halffertvgt at rvmatali ok mikit at þvi ok hit friþazta. Lét konvngr allan bvnat vanda til skipsins bæði segl[1] ok reiða reip ok ackeri ok strengi. Haralldr konvngr gerði boþ svðr vm vettrinn til Danmerkr Sveini konvngi. at hann skylldi eftir vm varit koma svnnan til Elfar til motz við sig ok beriaz sva at þeir skipti þa londom. ok hafi[2] annarrhvarr þa bæði konvngarikin.

(Útboð Haralds konungs.)

64. þann vetr bꜹð Haralldr konvngr leiðangri vt almenning or

[1]) segr *Cd.* [2]) hafa *Cd.*

Noregi. Enn er varaði drotz herr mikill saman. þa let Haralldr konvngr setia vt a Nið þat et mikla skip. siþan let hann vpp setia drekahofvðin. Sva segir þioðolfr.

Skeið sa ek fram at flæði
fagrt sprvnd or a hrvnndit
kendo hvar liggr fyrir landi
lang svð drekans prvða.
Orms gloar fax vm farmi
fran sitz ytt var hanom
baro bvnir svirar
brvnnit gvll af [191] hlvnni.

Siðan byr Haralldr konvngr skip þat ok ferþ sina. Enn er hann var bvinn hellt hann vt or anni drekanom. Sva segir þioðolfr.

Slyngr langardag longo
liðballdr af ser tialldi
vt þar er eckior lita
Orms svð i bæ prvðar.
vestr reð or Nið næsta
nyri skeið at styra
vngr onn arar drengia
allvalldr i sia falla.
Rétt kann ræði slita
ræsis herr or verri
eckian stendr ok vndraz
árabvrð sem fvrðo.
ert man snót aðr sortað
siafang i tvav ganga
þavll leggr við friþ fvllan
ferkleyf a þat leyfi.
Sorgar veit aðr sliti
siafang or már stravngom
herr þar er helldr til varra
hár siav tigom ára.
Norðmeðr roa naðri
negldom stravm hinn heglda
vt sem innan liti
arnar væng or iarni.

Haralldr konvngr hellt herinom svðr með landi ok hafði vti almenning at liþi ok skipom. Enn er þeir sækia avstr i Vikina fengo þeir andviðri stór. ok la herrinn viða i hofnom bæði vm vteyiar ok inn i fiorðom. Sva segir þioþolfr.

Eigvt skiol vnd skógi
skafnir sneckio stafnar
læsir leiðangr visa
lond herskipa bravndom.
almenningr liggr innan
eið lata sér skeiðar
hábryniaðar hlyia
hveria vik vnd skeriom.
Hleseyiar skerr hafan
ffranngarþ konvngr barði
neytir þa til þravtar
þengill snekkio strengia.
eigi er iarni bivgo
inndæll skaði lindis
gnggr af gaddi digrom
griot of viðri hin lioto.

Enn i storom veðrom þeim er a lagðiz þvrfti hit mikla skipit goðra grvnnfæra. Haralldr konvngr hellt herinom avstr til Elfar ok kom þar at kvelldi dags. Sva segir þioðolfr.

Haralldr þeysti nv hravstla
helming sinn at Elfi
nattar Noregs drottinn
nær at landamæri.

gramr a þing við þvmla
þar er eindagat Sveini
hrafnom skylld enn hallda
hans fvnd Danir vndan.

Hernaðr Haralldz[1] konvngs vm Halland.

65. Enn er Danir spyria at Norðmanna herr var kominn. þa flyia allir þeir er þvi koma við. Norðmenn spyria at Danakonvngr hefir ok vti her sinn. ok liggr hann svðr vm Fion ok Sialand. Enn er Haralldr konvngr spyr þat at Sveinn konvngr vill ecki hallda stefnolag við hann eða orusto sem mællt var. þa tok hann þat rað enn sem fyrr. lætr aftr fara bændalið enn skipaði halft annat hvndrat skipa. hellt hann siðan liþi þvi svðr fyrir Hallland ok heriaði viða. hann lagði herinom i Lofofiorð ok heriaði þar a land vpp. Litlu siðarr kom at þeim Sveinn konvngr með Danaher. hann hafði .ccc. skipa. Enn er Norðmenn sa herinn þa lét Haralldr konvngr blasa saman ollum herinom. mællto þat margir at þeir skylldo flyia ok sogðo at vfært væri at beriaz. Konvngr svarar sva. Fyrr skal hverr varr falla of þveran annan enn flyia. Sva segir Steinn Herdisarson.

Sagði hitt er hvgði
hafklyndr vera myndo
þar kvað þenngill eirar
þrottna ván fra hanom.
helldr kvað hvern varn skylldo
hilmir frægr [192] enn vægia
menn brvtv vpp of annan
oll vapn þveran falla.

Bardagi Haralldz konvngs.

66. Siðan let Haralldr konvngr skipa her sinom til atlogo. lagði hann dreka sinn hinn mikla fram i miðio lið(i). Sva segir þioðolfr.

Let vingiafa veitir
vargbollr dreka skolla
lystr *fyrir* leiðangrs briosti
liðz oddr var þat miðio.

þat skip var allvel skipat ok fiolmennt a. Sva segir þioðolfr.

Fast bað fylking hrøsta
friðvandr iofvrr standa
hamallt syndoz mer homlur
hilldings vinir skillda.
ramsyndan lavk random
raðandi manndaþa
nytr fyrir Nizi vtan
naðr sva at hver tok aðra.

Fra Vlfi stallara.

67. Ulfr stallari lagði sitt skip a annat borð konvngsskipino. hann mællti við sina menn at þeir skylldi vel fram leggia skipit. Steinn Herdisarson var a skipi Vlfs. hann qvað.

[1]) Sveins *Cd.*

Het á oss þa er vti
Vlfr hakesior skvlfo
roðr var greiddr a græði
grams stallari alla.
vel bað skip með skylia
skeleggiaðr fram leggia
sitt enn seggir iatto
sniallz landreka spialli.

Hakon iarl Jvarsson la yztr i arminn annan ok fylgðo honom morg skip ok var þat lið allvel buit. enn yzt i annan arminn lago þrænda hofðingiar. var þat ok mikill herr ok friþr.

Fra skipan hers Sveins konvngs.

68. Sveinn Danakonvngr skipaði ok sino liði. lagði hann sitt skip moti skipi Haralldz konvngs i miðio liþi. Enn næst honom lagði fram Finnr iarl Arnason sitt skip. Skipoðo Danir þar næst ollu þvi liþi er fræknazt var ok bezt buit. Siþan tengðo hvarirtveggio sin skip saman allt vm miðian (flotann. En fyrir því at svá mikill var) herrinn. þa var þat allr fiolþi skipa er lꜹst for. ok lagði þa hverr fram sitt skip sva sem skap hafði til. enn þat var allmisiamnt. Enn þótt liðzmvnr væri allmikill. þa hofðo þo hvarirtveggio ovigian her. Sveinn konvngr hafði i liði med ser .vi. iarla. Sva segir Steinn Herdisarson.

Hætti hersa drottinn
hvgstrangr skipa langra
hinn er með halft beið annat
hvndrat Dana fvndar.
næst var þat er reð rista
reiðr atseti Hleiðrar
þangs lað morom þingat
þrimr hvndrvðom svnda.

Vpphaf orusto Haralldz ok Sveins.

69. Haralldr konvngr let blasa herblastr. þegar er hann hafði buin[1] skip sin. ok let þa sina menn greiða atroðr. Sva segir Steinn Herdisarson.

Vann fyrir moðv mynni
meinfært Haralldr Sveini
varþ þvi at visi gerði
viðrnam friþar biðia.
herþo hiorvi gyrðir
Halllandz iofvrs spiallar
heit bles vnd fyrir vtan
atroðr a sia bloði.

Siðan tokz orusta ok var hin[2] snarpazta. eggiar hvartveggi lið sitt. Sva segir Steinn.

Nytr bað skiolldvngr skiota
skamt var liðz a miðli
hlifar styggr ok hꜹggva
hvartveggi lið seggia.
bæði fló þa er bloði
brandr hrꜹð af ser rꜹðo
þat bra feigra flotna
fiorvi griot ok ꜹrvar.

[1]) buiN *Cd.* [2]) hiN *Cd.*

þat var siðarla dags er orusta tokz ok hellzt [193] alla nottina. Haralldr konvngr skꜹt af boga langa hriþ. Sva segir þioðolfr.

Alm dro vpplendzkr hilmir
alla nott hinn snialli
hremsvr let a hvitar
hlifr landreki drifa.
bvandmonnom smo beniar
bloðvgr oddr þar er stoðo
flvgr ox fannings vigra
Finna giolld i skiolldom.

Fra Haconi hvita.

70. Hakon iarl ok þat lið er honom fylgði tengði ecki sin skip ok reyri at Dana skipom þeim er lꜹs foro. enn hvert skip er hann tengðiz við þa hrꜹð hann. Enn er þat fvndo Danir þa dro hverr þeirra fra sitt skip. þar sem iarl for. sotti hann eftir Dꜹnom sva sem þeir homluðo vndan. ok var þeim þa at komit flótta. þa reyri skvta at skipi iarls ok var kallat a hann ok sagt at fyrir leti annarr fylkingararmr Haralldz konvngs ok þar var fallit mart lið þeirra. Siþan reyri iarl þannig til ok veitti þar harða atgongo sva at Danir letv þa enn vndan siga. for iarl sva alla nottina. lagði þar fram sem mest þvrfti. enn hvar sem hann kom fram hellt ecki við honom. hann reyri hit ytra vm bardagan. Hinn efra lut nætrinnar brast með ollu flótti a Dꜹnom. þvi at þa hafði Haralldr konvngr með sveit sina gengit vpp a skip Sveins konvngs. var þat sva vandliga hroþit at allir menn fellu a skipino nema þeir sem a kaf liopv. Sva segir Arnor iarlaskalld.

Geckat Sveinn af sneckio
saklꜹst hinn for hrꜹsti
malmr kom harðr við hialma
hvgi minn er þat sinni.
farskostr lꜹt at fliota
fliott mætz vinar Jota
aðr enn ꜹðlingr flæði
ꜹðr fra verþvng dꜹðri.

Enn er merki Sveins konvngs var fallit ok ꜹtt skip hans. þa flyðo allir hans menn. enn svmir fello. Enn skipin þa(u) sem tengð voro saman matti eigi leysa. ok liopo menn a kaf af þeim. enn svmir komvz a ꜹnnvr skip þꜹ er lꜹs foro. Enn allir Sveins menn reyro þa vndan þeir er þvi komv við. Varþ þar allmikit mannfall. Enn þar sem konvngarnir sialfir hofðo bariz voro tengð flest skipin. lago þar eftir ꜹþ skipin Sveins konvngs meirr enn .lxx. Sva segir þioðolfr.

Sogns kvaþo gram gegnan
glæst .lxx. hit næsta
senn a svipstvnd einni
Sveins þioðar skip hrioða.

Haralldr konvngr reyri eftir Dꜹnom ok rak þa. enn þat var eigi hægt. þvi at skipafloti var sva þrꜹngt(!) fyrir at varla matti fram komazt. Finnr

iarl villdi egi flyia. ok varþ hann handtekinn. hann var ok litt syndr. Sva segir þioðolfr.

Sveinn átt sigr at lœna
sex þeim er styr vexa
innan eins gvnni
œrleiks Dana iorlum.
varþ sa er villdit fórða
vigbiartr snoro hiarta
i fylkinngo fenginn
Fiðr Arnasun miðri.

Fra Vanðraði.

71. Hakon iarl la með sitt skip eftir er konvngr ok annat liðit rak flottann. þvi at iarls skip matti eigi þar fram fara fyrir skipom þeim er lágo fyrir. þa reyri maðr a báti at skipi [194] iarls ok lagði at lyptinngvnni. sa maðr var mikill ok hafði viðan hátt. Sa kallaði vpp a skipit. Hvar er iarl sagði hann. Hann var i fyrirrvmi ok stœðvaði bloð manni einom. Jarl leit til hattarmannzins ok spvrði hann at nafni. Hann svaraði. Vandraþr er her mæl þv við mig. Jarl lœt þa vt af borðino. þa mællti bátmaðrinn. þiggia mvn ek lif at þer ef þv vill veita. Jarl reis vpp ok nefndi til .ij. menn þa er honom voro baðir kærir ok sagði sva. Stigit a batinn ok flytið Vandrað til landz. fylgit honom til Kar(l)s bonda vinar mins. segit honom þat til iartegna at hann fai Vandraði hest þann er ek gaf Karli hinn fyrra dag ok sœþvl sinn ok son sinn til fylgðar. Siþan stigo þeir i batinn ok toko til ara. enn Vandraðr styrði. þa var i œndverþa lysing. var þa ok sem mestr skipagangr. reyro svmir til landz. svmir vt til hafs. bæði a smam skipom ok storom. Vandraðr styrði þar sem honom þotti rymz milli skipanna. Enn þar sem Norðmanna skip reyro nær þeim. þa sogðo iarls menn til sin. ok leto allir fara þa hvert er þeir villdo. Vandraðr styrði fram með strondinni ok lagði eigi at landi fyrr enn þeir komv vmfram þat er skipagnœðin var. Siþan gengo þeir vpp til bæiar Karls. þeir gengo inn i stofo. var Karl þar ok nyklæddr. Jarls menn sogðo honom eyrinndi sin. Karl sagði at þeir skvlu snæða fyrst ok let setia þeim borð ok feck þeim lœgar. þa kom hvsfreyia i stofo. ok mællti þegar. Vndr mikit er þat segir hon. er ver fám alldri sveifn(!) ne ró i natti(!) fyrir glammi ok opi. Karl svaraði. Veizto eigi þat at konvngar hafa bariz i nótt. Hon spvrþi. Hvarr hefir betr haft. Karl svaraði. Norðmenn hafa sigraz. Flyit mvn hafa konvngr varr segir hon enn. Karl svaraði. Eigi vita menn þat hvart hann hefir fallit eða flyit. Hon mællti. Vesol ero ver konvngs. hann er bæði halltr ok ragr. þa mællti Vandraðr. Eigi man konvngr ragr. enn ecki er hann sigrsæll. Vandraðr tok siðarst lœgarnar. enn er hann tok dvkinn strœk hann ser kvrteisliga a miðiom.

Hvsfreyia tok dvkinn ok kipti fra honom ok mællti. Fatt gott kanntv þer. þat er þorpkarligt at væta allan dvkinn senn. Vandraðr svaraði. þar kem ek þa enn er ek þerri mer meirr a miðri þerro. Siþan tok Karl vpp borð ok settiz Vandraðr i miðio. þeir snæddo vm hriþ. enn siðan gengo þeir vt. var þa hestr buinn ok Kar(l)s son at fylgia honom ok hafði hann annan hest. riðo þeir brót til skogar. enn iarls menn foro til skips ok sogðo sina ferþ.

Rofinn valr.

72. Haralldr konvngr ok hans lið rak skamt flottann. reyri siðan aftr til skipanna þeirra er ꝍð voro. rannzokvþo þeir valinn. fannz a konvngsskipino fiolþi dꝍðra manna. enn eigi fannz likit Sveins konvngs. enn þo þottvz þeir vita at hann var fallinn. Let þa Haralldr konvngr veita vmbvnað likom manna [195] sinna. enn binnda sár hinna er þess þurfto. Siþan let hann flytia til landz lik Sveins manna ok sendi boð bondom at þeir skylldi iarþa likin. Siþan let hann skipta herfangi. hann dvalþiz þar nockvra hriþ. þa spvrþi hann þꝍ tiþindi at Sveinn konvngr var kominn til Sialandz. ok þa var komit til hans lið þat allt er flyit hafði or orusto ok mikit lið annat. ok hafði hann vgrynni liðz fengit.

Viðrtal Finnz ok Haralldz konvngs.

73. Finnr iarl Arnason varþ handtekinn i orusto sem fyrr var sagt. hann var leiddr til konvngs. Haralldr konvngr var þa allkatr ok mællti. Her fvnndvmz nv Finnr. enn næst i Noregi. hefir hirðin sv en danska eigi staðit allfast fyrir þer. ok hafa Danir illt at verki er draga þig eftir ser blindan ok gamlan. þa svaraði iarl. Mart verþa menn nv illt at vinna ok þat þo verst er þv byþr. þa mællti konvngr. Villtv nv griþ þottv ser omakligr. þa svaraði iarl. Eigi af hvndinom þinom. Konvngr svaraði. Villtv at Magnus frændi þinn gefi þer griþ. Magnus son Haralldz konvngs styrði þa skipi. Jarl svaraði. Hvat mvn hvelpr sa raða griþom. þa hló konvngr ok þotti gaman at erta hann. ok mællti. Villtv taka griþ af þorv frændkono þinni. þa svaraði iarl. Er hon her. Sva er sagði konvngr. þa mællti Finnr iarl orðskrꝍk þat er siðan er vppi haft hverso reiðr hann var er hann feck eigi stillt orðom sinom. Eigi er kynligt at þv hafir nv vel bitiz er merrin hefir fylgt þer. Finni iarli voro griþ gefin. ok hafði Haralldr konvngr hann með ser of hriþ. var Finnr helldr okatr ok omivkr i orðom. þa mællti Haralldr konvngr. Se ek þat Finnr at þv villt nv ecki lyðaz(!) við með(!) ne frændr

þina. vil ek nv gefa þer orlof at fara til Sveins konvngs þins. Jarl svaraði. þat vil ec þiggia ok þvi betr er ek kem fyrr i brot heðan. Siðan let konvngr flytia Finn a land vpp. toko Halllandzfarar vel við honom. Haralldr konvngr hellt þa liþi sino norðr i Noreg. for fyrst inn til Osloar. gaf þa heimleyfi ollu liþi sino þvi er fara villdi.

Sveinn konvngr lavnaði Karli bonda liðveizlo.

74. Sva segia menn at Sveinn konvngr sat i Danmork þann vetr ok hellt riki sino sem aðr. Hann sendi menn of vettrinn norðr a Hallland eftir Karli bonda. Enn er hann kom til konvngs. spyrr konvngr ef Karl kendi hann eða þættiz set hann hafa fyrr. Karl svaraði. Kenni ek þig nv konvngr. ok kennda ek þig fyrr þegar ek sa þig. ok er þat gvði at þakka er þer kom til gagns sa hinn litli forbeini er ek veitta þer. Konvngr svaraði. Alla þa daga er ek lifi siðan a ek þer at lavna. Nv skal þat hit fyrsta at ek gef þer bv þat a Sialandi er þv kyss þer. ok þat með at ek skal gera þig mikinn mann ef þv kannt til at gæta. Karl þackaþi konvngi vel orð sin. ok [196] sagði at enn var eftir su bænin er ek vil biðia yðr. Konvngr spyrr hver sv væri. Ek vil hafa með mer konv mina segir Karl. Konvngr sagði sva. þat mvn ek eigi veita þer. þvi at ek skal fa þer betri konv ok vitrari. enn cona þin fari með bukot þat er þit hafit haft aðr. þat mvn henni framfluttning. Konvngr gaf Karli bu mikit ok gofvgligt. feck honom gott kvanfang. ok varþ hann þa mikill maðr fyrir ser. þetta varþ frægt ok spvrþiz viða. þat kom norðr hingat i Noreg.

Tal hirðmanna Haralldz konvngs.

75. Haralldr konvngr sat vm vettrinn eftir Nizarorusto i Oslu. Vm havstið er liþit kom sunnan var mikil vmræða ok frasavgn vm orusto þa er verit hafði vm havstið fyrir Nizi. þottiz hverr sa er þar hafði verit nockvt kvnna fra at segia. þat var eitt sinn at menn nockvrir sato i vndirskemmo einni ok drvckv ok voro allkatir ok malgir. þeir ræddo of Nizarorusto. ok þat með hverir þaðan hofðo borit beztan orðztir eða mestan. þeir vrðo allir a eitt sattir at engi maðr hefði þar slikr verit sem Hakon iarl. hann var vapndia(r)faztr. ok hann var kænstr ok gæfomestr. ok þat varþ allt at mestu liþi er hann gerþi ok hann vann sigrinn. Haralldr konvngr var þar vti i garþinom ok talaði

við menn nockvra. Siþan geck hann fyrir skemmodyrnar ok mællti. Hakon mvndi nv her hverr vilia heita. ok geck siðan leið sina.

Hácon iarl stavk (or) landi fyrir konvngi.

76. Hakon iarl for vm havstit til Vpplanda ok var þar vm vettrinn i riki sino. hann var allvinsæll við Vpplendinga. þat var vm varit er a leið eitt sinn at menn sato við dryckio ok var rætt enn vm Nizarorusto. ok lofvðo menn miog Hakon iarl. enn svmir toko eigi siðr aðra til. Enn er þeir hofðo þat rætt vm hriþ. þa svarar maðr einnhverr. Vera kann at fleiri menn hafi diarfliga bariz fyrir Nizi enn Hakon iarl. enn þo mvn sa engi þar hafa verit er ek hygg at slikt happ mvni hafa sótt sem hann. þeir segia at þat mvndi mest happ hans er hann hafði rekit a flotta marga af Davnom. Hinn svarar. Meira happ var þat er hann gaf lif Sveini konvngi. Einnhverr svarar honom. þat mvntv eigi vita er þv segir. Hann svarar. þetta veit ek allgerla. þvi at sa sagði mer sialfr er konvng flvtti til landz. Enn þa var sem opt er mællt at morg ero konvngs eyro. var þetta sagt konvngi. Ok iafnskiott let konvngr taka marga hesta ok reið þegar vm nottina með .cc. manna. hann reið alla þa nott ok eftir of daginn. þa riðo i mót þeim menn. þeir er foro ýt til bæiar með miol ok mallt. Maðr het Gamall er i favr var með konvngi. hann reið at einom bondanom. sa var kvnningi hans. þeir toloðo einmæli. Gamall sagði. Ek vil kavpa at þer at þv riðir sem akafligazt lavnstigo þa er þv veit skemzta. ok kom til Hakonar iarls. seg honom at konvngr vill drepa hann. þvi at konvngr veit nv at iarl hefir skotit Sveini konvngi a land fyrir Nizi. Kavpa þeir þesso saman. Reið bondi ok kom til iarls. sat hann þa ok drack ok var eigi sofa genginn. Enn [197] er bondi hafði sagt sin eyrindi. stoð iarl þegar vpp ok allir hans menn. Let iarl flytia i brot lavsafe sitt allt af bønom til skógar. voro ok brottv menn allir af bænom vm nottina. er konvngr kom. Dvalþiz hann þar vm nottina. Enn Hakon iarl reið leið sina ok kom fram avstr i Sviavelldi til Steinkels konvngs ok dvalþiz með honom vm (svmarit). Haralldr konvngr sneri siðan aptr ýt til byiar. for konvngr vm svmarit norðr til þrandheims. dvalþiz (þar) vm svmarit. enn for aftr vm havstið avstr i Vik.

Fra ferðom Hakonar iærls(!).

77. Hakon iarl for þegar vm svmarit aptr til Vpplanda er hann spvrði at konvngr var norðr farinn. dvalþiz þar til þess er konvngr

kom norðan. Siþan for iarl i Vermaland ok dvalþiz þar lengi vm vettrinn. veitti Steinkell konvngr iarli þar yfirsokn. Hann for vm vettrinn er a leið a Rꜹmariki vestr ok hafði lið mikit er Gꜹtar ok Vermar hofðo fengit honom. þa tok hann landskylldir sinar ok skatta af Vpplendingom þa er hann atti. Siðan for hann aptr ꜹstr til Gꜹtlandz ok dvalþiz þar vm varit. Haralldr konvngr sat vm vettrinn i Oslu ok gerði menn sina til Vpplanda at heimta þar skatta ok landzskylldir ok konvngs sakeyri. Enn Vpplendingar sogðo sva at þeir mvndo greiða allar skylldir þær er þeir atto at greiða ok fa i hendr Hakoni iarli. meðan hann væri a lifi eða hann hefði ekki fyrirgert ser eða riki sino. feck konvngr þaðan ongar landzskylldir a þeim vetri. þann vetr for boð ok senðimenn i milli Noregs ok Danmerkr. ok var þat i bvndit at hvarirtveggio Norðmenn ok Danir villdi gera friþ i milli sin ok sætt. ok baðo konvnga til þess. ok foro þær orðsendingar helldr likliga til sættar. Kom sva at lyktvm at sættarfvndr var stefndr i Elfi milli Haralldz konvngs ok Sveins konvngs. Enn er varar samnar hvartveggi konvnga liþi miklu ok skipom til þessarrar ferþar. Ok segir skalldit i einom flocki fra fꜹr þeirra konvnganna.

Norðr lykr gramr sa er geyrðir
grvnd fra Eyrarsvndi
hrafngælir sparn hæli
hofn langskipa stꜹfnom.
rista gvlli glæstir
gialfr enn blyðar skialfa
hvast vnd her fyrir vestan
Hallandi fram brandar.

Geyrðir opt fyrir iorðo
eiðfastr Haralldr skeiðom
Sveinn skerr ok til annars
eysvnd konvngs fvndar.
vt hefra lið litið
lofsniallr Dana allra
hinn er hvern vág svnnan
hramngrennir lykr stofnom.

Her segir þat at konvngar þessir hallda stefnolag þat er gert var milli þeirra ok koma þeir baðir til landamæris sva sem her segir.

Systvð svðr þat er æstvð
sniallr gramr Danir allir
enn ser eigi minni
efni mælltrar stefno.

Sveinn tekr norðr at nenna
nær til landamæris
varð fyri viðri iorðo
vindsamt Haralldr finnaz.

Sættargerþ þeirra konvnga Haralldz ok Sveins.

78. [198] Enn er konvngarnir fvndoz þa toko menn at ræða vm sættir konvnga. Enn þegar þat var i mvnni haft. þa kærðo margir skaþa sinn er fengit hofðo af hernaði. rán ok mannalát. var þat langa hriþ. Sva sem her segir.

Tolia hátt er hittaz
hvartveggia miog seggir
orð þav er angra fyrða
allmiog hvenðr sniallir.
lata þeir er þetta
þegnar allt i gegnom
svellr ofhvgi iofrvm
eigi bratt við sattom.

Ofreiði verðr iofra
allhætt ef skal sættaz
menn þeir er miðla kvnna
mal oll vega i skálum.
dvgir siklingvm segia
slikt allt er her likar
velldr ef verr skvlu havlldar
vili grandar þvi skiliaz.

Siþan attv lut i hinir beztv menn ok þeir er vitraztir voro. gekk þa saman sætt konvnganna með þeim hætti. at Haralldr skylldi hafa Noreg. enn Sveinn Danmork til þess landamæris sem at fornv hafði verit milli Noregs ok Danmerkr. skylldo hvaregir avðrom bæta. skylldi þar hernaðr leggiaz sem hafiz hafði. enn sa hafa happ er hlotið hafði. Sa friþr skylldi standa meðan þeir væri konvngar. Sv sætt var eiðom bvndin. Siþan skilþvz konvngar ok selldvz gislar sva sem her segir.

Hitt hefi ek heyrt at sættvz
Haralldr ok Sveinn við meinom
gvð sylir þat gisla
glaðr hvartveggi oðrom.

þeir halldi sva særom
sátt lavkz þar með vattom
ok ollom friþ fvllum
fǫrþ at hvargi skerþi.

Raðagerþ Haralldz konvngs.

79. Haralldr konvngr hellt liði sino norðr i Noreg. enn Sveinn konvngr for svðr til Danmerkr. Haralldr konvngr var i Vikinni of svmarit. enn hann gerþi menn sina til Vpplanda eftir skylldo(m) ok skavttom er hann atti þar. Gerþo bændr þar ongan greiða a ok kvaþvz þeir lata mvndo biða allt Hakonar iarls ef hann kvæmi til þeirra. Hakon iarl var þa vppi a Gavtlandi ok hafði lið mikit. Enn er a leið svmarit. hellt Haralldr konvngr svþr til Konvngahello. Siþan tok hann lettiskip oll þav er hann feck ok hellt vpp eftir Elfinni. let hann draga af við forsa ok flutti skipin vpp i vatnit Væni. Siþan reyri hann avstr yfir vatnit þar sem hann spvrði til Hakonar iarls. Enn er iarl feck (niosn) af ferþ konvngs. þa sotti hann ofan af landi ok villdi eigi at konvngr heriaði a þa. Hakon iarl hafði lið mikit er Gavtar hofðo fengit honom. Haralldr konvngr lagði skipom sinom vpp i moðo nockvra. siþan reð hann til landgongo. enn let eftir setia lið at gæta skipa. Konvngr sialfr reið ok svmt liþit. enn myklo fleira geck. þeir atto at fara yfir skóg nockvrn. ok voro fyrir þeim kiarrmyrar nockvrar ok þa enn hollt. Enn er þeir komv vpp a holltið þa sa þeir lið iarls. var þa myrr ein i milli þeirra. Fylkto [199] þa hvarirtveggio. þa mællti konvngr. at lið hans skylldi sitia vppi a backanom. freistom fyrst ef þeir vili a raða.

Hakon er obilgiarn segir hann. Frost var veðrs ok sniadrif nokkvt. sato þeir Haralldr vndir skiolldom sinom. enn Gꜹtar hofðo litt klæðzt ok gerþi þeim svalt. Jarl bað þa biða þess er konvngr gengi at ok þeir stæði allir iafnhátt. Hakon iarl hafði merki þat er Magnus konvngr Olafsson hafði átt. Lꜹgmaðr Gꜹta het þorviðr. hann sat a hesti ok voro bvndnir tꜹmarnir við hæl einn er stoð i myrinni.

Tala þorviðar lavgmannz.

80. Hann talaði ok mællti. þat veit gvð at ver hofom her lið mikit ok hellzti frækna menn. latom þat spyria Steinkel konvng at ver veitim vel lið þessom goða iarli. veit ek þat þott Noregsmenn leiti a óss at ver tokom hart a moti þeim. enn ef vngmennit skialar ok vill eigi biða. þa rennom eigi lengra er(!) her til becsins. enn ef meirr skialar vngmennit sem ek veit at eigi mvn vera. þa rennom eigi lengra enn her til hꜹgsins. Enn i þvi bili liop vpp herr Norðmanna ok æpti heróp ok borðo a skiolldo sina. tok þa Gꜹta herr at æpa. Enn hestrinn logmannz hnyckir sva fast er hann fælldiz við heropit at hællinn geck vpp ok rꜹkti honom of hofvð logmanninom. Hann mællti. Skiot allra Norðmanna armaztr. Hleypti lꜹgmaðr þa þegar i brot.

Hacon iarl naði Sigrflvgv.

81. Haralldr konvngr hafði aðr sagt liði sino sva. þott ver gerim brak ok óp vm óss. þa gongom ver eigi fyrir bakkann fyrr enn þeir koma her at óss. Ok gerðo þeir sva. Enn þegar heropit kom vpp. þa let iarl fram bera merki sitt. Enn er þeir komv vndir bakkann. þa steyptiz konvngsliðit ofan a þa. fell þa þegar svmt lið iarls. enn svmt flyði. Norðmenn rako flottann eigi langt. þvi at kvelld var dags. þeir toko þar merki Hakonar iarls ok slikt af vapnom ok klæðom sem þeir fengo. Haralldr konvngr lét bera fyrir ser bæði merki. er hann for ofan. þeir ræddo með ser hvart iarl mvndi fallinn. Enn er þeir riðo ofan vm skoginn. þa matti einn riða iafnfram. Maðr leypti vm þvera gꜹtvna ok lagði kesio i gegnom þann er bar merki iarls. hann þreif merkisstongina ok hleypti annan veg i skoginn með merkit. Enn er konvngi var þetta sagt. þa mællti hann. Lifir iarlinn. fai mer brynio mina. Reið konvngr þa vm nottina til skipa sinna. mællto margir at iarl hefði hefnt sin. þioðolfr qvað þa.

Olld er sv er iarli skylldi
ognteitom lið veita
stercr olli þvi stillir
Steinkels gefinn helio.

enn þvi at illa reyndiz
afls ván þaþan hánom
fyrir let Hakon hærva
hvat segir hinn er þat fegrir.

Fra bravtsigling Haralldz konvngs ok Magnus sonar hans.

82. [200] Haralldr konvngr var þa nott at skipom sinom þat sem eftir var. Enn vm morgininn er lyst var þa var is lagðr allt vmhverfis skipin sva þyckr at ganga matti. þa bað konvngr sina menn at þeir skylldi hæggva isinn fyrir skiponom ok v́t i vatnit. Gengo menn þa til ok reðo a ishæggvit. Magnus son Haralldz konvngs styrði skipi þvi er neðarst lá i moðvnni ok næst v́t vatnino. Enn er menn hofðo miog hæggvit v́t isinn. þa liop maðr v́t eftir isnom þar til er hæggva skylldi ok let siðan sem oðr væri ok galinn at ishæggvino. þa mællti maðr. Nu er enn sem opptarr at engi er iafnliðgoðr hvar sem hann gengr til. sem hann Hallr Koðransbani. se nv hverso hann heyggr isinn. Enn maðr sa var a skipi Magnus konvngs er þormvðr het Eindriþason. enn er hann heyrði nefndan Koðransbana. þa liop hann at Halli ok hio hann banahægg. Koðran var Gvðmvndarson Eyiolfssonar. enn Valgerþr var systir Gvðmvndar moðir Jorvnnar moðvr þormvðar. þormvðr var vetrgamall þa er Koðran var veginn ok hafði hann alldri set Hall Otryggsson fyrr enn þa. þa var ok issinn v́t hæggvinn i vatnit. ok lagði Magnus sitt skip vt i vatnit ok tok þegar til segls ok sigldi vestr yfir vatnit. Enn konvngsskipit lá innazt i vækinni ok komz hann siðarst v́t. Hallr hafði verit i sveit konvngs ok honom allkærr ok var hann hinn reiðazti. Konvngr kom sið til hafnar. hafði Magnus þa skotið veganndanom i skóg ok bæð boð fyrir hann. Enn við sialft var at konvngr mvndi ganga at þeim Magnvsi. aðr vinir þeirra komv til ok sættv þa.

Hernaðr Haralldz konvngs a Heiðmork.

83. Vetr þenna for Haralldr konvngr vpp a Ræmariki ok hafði lið mikit. bar hann sakir a bændr at þeir hefði halldit fyrir honom skylldom ok skættom. enn eflt fiandmenn hans til vfriþar við hann. Lét hann taka bændr. hamla svma. enn svma let hann drepa enn marga ræna aleigvnni. þeir flyðo er þvi komv við. allviða let hann brenna hervþin ok gerþi aleyða. Sva segir þioðolfr.

Tok holmbva hneckir
harðan tæm við Ræma

þar hyck ek fast hins frækna
fylking Haralldz ginngo.

elldr var geyrr at gialldi
gramr reð enn þa teþi
hár i hof at færa
hrótgarmr bændr arma.

Siðan for Haralldr konvngr vpp a Heiðmork ok brendi þar ok (gerði) þar hervirki eigi minna enn a Rꜹmariki. þaðan for hann v́t a Haþaland ok v́t a Hringariki. brenndi þar ok for allt herskilldi. Sva segir þioðolfr.

Gagn brann greypra þegna
gloð varþ fꜹst i troði
lꜹst hertoga hristir
Heina illom steini.
lifs baðo ser lyðir
logi þingaði Ringom
nꜹðgam(!) dom aðr næði
niðrfall Halfs galla.

Eftir þat logðo bændr allt sitt mal a konvngs valld.

Capitulum.

84. Eftir þat er Magnus konvngr var andaðr liðo .xv. vetr aðr Nizarorusta var. [201] enn siðan .ij. vetr aðr Haralldr ok Sveinn sættoz. Sva segir þioðolfr.

Færði fylkir Hꜹrða
friþr namz ár hit þriðia
rendr bito stál fyrir strondo
starf til kroks at hvarfi.

Eftir sætt þeirra var deila konvngs ok Vpplendinnga þriv misseri. Sva segir þioðolfr.

Nv és of verk þꜹ er visi
vandmællt sva at af standiz
ꜹþan plóg at eiga
Vpplendingom kendi.
ser hefir sva langs tirar
svinnz at ei man finnaz
þriv misserin þessi
þengils hofvð fengit.

Fra Englakongvm.

85. Jadvarþr Aþalraðzson var konvngr i Englandi eftir Hꜹrðaknvt broðvr sinn. hann var kallaðr Jadvarþr hinn goði. hann var sva. Moðir Jadvarþar konvngs var Emma drotning dottir Rikarþar Rvðoiarls. broðir hennar var Roðbert iarl faðir Vilhialms bastarðz er þa var hertogi i Rvðo ok Norðmanndi. Jadvarþr konvngr atti Gyðo drottning dottvr Gvðina iarls Vlfarssonar. Bræðr Gyðo voro þessir. Tosti iarl var ellztr. annarr Mꜹrokári iarl. þriþi Valþiofr iarl. fiorði Sveinn iarl. fimti Haralldr. hann var yngztr. hann fæddiz vpp i hirð Jadvarþar konvngs ok var hans fostrson. vnni konvngr honom geysi mikit ok hafði hann sér fyrir son. þvi at konvngr atti ecki barn.

Bonorð Haralldz Gvðinasonar.

86. Þat var a eino svmri at Haralldr Gvðinason atti ferþ til Bretlandz ok for a skipi. enn er þeir komv i haf tok þa andviðri ok rak vt i haf. þeir toko land vestr i Norðmanndi ok hofðo fengit stórm mannhættan. þeir logðo til borgarinnar Rvðo ok fvndo þar Vilhialm iarl. tok hann við Haralldi feginsamliga ok hans forvneyti. dvalþiz Haralldr þar lengi of havstið i goðom fagnaði. þvi at stormar lágo á ok var eigi i haf fært. Enn er at leið vetrinom. þa ræddo þeir iarl þat ok Haralldr. at Haralldr mvndi þar dveliaz vm vetrinn. Sat Haralldr i hasæti a aðra hond iarli. enn til annarrar handar kona iarls. hon var hverri.konv friþari er menn hefði sét. Toloðo þav oll saman ser gaman iafnan við dryck. Jarl geck optaz snemma at sofa. enn Haralldr sat lengi a kvelldom ok talaði við konv iarls. for sva fram vm vettrinn. Eitt kvelld er þav toloðo sagði hon. Nv hefir iarl rętt vm við mig ok spvrt hvat við talaðim sva þratt. ok er hann nv reiðr. Haralldr svaraði. Við skvlom hann nv lata vita sem skiotaz allar ræðvr ockrar. Eftir vm daginn kallaði Haralldr iarl til tals við sig. ok gengo þeir i malstofv. þar var ok kona iarls ok raðoneyti þeirra. þa mællti Haralldr. Þat er at segia yðr iarl at fleira byr i hingatkvamo minni enn þat er ek hofi(!) enn vpp borit fyrir yðr. Ek ætla at biðia dottvr þinnar til eiginnar konv mer. hefir ek þetta rætt fyrir moðvr hennar optliga. ok hefir hon mer þvi heitit at liðsinna þetta mal við yðr. Enn þegar er Haralldr hafði þetta vpp borit. þa toko allir þvi vel. þeir er heyrði(!) ok flytto(!) þat fyrir iarli. Kom þetta mal sva at dottir [202] Vilhialms iarls var fastnvð Haralldi. enn fyrir þvi at hon var vng. þa voro mællt a nockvrra vettra frest of brvðlavpsstefno.

Haralldr Gvðinason til konvngs tekinn.

87. Enn er vár kom. þa bio Haralldr skip sitt ok ferr i brot. skilþoz þeir iarl með kærleikom miklum. for þa Haralldr vt til Englandz a fvnd Jaðvarþar konvngs ok kom eigi siðan til Vallandz at vitia raðz þessa. Jadvarþr var konvngr yfir Englandi .xxiij. vetr. ok varþ hann sóttdavðr i Lvndonom none Janvarij. hann var iarðaðr at Palskirkio ok kalla enskir menn hann helgan. — Seynir Gvðina iarls voro þa rikaztir menn i Englandi. var Tosti settr hofþingi yfir her Englakonvngs. ok var hann landvarnarmaðr þa er konvngr tok at elldaz. hann var settr yfir alla aðra iarla. Haralldr broðir hans var iafnan innan hirðar hinn æzti maðr vm alla þionustv ok hafði allar fehirðzlur konvngs til at gæta. Þat var savgn manna. at þa er fram leið at andlati konvngs.

at þa var Haralldr nær ok fátt manna annat. þa lꜹt Haralldr yfir konvnginn ok mællti. þvi skirskota ek vndir alla yðr at konvngr gaf mer konvngdom ok allt riki i Englandi. þvi næst var konvngr hafiðr dꜹðr or hvilunni. þann sama dag var þar hofðingiastefna. var þa rætt vm konvngstekio. let þa Haralldr bera fram vitni sin þꜹ er Jadvarþr konvngr gaf honom riki a deyianda degi. Lꜹk sva þeirri stefno at Haralldr var til konvngs tekinn ok vigðr konvngsvigslu i Palskirkio hinn .xiij. dag. Gengo þa allir hofðinngiar til handa honom ok allt folk. Enn er þat spvrði Tosti iarl broðir hans likaði honom illa. þottiz hann eigi verr til kominn at vera konvngr. Vil ek þat sagði hann at landzhofðinng(i)ar kiosi þann til konvngs er þeim þickir bezt vera til fallinn. Ok foro þꜹ orð milli þeirra bræðra. Haralldr konvngr svaraði sva. at hann vill eigi vpp gefa konvngdóm. þvi at hann var stolsettr i þeim stað sem konvng(r) atti. enn verit siðan smvrðr ok vigðr konvngsvigslu. hvarf ok til hans allr styrkr fiolmennis. hafði hann ok fehirðzlor konvngs allar.

Tosti iarl fann Svein konvng.

88. Enn er Haralldr konvngr varþ þessa viss at Tosti broðir hans villdi hafa hann af konvngdominom. þa trvþi hann honom illa. þvi at Tosti var maðr forvitri ok mikill maðr ok atti vel vingat við landzhofþingia. Tok þa Haralldr konvngr af Tosta iarli herstiornina ok allt þat valld er hann hafði haft framarr enn aðrir iarlar þar i landi. Tosti iarl villdi þat fyrir ongan mvn þola at vera þionvstvmaðr broðvr sins samborins. for hann þa i brót með liði sino svðr vm sia i Flandr ok dvalþiz þar litla hriþ. for þaðan til Frislandz ok sva til Danmerkr a fvnd Sveins konvngs frænda sins. þꜹ voro systkin Vlfr iarl faðir Sveins konvngs ok Gyða moðir Tosta iarls. Biðr iarl Svein konvng ser fvlltings ok liðveizlo. Sveinn konvngr bꜹð honom til sin ok sagði at hann skylldi fá iarlsriki i Danmork þat at hann megi vera þar sæmiligr hofþinngi. Jarl svaraði sva. þess [203] girnir mig at fara til Englandz aftr til oþala minna. Enn ef ek fǫ ongan styrk til þess af yðr konvngr. þa vil ek helldr þat til leggia við yðr konvngr at veita yðr allan styrk þann er ek a kost i Englandi ef þer vilit fara með Danaher til Englandz ok vinna landit. sva sem Knvtr moðvrbroðir yðarr. Konvngr svarar. Sva myklu em ek minni maðr enn frændi minn Knvtr konvngr. þvi at varla fæ ek halldit Danariki fyrir Norðmonnom. Hinn gamli Knvtr eignaðiz at erfð Danariki. enn með hernaði ok orustom England. ok var þo vm siðir þat eigi vvænna at hann mvndi þar eftir leggia lif sitt. Noreg

feck hann orustolǫst. Nv kann ek ætla mer hof meirr eftir mino litilræði enn eftir framkvæmð Knvtz konvngs frænda mins. þa mællti iarl. Minna verþr mitt eyrindi hingat enn ek hvgða at þv mvndir vera lata sva gofvgr maðr i nǫðsyn mina frænda þins. kann nv vera at ek leita þannig vinattv sem myklu er omakligra. Enn þo ma vera at ek finna þann hofðingia er minnr vaxi fyrir ǫgom at raða miog stórt helldr enn þer konvngr. Siðan skilþoz þeir konvngr ok iarl ok varliga sáttir.

Tosti iarl com i Noreg.

89. Tosti iarl snyr þa ferþinni ok kom fram i Noreg. for hann a fvnd Haralldz konvngs. Hann var i Vikinni. Enn er þeir finnazt berr iarl vpp fyrir konvnginn eyrindi sin. segir honom allt vm ferð sina siðan hann for af Englandi. biðr konvng fá ser styrk at sækia riki sitt i England. Haralldr konvngr svarar sva at Norðmenn man þess ecki fysa at fara til Englandz ok heria ok hafa enskan hofðingia yfir ser. Mæla menn þat segir konvngr at þeir hinir ensko se eigi altrvir. Jarl svarar. Hvart er þat með sannyndom er ek hofi(!) heyrt menn segia i Englandi. at Magnus konvngr frændi þinn sendi menn til Jadvarþar konvngs. ok var i orðsending at Magnus konvngr atti England slikt sem Danmork i arf tekit eftir Horðaknvt sva sem svardagar þeirra hofðo til staþit. Konvngr svarar. Hvi hafði hann þa eigi. ef hann atti þat. Jarl mællti. Hvi hefir þv eigi Danmork sva sem Magnus konvngr hafði fyrir þer. Konvngr svarar. Ekki þvrfa Danir at hælaz við óss Norðmenn. marga dila hofom ver brent þeim frændom þinom. þa mællti iarl. Villtv eigi mer segia. þa mvn ek þer segia. þvi eignaþiz Magnus konvngr Danmork at þar landzmenn veittv honom. enn þvi fekktv eigi at allt landzfolk stoð i moti þer. þvi barðiz Magnus konvngr eigi til Englandz at allr landzlyðr villdi hafa Jadvarþ at konvngi. Villtv eignaz England. þa ma ek sva gera at meiri lutr hofþinngia i Englandi mvnv vera vinir [204] þinir ok liðsinnismenn. skortir mig eigi meira við Haralld broðvr minn enn konvngsnafn eitt. þat vita allir menn at engi hermaðr hefir fæz a Norðrlondom slikr sem þv. ok þat þikki mer vndarligt er þv barþiz .xv. vetr til Danmerkr. enn þv villt eigi hafa England er nv liggr lǫst fyrir þer. Haralldr konvngr hvgsaði vandliga hvat iarl mællti ok skilþi at hann sagði mart sátt. enn i annan stað gerðiz hann fýss til at fa rikit. Siðan toloþo þeir konvngr ok iarl longvm ok oppt. settv þeir þa raðagerþ þessa at þeir skylldi fara vm svmarit til Englandz at vinna landit. Sendi konvngr orð vm allan

Noreg ok bꜹð vt leiðangri halfom almenningi. Var þetta nv allfrægt. voro margar getvr a hvern veg forin mvndi verþa. mællto svmir ok tolþv vpp stórvirki Haralldz konvngs at honom mvndi ecki vfært vera. enn svmir sogðo. at England mvndi vera torsótt. mannfolk mikit a ok lið þat er kallaðir voro þingamenn. þeir voro menn sva fræknir at betra var lið eins þeirra enn tveggia Haralldz manna. þa svaraði Vlfr stallari ok qvað.

Era stallorom stillis
stafnrvm Haralldz iafnan
vnaꜹþigr fæ ek aꜹþar
innan þaꜹ(r)f at hverfa.
ef haꜹrbreckan hraꜹckva
hreins skolom tveir fyrir einom
vngr kenda ek mer vndan
annat þingámanni.

Vlfr stallari andaþiz þat vár. Haralldr konvngr stoð yfir grefti hans ok mællti er hann geck fra. þar liggr sa nv er dyggvaztr var ok drottinhollaztr. — Tosti iarl sigldi vm varit vestr til Flæmingialandz a mot liþi þvi er honom hafði fylgt vtan af Englandi ok þvi oðrv er samnaðiz til hans bæði af Englandi ok þar i Flæmingialandi.

Drꜹmar storir.

90. Herr Haralldz konvngs samnaðiz saman i Solundom. Enn er Haralldr konvngr var bvinn at leggia or Niðarosi. þa geck hann aðr til skrins Olafs konvngs ok lꜹk vpp ok klipti hár hans ok negl. læsti siðan skrinino ok kastaði luklinom v́t a Nið. var ekki siðan langan tima vpp [1] lokit skrini hins helga Olafs konvngs. þa var liþit fra falli hans .xxxv. vettra. hann lifði ok halfan fiorða tꜹg vettra her i heimi. Haralldr konvngr hellt þvi liði er honom fylgði svðr til motz við liþ sitt. þar kom saman lið mikit. sva at þat var sꜹgn manna. at Haralldr konvngr hefði nær .cc. skipa ok vmfram vistabyrðinngar ok smaskv́tvr. þa er þeir lago i Solundom dreymði mann þann (er) var a konvngsskipino ok Gyrðr het. Hann þottiz þar vera staddr a konvngsskipino ok sa vpp a eyna hvar trollkona stoð mikil ok hafði skalm i hendi ok i annarri hendi trog. hann þottiz ok sia yfir oll skip þeirra. ok honom þotti fvgl sitia a hveriom [205] skipstafni. þat voro allt ernir ok hrafnar. Trꜹllkonan qvað visv.

Vist er at allvalldr ꜹstan
eggiar vestr at leggia
mot við marga knv́to
minn snvðr er þat prvða.
kna valþiþvr velia
veitorna ser beito
steik af stillis hꜹkom
stafns fylgi ek þvi iafnan.

[1]) verit *tilf. Cd.*

Fyrirburðr þorðar. ok qveþin visa.

91. þorðr het maðr. hann var a skipi þvi er skamt fra konvngsskipi lá. Hann dreymði vm nótt at hann þottiz sia flota Haralldz konvngs fara at landi. þottiz hann vita at þat var England. hann sa a landino fylking mikla ok þotti sem hvarirtveggio bioggiz til orusto. ok hofðo merki morg a lopti. Enn fyrir liði landzmanna reið trǫllkona mikil[1] ok sat a vargi ok hafði vargrinn mannz hræ i mvnni ok fell bloð vm kiaptana. Enn er hann hafði þann etit. þa kastaþi hon oðrom i mvnn varginom ok siðan hveriom at oðrom. enn hann gleypti hvern. Hon qvað visv.

Skóð lętr skina rǫðar
skiolld enn drengr at hialldri
brvðr ser ǫrnis ioða
ofǫr konvngs geyrva.
sviptir sveiflankiapta

svanni holldi manna
vlfs mvnn litar innan
oðlat kona bloði
ok oðlát kona bloði.

Drǫmr Haralldz konvngs.

92. Haralld konvng dreymði vm nótt at hann var i Niðarosi ok hitti Olaf konvng broðvr sinn. ok qvað hann visv fyrir honom.

Gramr vá frægr til fremdar
flestan sigr hinn digri
hlǫt ek þvi at heima sátvm
heilagt fall til vallar.

vggi ek enn at tiggi
yðr mani feigð of byrioð
trollz gefit fakom fyllar
fiks velldrat gvð sliko.

Margir aðrir drǫmar voro þa sagðir ok aðrir fyrirbvrðir ok flestir daprligir. Haralldr konvngr aðr hann færi or þrandheimi hafði þar latið taka til konvngs Magnus son sinn ok setti hann til rikis i Noregi. Enn þora þorbergsdottir var eftir. enn Ellisif drottning for með honom ok dætr hennar Maria ok Jngigerðr. ok Olafr son Haralldz konvngs for or landi með honom.

Vestrferþ Haralldz konvngs.

93. Enn er Haralldr konvngr var buinn ok byr gaf. sigldi hann vt a haf ok kom af hafi við Hialltland enn svmt lið hans kom við Orkneyiar. La Haralldr konvngr þar litla hriþ aðr hann sigldi til Orkneyia ok hafði þaðan með ser lið mikit ok iarlana Pal ok Erlend sonv þorfinnz iarls. enn let þar eftir Ellisif drottning ok dætr hennar. þaðan sigldi hann svðr fyrir Skotland ok sva fyrir England ok kom þar við land sem heita Kliflond. þar gekk hann a land ok heriaði þegar

[1]) mikill *Cd.*

ok lagði landit vndir sig. feck onga mótstǫðo. Siðan lagði Haralldr konvngr til Skarðaborgar ok barþiz þar við borgarmenn. hann geck vpp a bergit þar sem hæst var ok let gera bál mikit ok leggia i elld. Enn er bálit logaði. [206] þa toko þeir forka stóra ok skvtv balino ofan i borgina. Tok þa at brenna hvert hvs af oðro. geck þa vpp allr staðrinn ok drapo Norðmenn þar mart manna. enn toko fe allt þat er þeir fengo. Var enskom monnom þa engi kostr fyrir hondom annarr ef þeir skylldi hallda lifino nema ganga til handa Haralldi konvngi. ok lagði hann vndir sig þa landit allt þar sem hann fór. Siþan lagði Haralldr konvngr svðr með landi allan herinn ok lagði at við Hellornes. kom þar samnaðr moti honom ok atti Haralldr konvngr þar orusto ok feck sigr.

Bardagi fyrsti a Englandi.

94. Siðan for Haralldr konvngr til Hymbro ok vpp eftir anni ok lagði þar við land. þar voro iarlar vppi i Jorvik Mǫrokári ok Valþiofr broðir hans. ok hofðo vvigian her. þa lá Haralldr konvngr i Ysio. enn herr iarla sótti ofan. Haralldr konvngr geck a land ok tok at fylkia liði sino. armrinn annarr var fram a árbackann. enn annarr vissi a land vpp at diki nockverio. þar var fen divpt ok breitt ok fvllt af vatni. Jarlarnir leto siga fylking sina ofan með anni með ollum mvginom. Konvngsmerki var nærr anni. þar var allþyct fylkt. enn þvnnazt við dikit ok lið otrǫstazt. þa sottv iarlar ofan með dikino. veik þa fyrir fylkingararmr Norðmanna sa er vissi at dikino. enn enskir menn sottv þar fram eftir þeim ok hvgðo at Norðmenn mvndo vilia flyia ok for þar fram merki Mǫrokara iarls.

Drap Mavrvkara iærls(!).

95. Enn er Haralldr konvngr sa at fylking enskra manna var komin ofan með dikino gegnt þeim. þa let hann blása herblastr ok eggiaði herinn akafliga. let þa fram bera merkit Landeyðvna. snaraþi þa atgongo sva harða at allt hrǫck fyrir. gerþiz þa mikit mannfall i liði iarla. Sneriz þa bratt liðit a flótta ok flyði vpp með anni. enn flest folkit liop v́t a dikit. la þar sva þykt valrinn at Norðmenn gengo þvrrfætis yfir fenit. þar tyndiz Mǫrokari iarl. Sva segir Steinn Herdisarson.

þioð forst morg i moðo
menn drvcknvðo soknir
drengr la ár of vngan
vfár Mǫrokara.

fira drottinn rak flotta
fram tok herr a ramri
rás fyrir rǫskom visa
riklvndaþr vátt vndir.

þessa drapo orti Steinn Herdisarson vm Olaf son Haralldz konvngs ok getr her þess at Olafr var i orusto með Haralldi konvngi feðr sinom. þessa getr ok i Haralldz sticka.

Lágo fallnir
i fen ofan
Valþiofs liðar
vapnom hǫggnir.
sva at gvnnhvatir
ganga matto
Norð[207]menn yfir
a nám einom.

Valþiofr iarl ok þat lið er vndan komz flyði vpp til borgar i Jork. Varþ þar hit mesta mannfall. Orusta var miðvikodag hinn næsta dag fyrir Matheus messo.

Skipat lén i Englandi.

96. Tosti iarl hafði komit svnnan af Flæmingialandi til Haralldz konvngs þegar hann kom til Englandz. ok var iarl i ollum orustom þessom. For þa sva sem hann hafði sagt Haralldi konvngi at fiolði mannz dreif af Englandi til þeirra fyrr enn þeir fyndiz. voro þat frændr ok vinir Tosta iarls. ok var konvngi þat mikill styrkr liðz. Eftir þessa orusto er aðr var fra sagt geck vndir Haralld konvng lið allt vm hin næsto hervt. enn svmt flyði. þa byriaði Haralldr konvngr ferð sina at vinna borg ok lagði herinn við Stafnfvrðo bryggior. Enn fyrir þvi er konvngr hafði vnnit sva mikinn sigr við stora hofðingia ok ofrefli liðz. var allt folk hrætt ok orvæntiz motstǫðo. þa gerþo borgarmenn rað fyrir ser at senda boð Haralldi konvngi ok bioðaz i valld hans ok sva borgina. Var þetta allt syslat sva at svnnodag for Haralldr konvngr með ollum herinom til borgar ok setti þing vttan borgar. Enn borgarmenn komv til þings. ok iattaþiz allt folk vndir hlyðni við Haralld konvng ok fengo honom gisla. sonv tiginna manna sva sem Tosti iarl kvnni skil allra manna i þeirri borg. ok for konvngr vm kvelldit ofan til skipanna með sialfgervan sigr ok var allkatr. Var a kveþit þing snemma manadaginn i borginni. skylldi þa Haralldr konvngr skipa staðinn með rikismonnom ok gefa retto ok lén. þat sama kvelld eftir solarsetr kom svnnan at borginni Haralldr konvngr Gvðinason með ovigian her. hann reið i borgina at villd ok þokka allra borgarmanna. voro þa tekin oll borgarhlið ok allir vegir at engi skylldi niosnom koma til Norðmanna. var þessi herr vm nottina i staðinom.

Vppganga Haralldz konvngs.

97. Manadag er Haralldr Sigvrðarson var mettr at dagverðarmali. þa let hann blasa til landgongo. byr þa herinn ok skiptir liðino hverir

fara skvlu eða hverir eftir skvlu vera. Hann let vpp ganga i hverri sveit .ij. menn þar sem einn var eftir. Tosti iarl bio sig til vppgongo með Haralldi konvngi með sina sveit. enn eftir voro til skipagæzlu Olafr konvngsson. ok Pall ok Erlendr Orkneyia iarlar. ok Eysteinn orri son þorbergs Arnasonar er þa var agætaztr ok kærstr konvngi allra lendra manna. þa hafði konvngr heitið honom Mario dottvr sinni. þa var veðr forkvnnliga gótt ok heitt skin. Menn logðo eftir brynior sinar. enn gengv vpp með skiolldom ok hialmom ok kesiom. ok sverþom gyrðir. margir hofðo ok skot ok boga ok voro all[208]katir. Enn er þeir sottv i nand borginni reið moti þeim mikit lið. sa þeir ioreykinn ok vndir fagra skiolldo ok hvitar brynior. þa stoðvaði konvngr liðit. let kalla til sin Tosta iarl ok spvrði hvat liþi þat mvndi vera. Jarl svaraði. letz þyckia meiri ván at vfriþr væri. þa mællti konvngr. at þeir mvndi fyrst kyrro fyrir hallda ok forvitnaz vm herinn. þeir gerðo sva. ok var liðit þvi meira er nærr kom. ok allt var at sia sem a ismol eina sæi er vapnin glovðo.

Sent eptir liði Haralldz konvngs.

98. Haralldr konvngr Sigvrðarson mællti. Tokom nv gott rað nockvt ok vitrligt. þvi at ecki er at dyliaz við at ofriþr er. ok mvn vera kominn konvngr sialfr. þa svaraði iarl. þat er rað hit fyrsta at snva aftr til skipa sem hvatazt eftir liði varo ok vopnom. veitom þa viðtokv eftir efnom. enn at oðrom kosti latom skipin gæta vár. ok eigo þa ridarar ecki valld yfir óss. þa svaraði konvngr. Annat rað vil ek hafa at setia hina skiotvzto hesta vndir .iij. rǫskva drengi. ok riði þeir sem hvataz at segia liði varo man þa skiott koma óss liðveizla. þvi at enskir menn skvlu eiga van hinnar snarpozto hriðar helldr enn ver berim hinn lægra lut. þa bað iarl konvng raða þesso sem oðro. letz ok eigi vera giarn at flygia. þa let Haralldr konvngr setia vpp merki sitt Landeyðona. Frirekr het sa er merkit bar.

Haralldr konvngr scipaði fylking.

99. Siðan fylkti Haralldr konvngr liði sino. lét fylkinngina langa ok ecki þyckia. þa beygði hann armana aftr a bak sva at saman toko. var þat þa viðr hringr ok þyckr ok iafn ollum megin vtan. skiolldr við skiolld ok sva fyrir[1] ofan. enn konvngssveitin var fyrir vtan hringinn ok þar merkit. þat var valit lið. Enn i oðrom stað var Tosti iarl með sveit sina. ok hafði hann annat merki. Var þvi sva fylgt at konvngr

[1]) yfir *Cd.*

vissi at ridarar voro vanir at riða a riðlom ok þegar aftr. Konvngr segir at hans sveit ok iarls sveit skal þar fram ganga sem mest þarf. enn bogmenn várir skvlu þar vera með oss. enn þeir er fremstir standa skvlu setia spiotzhala sina i iorðina enn oddana fyrir briost riðorom ef þeir riða at. enn þeir er næstir standa seti þeir sina spiotzodda fyrir briost hestom þeirra.

Haralldr konvngr Gvðinason com svnnan.

100. Haralldr konvngr Gvðinason var þar kominn með her vvigian bæði ridara ok fotganganndi menn. Haralldr konvngr Sigvrðarson reið þa vm fylking sina ok skyniaði vm hvernig fylgt var. hann sat a svartom hesti blesottom. hestrinn fell vndir honom ok konvngr af fram. hann stoð vpp ok mællti. Fall er farar heill. þa [209] mællti Haralldr Gvðinason til Norðmanna þeirra er voro með honom. Kenndo þer þann hinn mikla mann er fell af hestinom við hinn blá kyrtil ok hinn fagra hialm. þat er konvngr sialfr sogðo þeir. Englakonvngr svaraði. Mikill maðr ok rikmannligr ok er vænna at nv se farinn at haminngio.

Viðrtal konga.

101. Ridarar .xx. riðo fram af þingamannaliði fyrir fylkinng Norðmanna ok voro albryniaðir ok sva hestar þeirra[1]. þa mællti einn riddarinn. Hvart er Tosti iarl i liðino[2]. Hann svaraði. Ecki er þvi at leyna. her mvnv þer hann finna. Enn mællti riðarinn. Haralldr konvngr broðir þinn sendi þer kveðio ok þav orð með at þv skylldir hafa griþ ok allt Norðimbraland með. ok helldr enn eigi vilir þv til hans hneigiaz. þa vill hann gefa þer þriþiong rikis sins allz með ser. þa mællti iarl. þa er nockvt annat boðit enn ofriþr ok svivirþing sem i vetr. hefði þa verit þetta boðit. þa væri margr maðr sa a lifi sem nv er davðr ok betr mvndi þa standa riki i Englandi. Nv tek ek þenna kost. eða hvat vill hann bioða Haralldi konvngi fyrir sitt starf. Ridarinn svaraði. Sagt hofr(!) hann þar nockvt fra hvers hann mvn vnna Haralldi konvngi af Englandi. siav fota rvm eða þvi lengra sem hann er hæri enn aðrir menn. þa mællti iarl við Haralld konvng Sigvrðarson at hann skylldi bvaz til orusto. Annat skal sátt at segia með Norðmonnom enn Tosti iarl fari i vvina flock Haralldz konvngs Sigvrðarsonar þa er hann skal beriaz i Englandi vestr. helldr skvlom ver taka eitt rað allir senn deyia með sæmð eða fa England með sigri. Riðo þa aftr riddarar. þa mællti Haralldr Noregs konvngr við iarl. Hverr var þessi enn malsnialli maðr. þa svaraði iarl. þat var Haralldr konvngr Gvðinason.

[1]) þeirrar *Cd.* [2]) liðina *Cd.*

þa mællti Haralldr Noregs konvngr. Oflengi voro ver þesso leyndir. þeir voro sva komnir fyrir lið vart at eigi mvndi þessi[1] Haralldr kvnna at segi banaorð várra manna. þa svaraði iarl. Sátt er þat herra. ovarliga for slikr hofðinngi. ok vera matti sva sem þer segit. sa ek þat at hann villdi mer griþ bioða ok riki mikit. enn ek væra banamaðr hans ef ek segða til hans. vill ek helldr at hann se minn banamaðr enn ek hans. þa mællti Haralldr Noregs konvngr til sinna manna. Litill maðr var þessi ok stoð stinnliga i stigreip. Sva segia menn. at Haralldr Noregs konvngr qvað þa visv þessa.

Fram gongo vér
i fylkinngo
bryniolꜹsir
vndir blár eggiar.
hialmar skina
hefkaða ek mina
þo liggr skrvð vart
at skipom niðri.

Emma het brynia hans. hon tok a mitt bein honom ok sva sterk at alldri hafði vapn a fest. þa mællti konvngr. þetta er illa kveðit ok mvn verþa at gera aðra visv [210] betri. þa qvað hann viso þessa.

Krivpom ver fyrir vapna
valteigs brꜹkon eigi
sva bꜹð hilldr at hialldri
halldorð i bvg skialldar.
hátt bað mig þar er mættvz
menskorð bera forðom
hlackar iss ok hꜹsar
hialmstofn i gny malma.

þa qvað ok þioðolfr.

Skalka ek fra þótt fylkir
falli sialfr til vallar
gengr sem gvð vill vngom
grams erfingiom hverfa.
skinnat sól a synni
snarraðz enn þa baða
Haralldz ero hꜹkar geyrvir
hefnendr konvngs efni.

Vpphaf orusto.

102. Nv hefr vpp orusto. ok veita enskir menn atreið Norðmonnom. varþ viþrtakan horð. enn vhægt varþ enskom monnom at riða a Norðmenn fyrir skotum. riðo þeir i hring vm þa. Varþ þa fyst lꜹs orusta meðan Norðmenn helldo vel fylking. Enn enskir menn riðo at hart ok þegar fra þeim er þeir fengo ecki at gert. Ok er Norðmenn sa at þeim þotti blꜹtliga at riðit. þa sotto þeir at þeim ok villdo reka flottann. Enn er þeir hofðo brvgðit skialldborginni. þa riðo enskir menn at þeim ollum megin ok baro a þa spiot ok skot. Enn er Haralldr konvngr Sigvrðarson sa þat. þa geck hann fram i orusto þar sem mestr var vapnabvrðrinn. Var þa(r) þa hin harþazta orusta. ok fell mikit lið af hvaromtveggiom. þa varð Haralldr konvngr Sigvrðarson

[1]) þessa *Cd.*

sva oðr at hann hliop allt fram or fylkinngonni ok hio baðom hondom. hellt þa hvartki við honom hialmr ne brynia. stvcko fra allir þeir er næstir honom voro. Var þa við sialft at enskir menn mvndo flyia. Sva segir Arnorr iarlaskalld.

Hafði briost ne bifðizt
bꜹðsnart konvngs hiarta
i hialmþrimo hilmir
hlitstyggr fyrir ser litið.
þars til þengils heriar
þat sa herr at skatna
bloðvgr hiorr ens bárra
beit dꜹglinnga hneitis.

Fall Haralldz konvngs Sigvrðarsonar.

103. Haralldr konvngr Sigvrðarson var lostinn ꜹro i ostinn. þat var hans banasár. fell hann þa ok oll sv sveitin[1] er fram hafði gengit með honom. nema þeir er aftr hopvðo ok helldo þeir merkino. Varþ þa enn hinn harþazti bardagi. Geck þa Tosti iarl vndir konvngsmerkit. Toko þa hvarirtveggia at fylkia annat sinn. ok varþ þa miog long dvꜹl a orustvnni. þa qvað þioðolfr.

Olld hefir afrað golldit
illt nv qveð ek her stilltan
bꜹð þessa fꜹr þioðom
þarflꜹst Haralldr ꜹstan.
sva lꜹk siklings æfi
sniallz at ver erom allir
lofðvngr beið hinn leyfði
lifs grand i stað vandom.

Enn aðr saman sigi hinn siðarri orustan. þa bꜹð Haralldr konvngr Gvðinason griþ Tosta iarli broðvr sinom ok þeim monnom oðrom er þa lifðo eftir af Norðmonnom. Norðmenn æpto allir senn ok sꜹgðo sva at fyrr skylldi hverr [211] falla of þveran annan enn þeir gengi til griþa við enska menn. æpto þa heróp. tokz þa orusta annat sinn. Sva segir Arnorr iarlaskalld.

Egi varþ ens ygia
ꜹðligr konvngs dꜹði
hlif þótt hlenna svæfi
hoddom roðnir oddar.
helldr kvrv meirr hins millda
milldings enn griþ villdi
vm folksnaran fylki
falla liðzmenn allir.

(Orrahrið.)

104. Eysteinn orri kom i þvi bili fra skipom með þvi liði er honom fylgði. voro þeir albryniaðir. fær þa Eysteinn orri merkit Landeyðona. Varþ nv orusta hit þriþia sinn ok var sv hin snarpazta. fello þa miog enskir menn. ok var við sia(l)ft at þeir mvndo flyia. Sv orusta var kꜹllvð Orrahriþ. þeir Eysteinn hofðo farit sva akafliga fra skiponom at þeir voro fyrr sva moðir at naliga voro þeir vfærir. aðr enn þeir

[1]) sveitiɴ *Cd.*

kvæmi til orustonnar. enn siðan voro þeir sva óþir. at þeir hlifðo ser ecki meðan þeir matto vpp standa. At lyctom steyptoz þeir af bringabrynionom. var þa enskom monnom hægt at finna hꜹggstað a þeim. enn svmir sprvngo með ollo ok dó vsarir. fell naliga allt stórmenni Norðmanna. þetta var hinn efra luta dags. Var þat enn sem ván var at þar voro eigi allir iafnir. flyðo margir þeir er sva komvz vndan. gerði ok myrkt vm kvelldit aðr lokit væri ollom manndrapom.

(Frá Styrkári stallára.)

105. Styrkarr stallari Haralldz konvngs Sigvrðarsonar komz brꜹt. hann var agætr maðr. hann feck einn (hest) ok reið i brót. Vm kvelldit gerþiz a vindr kalldr. enn Styrkarr hafði ecki klæða fleira enn skyrto eina. ok hialm a hꜹfði ok sverþ i hendinni bert. honom svalaði er hann bratt af ser mæþinni. þa kom a moti honom vagnkarl einn. ok var i kꜹsvnngi foðrvðom. þa mællti Styrkarr. Villtv selia kꜹsvnginn bondi. Eigi þer segir hann. þv mvnt vera Norðmaðr. kenni ek mal þitt. Styrkarr mællti. Ef ek em Norðmaðr hvat villtv þa. Bondi svaraði. Ek vil drepa þig. enn nv er sva illa at ek hefi ecki vapn þat er nytt se. þa mællti Styrkarr. Ef þv mátt mig eigi drepa bondi þa skal ek freista ef ek mega drepa þig. Reiðir vpp sverþit ok setr a hals honom. sva at af fꜹk hꜹfvðit. tok siðan kꜹsvnnginn ok hliop a hest sinn ok for til strandar ofan.

(Frá Vilhjálmi bastarði.)

106. Vilhialmr bastarðr Rvðoiarl spyrr andlat Jadvarþar konvngs frænda sins ok þat með at þa var til konvngs tekinn i Englandi Haralldr Gvðinason ok hafði tekit konvngsvigslu. Enn Vilhialmr þottiz betr kominn til rikis i Englandi enn Haralldr fyrir frændsemis sakir við Jadvarþ konvng. þat var ok með at hann þottiz eiga at giallda Haralldi fyrir svikræði er hann hafði slitit [212] einkamalum við dottvr hans. Ok af ollu þesso saman dro Vilhialmr her saman i Norðmandi ok hafði allmikit fiolmenni ok gnogan skipakost. þann dag er hann reið or borginni til skipa sinna ok hann var kominn a hest sinn. þa geck kona hans til hans. ok villdi[1] tala við hann. Enn er hann sa þat. lꜹst hann með hælinom til hennar ok setti sporann fyrir briost henni. sva at a kafi stoð. fell hon við ok feck þegar bana. enn iarl reið til skips. For hann með herinom vt til Englandz. þar var með honom Otta erkibyskvp broðir hans. Enn er iarl kom til Englandz. þa heriaði hann ok lagði vndir sig landit hvar sem hann for. Vilhialmr iarl var hveriom manni

[1]) villda *Cd.*

meiri ok sterkari ok goðr riddari. hinn mesti hermaðr ok allgrimr. hinn vitrazti ok kallaðr eoki tryggr.

(Fall Haralds konungs Guðinasonar.)

107. Haralldr konvngr Gvðinason lofaði bratferð Olafi Haralldzseyni ok þvi liði sem eftir var með honom. enn Haralldr konvngr sneri þa svðr a England með her sinn. þvi at hann hafði þa spvrt at Vilhialmr iarl for svnnan a England með lið mikit ok lagði landit vndir sig. þar voro þa með Haralldi konvngi bræðr hans Sveinn. Gyrðr. Valþiofr. Fvndr þeirra Haralldz konvngs ok Vilhialms iarls varþ svðr við Helsingiapórt. varþ þar orusta mikil. þar fell Haralldr konvngr Gvðinason ok Gyrðr iarl broðir hans ok mikill luti liðz þeirra. Þat var .xix. nottvm eftir fall Haralldz konvngs Sigvrðarsonar. Sveinn iarl komz a flotta vndan. ok sið vm kvelldit mætti iarl sveit nockvrri af Vilhialms monnom. Enn er hann sa lið iarls flyði hann vndan a eikiskog nockvrn við .c. manna. Vilhialmr(!) iarl let leggia elld i skoginn ok brenna vpp allt saman. Sva segir þorkell hamarskalld i Valþiofsflocki.

Hvndrat let i heito
hirðmenn iofvrs brenna
soknar yggr enn seggiom
sviðokvelld var þat elldi.
frett er at fyrðar knátto
flagðvigge vnd kló liggia
imleitom feckzt ata
ælblackr við hræ Fracka.

(Dráp Valþjófs jarls.)

108. Vilhialmr let sig taka til konvngs i Englandi. Hann sendi boð Valþiofi iarli at þeir skylldi sættaz. ok selr honom griþ til fvndar sins við fa menn. Enn er iarl kom a heiðina fyrir norðan Kastalabryggio. þa komv a moti honom tveir ármenn Vilhialms konvngs með sveit manna. ok toko hann ok settv i fiotvr. ok siðan var hann hæggvinn ok kalla enskir menn hann helgan. Sva segir þorkell.

Vist hefir Valþiof hræstan
Vilhialmr sa er ræð malma
hinn er haf skar svnnan
hællt i trygð vm véltan.
satt er at sið mvn letta
snarr elþrimo barri
deyr eigi milldingr mærri
manndrap a Englandi.

Vilhialmr var siðan konvngr a Englandi .xxi. vetr ok hans afkvæmi iafnan siðan.

(Ferð Ólafs Haraldssonar af Englandi.)

109. Olafr son Haralldz konvngs Sigvrðarsonar hellt liði sino brót af Englandi ok sigldi ýt af Hrafnseyri. ok kom of hæstið til Orkneyia.

ok voro þar þa*v* tiþindi [213] at Maria dottir Haralldz konvngs Sigvrðarsonar hafði orðit braþda*v*ð þann sama dag ok a þeirri stvndo er Haralldr konvngr fell a Englandi. Olafr dvalþiz þar vm vettrinn. Enn eftir of svmarit for hann a*v*str til Noregs. var hann þar til konvngs tekinn með Magnusi broðvr sinom. Ellisif drottning for vestan með Olafi stivpseyni sinom ok Jngigerþr dottir hennar. þa kom ok vestan of haf Skvli er siðan var konvngs fostri ok Ketill krocr broðir hans. þeir voro baðir ga*v*fgir menn ok kynstorir ok baðir forvitri. voro þeir hinir kærsto Olafi konvngi. For Ketill krocr norðr a Halogaland. fecc Olafr konvngr honom gótt kvanfang. ok er fra honom komit mart stormenni. Skvli konvngsfostri var ska*v*rongr mikill. manna friþaztr synom. hann gerþiz forstiori i hirð Olafs konvngs ok talaði a þingom ok reð ollum landraðom með konvngi. Olafr konvngr ba*v*ð at gefa Skvla fylki eitt i Noregi. þat er hann keyri. með ollum tollum ok gæðom. Skvli þakkaði honom boð sitt. ok letz vilia beiða af honom annarra luta. fyrir þvi ef konvngaskipti verþr. kann vera at rivfiz giofin. ek vil segir hann þiggia af þer nockvrar eignir þær er liggia nærr ka*v*pstoðom þeim er þer sitið herra. Konvngr iatti honom þesso ok gaf honom iarðir a*v*str við Konvngahello. ok við Oslo. ok við Tvnsberg. við Borg ok við Biorgyn ok norðr við Niðaróss. þær voro naliga hinar bezto eignir i hveriom stað. hafa þær eignir siðan legit vndir hans ættmenn. Olafr konvngr gipti honom frændkonv sina Gvðrvno Nefsteinsdottvr. Moðir hennar var Jngiriðr dottir Sigvrþar konvngs syr ok Asto. Son þeirra Skvla ok Gvðrvnar var Asolfr a Reini. hann atti þorv dottvr Skopta Avgmvndarsonar. Son þeirra Asolfs var Gvthormr a Reini faðir Barðar foðvr Jnga konvngs ok Skvla hertoga.

(Vestan flutt lík Haralds konungs.)

110. Einom vettri eftir fall Haralldz konvngs Sigvrðarsonar var flvtt vestan af Englandi lik hans ok norðr til Niðaróss ok var jarðaðr i Mariokirkio þeirri er hann let gera. Var þat allra manna mal at Haralldr konvngr hafði verit vmfram aðra menn at speki ok allri raðsnilld. hvart er hann skylldi til taka skiott eða gera langt rað fyrir ser eða oðrom. Hann var allra manna vapndiarfaztr ok sigrsæll sva sem ritað var vm hrið. Sva segir þioðolfr.

Aræðis na*v*t eyðir
aldyggr Selundbyggia
hvgr ræðr halfom sigri
Haralldr sannar þat manna.

(Frá Haraldi konungi.)

111. Haralldr konvngr var friþr maðr synom ok tigvligr. bleikt hár ok skégg. ok hafði langa kanpa. ok nockvrv ofarr onnvr brvnin enn onnvr. miclar hendr ok fætr ok vel vaxit hvartveggia. fim alna er háttmal hans. hann var grimr ovinom ok refsinngasamr vm allar mótgerþir. Sva segir þioðolfr.

Refsir reyndan ofsa
raðgegn Haralldr [214] þegnom
hyck at hilmis reckar
halldi vpp þvi er vallda.
sverþz hafa slikar byrðar
sannz nytr hverr við annan
Haralldr skiptir sva heiptom
hliotendr er ser briota.

Haralldr konvngr var agiarn til rikis ok allra farsæligra eigna. hann var storgiofvll við vini sina. Sva segir þioðolfr.

Mork let veitt fyrir verka
veckianndi mer sneckio
hann lqtr hylli sinnar
hialldrs tilgerþir vallda.

Haralldr konvngr (var) þa fimtøgr er hann fell. Ongar frasagnir hofom ver merkiligar fra vpprvna hans fyrr enn hann var .xv. vetra. þa er hann var a Stiklastoðom i orusto með Olafi konvngi broðvr sinom. Enn siðan lifði hann .xxxv. vetra. enn alla þa stvnd varþ honom alldri i millom aga ok vfriþar. Hann flyði alldri or orusto. enn oppt leitaði hann ser farborða við ofrefli liðz er hann atti iafnan við. Allir menn sogðo þat þeir er honom fylgðo i orusto ok hernaði. at þa er hann var staddr i miclum haska ok bar skiott at hondom. at þat rað mvndi hann vpp taka. sem allir sa eftir at vænazt hafði verit at hellzt mvndi lyða.

(Samjafnaðr Haralds konungs ok Ólafs konungs.)

112. Halldor son Brynio(l)fs vlfallda. hann var vitr maðr ok hofðingi mikill. hann mællti sva þa er hann heyrði ræðvr manna. at menn misiofnoðo miog skaplyndi þeirra bræðra Olafs konvngs helga ok Haralldz konvngs. Halldorr sagði sva. Ek var með þeim baðom bræðrom i kærleikom miklum. ok var mer hvarstveggia skaplyndi kvnnigt. fann ek alldri .ij. menn skaplikari. þeir voro baðir vitrir ok vapndiarfir. enn agiarnir til fiar ok rikis. riklyndir. ecki alþyðligir. stiornsamir ok refsingasamir. Olafr konvngr brøt landzfolk til kristni ok rettra siða. enn refsaði grimliga þeim er døfheyrðoz við. þolþo landzmenn honom eigi réttdæmi. ok reisto her moti honom. ok felldo hann a eigo sinni sialfs. varþ hann af þvi heilagr. Enn Haralldr heriaði ser til frægðar ok rikis. ok brøt allt folk vndir sig þat er hann matti. ok fell hann a annarra

konvnga eigo. Baðir voro þeir bræðr hversdagliga siðlatir ok veglatir. þeir voro ok viðfa/rlir ok elionarmenn miclir. ok vrðo af sliko við-frægir ok agætir.

(Dauði Magnús konungs.)

113. Magnus konvngr son Haralldz konvngs reð fyrir Noregi hinn fyrsta vetr eftir fall Haralldz konvngs. Enn siðan reð hann landi .ij. vetr með Olafi konvngi broðvr sinom. voro þeir þa .ij. konvngar yfir Noregi. hafði Magnus konvngr hinn neyrðra luta landz. enn Olafr kon-vngr hinn eystra lut. Magnus konvngr atti son er Hakon het. hann fostraþi Steigarþorir. var hann hinn mannvænsti maðr. Eftir fall Haralldz konvngs Sigvrðarsonar sagði Sveinn Danakonvngr at slitið væri friþi meðal Norðmanna ok Dana. talþi eigi lengr verit hafa friþ settan. enn þeir lifði baðir Haralldr ok Sveinn. Var þa ýtboð i hvarotveggia rikino. hofðo seynir Haralldz konvngs almenning fyrir Noregi at liði ok skipom. enn Sveinn konvngr for s(v)nnan með Danaher. Foro þa [215] sendi-menn milli þeirra ok baro sættarboð. sogðo Norðmenn at þeir villdo annathvart hallda hina sa/mo sætt. sem fyrr var gor. eða beriaz at oðrom kosti. þvi var þetta kveðit.

Varþi ognarorðom
Olafr ok friþmalom
iorð sva at engi þorði
allvallda til kalla.

Sva segir Steinn Herdisarson.

Sina mvn fyrir Sveini
soknstrangr i ka/pangi
þar er heilagr gramr hvilir
hann er rikr iofvrr bannar.

ætt sinni mvn vnna
Olafr konvngr hala
Vlfs þarfat þvi arfi
allz Noregs til kalla.

J þessom stefnoleiðangri var sætt ger milli konvnga. enn friþr millum landa. Magnus konvngr feck vanheilinndi. reformasótt. ok la i þeirri sott nockvra hriþ. hann andaþiz i Niðarosi ok var þar iarðaþr. hann var vinsæll konvngr af allri alþyðo.

þorgisl het maðr ok var kallaðr hastaði. hann var kyniaðr af þeim bæ er heitir Hastoðom i Noregi. hann var fostri Haralldz konvngs Sigvrð-arsvnar ok var með honom þar til er fell hinn helgi Olafr konvngr a Sticlarstoðom. Ok er lokit var bardaganom skilþiz Haralldr konvngr við þorgisl hastaða fostra sinn ok varþ ecki vart við hann langan tima.

Enn er Haralldr hafði lengi raðit fyrir Noregi. atti hann bardaga agætan við Svein konvng Vlfsson fyrir Nizi sem fyrr segir. Ok eftir bardagan siglir Haralldr konvngr ꜹstan með landi. Enn er hann kom fyrir Lista. þa sa þeir .ij. menn a bati. annarr þeirra gamall ok skollottr ok var þo maðrinn miog nattvrligr. sa sat við vað ok fiskti nockvt sva. enn sa er við anndofit sat var mikill maðr ok vænn synom. Hinn þriþi var vppi a bergino ok brenndi þara. þessir menn heilsa vel konvngi. ok tok konvngr qveðio þeirra. Konvngr mællti. Kanatv nokkvt at yrkia karl. Hann svaraði. Ek ætla litið vm þat. Yrkiom þa nokkvt segir konvngr. ok man ek fyrst kveða. þa qvað hann visu.

Hiogga(!) harðla dyggvir
hirðmenn Dani stirða
sotti ferð a flotta
fram enn þat var skommo.
fyrr var hitt at fiarri
fostrlandi rꜹð ek branda
sverþ i Serkia garði
sꜹng enn þat var longv.

Kveðit hér eftir sagði konvngr. ok hafit eitt niðrlag ok eina hvilld sem ek hefi haft. Karl mællti. Sva at eins er visa þessi kveðin at vel ma kveða aðra eftir. Ek a nv sagði þioðolfr skalld. hann var þa með konvngi þar. Hann qvað.

Milldingr rꜹð af moði
mot hart var þar spiota
Dꜹnom voro goð geira
grꜹmm enn þat var skꜹmmo.
setti niðr a slettv
Serklandi gramr merki
stoð at stillis raði
stong enn þat var longo.

Nv attv karl segir konvngr. [216] Karl fiskti þa lyso. enn aðr hafði hann fiskt longo. þa kvað karl visv.

Fýss bra ek alldri yso
attag fang við longo
vann ek of hofði hennar
hlꜹmm enn þat var skommo.
giorr hafðag gvlli vafðan
dvði dꜹrr i bloði
drengr var þat fyrir lengra.

Nv a þessi hinn vngi maðr segir konvngr. Hann let lꜹst• andofit ok kastaði yfir sig vásstakkinom. Hinn vngi maðr kvað.

Fer ek i vanda verio
ver nꜹð of mer snꜹðom
kꜹsvngr fær vist i vasi
vꜹmm enn þat var skommo.
enndr var hitt at hrvndi
hringkofl of mig innga
gꜹgl baro sig sára
svꜹng enn þat var longo

þessi maðr er salltið brenndi heyrði kveðskapinn. Konvngr mællti. Nv attv maðr a bergino. Hann qvað.

Brenndom brvk a sandi
bꜹð ek hyr þara rꜹðom
reyk svælan tok rivka
rꜹmm enn þat (var) skommo.

enn fyrir England svnnan
oð hestr vnd mer festa
ristin skalf i rostv
rꜹng enn þat var longo.

Þa qvað Þioðolfr.

Vig let Vinda mygir
virðom kvnn of vnnit
gerðiz geira harðra
glꜹmm enn þat var skommo.
enn fyrir Serkland svnnan
snarr þengill hio drengi
kvnni gramr at gvnni
gꜹng enn þat var longv.

Konvngr mællti. Hofom heilir kveðit. eða hverr (er)tv karl. Hann svaraði. Ek heiti Þorgisl hastaði. Konvngr fagnaði vel fostra sinom. Enn þetta voro seynir hans hinir vngo menn er þar voro með honom. Voro þeir siðan allir með konvngi ok fellu með honom a Englandi.

(Frá Ólafi kyrra.)

Olafr var einn konvngr yfir Noregi eftir andlat Magnus konvngs broðvr sins. Olafr var mikill maðr a voxt ok vel vaxinn. Þat er allra manna sꜹgn. at engi maðr hafi set fegra mann eða tigu-ligra synom. hann hafði gvlt hár ok for afar vel. biartan likam ok eygðr manna bezt. limaðr uel. famálugr iafnan ok litt talaðr a þingom. glaðr við ꜹldryckio ok malreitinn. bliðmælltr. friþsamr meðan hans riki stoð. Sva segir Steinn Herdisarson.

Lond vill þengill þrǫnda
þat likar vel skotnvm
oll við ærna snilli
eggdiarfr i friþ leggia.
hvgnar þioð þat er þegna
þrályndr til friþmala
kvgar Engla ǫgir
Olafr borinn solu.

Gert hasæti vm þveran pall.

2. Þat var forn siðr i Noregi at konvngs hasæti var a miðiom langpalli. var ꜹl vm elld borit. Enn Olafr konvngr let fyrst gera sitt hasæti a þverpall. hann let ok fyrstr geyra ofnstofvr ok strá golf vm vetr sem of svmar. Vm daga Olafs konvngs hofvzt miog kꜹpstaðir i Noregi. enn svmir settvz at vpphafi. Hann setti kꜹpstað i Biorgvin. gerþizt þar bratt mikit setr ꜹðigra manna ok tilsiglingar kꜹpmanna af oðrom londom. hann let reisa af grvndvelli Kristzkirkio hina miklo steinkirkio ok var at henni litið gert. enn hann let algera trekirkiona. Hann let setia mikla gilldi i Niðarósi. ok morg onnvr i kꜹpstoðom. enn aðr voro hvirfingsdryckior. þa var Bæiarbót hin mikla hvirfings-klucka i Niðarosi. Hvirfingsbræðr letv gera Margretarkirkio. A dꜹgom

Olafs konvngs hofvzt skytningar ok leiðzlodryckior i ka/pstoðom. ok toko menn vpp svndrgerþir. hofðo drambhosvr lerkaðar at beini. svmir spentv gvllhringom of leggi ser. svmir hofðo dragkyrtla laðz at siðo. ermar .v. alna langar ok sva þra/ngvar at draga skylldi með handtvgli ok lerka allt at oxl vpp. hafir scuar ok allir silkisa/maðir. enn svmir gvlllagðir. Margar aðrar svndrgeyrðir voro þa.

Olafr konvngr samði hirðsiðo.

3. Olafr konvngr hafði þa hirðsiðo[1] at hann let standa fyrir borði sino skvtilsveina ok skenkia ser af borðkerom ok sva ollum tignom monnom þeim er at hans borði sáto. Hann hafði ok kertisveina. þa er kertom helldo fyrir borði hans. ok iafnmorgom sem tignir menn sato vpp. þar var ok stallara stoll vtarr fra trapizo. er stallarar sato a ok gæþingar. ok horfðo innar i mót hasætino. Haralldr konvngr ok aðrir konvngar fyrir honom voro vanir [220] at drecka af dyrshornom. ok bera ol vm elld. ok drecka minni a þann er honom syndiz. Sva segir Stvfr skalld.

Vissa ek hilldar hvessi
hann var nytztr at kanna
af goðom byr griðar
gagnsælan mer fagna.

þa er bloðstaða bræðir
ba/gom grimr at Ha/gi
giarn með gyllto horni
geck sialfr a mig drecka.

Vandat vm liðsfiolþa konvngs.

4. Olafr konvngr hafði .c. hirðmanna ok .lx. gesta ok .lx. hvskarla. þeirra er flytia skylldo at garðinom þat er þvrfti eða starfa aðra luti þa er konvngr villdi. Enn er bændr spvrðo konvng þess. hvi hann hefði meira lið enn log stoðo til hinna fyrri konvnga þa er hann for a veizlor þar sem bændr gerðo moti honom. konvngr svaraði sva. Egi fæ ek betr styrt rikino ok eigi er meiri ogn af mer enn feðr minom. þott ek hafa halfo fleira lið enn hann hafði. enn engi pynding gengr mer til þessa við yðr. ok eigi þat at ek vilia þyngia kosti yðrom.

Andlat Sveins konvngs Alfifosonar(!).

5. Sveinn konvngr varþ sottda/þr .x. vettrvm eftir fall Haralldz Sigvrðarsonar. þar næst var Haralldr hein konvngr i Danmork .iiij. vetr. þa Knvtr Sveinsson .vij. ok er hann sannheilagr. þa Olafr Sveinsson .viij. vetr. þa Eirikr goði Sveinsson .viij. vetr. Olafr Noregs konvngr feck Jngigeriþar dottvr Sveins Danakonvngs. enn Olafr Danakonvngr

[1]) hirðsiða *Cd.*

feck Jnngigerþar dottvr Haralldz konvngs systur Olafs Noregs konvngs. Olafr konvngr Haralldzson. enn svmir kolloðo Olaf kyrra enn margir Olaf bonda. gat son við þorv Jonsdottvr er Magnus het. hann var friþr synom ok allmannvænn. ox hann vpp i hirð konvngs. Olafr konvngr let gera steinmvsteri i Niðarosi ok setti i þeim stað. sem fyrst hafði verit iarðat lik Olafs konvngs. var þar yfir sett alltarit sem gra*v*ptr konvngs hafði verit. þar var vigð Kristzkirkia. var þa ok þannig flutt skrin Olafs konvngs ok sett þar yfir alltari. vrðo þa þar margar iartegnir. Enn annat svmar eftir at iafnlengð þess er kirkian var vigð. þa var þar allfiolment. þat var Olafsva*v*ko aptan at blindr maðr feck þar syn sina. Enn sia(l)fan messodaginn. þa er skrin ok heilagr domr var vt borinn ok niðr sett i kirkiogarþi sem siðr ok vandi var til. þa feck sa maðr mal sitt er lengi aðr hafði malla*v*ss verit ok sa*v*ng þa lof gvði ok hinom helga Olafi konvngi með miklo tvngobragði. Kona var hinn þriþi maðr er þannig hafði sótt af Sviþioðo a*v*stan. ok hafði i þeirri ferð þolat mikla na*v*ð enn þo treystiz hon gvðs miskvnn. Hon var leidd sionla*v*s i kirkio at messo vm daginn. ok fyrr enn tiðom var lokit sa hon baðom a*v*gom ok var þa skygn ok biarteyg. enn aðr hafði hon blind verit .xiiij. vetr. ok for hon þaðan með haleitom fagnaði.

Sagt fra hæð þeirra langfeðga.

6. [221] Olafr konvngr kyrri var manna hæstr. Var þar mark gert of hæð þeirra þriggia langfeðga. Haralldz konvngs. Magnus berfætz. Olafs konvngs kyrra. a Mariokirkio i ka*v*pangi þeirri er Haralldr konvngr let gera. við dyrnar a steinvegginom. var klappaðr kross þar sem Haralldi konvngi var hægt at kyssa a. ok annan Olafi. þriþi var neðarst. ok allra iafnlangt i milli. Magnus var allra manna kvrteisaztr. Vm daga Olafs konvngs var mikit ár i Noregi ok margfolld gæzka. ok vm engis mannz æfi var iafngótt i Noregi sem hans. siðan er var Haralldr konvngr harfagri. Olafr konvngr skipaði þeim malom morgvm til vægðar er faðir hans hafði með freko reist ok halldit. Hann var milldr af fe. enn fast hellt hann rikino. ok olli þvi vit hans. ok þat með at hann sa hvat konvngdominom gegndi ok hæfði. ok ero morg goð verk hans at telia. J þvi ma marka hver hans gæzka hefir verit ok astsemð við lyðinn. er hann mællti dag nockvrn i micla gilldi. var hann þa kátr ok i goðo skapi. þa mællto menn hans. Herra fa*v*gnvðr er oss a er þer erot sva katir. Hann svaraði. Nv skal ek katr vera er ek se gleði a lyð minom ok frelsi. ok sit ek i samkvndo þeirri er helgvt er hinom helga Olafi konvngi fa*v*ðvrbroðvr minom. A da*v*gom fa*v*ðvr mins var

þessi lyðr vndir aga miklum ok otta. ok falu flestir gvll sitt ok gersimar. enn ek se nv a hveriom skina þat er a. ok er yðart frelsi min gleði. Var nv ok kyrt vm hans daga fyrir orustom. ok friþaði hann fyrir ser ok lyðnom vtanlendis. ok stoð þo hans nagrannom mikil ogn af honom þótt hann vęri hógværr. Sva sem skalldit segir.

Varði ognarorðom
Olafr ok friþmalum
iorð sva at engi þorði
allvallda til kalla.

Olafr konvngr var vinr Knvtz Danakonvngs. For Knvtr konvngr til motz við hann. ok hittoz i Elfinni. þar sem konvnga stefna var forn. Talar þa Knvtr konvngr at hann villdi at þeir gerði her vestr til Englandz. sliks sem þeir atto at hefna. Olafr konvngr at vpphafi ok sva Danakonvngar. Ger nv annathvart segir Knvtr konvngr at ek mvn fa þer .lx. skipa ok geyrz þv hofðingi fyrir. eða ella mvn ek geraz hofðingi fyrir ok fa þv mer .lx. skipa. Olafr konvngr svaraði. þetta mal er þer ræðit Knvtr konvngr er mer skapfellt. enn þat er miog oiafnt. þer frændr hafit meiri gipto borit til þess at vinna England með framkvæmð. sva sem var Knvtr konvngr hinn riki. er nv likligt at þat mvni yðr ællgengt. enn þa er Haralldr konvngr Sigvrðarson for til Englandz feck hann bana. eyddiz þa Noregr sva at mannvali at eigi hefir sliks kostr verit siðan i landino. var sv ferð agætliga bvin ok gafz nv sem þer vissvt. Nv kann ek [222] at ætla mitt rað hverso myclo ek em vanfærri at geraz hofðingi fyrir. ok vil ek yðr til kiosa at þer farit með minni eflinngo. Ok fec honom .lx. stórskipa með agætvm bvnaði ok travsto liði ok setti fyrir hofðingia sina lenda menn. ok var þat mællt at stormannliga væri til fengit. Ok sva er sagt i Knvtz sogo. at Norðmenn einir rvfo eigi leiðangrinn. þa er saman var kominn. ok Danir biðo eigi. ok virði þat Knvtr konvngr við Norðmenn ok gaf þeim leyfi at fara i kavpferþir hvert er þeir villdi ok sendi Noregs konvngi dyrðligar giafir fyrir sitt liðsinni. enn hann lagði a Dani reiði ok mikit fegialld her fyrir.

Fra visindamanni.

7. þat barst at eitt svmar. þa er menn Olafs konvngs hofðo saman dregit landskylldir hans. (at) konvngr fretti hvar þeim væri bezt fagnat. þeir sogðo þat vera i eino fylki konvngs. þar er einn sa gamall bvandkarl segia þeir er veit fyrir marga luti ok hofom ver hann spvrt margs. ok hefir hann ýr leyst. ok þat hyggiom ver at hann kvnni fvgls

rꜹddo. Konvngr mællti. Með hvat farit þer. slikt er hegomi mikill. Ok þat berr at eitt sinn er konvngr ferr fyrir land fram. ok mællti er þeir sigldo of svnd nockvr. Hvat bygðom er her a land vpp. þeir svꜹroðo. Fra þesso fylki sogðo ver herra at óss vęri her bezt fagnat. Konvngr mællti. Hvat hvsi er þat er her stendr hia svndino. þeir svara. þat hvs a sa hinn froþi maðr er ver sꜹgðom þer fra. Ok sa þeir eitt hross hia hvsino. þa mællti konvngr. Farit nv ok takit hrossit ok drepit. þeir segia. Eigi viliom ver gera honom skaða herra. Konvngr mællti. Ek vil raða. hꜹggvit af hꜹfvð af hrossino. ok latið eigi bloðit koma niðr. berit v́t a skip mitt hrossit. farit siðan eftir karli ok segit honom ecki til. ok lif yðart mvn við liggia. Siðan gera þeir sva ok segia karli konvngs eyrinndi. Ok er hann hittir konvng. þa mællti konvngr. Hverr a iorð þa er þv byr a. Hann svaraði. þer eigit herra ok takit leigvr af. Konvngr mællti þa. Seg oss leið fram fyrir landit. þer mvn kvnnigt vera. Hann gerði sva. Oc er þeir róa. flygr kraka ein fram vm skipit ok lætr illiliga. Bondi litr til. Konvngr mællti. þicki þer nockvrs vm vert. Sva er vist segir hann. þa flygr onnvr kraka yfir skipit ok skræktir. þa gair bondi eigi at roa. verþr arin lꜹs i hendi honom. þa mællti konvngr. Miog ihvgar þv bondi[1] krakvna eða þat er hon segir. Bondi mællti. Herra nv er mer grvnr a. Ok hit þriþia sinn flo kraka ok let sv verst ok legzt nær at skipino. Enn bondi stendr þa vpp i moti ok gair eigi roðrar. Konvngr mællti. Mikils þicki þer nv vm vert bondi. eða hvat segir hon nv. Bondi svaraði. þat er olikligt er [223] at ek vita eða hon. Konvngr mællti. Seg nv. þa qvað bondi.

Segir vetrgomvl
veit ecki sv
segir tvęvetr
trvi ek eigi at helldr.
enn þrevetr segir
þickira mer likligt.
qveþr mig roa
a merar hofði
enn þig konvngr
þiof mins fiar.

Konvngr mællti. Hvat er nv bondi. villtv segia mig þiof. Siðan gaf konvngr honom goðar giafir ok vpp landskylldirnar allar. Sva segir Steinn.

Gefr áttstvðill iofra
ꜹrr ok steinda knorro
hann vill hneyggvi sinnar
hábrynioð skip synia.
þioð nytr Olafs ꜹðar
annarr konvngr monnom
se þv hvert slikt fé reiðir
sig beztan gram miclo.
Her þengill gleðr hringom
hoddꜹrr sa er ryðr odda
becksagnir lætr bragna
bragningr giofvm fagna.

[1]) bvndi *Cd.*

Norðmonnom gefr nenninn
Norngs konvngr stórom
ꜹrr er Engla þverrir
Olafr borinn sólu.
Hilmir gefr ok hialma
birð sva at engis virðir
konvng pryða þꜹ klæði
kynstórr iofvrr brynior.
dyggr lætr þvngar þiggia
þengill af ser drengi
vás lꜹnar sva visi
verþvng Halfs gerðar.

Olafr konvngr feck banasott ꜹstr i Vik a Hꜹgsstoðom. ok var fluttr norðr i þrandheim. ok iarðaþr at Kristzkirkio. þa hafði hann konvngr verit .vij. vetr ok .xx.

Vpphaf Magnus konvngs berfætz.

Magnus Olafsson var tekinn til konvngs ꜹstr i landit. enn þrændir toko til konvngs Hakon Magnusson Haralldzsonar. er fostrað [1] hafði fyrst Sveinki Steinarsson ꜹstr i Vik. ok siðan Steigarþorir. ok hann var kallaðr þorisfostri. hann var allra manna vinsælstr við bændr. Hakon konvngr hafði farit til Biarmalandz ok bariz þar ok feck sigr. Hann veitti þrændom rettarbætr a marga lund ok helldo þeir vndir hann konvngdominom. Magnus konvngr var lꜹngom ꜹstr i Vik ok hafði sina lenda menn hvarr þeirra. ok keppaz menn þeirra sin a milli. enn konvngar ero sattir. ok voro litt i einom stað. þeir voro einn vetr i Niðarosi. ok var Magnus konvngr i konvngsgarþi. enn Hakon konvngr i Skvlagarþi niðr fra Klemenskirkio. ok helldo sva iolavistir. þa nam Hakon konvngr af iolagiafir allar ok landꜹragiolld við þrændi ok Vpplendinnga þa er við honom toko. ok bætti þar i moti (i) morgo rett landzmanna. Tok fyrir þessa sꜹk hvgr Magnus konvngs at yfazt er hann þottiz minna hafa af landino ok skottvm. enn faðir hans hafði haft. ok þotti honom eigi sinn lutr siðr vpp gefinn i þessv enn Hakonar frænda sins. þottiz hann i þvi vvirðr ok mishalldinn af frænda sinom ok raðom þoris. þeim þori ok Hakoni konvngi var ok mikill grvnr a hverso Magnusi konvngi mvndi lika. þvi at hann hellt [224] allan vetr .vij. langskipom (i) vꜹk opinni a Nið. Enn vm varit nær kyndilmesso. lagði Magnus konvngr brꜹt a nattarþeli. með tiolldoþvm skipom ok lios vndir tiolldom. ok lagði ýt til Hefrinngar. ok bio þar vm nottina. ok gerði ellda stora a landi. Hakon konvngr hvgði at þetta væri gert til svika. ok let blása liðino ýt. ok sotti allr bæiarlyðr til hans. ok voro i samnaði vm nottina. Enn vm morginin er lysti. ok Magnus konvngr sa allan herinn vt a Eyronom. þa hellt hann or firðinom. ok svðr i Gvlaþings lꜹg. Enn Hakon konvngr þackar monnom liðsinni sitt. er

¹) forstrað *Cd.*

þeir hofðo nv synt við hann. ok bio nv ferþ sina i Vik ⱥstr. ok hellt aðr mót i bænom. ok sat a hesti ok mællti. Ollum monnom se þat kvnnigt er mitt mal mego nema ef ek kem aftr til bæiar þessa at ek skal þa lⱥna hveriom eftir sinom tilgerninngi. ok heit ek ollum yðr byiarmonnom vinatto minni. ok er mer þo nockvrr grvnr a vilia frænda mins. Enn allir menn heto honom vinatto ok fylgð ef hann þyrfti. ok fylgði honom allr lyðr vndir Steinbiorg v́t. Enn konvngr for þa til fiallz vpp. ok er þat sagt at hann reið allan dag eftir rivpo einni er flⱥg vndan honom. Ok i þeirri ferþ feck hann sótt þa er hann leiddi til bana. ok andaþiz þar a fiallino. ok flvtto þeir hann aftr til bæiarins. Gengo menn þa i moti liki hans ok nær allir gratanndi. þvi at allir menn vnno honom hvgastom. Lik hans var iarðat at Kristzkirkio. ok hofðo þeir Magnus konvngr þa raðit landino .ij. vetr.

Fra Sveini Haralldzseyni.

2. Eftir andlat Hakonar konvngs toko þrændir ser konvng Svein son Haralldz flettis. at þvi raði hvrfo margir rikir menn. var hofoðzmaðr Steigarþorir. ok Egill Askelsson. ok Skiallgr af Jaðri. ok mestr luti þrænda samþyctiz við þetta. ok bioggvz at veria landit fyrir Magnusi konvngi. Sva segir þorkell hamarskalld.

Vitt dro sinar sveitir
saman stórhvgaðr þorir
helldr vorot þⱥ hⱥlldom
haglig rað með Agli.
snorp fra ek a þvi er vrpo
endr Skialgs vinom lendir
menn við morðvals brynni
mein vm afl ser steini.

þorir for með flockinom vm Mæri hvaratveggio ok viða vm þrandheim. drapo menn enn svma rænto þeir. þa er eigi villdo vndir þa ganga. ok gerðo viða mikit illvirki. Ok er Magnus konvngr frettir þetta. samnaði hann til sin liði ok lendom monnom. ok efldiz at skipom. for norðr at þeim þori. ok hafði mikit lið. Sva segir Gisl Jllvgason er þa var með Magnusi konvngi.

Vngr reyndi hann sig
þar er alendr villdo
lofsælan gram
lifi ræna.
imdar faka
enn iofvrr sotti
Báleygs viðo
með blám hiorvi.

Ok hann getr þess at Magnus konvngr for at þeim með orusto.

Ytti orusto
til Egils fvndar
lofðvngr liði
landz at [225] krefia.
fylgði ræsi
Rygir svnnan
linnz láðgefendr
i lógom tvennom.

Ok sva segir hann at Magnus konvngr hellt ꜹstan með miklu liði ok hino friþazta er vera mátti.

Sia knatti þa
siklings flota
vel vigligan
ok vanan sigri.
er fyrir eyiar
i aga miklum
oþrotligt lið
arar kniði.

Ok siþan gengo þeir (Magnús konungr á land) fyrir innan Orvahamra. atti konvngr þar hvsþing. sagði at menn gerðo moti honom ok hallda sialfs hans riki. ok gera hernat i landi hans. ok toko ser hofðinngia þann er ecki var til borinn. heitr a lið sitt at þeir reki af hondom þetta illmenni. ok hvervitna þar sem menn hafa vndir þa gengit skal brenna ok drepa menn. Sva segir Gisl.

Atti hilmir
hvsþing við sia
þat var fyrir innan
Orva hamra.
bioz at brenna
enn bændr flyðo
stórraðr konvngr
fyrir Staði innan.
Hyrr sveimaði
hallir þvrro
gecc hár logi
of herot þeirra.
sia matti
þar er snarir fellu
landrað konvngs
of liþi þoris.

Ok er konvngr gerði þessa refsing. fra þat þorir. ok hans menn foro vndan norðr. Sva segir Gisl.

Rꜹþzt við rostv
rymr varþ i her
helminngr i bꜹð
fyrir Hlaðar vtan.
matto ei hersar
við Hꜹrða gram
laðgofgoðom
landi raða.

þat er sagt aðr Magnus for at þeim. sendi hann Sigvrþ vllstreng til mótz við þori. ok margir að(r)ir konvngs vinir hofðo spvrt þetta vpplꜹp þeirra þoris ok fiandskap. ok hofðo saman samnaz ok skáro vpp heror moti þori. ok helldo til Viggiar ollu liðino. Enn þeir Sveinn ok þorir borðvz þar við þa Sigvrð ok naðo vppgongo ok veitto mikit mannspell. þeir Sigvrðr flyðo til Magnus konvngs. enn þeir þorir namo staðar i firðinom. Ok er þeir voro bvnir vt or firðinom logðo þeir skipom sinom við Hefring. þa kom Magnus konvngr vtan a fiorðinn. þeir þorir logðo skipom sinom a Vagnvikastrꜹnd ok flyðo þeir af skiponom. ok komv niðr i þexardal i Seliohverfi. ok var þorir borinn i borom of fiallit. somnoðoz siðan til skipanna. ok foro norðr a Halogaland. Magnus konvngr for eftir þeim ok hitti þa norðr a firþinom Harm. ok sa hvarir aðra. ok hafði Magnus konvngr myclu meira lið. þeir þorir logðo inn til Hesivtvna. ok hvgðoz fengit hafa meginland.

enn þat var þo Vambarholmr. þa mællto menn þoris aðr enn þeir legði at þeim. Hvar sa menn betra skip enn þat er þorir a. ok eigi mvn gert hafa verit siðan iafnfrit skip nema Ormrinn langi. þat er ok friþom monnom skipat. ok likligt til varnar. Ok er liðit Magnus konvngs sotti at þeim. þa vrðo þeir klaᴦccvir ok flyðo fra þori. þa mællti þorir. Vera ma at eigi se verr skipat vart skip enn Ormrinn langi var. enn þess get ek at fleiri felli þar enn her renni fleiri. Ok þeir Egill voro .ij. eftir. Flyðo nv magr sagði þorir. þat er skaði mikill ef þv lætz sva goðr maðr. Hann svaraði. Eigi erom ver nv ofmargir. ok eigi mvndi dottir þin þat ætla. at ek [226] mvnda flygia fra þer. Sveinn Haralldzson flettis feck v́t komizt einskipa hia þeim Magnusi konvngi. enn ser flyði hvat lið. ok var þo mikit er geck a valld Magnus konvngs. Steigarþorir var handtekinn. Ok þat segia menn er skipin rendoz saman. at Sigvrðr vllstrengr kallaði. Ertv heill þorir. Hann svaraði. Heill at hondom hrvmr at fotvm. þa var þetta qveþit.

Spvrði Vllstrengr orði
at rendo skip hvatla
sverþ bito snarpra fyrða
sætt hve þorir mætti.
lundr qvazt heill at hondom
hiors fragom þat gerva
gerþiz glamm a borðom
griotz enn hrvmr at fotvm.

þa mællti Sigvrðr. Feitr ertv þorir. Hann svaraði. Matr minn velldr þvi ok mvngat. Siðan var hann leiddr a land vpp. ok með honom Egill magr hans af Forlandi. hinn kvrteisazti maðr. ok allra manna vaskaztr. þar i Vambarholmi var reistr galgi. Ok er þorir ser at þeir voro .ij. eftir hans manna ok banann opinn fyrir ser. þa mællti hann ok glotti við.

Reyrom felagar fiorir
færðom einn við styri.

Morg hermðarorð mællto margir við hann. þeir er aðr hafði hann skaða vnninn. fyrir svmom hoggvit bv. fyrir svmvm brent. svma ·rænta vini þeirra eða frændr. þat segia menn at Viðkvnnr Jonsson mællti. er þorir var leiddr til galga. ok hann veik af gotvnni er hann var fotrvmr. Meirr a bacborða þorir. þat mællti hann fyrir þvi at þorir hafði brent bv hans i Biarkey ok skip gótt er hann atti. ok hafði mællt er skipit logaði. Hallt meirr a stiorn Viðkvnnr. Viðkvnnr hafði vndan flyit ok Jon faðir hans. sem her segir.

Breðr i Biarkey miðri
bol þat er ek veit golast
séra þarft af þori
þytr vandar baᴦl standa.
Jon mvn eigi fryia
elldz ne rams er kvelldar
siðr biartr logi breiðan
by leggr reyk til skyia.

Ok er þorir var leiddr vndir galgann mællti hann. Jll ero ill rað. Ok er vpp reið galgatreið þa var hann sva hofvgr at svndr slitnaði halsinn. þa var Egill leiddr vndir galgann. ok konvngs þrælar skylldo hengia hann. þa mællti hann. Egi mvnvð þer þetta af þvi gera við oss. at eigi væri hverr yðarr makligra til. Sva segir þorkell.

Orð fra ek at Agli verða
vnnar dags a mvnni
sol við siklings þræla
satt einarðar latta.
hvern þeirra qvaþ hæra
hialldrbliks enn sig miclu
beið of mikit eyðir
engr makligra at hanga.

Siðan mællti Egill. Gótt hyggia menn til at sia fotalæti var i dag. Hann var i halfskiptom kyrtli. þa mællto menn. Ætlar þv eigi at þv mvnir raða hvernig þer bregðr við. Hann svaraði. þat mvn nv synaz. Ok er hann reið vpp. steig hann fætinom a ristina aðra. ok braz ecki við. Allir harmvðo hann. slikan dreng. Magnus konvngr sat hia. ok þeir voro hengðir. ok var sva reiðr. at engi hans manna var sva diarfr at þeyrði at biðia lifs þori eða Agli. Ok þa er Egill sparn galgann. mællti konvngr. Jlla koma þer goðir frænd(r) i þarf. J þvi syndiz at hann villdi hafa verit be[227]þinn.[1]

Fra Magnvsi kongi.

3. Eftir þat for Magnus konvngr inn til Niðaróss. ok vm þrandheim. ok refsaði þar morgom monnom. enn svmir vikvz til hans miskvnnar. Sva segir Gisl.

Sættiz siðan
siðr batnaði
hvgprvþr konvngr
við hatendr sina.
þann gaf brognom
er bvendr atto
rett raðspakir
ræktom lavna.

Sveinn Harralldzson flyði til Danmerkr ok var þar til þess er hann komz i sætt við Eystein konvng Magnusson. ok gerði (Eysteinn konungr) hann skvtilsvein sinn ok hafði hann i kærleik. Enn eftir drap þoris lavgðo allir rikismenn a valld Magnus konvngs.

Fra Sveinka ok Sigvrði vlstreng.

4. Maðr het Sveinki Steinarsson. hann bio avstr við Elfi. rikr maðr. hann hafði eigi þa enn gefiz i valld Magnus konvngs. Magnus konvngr heimti til sin Sigvrð vllstreng ok sagði honom at hann vill senda hann at boða Sveinka af londom ok konvnga eignom. hann hefir ecki til vár hneigzt. ne sóma gert. sagði vera lenda menn avstr þar at flytia vart mal. Svein bryggiofót. Dag Eilifsson. Kolbiorn klucko. þa mællti Sigvrðr.

[1]) hafa verit *tilf. Cd.*

Eigi vissa ek þess mannz vanir i Noregi er .iij. lendir menn mvndo þvrfa til at koma við hans fvlltinng. Konvngr mællti. Eigi er til tekit nema þvrfi. Nv byr hann ferþ sina a eino skipi. ok helldr ꜵstr til Vikr. ok stefnir saman lendom monnom. Ok siðan er þings kvatt of Vikina. ok boðit til ꜵstan þeim Elfargrimom. ok verþr þar fiolmennt. ok atto þeir at biða Sveinka of hriþ. Siþan er sen ferð manna. ok sem a eina ismol væri at sia. ok koma þeir Sveinki a þingmotið. setiaz i einn hring ok hofðo .x. hvndrat manna. þa stendr Sigvrðr vpp ok mællti. Gvðz qveðio ok sina sendi Magnus konvngr gvðz vinom ok sinom ollum lendom monnom ok rikismonnom. ok þar fꜵgr orð með. bꜵð sig til forvisto ok vera briost fyrir ollum Noregs monnom. er gott vel at taka konvngs mali. þa stendr vpp maðr i flocki þeirra Elfargrima. micill vexti. ok ofsa þrvtvligr. i loðkapo ok hafði refði vm ꜵxl ok skalhátt a hofði. hann svaraði. Era hlums vant qvaþ refr dro borpo at isi. Ok setz niðr. Nockvro siðarr stoð Sigvrðr vpp ok mællti. Litlar tenginngar hofom ver konvngs mala or flocki þeirra Elfargrimanna ok meðalvingiarnlig. enn sig metr hverr i sliko. enn at gera berara konvngs eyrindi. þa beiðiz konvngr landskyllda sinna ok leiðangrs af rikom monnom. ok annars konvngligs sóma. rennit hvgom heim hverr þat mvn gert hafa. ok vnni ser soma enn konvngi rettra laga ef aðr hefir skort. Sezt niðr siþan. Sami maðr riss vpp. varpar nockvt sva hettinom ok mællti. Snæliga snvggir sveinar kvoðo Finnar atto andra fala. Setz niðr. Siþan stendr Sigvrðr vpp. ok hafði aðr att tal við lenda menn. sagði at eigi þyrfti fioðr at draga vm konvngs eyrindi. ok er reiðvligr. varpar veslino. er hann hafði yfir ser blatt at lit. ok var i rꜵðom [228] skallatzkyrtli vndir ok mællti. Nv er sva at hverr verþr sin at gæta. þarf ekki af manni at skera. er nv set hvers ver þickiom verþir. ok er þat þolannda. hitt er meira. er neisvliga er svarat konvngs eyrindi. virðir þó hverr sig. Maðr heitir Sveinki Steinarsson byr ꜵstr við Elfi. konvngr vill hafa af honom rettar landzskylldir ok sinar eignir eða boða honom af londom ella. ok er ecki at slota við. ne svara skotyrðom. mvnv honom iafnrikir. þott hann taki vvirþiliga voro mali. er nv betra enn siðar at snva aleiðis sino mali. enn biða neisv fyrir þriotzko. Ok setz niðr. þa riss Sveinki vpp. kastar hettinom a bak ser aftr. ok mællti. Putt sagði hann skꜵm hvnda skito refar i brvnn karls. heyr a firn ermlꜵss maðr ok af bakskyrtan hvat boðar þv mer af londom. sendir voro fyrr þessa eyrinnda þer skylldir Sigvrðr vllbelgr. het annarr Gilli bakrꜵf. enn annarr verra nafni. voro þeir nott i hvsi ok stalu þar sem þeir komv. hvat boðar þv mer af londom. Var minna

karp þitt meðan Hakon konvngr fostri minn lifði. er þv vart sva hræddr ef þv vart a leið hans. sem mvs i skreppo. vartv sva hvlþr fǫtom sem hvndr i skipi. var þer troþit i kyl sem korni (i) belg. vartv sva elltr af oðolum sem arzgelldingr or stoði. áttir þv einn veg andarrvm sem otr i kelpo. Hvatt þa. lattv goðra giallda vert ef þv kemz með fiorvi i brót. stondom vpp sveinar. þat eina sa þeir Sveinn bryggiofotr rað at skiota hesti vndir Sigvrð. ok reið hann brót a skóga. ok komz landveg við illan leik norðr (i) þrandheim til Magnus konvngs ok sagði honom sva buit. Konvngr mællti. þvrftir þv nockvt nv trǫst lendra manna. ok lǫtr illa yfir forinni. Konvngr lætr bva .v. skip. ferr svðr með landi ok ǫstr til Vikr. þiggr þar dyrðligar veizlur af lendom monnom sinom. segir hann at hann vill hitta Sveinka. ok kvez ætla at hann mvni vilia vera konvngr i Noregi. þeir segia at Sveinki er rikr ok vdæll. Nv ferr konvngr or Vikinni þar til er hann kom fyrir bæ Sveinka. þa beiðaz hinir lendo menn at vita tiþindi. ganga þeir vpp fra skipom ok sia ferþ Sveinka. at hann var kominn fra bæ sinom með her manna ok vel buit. ok bregða vpp hvitom friþskilldi enir lendo menn. Sveinki stoðvar liðit. ok hittoz þeir siþan. þa mællti Kolbiorn. Magnus konvngr sendir yðr kveðioboð. ok segir siþan. biðr hann gæta sæmðar sinnar enn tignar konvngs. bvaz eigi við ofstopa at beriaz við konvng. Bǫðz til at bera friþmal milli þeirra. ok biðr hann stoðva lið sitt. Sveinki sagðiz biða mvndo. forom ver þvi a mot at egi træþit þer akra vára. þeir Kolbiorn hitta konvng ok segia allt mvndo a konvngs valldi. Konvngr mællti. Skiotr er domr minn. flyi hann af landi ok komi alldri aftr meðan mitt riki er. ok lati feit allt. Mvn eigi þat meiri sæmð segir Kolbiorn ok betra oðrom konvngom til spvrningar. at þer gerit hann or landi. ok megi hann vera með rikom monnom fyrir fiar sakir. enn hann mvn [229] alldri aftr koma meðan þer hafit rikit. enn þer gerit þa rikmannliga. hygg at við sialfan þig ok vár orð. Konvngr mællti. Fari hann brǫt nv þegar. þa hitta þeir Sveinka ok segia honom blið orð konvngs. ok þat með at konvngr biðr hann or landi fara ok gera þann sóma hans fyrir þat er hann hafði af brvgðit. er þat somi hvarstveggia. at vnna konvngi sæmðar. þa mællti Sveinki. Skipan er þa a ef konvngr mælir friþliga. hvi mvnda ek land flyia eða eigvr minar. heyr a. betra þicki mer at falla a fe mino enn flyia oðǫl min. Seg sva konvngi. eigi sva langt heðan at ek flyia eitt ǫrdrag. Kolbiorn mællti. Eigi er þat einsætt. er betra at vægiaz til virðingar hins bezta hofðinngia. enn bægiaz til stórvanndræða. goðom dreng er gótt þar sem lifir. mvntv þar mest metinn er menn ero rikaztir fyrir.

enn halldit hluta þinom við slikan hofðinngia. Heyr heit vár ok virð nockvrs varar tillavgvr. bioðvmz ver til forvistar of eignir þinar ok trvligrar varðveizlu. þat með ef þv kemr aftr til iarða. skalltv alldri skátt giallda nema þat se þinn vili. skolom ver þar til leggia bæði fé ok fior. drep eigi hendi við. ok firr sva alla goða menn vandræðom. þa þagnar Sveinki ok mællti. Vitrliga er leitað ok grvnar mig hvart ekki mvn hallat konvngs eyrinndi. enn fyrir sva mikinn goðvilia sem þer synið skal virþa orð yðor. ok man ek fara or landi vetrlangt. ef þa skal ek i friþi hafa eigvr minar. við þessi heit yðvr. Segit þ(a)v min orð konvngi. ok fyrir yðrar sakir gert enn eigi konvngs. þa hitta þeir konvng ok segia at Sveinki leggr allt a konvngs dóm. enn beiðir þar fyrir sóma af konvngi. ok vera i bravt .iij. vetr ok fara þa aftr ef þat er þa beggia þeirra vili. ger fyrir konvngdóm þinn ok bæn vára. lat sva vera þar sem allt er a yðrom dómi. ok skolom ver allt leggia við at hann komi alldri aftr nema at yðrom vilia. þa mællti konvngr. Drengiliga talar þv Kolbiorn. ok fyrir þinar sakir skolom ver sva gera sem þv beiðir. þeir mællto. Mæl þv allra konvnga heilaztr. Fara nv aftr ok segia Sveinka bliðlig orð konvngs. ok erom ver fegnir ef þit mættið sættaz. beiðiz konvngr þess at nefnd væri þriggia vettra frest. enn þess væntom ver sem sannindi ero at konvngr mvn þig eigi mega án vera. ok er virðinngarrað at neita eigi. Sveinki mællti. Hvi skal eigi sva vera þa. segit konvngi at ek mvn eigi gera honom skapravn i hervist minni. tak nv Kolbiorn her við minom varnaði. Snyr siðan liði sino heim a bæinn. ok þegar a bravt ok var aðr við þesso bvinn. Kolbiorn er eftir ok byzt við konvngs veizlo. sem þat væri aðr raðit. Sveinki riðr vpp a Gavtland með liði sino þvi er honom likar. þeir hinir lendo menn bioða konvngi til veizlo at bvvm sinom. Enn eignir þær er Sveinki atti kallar konvngr ser ok lætr Kolbiorn varþveita. Konvngr tekr veizlur i Vikinni ok ferr siðan norðr aftr.

[230] Fra Elfarbyggiom.

5. Magnus konvngr geriz bratt hofþinngi mikill. rikr ok refsingasamr. hvartveggia innanlandz ok vtanlendis þo meirr. Hann for við liði sino svðr til Danmerkr ok heriaði vm Hallland ok feck þar mikit fe. svmt við rán. enn svmt við vtlavsnir. Sva segir þorkell hamarskalld.

Vitt lét Vavrsa drottinn
varþ skiott rekinn flótti
hv́s sveið Havrða ræsir
Hallland farit brandi.
brenndi bvðlungr þrænda
blés kastar hræ fasti
vacþi viskdælsk eckia
viðz morg heroð siðan.

þess getr hann at Magnus konvngr rvddi landit vikingom ok illþyðismonnom.

Snarr rǫð Sygna harri
sverþ a vtlǫps ferðom
vitt rann vargr at sliti
varma brað af armi.

Ok enn segir hann.

Vikinnga let vęngis
vallbǫrgs hati falla
vitt ryðr iarn a ytom
Olafs mǫrgr en fǫgro.

Hann segir at Magnus konvngr brendi Viskardal sem getið var. siðan for hann aftr i riki sitt við sva bvit. Enn eftir brótferþ Sveinka leggz a þa Elfargrimana illþyði. er hofðinngialǫst er. ok ser konvngr at eyðaz mvn rikit ǫstr þar. syniz nv einsætt at vnna Sveinka at briota strǫm fyrir. ok syniz þat sannligaz ok hæfiligazt. Konvngr sendir orð Sveinka tysvar. enn hann for eigi fyrri aftr enn konvngr for sialfr til Danmerkr. sættvz þeir þa með fvllu. For Sveinki þa til iarða sinna ok var briost fyrir þeim Elfargrimom.

Hernaðr Magnus konvngs.[1]

6. Nokkvro siðarr bio Magnus konvngr ferþ or landi ok hafði með ser marga lenda menn ok lið mikit. for hann vestr vm haf til Orkneyia fyrst. ok hafði með ser Magnus ok Erling sonv Erlendz iarls. Sva segir þorkell.

Vestr let varga nistir
vann hilmir frið bannat
hrǫnn brvto hlyr enn stinno
hvgprvðr forv snvðat.

þa for Magnus konvngr til Svðreyia til Lioðhvsa ok heriaði þar. ok feck allt valld yfir þeim stað. for hann siðan a Skiþ[2] enn tok þar strandhǫgg ok mikit fe annat. Sva segir þorkell.

Hvngrþverrir let heriat
hriðar gagls a Skiði
sigrgæðir reð siðan
sniallr Manveria falli.

þaðan for Magnus konvngr til eyianna Tyrvist ok Jvist ok rak þar mikinn hernað. Sva segir þorkell.

[1]) konvngr *Cd.* [2]) skip *Cd.*

Avrr skiolldvngr for elldi
Jvist bvendr misto
róggeisla vann ræsir
ra/ðan lifs ok a/þar.

Siðan kom hann i eyna helgo. ok geck þar vpp i ka/pstaðinn. gaf þar friþ Kolumba ok allri hans eign. Ok þat segia menn at hann let vpp luka Kolumbakirkio ena litlu. ok geck. eigi inn. ok mællti þat at engi skylldi sva diarfr vera at inn gengi i kirkio. Var þa sv kirkia læst. sva at hennar hvrð hefir alldri verit vpp lokin siðan. þa lagðiz Magnus konvngr með herinn v́t at Myl. heriaði hana ok brendi viða. Sva segir þorkell.

Vitr berr snart of sletta
Sandey konvngr randir
[231] ra/k vm Jl þar er iokv
allvalldz menn a brennvr.
grætti Grænlandz drottinn
geck hátt Skota sta/ckvir
þioð rann mylsk til mæði
meyiar svðr i eyiom.

Ok er Magnus konvngr hafði vnnit allar norðreyiar. þa hellt hann liðino svðr i Jl. ok brenndi þar ok heriaði. ok eyddi viða aðr þeir gafvzt i valld hans. Sva segir Gisl.

Tok a Skiði
enn Skotar flyðo
iofra ægir
Jvistar gram.

Logmaðr son Gvðra/ðar konvngs hellt or norðreyiom ok flyði æ vndan svðr til hafs. ok feck onga viðstoðo. ok aðr enn letti tok Magnus konvngr hann hondom við Skorpv. sem her segir.

Krafði fylkir
sa er frami efldi
Logmann konvngr
lifi sino.

þat segir ok Biorn.

Hætt var hvert þat er atti
hvarf Gvðra/ðar arfi
lond vann lofðvngr þrænda
Logmanni þar bannat.
nytr let nesiom vtan
naðrsbing ta/pvðr finnginn
Egða gramr er vmðo
vngr vættrima tvngvr.

Eftir þat hellt Magnus konvngr liðino svðr fyrir Satiri. ok heriaði vpp a[1] Skotland ok Jrland ok vann morg storvirki i hvarotveggia rikino. þa siglir hann svðr til Manar ollu liðino ok tok hana. ok eignaðiz allar eyiar þær sem þar voro. Siðan hellt hann vndir Bretland vndir Avn–

[1]) ok *Cd.*

gvlsey. þar kom i moti honom herr mikill. ok styrðo .ij. iarlar. hét annarr Hvgi hinn prvði. enn annarr Hvgi hinn digri. þar var mikil orusta ok lǫng. logðo saman borð. ok lǫkzt með þvi er frægt er orðit. at Hvgi hinn prvði var skotinn ǫro i ǫgat sva at vt kom of hnackann. ok hefir þat happaskot kallat verit þeim er skǫt. ok þvi mest at ecki var annat bert a honom. ok kenndo flestir at Magnus konvngr hefði skotið. ok annarr maðr stoð nær konvngi haleyskr. ok skvto baðir senn. ok hefir annarrhvarr þeirra ǫrina atta. enn þo segir sva þorkell at konvngr ætti.

Dvndi broddr a brynio
bragninngr skǫt af magni
sveigði allvalldr Egða
alm stock bloð a hialma.
strengs flo hagl i bringa
hné ferþ enn let verða
Hǫrða gramr i harðri
hiarlsokn banat iarli.

Onnvr ǫrin[1] kom i nefbiorg hialmsins ok festi þar. fyrir þa sǫk deilaz menn at hvarri konvngr skǫt. at þeir stoðoz nær ok hvart skotit fylgði oðro. Eftir fall Hvga hins prvða flyði Hvgi hinn digri. ok allir Bretar. Sva segir Biorn.

Lifspelli reð lǫfa
lvndr i Ongvlsævndi
broddr flo þar er slǫg snvddo
snvþigt Hvga hins prvða.
oll hefir Jota fellir
eylond farit brandi
vitt liggr dyggs vnd drottvm
dǫglin(g)s grvnd of stvndir.

Sva segir ok Gisl.

Ættlondom vann
eyia drottinn
folkvǫrðr vnd sig
fiorom þrvngit.
aðr enn hitti
sa er hamallt fylcti
valsmiðr Viðvrs
valska iarla.
Haðo hilldi
við Haralldz frænda
Avngvls við ey
innanverþa.
þar er af reiði
riklvnndaðir
konvngr [232] ok iarlar
kappi deilldo.
Margir hofðo
Magnus liðar
biortom oddi
borðvang skotinn.
varþ hertoga
hlif at springa
kapps vel skrifvt
fyrir konvngs darri.
Bǫðkennir skǫt
baðom hondom
allr vá hilmis
herr prvþliga.
stvcko af almi
þeim er iofvrr sveigði
hvitmylingar
aðr Hvgi felli.

Eftir þessa orusto feck Magnus konvngr Avngvlseyiar er kallat er þriþiongr Brétlandz. vendir þa aftr til Skotlandz hit syðra ok hit eystra.

[1]) ǫriɴ *Cd.*

Koma þa sættarboð af Skotakonvngi at hann skylldi eigi vinna riki hans. enn konvngr vill miðla honom allar eyiar fyrir Skotlandi. þær er hann mætti fara stiornfa/sto skipi milli ok meginlandz. Setr nv Magnus konvngr sina menn her yfir ok tekr skatta af þessom rikiom. Ok þa er hann vikr svnnan. leggr hann við Satirismvla eið. ok lætr þar draga yfir skvto. enn konvngr setz i lyptingina. ok þa var dregit skipit yfir eiðit til ens neyrðra mvlans siafar a milli. þa kallaði hann ser Satyri allt. letz þa farit hafa stiornfa/sto skipi milli ok Skotlandz. Eignaðiz hann sva Satyri. ok er þat mikit land. enn eiðit sva miott fyrir ofan. at þar draga menn iafnan skip yfir. Satyri þickir bettra riki enn hin bezta ey af Svðreyiom. Her eftir ferr Magnus konvngr norðr i eyiar ok vendir hit yttra við Skotland ok eignaz sva allar eyiar. fara hans menn hvern fiorð sva sem bygðir voro ok dvalþiz vm vettrinn i Svðreyiom. Annat svmar eftir ferr Magnus konvngr til Noregs i riki sitt. sem her segir.

Hofðo seggir
þa var sokn lokit
heimfa/r þegit
at ha/fvðz manni.
landzmenn lito
of liði gofgo
segl siadrifin
sett við hvno.
Vagr þrvtnaði
enn vefi keyrði
steinoðr a stag
storðar galli.
bra/t dyrr dreki
vnd Dana skelfi
brygg i hverri
hafs gla/mbrvði.
Blár ægir ska/t
bvnom svira
gialfr hliop i gin
gollno hofði.
skein af ha/svm
sem himins eisa
da/glings dreka
divpr salfasti.

Magnus konvngr setti eftir i Orkneyiom Erling son Erlendz iarls. enn Magnus broðir hans hafði hla/piz fra konvngi hit fyrra svmarit ok til Skotlandz. ok voro eftir honom leystir sporhvndar i skoginn. ok villtizt þeim vegr. Þa er Magnus konvngr var i Orkneyiom. sendi Melkolfr Skotakonvngr honom dottvr sina til sættar. enn Magnus konvngr gaf hana Sigvrþi seyni sinom. ok var hann þa .ix. vettra enn mærin .v. vettra. Þa setti Magnus konvngr Sigvrð son sinn ha/fðingia yfir allar eyiar fyrir vestan haf ok (gaf honum) konvngs nafn. ok feck hann i hond Hakoni Palsseyni frænda[1] sinom. Melkolfr var faðir Daviðz er siðan var konvngr i Skotlandi. — Siðan for Magnus konvngr a/str i Noreg ok vm vettrinn eftir a/str i Vik ok sat þar við fiolmenni. Sa maðr

[1]) frændi *Cd.*

kom til Magnus konvngs er. Giparðr het. valskr maðr ok kvaz vera vaskr riddari. ok bꜹð sig til þionvsto við konvng. sagðiz hafa spvrt at hann atti stiornsamt riki. Konvngr tok vel við honom.

Magnus konvngr barþiz a Foxerni.[1]

7. [233] Siðan byz Magnus konvngr at riða vpp a Gꜹtland vestra ok ætlar at leggia vndir sig. ok hafði þat fyrst tilkall við Gꜹta at hann sagði Dal ok Veðr ok Varþyniar með retto eiga at liggia til Noregs konvngs. sagði sina forellra att hafa forðom. þa hafði hann mikit lið ok gengo Vestrgꜹtar vndir hann. allt vm hina næsto bygðir. Siþan settiz hann við landamæri. ok bioggv i tiolldom. ok hvgðoz til areiðar. Jngi konvngr fra þetta ok samnar liði. ok stefnir a fvnd Magnus konvngs. Ok er Magnusi konvngi kom sꜹnn niosn vm ferþ hans. eggioðo hofðingiar aftrreiðar. enn hann villdi eigi þat. ok helldr til motz við Jnnga konvng fyrr enn hann verþi a nattarþeli. Ok er hann skipaði liði sino i þeim stað er Foxerni heitir spvrði hann hvar Giparðr væri. ok sazt hann eigi. þa mællti konvngr.

Vill hann eigi flock varn fylla
fa(l)skr riddari enn valski.

þa tok vndir skalld eitt er var með konvnginom.

Spvrði gramr hvat gerði
Giparðr þar er lið barðizt
ver rvðom vapn i dreyra
varat hann kominn þannig.
fram reiðar var frꜹði
flugtrꜹðr a io rꜹðom
vill hann ei flock varn fylla
falskr riddari hinn valski.

þar varþ mikill mannskaði. Enn Jngi konvngr kom a flotta. þa reið Giparþr af landi ofan ok mællti eigi vel vm. er hann var eigi við orustona.[2] For hann siðan brꜹt ok vestr til Englandz ok var vtivist þeirra horð ok la hann longom. þa geck til ꜹstrar Elldiarn islendzkr maðr. Ok er hann sa hvar hann lá qvað hann.

Hvi samir hitt at dýsa
hirðmanni geðstirðom
verstv nv þott kiol kosti
knár riddari hinn hári.
þat er satt at ek byð bytto
breiðhv́fom þer reiða
ꜹstr er til hár a hesti
hvaliarðar Giparði.

Ok er þeir komv til Englandz sagði hann at Norðmenn hofðo nitt hann. þa var motz kvatt. ok kom þar til einn greifi ok var fyrir hann borit malit. Hann qvaz litt þa enn vera vanr malunom. er hann var vngr ok skamma stvnd forræði haft. ok þenna lut kann ek litt at skynia er kveðit er. enn þo megom ver heyra. þa qvað hann.

[1]) Foskenni *Cd.* [2]) ōrana *Cd.*

Fra ek at flotta rakot
feckz annat lið manna
þar v(ar h)arðr er ek heyrða
hernoðr of Foxerni.[1]

varð hialmþrimo herþis
hár þar er staddir vorvt
gangr enn gætzka drengi
Giparðr i hel barðit.

Greifinn mællti. Litt em ek skælldinn. enn heyra kann ek at þetta er ecki nið. Hann kann nv ecki vm at ræða ok finnr at þetta er spótt.

Rikisskipan Magnus konvngs.

8. Magnus konvngr heitaz nv enn at riða æstr vm vatnit til meginbygðar. þa ræðz hann vm við vini sina ok landzmenn. er þat raðit at konvngr snyr aftr i Vikina. enn setr menn eftir til at gæta landzins ok þessa hofðinngia fyrir at vinna riki Sviakonvngs vndir Noregs konvng. voro hofðingiar i þvi liði. Finnr Skop[234]tasen ok Sigvrðr vllstrengr. ok gerðo ser virki mikit með viðom ok torfi. enn konvngr for aftr. Sva segir þorkell.

Hræstr let Elfi æstarr
allvalldr saman gialla
vitr stillir ræð vællo
valskan brand ok randir.

varþ a vig þar er ferðir
vellmilldr konvngr fello
bolr la gæzkr vnd gvlri
gras arnar kló þrasi.

Sva segir Gisl.

Framðiz siðan
a Svia drottni
æstr við Elfi
Vpplanda gramr.

liðskelfir tok
or logom Gæta
fimtan herot
franni eggio.

Ok enn getr hann hversv Magnus konvngr geck fram.

Reið folkhvætvðr
fyrstr i gegnom
somnvð Svia
sigri hnvgginn.
malmr dreyrvgr varþ
a meðal læpa
hæss ok herþa
hans andskota.
Holmerki blés
enn hvginn gladdiz
frann of hofði
feðr Sigvrðar.

þann sa ek fylki
með frama mestom
snorpo sverþi
til sigrs vega.
Fylgða ek fræknom
sem ek framazt kvnnag.
Eysteins foðvr
i atals drifo.
oftt bra ek hiorvi
með Haralldz frænda
vanr vásforom
þars vega þvrfti.

[1]) saxerni *Cd.*

Sættir konvnga.

9. þat spvrðo Norðmenn. at Jngi konvngr mvndi draga saman lið ok ætlaði at þeim. enn þeim þotti þat hæþiligt. þvi at þeir hofðo vel vm bviz. ok bræddoz ecki Gavta her. Ok þa er dvalþiz ferþ konvngs. þa ortv þeir þetta.

Alllengi dvelr Jnngi
ofanreið hinn þiobreiði.

Litlo siðarr reið Jnngi konvngr ofan Steinkelsson með her ovigian a hendr Norðmonnom. Ok með þvi at engi voro efni annars. gafo Norðmenn sig i valld Jnga konvngs ok gaf hann þeim lif sitt ok vapn ok klæði ok hesta. enn allt fe tok konvngr þat sem þeir hofðo fengit aðr. Foro þeir sva norðr a fvnd Magnus konvngs. Annat sinn for Magnus konvngr avstr i Gavtland ok hafði þa enn mikit lið. ok heriaði þar ok brenndi viða. þa kom Jngi konvngr a mót honom með Gavta her avstr a Foxerni. For þa Magnus konvngr aftr með liði sino ok hafði mikinn (skaða) gert i liði Gavta i ránom ok manndrapom ok landzbrvna. hann hafði ok latið mart manna af sino liði. Her eftir foro orðsendingar milli Sviakonvngs ok Noregs konvngs. at þeir skylldi leggia friþ meðal landa. slikt sama ok Eirikr Danakonvngr. ok baðo at Magnus konvngr skylldi eigi agirnazt riki þeirra. Eftir þat setia konvngar stefno við landamæri i Elfinni. Kom þa norðan Magnus konvngr. enn svnnan Eirikr konvngr Sveinsson. enn ofan Jngi Sviakonvngr. þa er þessir konvngar stoðo a einom velli allir saman. ræddo liðzmenn at varla mvndo fazt aðrir .iij. hofðinngiar iafntiginmannligir. Var Jngi konvngr ellztr ok mestr vexti ok þrekligaztr. ok þotti hann avlldvrmannligaztr. Eirikr Danakonvngr hafði fegrsta asiono ok itrmannligzta. Magnus Noregs konvngr var kvrteisligaztr ok hermannligaztr. ok voro þo allir miklir ok sterkir. Er nv þessi [235] fvndr settr með miclum stórmælum er þessir hofðinngiar komv saman. Enn sva sneyriz a litilli stvndo þa er þessir konvngar gengo a einmæli. ok eigi a sva langri stvndo sem kollvð er half borðastvnd voro þeir allir sattir. ok oll rikin i friþi. skylldi hverr þeirra sina attiorð hafa vskerða. hverr þeirra hofðingia skylldi bæta þat er brotið var við sina landzmenn. þa festi Jngi konvngr Magnusi konvngi dottvr sina. fylgðo henni heiman iarðir þær ok herot er þeir hofðo aðr vm deillt. Siðan var hon kollvð Margret friþarkolla. Var þessi sætt ger eftir þvi sem þeir hofðo fyrr gert Olafr hinn helgi ok Olafr Sviakonvngr. For nv hverr heim i riki sitt. þessi visa var kend Magnusi konvngi at hann hafi ort til keisarans dottvr.

Ein er sv er mer meinar
Matthilldr ok vekr hilldi
már dreckr svðr vr sárom
sveita leik ok teiti.
sa kennir mer svanni
sin lond ok verr rondo
sverþ bito Ha/gna hvrðir.
hvitiarpr sofa litit.

Hvat er i heimi betra
hyggr skalld af þra sialldan
miog er langr sa er dvelr drengi
dagr enn vifin fogrv.
þvngan ber ek af þingi
þann harm er ek skal svanna
skeytaz menn a moti
minn alldrigi finna.

þa hafði Magnus konvngr spvrt orð keisara dottvr til sin vingiarnlig. ok hon hefði þat mællt at slikr maðr þætti henni sæmiligr sem Magnus konvngr var. þa qvað hann þetta.

Jorþ mvn eigi verþa
armlinnz a glæ sinni
orð spyr ek gvllhrings gerþar
goð vm skalld i hlioði.

ann ek þott eigi finnak
oppt gvðvefiar þoptv
viti menn at ek hygg hennar
hæla ræktar málom.

þetta qvað skalldit vm sigling Magnus konvngs.

Vegg blæs veðr vm tiggia
viðr þolir na/ð i la/ðri
la tekr klvngr at knyia
keip enn gelr i reipom.
meirr skelfr Magnus styrir
moð sker eik at floði
beitt verþa sia slita
siotvgr vondr vnd rondo.

Eggiendr baðat vgga
oblifinn gramr lifi
hvegi er lætr hinn lioti
landgarðr farit barði.
satt var at allvalldr atti
ognsnart borit hiarta
svð varþ i gny græðis
geyst farsælo treystazt.

(Kvánfang Magnús konungs.)

10. Magnus konvngr feck Margretar dottvr Jnga konvngs sem fyrr var ritað. Hann atti ok aðr nockvr born þa/ er nefnd ero: Eysteinn het son hans. ok var hans moðerni litið. annarr het Sigvrþr. ok var hann vettri yngri. þora het moðir hans. Olafr het hinn þriþi ok var hann myclo yngztr. moðir hans het Sigrið dottir Saxa i Vik gofvgs mannz i þrandheimi. hon var friþla konvngs. Sva segia menn at þa er Magnus konvngr kom or vestrviking. hafði hann miog þa siðo ok klæðabvnað sem titt er i Vestrlondom. ok margir hans menn gengo berleggiaðir vm stræti ok hofðo kyrtla stvtta ok sva yfirhafnir. þa kollvðo menn hann Magnus berfætt eða berbein. [236] Svmir kollvðo hann Magnus háfa eða Styrialldarmagnus. Hann var manna hæstr.

(Úsætt Magnús konungs ok Skopta.)

11. Skopti Avgmvndarson varþ missattr við Magnus konvng. ok deilldo þeir vm danararf nockvrn. Skopti hellt enn konvngr kallaði

til með freko sva mikilli at þat var við vaða sialfan. Ero þar at attar margar stefnvr. ok lagði Skopti þat rað til at þeir feðgar skylldi alldri allir senn vera a konvngs valldi. ok sagði at meðan mvndi hlyða. þa er Skopti var fyrir konvngi. flutti hann þat fram at skylld frændsemi var milli þeirra konvngs. ok þat með at Skopti hafði iafnan verit kærr konvngi. hafði alldri brvgðiz þeirra vinatta. sagði at hann var sva viti borinn. at ek mvn eigi þat mal hallda til deilo við yðr konvngr ef ek mæli rangt. enn þvi bregðr mer til forellris mins. at ek hallda retto mali fyrir hveriom manni ok gera ek ongan manna mvn at þvi. Konvngr var hinn sami ok myktiz ekki skap hans við slikar ræðvr. ok for Skopti heim.

(Ferð Finns Skoptasonar.)

12. Siðan for Finnr Skoptason a fvnd konvngs. ok talaði við hann. bað konvng þess at hann skylldi þa feðga lata na rettyndom af þesso mali. Konvngr svaraði styggliga ok stirt. þa mællti Finnr. Til annars hvgða ek af yðr konvngr enn þer mvndvt gera mig logræning. þa er ek settvmz i Qvaðransey. er fair villdo aðrir vinir yðrir. ok sogðo sem satt var. at þeir voro framselldir er þar sato. ok til dauða dæmðir. ef Jngi konvngr hefði eigi lyst við óss meira hofðinngsskap enn þv hafðir fyrir oss sét. mvn þo enn morgvm synaz sem ver berim þaðan svivirþing ef þat væri nockvrs vert. Enn konvngr skipaðiz ecki við slikar ræðvr.

(Ferð Skopta or landi.)

13. þa for Avgmvndr Skoptason a fvnd konvngs ok bar fyrir hann sin eyrindi. ok bað konvng gera þeim feðgom rétt. Konvngr sagði at þat var rétt sem hann mællti. ok þeir væri firna diarfir. þa mælti Avgmvndr. Koma mvntv konvngr þesso aleiðis at gera oss rangt fyrir sakir rikis þins. mvn þat her sannaz sem mællt er. at flestir lavna illo eða ongo er lifit er gefit. skal þat ok fylgia mino mali at alldri siðan skal ek koma i þina þionustv ok engi varr feðga ef ek ræð. For Avgmvndr siðan heim. ok sazt þeir Magnus konvngr alldri siðan. Skopti Avgmvndarson byriar ferþ sina vm varit eftir af landi brot. hann hafði .v. langskip ok oll vel bvin. Til þeirrar ferþar reðoz með honom seynir hans Avgmvndr ok Finnr ok þorðr. Vrðo þeir siðbvnir. sigldo vm havstit til Flæmingialandz. ok voro þar vm vettrinn. Snimma vm varit sigldo þeir til Vallandz. ok vm svmarit sigldo þeir vt vm Niorvasvnd. ok vm havstit til Rvmaborgar. þar andaþiz Skopti. Allir

ǫndoþoz þeir feðgar i þeirri ferþ. þorþr lifði lengzt. hann andaþiz [237] i Sikiley. þat er sǫgn manna. at Skopti hafi fyrst Norðmanna siglt Niorvasvnd. ok var sv ferþ hin frægzta.

(Hernaðr á Jrlandi.)

14. Magnus konvngr byr ferþ sina af landi brot ok hafði her mikinn. þa hafði hann konvngr verit i Noregi .ix. vetr. Hann for vestr ym haf. ok hafði hit friþazta lið er til var i Noregi. ok honom fylgði allt hit frægzta folk ok rikismenn. Sigvrðr Hranason. Viðkvnnr Jonsson. Dagr Eilifsson. Serkr or Sogni. Eyvindr olbogi stallari konvngs. Vlfr Hranason. ok margir aðrir rikismenn. For konvngr með þesso liði vestr til Orkneyia. ok hafði þaðan með ser sonv Erlendz iarls Magnus ok Erling. þaðan sigldi konvngr til Svðreyia. Ok er (hann) la við Skotland liop Magnus Erlendzson vm nott af skipi konvngs ok lagðiz til landz. for siðan vpp i skóg ok kom fram i hirð Skotakonvngs. Magnus konvngr hellt liðino til Jrlandz ok heriaði þar. þa kom Myrkiartan konvngr til liðz við hann. ok vnno þeir mikit af landino Dyflinn. ok Dyflinnar skiri. ok (var) Magnus konvngr vm vettrinn vppi a Kvnnactom með Myrkiartani konvngi. enn setti menn sina til gætzlu landz þess er hann hafði vnnit. Enn er varaði. foro þeir konvngarnir vest(r) allt a Vlaztir með her sinn. ok atto þar orustor margar ok vnno landit. ok hofðo vnnit mestan lut af Vlaztir. For þa Myrkiartan konvngr heim a Kvnnactir.

(Uppganga Magnús konungs).

15. Magnus konvngr bio þa skip sin ok ætlaði ǫstr til Noregs. hann sendi menn sina til gæzlu i Dyflinni. Konvngr la við Vlaztir með ollo liðino. ok voro seglbvnir. þeir þottvz þvrfa strandhoggva. ok sendi Magnus konvngr menn til Myrkiartans konvngs at hann skylldi senda honom strandhogg. ok qvað a at koma skylldi hin næsta dag fyrir Bartholomeus messo. ef sendimenn væri heilir. enn fyrir messodags aptaninn voro þeir eigi komnir. Enn messodaginn þa er sol rann a viðo. geck Magnus konvngr a land vpp við mestan luta liðz sins ok villdi leita eftir monnom sinom ok strandhoggvi. Veðr var vindlǫst ok solskin. leiðin la yfir myrar ok fen. ok voro þar hoggnar yfir klappir. enn kiarrskogar við tva vega. þa er þeir sottv fram. varþ fyrir þeim leiti hátt. þaðan sa þeir viða. þeir sa ioreyk mikinn a land vpp. ræddo þa milli sin. hvart þat (mundi) vera herr Jra. enn svmir sogðo at þar mvndi fara menn þeirra með strandhogg. Námo þeir stað.

þa mællti Eyvindr olbogi. Konvngr sagði hann. hveria ætlan hafit þer a ferþ þessi. vndarliga þickir monnom þv fara. veiztv at Jrar ero sviksamir. ok ætlit nockvt rað fyrir liði yðro. þa mællti konvngr. Fylkiom nv liði váro. ok verom við bvnir. ef þetta ero svik. Var þa fylgt. Gekk konvngr ok Eyvindr fyrir framan fylkingina. hafði Magnus konvngr hialm a hofði [238] ok ravðan skiolld. ok lagt a leo með gvlli. gyrðr sverþi þvi er Leggbitr het. tannhialltaðr(!) ok gvlli vafiðr meðalkaflinn. hit bezta vapn. hann hafði kesio i hendi. ok silkihivp ravðan yfir skyrto ok skorit fyrir ok a bak með gvlu silki leo. Var þat mal manna. at eigi hefði set skavroligra mann ne skiotligra. Eyvindr hafði ok silkihivp með sama hætti ok konvngr. var hann ok mikill maðr ok friþr ok hinn hermannligzti.

(Fall Magnús konungs.)

16. Enn er ioreycrinn nalgaðiz. þa kenndo þeir sina menn. ok foro þeir með strandhogg mikit er Jrakonvngr hafði sent þeim. ok hellt hann oll orð sin við Magnus konvng. Siðan snero þeir vt til skipanna. ok var þa vm miðdegis skeið. Enn er þeir komv vt a myrarnar forst þeim seint yfir fenin. þvi næst þvsti herr Jra fram or hverio skogarnefi. ok reðo þegar til bardaga. enn Norðmenn foro dreift. ok fello margir Norðmenn. þa mællti Eyvindr. Konvngr sagði hann. vheppiliga ferr lið vart. tokom nv skiott gott rað. Konvngr mællti. Blasi herblastr ollo liðino vndir merkit. enn þat lið sem her er skioti a skialldborg. forom siðan a hæli vndan vt yfir myrarnar. ok mvn þetta ecki saka þa er ver komvm a slettlendit. Jrar skvto diarfliga. enn þo fello þeir allþyct. enn æ komv .ij. i eins stað. Enn er konvngr var kominn at neðzta diki. þar var torfæra mikil. ok oviða yfir fært. fello þa miog Norðmenn. þa kallaði konvngr a þorgrim skinnhvfo lendann mann sinn. hann var vpplendzkr. ok bað hann fara yfir dikit með sina sveit. enn ver skvlom veria meðan sagði hann sva at yðr skal ecki saka. farit siðan a holma þann er þar verþr. ok skiotið a þa meðan ver forom yfir dikit. þvi at þer ervt bogmenn goðir. Enn er þeir þorgrimr komv yfir dikit. kavstvðo þeir skiolldonom a bak ser ok rvnno til skipa ofan. Ok er konvngr sa þat. mællti hann. Vdrengiliga skilztv við konvng þinn. vvitr var ek þa er ek gerða þig lendann mann. enn ek gerða vtlaga Sigvrþ hvnd. alldri mvndi hann sva fara. Magnus konvngr feck sár. hann var lagiðr i gegnom bæði lærinn með kesio fyrir ofan kné. Konvngr greip skaptit a milli fota ser ok brot or keflit ok mællti. Sva briotv ver hvern sperrileggiann sveinar. gangit vel fram. ecki mvn mig saka. Litlo

siðarr feck Magnus konvngr hꝍgg a halsinn af sporðo. var þat hans banasár. þa flyðo þeir er eftir voro. Viþkvnnr drap þegar þann mann er konvngi veitti banasár. ok flyði siðan ok hafði .iij. sár. hann feck sverþit Leggbit. þeir rvnno siþarst Viðkvnnr ok Sigvrðr Hranason. Dagr Eilifsson. þar fello með Magnusi konvngi Eyvindr olbogi. Vlfr Hranason ok margir aðrir rikir menn. mart fell Norðmanna. enn myklo fleira af Jrom. Enn þeir Norðmenn er vndan [239] komvz. foro þegar brot vm hꝍstið. Erlingr Erlendzson fell a Jrlandi með Magnusi konvngi. Enn lið þat er flyit hafði af Jrlandi kom til Orkneyia. Ok er Sigvrðr spvrði fall foðvr sins. reðz hann þegar til ferðar með (þeim). enn let eftir dottvr Jrakonvngs. ok foro þeir þegar vm hꝍstið ꝍstr til Noregs.

(Frá Magnúsi konungi.)

17. Magnus var .x. vetr konvngr i Noregi. ok var a hans dꝍgom friþr goðr innanlandz. enn menn hofðo miog starfsamt ok kostnaðarsamt af leiðongrom. Var Magnus konvngr hinn vinsælazti við sina menn. enn bøndom þotti hann harðr. þat herma menn fra orðom hans. þa er vinir hans mællto er hann for oppt ovarliga er hann heriaði vtanlandz. hann svaraði sva. Til frægðar skal konvng hafa enn ecki til langlifis. Magnus konvngr var nær .xxx. at alldri er hann fell.

(Upphaf Magnús sona.)

Eftir fall Magnus konvngs berfætz toko seynir hans konvngdom i Noregi. Eysteinn. ok Sigvrðr. Olafr. Eysteinn hafði hinn neyrðra luta landz. enn Sigvrðr hinn syðra luta. Olafr konvngr var þa .iiij. vettra eða .v. ok þann þriþ(i)vng landz er hann atti hofðo þeir baðir til varðveizlo. Sigvrðr var þa til konvngs tekinn. er hann var .xiij. vettra eða .xiiij. enn Eysteinn var vettri ellri. þa er seynir Magnus konvngs voro til konvnga teknir. komv vttan or Jorsalaheimi. ok svmir or Miklagarþi. þeir menn er farit hofðo vt með Skopta Avgmvndarseyni. ok voro þeir hinir frægzto. ok kvnno margskonar tiþindi at segia. Enn af þessom sꝍgnom girntoz menn margir i Noregi til þeirrar ferþar. þat var ok sagt at i Miclagarði fengo Norðmenn fvllsælo fiar þeir er a mala villdo ganga. þeir baðo konvngana[1] at annarrhvarr þeirra Eysteinn eða Sigvrðr skylldi fara ok vera fyrir þvi liði er til vtferðar reðiz. enn konvngarnir iata þvi ok bioggv ferþ þessa með beggia þeirra kostnaði. Til þessarrar ferþar reðoz margir rikismenn bæði rikir bændr ok lendir menn. Enn er ferþin var bvin. þa var þat af

[1]) k'ganna *Cd.*

raþið[1] at Sigvrðr skylldi fara. enn Eysteinn hafa landrað af beggia þeirra fe.

(Frá Orkneyja jörlum.)

2. Einom vettri eftir fall Magnus konvngs kom vestan af Orkneyiom Hakon son Pals iarls. Enn konvngar gafo honom iarldom ok yfirsokn vm i Orkneyiom. sva sem iarlar hofðo haft fyrir honom. Pall faðir hans eða Erlendr foðvrbroðir hans. For Hakon iarl þa vestr til Orkneyia.

(Útferð Sigurðar konungs.)

3. Fiorom vettrvm eftir fall Magnus konvngs for Sigvrðr konvngr með liði sino or Noregi. hann hafði .lx. skipa. Sva segir þorarinn stvttfelldr.

Sva komz fylkis
[240] framt lið saman
margspaks mikit
milldingi villdt.
at skip við skip
skar fagr við lǫg
hreins grams heðan
hnigo sextigir.

Sigvrðr konvngr sigldi vm haustið til Englandz. þa var þar konvngr Heinrekr son Vilhialms bastarðar. var Sigvrðr konvngr þar vm vettrinn. Sva segir Einarr Skvlason.

Vásaflugr reð visi
vestr helmingi mestom
oð at ensko laði
ægis marr við harra.
stál let hilmir hvilaz
heiptglaðr ok var þaðra
ne gramr a val vimrar
vetrlengis kemr bettri.

(Ferð Sigurðar konungs.)

4. Sigvrðr konvngr for vm varit liðino vestr til Vallandz. ok kom fram vm haustið a Galizolandi. ok dvalþiz þar annan vetr. Sva segir Einarr Skvlason.

Ok sa er æzt gat riki
ol þioðkonvngr solar
ꝍnd a Jakobs landi
annan vetr vnd ranni.
þar fra ek hilmi heriar
hialldrs lausmæli giallda
gramr birti sva svartan
snarlyndr framom iarli.

Enn þat var með þeim atbvrð. at iarl sa er þar reð landi. gerþi sætt við Sigvrð konvng. ok skylldi iarl lata setia konvngi torg til matkaupa allan vettrinn. enn þat endiz eigi lengr enn til iola. ok gerþiz þa illt til matar. þa for Sigvrðr konvngr með miklu liði til kastala þess er

[1]) *Saa rettet i Cd. for opr.* raþin.

iarl atti. enn iarl flyði vndan. þvi at hann hafði litit lið. Sigvrðr konvngr tok þar vist mikla ok mikit herfang annat ok let flytia til skipa sinna. bioz siðan i brot. ok for vestr fyrir Spán. þa er Sigvrðr konvngr sigldi fyrir Spaninn bar þat at. at vikinngar nockvrir þeir er foro at fefa/ngom komv i moti honom með galeiða her. enn Sigvrðr konvngr lagði til orusto við þa. ok hof þar hina fyrsto orusto við heiðna menn ok vann af þeim .viij. galeiðr. Sva segir Halldorr skvalldri.

Ok fadyrir foro
Fiolnis rótz at moti
vigasom hloð visi
vikinngar gram rikom.
naði herr at hrioða
hla/t drengia vinr fengi
fyrðom hollr enn fellat
fátt lið galeiðr átta.

Siðan hellt Sigvrðr konvngr til kastala þess er Sinntre het ok barðiz þar aðra orusto. þat er a Spani. þar sat i heiðit folk ok heriaði þaðan a kristna menn. hann vann kastalann ok drap þar allt folk. þvi at ecki villdi kristnaz lata. ok tok þar fe mikit. Sva segir Halldorr skvalldri.

Stór skal ek verk þa/ er voro
vanar dœgs a Spani
prvtt let slongvir sottan
Sinntre konvngr innan.
gerþiz helldr við harðan
hermonnom gramr beriaz
gratt enn geyrva neitto
gvðz retti ser boðnom.

(Unnin Lizibón.)

5. Eftir þat hellt Sigvrðr konvngr liðino til Lizibónar. þat er borg mikil a Spani. half kristin enn half heiðin. þar skilr Span hinn kristna ok Span heiðna. ero þa/ herot oll heiðin er vestr liggia þaðan. þar atti Sigvrðr konvngr [241] hina .iij. orusto við heiðna menn ok hafði sigr. feck þar fe mikit. Sva segir Halldorr skvalldri.

Svðr vátt sigr hinn þriþia
sniallr við borg þa er kalla
lofðvngs kvnndr er lendot
Lizibón at froni.

þa hellt Sigvrðr konvngr liðino vestr fyrir Span hinn heiðna ok lagði til borgar þeirrar er kollvð er Alkasse. ok atti þar fiorðo orusto við heiðna menn. ok vann borgina. drap þar mart folk sva at hann eyddi borgina. þeir fengo þar ofa mikit fé. Sva segir Halldorr skvalldri.

Vt fra ek yðr þar er heitir
Alkasse styr hvassan
folkþeysandi fysazt
fiorða sinn at vinna.

Ok enn qvað hann.

Vnnit fra ek i cinni
eyddri borg til sorga
hitti herr a flotta
heiðins vifs at drifa

(Orrosta i Forminterru.)

6. Þa hellt Sigvrðr konvngr fram ferþinni. ok lagði til Niorvasvnda. Enn i svndonom var fyrir honom vikinngaherr mikill. ok lagði konvngr til orusto við þa. Sva segir Halldorr skvalldri.

Treystoz þer fyrir ǫstan
yðr tioði gvð rioða
náskári flo nyra
Niorvasvnd til vnda.

Siðan for Sigvrðr konvngr fram hit syðra til Serklandz. ok kom til eyiar þeirrar er kollot er Forminterra. Þar hafði þa setz herr mikill heiðinna blámanna i helli nockvra. ok sett fyrir hellisdyrrin styrkan steinvegg. þeir berioðo viða a landit ok flutto til hellis allt herfangit. Sigvrðr konvngr veitti vppgongo i ey þeirri. ok for til hellisins. hann var i bergi nockvrv ok var hátt at ganga vpp i hellinn til steinveggsins. enn biargit skvtti yfir steinvegginn fram. Heiðinngiar vǫrðo steinvegginn. ok hræddoz ecki vapn Norðmanna. þvi at þeir matto bera griot ok vapn niðr vndir fætr ser a Norðmenn. Norðmenn reðo ok ecki til vppgongo at sva bvno. Þa toko heiðinngiar pell ok dyrgripi ok baro ýt a vegginn. ok skvto at Norðmonnom ok æpto a þa. eggioðo þa ok fryðo þeim hvgar. Þa leitaði Sigvrðr konvngr ser raðz. Hann let taka tva skipsbata er barkar heita ok draga vpp a bergit yfir hellisdyrnar ok drengia með strengiom allt vndir innviðvna ok vm stafna. siðan gengo þar i menn sva sem rvm hofðo. leto sva siga skipin ofan fyrir hellinn með reipom. skvto þeir þa ok grytto er a skiponom voro sva at heiðingiar hrvcko af steinvegginom. Þa geck Sigvrðr konvngr með herinn vpp vndir steinvegginn. ok brvtv vegginn ok komaz sva vpp i hellinn. Enn heiþingiar flyðo inn vm steinvegginn. þann er settr var vm þveran hellinn. Þa let konvngr flytia til hellisins viðo stóra ok kasta bal mikit i hellisdvronom ok sla elldi (i). Enn þegar elldrinn sotti. þa leto svmir heiþingiar lifit. enn svmir gengo a vapn Norðmanna. Lǫk sva at allt folk var drepit enn svmt brennt. Þar fengo Norð[242]menn hit mesta herfang. þess er þeir hefði tekit i þessi ferð. Sva segir Halldorr skvalldri.

Varð fyrir stafni
styriar giornom
friþraskaði
Forminterra.

þar varð eggiar
ok elld þola
blamanna lið
aðr bana fengi.

Ok enn.

Bǫðstyrkir letztv barka
bragnings verk a Serkiom
fræg hafa gerz fyrir gygiar
gagnvigr ofan siga.

enn i hall at helli
hernenninn fiolmennom
gǫndlar þings með gengi
gnyþrottr neðan sóttir.

Sva segir þorarinn stvttfelldr.

Bað gramr gvma
gvnnhagr draga
byrvarga a biarg
blasvarta tva.

þa er i reipom
ramdyr þrama
sigv fyrir hellis
hliðdyr með lið.

(Orrostur á Jvizu ok Manork.)

7. þa for Sigvrðr konvngr fram a leið. ok kom til eyiar þeirrar er Jviza er kollvð. ok atti þar hina .vij.do orusto. Sva segir Halldorr skvalldri.

Margdyrkaðr kom merkir
morðhiols skipa stoli
fýss var fremðar ræsir
friþ slitz til Jvizo.

Eftir þetta kom Sigvrðr konvngr til eyiar þeirrar er Manork heitir ok atti þar hina .viij. orusto við heiðna menn ok feck sigr. Sva segir Halldorr skvalldri.

Knatti enn hin átta
oddhriþ vakit siðan
Finnz let gialld a grænni
grams ferþ Manork verþa.

(Roðgeirr tók konungdóm.)

8. Sigvrðr konvngr kom vm varit til Sikileyiar ok dvalþiz þar lengi. þar var Roddgeirr hertogi. hann fagnaði vel konvngi ok bǫð honom til veizlo. Sigvrðr konvngr kom þannig ok mikit lið með honom. þar var dyrðligr fagnaðr. ok hvern dag at veizlunni stoð Roddgeirr hertogi ok þionaði at borði Sigvrðar konvngs. Ok hinn .vij. dag veizlunnar. þa er menn hofðo tekit lǫgar. þa tok Sigvrðr konvngr i hond iarli ok leiddi hann vpp i hasæti ok gaf honom konvngsnafn

ok þann rett at iafnan skylldi konvngr vera siðan yfir Sikileyiar velldi. enn aðr hofðo þar iarlar velldi yfir þvi riki.

(Frá Roðgeiri konungi.)

9. Roddgeirr Sikileyiar konvngr var hinn rikazti konvngr. hann vann Pvl allan ok lagði vndir sig margar storar eyiar i Serklandz hafi. hann var Roddgeirr riki kallaðr. Hans son var Vilhialmr konvngr i Sikiley. er lengi hafði ofriþ mikinn haft við Miklagarþz keisara. Vilhialmr konvngr atti þriar dætr enn ongan son. hann gipti eina dottvr sina Heinreki keisara seyni Friþreks keisara. er siðan var keisari i Rvmaborg. Aðra dottvr Vilhialms konvngs atti hertogi af Kipr. hina þriþio Margrit yfirkvssari. Heinrekr keisari drap þa baða. Dottvr Roddgeirs Sikileyiar konvngs atti Manvel keisari i Miklagarþi. þeirra son var Kirialax keisari.

(Sigurðr konungr fór til Jórsala.)

10. Vm svmarit siglir Sigvrðr konvngr vm Griklandz haf til Jorsalalandz ok kom við Akrsborg. foro þaðan landveg vpp til Jorsalaborgar. Ok er þat fretti [243] Balldvini Jorsalakonvngr. at Sigvrðr konvngr mvndi sækia til borgar. let hann taka dyrðlig klæði ok breiða niðr a veginn. ok þvi meirr vondot er nærr var borginni. ok mællti siðan. þat vitið þer at nv mvn koma var at vitia frægr konvngr norðan or heimi. ero nv morg hans snilldarbrog(ð) sagð ok agætlig[1] verk. skvlom ver honom vel fagna. Enn i þessom lut er nv gerom ver mvnom ver marka stormennzkọ hans ok rikdom. riðr hann rettan veg at borginni ok lætr ser litils þyckia vert vm þenna fyrirbvning. þa virþi ek sem hann mvni slikra luta gnótt eiga i sino riki. enn ef hann riðr af rettom veg virþi ek minna konvngssomą hans. Sigvrðr konvngr riðr nv at borginni með miklo drambi ok ser hann hverso fyrir er bvit. riðr fram a klæðin ok sva biðr hann alla sina menn riða. Fagnar Balldvini konvngr þeim vel. ok reið með Sigvrði konvngi vt til Jordanar. Sva segir Einarr Skvlason.

Get ek þess er gramr for vitia
glyggs Jorsala bygðir
meðr vitoþ ọðling æðra
ognbliðr vnd sal viðom.
ok leyghati lọgaz
leyft rað var þat naði
hạrka frons i hreino
hvatr Jordanar vatri.

Sigvrðr konvngr dvalþiz lengi a Jorsalalandi ok vm havstið ok ondverþan vetr. Balldvini konvngr veitti micla veizlu Sigvrði konvngi ok

[1]) ægætlig *Cd.*

morgo liði hans með honom. þa gaf Balldvini konvngr Sigvrði konvngi marga helga doma. ok þa var tekinn spann af krossinom helga at raði Balldvina konvngs ok patriarcha. ok sorv þeir baðir at helgom domi. at þetta tre væri af hinom helga krosse er gvð sia(l)fr var pindr a. Siðan var sa heilagr dómr gefinn Sigvrði konvngi með þvi at hann sor aðr ok .xij. menn með honom. at hann skylldi fremia kristni með ollum mætti. ok koma erchibyskvpsstóli i Noreg. ok krossinn skylldi þar vera. sem hinn helgi Olafr konvngr hvilldi. ok hann skylldi tivnd fremia ok sialfr gera.

(Ferð Sigurðar konungs i Miklagarð.)

11. Eftir þetta bioz Sigvrðr konvngr aftr til skipa sinna. ok þa bio Balldvini konvngr her sinn at fara til borgar þeirrar er Seth het a Syrlandi. sv borg var heiðin. Sigvrðr konvngr for með liði sino til þeirrar borgar. Ok er þeir konvngarnir hofðo litla hriþ setið vm borgina gafo heiðnir menn vpp borgina. ok eignoðoz konvngarnir borgina. enn liðzmenn annat herfang. Sigvrðr konvngr gaf borgina alla Baldvina konvngi. Sva segir Halldorr.

Borg heiðna þátt bræðir
benia tikr við riki
haðizt hver við pryði
hilldr enn gaft af milldi.

Eftir þat for Sigvrðr konvngr til skipa sinna. ok bioz brot af Jorsalalandi ok sigldi norðr til eyiar þeirrar er Kipr heitir. ok dvalþiz Sigvrðr konvngr þar nockvra[1] hriþ. for siðan til Griklandz ok lagðiz ollu liðino við Engilsnes. ok lá þar halfan manvð. ok var hvern dag raðbyri at sig[244]la eftir hafino norðr. Enn Sigvrðr konvngr villdi þess biða er þverskeytinngr væri ok seglum ollom mætti aka at endilongom skipom. þvi at oll segl hans voro sett pellom bæði þat er fram vissi ok aptr. þvi at hvarigir aftrbvar ne frambyggiar villdo sia hit vfegra seglanna. Ok er Sigvrðr konvngr sigldi inn með landino til Miklagarðz. þa var hvert þorp eða borgir eða kastalar eða stórkavptvn við annat. enn með þvi at seglonom var ekit of endilong skipin ok byrrinn lettr. ok for hvert skipit nær oðro. þa syndiz ollum af landi sem einn veggr væri. ok engi var sa staðr við siainn. at eigi var allt folk vti meðan sia matti siglinngina. Spvrt hafði Kirialax keisari til Sigvrðar konvngs ok let vpp luka borghlið þat a Miclagarði er heitir Gvllvartan. þat hlið skal inn riða keisari. þa er hann hefir lengi brotto verit ok farit herferðir. ok hafi honom vel sigraz. Ok þa let keisari breiða pell of oll stræti fra Gvllvortv til Lactiarna. þat ero keisara hallir hinar ágætvzto.

[1]) nockvrv *Cd.*

Sigvrðr konvngr mællti til sinna manna. at þeir skylldo riða diarfliga i borgina ok lata ser litið vm finnaz alla nybreytni. er þeir sa. ok sva gerþo þeir. Keisari let fara allt a moti þeim með leika ok sǫngva. Reið Sigvrðr konvngr ok allir hans menn með þvilikan pris i Miklagarð. Sva segia menn at Sigvrðr konvngr leti skva hest sinn með gvlli aðr hann reið i borgina ok skylldi sva til haga at vndan skylldi stǫckva einnhverr skorinn a strætino. ok skylldi engi hans manna til lita. Ok er þeir Sigvrðr konvngr komv til konvngs hallar var þar allt vel fyrir bvit. Enn er menn Sigvrðar konvngs voro komnir i sæti ok bvnir til dryckio. koma i hollina sendimenn keisara. ok baro milli sin i stórom toskom gvll ok silfr. ok segia at keisari sendi Sigvrði konvngi. Enn konvngr leit eigi til fiarins ok bað menn sina skipta með ser. Sendimenn foro ok sogðo keisara. Hann svaraði. Sia konvngr man vera stórom rikr ok ǫðigr. er hann vill eigi til slikra luta hneigiaz eða giallda loflig[1] orð fyrir. Biðr þa enn fara með stóra cisterna fvlla af gvlli. þeir koma enn fyrir Sigvrð konvng ok segia honom at þessar giafir ok sendingar ero honom sendar af stolkonvngi. Sigvrðr konvngr mællti. þetta er mikit fe ok fagrt ok skiptið þer með yðr þesso menn minir. Sendimenn foro aftr ok sogðo keisara. Hann svaraði. Tveim skiptir vm þenna konvng at hann mvn vera yfir oðrom konvngom at riki ok fe. eða hann mvn eigi vera at iofnom vitrleik sem konvngi sæmði. farit nv it þriþia sinn ok færit honom hinn dyrazta pvrpvra ok hrokeða þessa cisterna af gvlli. Ok þar lagði hann a ofan .ij. gvllhringa. Nv fara sendimenn ok koma fyrir Sigvrð konvng ok segia at stolkonvngr sendi þetta hit micla fe Sigvrði konvngi. Hann stoð þa vpp ok tok hringana ok dró a hond ser. Siðan talaði hann sniallt eyrindi [246] ok girzko ok þackaði keisara fogrom orðom allan soma sinn ok stórlyndi. ok skipti nv þesso fe með monnom sinom við miclom sóma. Sigvrðr konvngr dvalþiz þar nockvra hriþ. þa sendi keisari menn til hans at spyria. hvart hann vill þiggia at honom .vi. skippvnd (af) rǫðo gvlli eða vill hann at keisari leti efna til leiks þess er hann var vanr at lata leika a Paðreimi. Sigvrðr konvngr kaus leikinn. ok sogðo menn honom at keisarann kostaði eigi minna leikinn enn þetta gvll. þa let keisari efna til leiksins. ok var þa leikit. ok veitto allir leikar betr þat sinn keisara enn drottningo. þvi at drottning a iafnan halfan leikinn. ok keppaz i ollom leikom menn þeirra. ok segia Grickir ef konvngr(!) vinnr fleira a Paðreimi enn drottning. þa mvn hann vinna sigr ef hann ferr herferþir.

[1]) loflif *Cd.*

(Frá Paðreimi.)

12. þat segia menn þeir er verit hafa i Miklagarði. at Paðreimrinn se a þann veg gerr. at hár veggr er settr a einn voll nær ·tvns vidd kringlottan. ok grador vmhverfis. enn menn skvlu sitia a. enn leikrinn er a vellinom. ero þar skrifot margskonar forn tiþindi. Æsir. Volsvngar. Givkvnngar. gert af kopar ok malmi. með sva miclom hagleik at þat þickir kvikt vera. er leikrinn settr með sva miklom brogðom ok vælom. þvi at sva syniz sem menn riði i lopti. ok skotelldr er þar við ok allzkonar horpoleikr ok sǫngfæri.

(Frá Sigurði konungi.)

13. þat er sagt at Sigvrðr konvngr skylldi veita snæðing einn dag keisara. ok biðr nv sina menn efna til skoroliga alla luti. Ok .þa er fengit allt þat sem rikiom monnom somði at veita. Sigvrðr konvngr bað sina menn ganga a þat stræti sem viðr væri ǫðkeyptr. sagði at þess mvnv þeir þvrfa. þeir sogðo at morgom hlǫssom viðar var hvern dag eckit i borgina. ok eigi þvrfti hann þat at vgga. Ok er þeir skylldo til taka. var a brǫtto allr viðrinn. þa sogðo þeir konvngi. Hann svaraði. Vitið nv ef þer fait valhnetr. eigi mvnv ver þeim kvnna siðr at ellda. þeir foro ok fengo sva miklar sem þeir villdo. Ok nv kemr keisari ok vírctamenn hans. setiaz saman. ok er þar margfalldr somi. ok veitir Sigvrðr konvngr með kappi. Enn er keisara dottir[1] finnr at engi efni skortir. þa sendi hon menn at vita hverio þeir elldi. Nv koma sendimenn at hvsi eino ok sia at þat er fvllt af valhnotvm. ok segia henni. Konvngs dottir mællti. Vist er sia konvngr stórlatr ok mvn fátt spara til sins sóma. engi viðr logar betr enn þetta. Hon hafði þetta gert til rǫnar hvert rað konvngr tæki.

(Heimferð Sigurðar konungs.)

14. Eftir þetta bioz Sigvrðr konvngr til heimferþar. hann gaf keisara oll skip sin. ok hofot þǫ en femiklu er voro a konvngsskipino. setti hann a Petrskirkio. ok ero [246] þar siðan til synis. Kirialax keisari gaf Sigvrði konvngi marga hesta ok feck honom leiðtoga vm allt sitt riki ok let setia honom torg til matkǫpa ok dryckiar vm sitt riki. For þa Sigvrðr konvngr brot af Miclagarði. enn eftir dvalþiz micill fiolþi manna hans. ok geck a mála. Sigvrðr konvngr fann Lozarivm keisara af Rvmaborg i Sváfa. ok fagnaði (hann) honom forkvnnar vel. ok feck honom allt leiðtoga. ok let hallda honom torg vm allt riki sitt. Ok er Sigvrðr konvngr kom til Heiðabæiar i Danmork. hitti hann þar Nicholas

[1]) .d. *Cd.*

Danakonvng ok gerði hann fyrir honom veizlo mikla. ok fylgði honom sia(l)fr a Jotland ok gaf honom skip með ollum bvnaði. For Sigvrðr konvngr þa til Noregs ok var honom vel fagnat. Ok er þat mal manna. at engi hafi or Noregi farin verit meiri frægðarfor enn þessi er Sigvrðr konvngr for.

(Eysteinn konungr fékk Jamtaland.)

15. Eysteinn konvngr hafði ok mart starfat i landino meðan Sigvrðr konvngr for vt. Hann let gera i Biorgyn holl hina miclo. er mest ok frægzt herbergi hefir verit i Noregi. hann let þar ok gera Postvlakirkio i konvngsgarði. hann let gera virki við Agðanes. ok kirkio norðr i Vagom a Halogalandi. ok lagði profendo til. Hann let ok gera dreka hinn[1] micla i liking Orms hins langa. Hann gerþi ok sætt við Jamtr. ok i þeim vinmælom hofðo farit af Jamtalandi allir lendir menn a fvnd Eysteins konvngs ok svarit honom landit at skottom ok skylldom. ok gerðoz hans þegnar allir. enn hann het þeim i moti sino trvsti við vfriþi Sviakonvngs. Ok vann hann sva Jamtaland með viti sino enn eigi sverþi. ok er þat siðan vndir Noregs konvng.

(Frá Ívari Jngimundarsyni.)

16. Eysteinn konvngr hafði i morgo bætt rett landzmanna. ok hellt hann vpp miog logvnom ok gerði ser kvnnig vll lvg i Noregi. Hann var ok spekingr mikill at viti. ok allra manna var hann friþaztr synom. hvitr a hár ok meðalmaðr a vvxt. allra manna sniallaztr ok milldaztr af fe. glaðr ok litillatr i mali. Hann atti Jnngibiorgo dottvr Gvthorms Steigarþorissonar. þeirra dottir var Maria er atti Gvðbrandr Skafhoggsson. — A þeim lut ma marca hverr dyrðarmaðr hann hefir verit eða hverso hann var vinhollr ok hvgkvæmr eftir at leita við ástmenn sina hvat þeim væri at harmi. Sa maðr var með honom er Jvarr het ok var Jnngimvndar son. islendzkr vitr maðr ok ættstórr. ok skalld. ok var konvngr vel til hans. Jvarr tok vgleði. ok er konvngr fann þat kallaði hann Jvar til mals við sig ok spvrði. hvi hann væri sva oglaðr. ok fyrr er þv vart með oss varð oss margskonar gleði at yðrom orðom. enn eigi leita ek af þvi eftir. veit ek þv ert sva vitr maðr at ek hefi ongan lut gert af við þig. seg mer hvat er. Hann svaraði. Þat sem er herra ma ek ecki fra segia. Konvngr mællti. Geta man ek til. [247] ero menn þeir nockvrir er þer getz eigi at. Jvarr svaraði. Eigi er þat.

[1]) i tilf. Cd.

Konvngr mællti. Hefir þv set þa nockvra luti er þer hefir sva mikit vm fvndiz at þer þickir þat illa. Hann qveðr eigi þat vera. Konvngr mællti. Fysir þig til nockvrra manna eða annara hofðingia at fara. Hann qvað eigi þat vera. Konvngr mællti. Nv vandaz getan. ero nockvrar konvr þær er þer er eftirsia at. Hann sagði at þat er. Konvngr mællti. Ver eigi oglaðr þar fyrir. þegar er varar far þv ok mvn ek fa þer fe ok mikinn sóma. bref ok innsigli til þeirra manna er raða eigo. ok veit ek eigi þeirra manna vánir at eigi mani hneigiaz fyrir minom vinmælom eða ognarorðom. Jvarr svaraði. þvngligar er farit herra. broðir minn a þessa konv. Konvngr mællti. Hverfom þar fra. se ek her rað til. eftir iol mvn ek fara a veizlor ok far þv með mer. mvntv þa sia margar kvrteisar konvr. ok ef þær ero eigi konvngbornar mvn ek fá þer i hendr. Hann svaraði. Herra. þvi er þvngligar komit. at avallt er ek se fagrar konvr. þa minnir mig hinnar konv. ok er þvi harmr minn meiri. Konvngr mællti. þa mvn ek gefa þer nockvt len ok eigvr með at skemta þer. Hann sagði. Ecki vni ek þvi. Konvngr mællti. þa fæ ek þer fe ok farðo þangat til landa sem þv villt. Eigi vil ek þat segir hann. Konvngr mællti. Vandaz mer nv getan ok hefi ek nv leitað nær sem ek kann. enn einn hlutr er nv eftir litill hia þessom er ek hefi boðit þer. far þv hvern dag er borð er vppi a minn fvnd. ok ef ek sit eigi yfir vandamálom. mvn ek tala við þig. ok ræða of þessa konv sem mer kemr i hvg. þvi at þat kann verþa stvndom at monnom verþr harms lettara ef vm er rætt. ok þat skal fylgia at þv skallt alldri giafalavst i brót fara. Hann svaraði. þat vil ek herra. ok haf þavck fyrir eftirleitanina. Ok gera þeir nv sva iafnan er konvngr sitr eigi yfir vandamalom. ok bættizt nv harmsins ok gleðzt Jvarr.

(Frá ættum konunga.)

17. Sigvrðr konvngr var mikill maðr ok sterkr skorvngr mikill. ok friþr synom. svartr a hár. hann var stiornsamr ok refsingasamr. hellt vel login milldr af fe. ok falatr. omalugr litt talaðr a þingom heitfastr langvþigr. rikr konvngr ok agætr. Hann atti Malmfriþi dottvr Haralldz Valldimarssonar avstan or Holmgarði sonar Jarizleifs gamla ok Jnngigerþar dottvr Olafs sænska Sviakonvngs. Moðir Haralldz Valldimarssonar var Gyða dottir Haralldz Gvðinasonar Englakonvngs. Moðir Malmfriðar drottningar var Kristin dottir Jnnga konvngs Steinkelssonar Sviakonvngs. Avnnvr dottir Haralldz Valldimarssonar var Jnngibiorg er atti Knvtr lavarðr. þeirra born voro þav Valldimarr Danakonvngr ok Margret. Kristin ok Kattrin. Margreto atti Stigr hvitaleðr. þeirra dottir

var Kristin. er atti Karl Sørkvisson Sviakonvngr. þeirra son var Sørkvir faðir Jons konvngs.

(Fœddr Magnús blindi.)

18. [248] Sigvrðr konvngr Jorsalafari ok Malmfriþr drottning atto dottvr er Kristin het. Sigvrðr konvngr gat son við friþlo sinni. þeirri er Borghilldr het dottir Olafs af Dali. sa het Magnus. hann var allra manna friþaztr er menn hafi set. hann var i bernsko vppfæddr i Biarkey með Viðkvnni Jonsseyni ok var allvinsæll.

(Draumr Sigurðar konungs Jórsalafara.)

19. þat er sagt at Sigvrðr konvngr tok vgleði micla. ok matti litt niota tals hans. hann sat ok skommom við dryck. þat þotti hans monnom þvngt. ok biðia Eystein konvng leggia til nockvt rað. at hann fengi vitað hvat til bæri. fengo menn onga orskvrði mala sinna. þótt fyrir hann bæri. Eysteinn konvngr sagði vant eftir at leita. enn at bæn manna varþ þat þo at hann het. Ok eitt sinn vekr hann til við broðvr sinn. ok spyrr hvi gegndi vgleði hans. er þat nv herra margs mannz hrygð. villdim ver vita hvat er velldr. eða hafit þer nockvr tiþindi fregit. er þat se storra luta vert. Sigvrðr konvngr segir at eigi er þat. Er þat þa broðir segir Eysteinn konvngr at þer vilit or landi fara ok afla meira rikis sem faðir varr. Hann qvað eigi þat vera. Ero nockvrir þeir menn i landi her at fyrir reiði þinni se orðnir. Hann sagði eigi þat vera. Hefir þig dreymt nockvt. þat er þer fær ahyggio. Hann sagði þat vera. Seg mer þa broðir. Sigvrðr konvngr svaraði. Eigi mvn ek segia þer nema þv raðir eftir þvi sem vera mvn. ok man ek þat gerla vita. hvart þv ræðr rett. Eysteinn konvngr svaraði. Herra þat er mikill vandi a baðar hendr. sitia fyrir reiði þinni sem a mvn liggia. ef eigi verþr rett raðit. eða agang mvgsins ef ek geri eigi or nockvt. ok mvn ek þo helldr til hætta a yðra miskvnn þott eigi verþi raðit eftir þvi sem yðr likar. Sigvrðr konvngr sagði. þat dreymði mig at mer þotti sem ver brǫðr .iij. sætim allir a einom stoli fyrir Kristzkirkio norðr i køvpangi. þa syndiz mer sem gengi vt or kirkionni hinn helgi Olafr konvngr frændi varr ok skryddr konvngsskrvði. hann var með hinni dyrðligzto asiono. ok bliðligr. Hann geck at Olafi konvngi broðvr minom. ok ockrom. ok tok i hond honom ok mællti við hann bliðliga. Far með mer frændi. Hann syndiz mer ganga með honom inn i kirkio. Nockvrv siðarr kom hann vt af kirkionni ok geck at þer broðir. ok mællti at þv skylldir ganga með honom. hann var þa eigi með iafnmikilli bliðo

sem fyrr. gengot þit siðan i kirkiona. þa vænta ek at hann mvndi koma a moti mer. enn þat varþ ecki. þa sló yfir mig hræzlo micilli ok vmegni ok vaknaða ek i þvi. Eysteinn konvngr svaraði. Herra sva ræð ek at stollinn merki riki vart bræðra. Enn er þer syndiz Olafr konvngr koma með bliðo mikilli moti Olafi konvngi broðvr ockrvm. þar man hann lifa skemzt. ok mvn hann eiga gott fyrir hondom. þvi at hann er vinsæll. ok vngr at alldri. ok mvn fatt yfir liðit. ok mvn Olafr konvngr hialpa honom. Enn þar sem þer syndiz hann mer i moti koma [249] ok eigi með iamnmikilli bliðo þar man ek lifa nockvrom vettrom lengr ok þo verþa ecki gamall. er væntir mig at hans asia mvni yfir mer standa. er hann kom i moti mer. ok þo eigi með þilikom blóma sem við Olaf var fyr þvi at mart hefir mig hent til afgerða ok boðorðabrota. Enn þar sem þer þotti frestazt at hann kvæmi i moti. get ek at þat man ecki marka heimván þina. enn vera kann at þv mætir þvngo afelli. er þer þotti sem nockvr obirta legðiz yfir þig ok otti. ok get ek at þv verþir vár ellztr ok raðir lengst riki þesso. þa mællti Sigvrðr konvngr. Vel er raðit ok vitrliga ok eftir þesso er mest vón at gangi. Tekr hann nv (at) gleðiazt.

(Andlát Ólafs konungs.)

20. A þrettanda ari rikis þeirra bræðra tok Olafr konvngr Magnusson sótt þá er hann leiddi til bana. ok er hann iarðaðr at Kristzkirkio i kaupanngi norðr. ok var allvinsæll maðr. Moðir Olafs konvngs var Sigriþ dottir Saxa or Vik. systir Kara avstraðz er kallaðr var konvngsfostri. hann var rikr maðr ok vinsæll. Onnvr dottir Saxa or Vik var þora. hon gat son er Sigvrþr het slembidiakn. er siðan kallaðiz son Magnus konvngs berfættz. Kari konvngsbroðir atti Borghilldi dottvr Dags Eilifssonar. þeirra son var Sigvrþr avstraðz lendr maðr faðir Jons er atti Sigriþi systur Jnnga konvngs Barðarsonar.

(Mannjafnaðr með konungum.)

21. Eysteinn konvngr ok Sigvrðr konvngr voro einn vetr baðir a veizlo a Vpplondom. ok atti sinn bæ hvarr þeirra. Enn er skamt var milli þeirra bæia syndiz monnom þat rað at þeir vøri baðir samt a veizlonom. voro þeir fyrst baðir samt at þvi bvi er Eysteinn konvngr atti. Enn vm kvelldit er menn toko at drecka. var mvngat ecki gott. ok voro menn hlioðir. þa mællti Eysteinn konvngr. Hvi ero menn sva hlioðir. hitt er olsiðr me(i)ri at menn geri ser gleði. fám oss olteiti

nockvra. mvn þa enn a reitazt gaman manna. Sigvrðr broðir þat mvn ollom sæmiligazt þickia at við hefim nockvra skemtanarræðo. Sigvrðr konvngr svaraði helldr stvtt. Ver þv sva margmalugr sem þv villt. enn lat mig þegia na fyrir þer. Eysteinn konvngr mællti. Sa olsiðr hefir oppt verit at menn taka ser iamnaðarmenn. vil ek her sva vera lata. þa þagði Sigvrðr konvngr. Enn mællti Eysteinn konvngr. Se ek nv at ver mvnvm hefia verþa þessa teiti. man ek taka þig broðir mer til iamnaðarmannz. færi ek þat til at iamnt nafn hofom við baðir ok iafna eign. geri ek ok engi mvn ættar ockarar eða vppfæzlu. þa svaraði Sigvrðr konvngr. Mantv þat eigi. er ek bra⁄t þig a bak ef ek villda. ok vartv vettri ellri. Eysteinn konvngr svaraði. Eigi man ek hitt siðr er þv fect ecki leikit þat er mivkleikr var i. Sigvrðr konvngr mællti. Mantv hverso svndit for með ockr. ek [250] matta kefia þig ef ek villda. Eysteinn konvngr svaraði. Ecki svam ek skemra enn þv ok eigi var ek verr kafsyndr. ek kvnna ok sva a isleggiom at . ek vissa ongann þann er þat þyrfti at keppa við mig. enn þv kvnnir þat eigi helldr enn na⁄t. Sigvrðr konvngr svaraði. Hof(ð)inngligri iþrott ok nytsamligri syniz mer sv. at kvnna vel a boga. ætla ek at þv nytir eigi boga minn sva at þv spyrnir fotum i. Eysteinn konvngr svaraði. Ecki em ek sva bogstercr sem þv. enn minna man skilia beinskeyti ockra. ok myclo kann ek betr a skiðom enn þv. ok hafði þat enn fyrr verit goð iþrott kollvð. Sigvrðr konvngr svaraði. þess þicki mer micill mvnr at þat er hofðingligra. at sa er yfirmaðr skal vera annarra manna se mikill i flocki ok stercr. ok vapnfærr betr enn aðrir menn. a⁄ðsær ok a⁄ðkendr þa er flestir koma saman. Eysteinn konvngr svaraði. Egi er þat ok (siðr) einkanna lutr at maðr se friþr synom. ok er sa þo a⁄ðkendr i mannfiolða. þicki mer þat ok hofðingligt. þvi at friþleiknom somir hinn bezti bvnaðr. kann ek ok myclo betr til laga enn þv. ok sva hvat sem við skvlom tala em ek myclo slettorðari enn þv. Sigvrðr konvngr svaraði. Vera kann at þv hafir nvmit fleiri logpretto. þvi at ek atta þa annat at starfa. enn engi fryr þer slettmælis. enn hitt mæla margir at þv ser ecki allfastorðr. ok litið mark se hverio þv heitr. ok mælir eftir þeim er þa ero hia. ok er þat ecki konvngligt. Eysteinn konvngr svaraði. þat berr til þess er menn bera mal sin fyrir mig. þa hygg ek at þvi fyrst at luka sva hvers mannz mali. at þeim mætti bezt þickia. þa kemr oppt annarr sa er mal a við hann. ok verþr þa iafnan sva dregit til at miðla sva at baðom skyli lika. þat er ok satt at ek heit þvi er ek em beðinn. þvi at ek villda at allir færi fegnir fra minom fvndi. Se ek hinn kost ef ek vil hafa sem þv gerir at heita ollom illo.

enn ongan heyri ek efndanna fryia. Sigvrðr konvngr svaraði. þat hefir verit mal manna at ferð sv er ek for or landi væri helldr hofðinglig. enn þv[1] satz heima meðan sem dottir fa᷎ðvr þins.[2] Eysteinn konvngr svaraði. Nv greiptv a kylino. eigi mvnda ek þessa ræðo vekia. ef ek kynna her ongo svara. nær þotti mer hino at ek gerþa þig heiman sem systur mina. aðr þv yrðir bvinn til ferþar. Sigvrðr konvngr svaraði. Heyrt mvntv þat hafa at ek atta[3] orustor miog margar i Serklandi. ok feck ek i ollum sigr. ok margskonar gersimar þær sem eigi hafa slikar komit hingat i land. þotta ek þar mest verþr sem ek fann hina gofgozto menn. enn ek hygg at þv hafir eigi enn leynt heimdraganafnino. For ek til Jorsala sagði hann ok kom ek við Pvl ok sa ek þig eigi þar broðir. ek gaf konvngdom Rodgeiri iarli hinom [251] rika. vann ek .viij. orustor. ok vartv at a᷎ngarri. for ek til grafar drottins. ok sa ek þig eigi þar broðir. for ek i ana Jordan þar sem drottinn ok svam ek vt yfir ána ok sa ek þig eigi þar. ok knytta ek þer þar knvt a kiarrino. ok biðr þin þar. þa mællti Eysteinn konvngr. Smatt mvn ek hafa her i moti. Norðr i Vágom setta ek fiskimanna bvðir. at fatækir menn mætti nærazt til lifshialpar. ok setta ek þar prestvist. ok lagða fe til kirkio þeirrar. er naliga var allt heiðit aðr. mano þeir menn mvna at Eysteinn konvngr hefir verit i Noregi. Vm Dofrafiall var fa᷎r or þrandheimi. vrðo menn þar iafnan vti. ok foro þar margir menn horðom forom. let ek þar sælohvs gera. ok fe til leggia. ok mvnv þeir vita at Eysteinn konvngr hefir verit i Noregi. Fyrir Agðanesi voro a᷎ræfi ok hafnleysi. forozt morg skip þar. er nv hofn ger ok gott skipalægi ok kirkia gior. Siðan let ek vita gera a háfiollom. nv mvnv þessa niota allir menn innanlandz. Hollina let ek gera i Biorgyn ok Postolakirkio ok rið milli. mvnv konvngar þeir mvna nafn mitt er eftir koma. Michialskirkio let ek gera ok mvnclifi. Skipaða ek ok logonom broðir at hverr mætti hafa rettinndi við annan ok ef þa᷎ ero halldin þa mvn betr fara landzstiornin. Stopvlinn let ek gera i Sinholmssvndi. þeim Jamtom hofom ver ok snvit vndir þetta riki. meirr með bliðom orðom ok viti enn með agang eða ofriþi. Nv er þetta smatt at telia. enn egi veit ek vist at landzbvino se þetta ohallkvæmara. enn þott þv brytiaðir blamenn fyrir fiandann ok hrapa(ðir) þeim sva til helvitis. Enn þar sem þv hrosaðir goðgerningom þinom. ætla ek mer eigi minna til salubotar staði þa er ek let setia hreinlifismonnom. Enn þar sem þv reiðt mer knvtinn. ok mvn ek þann eigi leysa. enn riða matta ek þer þann knvt ef ek villda at þv verir alldrigi konvngr i Noregi. þa er þv sigldir

[1]) sv *Cd.* [2]) sins *Cd.* [3]) atto *Cd.*

einskipa i her minn er þv komt i Noreg. Liti nv vittrir menn hvat þv hefir vmfram. ok vita skvlut þer þat gvllhalsarnar at menn mvno enn iafnaz við yðr i Noregi.

Her hefr þingaþátt.

22. Sigvrþr Hranason varþ missattr við Sigvrð konvng mag sinn. hann atti Skialldvoro systvr Magnus konvngs berfættz sammæðra. Hann hafði haft Finnfor af hendi konvnga fyrir sakir tengða. ok langrar vinatto ok margra goðra luta er Sigvrðr Hranason veitti konvngom. ok hann var hinn merkiligzti maðr ok vinsæll. Enn þar bar sva at sem oppt kann verþa. at vandir menn ok meirr ofvndsivkir enn gæzkofvllir baro þat i eyro konvngi at Sigvrðr Hranason hefði eigi vel farit með Finnskattinom. ræða þar til her vm. at Sigvrðr konvngr leggr a hann fiandskap ok reiði sina ok sendir eftir honom. ok hann kemr a konvngs fvnd. Berr konvngr [252] þetta a hann. ok segir at hann varði eigi þess. at hann mvndi sva lǫna honom mikit lán ok sóma at eigna ser konvngs eign. þa svaraði Sigvrðr Hranason. Eigi er þat satt er yðr er þar fra sagt. slikan hlvt hefi ek þar af sem yðart er leyfi til. Sigvrðr konvngr mællti. Egi mvntv þvi eino fyrir hlita. ok rætt mvn malit verþa með meiri freko aðr enn lettir. Ok skiliazt þeir með þvi. Litlo siðarr sotti Sigvrðr konvngr þetta mal a moti eino i Biorgyn. ok villdi gera Sigvrð Hranason vtlaga. Ok er þetta mal var komit i sva mikit oefni. þa ferr Sigvrðr Hranason a fvnd Eysteins konvngs ok sagði honom með hverso miclo afelli Sigvrðr konvngr vill þetta mal af honom heimta. Eysteinn konvngr sagði þat vant mal er hann beiðir at hann veiti mótmæli broðvr sinom. segir langt þess i milli hvart hann veitir at malino eða gengr i moti. qvað þa baða bræðr iafnt eiga þetta mal. enn fyrir sakir magsemðar ok nǫðsyniar þinnar ma ek til leggia. Nockvrv siðarr fiðr Eysteinn konvngr Sigvrð konvng ok biðr hann leggia vægð a malit fyrir sakir mægða. segir at Sigvrðr Hranason vill gera vilia konvngs. þott hann viti sig eigi sannan at þessi sǫk. bað hann minnazt a langt vinfengi þeirra. Sigvrðr konvngr sagði þat meiri stiorn at refsa slika luti. Eysteinn konvngr mællti. Ef þv villt logom at fylgia broðir ok eftir landzstiorn refsa. þa mvn þat rettligazt at Sigvrðr Hranason nioti vitna sinna. ok a þetta mal a þingi at dæma. enn eigi a moti. þvi at sǫkin veit til landzlaga. enn eigi til Biarkeyiarrettar. þa mællti Sigvrðr konvngr. Vera ma at sva viti sǫkin Eysteinn konvngr sem þv segir. enn ef þetta ero eigi lǫg. þa mvnv ver malit a þingi sækia. Siðan skilþo

konvngar. ok þotti sinn veg hvárom. þa stefnir Sigvrðr konvngr þesso mali til Arnarnesþings. ok ø̨tlar þar malit fram at hafa. Eysteinn konvngr kom ok þangat. enn er sꜹkin for fram i dóm. þa beiddi Sigvrðr konvngr logmenn at þeir felldi dom a. Enn Eysteinn konvngr svaraði ą þa leið. þat hygg ek at her mano vera sva vitrir menn. ok kunnig login i Noregi. at eigi a at dæma lendan mann vtlagan a þesso þingi. Ok flytr nv malit til laga. sva at þat synizt ollum sannligt. þa mællti Sigvrðr konvngr. Kapp leggr þv Eysteinn konvngr mikit a mal þetta ok vera ma at meira starf verþi fyrir aðr enn við gangiz. enn til var hvgat. enn eigi at siðr skal fram hallda. villda ek nv at hann yrði sekr i sinom átthaga. Eysteinn konvngr svaraði. Fatt mvn þat verþa er eigi mvn fram komazt ef þer vilit fylgia. sva marga stóra luti sem þer hafit vnnit. enn her er ván at i moti standi fair menn ok smair. Skiliaz sva a þingino at ecki syslazt meira at. Eftir þat stefnir Sigvrðr konvngr Gvlaþing ok sækir til sia(l)fr. Eysteinn konvngr sækir ok þingit. ok ero nv margir fvndir at attir af vitrom monnom. ok malit rannsakat fyrir logmonnom. Nv flytr [253] Eysteinn konvngr fram malit sva at allir þeir sem fyrir sokom voro hafðir voro i Frostaþingslogom. ok sakar hofðo gerzt a Halogalandi. ok eyðir hann sꜹkina með þesso. Skiliaz þeir at þvi. ok voro miog reiðir. Ferr þa Eysteinn konvngr norðr til þrandheims. Sigvrðr konvngr stefnir til sin ollom lendom monnom ok lendra manna hvskorlom. hann nefnir or hverio fylki mikit lið af bændom allt svnnan or landi. ok droz honom mikill herr. stefnir hann liðino norðr með landi. ok sva norðr a Halogaland. ok vill sva greypiliga at ganga at gera Sigvrð vtlagan norðr þar i frændahaga sinom. ok stefnir hann þing ollum Haleygiom ok Nꜹmdælom i Hrafnisto. Eysteinn konvngr bioðz or kꜹpangi með liði miclo ok sækir til þingsins. Hann tekr þa með handfesti malit af Sigvrði Hranaseyni til soknar ok varnar. A þesso þingi flutto hvarirtveggio fram sitt mal. þa leitar Eysteinn konvngr við logmenn. hvar þꜹ þing ero sett i Noregi er bondom se rétt at dæma konvnga mal. ef annarr sækir mal af oðrom. flyt ek mal þetta með vitnom fram at Sigvrðr konvngr a við mig malit. enn eigi við Sigvrð Hranason. Logmenn sꜹgðo at konvnga malom ætti at skipa a Eyraþingi i Niðarósi. Eysteinn konvngr sagði. þat hvgða ek at sva mvndi vera. ok þangat mvndi sokin horfa. ok ma þar reyna rettan dom of mal Sigvrðar Hranasonar. þa mællti Sigvrðr konvngr. Sva miog sem þv villt þyngia mer ok vhægia of þetta mal. þa skal ek þvi þraligar fylgia. Ok skilia þeir at sva bvno. Sækia nv hvarirtveggio svðr til kꜹpangrs ok stefna þar .viij. fylkna þing. Eysteinn konvngr

var þa i bænom ok hafði allmikit lið. enn Sigvrðr konvngr lá a skipom. Ok er til þings skylldi ganga voro sett griþ ok var komit folkit allt. ok malit skylldi kæra. þa stoð vpp Bergþorr bokkr son Sveins bryggiofótar. ok bar fram vitni sitt. at Sigvrðr Hranason hefði leynt af Finnskattinom. Eysteinn konvngr stoð þa vpp ok svaraði. þott þessi sꜹk væri sꜹnn sem nv berr þv fram. enn ek veit þo eigi hverr vitnisbvrðr þetta er. þa hefir þessi sꜹk nv þo verit eydd a þrimr logþingom ok moti hino fiorða. Nv kref ek logrettomenn at dæma Sigvrð Hranason syknan sakarinnar. Ok sva var gert. þa svaraði Sigvrðr konvngr. Se ek Eysteinn konvngr at þv hefir flutt fram logkroka. er mer ecki vm þat kvnnigt. enn sv er eftir ein soknin er ek mvn vanari enn þv. ok skal þa nv ok hafa. Sneri brot siðan ok til skipa sinna ok let færa af tiolldin. ok lagði liðino ollv v́t til Holms. ok atti þar þing. ok sagði sva liðino. at vm morgininn eftir skvlu þeir leggia inn til Jlovalla. ok ganga vpp ok beriaz við Eystein konvng. Enn vm kvelldit. er Sigvrðr konvngr (sat) vndir matborði a skipi sino. varþ hann eigi fyrr varr við. enn maðr let fallaz niðr a þiliornar i fyrir[254]rvmino ok tok vm fót konvnginom. Var þar Sigvrðr Hranason ok bað þa Sigvrð konvng gera slikt af sino mali sem hann villdi. qvez eigi vilia at af honom hlytiz[1] nockvr vandræði meðal þeirra bræðra. Geck þa til Magni byskvp ok Malmfriðr drottning ok margir hofðingiar aðrir. ok baðo griþa Sigvrði Hranaseyni. Ok með þeirra bæn tok Sigvrðr konvngr hann vpp. ok tok af honom festur. ok setti hann með monnom sinom ok hafði hann með ser svðr i land. Vm hꜹstið feck Sigvrðr konvngr Sigvrði Hranaseyni orlof at fara heim norðr ok gaf honom syslu af sinni hendi ok var iafnan siðan vin hans.

(Frá vanheilsu Sigurðar konungs.)

23. Fleiri lutir vrðo þeir i skiptom þeirra bræðra er þat fannz a at hvarr dro sig fram ok sitt mal. ok villdi hvarr vera oðrom meiri. enn hellzt friðr milli þeirra meðan þeir lifðo baðir. — Sigvrðr konvngr var a Vpplondom at veizlo nockvrri. enn þar voro lꜹgar geyrvar. Enn er konvngr var i lꜹg. þa var tialldat yfir kerit. þa þotti konvnginom renna fiskr i kerino hia ser. þa slo a hann hlatri sva miklom. at þar fylgði staðleysi. ok kom þat siðan iafnan at honom. Ragnhilldi dottvr Magnus konvngs berfættz gipto þeir bræðr hennar Haralldi kesio. hann var son Eiriks goða Danakonvngs. þeirra seynir voro þeir Magnus ok Olafr. Knvtr. ok Haralldr.

[1]) hlyttiz *Cd.*

(Kristnuð Smálönd.)

24. Nicholas Danakonvngr Sveinsson feck siðan Margretar Jungadottvr er aðr hafði átt Magnus berfættr. ok heto seynir þeirra Nicholas ok Magnus hinn sterci. Nicholas konvngr sendi orð Sigvrði konvngi Jorsalafara. bað hann veita ser lið ok styrk allan af sino riki ok fara með Nicholasi konvngi ꜹstr fyrir Sviavelldi til Smalanda at kristna þar folkit. þvi at þeir sem þar bygðo helldo ecki kristni. þott svmir hefði við trv tekit. Var þann tima i Sviavelldi mart folk heiðit. enn svmt illa kristið. þvi at þar voro nockvrir þeir konvngar er kꜹstvðo kristni ok helldo vpp blotvm. sva sem gerði Blótsveinn eða siðan Eirikr hinn ársæli. Sigvrðr konvngr het ferþ sinni. ok gerðo konvngar stefnolag sitt i Eyrarsvndi Siðan bꜹð Sigvrðr konvngr vt af Noregi ollum almenningi. bæði at liði ok skipom. Enn er saman kom herrinn. þa hafði hann .ccc. skipa. Nicholas konvngr kom myclo fyrr til stefnvnnar ok beið þar lengi. þa kvrroðo Danir illa. ok sꜹgðo at Norðmenn mvndo ecki koma. Siðan rvfo þeir leiðanngrinn. for Nicholas konvngr brót ok allr herrinn. Nockvrv siðarr kom Sigvrðr konvngr þar ok likaði honom illa. helldo þa ꜹstr i Svimrarós. ok atto þar hvsþing. ok talaði Sigvrðr konvngr vm lꜹsmæli Nicholas konvngs ok kom þat asamt með liðino at þeir skylldi nockvt hervirki gera i landi hans fyrir þessar sakir. þeir toko vpp þorp þat er heitir Tvmaþorp. er skamt liggr fra Lundi. ok helldo siþan ꜹstr til kꜹpstaðar þess er heitir [255] Kalmarnar. ok herioðo þar ok sva a Smalondom ok logðo vistagialld a Smalond .xv. hvndrot nꜹta. ok toko Smalendinngar við kristni. Siðan vendi Sigvrðr konvngr aftr herinom ok kom i sitt riki með morgom ok storom gersimom ok fiarlutom. er hann hafði aflaz i þessi ferþ. ok var þessi leiðangr kallaðr Kalmarna leiðangr. þat var svmri fyrr enn myrkrit mikla. þenna einn leiðangr reyri Sigvrðr konvngr meðan hann var konvngr.

Capitulum.

25. þat er mal manna at eigi hafi meiri skorvngr verit enn Sigvrðr konvngr ne stiornsamari maðr i Noregi. enn þo var þat er a leið riki hans. at varla feck hann gætt skaplyndis sins ne hvgar at eigi yrði með miklo afelli stvndom ok þvngligom lutom. enn avallt þotti hann merkiligr ok dyrþligr konvngr af ferþ sinni.

Fra visnaqveþandi.

26. þat barst at eitt sinn er Sigvrðr konvngr geck fra skytninngi

ok til aptansawngs. ok voro menn drvcknir ok katir miog. þeir sato vti fyrir kirkionni ok svngo aptansawnginn. varþ sawngrinn ogreiðr. þa mællti konvngr. Hvat karla er þat er þar er hia kirkio i felldi einom. þeir kvoðvzt eigi þat vita. Konvngr mællti.

Villir hann visdom allan
velldr þvi karl i felldinom.

Karl gengr fram ok mællti.

Hyck at her megi þeckia
belldr i stvttom felldi
oss enn ek læt þessa
opryðinn mer blyða.
værir milldr ef mæra
mic villdir þv skickio
hvat hefi ek helldr enn tawttra
hilldingr mvni villdri.

Konvngr mællti. Kom til min a morni. þar sem ek dreck. Liðr nv af nottin. Vm morgininn ferr Jslendinngr er siðan var kallaðr þorarinn stvttfelldr til dryckiostofvnnar. enn maðr stoð vti fyrir stofvnni ok hafði horn i hendi ok mællti. Jslendinngr. þat mællti konvngr. at þv skylldir yrkia viso. aðr þv gengr inn ef þv villdir þiggia nockvra vingiof af honom. ok kveða vm þann mann er heitir Hakon Serksson ok kallaðr morstrvtr. ok geta þess i visvnni. þessi maðr er við hann ræddi het Arni fiorvskeifr. Siðan ganga þeir inn ok gengr þorarinn fyrir konvng ok qvað viso.

þv vændir mer þrænda
þengill ef ek stef fenga
frænda Serks af fvndi
folkrackr gefa nackvat.
letz þv at Hakon heti
hilldingr hinn femilldi
enn samir mer at minnazt
morstrvtr a þat gerva.

Konvngr mællti. þat sagða ek alldri ok mantv vera spottaðr. ok er þat rað at Hakon skapi þer viti fyrir. ok far i sveit hans. Hakon mællti. Vel skal hann kominn með óss ok se ek hvaðan þetta er at komit. Ok setr Jslendinng millom þeirra ok voro þeir nv allkatir. þa er a leið daginn. ok nockvt tok at fá a þa dryckrinn. Hakon mællti. þickiz þv nockvt Jslendingr bótþarfa eiga mer [256] eða þotti þer eigi helldr sett velræði fyrir þig. Hann svaraði. Vist þickiomz ek þer bæta eiga. Hakon svarar. þa mvnv við sattir ef þv yrkir aðra viso vm Arna. Hann qvez þess albvinn. Ganga siðan yfir þar sem Arni sat. ok qvað hann viso.

Fvllviða hefir fræðom
fiorskeifr a her veifat
lystr ok leiri kastað
lastsamr ara hins gamla.
ok vanntv eina krako
orð(vandr) a Serklandi
skeifr bartv Hogna hv́fo
hræddr varliga brædda.

Arni liop vpp þegar ok bra sverþi ok villdi raða til hans. Hakon mællti. at hann skylldi hætta ok qvað hann a þat mega minnazt at hann

mvndi lægra lut bera ef þeir ættiz við. Siðan geck þorarinn fyrir konvng. ok sagði at hann hefir drapo ort vm hann. ok bað hann mvndo hlyða. ok þat veitti konvngr honom. ok er þat kollvð Stvttfelldar drapa. þa spyrr konvngr hvat hann vill raðz sins. enn hann kvezt hafa ætlat svðr at ganga til Rv́ms. þa feck konvngr honom fé mikit ok bað hann sin vitia er hann kvæmi aftr. ok qvez þa mvndo gera soma hans.

Fra Sigurði konvngi.

27. þat er sagt eitt sinn at Sigvrðr konvngr var kominn i sæti sitt enn Eysteinn konvngr var eigi kominn. þa mællti Jnngibiorg Gvthormsdottir kona Eysteins konvngs til Sigvrðar konvngs. Morg ok mikil stórvirki mano lengi vppi vera þꝍ er þer hafit vnnit Sigvrðr konvngr i vtlondom. Hann svaraði með viso.

Skiott bar ek skiolldinn hvita
skalld biðr at gvð valldi
ár till eggia skyrar
otrꝍðr enn fra rꝍðan.

þar hefi ek hꝍgg of hꝍggvit
handvist a Blalandi
gvð ræðr sokn ok sigri
svanninn þinom manni.

Andlat Eysteins konvngs.

28. Sex vettrom eftir andlat Olafs konvngs barst þat at þa er Eysteinn konvngr var a veizlo a Stickinn. ok þar feck hann braða sótt. sv er hann leiddi skiott til bana. ok var lik hans flutt norðr til kꝍpangrs ok iarðat at Kristzkirkio. Ok er þat mal manna at yfir engis mannz grepti hafi iamnmargir menn i Noregi iamnhryggir staðit sem Eysteins konvngs. siðan andaðizt Magnus konvngr goði Olafsson hins helga. Eftir þat var Sigvrðr einn konvngr yfir Noregi meðan hann lifði. — þat er sagt einn hatiðardag hvitasvnno at Sigvrðr konvngr sat með miclo fiolmenni ok morgom vinom sinom. ok þa er hann kom i hasæti sitt. sa menn at hann sat með miklu vanmegni ok þvngo bragði. voro menn hræddir v̄m hann hvernig af mvndi reiða. Konvngr leit vm lyðinn ok ꝍrðgaði ꝍgon ok sa vmhverfis sig a pallana. ok tok þa bok ena dyro er hann hafði haft i land. hon var oll gvllstofom ritin. ok eigi hafði meiri gersimi komit i land i einni bók. Drottninngin[1] sat hia honom. þa mællti Sigvrðr konvngr. Mart kann skipaz a mannz æfinni. ek atta .ij. hluti þa er mer þotti beztir. er ek kom i land. þat var bok þessi ok drottning. enn nv [257] þycki mer hvarr oðrom verri. þetta a ek sva i eigvnni er mer þyckir verst allra luta. Drottning fiðr eigi hvernig hon er. þvi at geitarhorn stendr or hofði henni. ok þvi

[1]) drottninngiɴ *Cd.*

betri sem mer þotti hon. þvi ollu verri þycki mer hon nv. þa kastaði hann bocinni fram a elldinn er gerr var. enn lꝍst drottning kinnhestinn. Hon gret konvngs mein meirr enn sinn harm. Sa maðr stoð fyrir konvnginom er het Ottarr birtingr bondason kertisveinn ok skylldi þa þiona. svartr a hárslit.[1] litill ok vas(k)ligr. Hann leypr til ok tekr bokina er konvngr hafði kastað a elldinn ok bellt a ok mællti. Vlikir dagar voro þeir herra er þv sigldir með pryði ok fegrð i Noreg. ok fꝍgnoðo allir þer vinir þinir. ok rvnno moti þer. enn þessir. ok iatuðo þer at konvngi með hinni mesto vegsemð. Enn nv ero komnir til þin vinir þinir margir. ok mego eigi katir vera fyrir þinom harmi ok vanmegni. ok gerit sva vel hinn goði konvngr ok þigg þetta heilræði. fyrst gleð drottning er þv hefir mikit af gert ok alla siðan ýt i fra vini þina. Sigvrðr konvngr svaraði. Hvat mvntv kenna mer rað hinn herfiligzti kotkarlsson ok hinnar minnzto ættar. Ok hliop siðan vpp ok bra sverþi ok let sem hann mvndi hꝍggva hann. Ottarr stoð vpp rettr ok brazt ongan veg við. Enn konvngr bra flꝍto sverþino er ofan kom at hofðino. enn fyrst reiddi hann baðom hondom. sletti siðan flꝍto sverþino a siðo honom. Siðan þagnaði konvngr ok settiz niðr. ok þꝍgnoðo þa allir menn. þa litaðiz konvngr vm. hogligar enn hit fyrra sinn. ok mællti siðan. Seint ma reyna[2] mennina hvilikir ero. her sato inni vinir minir ok lendir menn stallarar ok skvtilsveinar ok allir hinir bezto menn i landino. ok varþ ongom iafnvel til min sem þessom er yðr man þyckia litils verðr hia yðr. hann vnni mer nv mest. þvi at ek kom her inn ærr maðr ok villda ek spilla gersimi minni. bætti hann þat með mer. ok hann hræddiz eigi banann. talaði siðan fagrt eyrinndi. ok segir hverso Ottarr stillti orðonom. sva at mer yrði sæmð at ok virþing. enn eigi talþi hann þa lutina. er minn harmr ꝍkaðiz við. enn sva var þo skorvlig hans ræða at engi var sva vitr maðr at sniallara mvndi tala. Siðan hliop ek vpp ꝍrviti ok let sem (ek) mvnda hꝍggva hann. enn hann var sva fvllhvgi sem hann ætti ongan otta vm at vera. enn þa er ek sa þat let ek þetta verk fyrirfaraz. sva omakligr sem hann var. Nv skvlut þer vinir minir vita hverio ek mvn lꝍna honom. hann er aðr kertisveinn. nv skal hann vera lendr maðr minn. ok mvn þat þo fylgia er eigi mvn minna vera at hann mvn [258] merkiligstr af slvndo minna lendra manna. Gack nv i sæti hia lendom monnom ok þiona eigi lengr. Ottarr gerðiz siðan hinn merkiligzti maðr af morgom goðom lutom.

[1]) hárslitr *Cd.* [2]) reyra *Cd.*

Fra Sigvrði konvngi.

29. Sigvrðr konvngr settiz longom i Konvngahello. ok efldiz sa kaupstaðr þa sva miog at engi var rikari i Noregi. Konvngr let gera kastala af grioti ok torfi ok grafa vm diki mikit. J þeim kastala var konvngsgarðr. ok þar var krosskirkia. ok þar let Sigvrðr konvngr vera kross hinn helga. ok fyrir alltari var tabolam gert af gvlli ok silfri. er hann hafði sialfr flutt i land.

Fra svndfavrvm.

30. Sva bar at eitt sinn er Sigvrðr konvngr for fyrir land fram með liði sino. ok er þeir lago i einnihverri hofn foro menn a svnd[1] af konvngsskipi. Jon het sa er bezt[2] var syndr. ok hælldo margir hans fræknleik. Konvngr la i lyptingo ok var miog skapþvngt. Voro þeir menn hia honom. er annarr het Erlingr gapamvðr. enn annarr Einarr Skvlason. Ok er þa varði minnzt. kastar konvngr ser a svndit ok legzt at honom Joni ok færir hann niðr. ok er hann kom vpp. færir konvngr hann niðr annat sinn ok helldr honom niðri myclo lengr. ok hit þriþia sinn færði konvngr hann niðr. Ok nv sia þeir a konvngsskipino. þa mællti Einarr. Nv ferr i ovænt efni. ok væri þat nv drengs bragð at hialpa honom enn firra konvng ohappi. Erlingr mællti. þat er vant við konvnginn. enn at viso liggr við lif mannzins. Hann var allra manna mestr ok sterkaztr. hann Erlingr hleypr af skipino ok at konvnginom ok þrifr til hans ok keyrir hann niðr ok let hann vpp. hann færir niðr konvnginn annat sinn ok hit þriþia sinn. Siðan foro þeir til landz. Menn flvtto ok Jon til landz. ok var hann at kominn bana. sato menn yfir honom til þess er hann retti við ok batnaði.

Vpphaf Haralldz gilla.

31. J þenna tima kom vestan af Jrlandi til Sigvrðar konvngs sa maðr er nefndiz Gillikristr ok sagðiz vera son Magnus berfætz. Hallkell hvkr flvtti hann vestan ok sagði at hann héti Haralldr. hann var nv með konvngi ok ecki með miclo yfirlæti. Hann bað Erling forða ser ok sagði at konvngr mvndi hafa reiði a honom. hann qvaz eigi mvndo vndan flyia. Sa maðr bio a skipi næst Haralldi er Loðinn het ættsmár maðr ok barst þo mikinn a. hann lagði iamnan svivirþilig orð til Haralldz. qvaz ogerla vita hverr hann var. ok amaðiz iafnan við svein hans. Ok þetta kvelld sagði Haralldr at sveinninn skylldi reckia i hvðfati hans of nottina. Enn er Loðinn varþ þess viss. qvez hann eigi

[1]) a konvngs *tilf. Cd.* [2]) beztr *Cd.*

þola mvndo at knapar gengi a hann ofan. ok spvrði hverr honom visaði at reckia hia dvganndi monnom. [259] Sveinn qvez sva gera sem Haralldr bað. Loðinn rak hann i brot. hann sagði til Haralldz. Hann verþr reiðr við ok hleypr vt a skipit. hirðir eigi þott hann stigi nær fotvm Loðins. hann reiddiz ok var lengi maloði. Haralldr sagði at hann hafði minni svivirþing enn hann var macligr ok hio til hans a axlina ok bringona. varþ þat svaðosár. hliopo menn a milli þeirra ok var Haralldr a landi þa nott. Vm morgininn varp konvngrinn af ser klæðom ok spyrr hvar Erlingr gapamvðr vęri. Einarr svaraði. Eigi vitom ver þat gerla eða hverso mvn honom fritt ef hann kemr a þinn fvnd. Ongo heit ek of þat segir konvngr. Einarr qvað viso.

Erlendr hefir vndan
allvalldz gleði halldit
gramr skallatto gvmna
gapamvnn of þat kvnna.
hafa mvnv hæðar iofra
hliðrækianda friðom
geta verþr þess fyrir gotnom
galldrs naðsyniar valldit.

Konvngr mællti. Fari eftir honom. Ok var sva gert. Konvngr mællti. Hverso vel þottiz þv leika við konvng þinn i gær. Herra segir hann miog eftir þvi sem þer gerþot fyrir. Sva var ok segir konvngr. vel skal þetta virþa fyrir þer ok syndir þv astsemð við mig enn karlmennzko við hann. þigg nv af mer sverþ ok skiolld. ok ver avallt siðan betri drengr. Eða hvat hark heyrða ek i gærkvelld a skipi varo. Honom var sagt. Kalli Haralld hingat segir hann. ok sva Loðin. Ok spvrði hann ef þeir villdi leggia a hans valld. þeir iatto þvi. þa mællti konvngr. Ecki væntir mig at þit verþit iamnmenni. enn geri ek soma til handa Loðni. þvi at hann hefir með mer verit. enn hitt væri makligt at hann væri rettlæss. ok dirf þig eigi optarr slikt at mæla við dvganndi menn. beraz ma sva at. at ver virðim þenna mann meira enn nockvrn litilshattar mann. Verþr Loðinn nv kyrt at lata. enn konvngr skipar Haralldi i sina sveit með skvtilsveinom sinom.

Sigvrðr konvngr villdi kiot eta a friadag.

32. Sva bar at eitt sinn er Sigvrðr konvngr sat með morgom gofgom monnom i striðom hvg. var þat friadagskvelld eitt. Drottsetinn spvrði. hvat til matar skylldi bva. Konvngr svaraði. Hvat nema slátr. Sva var micil ogn at honom at engi þorði moti at mæla. voro nv allir okatir. bioggvz menn nv til borða. komv inn sendingar. heitt slatr. ok voro allir menn hlioðir ok hormvðo konvngs mein. Enn aðr mattrinn væri signdr mællti sa maðr er Aslakr hani het. hann hafði verit lengi með Sigvrði konvngi. ecki var hann ættstorr maðr hvatr ok litill vexti.

ok spvrði. Hvat rycr a diskinom fyrir þer herra. Konvngr svaraði. Hvat villdir þv Aslakr hani eða hvat syniz þer. Hann svaraði. Þat syniz mer at se sem ek villda eigi at væri. at slatr se. Konvngr mællti. Enn þott sva se Aslakr hani. Hann sagði. Hormvligt er slikt at vita er sva miog skal [260] missynazt þeim konvngi er sva mikinn sóma hefir fengit i verolldonni af ferþ sinni. ok oðrv hétztv þa er þv steigt or Jordan ok hafðir lꜹgazt i þvi vatni sem gvð sialfr. ok hafðir palm i hendi. enn kross a bringo. enn þv mvndir slatr eta friadag. Ok ef smæri menn gerði slikt væri stór-refsinnga fyrir vert. ok eigi er sva vel[1] skipot hollin[2] sem vera ætti. er engi verþr til nema ek einn litill maðr vm slikt at ræða. Konvngr þagnaði ok tok eigi til matarins. Ok er a leið matmalit bað hann brꜹt taka slatrdiskinn. kom þa fram sa matr er honom somði vel at hafa. tok hann ok nockvt at gleðiazt er a leið matmalit ok drack. Menn mællto at Aslakr mvndi forða ser. Hann qvaz eigi þat mvndo gera. veit ek eigi hvat þat mvn tioa. er þat sannazt at nv er gott at deyia er ek hefi þvi fram komit sem ek villda. at firra konvnginn glæp. enn þat a hann heimillt at drepa mig. Vm kvelldit mællti konvngr. Hverr eggiaði þig Aslakr hani at mæla slikom beryrðom við mig i mannfiolþa. Herra segir hann. Enngi nema ek sia(l)fr. Konvngr mællti. Vita mvntv nv vilia hvat þv skallt fyrir hafa dirf(ð) þina eða hvers þv þickir verþr. Hann svaraði. Villtv vel lꜹna herra. þa verþ ek feginn. enn ef oðrovis verþr þa er þat þitt. Konvngr mællti. Þv mvnt minni lꜹn fyrir taka enn macligt er. eg mvn gefa þer .iij. bv. Enn þann veg skipti her til se(m) oligligt mvndi þickia. er þv firðir mig miclo ohappi. enn lendir menn minir þꜹgðo yfir þeir sem mer atto mart gott at lꜹna.

Fra breytni konvngs.

33. Sva bar at eitt iolakvelld. er konvngr sat i hollinni. ok borð voro fram sett. mællti konvngr. Fai mer slatr. Herra segia þeir. eigi er þat siðr i Noregi at eta slatr iolakvelld. Hann svaraði. Er þat eigi siðr. þann sið vil ek hafa. Þeir koma ok hofðo hniso. Konvngr stangaði i knifinom ok tok eigi til. ok mællti. Fai mer konv. Þeir komo inn i hollina með kono. hon hafði sitt falldit. Konvngr tok hendinni til hofvðz henni. ok leit a. Vsællig kona er þetta segir hann. ok ecki sva at eigi megi sæma við slikt. Siðan leit hann a hondina ok mællti. Ofꜹgr hꜹnd ok eigi vel vaxin. enn þo verþr at sæma við slikt. Þa bað hann at hon retti fram fotinn. Hann leit a ok mællti.

[1]) *Cd. tilf.* sem, *men underprikket.* [2]) holliɴ *Cd.*

Ferligr fotr ok miog mikill. enn ecki ma gꜹm at þvi gefa. sæma verþr við slikt. þa bað hann at þeir skylldi leggia vpp kyrtilinn vm hana. ok sa hann legginn ok mællti. Svi verþi þinom legg er bæði er blár ok digr. ok mvnlv vera pvta ein. ok bað hana v́t færa. þvi at ek vil ecki við hana bua.

Fra Sigvrði konvngi ok armanni hans. [261] capitulum.

34. Ofarla a æfi Sigvrðar konvngs var hann a veizlo at bui sino eino. Enn vm morgininn er hann var klæddr var hann fámalugr ok okatr ok hræddoz vinir hans. at þa mvndi enn koma at honom vanstillit. Enn armaðrinn var vitr ok diarfr. hann spvrði konvng ef hann hefði nockvr tiþindi fregit. er sva mikils voro verþ at honom stóðo fyrir gleði. eða hvgnaði honom eigi veizlan. eða væri nockurir þeir lutir er menn mætti bætr a raða. Konvngr sagði at ongvir voro þessir lutir. er hann ræddi þa vm. enn þat helldr til segir hann at ek hvgsa drꜹm þann er fyrir mig bar i nótt. Herra segir hann. goðr drꜹmr skylldi þat vera. enn heyra villdim ver hann giarna.

Sigvrðr konvngr sagði dravm sinn.

35. Ek þottvmz her staddr a Jaðri sagði konvngr ok sia i haf v́t sorta mikinn. ok var fꜹr i sortanom. ok er nalgaðiz hingat. syndiz mer sem þat væri tre mikit. ok oðo endarnir vppi. enn rætrnar i sianom. Enn er treit kom at landi brꜹt þat við landit. ok rak þat viða vm strandir. þa gaf mer syn at ek þottvmz sia vm allan Noreg. hit yttra með sianom. ok sa ek at i hveria hofn var rekit brot af treno. ok voro svm sma enn svm stór. Armaðrinn svaraði. Herra þat er likazt vm drꜹm þenna at þer mvnit bezt skipa. ok villdim ver heyra at þer reðit hann. Konvngr mællti. þat þicki mer likazt vm drꜹm þenna. at vera mvni fyrir kvamo mannz nockvrs i land þetta. ok mvn hann her staðfestazt. ok hans afkvæmi mvni viða dreifaz vm land þetta ok vera miog mi(s)stort. — Enn litlo siðarr kom Hallkell hv́cr i land ok flutti með ser Haralld ok moðvr hans. ok bar Haralldr fram eyrindi sin fyrir Sigvrði konvngi. Ræddi konvngr þetta mal fyrir hofðingiom. enn menn logðo her allmisiamnt til. enn baðo þo konvng raða. enn fleiri voro þeir er i moti riso. ok tok konvngr meirr sitt einræði. þa let konvngr kalla til sin Haralld ok sagði honom sva at hann vill eigi synia honom at hann fremi skirslur til fadernis sins með þvi at hann sveri þat. þott honom beriz þat faðerni sem hann segir at hann skal eigi beiðazt konvngdóms meðan Sigvrðr konvngr lifir eða Magnus konvngr. ok þesso

var iatat. foro þessir svardagar fram. Bioz Haralldr siðan til skirslu. ok fastar. ok var sia skirsla ger mest i Noregi ok voro ger gloandi .vij. plogiarn. ok geck Haralldr þar eftir berom fótvm. ok leiddo hann byskvpar .ij. Hann kallaði a hinn helga Kolumba meðan. þar var ok ger reckia hans. Þa mællti Magnus son Sigvrðar konvngs. Egi treðr hann hvgmannliga iarnin. Konvngr svaraði. Jlla mælir þv ok grimliga. þvi at hann hefir skꜹrvliga framit. Siðan let Haralldr fallaz i reckiona. Ok eftir .iij. daga siðan er skirslan var framit. voro fætr hans obrvnnir. ok þvi var skirslan sva [262] frek ger. at hann bar til faðernis ser enn eigi rikis. Eftir þat tok Sigvrðr konvngr vel við frændsemi hans. enn Magnus son hans oþockaðiz miog við Haralld ok margir hofðingiar snero miog eftir honom. Haralldi var miog stirt norrænt mal. ok kylfði hann miog til orðanna. ok hofðo margir menn þat miog at spotti. Enn Sigvrðr konvngr let þat ecki[1] dvga þegar hann var við.

Veðion þeirra Magnus ok Haralldz.

36. Þat var vanði. at Haralldr fylgði Sigvrði konvngi til svefns a kvelldom. Ok eitt sinn bar sva til. at þeir Magnus gato hann eftir dvalit. ok sáto þeir lengi ok drvcko. Magnusi hafði verit sendr hestr gꜹzkr. gersimi micil. ok skiotr miog. Ræddo þeir vm er við voro. at engi mvndi hestr vera iafnskiotr. ok viko til Haralldz ok spvrðo ef hann vissi nockvrn iamnskiotan hest. Haralldr svaraði kvað ecki einna sva agætt. at eigi matti verþa annat þvilikt. Þeir kvoðo hann alldri mvndo set hafa annan hest þvilikan. Hann qvaz marga skiota set hafa. Þeir svara. Hefir þv skiotari hesta set. Hann qvaz eigi sva hafa at qveþit. Þeir segia. Sva kvattv at. ok sva skalltv hafa at qveþit. Haralldr svaraði. Með miclom akafa taki þer þetta. Nv ma vera at satt se. at ek hafa set skiotari hesta. ok at helldr er þer þreytið þetta sva miog. at ek mvn menn set hafa eigi seinni. Magnus svaraði. Er eigi þat at þv mvnir eigi seinni enn hestrinn. Hann sagði. Eigi segi ek þat. Magnus mællti. Þat sagðir þv. ok við skvlom reyna ok veðia vm. ok legg þv við gvllhring. enn ek mvn annan. Haralldr sagði. Eigi em ek raðandi orðinn þess fiarins enn i Noregi at vert væri eins hrings. Magnus mællti. Legg þa við hofvt þitt. Þat man ek eigi gera sagði Haralldr. Þat skal þo vera sagði Magnus. Skilðo nv talit. Vm morgininn var sagt talit þeirra Sigvrði konvngi. Hann mællti. Þess var ván at þannig mvndi fara. fai mer hringinn. Jlla erot þer at staddir Noregs menn at hafa æran konvng yfir yðr. enn þo segir mer sva

1) þat *tilf. Cd.*

hvgr vm at þer mvndot ravðo gvlli kavpa af stvndo at ek vera helldr konvngr enn þeir Haralldr ok Magnus. annarr er grimr. enn annarr er ovitr. Nv ganga þeir i skiðgarð nockvrn. ok skvlu þeir þar reyna skeiðit. Haralldr var i linbrokom nafarskeptom. ok let kneit leika lavst i brokinni. hann var i stvttri skyrto. ok mottvl a herðom enn kefli i hendi. Magnus var þa ok buinn. Sigvrðr konvngr var hia ok fiolþi mannz. Ok er þeir voro bvnir keyrir konvngsson hestinn sporom. enn Haralldr fl(e)ygði fram lærino. ok hellt slikom mvn til skeiðz enda. þa mællti Sigvrðr konvngr. Fvllreynt er nv ok er Haralldr eigi seinni. Konvngsson mællti. Reyna skvlom við meirr. Taka annat skeið ok er Haralldr iamnsitt gagntakino. þa mællti konvngsson. Hvi helldr þv gagntakino. gef [263] þig vpp. Eigi enn þegar segir Haralldr. Siðan bioggvz þeir til hins þriþia skeiðz. ok sa þat allir menn at hlið var i milli at Magnus hafði viðbragdit. Enn Haralldr hliop vpp ok gall við ok a skeiðit. enn varla þottvz menn sia at fætrnir kvæmi a iorðina ok sva til skeiðzendans. ok sneriz þa moti Magnusi ok mællti. Velkominn frændi. Skilðo nv at þesso. ok feck Sigvrðr konvngr Haralldi vetfeit at ovilia Magnus.

Capitulum.

37. þa er a leið æfi Sigvrðar konvngs gerðiz sv nylunda vm hag Sigvrðar konvngs at hann vill lata[1] eina drottningona. enn fa þeirrar kono er Cecilia het riks mannz dottir. ok ætlar at fa at brvðkavpino i Biorgyn. let bva til mikillar veizlo ok agættrar. Ok er þat spyrr Magni byskvp var(þ) hann okatr. ok einn dag geck hann til hallarinnar ok með honom prestr hans er Sigvrðr het ok siðan var byskvp i Biorgyn. þeir koma at hollinni. ok biðr byskvp konvng vt ganga. ok sva gerði hann. geck vt með brvgðit sverþ. ok fagnar byskvpi ok byðr honom til (drykkiu) með ser. Byskvp qvað annat eyrindit. Er þat satt herra. at þv ætlar at kvangaz ok lata eina drottning. Satt er þat segir konvngr ok þrvtnaði þa miog. Hvi syniz þer þat herra at gera þat i varri byskvpssyslu. ok svivirðir gvðz rett ok helga kirkio ok konvngdóm þinn. Nv vil ek þat gera er ek em skylldr til. banna þer af gvðs halfo. ok ens helga Olafs konvngs. Petrs postola ok allra heilagra manna þetta vrað. Ok meðan hann mællti þetta. stoð hann rettr. ok sem hann retti halsinn. ok væri bvinn ef konvngr reiddi sverþit. Siðan gecc konvngr i hollina. enn bvskvp heim. ok var sva katr at hann qvaddi hvert barn hlæiandi ok lec við fingr ser. þa mællti Sigvrðr. þo erot þer nv katir herra. kemr yðr ecki þat i hvg. at konvngr mvn leggia reiði a yðr. ok er vænna rað at leita vnndan. Byskvp mællti.

[1]) hata *Cd.*

Licligra þicki mer at þat man hann eigi gera. enn hverr væri dꜹðdaginn betri enn deyia fyrir helga kristni ok banna þat er eigi er við sæmanda. Nv em ek katr er ek hefi þat gert er ek atta. Siðan var þyss i bænom. ok bioggvz konvngs menn a brꜹt með miclom kornvm ok mꜹlltom ok hvnanngi. Helldr konvngr siðan svðr i Stafangr ok efnar þar til veizlu.[1] Ok er byskvp spyrr þat. sa er þar reð fyrir. hittir hann konvng ok spyrr ef þat er satt. at hann vill kvangaz at lifandi drottning. Konvngr sagði at þat er satt. Byskvp svaraði. Ef sva er herra. þa mego þer sia hve miog þat er bannat enom smærom monnom. Nv er eigi vlicligt. at þer ætlit yðr heimilla er meira hafit[2] valldit at lata yðr slika luti soma. enn þat er þo miog a moti retto. ok eigi veit ek hvi þer villdot þat gera i varom byskvpdómi. at vanvirþa sva gvðs boðorð ok helga kirkio ok varn byskvpdóm. [264] Nv mvnvt þer vilia nockvra stóra luti til leggia þessa staðar i fiarlutum. ok bæta sva við gvð ok óss. Þa mællti konvngr. Tak þar fé vpp sem þer likar. fvrðo olikir vrðo þer Magna byskvpi. Geck konvngr i brꜹt. ok licaði eigi við þenna betr enn við hinn er forboðit lagði a. Siþan feck hann þessarrar konv. ok unni mikit.

Andlat Sigvrðar konvngs.

38. Ok þa er Sigvrðr konvngr var staddr i Vik ꜹstr. tok hann sótt. Baðo þa vinir hans. at hann leti konvna af hendi. ok hon sialf villdi þa við skiliaz. ok bað konvnginn þa i sottinni at hon færi i brot. ok þat mætti honom þa bazt gegna. Konvngr sagði. Eigi kom mer þat i hvg at þv mvndir fyrirlata mig sem aðrir. Ok sneriz fra henni ok gerði dreyrrꜹðan. enn hon geck i brot. Sækir hann nv sóttin ok i þeirri sótt fær hann bana. ok var lik hans flutt til grafar i Oslu ok iarðaðr i Hallvarþzkirkio. Liggr hann i steinvegginom vtar fra korinom hinom syðra megin. Magnus son Sigvrðar konvngs var þar þa i bænom. tok hann þegar allar fehirðzlor konvngs. þegar er Sigvrðr konvngr andaþiz. Sigvrðr var konvngr yfir Noregi .xxvij. vetr. þa var hann fertꜹgr[3] at alldri. ok var hans olld goð landzfolkino. var þa bæði ár ok friðr.

Vpphaf Magnus Sigvrðarsunar.

Magnus son Sigvrðar konvngs var tekinn til konvngs i Oslu yfir land allt sva sem alþyða hafði svarit Sigvrði konvngi. gerðoz þa þegar margir menn honom handgengnir ok sva lendir menn. Magnus

[1]) veizlur *Cd.* [2]) hafða *Cd.* [3]) *Saa rettet i Cd. for opr.* sextꜹgr.

konvngr var hveriom manni friþari er þa var i Noregi. hann var maðr skapstórr ok grimr. atgervimaðr mikill. enn vinsæld fǫðvr hans heimti hana mest til alþyðo vinatto. hann var dryckiomaðr micill. fegiarn. vdæll ok vþyðr. Haralldr gilli var lettlatr maðr. katr ok lettr. litillatr. ǫrr sva at sparði ecki við vini sina. raðþægr sva at hann let aðra raða með ser ollo þvi er villdo. Slikt allt dro hann til vinsælða ok orðlofs. þyddoz hann þa margir rikismenn ongom mvn miðr enn Magnus konvng. Haralldr var þa i Tvnsbergi er hann fretti andlat Sigvrðar konvngs broðvr sins. Atti hann þa stefnvr við vini sina ok reðo þeir þat af at eiga Hǫgaþing þar i bænom. A þvi þingi var Haralldr til konvngs tekinn yfir halft land. voro þar þa kallaðir nǫþvnngareiðar. er hann hafði svarit fǫðvrleifð sina af hendi ser. Tok hann ser hirð ok gerði lenda menn. droz honom bratt lið. ongvm mvn minna enn Magnusi konvngi. Foro þa menn i milli ok stoð sva .vij. nætr. Enn fyrir þvi at Magnus konvngr feck lið miclo minna. sa hann þa ongan kost sinn annan enn skipta riki við Haralld. Var þa sva skipt at halft rikit skylldi hvarr þeirra hafa við annan. þat er Sigvrðr konvngr hafði haft. enn skip ok borð[265]bvnat ok gersimar ok allt lǫsafe þat er Sigvrðr konvngr hafði átt. þat hafði Magnus konvngr. ok vnði hann þo verr sinom lut. Ok reðo þeir þo landi nackveria hrið i friþi. ok hvgðo þo ser miog hvarir. Haralldr konvngr gat son er Sigvrþr het við dottvr Gvthorms grabarða. Haralldr konvngr fecc Jngiriðar dottvr Rǫgnvalldz. hann var son Jnnga konvngs Steinkelssonar Sviakonvngs. Magnus konvngr atti Kristin dottvr Knvtz lavarðar systvr[1] Valldimars[2] Danakonvngs. Magnus konvngr varþ henni ecki vnnandi ok sendi hana aftr svðr til Danmerkr. ok geck honom allt þyngra siðan. feck hann oþocka mikinn[3] af frændom hennar.[4]

Hernaðr Magnus konvngs blinda.

2. Þa er þeir hofðo verit baðir konvngar yfir Noregi .iij. vetr Magnus ok Haralldr. sato þeir hinn fiorða vetr norðr i kǫpangi baðir. ok veitti hvarr oðrom veizlur. ok var þo við bardaga bvit með liðino. Enn at vári sækir Magnus konvngr með skipaliði svðr i land ok dro lið at ser allt þat er hann feck. leitar þa þess við vini sina ef þeir vili fá honom styrk til þess ok taka Haralld af konvngdominom. ok miðla honom af riki þat er honom syndiz. tiar þat fyrir þeim at Haralldr hafði fyrr svarit rikit af ser. Fær Magnus konvngr til þessa samþycki margra rikra manna. Haralldr konvngr for þa til Vpplanda ok sva ǫstr

[1]) systir *Cd.* [2]) ValldimaR *Cd.* [3]) mikill *Cd.* [4]) hennarr *Cd.*

til Vikr. dró hann ok lið at ser. þa er hann spurði til Magnus konvngs. Enn hvar sem þeir foro hioggv hvarir bv fyrir oðrom. sva ok drapvzt þeir menn fyrir. Magnus konvngr var myclo fiolmennari. þvi at hann hafði haft allan þora landz til liðsamnaðarins. Haralldr konvngr var i Vikinni ꝍstan fiarðar ok dro lið at ser. þar var þa með Haralldi konvngi Kristrꝍðr broðir hans sammæðri. ok lendir menn voro margir með honom. enn myclo fleiri með Magnvsi konvngi.

Vfriðr vm Vpplond.

3. Haralldr konvngr var með lið sitt þar sem heitir Fors a Rán-riki ok for þaðan vt til siavar. Lafrannzvoko aptan motvðoz þeir at nattverþi þar sem heitir Fyrileif. ok varþmenn helldo hestvorð. alla vega fra bænom. þa verþa varþmenn varir við lið Magnus konvngs at þeir foro þa at bænom. ok hafði Magnus konvngr nær .lx. hvndr(a)ða manna. enn Haralldr konvngr hafði .xv. hvndrvt manna. þa komv varþmenn ok baro niosn Haralldi konvngi ok sogðo at lið Magnus konvngs var þa komit miog at bænom. Haralldr svaraði. Hvat mvn Magnus frændi vilia. eigi man þat at hann vili beriaz við oss. þa svaraði þiostolfr Alason. Sva mvnot þer verþa rað fyrir yðr at gera ok liði yðro. sem Magnus konvngr mvni þvi hafa her dregit saman i allt svmar. at hann mvn ætla at beriaz þegar er hann finnr yðr. þa stoð Haralldr konvngr vpp ok mællti við sina menn. bað þa taka vopn sin. ef Magnus vill beriaz. þa skvlom ver ok beriaz. þvi næst var blasit ok geck lið Haralldz konvngs allt [266] vt fra bænom i acrgerði nockvt ok setto þar vpp merki sin. Haralldr konvngr hafði .ij. hringabrynior. enn Kristrꝍðr broðir hans onga er kallaðr var enn hrꝍstazti maðr. þa er Magnus konvngr ok hans lið sa her Haralldz konvngs fylcto þeir liði sino. ok gerðo sva langa fylkinngina at þeir skylldi kringia allt vm lið Haralldz konvngs. Sva segir Halldor skvalldri.

Magnvs feck þar myclo
margs gengis nꝍt hann lengri
valr nam vꝍll at bylia
varmr fylkinngar arma.

Bardagi a Fyrileif.

4. Magnus konvngr let bera fyrir ser krossinn helga i orusto þessi. varþ þar mikil orusta ok horð. Kristrꝍðr konvngsbroðir hafði gengit með sina sveit i miðia fylking Magnus konvngs ok hio til beggia handa. ok stvcko fyrir honom menn tva vega. Ok einnhverr bondi rikr sa er

verit hafði i liði Haralldz konvngs stoð a bak Kristrꜹði. hann reiddi kesiona .ij. hondom ok lagði i gognom herþarnar ok kom fram i briostit. fell þar Kristrꜹðr. þa mælltu margir er hia stoþo hvi hann gerði þetta hit illa verk. Bondi svaraði. Nv veit hann þat er þeir hioggo bv mitt i svmar. ok toko brot allt þat er femætt var. enn hofðo mig nꜹðgan i her með ser. slikt hvgða ek honom fyrr ef ek fenga færi a. Eftir þat kom flotti i lið Haralldz konvngs. flyði hann sialfr ok allt lið hans. þa var fallit mart af liði Haralldz konvngs. þar feck Jnngimarr Sveinsson af Aski banasár. hofðinngi mikill. þa qvað hann þetta.

Flogð hvꜹttv mig
til Fyrileifar
æ var ek ofvss
til orusto.
mig bito orvar
af almboga
man ek alldrigi
a Ask koma.

þar fello nær .lx. hirðmanna Haralldz konvngs. Hann flyði þa ꜹstr i Vik til skipa sinna ok for or landi svðr a fvnd Eiriks Danakonvngs. Sva segir Halldorr skvalldri.

Harðela lezt þv herðir
Haddings a io tradda
glaðr tok gramr við hꜹðri
grvnd til Eiriks fvndar.
feck sa er fremztr var myclo
fliotmælltr konvngr Jota
reð Hollseto hræðir
hrꜹst gengi þer drengia.

Sva segir Einarr Skvlason.

Sótti a slétt
seiðz brynleiðar
iorð elldskerðir
vngr Skanvnnga.
fann flolnenninn
freks landrekr
gifrskæs gꜹfvgr
granrioðr Dana.

Haralldr konvngr sotti Eirik Danakonvng at trꜹsti. mest fyrir (þvi) at þeir hofðo svariz i bræðralag. Hann veitti Haralldi konvngi at veizlo ok yfirferð Halland. ok gaf honom .viij. langskip reiðalꜹs. Eftir þat for Haralldr konvngr norðr vm Halland. kom þa lið til hans. Magnus konvngr lagði vndir sig land allt eftir orusto þessa. hann gaf ollum monnom griþ er sarir voro. ok let græða sem sina menn. hann hafði þa allt hit bezta mannval er var i landino. Enn er þeir reðo raðom sinom. villdi Sigvrþr Sigvrðarson ok þorir Jnngiriðarson ok allir [267] hinir vitrozto menn. at þeir helldi flockinom i Vikinni. ok biða þar ef Haralldr kvæmi svnnan. Magnus konvngr tok hitt með einræði sino at hann for norðr i Biorgyn ok settiz þar vm vettrinn. enn let liðit fara fra ser. enn lenda menn til bva sinna.

Bændr gafvz j valld konvngs.

5. Haralldr konvngr kom til Konvngahello með lið þat er honom hafði fylgt or Danmork. þa hofðo þar samnað fyrir lendir menn ok bæiarmenn. ok settv fylking vpp fra bænom. Enn Haralldr konvngr geck af skipom sinom ok gerði menn til bændaliðz ok beiddi at þeir verði honom eigi land sitt. ok letz hann eigi mvndo beiðaz meira. enn hann atti at retto at hafa. ok foro menn i milli. Of siðir gafo bǫndr vpp samnaðinn ok gengo til handa Haralldi konvngi. þa gaf Haralldr konvngr til liðz ser lén ok veizlor lendom monnom. enn rettarbætr bondom. þeim er i lið sneroz með honom. Eftir þat samnaðiz mikit folk til Haralldz konvngs. for hann sva ꜹstan of Vikina ok gaf goðan friþ ollom monnom nema monnom Magnus konvngs. þa let hann ræna eða drepa hvar sem hann fann þa. Ok er hann kom ꜹstan til Sarpsborgar. tok hann .ij. lenda menn Magnus konvngs Asbiorn ok Nereið broðvr hans ok bꜹð þeim kost at annan skylldi hengia enn oðrom steypa i forsinn Sarp. Asbiorn bꜹð at fara i forsinn. þvi at sa þotti enn dꜹðinn grimligri ok var sva gert. Sva segir Halldorr skvalldri.

Asbiorn varþ sa er orðom
illa hellt vm stilli
gramr fæðir val viða
vigs i Sarp at stiga.

Nereið let gramr a grimman
grandmeið Sigars branda
hvsþinga gallt hengia
hrannbals glotvðr mala.

Eftir þat for Haralldr konvngr norðr til Tvnsbergs ok var þar vel við þeim tekit. samnaðiz þar til hans mikill herr.

Raðagerþir Magnus konvngs blinda.

6. Magnus konvngr sat i Biorgyn. þa er hann spyrr þessi tiþindi. þa let hann kalla a tal við sig hofðingia þa er voro i bænom. ok spyrr raðz. hvernig með skylldi fara. þa svaraði Sigvrðr Sigvrðarson. Her kann ek at leggia gott rað til. lat(i) þer skipa skvto með goðom drengiom. ok fa til at styra mig eða annan lendan mann at fara a fvnd Haralldz frænda þins. ok bioða honom sættir. eftir þvi sem rettlatir menn gera milli yðar. þeir sem ero i landino. ok bioðit at hann hafi halft riki við yðr. ok þicki mer licligt með orðafvlltinngi goðra manna. at hann þeckiz þetta boð. ok verði þa sætt með yðr. Magnus konvngr svaraði. Ek vil ok eigi þenna kost. eða hvat stoðar þa þat er vær vnnom allt rikit i hꜹst vndir oss. ef ver skvlom nv miðla ha(l)ft rikit. ok gefit her til annat rað. þa svaraði Sigvrðr. Sva syniz mer sem lendir menn þinir setiz nv heima ok vili nv [268] eigi koma til þin. þeir er i hꜹst baðo þig heimleyfis. gerðir þv þa miog moti minom raðom. er þv

dreifðir þa þvi fiolmenni er ver hofðom. þvi at ek þottvmz vita. at þeir Haralldr konvngr mvndo aftr leita i Vikina. þegar er þeir spyrði at þar væri hofðingialꜹst. Nv er þat til annat rað ok er þat illt. ok kann þo vera at dvgi. Geyr til gesti ok annat lið með þeim. lat fara at lendom monnom heim ok drepa þa er eigi vilia skipaz við þina nꜹðsyn. enn gef eignir þeirra þeim monnom nockorom. er yðr ero orvggir. þótt aðr se eigi mikils virþir. latið þa keyra vpp folkit. hafit eigi siðr illa menn enn goða. farit siðan ꜹstr i moti Haralldi með þat lið sem þer fait. Magnus konvngr svaraði. Ovinsællt mvn þat verða at lata drepa mart stórmenni ok hefia vpp litilmenni. hafa þeir iamnan eigi siðr brvgðiz. enn verr skipat landit. vil ek nv heyra enn fleiri rað þin. Sigvrðr svaraði. Vanndazt mer nv raðagerðirnar. er þv villdir eigi sættaz ok eigi beriaz. fꜹrom ver þa norðr til þrandheims. þannig sem landzleg er mest fyrir[1] oss. tokom lið þat allt vm leið sem ver fám. kann þa vera at þeim Elfargrimonom leiðiz at rekazt eftir óss. Magnus konvngr svaraði. Eigi vil ek flyia fyrir þeim er ver elltom i svmar. ok rað mer betra rað. þa stoð Sigvrðr vpp ok biozt brꜹt at ganga ok mællti. Ek skal raða þer þat er ek se at þv villt hafa ok framgengt mvn verða. sit her i Biorgyn. þar til er Haralldr konvngr kemr með her mannz. ok mvnvt er þa annathvart þola bana eða skammir. Ok var Sigvrðr ecki lengr a þessi stefno.

Haralldr gilli kom til Biorgyniar.

7. Haralldr konvngr for ꜹstan með landi ok hafði allmikinn her. Var þessi (vetr) kallaðr mýgavetr. Haralldr konvngr kom til Biorgyniar jólaaptan ok lagði liðino i Flórvvága. ok villdi eigi beriaz vm iolin fyrir helgi sakir. enn Magnus konvngr let bvaz við i bænom. hann let reisa valslongo vt i Holmi. ok hann let gera iarnrekenndr. enn svmt af viðom. ok leggia vm þveran vaginn frá konvngsgarði. hann let sla herspora ok kasta yfir a Jonsvollu. ok var eigi meirr enn .iij. daga heilagt halldit a iolunom. sva at eigi væri smiðat. Enn affaradag jolanna. þa let Haralldr konvngr blasa til brꜹtlogo liðino. Nio hvndrvt manna hofðo samnazt til Haralldz konvngs vm iolin.[2]

Magnus konvngr flyði a skip sitt.

8. Haralldr konvngr het a hinn helga Olaf konvng til sigrs ser at lata gera Olafskirkio þar i bænom með sinom eins kostnaði. Magnus konvngr setti fylking sina ýt i konvngsgarð. enn Haralldr konvngr

[1]) fra *Cd.* [2]) ioliɴ *Cd.*

lagði fyrst at Norðnesi. Enn er þeir Magnus konvngr sa þat. sneri hann inn eftir bænom ok inn i Vágsbotn. Enn er þeir foro inn vm stræti. [269] þa liopo margir bæiarmenn inn i garða til heimila sinna. enn þeir er yfir gengo a volluna hliopo a hersporana. þa sa þeir Magnus konvngr at Haralldr konvngr hafði roit ollu liðino yfir i Hegravik ok gengo þar (upp) a backann fyrir ofan bæinn. þa sneri Magnus konvngr vt eftir stræti. flyði þa liðit fra honom svmt i fiallit vpp. svmt vpp vm Nvnnosetr. svmt i kirkior eða falz i oðrom stǫðom. Magnus konvngr geck ýt a skip sitt. enn þeim var engi kostr brot at fara. þvi at iarnrekendr gætto fyri vtan. Fylgði ok fátt liðit Magnusi konvngi. voro þeir þvi til engis færir. Sva segir Einarr Skvlason i Haralldzdrapo.[1]

Luco vag viko
vara kostr fara
bryns Biorgyniar
brǫt háskrǫtom.

Magnus konvngr handtekinn.

9. Litlo siðarr komv menn Haralldz konvngs ýt a skipin. var Magnus konvngr þa handtekinn. hann sat aptr i fyrirrvmino a hasætiskistonni. ok með honom Hakon fácr moðvrbroðir hans hinn vænsti maðr ok kallaðr eigi vitr. ok Jvarr Ozvrarson ok margir aðrir vinir hans voro þa handteknir. enn svmir þegar drepnir.

Magnus konvngr blindi meiddr.

10. Haralldr konvngr atti þa stefno við raðoneyti sitt ok beiddi þa raðagerðar með ser. Ok at lyctom þeirrar stefno fengoz þeir vrskvrðir at taka Magnus konvng sva fra riki. at hann mætti eigi kallaz konvngr þaðan i fra. Var hann þa selldr i hendr konvngs þrælom. enn þeir veitto honom meizlur. stvngo vt ǫgon bæði. ok hioggv af honom annan fotinn. siðan var hann gelldr. Jvarr Ozvrarson var blindaðr. enn Hakon facr drepinn. Eftir þetta lagðiz land allt vndir Haralld konvng. Gerþiz þa miog eftirleitað hverir mestir hofðo verit vinir Magnus konvngs eða hverir mest mvndo vita fehirðzlur hans eða gersimar. Krossinn helga hafði Magnus konvngr haft með ser siðan Fyrileifs orusta var. ok villdi hann ecki til segia hvar þa var kominn. Reinhallr byskvp i Stafangri var enskr ok fegiarn miog kallaðr. hann var kærr vinr Magnus konvngs ok þotti monnom þat likligt at honom mvndo fengin fein

[1]) Haralldzdrapa *Cd.*

til varðveizlo ok gersimar. voro menn sendir eftir honom ok kom hann til Biorgyniar. voro þa kennzl þessi borin a hendr honom. enn hann syniaði ok bꜹð skirslur fyrir. Haralldr konvngr villdi ecki þat ok lagði a byskvp fegialld. at hann skylldi giallda honom .xv. merkr gvllz. Byskvp sagði sva. at hann vill eigi vesla stað sinn. ok vill helldr hætta lifi sino. Siðan hengðo þeir Reinhall byskvp vt i Holmi við valslꜹngvna. Enn er hann geck til galgans hristi hann botann af fæti ser ok mællti ok sor vm. Eigi veit ek meiri [270] fe Magnus konvngs enn þat sem þar er i bótanom. þar var i einn gvllhringr. Reinhallr byskvp var iarðaðr i Norðnesi at Michialskirkio ok var þetta verk miog lastað. Siðan var Haralldr einn konvngr yfir Noregi meðan hann lifði.

Vndr i Konvngahellv.

11. Fim vettrvm eftir andlat Sigvrðar konvngs vrðo mikil tiþindi i Konvngahello. þeir voro þar þa syslomenn Gvthormr son Haralldz flettis. ok Sæmvndr hvsfreyia. Hann atti Jnngibiorgo dottvr Andres prestz Brvnssonar. þeirra seynir voro þeir Pall Filippvs ok Gvnni fiss. Asmvndr het son Sæmvndar lꜹngetinn. Andres Brv́nsson var mikill merkismaðr. hann sꜹng at Krosskirkio. Solveig het kona hans. Með þeim var þa at fostri ok vppfæzlo Jon Loptzson. var hann þa .xi. vettra gamall. Loptr prestr Sæmvndarson faðir hans var þa ok þar. Dottir Sæmvndar(!) prestz ok Solveigar het Helga. er Einarr atti. þat barst at drottinsnótt hina næsto eftir paskaviko i Konvngahello. at gnyr varþ mikill v́ti a strætom of allan bæinn. sva sem þa er konvngr for með alla hirð sina. ok hvndar leto sva illa at eigi matti varþveita ok brvtvz v́t. enn allir er vt komv vrðo galnir ok bito allt þat er fyrir þeim varþ. menn ok fenat. enn allt þat er bitið var ok bloðit kom a. þa ærðiz. ok allt þat er hafannda varþ let bvrð sinn ok ærðiz. þessi minning var naliga hveria nótt fra paskom til vppstigninngardags. Menn ottvðvz miog vndr þessi ok reðvz margir i brot ok selldo garþa sina ok foro i herat eða aðra kꜹpstaði. ok þotti þeim ollom þetta vert mest er vitraztir voro. ok hræddoz þat sem var at þetta mvndi fyrir miclom stórtiþindom vera. þeim er þa voro eigi fram komin.[1] Enn Andres prestr talaði þa langt ok sniallt hvitsvnnodag ok veik hann sva til lycta ræðo sinni at hann ræddi vm vanda byiarmanna. ok bað menn herþa hvgi sina ok eyða eigi þann hinn dyrðliga stað. hafa helldr gæzlo yfir ser ok ætlla rað sitt ok gæta sin við ollo þvi er menn mætti at gera ok biðia ser gvðs miskvnnar.

[1]) komiɴ *Cd.*

Heiðnir menn sottv Konvngahellv.

12. Or bænom bioggvz .xiij. byrðingar ok ætloðo til Biorgyniar. ok tyndoz .xi.[1] með monnom ok fe. enn hinn tolfta brꜹt ok helldoz menninir. enn fe tyndiz. þa for Loftr prestr til Biorgyniar. ok hellt hann heilo með. Lafranzvoko tyndoz byrðinngar. Eirikr Danakonvngr ok Ozvrr erkibyskvp sendo orð baðir til Konvngahello. ok baðo þa varaz vm stað sinn. sogðo at Vindr hofðo her v́ti. ok herioðo viða a kristna menn. ok hofðo iamnan sigr. Bæiarmenn logðo oflitinn hvg a sitt mal afræctvzt ok ominntoz þess meirr er lengra [271] leið fra þeirri ogn er yfir þa hafði komit. Lafranzvꜹkodag þa er talat var fyrir hámesso. kom Rettibvrr Vindakonvngr til Konvngahello ok hafði halft setta hvndrat af Vinda sneckiom. enn a hverri sneckio voro menn .xliiij. ok .ij. hestar. Diminvz het systvrson Rettibvrs konvngs. enn Vnibvrr het hofþingi einn er reð fyrir miclo liði. þeir .ij. hofþingiar reyro vpp eftir eystri kvislinni i Hising. ok komv sva ofan at bænom. enn svmv liðino logðo þeir vpp eftir hinni vestri kvislinni til bæiarins. þeir logðo at landi v́t við stikin. ok leto þar vpp hestaliðit. ok riðo þeir vpp Bratzás. ok sva vpp vm bæinn. Einarr Andres magr bar þessi tiþindi vpp til Kastalakirkio. þvi at þar var bæiarlyðrinn ok hafþi þannig sótt til hámesso. ok kom Einarr þa er Andres prestr talaði. ok sagði monnom at herr var kominn at bænom[2] með fiolþa skipa. enn svmt reið ofan vm Bratzás. þa sogðo menn at vera mvndi Eirikr Danakonvngr. ok vænto menn ser griþa af honom. þa liop folkit ofan i bæinn til fiar sins ok vapnoðoz. ok geck ofan a bryggior ok sa at þetta var vflyiandi herr. Avstrfararskip .xi. flutu i anni fyrir bryggiom er kꜹpmenn atto. Vindr logðo þar fyrst at ok borðoz við kꜹpmennina. Kꜹpmenn vapnoð(oz) ok vꜹrðoz vel. lengi ok drengiliga. Varþ þar orusta horð aðr enn kꜹpmenn vrðo vnnir. J þessi hrið leto Vinðr halft annat hvndrat skipa af ollu liðino. þa er bardaginn var sem mestr stoðo bœiarmenn a bryggionom ok skvto a heiþingia. Enn er orustan renaði flyðo bæiarmenn[3] vpp i bæinn. ok siðan til kastalans. Allt folk flyði i kastalann. ok hofðo menn með ser dyrgripi sina ok allt fe þat er með matto komaz. Solveig ok dætr hennar ok .ij. konvr aðrar gengo vpp a land. þa er Vinðr hofðo vnnit kꜹpskipin gengo þeir a land ok kꜹnnoðo lið sitt. Svmir hliopo i bæinn. enn svmir a kꜹpskipin ok toko fe þat allt er þeir villdo með ser hafa. þvi næst logðo þeir elld i bæinn. ok brenndo hann allan. ok sva kꜹpskipin. Eftir þat sótto þeir ollu liðino at kastalanom ok skipoðo til atsoknar.

[1]) menn *tilf. Cd.* [2]) bæiNom *Cd.* [3]) bæiN menn *Cd.*

Bardagi við bæiarmenn.

13. Rettibvrr konvngr let bioða þeim at ganga v́t er i kastalanom voro. ok hafa lifs griþ með vopnom ok klæðom ok gvlli. Enn allir æpto a moti ok gengo vt a borgina. svmir skvto. svmir grytto. svmir kꝍstvðo stꝍrom. varþ þar micil orusta. fell lið af hvaromtveggiom. ok þo myclo fleira af Vinðom. Solveig kom vpp a bæ þann er het Sólbiargir ok sagði þar tiþindi. þa var skorin vpp heror ok send til Skv́rbága. [272] þar var sambvrðarol nockvt ok mart manna. þar var sa bondi er het Olvir micli mvnnr. hann hliop vpp þegar ok tok skiolld sinn ok hialm ok micla oxi i hond ser ok mællti. Stondom vpp goðir drengir ok takit vapn yðor ok forom til liðveizlo við bæiarmenn. þvi at þat mvn skꝍmm þickia hveriom manni er þat spyrr at ver sitim her ok kylim ol enn goðir menn skvlu leggia lif sitt i hætto fyrir oss i bænom. Margir svꝍroðo ok mællto i mót. sogðo at þeir mvndo tyna ser. enn koma bæiarmonnom at ongo liði. þa liop Olvir vpp ok mællti. þott allir dveliz eftir aðrir þa skal ek þo fara einn samt. ok lata skvlu heiðingiar einn eða tva aðr enn (ek) falla. Leypr ofan til bæiarins. enn menn foro eftir honom ok villdo sia ferþ hans ok sva ef honom mætti nockvt við hialpa. Enn er hann kom sva nær kastalanom at heiðnir menn matto sia hann liopo a mót honom .viij. menn vapnaðir. Ok er þeir mættoz liopo þeir vmhverfis hann. Olvir reiddi vpp oxina ok lꝍst fremri hyrno vndir kverk þeim er a bak honom stoð. sva at svndr sneið kialkann ok barkann. ok fell sa opinn a bak aftr. þa reiddi hann fram oxina fyrir sig ok klyfr annan i herðar niðr. Siðan skvtoz þeir a ok drap hann þa enn .ij. menn. enn varþ sialfr sarr miog. enn þeir .iiij. er eftir voro flyðo þa. Olvir rann eftir þeim. enn diki nockot varþ fyrir þeim ok þeir .ij. hinir heiðno liopo þar i. ok drap Olvir þa baða. stoð hann þa ok fastr i dikino. enn .ij. heiðingiar komvz vndan af þeim .viij. þeir menn er foro eftir Olui toko hann ok flutto aftr með ser til Skvrbága. ok varþ hann græddr at heilo. Ok er þat mal manna at eigi hafi nockvrr maðr drengiligri ferþ farit. Lendir menn .ij. Sigvrþr Gyrðarson broðir Filippus ok Sigarþr komv með .vi. hvndrat manna til Skv́rbága. ok hvarf Sigvrðr aftr með .cccc. manna. ok þotti siðan litils verþr ok lifði skamma stvnd. Sigarþr for með .cc. manna til bæiarins ok barðiz við heiðna menn ok fell þar með ollu liði sino. Vinðr sóttv kastalann. enn konvngr ok hofþingiar voro fyrir vttan bardagann. J einhveriom stað. þar er Vindr stoðo var einn maðr sa er skꝍt af boga ok drap mann til bana með hverri or. Tveir menn stoðo fyrir honom með skiolldo ok hlifðo honom. þa mællti Sæmvndr

hvsfreyia við Asmvnd son sinn at þeir skylldo skiota baðir senn at skytanom. enn ek mvn skiota at þeim er skiolldinn berr. Hann gerþi sva. hinn skavt skilldinom niðr fyrir sig. þa skavt Asmvndr milli skialldanna ok kom avrin i enni skytanom. sva at vt kom i hnackan. ok fell sa davþr a bak aftr. Enn er Vindr sa þat. ylldo þeir sem hvndar eða vargar. þa let [273] Rettibvrr konvngr kalla til þeirra ok bioða þeim griþ. Siþan veitto heiðinngiar harða atsokn. Sa var einn af heiðnom monnom er sva nær geck kastalahvrðvnni. ok lagði þann með sverþi er stoþ fyrir innan hvrðina. Enn menn baro at honom griot ok skot. enn hann var hlifarlavss. Enn sva var hann fiolkvnnigr at ecki vapn festi a honom. þa tok Andres prestr vigðan elld ok signaði ok skar i tvndr ok lagði i elld. ok setti a orvarodd. ok feck Asmvndi. Enn hann skavt þessi or at hinom fiolkvnga manni. ok beit þetta skot sva at honom vann at fvllo ok fell hann niðr davðr. þa leto heiðinngiar illa enn sem fyrr. yldo ok gnisto. geck þa allt folk til konvngs. þotti kristnom monnom þa ván at þeir mvndo vndan leita. þa skilþi tvlkr sa er kvnni vindversko. hvat hofðingi sa mællti er Vnibvrr het. Hann mællti sva. þetta er folk atallt ok illt viðskiptis. ok þott vær takim allt þat fe er i þessom stað er. þa mættim ver til gefa annat fe iamnmikit at ver hefðim eigi komit her. sva hofvm ver mikit lið latið ok marga hofðinngia. Ok fyrst i dag er ver tokom at beriaz við þa kastalabyggiana. þa hofðo þeir til varnar skot ok spiot. þvi næst borðo þeir oss með grioti. enn nv beria þeir oss með keflivolum sem hvnda. Enn þo se ek at þeirra fong þverra til varnar. ok skvlom ver enn gera þeim harða hriþ ok freista þeirra enn. Sva var sem hann sagði.[1] þa skvto þeir stavrom. enn i fyrsto hriþ hofðo þeir borit ovarliga skotvapn ok griot.

(Gefinn upp kastali.)

14. Enn er kristnir menn sa at minnkaðiz fiolþi at stavronom. ok hioggv þeir i tvav hvern stavrinn. Enn heiðingiar sotto at þeim ok gerðo harða hriþ ok hvilldoz i millom. Gerðoz hvarirtveggio moðir ok sárir. Ok i einnihverri hvilld. þa let Rettibvrr konvngr enn bioða þeim griþ. at þeir skylldi hafa vapn sin ok klæði ok þat er þeir bæri sialfir vt af kastalanom. þa var fallinn Sæmvndr hvsfreyia. ok var þat rað þeirra manna sem eftir voro at gefa vpp kastalann ok sialfa sig i valld heiþinna manna. ok var þat hit osniallazta rað. þvi at heiþingiar efnðo eigi orð sin. ok toko alla menn karla ok konvr ok born. drapo

[1]) sagða *Cd.*

allt þat er sart var ok vvigt ok þeim þotti illt at flytia eftir ser. þeir toko allt fe þat er verit hafði i kastalanom. þeir gengo inn i Krosskirkio ok rænto hana skrvða sinom ollum. Andres prestr gaf Rettibvr konvngi refði gvllbvit enn Dyminvz systvrseyni hans fingrgvll. þvi þottvz þeir vita at hann mvndi vera nockvrr raðamaðr i staðinom. ok virþo hann meira enn aðra menn. þeir toko krossinn hel[274]ga. ok hofðo brot. ok tabolam er stoð fyrir alltarino. þa er Sigvrðr konvngr hafði gera latit ok haft i land. þeir logðo hana niðr flata a gradona fyrir alltarit. Eftir þat gengo heiðingiar vt or kirkionni. þa mællti Rettibvrr konvngr. þetta hvs hefir bvit verit með mikilli ast við þann gvð er hvsit a. ok sva synizt mer sem litt mani gætt hafa verit staþarins eða hvssins. þvi at ek se at goþit er reiðt þeim. er varþveita. Hann gaf Andresi presti kirkiona ok skrinit ok krossinn helga. plenarivm ok .iiij. klerka. Enn heiðnir menn brenndo Kastalakirkio ok hvsin ǫll þǫ sem voro i kastalanom. Enn sa elldr er þeir hofðo tendrat i kirkionni sloknaði tysvar. þa hioggv þeir ofan kirkiona. tok þa at loga innan oll ok brann sem onnvr hvs. þa foro heiðinngiar til skipa sinna með herfangit. ok kǫnnoðo lið sitt ok fvndo skaða sinn. þa toko þeir folkit hertekna ok skipto meðal skipanna. Andres prestr for a konvngsskip með krossinn helga. þa kom otti yfir heiðingia mikill af þeirri benndi̇ng er yfir konvngsskipit kom hiti sva mikill. at allir þottoz nær brenna. Konvngr bað tvlkinn spyria prest hvi sva varð. Hann sagði at almattigr gvð sa er kristnir menn trvþo a sendi þeim mark reiði sinnar. (er) þe(i)r dirfðozt þess at hafa með hondom hans pislarmark. þeir sem eigi vilia trva a skapara sinn. ok sva mikill kraptr fylgir krossinom. at iamnan hafa orþit fyrr þvilikar iarteinir með heiðnom monnom. þa er þeir hofðo hann með hondom. ok enn berari. Konvngr let skiota a skipbatinn kennimonnom. ok bar Andres prestr krossinn i fangi ser. þeir leiddo batinn fram með endilongo skipino. ok fram fyrir barðit. ok aptr með oðrv borði til lyptingar. skvto siðan við forkom. ok hrvnndo batinom inn at bryggiom. Siðan for Andres prestr með krossinn vm nottina til Solbiarga. ok var bæði hregg ok regn. ok þaðan til goðrar geymslo.

(Frá Magnúsi blinda.)

15. Rettibvrr konvngr ok lið hans þat sem eftir var for i brot ok aftr til Vindlandz. ok mart þat folk er tekit hafði verit or Konvngahello var lengi siðan i aþian i Vindlandi. Enn þeir sem vt voro leystir ok aftr komvz til Noregs vrðo allir at minna þrifnaði enn aðr. Kǫp-

staðrinn i Konvngahello hefir alldri siðan fengit slika vppreist sem aðr hafði hann. — Magnus konvngr bliandi for til Niðaróss ok gaf sik i klꝍstr. ok tok við mvnkaklæðom. þa var (skeytt) þannig Hernes hit micla i profendo hans. a Frostv. Enn Haralldr konvngr reð þa einn landi eftir vm vettrinn ok gaf ollom monnom sættir er hafa villdo. tok hann þa marga menn til hirðvistar [275] er verit hofðo með Magnusi konvngi. Einarr Skv̇lason segir sva at Haralldr konvngr ætti .ij. orustor i Danmork. aðra við Hveðn. enn aðra við Hlesey.

Vtryggiom let eggiar
elionþrar vnd hári
Hveðn a hꝍlþom roðna
hrafns mvnnlitvðr þvnnar.

Ok enn qvað hann.

Áttvð sokn við slettan
serkrioðrs Hárs merki
harðr þar er bregg of virðom
Hleseyiar þrꝍm bleso.

Vigðr Magnus byskvp Einarsson.

16. þat er sagt at a hans dꝍgom kom af Jslandi til byskvps-vigslu Magnus Einarsson. ok var konvngr agætliga vel við hann ok veitti honom mikinn soma. þat er sagt þa er byskvp var bvinn vt hingat. at hann geck i stofvna er konvngr drack ok qvaddi hann vel. Konvngr tok honom bliðliga. Drottning sat hia konvngi. þa mællti konvngr. Erot þer nv bvnir byskvp til brꝍtferþar. Hann sagði at sva var. Egi hittið þer nv i tima til er þer komvt sva at borðin voro vppi. nv er ecki til at gefa þer sva virðoligt sem hæfði. eða hvat er til at gefa byskvpi. Fehirðir svaraði. Herra vpp ætlom ver nv gefnar gersimar. Konvngr mællti. Til er borðkerit herna. þiggit þat byskvp. Enn byskvp þackaði honom soma sinn. þa mællti drottning. Far heill ok sæll herra byskvp. Konvngr mællti til hennar. Far heill ok sæll byskvp. hveria heyrðir þv slikt mæla gꝍfga kono við byskvp sinn. ok gefa honom ecki. Hon svaraði. Hvat er nv til herra. Konvngr mællti. Til er hoginndit vndir þer. Siðan var þat tekit ok skorit vm pell. Ok er byskvp veik i brot. þa let konvngr taka vndan ser hog-inndit ok mællti. Lengi hafa þꝍ saman verit. Siðan for byskvp i brot. ok kom v́t til Jslandz til stols sins ok var þa rætt vm hvat af borð-kerino skylldi gera. þess er konvngi gegndi bæzt. spvrði byskvp hvat bezt semði. ok mællto menn at sellt mvndi ok gefit siðan fatækiom

monnom verþit. þa mællti byskvp. Annat rað vil ek taka. gera skal af kaleck her at staðnom. ok vil ek sva fyrir mæla. at þeir hinir helgo menn allir er her er af helgom dómi i þessi kirkio hinni helgo leti hann hvert sinn niota er yfir er svngit. Ok sa kalecr er þar siðan at staðnom i Skalhollti. Enn af pellunom er yfir voro dregin hoginndin þav er konvngr gaf honom voro gervar fyrirsavngskapvr at staðnom. J þesso ma marka stórlyndi Haralldz konvngs. — Haralldr konvngr tok þorv dottvr Gvthorms grabarða ok lagði hana hia ser. ok atto þav son er Sigvrþr het. Son atti hann ok við Jngiriði drottningu er Jngi het. Dottir Haralldz konvngs het Brigit. onnvr Maria. Brigit dottvr hans atti fyrst Jnngi Hallsteinsson Sviakonvngr. siðan Magnvs Heinreksson. siðarst Birgir brosa. Haralldr konvngr var allra manna milldaztr af fe við vini sina.

Vpphaf Sigurþar slembidiacns ok skirslvr til faðernis ser.

[276] Sigvrðr het maðr er vpp fæddiz i Noregi. hann var sagðr son Aþalbrictz prestz. Moðir Sigvrðar var þora dottir Saxa or Vik. systir[1] Sigriðar moðvr þeirra Olafs konvngs Magnussonar ok Kara konvngs broðvr. er atti Borghilldi dottvr Dags Eilifssonar. þeirra seynir voro þeir Sigvrðr a Avstrátt ok Dagr. Seynir Sigvrðar voro þeir Jon a Avstrátt ok þorsteinn davfi. Jon atti Sigriþi systvr Jnnga konvngs ok Skvla hertoga. Sigvrðr var i barnæsko settr til bokar ok varþ hann klerkr. ok vigðr til diakns. Enn er hann gerþiz fvllkominn at alldri ok afli. þa var hann allra manna vaskligaztr. ok stercr. micill maðr. ok a alla atgervi var hann vmfram aðra iamnalldra sina. ok naliga hvern annan i Noregi. Hann var snimma ofsamaðr mikill ok veirar. hann var kallaðr Sigvrðr slembidiakn. manna friþaztr synom ok helldr þvnnhárr. ok þo vel hærðr. þa kom þat vpp af Sigvrði. at moðir hans sagði at hann væri son Magnus konvngs berfættz. ok þegar er hann reð sialfr hattom sinom þa afræktiz hann klerkasiðo. for þa af landi brót. J þeim ferðom dvalþiz hann langa hrið. þa byriaði hann ferþ sina vt til Jorsala. ok kom til Jordanar. ok sotti helga dóma. sva sem palmarom er titt. Ok er hann kom aptr dvalþiz hann i kavpferðom. Einn vetr var hann staddr nockveria hrið i Orkneyiom. hann var með Haralldi iarli at drapi þorkels fostra Svmarliðasonar. Hann var ok vppi a Skotlandi með David Skotakonvngi. var hann þar virþr mikils. Siðan for hann til Danmerkr. ok var þat hans savgn ok hans manna. at þar hefði hann flutt skirslur til faðernis ser. ok bar sva at hann væri

[1]) systvr *Cd.*

son Magnus konvngs berbeins. ok væri þar við .v. byskvpar. Sva segir Jvarr Jnngimvndarson i Sigvrðarbelki.

Geyrðo skirslur
vm skiolldvngs kyn
fimm byskvpar
þeir er framazt þotto.
sva bar ravn
at riks konvngs þess
var hins millda
Magnus faðir.

Vinir Haralldz sogðo at þat væri lygi ok svik Dana.

Sigurðr a Jslandi.

2. þat er sagt at hann hafðiz i kavp(f)erðom við. Einn vetr var hann a Jslandi með þorgisli Oddaseyni a Staðarholi i Savrbæ. ok visso fair hverr hann var. þat var vm havstit er savðir voro reknir i rétt ok ætlaðir til skvrðar. ok er þeir hendo savðina hliop einn savðrinn at honom Sigvrði sem hann leitaði þangat hialpar. Sigvrðr kippir honom vt or rettinni. ok lætr hann hlavpa i fiallit vpp. ok mællti. Eigi leita fleiri til travstz til vár enn þeim skal at hialp verþa. þat gerþiz enn vm vettrinn at kona ein hafði tekit. ok varþ þorgils henni reiðr ok vill refsa henni. hon hliop þar til hialpar sem Sigvrðr var. hann setti hana hia ser i pallinn. þorgils bað hann selia hana fram. enn Sigvrðr bað henni friþar. er þo hefir hon mitt travst sótt. ok gef henni vpp savkina. þorgils svaraði. at hon skal viti fyrir taka. Ok er Sigvrðr sa at [277] hann vill eigi heyra bæn hans. hleypr hann vpp ok bra sverþi ok bað hann til sækia. Ok er þorgils sa at (hann) vill vigi veria hana. þa leizt honom maðrinn með miklu yfirbragði. ok grvnar hverr vera mvn. ok lætr við beraz at gera a hlut hennar. ok gaf henni friþ. þar voro fleiri vtlendir menn ok hafði Sigvrðr minnzt yfirlæti. Einn dag er Sigvrðr kom i stofv. tefldi avstmaðr við einn heimamann þorgils. sa var skartzmaðr mikill ok barst a mikit. Avstmaðrinn kallaði a Sigvrð. at hann reði vm taflit með honom. enn Sigvrði þotti farit miog taflit. Enn sa maðr er tefldi við avstmanninn hafði saran fót. ok þrvtnaði tain ok vægði. Sigvrðr setz i pallinn ok tekr eitt stra ok dregr eftir golfino. enn kettlinngar hliopo vm golfit. hann dregr fyrir þeim strait. þar til er einn þeirra kom við fot hins sara mannz. hann spratt vpp ok qvaþ við. enn taflit svarfaðiz. þeir gera nv or þrætomal hvarr þeirra hefði. Ok þvi er þessa getið at Sigvrðr þotti nær ser tekit hafa þetta bragð. Eigi visso menn fyrri at hann væri lærðr enn þvattdag fyrir paska. þa savng hann yfir vatni. ok æ þotti hann þess meira verþr er lengr hafði hann verit. Ok vm svmarit eftir aðr þeir skilþo. mællti Sigvrðr. at þorgils skylldi kvnnliga senda menn til Sigvrðar slembidiakns.

þorgils svaraði. Hvat er þer at honom langt. Hann svaraði. Ek em Sigvrðr slembidiakn son Magnus konvngs. For hann siðan vttan.

(Frá svikum við Sigurð slembi.)

3. J þenna tima var Haralldr einn konvngr i Noregi. ok var þat mal manna. at hann væri ecki vitr maðr. ok eigi iafngrimr sem Magnus konvngr frændi hans son Sigvrðar konvngs. Nv kemr Sigvrðr slembir i Noreg. þa gafo menn honom þat rað at hann færi a fvnd Haralldz konvngs ok birta fyrir honom frændsemi þeirra. ok freista hverso þa skipaðiz mal hans. Siðan sotti Sigvrðr a fvnd Haralldz konvngs til Biorgyniar ok geck bratt a konvngs valld. ok let hann vita sitt eyrinndi. Enn er raðgiafar konvngs vrðo varer þessa. mællto þeir þat ef Sigvrðr væri til rikis leiddr. at hann mvndi þeim verþa ofstórr. sva sem Magnus konvngr hafði verit. enn þeir sato nv miog i kyrrsæli ok reðo lendir menn landraðom miog. ok feckz þat rað at með konvngi at lata drepa Sigvrð ok finna honom þa sǫk. er hann hafði verit at vigi þorkels fostra vestr i eyiom. þessi raðagerð for fram. Eitt kvelld siþ gengo til gestir nockvrir þar sem Sigvrðr var ok kollvðo hann með ser. toko skvto nockvra ok reyro með Sigvrð brot or bænom norðr vm Holldhello. Sigvrðr sat aftr a kisto einni ok hvgsaði sitt mal. grvnaði at þetta mvndi vera svik. Hann var sva buinn at hann hafði brækr blár ok skyrto. mottvl með tvglom at [278] yfirhofn. Hann sa niðr fyrir sig ok hafði hendrnar at tvglum mottvlsins. setti stvndom tvglana a hǫfvð ser. stvndom let hann þa niðr af. Ok þa er þeir koma naliga inn til Miolkrár. þa stoð hann vpp ok geck a borð. enn .ij. menn þeir sem til gæzlo voro fengnir við hann gengo með honom út at borðino. þeir toko mottvlinn ok helldo fra honom sem titt er at gera við rika menn. enn hann grvnaði at þeir helldi fleirom klæðom vm hann. þa tok hann sinni henndi hvarn þeirra ok steypiz fyrir borð með alla þa. enn skvtan renndi langt fram. ok var seint at ykva ok long dvǫl aðr enn þeir gæti tekit sina menn. Enn Sigvrðr tok sva langt kafsvnd i brot. at hann var fyrr a landi vppi enn þeir fengi snvit skvtonni eftir honom. Hann var allra manna fóthvataztr. stefnir hann i fiall vpp. enn konvngsmenn leitoðo hans alla nottina. ok fvndo hann eigi. foro heim siþan. ok matto eigi leyna sinom ofǫrom. Sigvrðr lagðiz niðr i fiallzskor nockvra. ok svalaði honom miog. for hann þa af brokonvm ok skar rǫf a setgeiranom ok smeygði a sig ok tok út hondonom. ok hialpaði með þvi lifino at sinni. ok þottiz nv finna at ecki mvndi til hialpar at leita oftar a fvnd Haralldz konvngs. ferr siðan til Danmerkr. At hǫsti for hann aftr til Noregs

með lꜹnongo ok var með presti nockvrom. Haralldr konvngr var þar i bænom ok mart rikismanna með honom.

(Dráp Haralds konungs.)

4. Nv leitaði Sigvrðr vm með tilstilli vina sinna. ef hann mætti við komaz at raða Haralldi konvngi svikræði ok liflat. ok voro i þessom raðom eiðsvarar konvngs sialfs. ok þeir er iamnan sato yfir borðom hans i miclo yfirlæti. Ok a eino kvelldi er þeir ætloðo at fremia þetta vélræði. þa ræddoz við .ij. menn er sato ofir(!) konvngs borði. ok mællti annarr til konvngs. Herra segir hann. Nv hofvm við felagar skotit þræto ockarri til yðarra orslita herra. ok hofom við veðiat hær vm aski hvnangs hvarr satt segir. ok segi ek at þv mvnir i nott liggia hia Jnngiriði drottning. enn hann segir at þer mvnit liggia hia þoro Gvthormsdottvr. Konvngr svaraði hlægiandi ok var miog vvitanndi nockvrra velræða. ok mællti. Hann man eiga veðfeit. Ok af þvi þottvz þeir vita hvar hans mvndi at vilia a þeirri nótt. Enn hofvtvꜹrðr var þo halldinn yfir þvi herbergi er flestir menn hvgðo at konvngr mvndi sofa ok drottning var i. Vm nottina fyrir Luciomesso kom Sigvrðr ok þeir menn sem i raðom voro með honom til herbergis þess er Haralldr konvngr svaf i. ok drapo fyrst varþmenn. siðan brvto þeir vpp hvrðina. ok gengo inn með brvgðnom vopnom. Enn konvngr hafði drvckinn [279] niðr lagiz. ok svaf fast. ok vaknaði við þat er menn vnno a honom. Hann mællti þat i ovitino. Sárt byr þv nv við mig þóra. Enn hon liop vpp ok mællti. þeir bva við þig er verr vilia þer enn ek. Lætr þar Haralldr konvngr lif sitt. þessir menn gengo inn at honom með Sigvrði. Avgmvndr son þrandar skaga. Kolbiorn þorliotzson af Batalldri. Erlendr islendingr. Enn Sigvrðr með sina menn gengr a brꜹt. ok lætr hann kalla þa menn til sin. er hofðo heitizt til fꜹroneytis við hann. ef hann fengi Harallد af lifi tekit. Taka þeir Sigvrðr þa skvto nockvra ok hans menn ok róa vt a vaginn fyrir konvngsgarð. tok þa at lysa af degi. þa stoð Sigvrðr vpp ok talaði við þa er stoðo a bryggionom. ok lysti vigi Haralldz konvngs ser a hendr ok beiddiz þa af þeim viðtoko. ok þeir tæki hann til hofðinngia. sva sem hann atti bvrði til. þa dreif a bryggiornar mart lið or konvngsgarði. ok svꜹroðo allir sem einom mvnni mællti. at þat skylldi alldri verþa at þeir veitti honom lyðni ok þionvsto þeim manni. er myrt hafði broðvr sinn. Enn ef eigi hefir Haralldr konvngr þinn broðir verit. þa er ok ofallit at kalla þig konvng. þvi at þa átt þv onga ætt til þess. ne til konvnga at telia. Ok æpto vpp allir með vapnataki. at þeir skylldi allir vera vtlagir ok

friþlǫsir. Ok þvi næst var blasit konvngs luðri. ok stefnt saman lendom monnom ok hirðmonnom. Enn Sigvrðr ok hans menn sa sinn kost þann vænztan at verþa a brǫtto. ok hellt hann þa norðr a Hǫrðaland ok atti þar þing við bændr. ok gengo þeir vndir hann.[1] þaþan for hann i Sogn ok norðr vm fiall. ok sva inn i Fiorðo. ok toko flestir vel hans mali.

(Upphaf Sigurðar ok Jnga konunga.)

5. Jnngir(i)þr drottning ok hirðmenn ok lendir menn bera rað sin saman. ok er henni fylgt ǫstr i Vik til Jnnga sonar sins. er Amvndi Gyrðarson hafði at fostra. ok hefia hann til konvngs a Borgarþingi. ok var hann þa a annan vetr. Voro i þessom raðom Amvndi ok þiostolfr Alason ok margir aðrir stórir hofðinngiar. Enn þeir er i þrandheimi voro toko til konvngs Sigvrþ Haralldzson a Eyraþingi. er Gyrðr fæddi Barðarson. var hann þa a fiorða vetr. Voro i þessom raðom Ottarr birtingr. Petr Vlfsson. Gvthormr a Reini. Ottarr balli. ok fiolþi annarra manna. Ok sneriz þa vndir þa bræðr naliga allr landzlyðr. ok allra hellzt fyrir þess sakir er faðir þeirra var kallaðr heilagr ok var þeim sva landit svarit at vndir ongan mann annan skylldi ganga konvngdomr meðan nockvrr lifði Haralldz sona. Sva segir Jvarr Jngimvndarson.

Toko margir
við Magnus seyni
Hǫrðar ok Sygnir
at Haralld fallinn.
svǫrðoz margir
menn a þingi
bvðlvngs [280] seyni
i broðvr stað.

(Frá Sigurði konungi slembi.)

6. Haralldr konvngr var .vi vetr at Noregi .ij. siðan þeir borðoz a Fyrileif. Sigvrðr slembir sotti norðr vm Stað. ok þa er hann kom a Norðmæri voro allt kominn fyrir hann bref at raði manna þeirra er snviz hofðo til hlyðni við sono Haralldz. ok feck hann þar onga viðtoko. Ok með þvi at Sigvrðr var liðlitill. gerðo þeir þat rað fyrir ser at fara vndan þeim norðr i þrandheim ok leita a fvnd Magnus blinnda. ok toko hann or klǫstri or Holmi. af nǫðgom mvnkom. Enn sv er frasǫgn fleiri manna. at Magnus færi at sialfs sins vilia. þott hitt væri gert til vmbotar hans mals. ok vænto ser af þesso liðzafla. ok sva gafz. þa var Sigvrðr konvngr Haralldzson inn i bænom. ok með honom margir rikismenn. ok var Sigvrði slembi ecki þangat færiligt at leita. Sigvrðr hafði þa með ser marga vini sina ok sva Magnus vini. ok reyro inn i ána. ok koma festom i konvngsgarð. ok vrðo siðan vndan at leita.

[1]) *Saa rettet i Cd. for opr.* hans.

þvi at lyðr allr stoð a móti. Flvttoz þeir Sigvrðr ok Magnus þa i brꜹt eftir jolin þegar ok vænto ser liðsinnis af frændom sinom ok vinom Magnus. Enn eftir þeim sótti þorbiorn Erlingsson. Aslakr Hakonarson ok þeir bræðr Benedict ok Eirikr. ok hirðin sv er verit hafði með Jnnga konvngi ok fiolþi annarra manna. ok fara þeir með flockinn svðr fyrir Mæri. ok allt fyrir Rꜹmsdalsmynni. ok sva svðr. þeir Sigvrðr ok Magnus skipto liði sino. for Sigvrðr slembir vestr vm haf. enn Magnus for til Vpplanda. ok vænti ser þar mikils trꜹstz sem hann feck. var hann þar vm vettrinn ok vm svmarit. Enn Jngi með liði sino bioz a moti. ok hittoz þar sem heitir i Mynni. varþ þar mikil orusta ok hafði Magnus konvngr meira lið. Sva er sagt at þiostolfr Alason hafði Jnnga konvng i killtinngo ser. meðan bariz var. ok geck vndir merkiom ok kom i mikla rꜹn ok nꜹð af erfiði ok atsokn. Ok er þat mal manna. at þa hafi Jngi konvngr fengit vanheilinndi. þat er hann hafði allan alldr siðan. at knytti hrygginn ok annarr fotrinn skemri enn annarr. ok sva afllitill at alldri var hann gengr meðan hann lifði. Enn þo sneri mannfallino a hendr Magnusi blinnda. ok fello þessir i ondverþri fylkinngo. þorkell. Halldórr Sigvrðarson ok Biorn Erlingsson ok Gvnnar af Gimsom ok micill hluti liðz Magnus. aðr enn hann flyði. Sva segir Kolli hinn prvþi.

Vnnot ꜹstr fyrir Mynni
oddhriþ ok bratt siðan
hilmir fect vnd hialmi
hrafns ferþar lið sverþom.
logðot þer enn eirar
ꜹrsyniaði brynio
vngr varðir þv þengill
þitt land saman randir.

Fyrr lá hans enn hárri
hringmilldr þaðan villdi
ver[281]þvng oll a velli
vigfimr konvngr himni.
svndr klꜹf siklingr þrænnda
soknfýss enn Magnusi
þer fekkz halfo hæri
herskriptr iofvrr gipta.

Magnus flyði þaðan ꜹstr a Gꜹtland til Karls iarls Sꜹrkvissonar. hann var rikr maðr ok agiarn. Magnus ok hans menn sogðo sva hvar sem þeir komv fyrir hofðingia. at Noregr mvndi nv lꜹss vera. ef nockvrir storir villdo til sækia. er engi var konvngr i landi. ok lendra manna forrað ok stiorn stoð yfir. ok þeir sem nv ero hellzt til raða teknir ofvnndar hverr þeirra annan. Enn með þvi at Karl var agiarn til rikis ok ahlyðinn of fortolur. þa samnar hann herliði ok riðr a Vikina ꜹstan. ok geck mart folk vndir hann fyrir hræzlo sakir. Ok er þetta fretta þeir þiostolfr Alason ok Amvndi. þa fara þeir a moti með þvi liði er þeir fa. ok hofðo með ser Jnga konvng. þeir hitta Karl iarl ok her Gꜹta ꜹstr a Krokaskógi. ok atto þar aðra orusto. varþ þar

mikit mannspell. ok feck Jngi konvngr sigr. Enn þar fell Mvnan Ogmvndarson ok mart annarra manna af Gautom. ok flyði iarl austr af skoginom. allt or riki sino. ok var þeirra ferþ hin hæðiligzta. Sva segir Kolli.

Lysa mvn ek hve liosa
laut hrafn i ben Gauta
aurn fylldi sig sialldan
sárisa rauð visi.
golldit varþ þeim er gerðo
glaum herðondom sverða
raun er at riki þino
róg a Krokaskógi.

Magnus blinndi sotti til Danmerkr a fvnd Eiriks eimvna. ok feck þar goðar viðtokvr. bað hann Eirik konvng. ef hann villdi fara til Noregs með Danaher ok leggia vndir (sik) landit. ok hann mvndi fylgia honom. ok sagði ef hann kemr með afl hersins. at engi maðr mvn þora at skiota spioti a moti þer. Enn konvngr skipar liði ok stefnir vt leiðangri. ok ferr með .cc. skipa norðr i Noreg. ok var Magnus blindi ok hans menn i þessi ferþ með Danakonvngi. Ferr Eirikr konvngr austan vm Vikina ok foro til hófs[1] með friþi. Enn er þeir komv liðino austan til Tvn(s)bergs. var þar fyrir samnaðr[2] lendra manna Jnga konvngs. þar matto þeir eigi a land komaz. ok eigi vatn at taka ser. var þar mart drepit af þeim. ok þaðan helldo þeir inn til Oslóar. ok þar var fyrir þiostolfr Alason. Sva er sagt at þeir villdo bera vt skrin hins helga Hallvarðz or bænom. vm aptaninn er þeir vrðo varir við liðit. ok toko sva margir vndir sem við matto komaz. enn sva þvngt var skrinit. at þeir matto eigi lengra bera enn a kirkiogolfit vtarr. Enn vm morgininn eftir þa sa þeir skipaliðit. er vttan sigldi hia Hofvtey. þa baro .iiij menn skrinit or bænom. Enn þiostolfr geck or bænom ok allt liðit með skrinino. enn skrinit for vpp a Raumariki til Fors. ok var [282] þar .iij. manvðr. þiostolfr nam staðar fyrir ofan bæinn. ok rvnno menn Eiriks konvngs eftir þeim. enn stafnbvi hans varð skiotaztr. sa het Askell. þiostolfr skaut broddi til hans ok laust vndir kverkina sva at vt kom of hnackann. ok þotti alldri betra skot skotið hafa verit. þvi at ecki var bert a honom annat. Enn þiostolfr for vpp a Raumariki ok samnaði liði vm nóttina. Enn þeir Eirikr konvngr logðo elld i Hallvarðzkirkio ok sva i bæinn ok brenndo vpp allan. þvi næst komv þeir þiostolfr ofan með miclo liði. enn Eirikr konvngr lagði brot skipaliði sino. ok matto þeir hvergi a land komaz þeimmegin fiarðarins fyrir samnaði lendra manna. Enn Jngi konvngr var i Hornborosvndom með herinn. ok Amvndi fostri hans Gyrðarson. ok borðoz við Eirik konvng þar ok drapo mart af honom. ok flyði hann vndan svðr til Danmerkr.

[1]) hóps *Cd.* [2]) fyrir *tilf. Cd.*

þat mæla menn at eigi hafi verri fa/r farin verit i Noreg með iamnmiclo liði. Enn Eiriki konvngi þotto þeir Magnus hafa logit at ser at Noregr mvndi a/ðr fyrir ok letz alldri mvndo slikr vin þeirra siðan sem aðr.

(Frá sonum Haralds konungs.)

7. Nv er at segia fra sonom Haralldz ok Sigvrði slembi sem sagt hefir vitr maðr ok skynsamr Eirikr Oddzson. ok er þessi frasa/gn Hakonar maga lendz mannz. hann sat yfir ok sagði fra þessom tiþindom er ritoð voro fyrsta sinni. enn hann sialfr ok seynir hans voro i ollom þessom ferðom ok orustom. ok voro allar aðrar ferðir kvnnar.

(Frá Sigurði.)

8. Sigvrðr slembir kom þat svmar i Danmork ok atti þar .ij. orustor i Eyrarsvndi við Vinðr. aðra svðr við Æri. ok hra/ð þar .viij. skip (ok drap mart manna). enn hann hengði svma. Flackaði Sigvrðr i Svðrlondom vm hriþ. enn hann vissi ongan sinn afla i Noregi. ok var þar mest (um motstoðu) þar sem voro þrændir ok Mærir. Sva segir Jvarr.

Riso við visa
vestan komnom
þrændir ok Mærir
þeir er þrifom nitto.

brvgðoz ha/lþar
i hvga sinom
mennzko milldom
Magnus seyni.

Ok þat segir hann þa er Sigvrðr for af Noregi at hann kom i Sviakonvngs riki.

Drifo til reipa
i ra/ðo veðri
reyndir at risno
ræsis þegnar.
vrðo seggir
segls at gæta
þa var svalt a sia
enn svmir iosv.

Hratt hvast skipi
i hvotv veðri
ra/st riðanndi
ok ramir stra/mar.
festo seggir
sneckio langa
kynstors iofvrs
við Kalmarsnes.

þa var hann kominn i Danakonvngs riki. ok gerþi ser þar marga at vinom hofþingia. konvnginn sialfan fyrst. sem her segir.

Ser framliga
friðar leitaði
ilrioðr ara
við Jota gram.

þaðan hellt hann i Elfina i eystri kvisl ok tok þar .vi. skip af liði þoris hvinandtorða ok Olafs Haralldzsonar kesio. enn ellti þa a land vpp. Sva segir Jvarr.

[283] Vann i Elfi
þar er iofvrr barðiz
fall folkstara
til fa/ðvrleifðar.
skvlfo skeyti
skot ma/gnoðoz
hnigo hringviðir
hvarratveggio.

Enn þiostolfr var i Konvngahello ok skylldi þar veria landit. enn Sigvrðr slembir hellt þangat liði sino. ok skvtvz þeir a ok matto eigi a land ganga. fello menn af hvaromtveggiom ok mart varþ sárt. þar fell Vlfheðinn Soxolfsson norðlendzkr maðr stafnbvi Sigvrðar. Enn er Sigvrðr lá i hofn þeirri er Portyria hét a Limagarþzsiðo. ok sætti þar skipom er foro i Vikina eða brot þaðan ok rænti. enn Tvnsbergsmenn gerþo lið at honom ok komv a ovart sva at þeir Sigvrðr voro a landi ok skipto fengi sino. kom svmt liðit ofan at þeim. ok logðo þeir vm þvera hofnina fyrir vtan þa. þar fell mart manna af liði Sigvrðar. þar fell Fiðr geit ok Askell Smiðzson. enn Sigvrðr komz a skip sitt ok reyri v́t at þeim. enn skip Vatnorms var þar næst ok let hann siga vndan a homlo. Reyri Sigvrðr þar v́t til hafs einskipa. þa var þetta kveþit.

Varð eigi vel við styrio
Vatnormr i Portyrio.

Sigldo þeir Sigvrðr siðan i haf. ok er siglt var miog forst maðr af skipi hans. sa het Kolbeinn þorliotzson. Sigvrðr bra/t skipit er hann kom svðr ok var vm vettrinn i Alaborg. Enn of svmarit eftir foro þeir svnnan baðir saman ok Magnus blindi med .vij. skipom. ok komv a Lista a ovart vm nótt. ok logðo þar skipom sinom at landi. þar var fyrir Benteinn Kolbeinsson hirðmaðr Jnnga konvngs ra/skr maðr. þeir Sigvrðr gengo þar vpp i nætrellding. ok kom a vvart. ok tok hvs a þeim. ok villdo leggia elld i bæinn. enn Benteinn komz v́t i bv́r nockvt með herklæðom sinom ok bioz at veriaz. þa mællti Sigvrðr. Hverr vill sveina ganga inn at Benteini. þat er nv kvrteisi. Enn engi varð skiott til bvinn. Benteinn heyrði hvat þeir toluðo ok sagði sva. Hverr yðarr er inn gengr þa skal vapn fyrir finna. Enn myrk(t) var i hvsino ok stoð hann við dyrrin með brvgðit sverþ. skiolld hafði hann fyrir ser. enn hialm a hofði. Sigvrðr stoð bra/t fra noccot ok sa at engi varþ til bvinn. hann tok grafelld eiŋn ok vafði vm hond ser. hann bra sverþi ok sneri vpp at hvsino. hann var i skyrto einni ok hafði ecki a hofði. Hann hleypr inn i hvsit sva snart sem kolfi skyti. sva at hann var

þegar i innanverþo hvsino ok sneri vttar þegar at Benteini. ok hio hann banahogg. ok kom sva vt at hann hafði hofoðit i hendi ser. ok var maðrinn einkar hvatligr. þvi at allra manna var hann snofvrmannligaztr. Sva segir.

Hellt a Lista
lofðvngr skipom
ǫrr fyrir Agðir
ǫstan af nesiom.
hne hersa (kyn)
[284] herr var i landi
brvnno bygðir
fyrir bvðlungi.

Dreif til skogar
fyrir skiolldvngi
landmanna lið
þar er logar brvnno.
vocto drengir
með dǫrr roðinn
bloð Beinteini
aðr bana fengi.

Siðan foro þeir til skipa sinna ok helldo brot. Enn er Jnngi konvngr fretti drap Benteins ok bræðr hans Sigvrðr ok Gyrðr. for Jnngi konvngr með mikit lið at þeim Sigvrði slembi. ok tok skip vndan Hakoni pvngellto seyni Pals ok dottvrseyni Aslaks Erlingssonar af Sóla. ok systrvnngi Hakonar maga. Enn Jngi konvngr ellti Hakon a land vpp ok lið hans allt ok tok hvert fat þeirra. Enn þeir flyðo i fiorðo inn vndan. þeir flyðo ok vndan Jnga konvngi Sigvrðr storkr son Eindriþa i Gǫlardal. ok Eirikr hæll broðir hans. ok Andres kelldoskitr son Grims or Visti. Enn Sigvrðr slembir ok Magnus blindi ok þorleifr skiappa sigldo norðr hit yttra þrimr skipom a Halogaland. ok var Magnus þann vetr i Biarkey. norðr með Viðkvnni Jonsseyni broðvrseyni Knvtz. Enn Sigvrðr var a Finnmork þann vetr a lǫn. ok meirr enn .xx. menn með honom. enn hann hio stafna af skipi sino ok rǫfar a ok sǫckti niðr i Ægisfirði innanverþom. Enn þat var mællt at þeir þorleifr skiappa fengi honom vistir ok Einarr Ogmvndarson af Sandi ok Gvðrvnar Einarsdottvr Arasonar af Reykiaholum. þat er sagt þann vetr at Sigvrðr orti viso þessa.

Gott var i gamma
þars ver glaðir drvckom
ok glaðr grams son
geck meðal beckia.

vara þar gamans vant
at gaman dryckio
þegn gladdi þegn
þar landz sem var.

Ok vm varit eftir for hann norðan ok hafði skvtvr .ij. er Finnar hofðo gert honom. ok var engi sǫmr i enn með sini bvndnar. ok viðiar fyrir kné. reyro .xij. menn a borð. sva skiotar at ecki skip tok þær a vatni. sva sem kveðit er.

Fátt eitt fylgir
fvro haleyskri

svipar vnd segli
sinbvndit skip.

Sigvrðr kom norðan i Vága ok tok þar Svein prest ok sonv hans tva ok let drepa þa alla.

(Dráp Vilhjálms skinnara.)

9. Sigvrðr hellt þa svðr i Vikar ok tok þar Vilhialm skinnara lendan mann Sigvrðar konvngs. annan þorallda keppt ok drapo þa baðą. þa for Sigvrðr svðr með landi ok hitti þar Styrkar[1] glæsirófv svðr fyrir Byrðo. þa er hann for svnnan or kavpangi ok drapo hann. Enn er Sigvrðr kom svðr til Valsness[2] hitti hann Svinagrim ok let hoggva af honom hina hægri hond. þa for hann svðr a Mæri fyrir vtan þrandheimsmynni. tok þar Heðin harðmaga ok Kalf kringloavga. ok let Heðin vndan ganga. enn þeir drapo Kalf. Sigvrðr konvngr ok Saðagyrðr fostri hans spvrðo til fara Sigvrðar slembis ok hvat hann hafðiz [285] at. þa sendo þeir menn til at leita hans. fengo þeir fyrir Jon kavko son Kalfs hins ranga. broðvr Jvars byskvps. ok annan Jon prest smyril. þeir skipoðo Hreininn. allra skipa skiotaztr .ij. rvm ok .xx. þeir leitoðo Sigvrðar ok fvnndo hann eigi. ok foro aftr við litinn orðztir. þvi at menn sogðo sva. at þeir sæi þa. ok þeyrði eigi at leggia at þeim. Sigvrðr for svðr a Havrðaland. ok kom i Herðlo. þar atti bv Einarr son Laxapals. ok var hann farinn inn i Hamarsfiorð til Gagndagaþings. þeir toko fe allt er heima var ok langskip .xxv. er Einarr atti ok son hans .iiij .vetra gamlan er la hia verkmanni hans. villdo svmir drepa sveininn. enn svmir hafa i brot með ser. (Verkmaðrinn sagði þeim.) Ecki mvn yðr þat happ at drepa svein þenna. ok engi tilslægia er yðr at hafa hann i brot. þvi at hann er son minn enn eigi Einars. Ok af hans orðom leto þeir sveininn eftir. enn þeir foro i brot. Enn er Einarr kom heim gaf hann verkmanni fe til .ij. avra gvllz. ok bað hann hafa þavck fyrir sitt orræði. Sva segir Eirikr Oddzson. at hann var þa i Biorgyn er Einarr Palsson sagði fra þessom tiðindom. ok hann let rita þessa savgo. Sigvrðr for þa svðr með landi. ok allt i Vik avstr. ok hitti Finn Savðavlfsson avstr i Kvilldom er hann for at heimta landskylldir Jnga konvngs ok let hengia hann. Siþan for hann svðr til Danmerkr.

(Brófsending Jnga konungs.)

10. Vikveriar ok Biorgyniar(menn) mællto. at þat var osomi er Sigvrðr konvngr ok vinir hans sáto kyrrir norðr i Kavpangi. þott

[1]) Styrkarr *Cd.* [2]) *Saa rettet i Cd. for opr.* Hvalsness.

fꜹðvrbani hans færi þioðleið fyrir vtan þrandheimsmynni. enn Jngi konvngr ok hans lið sat i Vik ꜹstr við haskann. ok varþi landit ok hafði átt margar orustor. þa sendi Jngi konvngr bref norðr til kꜹpangrs. þar stoðo þessi orð a. Jnngi konvngr son Haralldz konvngs sendir qveðio Sigvrþi konvngi broðvr sinom ok Saðagyrði. Ogmvndi svipti. Ottari birtinngi. ok ollom lendom monnom. hirðmonnom. ok hvskꜹrlom. ok allri alþyðo sælom ok veslom vngom ok gomlum. gvðz ok sina. Ollum monnom ero kvnnig venndreði þꜹ er ver hofom ok sva æska. þv ert .v. vetlra. enn ver .iiij. vetlra. megom við ecki atfæraz nema þat sem við niotvm vina ockarra. ok goðra manna. Nv þickiomz ek ok minir menn vera nærr staddr vendreþi ok nꜹðsyn beggia ockar. enn þv eða þinir vinir. Geyr nv sva vel at þv far til fvnndar við mig. ok sem fiolmennaztr. ok verom baðir saman hvat sem i geriz. Nv er sa ockarr mestr vin at til þess helldr at við sém vel sáttir. ok sem iafnaz halldnir i ollum lutom. Enn með þvi at þv afrækiz ok villt eigi fara at nꜹðsynligri orðsennding minni. enn sem fyrr hofir(!) þv gert. skalltv við þvi bvaz at ek mvn fara a hendr þer með lið skipti þa gvð með ockr. þvi at eigi mvno ver lengr hafa [286] sva bvit at sitia með sva miclom kostnaði ok fiolmenni sem her þarf fyrir vfriþar sakir. Enn her þarf margs við. tekr þv allar landskylldir at helmingi ok aðrar tekior i Noregi. Lifit i gvðz friþi. þa svaraði Ottarr birtingr. ok stoð vpp a þingino.

(Tala Óttars birtings.)

11. þat er mal Sigvrðar konvngs til Jnga konvngs broðvr sins at gvð þacki honom goða kveðio sina ok sva starf ok torvelldi. er þv hefir ok þinir vinir i riki þesso at beggia ockarra nꜹðsyn. Enn þott svmt þicki helldr orðigt i orðom Jnga konvngs til Sigvrðar konvngs broðvr sins. þa hefir hann mikit til sins mals i marga staði. Nv vil ek lysa fyrir yðr mitt lyndi. ok heyra hvart þvi fylgir lyndi Sigvrðar konvngs eða annarra rikismanna. at þv Sigvrðr konvngr bv þig ok þat lið sem þer vill fylgia at veria land þitt. ok far sem fiolmennaztr a fvnd Jnga konvngs broðvr þins sem fyrst matto. ok styrki hvarr yckarr annan i ollom farsælligom lutom. enn almattigr gvð baða yckr. Nv viliom ver heyra orð þin konvngr. Petr Sꜹðavlfsson bar Sigvrð konvng a þingit. er siðan var kallaðr Petr byrðarsveinn. þa mællti konvngr. Vito þat allir menn ef ek skal raða. at ek vil fara a fvnd Jnga konvngs broðvr mins sem fyrst ma ek. Talaði þetta ok hverr at oðrom. sem Ottarr hafði fyrst vpp kveþit. ok var þat þa raðit at stefna

liði saman. ok fara ꜹstr i land. Siþan for Sigvrðr konvngr ꜹstr i Vik ok hitti þar Jnga konvng broðvr sinn.

(Fall Magnús blinda.)

12. Sama hꜹst komv þeir Sigvrðr slembir ok Magnus blinndi svnnan or Danmork með .xxx. skipa. bæði Danaher ok Norðmanna. þat var nær vetrnottvm. Enn er þetta spyria konvngarnir ok þeirra lið. fara þeir ꜹstr i moti. þeir hittoz i Hvꜹlom við Holm hinn gra. þat var hinn næsta dag eftir Marteinsmesso a svnnodaginn. þeir Jngi konvngr ok Sigvrðr konvngr hofðo .xx. skip ok oll stór. varþ þar orusta mikil. Ok eftir hina fyrsto hrið flyðo Danir með .xviij. skipom heim svðr. þa rvddvz skip þeirra Sigvrðar ok Magnus. Enn er miog var hroðit skip Magnus. la hann i hvilo sinni. Hreiðarr Griotgarþzson er lengi hafði verit með honom. hann tok Magnus konvng i fang ser. ok villdi lꜹpa a skip annat. þa var Hreiðarr skotinn spioti millom herþanna. ok þar i gegnom. Enn sva segia menn at þar fengi Magnus bana af þvi sama skoti. ok fell Hreiðarr a bak aftr a þiliornar. enn Magnus a hann ofan. Mælir þat hverr maðr at hann þotti vel hafa fylgt sinom lánardrottni. þar fell Loðinn sꜹprvðr af Linostoðom a skipi Magnus. ok Bersi þormvðarson stafnbvi Sigvrðar slembis ok Jvarr Kolbeins(son). Havarðr fægir. Sia Jvarr geck inn at Haralldi konvngi ok vann fystr a honom. Fell þa mikill luti liðz Magnus ok Sigvrðar. [287] þvi at engi geck vndan þann er þeir matto ná. þeir drapo i einom holma meirr enn .lx. manna. þar voro .ij. islenndzkir menn drepnir. Sigvrðr son Bergþors Marssonar ok Klæmit son Ara Einarssonar. Jvarr skrꜹthanki son Kalfs hins ranga. er siðan var byskvp i þrandheimi norðr. hann var faðir Eiriks erkibyskvps. Jvarr hafði iamnan fylgt Magnusi. hann komz a skip Jons kꜹko broðvr sins. enn Jon atti Cecilio dottvr Gyrðar Barðarsonar. þeir .iij. komvz a skip Jons. annarr Arnbiorn ambi. er siþan atti dottvr þorsteins i Avðzhollti. þriði Jvarr dvnnta Stárason. broðir Helga Stárasonar. enn þrænskr at moðvrkyni. hinn vænsti maðr. Enn er liðzmenn vrðo varir við at þeir voro þar þa gengo þeir at þeim Joni. enn þeir bioggvz við. var þa bvit við at alþyða mvndi beriaz. Enn þat varþ at sætt með þeim[1] at Jon leysti vndan Jvar[2] broðvr sinn ok Arnbiorn. ok festi fe fyrir þa. enn þat fe var honom gefit siðan. enn Jvarr dvnnta var leiddr a land vpp ok hꜹggvinn. þvi at þeir Sigvrðr ok Gyrðr Kolbeinsseynir villdo eigi taka fe fyrir hann. þvi at þeir kenndo honom at hann hefði verit at vigi

[1]) þat *Cd.* [2]) Jvarr *Cd.*

Benteins broðvr þeirra. þat sagði Jvarr byskvp. at þat hefði sva yfir hann liðit at honom þotti verst. er Jvarr var leiddr a land vpp vndir oxi. ok hvarf aðr til þeirra. ok bað þa heila hittaz. Sva sagði Gvðriðr Birgisdottir systir Jons erkibyskvps Eiriki Oddzseyni at hon heyrði Jvarr byskvp þetta segia.

Rofinn bardagi.

13. þranndr giallkeri styrði skipi i liði Jnga konvngs. Enn þa var sva komit at Jnnga menn reyro a smábátom at þeim monnom er a svnndi voro ok drapo hvern er þeir naðo. Sigvrðr slembir liop a kaf af skipi sino. þa er hroðit var. ok steypti brynio af ser i kafi. svam siþan ok hafði skiolld yfir ser. Enn menn nockvrir af skipi þrandar toko einn mann af svnndi. ok villdo drepa hann. enn sa bað sig vndan ok qvaz mvndo segia þeim hvar Sigvrðr slembir svam. þeir villdo þat. Enn skilldir ok menn dǫðir ok vopn ok klæði fluto viða a sianom hia skiponom. Sia mvnvt þer segir hann hvar flytr rǫðr skiolldr. þar er hann vndir. Siþan reyro þeir þannig ok toko hann ok flutto vp i skip þranndar. Enn þrandr gerði orð þiostolfi ok Ottari. Amvnda. ok Gyrði. Sigvrðr hafði haft a ser elldzvirki. ok var fnioskrinn i valhnotarskvrn innan ok steypt vm vtan vaxi. þvi er þessa getit at þat þotti hvgkvæmligt at bva sva vm at alldri matti vætazt. þvi hafði hann skiolld yfir ser. er hann svam at þa vissi engi hvart sa skiolldr var eða annarr. er margir fluto a sianom. Sva sogðo þeir at alldri mvndo þeir finna hann ef þeim væri eigi sagt til hans. Enn er þrandr kom til landz með hann. þa var sagt liðzmonnom [288] at hann var tekinn. þa slo opi a herinn af fagnaðinom. Enn er Sigvrðr heyrði þat mællti hann. Margr vandr maðr man her verþa feginn af hofði mino i dag. þa geck þiostolfr Alason til þar er hann sat. ok strǫc silkihvfo hlaðbvna af hofði honom ok mællti. Hvi vartv sva diarfr þrælsson einn. at þv þorðir at kallaz son Magnus konvngs. Hann svaraði. Eigi þarftu at iamna fǫðvr minom við þræl. þvi at litils var þinn faðir verþr hia minom fǫðvr. Hallr son þorgeirs læknis Steinssonar hirðmaðr Jnga konvngs var við staddr þessi tiðindi. hann sagði Eiriki Oddzseyni fyrir. enn hann reit eftir bok þa er kollvð er Hryggiarstycki vm þessa atbvrði. Eirikr var vitr maðr ok var i þenna tima longom i Noregi.

Drap ok qualar Sigvrðar slembis.

14. Hallr sagði sva at hofðinngiar villdi lata drepa Sigvrð þegar. enn þeir er grimaztir voro at reka harma sinna a honom reðo pislom

hans. ok voro til þess nefndir bræðr Benteins Sigvrðr ok Gyrðr seynir Kolbeins. ok Petr byrðarsveinn villdi hefna Finnz broðvr sins. Enn hofðinngiar ok flest folk geck fra. þeir brvto i svndr fótleggi hans með oxarhomrom. ok handleggi. þa fletto þeir hann af klæðonom. ok ætloðo at fla hann kvikvan. ok klufv svǫrð i hofði honom. þat matto þeir eigi gera fyrir bloðrás. þa borðo þeir hann með svarþsvipom lengi. sva at naliga var oll hvð af honom flegin. Siþan skvto þeir stocki a hrygginn sva at i svndr geck hioggv siðan af honom hofvðit. ok drogo brǫt likama hans. ok reyrðo i hreysi nockverio. þat er allra manna mal vina hans ok ovina. at engi maðr i Noregi hafi betr verit gerr at ser of alla luti. enn Sigvrðr i þeirra manna minni. er þa voro vppi. enn ogæfomaðr var hann of svma luti. Sva sagði Hallr at hann mællti fatt i pislonom ok svaraði fa þott menn eyrti orða a hann. enn hann braz alldri við. helldr enn þeir lysti a stock eða stein. Enn þat let hann fylgia at þat matti vel vera vm goðan dreng. þann er vel væri at þrek bvinn at sva mætti standaz pinningar at þvi at maðr helldi mvnni sinom eða brygðiz litt við. Enn þat sagði hann at alldri bra hann mali sino ok iamnléttmællt væri honom sem þa at hann væri a olbeck inni. hvartki mællti hann hæra ne lægra eða skelf(hen)dra enn vandi hans var til. ok mællti allt til þess er hann andaþiz ok sǫng þriþiong psalltara. ok letz honom þat þickia vmfram of elion annarra manna eða styrk. Enn prestr sa er þar hafði kirkio skamt i fra. let lik Sigvrðar færa þannig til kirkio. þessi prestr var vin þeirra Harælldzsona. Enn er þetta spvrðiz kǫstvðo þeir reiði a hann. enn leto aftr flytia likit þar sem hafði verit. [289] varþ þa prestr fe fyrir giallda. Enn vinir Sigvrðar foro eftir liki hans or Danmorko. ok flutto hann til Alaborgar. ok grofv at Mariokirkio þar i bænom. þiostolfr Alason let færa lik Magnus blinda til Osloar ok grafa at Hallvarðzkirkio hia Sigvrði konvngi fǫðvr hans. Loðin sǫprvð færðo þeir til Tvnsbergs. enn annat liðit grofo þeir þar.

Eysteinn Haralldzson com vestan.

Sigvrðr ok Jngi hofðo þa raðit .vi. vetr Noregi. þat var kom Eysteinn vestan af Skotlandi. hann var son Haralldz gilla. Arni ok Bryniolfr þorleifsson ok Kolbeinn hrvga þeir hofðo farit vestr vm haf eftir Eysteini ok fylgðo honom i land ok helldo þegar norðr til þrandheims. ok toko þrændir við honom. ok var hann til konvngs tekinn a Eyraþingi vm gagndaga. sva at (hann) skylldi hafa þriðiong Noregs við bræðr sina

Sigvrð ok Jnga. þeir voro þa ꜵstr i landi. foro þa (menn) i milli þeirra konvnga ok sætto þa sva at Eysteinn konvngr skylldi hafa þriþiong rikis. Var þvi trvat of faðerni hans. er Haralldr konvngr hafði til sagt. Biaðꜵk het moðir Eysteins ok kom hon i Noreg með honom.

Drap Ottars birtings.

2. Magnus het hinn fiorði son Haralldz konvngs. Kyrpinngaormr fostraði hann. var hann ok til konvngs tekinn ok hafði sinn luta af landi. Magnus var veill a fotom ok lifði litla hriþ. hann varþ sóttdꜵþr. Hans getr Eiñarr Skvlason.

Avð gefr Eysteinn lyðom
eykr hialldr Sigvrþr skialldar
lætr Jnngi slꜵg syngva
semr Magnus frið bragna.
fioldyrs hafa fiorir
folktialldz komit alldri
ryðr bragnings kyn bloði
bræðr vnd sólu æðri.

Eftir fall Haralldz konvngs gilla var Jnngiriðr drottning gipt Ottari birting. hann var lendr maðr ok hofþingi mikill. þrænskr at ætt. hann var mikill styrktarmaðr Jnga konvngs. meðan hann var mest i barnæsko. Sigvrðr konvngr var ecki mikill vin hans. ok þotti hann allt hallr vndir Jnga konvng mag sinn. Ottarr birtingr var drepinn norðr i þrandheimi i einvigi vm kvelld er hann geck til aptansꜵngs. Enn er hann heyrði hvininn af hoggino. þa bra hann vpp hendi sinni ok skickio i moti. ok hvgði at kastað væri snækꜵck sem vngom monnom var iafnan titt. hann fell við hoggvit. Enn Alfr roði son hans kom þa i kirkiogarðinn. hann sa fall fꜵðvr sins. ok sva at maðr sa er vegit hafði hann hliop ꜵstr vm kirkiona. Alfr hliop eftir honom ok drap hann við sꜵnghvshornit. ok mællto menn at honom tokz vel of hefndina. ok þotti hann myclo meiri maðr siðan enn aðr.

Sigvrði konvngi felluz skirslvr.

3. Eysteinn konvngr var þa inn i þrandheimi. er hann spvrði drap Ottars ok stefndi til sin bondaliði. hann for vt til bæiar ok varþ allfiolmennr. Enn frændr Ottars ok (aðrir vinir) kennðo rað þessi mest Sigvrði konvngi. ok voro bændr miog geystir a hendr honom. enn [290] hann bꜵð fyrir sig skirslur. ok festi fyrir iarnbvrð. ok sva skylldi sanna mal hans. ok var þat at sætt. For Sigvrðr konvngr eftir þat svðr i land. ok vrðo þessar skirslur alldri fram fluttar.

Jngiriðr drottning gipt.

4. Drottning Jnngiriðr gat son við Jvari sneis. er Ormr het ok

siðan var kallaðr konvngsbroðir. hann var friþr synom. ok gerðizt mikill hofðinngi sem enn mvn getið verþa siðan. Jnngiriðr drottning var siðan gipt Arna a Stoðreimi. hann var siðan kallaðr konvngsmágr. voro þeirra born Jnngi. Nicholas. Filippus i Herðlo. ok Margret er atti Biorn brockr. enn siðan Symon Kárason.

Vpphaf Erlings skacka.

5. Erlingr het son Kyrpinngaorms ok Ragnhilldar dottvr Sveinka Steinarssonar. Kyrpingaormr var son Sveins Sveinssonar Erlendzsonar or Gerþi. Moðir Orms var Ragna dottir Orms Eilifssonar ok Sigriþar dottvr Finnz iarls Arnasonar. Erlingr var vitr maðr. ok var þo vin mikill Jnnga konvngs. ok með hans raði feck Erlingr Kristinar dottvr þeirra Sigvrðar konvngs Jorsalafara ok Malmfriþar drottningar. Erlingr atti bv a Stvðlo a Svnnhorðalandi. Hann for or landi ok með honom Einndriþi vngi. ok enn fleiri menn rikir. ok hofðo fritt lið. þeir bioggvz til Jorsalaferþar. ok foro vestr vm haf til Orkneyia. þaðan for Rognvalldr iarl Kali ok Vilhialmr byskvp. þeir hofðo allz af Orkneyiom .xv. langskip. ok sigldo til Svðreyia. ok þaðan vestr til Vallandz. ok þa leið siðan sem farið hafði Sigvrðr konvngr Jorsalafari vt til Niorvasvnda. ok herioðo viða of Spán hinn heiðna. Litlo siðarr enn þeir sigldo i svnndin. skilþiz brot Eindriþi vngi með .vi. skipom. ok foro siðan ser hvarir. Enn Rognvalldr iarl ok Erlingr skacki hitti dromvnd einn i hafi. ok logðo til með .ix. skipom ok borðoz við þa. Ok at lyctom logðo þeir sneckiornar vndir dromvndinn. baro þa heiðnir (menn) a þa bæði griot ok vopn ok grytvr fvllar af vellannda biki ok viðsmiorvi. Erlingr la sino skipi næst þeim. ok bar fyrir vtan þa vapnabvrð heiðinna manna. þa hioggv þeir Erlingr ravfar a dromvndinom. svmar i kafi niðri. svmar ofarr. sva at þeir foro þar inn. Sva segir þorbiorn Skackaskalld i Erlingsdrapo.

Hioggio oxar eggiom
vgglavst hvatir glvgga
þvi var nennt a nyio
Norðmenn i kaf borði.
eyðendr sa yðrar
arnar hvngrs a iarnom
varg fylfinngi velar
vigskavrð ofan bavrðot.

Avðon ravði het sa maðr er fyrstr geck vpp a dromvndinn. hann var stafnbvi Erlings. þeir vnno dromvndinn ok drapo þar ogrynni manna. ok toko þar ofa mikit fe. ok unno fagran sigr. Rognvalldr iarl ok Erlingr komv i þeirri ferð til Jorsalalandz ok vt til arinnar Jordanar. snero þa aftr. ok fyrst til Miclagarðz ok leto þar eftir skip sin. ok foro svnnan landveg. ok helldo heilo ollu þar til er þeir komv i Noreg.

[291] ok varþ þeirra ferþ allmiog lofvt. þotti Erlingr nv myclo meiri enn aðr. hvartveggia af ferþ sinni ok kvanfanngi. var hann ok spekingr at viti. ꝍðigr ok ættstórr. malsniallr. enn var mest hallr vndir Jnga konvng.

Fra Haconi Sigvrðarseyni.

6. Sigvrðr konvngr reið at veizlom i Vik ꝍstr með lið sitt. Hann reið vm by þann er rikr maðr átti er Symon het. Enn er konvngr reið i gognom byinn. heyrði hann i hvs nockvt kveðanndi sva fagra. at honom fannz mikit vm. riðr til hussins ok sa inn. at þar stoð kona ein við kvern. ok qvað við forkvnnar fagrt er hon mól. Steig konvngr af hestinom ok geck inn til hennar ok lagðiz með henni. Enn er hann for i brot. vissi Symon bondi hvert eyrinndi konvngs hafði verit. enn hon het þora ok var verkakona bonda. Siðan let Symon varþveita kost hennar. Eftir þat ol hon barn. var sveinn sa nefndr Hakon ok kallaðr son Sigvrðar konvngs. Hakon fæddiz þar vpp með Symoni þorbergsseyni ok Gvnnhilldi konv hans. fæddoz þar ok vpp seynir þeirra Symonar. Avnvndr ok Andres. ok vnnvz þeir Hakon mikit. sva at þa skilþi ecki nema hel.

Eysteinn konvngr barþiz við Leikberg.

7. Eysteinn konvngr var staddr ꝍstr i Vik nær landzenda. hann var osattr við bændr. Ræni ok Hisingsbvá. Gerþo þeir samnat at honom. enn hann hellt við þa orusto ok hafði hann sigr. þar heitir Leikberg. er þeir borðoz. hann brenndi ok miog viða i Hising. Siðan gengo bændr til handa honom ok gvlldo giolld stór. enn konvngr tok gisla af þeim. Sva segir Einarr Skvlason.

Vikveriom gallt
varþ þannig hallt
geyrrǫði gramr
giofmilldr ok framr.
flest folk varþ hrætt
aðr fengi sætt
enn gisla tok
sa er giolldin[1] iok.

Ok enn.

Vann siklingr sótt
við snarpa drott
leyfð er lyðom nær
Leikbergi nær.
Rænir flugo rikt
ok reiddi slikt
ꝍlld festi ꝍð
sem ꝍðlingr bꝍð.

[1]) giolldin Cd.

Eysteinn konvngr for til Noregs.

8. Litlo siðar byriaði Eysteinn konvngr ferþ sina or landi vestr vm haf. ok sigldi til Kataness. Hann spvrði til Haralldz iarls Maddaðarsonar i þórsa. hann lagði til með .iij. smaskvtur. ok komv a þa ovara. Enn iarl hafði ok .iij. skip ok a .lxxx. manna. Enn (er) þeir voro obvnir við. þa fenngo þeir Eysteinn konvngr þegar vppgongo a skip iarls. ok toko iarl hondom ok hofðo með ser a skip. Hann leysti sig vt með .iij. morkom gvllz. ok skilþo við sva bvit. Sva segir Einarr.

Voro sogns með sára
seyni Maddaðar staddir
magrennir feckz manna
mattvgr tigir átta.
þrimr skvtom tok þreytir
þann iarl drasils branna
bravstr gaf hræskvfs nistir
hofvt sitt fravmvm iofri.

Eysteinn konvngr sigldi þaðan svðr fyrir avstan Skotland. Hann lagði til kavpstaðar þess a Skotlandi er het Pardion ok drap mart manna. enn rænnti staðinn. Sva segir Einarr.

Frett hefek at fell
folk brysto svell
iofvrr [292] eyddi friþ
a Pardionar lið.

Aðra orusto atti hann við Hiartapoll við riddaralið ok kom þeim a flotta ok hravð þar skip nockvr. Sva segir Einarr.

Beit bvðlvngs hiorr
bloð fell a davrr
hirð fylgiz holl
við Hiartapoll.
hvginn gladdi heit
hrvðoz Engla beit
ox vitnis vin
valbasta rin.

þa hellt hann svðr a England ok atti hina þriþio orusto við Hvitaby. ok feck sigr. enn brennði byinn. Sva segir Einarr.

Jok hilmir hialldr
þar var hiorva galldr
hiozt hilldar sky
við Hvitaby.
rikt lek við ravnn
ravz ylgiar tavnn
feckz fyrðom harmr
fyri skogar garmr.

Eftir þat heriaði hann vm England viða. Enn þa var Stefnir konvngr a Englandi. þvi næst atti Eysteinn konvngr orusto við Skarpasker við riddara nockvra. Sva segir Einarr.

Drap davglinngr gegn
dreif strengiar regn
við Skarpasker
skialldkænan her.

þar næst barðiz hann i Pilavik. ok feck sigr. Sva segir Einarr.

Ra/ð siklinngr sverþ
sleit gylþis ferþ
prv́ð Parta lik
i Pilavik.
vann visi allt
fyrir vestan sallt
brandr gall við brv́n
brennt Langatv́n.

þar brendo þeir Langatv́n. mikit þorp. ok segia menn at sa bær hafi litla vppreist fengit siðan. Eftir þat for Eysteinn konvngr brot af Englandi ok vm ha/stið aftr til Noregs.

Fra sonom Haralldz gilla.

9. Goðr friþr var i Noregi ondverþa daga Haralldz sona. ok var þeirra samþycki til nockvrrar hlitar. meðan hit forna raðoneyti þeirra lifði. Enn þeir Sigvrðr ok Jngi voro bernskir ok hofðo þa eina hirð baðir. enn Eysteinn einn ser. hann var fvllroskinn at alldri. Enn er anðat var raðoneyti þeirra Sigvrðar ok Jnnga. Saðagyrðr Barðarson. Amvndi Gyrðarson. þiostolfr Alason. Ottarr birtingr. Avgmvndr sviptir. ok Avgmvndr drenngr. broðir Erlings skacka. litils þotti vert vm Erling meðan Ogmvndr lifði. siðan skilþo þeir hirð sina Sigvrðr konvngr ok Jnngi konvngr. ok reðz þa til fvlltin(g)s við Jnga konvng Gregorius Dagsson Eilifssonar ok Ragnhilldar Skoptadottvr Avgmvndarsonar. Gregorius hafði a/ð fiar. ok var sialfr hinn mesti ska/rvngr. gerþiz hann forstiori fyrir landraðom með Jnga konvngi. Enn konvngr veitti honom at taka af sinni eign slikt er hann villdi. — Sigvrðr konvngr gerþiz ofstopamaðr micill ok veirinn vm alla luti. ok sva voro þeir Eysteinn konvngr baðir. ok var þat þo nockvrv nærr sanni þar sem Eysteinn var. enn hann var allra manna fegiarnaztr ok sinkaztr. Hann var mikill maðr ok sterkr. friþr synom. iarpr a hár. allra manna var hann sniallaztr i mali. Sva segir Einarr.

Snilld berr snarpra ellda
sárfloðz þess er ryðr bloði
gefit hefir gvð sialfr iofri
gagn Sigvrðar magni.
sva er þa er Ra/ma ræsir
reiðorðr ta/lor greiðir
ta/sn vinnr gramr sem gvmnar
glaðmælltr þegi aðrir.

Fra Eysteini konvngi ok Jnga broðvr[1] hans.

10. [293] Eysteinn konvngr var svartr maðr ok da/klitaðr. helldr hár meðalmaðr. vitr maðr ok skynsamr. Enn þat dro mest riki vndan honom er hann var singiarn. Hann atti Rogno dottvr Nicholás másá. Jnngi konvngr var þeirra fegrstr i andliti. hann hafði gvlt hár ok helldr

[1]) s tilf. Cd.

þvnt. ok hrꜹck miog. litill var vppvꜹxtr hans. ok varla matti hann ganga einn saman sva var visinn annarr fotrinn. enn knyttr var hann a herðom ok sva a bringo. hann var bliðmælltr ok dæll vinom (sínum). ꜹrr af fe. ok miog let hann hofðinngia raða með ser landraðom. vinsæll við alþyðo. ok dro þat miog allt saman vndir hann riki ok fiolmenni. Brigida het dottir Haralldz konvngs gilla. hon var fyrst gipt Jnnga Hallsteinsseyni Sviakonvngi. enn siðan Karli iarli Sónaseyni. þa Magnusi Sviakonvngi.[1] þeir Jngi konvngr Haralldzson voro sammæðra. Siðarst atti hana Birgir iarl brosa. þꜹ atto .iiij. sono. Einn var Filippus iarl. annarr Knvtr iarl. þriði Folki. fiorði Magnus. Dætr þeirra voro þær Jnngiriðr er atti Sꜹrkvir Sviakonvngr. þeirra son var Jon konvngr. ꜹnnvr Kristin. þriþia Margret. Maria het onnvr dottir Haralldz konvngs gilla. er atti Symon skalpr son Hallkels hẏks. Nicholas het son þeirra. Margret het hin þriþia dottir Haralldz konvngs gilla. hana atti Jon Hallkelsson bróðir Symonar. Nv geriz mart i þess með þeim bræðrom er til svndrþyckis var.

Ferþ Nicholaus kardinala.

11. Nicholas kardinali af Rómaborg kom i Noreg a dꜹgom þeirra Haralldzsona. ok hafði pavinn hann sent i Noreg. Enn kardinali hafði reiði a þeim Sigvrði konvngi ok Eysteini. ok vrðo þeir at ganga til sætta við hann. enn hann var vel til Jnnga konvngs ok kallaði hann son sinn. Enn er þeir voro allir sáttir við hann veitti hann þeim at vigia Jon Birgisson til erchibyskvps i þrandheimi ok feck honom pallium. ok mællti sva at erkibyskvpstóll skylldi vera i Niðarósi at Kristzkirkio. þar sem er hinn helgi Olafr konvngr. Enn aðr hofðo lioðbyskvpar einir verit i Noregi. Kardinalinn kom þvi við. at engi maðr skylldi með vapn fara i kꜹpstꜹðom at osekio. nema .xij. menn þeir (er) fylgð átto með konvngi. Hann bætti at morgo sið norrænna manna. meðan hann var þar i landi. Enngi hefir sa maðr vtlendr komit i Noreg er allir menn mæti iafnmikils eða iafnmiclo mætti raða við alþyðo sem hann. Siðan for hann svðr með miclar vingiafir ok lezt iafnan mvndo vera hinn mesti vin Norðmanna. Enn er hann kom svðr til Rvmaborgar. þa annðaþiz braðliga pavinn. sa er aðr var. enn allr Rvmaborgar lyðr villdi taka Nicholavm til pava. þa var hann vigðr til pava með nafni Adrianus. Sva segia þeir menn er vm hans daga komv til Rvmaborgar at alldri atti hann sva skyllt eyrindi [294] við aðra menn. at

[1]) Magnus Sviakonvngr *Cd.*

eigi mællti hann fyrst iafnan við Norðmenn. er þeir villdo ná mali hans. Var hann eigi lengi pavi. ok er hann kallaðr heilagr.

Raðagerþ konvnga.

12. Eysteinn konvngr ok Sigvrðr konvngr hofðo verit osattir fyrir þa savk. at Sigvrðr hafði drepit hirðmann Eysteins Haralld hinn vikverska. er hvs atti i Biorgyn. ok annan Jon prest taparþ son Biarna Sigvrðarsonar. þvi logðo þeir með ser sættarstefno vm vetrinn a Vpplondom. þeir sato lengi .ij. a tali. Enn þat kom vpp af h(i)ali þeirra at þeir skylldi finnazt i Biorgyn allir bræðr eftir vm svmarit. þat fylgði þvi máli. at þeir villdo at Jngi konvngr hefði bv .ij. eða .iij. ok sva mikil onnvr avðæfi at hann mætti hallda .xxx. manna með ser. ok þotti hann eigi hafa heilso til at vera konvngr. þeir Jngi konvngr ok Gregorius spvrðo þetta. ok foro til Biorgyniar með fiolmenni mikit. Sigvrðr konvngr kom litlo siðarr ok hafði lið syno minna. þa hofðo þeir Sigvrðr ok Jngi verit .xix. vetr konvngar yfir Noregi. Eysteinn konvngr varþ seinni avstan or Vikinni. þa let Jngi konvngr blasa til þings vt i Holm. ok koma þeir þar Sigvrðr ok Jngi við fiolmenni mikit. Gregorius hafði .ij. langskip ok .lxxxx. manna. enn hann feck ollum vistir. hann hellt hvscarla sina betr enn aðrir lendir menn. þvi at hann drack alldri sva i skytningom at eigi drvcko hvscarlar hans með honom. Hann geck með hialm gvllroðinn a þingit. ok allt lið hans var hialmat. Jnngi konvngr stoð vpp ok sagði monnom fra hvat hann hafði spvrt hvernig bræðr hans villdo við hann gera. ok bað ser liðz. Enn alþyða manna gerðo goðan rom at mali hans. ok letoz honom vilia fylgia.

Vfriðr þeirra bræðra.

13. þa stoð Sigvrðr konvngr vpp ok talaði. sagði þat vsætt er Jngi konvngr kenndi þeim. qvað Gregorium slikt vpp setia. qvað ok eigi skylldv langt til at sa fvndr þeirra skylldi verða ef hann mætti raða at hann skylldi steypa hialminom þeim hinom gvllroðna. Gregorius qvaz þat ætla at hann þyrfti litt at fysazt þess. ok letz við þvi bvinn. Fám davgom siðarr var veginn hvskarll Gregorii vti a stræti. ok va hvscarl Sigvrðar konvngs. þa villdi Gregorius ganga at þeim. enn Jngi konvngr latti. ok mart annarra manna. Enn er Jnng(i)riþr drottning moðir Jnga konvngs geck fra aftansavng. kom hon at þar er veginn var Sigvrðr skrvðhyrna hirðmaðr Jnga konvngs. ok var gamall. ok hafði morgom konvngom þionat. Enn þeir hofðo vegit hann menn Sigvrðar konvngs Hallvarþr Gvnnarsson ok Sigvrþr son Eysteins trafala. ok

kenndo menn raðin Sigvrði konvngi. þa geck hon þegar til Jnga konvngs ok sagði honom. qvað hann lengi mvndo litinn konvng vera. ef hann villdi ecki at færaz. þott hirðmenn hans væri drepnir. hverr at oðrom sva sem s(v)in. Konvngr reiddiz við atolur hennar. þa kom Gregorius þar at hialmaðr ok bryniaðr. bað konvng eigi reiðazt. qvað hana satt mæla. Enn ek em her kominn til liðz við yðr. ef þer vilit vei[295]ta Sigvrði konvngi atgongo. ok er her[1] meirr enn .c. manna vti i garðinom hvscarlar minir. hialmaðir ok bryniaðir. ok manom ver þaðan at sækia sem oðrom þickir verst. Enn flestir lotto ok kvaðo Sigvrð konvng mvndo vilia bæta ohapp sitt. Enn er Gregorius sa at letiaz mvndi mællti hann við Jnga konvng. Sva mvnv þeir bleðia af þer. drapo fyrst minn hvscarl. enn nv hirðmann þinn. enn siðan mvnv þeir mig vilia drepa eða annan lendan mann. þann er þeim þyckir þer mest afnam i vera. enn þeir sia at þv færiz ecki at. enn taka þig af konvngdominom. siðan er vinir þinir ero drepnir. Nv hverngan[2] veg sem aðrir lendir menn þinir vilia. þa vil ek eigi biða nꜷthꜷggsins. ok skvlom við Sigvrðr konvngr kꜷpa saman þessa nótt. at þvi kꜷpi sem þa má verþa. Enn þat er bæði at þv ert illa attekinn fyrir vanheilsv sakir. enda ætla ek litinn viliann til at hallda vini þina.[3] em ek nv albvinn at ganga til fvndar við Sigvrð konvng heðan. þvi at her er merki mitt vti. Jngi konvngr stoð vpp ok kallaði til klæða sinna. bað hvern mann bvaz er honom villdi fylgia. ok kvað þa ecki tioa at letia sig. letz lengi hafa vndan ært. sagði at þa skylldi til stals sverfa með þeim.

Fall Sigvrðar konvngs.

14. Sigvrðr konvngr drack i garði Sigriðar[4] sæto. hann bioz við. ok ætlaði at ecki mvndi af atlogvnni verþa. Siðan geck Jngi konvngr at garðinom með lið sitt. ofan fra smiðiobvðom. Arni konvngsmagr vtan fra Sandbrv. Aslakr Erlendsson or garði sinom. enn Gregorius af strætino. ok þotti þaðan verst. þeir Sigvrðr konvngr skvto miog or loftgluggom. ok brvto ofna. ok baro griotið a þa. þeir Gregorius brvto vpp garþzhliðit. Fell þar Einarr son Laxapals i hliðino af liði Sigvrðar konvngs ok Hallvarþr Gvnnarsson. var hann skotinn i loptið inn. ok harmaði hann engi maðr. þeir hioggv hvsin. ok geck lið Sigvrðar konvngs af hendi honom til griþa. þa geck Sigvrðr konvngr a lopt eitt ok villdi tala. hann hafði gvllroðinn skiolld ok kenndo menn hann ok villdo þeir eigi heyra hvat hann sagði. skvto menn at honom sva sem i drifo[5] sæi. ok matti hann eigi þar vera. Enn er liðit var

[1]) herr *Cd.* [2]) hverngag *Cd.* [3]) sina *Cd.* [4]) Sigvrðar *Cd.* [5]) dripo *Cd.*

gengit af hendi honom ok menn hioggo hvsin miog. þa geck Sigvrðr konvngr vt ok þorþr hvsfreyia með honom hirðmaðr hans vikverskr ok sneri þannig sem Jngi konvngr var fyrir. ok kallaði a Jnga konvng broðvr sinn at hann skylldi selia honom griþ. Enn þeir voro þegar hoggnir baðir. fell þorþr hvsfreyia með orðlofi miclo. þar fell mart manna af liði Sigvrðar konvngs. þott ek nefna fátt. ok sva af Jnga konvngs liði. enn .iiij. menn af Gregorio. þeir borðozt .xiiij. nottvm fyrir Jonsmesso baptista. enn þat var fæstodag.[1] Sigvrðr konvngr var iarðaþr at Kristzkirkio hinni forno v́t i Holmi. Jngi konvngr gaf Gregório skip. þat er Sigvrðr konvngr hafði átt. Enn .ij. nottom eða .iij. [296] siðarr kom Eysteinn konvngr svnnan með .xxx. skipa ok hafði þar með ser Hakon broðvrson sinn ok lagðiz i Florvvágom. Enn menn forv i meðal þeirra ok villdo sætta þa. enn Gregórius villdi at þeir legði v́t at þeim. ok sagði eigi siðarr bettra. qvaz hann mvndo vera hofðinngi at þvi. enn þv konvngr far eigi. er nv eigi liðz vant. Enn margir lotto. ok varþ af þvi eigi ferþin.[2] Eysteinn konvngr for æstr i Vikina. enn Jngi konvngr norðr i þrandheim. ok voro þeir þa sattir at kalla. ok hittoz þo eigi sialfir.

Gregorius stæk vndan Eysteini konvngi.

15. Gregorius Dagsson for æstr litlo siðarr enn Eysteinn konvngr. ok var vppi a Hofvnndi a Bratzbergi at bvi sino. Enn Eysteinn konvngr var inn i Oslu. ok let draga skip sin meirr enn .ij. vikvr siafar at isi. þvi at islog voro micil i Vikinni. Hann for vpp a Hofvnd ok villdi taka Gregorium. enn hann varþ varr við. ok for vndan vpp a þelamork með .lxxxx. manna ok þar norðr vm fiall ok kom niðr i Harðangri. ok for siðan i Eðni a Stvðlo til bvs Erlings skacka. enn hann var farinn norðr til Biorgyniar. Enn Kristin kona hans dottir Sigvrðar konvngs var heima. ok bæð Gregorio. at hann skylldi slikt hafa þaðan sem hann villdi. fe̜ck Gregorius þar goðar viðtokvr. Hann hafði þaðan langskip er Erlingr atti ok allt þat sem hann þvrfti. Gregorius þackaði henni vel ok qvað hana hafa stórmannliga[3] gert. sem von var. Siðan for hann til Biorgyniar. ok fvnndoz þeir Erlingr. ok þotti honom Kristin vel hafa gert.

Vfriðr með konvngom.

16. Siðan for Gregorius norðr til kæpangrs. ok kom fyrir iol. Jngi konvngr varþ honom feginn. ok bað hann (hafa) slikt af sinni eign

[1]) færstodag *Cd.* [2]) ferþiN *Cd.* [3]) hafa *tilf. Cd.*

sem hann villdi. Eysteinn konvngr brenndi bǽinn Gregorii ok hio bvit. Enn næst þæ er Eysteinn konvngr hinn ellri hafði gera latit norðr i kævpangri. er mestar gersimar voro. þæ voro brennd vm vettrinn ok skip goð með er Jngi konvngr atti. ok var þat verk hit ovinsælsta. Enn raðin voro kennd Eysteini konvngi ok Filippo Gyrðarseyni fostbroðvr Sigvrðar[1] konvngs. Vm svmarit eftir for Jngi konvngr norðan. enn Eysteinn konvngr svnnan ok samnaði ser ok herliði. þeir hittoz i Seleyiom fyrir norðan Liðandisnés. ok var Jngi konvngr myclo fiolmennari. var þa við sialft[2] at þeir mvndo beriaz. þeir sættoz ok varþ þat at sætt. at Eysteinn konvngr festi at giallda .xv. merkr gvllz Gregorio enn Jnga konvngi .xxx. marka. fyrir þat er hann hafði raðit þvi er skipin voro brennd ok næstin. Enn Filippus skylldi vera vtlagr. ok sva þeir allir er at brennvnni hofðo verit. þeir menn skylldo ok vtlagir er sannir voro at averkom við Sigvrð konvng. þvi at Eysteinn konvngr kenndi þat Jnnga konvngi at hann helldi þa menn. Eysteini konvngi likaði illa ok þotti næþvnngarsætt vera. Jngi konvngr for æstr i Vik fra stefnonni. enn Eysteinn konvngr norðr i þrandheim. Siðan var Jngi konvngr i Vikinni. enn Eysteinn konvngr norðr ok hittoz ecki. enn þæ ein orð foro a milli er ecki voro til sætta. sva ok let hvarrtveggi drepa vini annars. Enn Eysteinn konvngr gallt [297] ecki feit. ok kennði þat hvarr oðrom at ecki helldi sættina. þeir Jngi konvngr ok Gregorius sponðo miog liðit vndan Eysteini konvngi. Barð standala Bryniolfsson ok Symon skalp son Hallkels hvks ok mart annarra lendra manna. Halldor[3] Bryniolfsson ok Jon Hallkelsson.

Drepnir sendimenn Eysteins.

17. þa er liðnir voro .ij. vetr fra falli Sigvrðar konvngs drogo konvngar her saman. Jngi konvngr æstan or landi. ok feck hann .lxxx. skipa. enn Eysteinn konvngr norðan ok feck hann halfan .v. tæg skipa. þa hafði hann dreca hinn micla er Eysteinn konvngr Magnusson hafði gera latit. ok hofðo þeir allfritt lið ok mikit. Jngi konvngr la skipom sinom svðr við Morstr. enn Eysteinn konvngr litlo norðar i Græninngasvndi. Eysteinn konvngr sendi til motz við Jnga konvng Aslak vnga Jonsson ok Arna stvrlo Sæbiarnarson. þeir hofðo eitt skip. Enn Jnnga menn kenndo þa. logðo þeir at þeim. ok drapo mart manna af þeim. toko ok allt þat er a var skipino. Enn Aslakr ok Arni ok nockvrir menn með þeim komvz vndan a land vpp ok foro til fvndar við Eystein konvng ok sagði honom hvernig Jngi konvngr

[1]) .E. Cd. [2]) siaflt Cd. [3]) Halldorr Cd.

hafði fagnat þeim. Eysteinn konvngr hafði þa hvsþing ok sagði monnom hvern ofriþ þeir Jngi konvngr villdo gera hans monnom. ok bað liðzmenn at þeir skylldi fylgia honom. ok hofvm ver lið sva mikit ok gott. at ek vil hvergi vndan flyia ef þer vilit fylgia mer. Enn engi varþ rómr at mali hans. Hallkell hver var þar. enn seynir hans baðir með Jnga konvngi. Symon ok Jon. Hann svaraði ok sagði at margir heyrþo þetta. Fylgi gvllkistvr þinar þer nv ok veri land.

Liflat Eysteins konvngs.

18. Vm nottina eftir reyro þeir a brot morgom skipom a læn. svmir til lags við Jnga konvng. enn svmir til Biorgyniar. svmir i Fiorðo inn. Enn vm morgininn er liost var. þa var Eysteinn konvngr með .x. skipom einom eftir. let hann þa eftir drekann micla. þvi at hann var þvngr vndir árom. ok fleiri skipin. þeir̄ hioggv miog drecann. sva hioggv þeir ok niðr mvngat sitt ok allt þat er þeir matto eigi með ser hafa. Eysteinn konvngr geck a skip Eindriþa Jonssonar mærnefs. ok foro þeir norðr ok inn i Sogn. ok þaðan hit efra æstr i Vik. Jngi konvngr tok skipin ok for et ytra æstr i Vikina. Enn fyrir æstan Folld þa var Eysteinn konvngr með .xij. hvndrvt manna. þa sa þeir lið Jnga konvngs ok þottvz eigi lið við hafa ok liopo vndan a skog. flyði þa sinn veg hverr. sva at konvngr var við annan mann. þeir Jnngi konvngr vrðo varir við þa ok sva at Eysteinn konvngr var fámennr. þeir foro at leita hans. Symon skalpr hitti Eystein konvng er hann geck vndan rvnni einom at þeim. Symon mællti. Heill lavarþr sagði hann. Konvngr svaraði. Eigi veit ek nema þv þickizt nv minn lavarþr. Er nv sem geriz sagði hann. Konvngr bað at hann skylldi honom vndan skiota. sagði honom þat byria. þvi at lengi hefir með ockr vel verit. [298] þott nv se annan veg. Symon qvað þa ecki mvndo af þvi verþa. Konvngr bað at hann skylldi hlyða messo aðr. ok sva var gert. Siðan lagðiz Eysteinn konvngr niðr a grvfv. ok breiddi hendrnar fra ser v́t. ok bað sig hæggva i kross meðal herþanna. qvað þa skylldo reyna hvart hann mvndi þola iarn eða eigi. sem þeir hofðo sagt lagsmenn Jnga konvngs. Symon mællti við þann er hæggva skylldi konvnginn. at hann reði til. qvað konvng hellzti lengi þar kropit hafa vm lyng. Var hann þa hæggvinn. ok þotti prvðliga við verþa. Lik hans var flutt til Fors. enn fyrir svnnan kirkiona vndir breckvnni var lik hans náttsætt. Eysteinn konvngr var iarðaðr at Forskirkio. ok er leg hans a miðio kirkiogolfi. ok breiddr yfir kægvrr. ok kalla menn hann helgan. þar sem hann var hoggvinn ok bloð hans kom niðr.

spratt vpp brvnnr. enn annar þar vndir breckvnni sem lik hans var náttsætt. Af hvarotveggia þvi vatni þickiaz menn bót hafa fengit. þat er sǫgn Vikveria at margar iarteinir yrði at legi Eysteins konvngs aðr ovinir hans steypto ą leiðit hvndzsoði. Symon skalpr var hit mesta oþockaðr af verki þesso af alþyðo. Sva segir Einarr Skvlason.

Mvn sa er morði vanðizt
margillr ok sveik stilli
sið af slikom raðom
Symon skalpr of hialpaz.

Vpphaf Hakonar konvngs Sigvrðarsonar.

Hakon son Sigvrðar konvngs var tekinn til hofþingia yfir flock þann er aðr hafði fylgt Eysteini konvngi. ok gafo flocksmenn honom konvngsnafn. þa var hann .x. vettra. þar voro þa með honom Sigvrðr son Havarþz hǫlldz af Reyri. ok þeir Andres ok Ogmvndr fostbræðr Hakonar konvngs seynir Symonar. ok mart annarra hofðinngia ok vina Eysteins konvngs ok Sigvrðar konvngs. þeir foro fyrst vpp a Gǫtland. Jnngi konvngr kastaði sinni eign a þat allt er þeir atto eftir i Noregi. ok gerði þa ýtlaga. Jngi konvngr for norðr i Vikina. ok var (þar). enn stvndom norðr i landi. Gregorius var i Konvngahello við haskann. ok varþi þar landit.

Fra Gregorio oc Simoni skalp.

2. Eftir vm svmarit komv þeir Hakon konvngr ofan af Gǫtlandi ok foro til Konvngahello. ok hofðo mikit lið ok fritt. Gregorius var þar i bænom ok stefndi þing fiolmennt i bænom við bændr ok krafði ser liðz. honom þotto menn þat litt ræma. ok letz hann illa trva þeim. Hann for i brot .ij. skipom ok inn i Vikina. ok var alloglaðr ok ætlaði til motz við Jnga konvng. þvi at hann hafði spvrt at Jngi konvngr for með her mikinn norðan vm Vikina. Enn er hann var skamt norðr kominn. mætti hann þeim Symoni skalp ok Halldori Bryniolfsseyni ok Gyrði Amvndaseyni fostbroðvr Jnga konvngs. Gregorius varþ þeim feginn miog. hann hvarf þa aftr. ok þeir allir saman. ok hofðo .xi. skip. Enn er [299] þeir reyro vpp til Konvngahello. þa hofðo þeir Hakon þing fyrir vtan bæinn. ok sa fǫr þeirra. þa mællti Sigvrðr af Reyri. Nv er Gregorius feigr er hann ferr i hendr oss með fá liði. Gregorius lagði at landi gagnvart bænom ok villdi biða Jnga konvngs. þvi at hans var ván enn hann kom eigi. Hakon konvngr biotz við i bænom ok let þorliot skǫfoskalla vera hofþingia fyrir liði þvi er var

a kavpskipom. þeim er fluto fyrir bynom. hann var vikingr ok ránsmaðr. enn Hakon konvngr ok Sigvrðr ok allr herrinn var i bænom ok fylkto a bryggiom. Allir menn hofðo þar gengit vndir Hakon konvng.

(Flótti Hákonar konungs.)

2. þeir Gregorius reyro vpp eftir anni. ok leto hefia skipin fyrir stravmi ofan eftir anni at þeim þorlioti. þeir skvtvz a vm hrið. þar til er þorliotr liop fyrir (borð) ok hans felagar. voro svmir drepnir enn svmir komvz a land. þa reyro þeir Gregorius at bryggiom. let Gregorius þegar skiota vpp bryggiom vndir fætr Hakonar monnom. þa fell sa maðr er merki hans bar. er hann ætlaði til vppgongo. þa kvaddi Gregorius til at taka merkit Hall son Avðonar Hallzsonar. hann gerði sva ok bar siðan merkit vpp a bryggiornar. enn Gregorius geck eftir honom ok skavt skilldi fram yfir hofvt honom. Enn þegar Gregorius kom a bryggiornar ok Hakonar menn kenndo hann. þa hopvðo þeir. ok gafz rvmit þegar tva vega. Enn er fleira kom liðit vp af skiponom. þa sotti Gregorius ok hans menn fram. enn Hakonar menn hopvðo i fyrstv. enn þvi næst rvnno þeir vp i bæinn. Enn þeir Gregorius fylgðo þeim ok rako þa tysvar vp or bynom. ok drapo mart manna. Engi favr var skavroligri at alþyðomanna róm enn þessi er Gregorius for. þvi at Hakon hafði meirr enn .xl. hvndraþa manna. enn Gregorius eigi oll .cccc. þa mællti Gregorius við Hall Avþvnarson eftir orustona. Margir menn þicki mer mivkari i soknom enn þer Jslenndinngar. þvi at þer erot ovanari enn ver Noregsmenn. enn ongir þicki mer vapndiarfari enn þer. þa kom Jngi konvngr litlo siðarr ok let drepa marga menn þa er við Hakoni hofðo tekit. svma let hann fe giallda. enn hann brenndi bv fyrir svmom. svma rak hann or landi. ok gerði þeim mart illt. Hakon konvngr for vm vetrinn eftir hitt efra norðr til þrandheims ok kom þar fyrir paskir. ok toko þrændir hann þar til konvngs at hafa favðvrleif sina þriþiong Noregs við Jnga konvng. Jngi konvngr var i Vikinni. ok villdi Gregorius fara at þeim norðr. enn margir lavtto. ok varþ ecki af þvi a þeim vetri. Hakon konvngr for norðan vm varit ok hafði nær .xxx. skipa. Vikveriar foro af liði Hakonar fyrir með .viij. skipom ok herioðo a Mæri hvaratveggio. Enngi maðr mvndi fyrr heriat hafa verit milli kavpanga. Jon son Hallkels hvks samnaði liði ok for at þeim ok tok Kolbein oða. ok drap hvert barn af skipi hans. Siðan leitaði hann hinna ok hitti þa við .vij. skipom. ok borðvz þeir. enn Hallkell faðir hans villdi eigi fara til motz við hann sem þeir hof[300]ðo við mælltz. þar fell mart goðra bænda. enn

Jon varþ sárr. Hakon konvngr for til Biorgyniar með liði sino. Enn er þeir komv til Stiornvellto. spvrðo þeir at Jnngi konvngr var ꜹstan kominn fyrir fam nóttom til Biorgyniar ok Gregorius. ok þorðo þeir þa eigi þannig at hallda. þeir sigldo svðr vm Biorgyn hit ytra ok hitto þa lagsmenn Jnga konvngs með .iij. skipom er seinni hofðo orðit ꜹstan. þar var Gyrðr Amvndason fostbroðir Jnga konvngs. hann atti Gyriði systvr Gregorii. ok annarr Gyrðr logmaðr Gvnnhilldarson. þriþi Havarþr kliningr. Enn Hakon konvngr let drepa þa Gyrð Amvndason ok Havarþ klining. enn hann hafði Gyrð logmann með ser svðr ok for siðan ꜹstr i Vik.

(Frá ráðagerð.)

4. Enn er Jngi konvngr spvrði þetta for hann ꜹstr eftir þeim. þeir hittoz i Elfi ꜹstr. Jngi konvngr lagði vpp i ana i ena neyrðri kvisl. ok gerði niosn fyrir ser til þeirra Hakonar. Enn Jngi konvngr lagði at landi v́t við Hising ok beið þar niosnarinnar. Enn er niosnarmenn komv aftr. gengo þeir til konvngs ok sogðo. at þeir hefði sét lið Hakonar konvngs ok alla skipan þeirra. sogðo at þeir lago vppi við stikin ok hofðo tengt skvtstafna sina við stikin. þeir hafa .ij. ꜹstrfaraknorrv. ok hafa þa lagt yzta skipanna. A knorrvnom voro hvnkastalar. ok sva vm stafna. Enn er þetta spyrr Jngi konvngr hvern viðbvnat þeir hofðo let hann blasa til hvsþin(g)s ollu liðino. ok leitar konvngr raðz við lið sitt. ok qveðr at Gregorium ok Erling skacka ok aðra lenda menn ok skipstiornarmenn. ok segir allan viðbvnat Hakonar manna. Gregorius svaraði ok birti sinn vilia. ok sagði sva. Fvndir varir Hakonar hafa at boriz nockvrom sinnom. ok hafa þeir haft optazt meira lið. ok fengit þo minna lut i varom skiptom. Enn nv hofvm ver myclo meira lið. ok mvn þat nv þickia likligt þeim monnom. er fyrir skommo hafa mist gofgra frænda sinna. at her mvndi nv vel bera til vm hefnd. þvi at þeir hafa nv aðr lengi rekiz vndan oss i svmar. hofvm ver þat oppt mællt ef þeir biði vár. sva er nv er sagt at vera mvndi. at ver mvndim hætta til fvnda við þa. Nv er þat at segia fra mino skaplyndi. at ek vil leggia til orusto við þa ef þat er eigi moti konvngs vilia. þvi at ek ætla enn sem fyrr hefir verit. at þeir mvni verþa fyrir at lata ef ver leggiom skeleggliga at. Man ek þar til leggia er ollum þickir erfiðaz. At ræðo Gregorii varþ mikill rómr. ok letoz allir bvnir at leggia til orusto við þa Hakon. Var þa roit ollum skiponom vpp eftir anni. til þess er hvarir sa aðra. þa viko þeir Jngi konvngr af árstrꜹminom v́t vndir eyna. Atti konvngr þa tal við styrimenn alla.

ok bað [301] þa skipa til atlǫgo. ok qvaddi þa at Erling skacka. sagði sem satt var. at engi var vitrari maðr i þvi liði ok kænni i orusto. þott svmir væri enn akafamenn meiri. Veik konvngr þa enn ræðunni til fleiri lendra manna. ok nefndi svma a nafn. enn lǫk sva ræðo sinni at hann bað þat hvern til leggia. er hann sæi at raði gegndi. ok siðan alla saman verþa a eitt satta.

(Andsvar ok tillaga Erlings skakka.)

5. Erlingr skacki svaraði konvngi. Skylldr em ek herra at þegia eigi við ræðo yðarri. Enn ef þer vilit vita hvat min raðagerþ mvn vera. (þa skal ek yðr lata þat heyra.) þessi ætlan sem nv er sett er þvers moti mino raði. þvi at ek kalla þetta vera ofæro. at beriaz við þa at sva bvno. þótt ver hafim mikit lið ok fritt. Ef ver skvlom veita þeim atsokn ok róa a strǫminn. þar sem .iij. menn ero i halfrymi. þa verþr einn at róa. enn annarr at hlifa þeim. hvat er þa nema einn þriþiongr liðz várs mani vera til at beriaz. Litz mer sva sem ovigliga mvni þeir komazt við oruslona. sem við árar ero ok bǫkom horfa við ovinom sinom. Gefit mer tómstvnd til raðagerða. enn ek heit þvi þar i mót. at ek skal þat rað til finna fyrr enn .iij. dagar se liðnir. at hogligar skvlu ver við komazt at leggia a fvnd þeirra. Ok fannz þat miog i ræðo Erlings. at hann latti atlogvnnar. Enn margir eggioðo aðrir. ok qvaðo þa Hakon mvndo lǫpa a land vpp enn sem fyrr. ok hofom ver þeirra þa enn ecki. enn þeir hafa nv lið litið ok hofom ver rað þeirra allt i hendi. Gregorius lagði fatt til ok sneiddi þo sva til. sem Erlingi gengi þat til er hann latti atlogvnnar. at hann villdi þǫ rað onyta sem Gregorius hafði til lagt. helldr enn hann kynni þetta gerr at sia enn allir aðrir.

(Frá liði Hákonar konungs.)

6. þa mællti Jngi konvngr til Erlings. Magr sagði hann. nv viliom ver þinom raðom fram fara. hvernig hátta skal atlogvnni. Enn fyrir þvi at þess erv raðamenninir fvsari. þa skvlom ver nv i dag at þeim leggia. þa mællti Erlingr. Skvtvr þær allar sem ver hofom ok lettiskip skvlu róa vt vm eyna ok vpp hina eystri kvisl. ok sva ofan at þeim. ok freista ef þeir mætti leysa þa fra stikonom. enn þa skvlu ver roa storskiponom neðan at þeim. ok veit eigi aðr reynt er hvart þeir leggia þvi betr at sem oðari ero enn ek. þetta rað likaði ollum vel. Nes nockvt geck fram milli þeirra Hakonar konvngs. ok sa hvargi skipin fra oðrom. Enn er skvtnaherrinn reyri ofan eftir anni. sa þeir

Hakon þat. Enn aðr hofðo þeir verit a tali ok raðit raðom sinom. gato svmir at þeir Jngi konvngr mvndo at leggia. enn margìr ætloðo at þeir mvndo eigi treystazt. þvi at þeim þotti miog seinkaz atlagan. enn þeir ·treystoz vel viðbvnaði sinom ok liði. J þeirra flokki var mart stormenni. þar var Sigvrðr af Reyri. ok þeir Symonar seynir. Nicholas Skialldvararson. Eindriþi [302] son Jon(s) mornefs. ok var agætaztr maðr ok vinsælaztr i þrændalogom. Margir aðrir lendir menn voro þar ok sveitarhofðingiar. Enn er þeir sa at menn Jnga konvngs reyro morgom skipom vpp eftir anni. þa hvgðo þeir at þeir mvndo vilia flyia ok hioggo tengslin ok reyro eftir þeim ok villdo reka þa. Skipin renndo skiott fyrir strꜹmi. ok er þa bar ofan fyrir nesit. sa þeir at meginherrinn Jnga konvngs lá v́t við Hising. Menn Jnga konvngs sa þa hvar þeir Hakon konvngr foro ok hvgðo at þeir mvndo at leggia. Var þa þyss mikill ok vapnabrac ok eggian. ok lvsto vpp heropi. Enn þeir Hakon konvngr snero skipom sinom at norðrlandino ok er þar vikhvarf nockvt ok komit af strꜹminom. þeir bioggvz þar vm. baro a land festar sinar ok snero v́t framstꜹfnom a ollum skiponom. ok tengðo þo saman oll skipin. leto knorrvna liggia v́t fra skiponom. annarr fyrir ofan. enn annarr fyrir neðan. ok teng(ðo) þa við langskipin. Enn i miðiom flotanóm la konvngsskipit. ok þar næst Sigvrðar skip. Enn a annat borð konvngsskipino la Nicholas. enn þar næst Eindriþi Jonsson. Oll hin smæri skip þeirra lago vtarr meirr. þeir hofðo naliga oll skip sin laðit með vapnom ok grioti.

(Tala Sigurðar af Reyri.)

7. Sigvrðr af Reyri talaði ok mællti sva. þat er nv vænt at fram mvni koma er oss hefir lengi i svmar heitið verit. at fvnndr varr Jnnga mvndi verþa. hofom ver av ok lengi við bviz. hafa ok margir varir felagar stórt bergt vm at eigi mvndo falma eða flyia fyrirJnga konvngi ok Gregorio. er nv gott at minnaz þeirra orða. Enn ver megom með minna trꜹsti til tala. er fyrr hofom orðit nockvt tannsárir i várom viðskiptom. ok er þat sem hverr hefir heyrt. at ver hofom opt svaðilforom farit fyrir þeim. enn eigi at siðr er oss nꜹðsyn at verþa við sem mannligazt ok standa sem fastaz. þvi at þann eigom ver v́tveginn til þess at hafa sigrinn. Enn þót ver hafim lið nockvrv færa. þa ma þo ꜹðna raða hvarir sigrinn skvlu hafa. ok er sv vón bezt i váro máli. at gvð veit at ver mælom rettara. Jngi hefir aðr hoggvit niðr bræðr sina tva. enn þat er ongom manni blint hveriar foðvrbætr hann ætlar Hakoni konvngi. þær at hoggva hann niðr sem aðra frændr sina. ok mvn þat synazt þenna dag. Hakon konvngr beiddiz af Noregi i

fyrsto eigi meira enn þriþiongs þess sem faðir hans hafði átt. ok var honom þess varnat. Enn at minni þyckio er Hakon konvngr betr tilkominn at taka arf eftir Eystein konvng foðvrbroðvr sinn helldr enn Jngi eða Symon skalpr eða aðrir þeir menn er Eystein konvng toko af lifi. Morgvm mvndi sva litaz þeim er salo sinni villdi þyrma. ok hefði þvilikir stórglæpir a hendr boriz sem Jnga. at eigi mvndo þora fyrir gvði at kallaz með konvngsnafni. ok þat vndrvmz ek er gvð þolir honom þa ofdirfð. ok þat mvn gvð vilia at ver steypim honom. Beriomz ver þvi diarfliga. at gvð mvn oss sigr fá. enn ef ver fa͗llom. þat mvn gvð þa ombvna oss meðr [303] margfa͗lldom fagnaði. ef hann lér vandom monnom valldz at ganga yfir oss. Fari menn stilliliga ok felmti eigi ef orusta tekz. gæti hverr sin ok sinnar sveitar. enn gvð allra vár. Goðr rom(r) var gerr at mali hans. ok heto allir goðo vm at verþa vel við. Hakon konvngr geck vpp a a͗vstrfararknorrinn. var þar sett skialldborg vm hann. enn merki hans var a langskipi hans. þvi er hann hafði aðr a verit.

(Frá mönnum Jnga konungs.)

8. Nv er at segia fra Jnga konvngs monnom. þa er þeir sa at Hakonar menn bioggvzt til orustv. var þa ain ein millom þeirra. þa[1] gerðo þeir leypiskip vt eftir liði sino þvi er brot hafði roit. at þeir skylldo aftr snva. enn konvngr ok annat lið beið þeirra ok skipaði liði sino til atlogo. þa toloðo hofþingiar fyrir liðino ok sogðo hver skipin skylldo næst liggia. Gregorius mællti. Ver hofom mikit lið ok fritt. nv er þat mitt rað at þer konvngr verit eigi i atlogvnni. þvi at þa er allz gætt er yðar er. ok eigi veit hvar oskytio a͗r geigar. þeir hafa þann viðbvnat. at or hvnka͗stolom a ka͗pskiponom er borit griot ok skot. er þeim þa litlo ohættara er fiarri ero. þeir hafa lið eigi meira. enn þat er við vart hæfi lendra manna at hallda orusto við þa. Ek mvn leggia mitt skip at þvi þeirra skipi er mest er. ok vænti ek at skom ra͗n se enn at beriaz við þa. sva hefir enn verit optaz a varom fvndom. þott annan veg hafi liðzmvnr verit enn nv er. þetta likaði ollum vel er Gregorius mællti. at konvngr sialfr væri eigi i orusto. þa mællti Erlingr skacki. þvi raði vil ek fylgia at þer farit eigi til orusto konvngr. litz mer sva a viðbvnat þeirra. sem ver manom þvrfa viðsia at giallda ef ver skvlom eigi fa mikit manntion. þicki mer bezt vm heillt at binnda. Sv raðagerþ er ver hofðom fyrr i dag. þa mællto þar margir i mót þvi er ek reð. ok sogðo at ek villda eigi beriaz. enn

[1]) þeir *Cd.*

mer þickir oss nv til micilla hæginnda hafa snviz. er þeir ero brotv fra stikonom. enn nv er sva komit at ek man eigi letia at leggia til orusto. þvi at ek se þat er allir mego vita. hverso mikil nauðsyn a er at stauckva oalldarflocki þessom. er farit hefir vm land allt með rifsi ok ráni. ok mætti menn þa i friþi byggva landit ok þiona einom konvngi. þeim er sva er goðr ok rettlatr sem Jngi konvngr er. ok hefir þo lengi haft valk ok vendræþi af ofsa ok oiafnaði frænda sinna. ok verit briost fyrir allri alþyðo ok lagt sig i margfalldan haska til at friþa landit. Allir hofþingiar eggioðo atlaugvnnar. enn biðo þess er allt kom liðit saman. Jngi konvngr hafði þa Bækisvðina. ok let hann at bæn vina sinna at hann lagði eigi til orusto ok lá hann eftir við eyna.

(Upphaf orrostu.)

9. Enn er liðit var bvit. þa greiða þeir atroðrinn. ok liosta þeir vpp hvarirtveggio heropi. Tengðo þeir Jnga menn ecki skip sin ok foro ecki samfast. þvi at þeir reyro þveran hvern straumina ok sveif miog stórskipom. Erlingr skacki lagði at skipi Hakonar konvngs ok stacc stafni at milli ok Sigvrðar [304] skips. tokz þa orusta. enn skip Gregorii sveif vpp a grvnn ok hallaði miog. ok komvz þeir ecki i fyrsto við atlogvna. Enn er Hakonar menn sa þat. þa logðo þeir til ok sotto at þeim.[1] enn skip Gregorii lá fyrir. þa lagði at Jvarr son Hakonar maga. ok sveif saman lyptingonom. Jvarr kræcti stafnlia vm Gregorium þar sem hann var miostr ok hnycti at ser. enn Gregorius horvaði at borðino v́t. ok var við sialft at hann mvndi krækia hann v́t af borðino. Gregorius varþ litt sárr. þvi at hann hafði spangabrynio. Jvarr kallaði a hann ok qvað hann þyct byrt hafa. Gregorius qvað hann sva vm bva at þess þvrfti við. ok geck þo ecki af. þa var bvit við at þeir Gregorius mvndo verþa fyrir borð at ganga. aðr Aslakr vngi kom ackeri i skip þeirra ok dro þa af grvnnino. þa lagði Gregorius at skipi Jvars. ok attoz þeir við langa hriþ. ok var Gregorii skip borðmeira ok fiolmennara. fell miog lið Jvars. enn svmir liopo fyrir borð. Jvarr varþ sarr miog sva at hann var ovigr. enn er skip hans var hroðit. þa let Gregorius flytia Jvar a land vpp ok kom honom (undan) ok voro þeir avallt vinir siðan. — Enn er Jngi konvngr sa ok hans felagar at Gregorius var a grvnninom. þa het konvngr a þa at þeir skylldo til þeirra róa. þvi at þetta var hit osniallazta rað. er ver skylldim her eftir liggia. enn vinir várir foro til bardaga. hofom ver þat skip er mest er ok bezt skipat i ollom herinom. enn ek se at Gregorio

[1]) þat *Cd.*

er av liðz þǫrf. þeim manni er ek a bezt at lǫna. ok leggiom til bardaga sem harðazt. Er þat rettaz at ek sia i orusto. þvi at ek vil sigrinn eignaz ef fæz. Enn þott ek vissa fyrir at varir menn mvndo osigr fara. þa væri oss þo sa einn til at vera þar sem vinir varir ero. þvi at ek ma ecki at færaz ef ek missi þeirra manna sem briost ero fyrir mer ok rǫskvaztir ero. ok lengi hafa verit forstiorar fyrir mer ok mino riki. Bað þa setia vpp merkit. ok sva var gert. Reyro þeir yfir ana. þa var bardaginn sem oðaztr. ok feck konvngr eigi rvm til atlǫgvnnar. sva lago skipin þrǫn(g)t fyrir. þa lǫgðo þeir vndir knorrona. þar var borit a þa ofan kesior ok palstafir ok griot sva stórt at ecki hellt við. ok matto þeir ecki þar vera.

(Fall Eindriða Jónssonar.)

10. Enn er liðzmenn sa at konvngr var kominn. þa rvddo þeir fyrir honom. ok lagði hann þa at skipi Eindriþa Jonssonar. þa eyddo Hakonar menn smáskipin ok gengo vpp a knorrvna. enn svmir a land. Erlingr skacki ok hans menn atto harða sokn. hann var i fyrirrvmi. hann kallaði a stafnbva sina. bað þa ganga vpp a konvngsskipit. þeir sogðo at þat var eigi dællt. ok þar var iarn a triam fyrir. Erlingr geck fram i stafninn. ok dvalþiz þar litla hriþ. aðr enn þeir greiddo vpgongo a konvngsskipit ok hrvðo þat. Tok þa at flyia allr herrinn. svmt liop a kaf enn mart fell. enn allr fiolþinn komz a land. Sva segir Einarr.

Morg fluto ǫð a vrga
alm sveigði lið hialma
rǫð flugv stál i striðri
stafnbloðvg skip moðo.
aðr a grvnd af græðis
gæþinnga lið flæði
sveit var i rym [305] ritar
ryr Hakonar dyrom.

Margr fell maðr af dreyrgo
marblacks a kaf saxi
gnogt elði feckz gygiar
glǫm rak ná fyrir strǫmi.
elfr varþ vnda gialfri
eitrkǫlld roðin heito
vitnis fell með vatni
varmt bloð i men Karmtar.

Einarr orti vm Gregorium Dagsson flock þann er kallaðar[1] ero Elfarvisvr. Jngi konvngr gaf griþ Nicholasi Skialldvararseyni þa er skip hans var hroðit. geck hann til Jnga konvngs ok var með honom siþan meðan hann lifði. Eindriþi Jonsson hliop a skip Jnga konvngs. þa er skip hans var hroðit. ok bað ser griþa. Konvngr villdi gefa honom grið. enn son Havarþz klinings hliop til ok hio hann banahogg. ok var þat verk miog lastað. enn hann sagði at Eindriþi hafði raðit drapi Havarðz

[1]) kall' *Cd.*

fꜹðvr hans. Eindriþi var miog harmaðr. ok þo mest i þrændalogom. þar fell mart af liði Hakonar. fatt fell af Jnga konvngs liði. enn mart var miog sárt.

(Flótti Hákonar konungs.)

11. Hakon flyði a land vpp. enn Jngi konvngr for norðr i Vikina með sino liði. hann var i Vikinni vm vettrinn. ok sva Gregorius. Enn er þeir komv til Biorgyniar fra orustonni menn Jnga konvngs seynir Jvars af Elldo. þeir Bergliotr. drapo þeir Nicholas skegg. er giallkeri[1] var. ok foro siðan norðr i þrandheim. Hakon konvngr kom norðr fyrir jolin. enn Sigvrðr var iafnan heima a Reyri. Gregorius hafði tekit honom griþ af Jnga konvngi. sva at hann skylldi hafa allar eignir sinar. þvi at þeir Gregorius ok Sigvrðr voro náfrændr. Hakon konvngr var i kꜹpangi vm jolin. ok borðoz menn hans einn aftan i hirðstofvnni a ondverþom jolunom. ok hofðo .viij. menn bana. enn margir (urðu) sárir. Enn eftir atta dag iola foro þeir lagsmenn Hakonar konvngs inn a Elldo. Alfr roði son Ottars birtings ok nær .lxxx. manna. ok komv a ovart ondverþa nótt. þa er hinir voro drvcnir ok logðo elld i bæinn. enn þeir gengo v́t ok vorðoz vel. þar fell Bergliotr Jvarsson ok Ogmvndr broðir hans ok miog margir menn. þeir voro fyrir nær .xxx. manna. Vm vettrinn norðr i kꜹpangi[2] andaþiz Andres Symonarson fostbroðir Hakonar konvngs. ok var hann hit mesta harmaðr. Erlingr ok þeir menn Jnga konvngs er i Biorgyn voro leto sem þeir mvndi[3] fara norðr þa ok þa at Hakoni konvngi. enn þo varþ ecki af þvi. Gregorius sendi þꜹ orð ꜹstan. ef hann sæti iamnnær sem þeir Erlingr. at hann mvndi eigi sitia kyrr i Biorgyn ef Hakon leti drepa menn Jnga konvngs norðr i þrandheimi ok logoneyti þeirra. — Jngi konvngr ok Gregorius foro ꜹstan vm varit ok til Biorgyniar. Enn þegar er Hakon spvrði þat ok Sigvrðr foro þeir hit efra ꜹstr til Vikr. Enn er þeir Jngi konvngr komv til Biorgyniar. gerþizt vsætt millom þeirra Halldors Bryniolfssonar ok Biarnar Nicholassonar. Hvskarl Biarnar spvrði hvi hinn væri sva bleikr. er þeir mættoz a bryggiom niðri. enn hann qvað ser latið bloð. Eigi villda ek sva [306] verþa við bloðlatið fiskbleikr sem þv ert. Enn ek ætla sagði hinn at þv mvndir verr við verþa ok odrenngiligar. þa gerðiz deila með þeim. ok borðoz þvi næst. þa var sagt Halldori Bryniolfsseyni at hvskarl hans væri barðr a bryggiom niðri. Enn Halldor drack þar hia i garþinom. geck hann þa þegar til. Enn aðr voro þar komnir hvskarlar Biarnar. ok þotti Halldori þeir oiafnt hafa skilit þa. ok stokvðo þeim ok borðo þa.

1) kiallkeri *Cd.* 2) norðr *tilf. Cd.* 3) m̄da *Cd.*

Var þa sagt Birni hvk(!) at Vikveriar borðo hvskarla hans. þa toko þeir Biorn vopn sin ok foro til ok villdo hefna sinna manna. vrðo þa averkar með þeim. þa var sagt Gregorio at Halldorr magr hans þvrfti liðz við. þa hliopo þeir Gregorius i brynior sinar. þa var sagt Erlingi skacka at Biorn systvrson hans barðiz við þa Halldor ok Gregorium a bryggiom inni. ok honom var liðz þa/rf. þa for hann til þannig ok var allfiolmennr. ok bað menn veita ser lið. qvað monnom klæki i vera ef einn vikverskr maðr skal yfir oss ganga her i frændahaga várom. ok man þat æ ok æ vppi. þar fello .xiiij. menn ok hofðo .ix. þegar bana. enn .v. letoz siðarr or sárom. enn mart varþ sart. þa komv Jnga konvngi orð. at þeir berðiz inn a bryggiom Gregorius ok Erlingr. ok for hann til ok villdi skilia þa. ok matti ongo a orka. sva voro þeir akafir. Sneri þa konvngr i brot. Enn er þvrro la/p hin mesto. gengo þeir Gregorius til Nicholaskirkio vpp. enn þeir Erlingr eftir. ok kolloðoz þa á. Siðan kom Jngi konvngr i annat sinn ok sætti þa. ok villdo þa hvarirtveggio at hann skipaði einn milli þeirra. þa spvrðo þeir at Hakon var i Vikinni ok for Jngi konvngr ok Gregorius a/str með miog mart skipa. þa stvcko þeir Hakon konvngr vndan ok varþ engi orustan. for þa Jngi konvngr inn til Osloar. enn Gregorius til Konvngahello.

(Dráp Munans.)

12. Gregorius spyrr til þeirra Hakonar konvngs þar sem heita Sa/rbæir. þat er vppi við markirnar. Gregorius for þangat ok hvgði at þeir Hakon konvngr ok Sigvrðr mvndi vera a hinom meira bænom. ok logðo þar elld i hvsin. þeir Hakon konvngr voro a hinom minna bænom. þeir foro til ok villdo dvga hinom. fell þar Mvnan son Ala oskeyndz broðir Sigvrðar konvngs foðvr Hakonar. þeir Gregorius drapo hann. þa er hann villdi dvga þeim er inni brvnno. svmir gengo vt ok var þar mart manna drepit. Asbiorn iallda komz af bænom. hann var vikinngr enn mesti ok var sárr orðinn miog. enn bondi einn hitti hann. ok bað Asbiorn at hann leti hann vndan ganga. enn bondi letz þat mvndo gera er hann var fvsari til. qvez opt hafa gengit hræddr fyrir honom. ok hio hann banaha/gg. þeir Hakon konvngr ok Sigvrðr komvz vndan. Siðan for Gregorius a/str til Konvngahello. Litlo siðarr foro þeir Hakon konvngr ok Sigvrðr til bvs Halldors Bryniolfssonar a Vættaland ok logðo elld i hvsin ok brenndo. Halldor geck vt ok var þegar hoggvinn. ok hvscarlar hans með [307] honom. voro þar drepnir nær .xx. menn. Sigriþi konv hans systvr Gregorii leto þeir ganga til skógar

i brot i náttserk einom. þar toko þeir Amvnda son Gyrðar Amvndasonar ok Gyriðar Dagsdottvr systvrson Gregorii ok hofðo með ser. hann var þa .v̇. vettra gamall.

(Fall Gregorii Dagssonar.)

13. Gregorius spvrði þessi tiþindi. ok þottv honom mikil. hann fretti vandliga at hvar þeir væri. Gregorius for or Konvngahello ofarla jolanna með miclu liði. ok komv til Fors hinn .xiij. dag iola. Hann var þar vm nottina. ok hafði þar ottvsꜹng affaradag iola. ok var honom lesit gvðspiall. þat var lꜹgardagr. Ok er þeir Gregorius sa lið þeirra Hakonar konvngs. þa syndiz þeim liðit þeirra miclo minna enn sitt lið. A ein var i milli þeirra er þeir hittoz. hon heitir Befia. iss var illr a anni. þvi at floð geck vndir isinn vtan. þeir Hakon konvngr hofðo hꜹgnar a anni vakar. ok mokat yfir siðan. sva at ecki matti til sia. þa er Gregorius kom at isinom a anni qvaz honom illr synaz issinn. ok qvað þeim þat rað at fara til brvar. er litlo ofarr var a anni. Bændr svꜹroðo ok kvaðoz eigi vita hverio gegndi er hann skylldi eigi þora at sækia at þeim yfir ana. eigi meira lið. enn þeir hofðo fyrir. leto is fvllgoðan. Gregorius svaraði. qvað ser sialldan þvrft at fryia aræðis. ok sva skal enn vera. bað þa fylgia vel ok standa eigi a landi vppi. ef hann gengi a isinn. bað þa merki sitt bera fram. Geck hann þa v́t a isinn með liðino. Enn þegar bændaliðit fann at issinn var illr. þa hvarf liðit aptr. enn Gregorius la i jsinom ok eigi miog. hann bað menn varaz við. Enn eigi geck fleira með honom enn .xxx. menn. Maðr skꜹt at Gregorio ꜹr or flocki Hakonar konvngs ok lꜹst vndir kverc honom. Gregorius fell þar ok .x. menn með honom. Enn þat var almæli at hann hafi verit mestr hofþingi lendra manna i Noregi i þeirra manna minnom er þa voro vppi ok bezt verit við Jslendinga siðan er Eysteinn konvngr hinn ellri andaþiz. Lik Gregorii var fært vpp a Hofvnd ok grafit i Gymsey at nvnnoklꜹstri. þar var þa Bꜹgeið abbadis systir Gregorii.

(Jngi konungr spyrr fall Gregorii.)

14. Enn er Jngi konvngr spvrði fall Gregorii ok alla atbvrði. svaraði hann sva. þeir reðo þar þa er verr kvnno. Sva er sagt at honom þotti þessi tiþindi sva mikil. at hann gret sem barn. Enn er þat geck af honom. mællti hann. Ek villda fara til fvndar við Gregorium. þegar er ek spvrða drap Halldors. þvi at ek þottomz vita at Gregorius mvndi eigi lengi sva sitia at hann mvndi eigi til hefnda leita.

enn folk þetta let sem ecki væri iamnskyllt sem ioladryckia sia. þvi at ek veit vist ef ek hefða þar verit. þa mvndom við Gregorius baðir hafa farit til einnar gistingar. Enn þar er sa maðr farinn er mer hefir beztr verit ok mest hefir landino halldit i hond mer. [308] Enn þat hvgða ek til þessa at skamt mvndi ockar i milli verþa. Nv skal ek eið við leggia at fara til fvndar við þa Hakon. ok skal vera annathvart. at ek skal hafa bana eða stiga yfir þa ella. enn eigi er sliks mannz at hefndra sem Gregorius var. þótt þeir komi allir fyrir. Maðr svaraði. qvað hann litt mvndo þvrfa at leita þeirra. sagði at þeir ætlaði til fvnndar við hann. Kristin var þar i Oslu dottir Sigvrðar konvngs bræðrvnnga Jnga konvngs. Hann spvrði at hon ætlaði brot or bænom. ok sendi henni orð. ok spvrði. hvi hon villdi brót. Enn henni letz agasamligt þickia. ok þotti þar eigi kvenna vist vera. Konvngr bað hana eigi brot fara. með þvi at ver hofom gagn sem ek ætlag. þa mvntv her vel halldin.[1] enn með þvi at ek falla. þa mvnv vinir minir eigi ná at bva of lik mitt. mattv mer sva hellzt lavna þat sem ek hefi vel til þin[2] gert at bva vm lik mitt. þvi at þer man þat lofat.

(Frá Jnga konungi.)

15. Blasiusmesso at kvelldi kom Jnga konvngi niosn at Hakonar konvngs væri ván til bæiarins. þa let Jngi konvngr blasa ollo liðino vpp or bænom. ok var þar þa skorat nær .xl. hvndraþa manna. konvngr let vera fylkingina langa ok eigi þyckri enn .v. menn saman. þa mællto menn við konvng. at hann skylldi eigi vera i orusto ok sogðo at þar væri mikit i abyrgð. ok væri Ormr hofþingi fyrir liðino broðir þinn. Konvngr svaraði. þat ætla (ek) ef Gregorius lifði. ok væri hann her nv enn ek væra fallinn. ok skylldi min hefna. at hann mvndi eigi liggia i fylksnom ok mvndi vera sialfr i orusto. Enn þott ek se litt til færr fyrir vanheilso savkom. enn hann var. þa skal ek eigi verr viliaðr við hann. ok er engi ván at ek mvna eigi i orusto vera. Sva segia menn at Gvnnhilldr er Symon hafði átt fostra Hakonar konvngs leti sitia vti til sigrs Hakoni. enn sva geck frettin at þeir skylldi beriaz við Jnga konvng vm nótt. enn alldri of dag. qvað þa lyða mvndo. Enn þordis Skeggiadottir het sv kona er vti sat. Symon skalpr hafði gengit i byinn ok lagðz niðr at sofa. hann vaknaði við heropit.

(Tala Jnga konungs.)

16. Enn er a leið nottina. kom niosn til Jnga konvngs at þeir

[1]) halldiɴ *Cd.* -[2]) min *Cd.*

Hakon konvngr foro þa vtan a isinn. enn issinn lá allt fra bynom ýt til Hofvteyiar. Jngi konvngr með her sinn geck út a isinn. ok setti fylking sina fyrir bæinn. Var Symon skalpr i þann arm fylkinngar er vissi til þrælabergs. Enn i þann arminn er vissi til Nvnnosetrs var Gvðrøðr Svðreyia konvngr son Jons klinings ok Jon son Sveins Bergþorssonar bvcks. Enn er þeir Hakon konvngr komv at fylkinngo Jnga konvngs. þa æpto hvarirtveggio heróp. þeir Gvðrøðr ok Jon bacnoðo til þeirra Hakonar konvngs ok leto þa vita hvar þeir voro fyrir. Siðan snero Hakonar menn þar at. enn þeir Gvðrøðr flyðo þegar. ok voro nær .xv. hvndrat manna. Enn Jon ok [309] mikil sveit með honom liopo i lið Hakonar konvngs ok børðoz með þeim. Var þetta sagt Jnga konvngi. Hann svaraði sva. Mikit hefir skilið vini mina. alldri mvndi Gregorius sva fara meðan hann lifði. þa baðo menn konvng at hesti skylldi skiota vndir hann. ok riði hann or orusto vpp a Raumariki ok sogðo at hann mvndi þar fa nogt lið þegar i dag. Engi hvgr er mer a þvi sagði konvngr. Opt hefi ek yðr heyrt þat mæla. ok þicki mer satt. at litið lagðiz fyrir Eystein konvng broðvr minn siðan er hann lagðiz a flotta ok var hann vel at ser gerr vm alla luti. Nv kann ek þat sia hverso litið mvn fyrir mig leggiaz við vanheilinndi min. ef ek tek þat til. er honom skylldi sva miog vefiaz sva mikit sem hann atti vndir sér. Ek var a annan vetr þa er ek var til konvngs tekinn. enn nv em ek halfþritvgr. ek þickiomz meirr haft hafa vandræði ok abyrgðir i konvngdominom enn skemtan ok hoglifi. Ek hefi margar orustor attar stvnndom (með) meira liði enn stvnndom minna. hefir sv min gæfa mest verit at ek hefi alldri komit a flótta. Raði gvð lifi mino enn alldri skal ek a flotta leggiaz.

(Fall Jnga konungs.)

Enn er þeir Jon ok hans felagar hofðo rofit fylking Jnga konvngs þa flyðo þeir margir er næstir hofðo staðit. skilþiz þa ok riðlaðiz fylkinngin. Enn þeir Hakon konvngr sotto[1] þa fast fram. var þa komit at dagan. þa var sótt at merki Jnga konvngs. Ok i þeirri hrið fell Jngi konvngr. enn Ormr broðir hans hellt þa vpp orusto. flyði þa mart folkit vpp i byinn. Ormr for tysvar i byinn vpp siðan er konvngr var fallinn ok eggiaði liðit. ok i hvartveggia sinn geck hann ýt a isinn ok hellt vpp orusto. þa sotto þeir Hakon konvngr þann fylkinngararminn er Symon skalpr var fyrir. ok i þeirri atgongo fell af Jnga liði Gvðbrandr Skafhøggsson magr konvngs. Enn Symon skalpr ok Hallvarþr hit

[1]) sotta *Cd.*

borðoz með sveitir sinar. ok okvz ví fyrir þrælaberg. J þeirri hrið felloz þeir baðir. Symon ok Hallvarðr. Ormr konvngsbroðir feck allgótt orð ok flyði þo at lyctom. Aðr vm vettrinn hafði Ormr fastnað ser Rꜹgno dottvr Nicholas másá. er att hafði Eysteinn konvngr Haralldzson ok skylldi þa ganga at brvðlꜹpino svnnodaginn eftir. Blasiusmessa var a friadegi. Ormr flyði ꜹstr a Sviðioð til Magnus broðvr sins er þa var þar konvngr. enn Rognvalldr var þar iarl broðir þeirra. þeir voro seynir Jngiriðar ok Heinreks hallta. hann var son Sveins sonar Sveins Danakonvngs. Kristin konvngsdottir bio vm lik Jnga konvngs. ok var (hann) lagðr i steinvegginn i Hallvarðzkirkio vtar fra kór hinom syðra megin. þa hafði hann verit konvngr halfan þriþia tꜹg vettra. J þeirri orusto fell mart manna af hvaromtveggiom. enn þo miklu fleira af Jnga konvngs liði. Arni Frireksson fell þar i Jnga ·konvngs liði. [310] Enn menn Hakonar konvngs toko vpp veizluna ok mikit lutskipti annat.

(Frá Hákoni konungi ok Kristínu konungsdóttur.)

18. Hakon konvngr lagði þa land allt vndir sig ok skipaði syslur allar sinom monnom. ok sva kꜹpstaði. þeir Hakon konvngr hofðo stefnvr sinar i Hallvarþzkirkio er þeir reðo landraðom. Kristin konvngsdottir gaf til fe presti þeim er kirkiona varþveitti at hann leyndi manni hennar i kirkionni. sva at sa mætti heyra tal þeirra Hakonar konvngs. Enn er hon varþ vis hvat er þeir reðo. senndi hon orð[1] til Biorgyniar Erlingi skacka bonda sinom þꜹ at hann skylldi alldri trva þeim.

(Upphaf Magnús konungs Erlingssonar.)

Siðan er Erlingr fretti þetta. þa gerþi hann sva. þa sendi hann boð ollom hofðingiom þeim sem hann vissi at verit hofðo vinir Jnga konvngs ok sva hirðsveitinni ok handgengnom monnom hans ok hvscꜹrlom Gregorii ok gerði þeim stefnolag. Enn er þeir fvnndoz ok atto tal sitt. þa reðz þat þegar at þeir skylldi hallda saman flockinom ok bvnndo þeir þat fastmælom milli sin. Siðan toluðo þeir hvern þeir skylldi til konvngs taka. þa talaði Erlingr skacki. leitaði ef þat væri rað hofþingia eða annarra lendra manna. at tekinn væri til konvngs son Symonar skalps ok dottvrsvn Haralldz konvngs gilla. enn Jon Hallkelsson byndiz fyrir flockinn. Hann svaraði a þa leið. at þat væri hans rað at taka þann til konvngs er af konvnga ætt væri kominn. enn þann til raða fyrir flockinom. er vænn væri til vitz. let mvndo betra verþa til

[1]) mann *Cd.*

liðz. Þa var leitað við Arna konvngsmag. ef hann villdi lata taka til konvngs nockvrn sona sinna. enn bræðra Jnga konvngs. Hann svaraði þvi. at son Kristinar dottvr Sigvrðar konvngs væri bezt arfborinn til konvngdoms i Noregi. er þar ok sa maðr sagði hann til forraða með honom er skyllda berr til at vera forsiamaðr hans ok rikino sem Erlingr er faðir hans. hann er vitr maðr ok harðraðr ok reyndr miog i orustom. man hann eigi skorta til þessa raðz framkvæmð. Margir toko vel vndir þetta rað. Erlingr svaraði. Sva litz mer ok heyriz til sem þeir se flestir er þessa mals er leitað við. er helldr færiz vndan at taka vpp vandann. Nv syniz mer iafnvist. þott ver hefim þetta mal. hvart helldr er. at tignin fæzt þeim er fyrir beitaz flockinom. eða verþr hinn veg. sem aðr hofir(!) nv morgom orðit. þeim er slikt stórræði hafa með hondom. at fyrir þat hafa tynt allri eigvnni. ok svmir þar með lifino. Enn ef framganngrinn verþr at þesso raði. þa ma vera at þeir se nockvrir er villdi þenna kost hafa tekit. man sa þess þvrfa er nv gengr i þenna vanda. at setia ramligar skorðvr við. at eigi sæti hann þa mótgang eða fiandskap af þeim er nv ero i þesso raði. Allir iatto þvi at gera þetta samband með fvllom trvnaði. Erlingr mællti. Þat er fra mer at segia at næst þicki mer þat bana minom at þiona Hakoni. ok þott mer þicki þetta [311] haskasamligt. þa vil ek helldr til þessa hætta at lata yðr fyrir sia. ok mvn ek taka við forraðom flocksins. ef þat er yþarr vili allra ok vilip þer allir binnda mer þat svardǫgom. Allir iatto þvi. Ok a þeirri stefno var þat raðit. at þeir skylldi Magnus Erlingsson til konvngs taka. Siðan atto þeir þing i bænom. ok a þvi þingi var Magnus til konvngs tekinn yfir land allt. Þa var hann .v. vetra gamall. Siðan gengo til handa honom allir þeir menn er þar voro ok aðr hofðo verit með Jnga konvngi. ok hafði hverr þeirra slikar nafnbætr sem aðr.

(Ferð Magnús konungs til Danmerkr.)

2. Erlingr skacki byr ferþ sina ok reð ser til skipa ok hafði með ser Magnus konvng ok alla handgengna menn þa er þar voro. Þar var i fǫr Arni konvngsmagr. ok Jngiriþr moðir Jnga konvngs ok seynir hennar .ij. ok Jon kvtiza son Sigvrðar storks. ok hvscarlar Erlings. ok sva þeir sem verit hofðo hvscarlar Gregorii. ok hofðo þeir allz .x. skip. Þeir foro svðr til Danmerkr a fvnd Valldimars konvngs ok þeirra Bvriz Heinrekssonar bræðr Jnga konvngs. Valldimarr konvngr var frændi skylldr Magnus konvngs. Þær voro systr dætr Haralldz konvngs or Gorðom ǫstan. Haralldr var son Valldimars Jarizleifssonar.

Jngibiorg moðir Valldimars konvngs ok Mal(m)friþ moðir Kristinar·moðvr Magnus konvngs. Valldimarr konvngr tok vel við þeim. ok voro þeir Erlingr longvm a malstefnom ok raðagerðom. ok kom þat vpp af tali þeirra at Valldimarr konvngr skylldi veita styrk Magnusi konvngi allan af riki sino. þann er hann þyrfti til þess at eignaz Noreg ok hallda siðan. Enn Valldimarr skylldi þat riki hafa i Noregi sem haft hofðo hinir fyrri frændr hans. Haralldr Gormsson ok Sveinn tivgvskegg. Vikina alla norðr til Rygiarbitz. Var þessi raðagerð bvnndin eiðom ok einkamalom. Siþan bva þeir Erlingr ok Magnus konvngr ferþ sina af Danmork. ok sigldo v́t af Vendilsskaga.

(Orrosta í Túnsbergi.)

3. Hakon konvngr for þegar eftir paska norðr til þrandheims. hann hafði þa skip oll þa er att hafði Jngi konvngr. Hakon konvngr atti þing i bænom. ok var hann þar til konvngs tekinn vm land allt. þa gaf hann Sigvrði af Reyri jarldóm. Siþan for Hakon konvngr svðr aftr. ok allt i Vik astr. ok sva til Tvnsbergs. enn sendi Sigvrð iarl astr i Konvngahello at veria landit með svmo liðino. ef Erlingr kvæmi svnnan. þeir Erlingr komv at Avgðom. ok helldo þegar norðr i Biorgyn. þar drapo þeir Arna brigidarskalla syslumann Hakonar konvngs ok foro aftr astr þegar til motz við Hakon konvng. Enn Sigvrðr iarl hafði ecki orðit varr við svnnanferþina þeirra Erlings ok var hann þa enn astr við Elfi. enn Hakon konvngr var i Tvnsbergi. Erlingr lagði við Rossanes. ok la þar nockveriar nætr. Hakon konvngr bioz við i bænom. Enn Erlingr lagði at bynom. þeir toko byrðing einn ok hloðo með halmi. ok logðo i elld. enn veðrit stoð vpp i bæinn. ok rak[1] byrðinnginn at bynom. hann let bera kaþla .ij. a byrþinginn ok tengia við skvtvr .ij. let roa sva eftir sem byrðinginn [312] rak fyrir. Enn er elldrinn var miog kominn inn at bynom. þa helldo þeir kaðlonom er a skvtvnom voro. sva at eigi matti bærinn brenna. Reyk lagði sva þyct i bæinn. at ecki sa a bryggionom þar sem fylking konvngs stoð. Siðan lagði Erlingr ollu liðino vtan a veðrit elldinom ok skvtv vpp a þa. Enn er bæiarmenn sa at elldrinn nalgaðiz hvs þeirra ok margir vrðo sarir af skotvm. þa gerðo þeir rað sitt ok sendo Hroalld prest langtolo til mótz við Erling at taka ser griþ ok bynom af Erlingi. ok rvfo fylking konvngs. þa er Hroalldr sagði þeim at griþin voro tekin. Enn er bæiarmanna lið var i brottv. þynntiz liðit a bryggionom. eggioðo svmir Hakonar menn at við skylldi taka. enn

[1]) rað *Cd.*

Avnvndr Symonarson sagði sva. er þa hafði mest rað fyrir liðino. Eigi man ek beriaz til rikis Sigvrði iarli. enn hann se hvergi i nand. Siþan flyði Avnvndr ok allt liðit með konvngi. ok foro vpp a land. þar fell mart lið af Hakoni konvngi. Sva var þa qveðit.

Avnondr qvez eigi mvndo
við orusto kosta
fyrr enn svnnan sigldi
Sigvrðr iarl með hvskarla.
miog fara Magnus reckar
mætir vpp of stræti
enn Hakonar havkar
hart skvnndoðo vndan.

þorbiorn skackaskalld segir sva.

Greitt fra ek gvmna drottin
griðar fáks i viðo
travðr era tenn at rioða
Tvnsbergi þer snvna.
hræddoz biartra brodda
byiarmenn við renno
vgðo elld ok sveigðo
alm dynio þer malma.

Hakon konvngr for et efra norðr til þrandheims. Enn (er) Sigvrðr iarl spvrði þetta. for hann með skipom þeim ollum er hann feck hit yttra norðr til motz við Hakon konvng.

(Frá Erlingi ok Hákoni.)

4. Erlingr tok skip þav avll i Tvnsbergi er Hakon konvngr atti. þar feck hann Bækisvðina er Jngi konvngr hafði átt. Erlingr for siðan ok lagði vndir Magnus konvng alla Vikina. ok sva norðr allt sem hann for. hann sat vm vettrinn i Biorgyn. þa let Erlingr drepa Jnngibiornn sipil lendan mann Hakonar konvngs norðr i Biorgyn. Hakon konvngr sat i þrandheimi vm vettrinn. Enn eftir vm varit bavð hann vt leiðangri. ok bioz til motz við Erling. þar voro þa með honom Sigvrðr iarl ok Jon Sveinsson. Einndriþi vngi. Avnvndr Symonarson. Filippus Petrsson. Filippus Gyrðarson. Rognvalldr kvnnta. Sigvrðr kapa. Sigvrðr lufa. Frirekr kæna. Askell a Forlandi. þorbiorn son Gvnnars giallkera. Straþbiarni. — Erlingr var i Biorgyn ok hafði mikit lið ok lagði farbann fyrir kavpskip oll. er fara villdo norðr til þrandheims. þvi at hann vgði at ofskiott mvndi koma Hakoni konvngi niosn. ef skipin færi a milli ok fann þo þat til at Biorgyniarmenn væri makligir at hafa gæzko þa er a var skiponom. þott odyrra væri keypt af byrðingsmonnom enn þeim þotti fallit. helldr enn flutt væri i hendr fiandmonnom þeirra. þeim til styrks. Nv savmnoðoz skipin [313] til bæiarins. þvi at morg komv hvern dag. enn engi foro a bravt. þa let Erlingr settia vpp skip sin þav er lettvz voro. ok let þann róm a vera at hann mvndi þaðan veita viðtoko ovinom sinom með fvlltinngi vina sinna ok frænda. Einnhvern[1]

[1]) Einnhverg *Cd.*

dag let Erlingr blasa til styrimanna stefno. ok gaf orlof ollom kꜹpskipom at fara hvert er villdi. Enn er menn hofðo fengit leyfi af Erlingi til brotlogo. var þa ok byrr norðr með lanði. ok fyrr enn nón kvæmi þess dags. hofðo allir siglt þeir sem bvnir voro. sotti sa þa sina ferþ akafligaz er skip hafði skiotaz. Enn er þetta samflot kom norðr a Mæri. þa var þar fyrir lið Hakonar konvngs. enn hann sialfr var i liðsamnaði. ok stefndi til sin lendom monnom ok leiðangrsfolki. ok hafði þa aðr langa hriþ ecki spvrtz af Biorgyn. Enn nv fengo þeir þa eina niosn at Erlingr hafði sett vpp skip sin i Biorgyn. ok mvndo þeir hans þannig eiga at vitia. ok sogðo at hann hefði mikit lið. þaðan sigldi Hakon konvngr til Véeyiar ok gerði fra ser Sigvrð iarl ok Avnvnd Symonarson inn i Rꜹmsdal at fa ser lið ok skip. hann sendi ok menn a Mæri hvaratveggio.

(Erlingr bioz or Biorgyn.)

5. Enn er Hakon konvngr hafði dvaliz nockvrar nætr i kꜹpbænom. þa lagði hann brot ok svðr nockvrv lengra. ok þotti sem þa mvndi skiotari verþa ferþ þeirra. Erlingr skacki hafði leyft brotferþ byrðingom or Biorgyn svnnodaginn. enn tyrsdaginn er lokit var formessv. var blásit konvngs luðri. ok let (hann) setia fram skip sin. hann atti þa hvsþing við lið sitt ok sagði monnom ætlan sina. nefndi menn til skipstiornar. ok sva a konvngsskipino. bað hvern bvaz vm i sino rvmi þar sem skipat var. sagði at sa skylldi missa lifs eða lima er þa dvelþiz eftir i bænom. er hann legði brot Bækisvþinni. Ormr konvngsbroðir lagði þegar vm kvelldit brot sino skipi.

(Fall Hákonar konungs.)

6. Oþinsdag aðr svngnar voro messvr i bænom lagði Erlingr ollu liðino brot or Biorgyn. þeir hofðo vel .xx. skip. þa var blasanndi byrr svnnan með landi. Erlingr hafði með ser Magnus konvng son sinn. Margir voro þar lendir menn ok hofðo þeir allfritt lið. þa (er) Erlingr sigldi norðr fyrir Fiorðo. sendi hann skvtv inn af leið til bvs Jons Hallkelssonar ok let taka Nicholas son Symonar skalps ok Mario dottvr Haralldz gilla. ok hofþo þeir hann með ser v́t til liðs sins. for hann a konvngs skip. Friadag þegar i ottv sigldo þeir a Steinavág. Hakon konvngr lá þaðan skamt i brot með .xiiij. skip. var hann siálfr ok hans menn vppi a eyionni at leiki. enn lendir menn hans sato a hꜹgi nockvrom. þeir sa at batr einn reyri svnnan at eyionni. voro þar a .ij. menn. þeir fello i kiolinn [314] stvnndom. enn eigi toko þeir

oacafligar fram aronom. Enn er þeir komv at landi festv þeir ecki batinn. ok rvnno baðir. Ok þegar þeir fvnnðoz spyrr Onvndr Symonarson hvat þeir sogðo tiþinda. frettið þit nockvt til Erlings. Sa svaraði er fyrri matti mæla fyrir mæði. Her siglir Erlingr svnnan at yðr með .xx. skip ok ærit stór morg ok mvnvþ þer nv skiott sia segl þeirra. þa svaraði Eindriþi vngi. Ofnær nefi kvað karl var skotinn i ꜹga. Gengo þeir þa þar til sem leikrinn var. ok þvi næst qvað við konvngs luðr. ok var blasit herblastr ollu liði til skipanna. þetta var i þann tima er miog var matbvit. Hliop hverr a þat skip sem honom var næst. ok vrðo skipin oiamnskipot. ok taka þeir til ara. Svmir reisa viðvna ok snva norðr skiponom. ok stefna til Véeyiar. þvi at þeir vænto ser þar liðz mikils af bæiarmonnom. þvi næst sia þeir segl þeirra Erlings. sia þa hvarir aðra. Einndriþi vngi hafði langskipsbvzo micla. ok varþ honom liðfátt. þvi at menn hans hofðo lꜹpit a onnvr skipin. þat var seinazt skipa Hakonar konvngs. Enn er Eindriþi kom gegnt eyionni Seck. þa kom Bækisvþin eftir þeim er Erlingr styrði ok festo saman skipin. Enn Hakon konvngr var þa kominn naliga inn til Véeyiar. er þeir heyrðo luðragang. þvi at aptr snero þꜹ skipin er næst voro. ok villdo veita Eindriþa. ok leggia hvarirtveggio til orusto sem til komv. foro morg seglin ofan þverskipa. enn engi voro tengð. ok logðo borð við borð. þessi orusta varþ ecki lꜹng. aðr enn skipin hrvðoz. A skipi Hakonar konvngs fello svmir. enn svmir gengo fyrir borð. Hakon konvngr steypti yfir sig grari kápo. ok liop a annat skip. Enn er hann hafði þar dvaliz litla hriþ. þottiz hann finna at hann var með ovinom kominn. Ok hann sa engi skip sin allnær. þa geck hann a Bækisvðina fram i stafnsveit ok bað ser griþa. enn stafnbvar toko hann til sin ok gafo honom griþ. J þessi hrið hafði orðit mikit mannfall ok þo meira af Hakonar monnom. Fallinn var þa a Bækisvþinni Nicholas son Symonar skalps. ok var hans drap kennt þeim sialfom Erlings monnom. Eftir þetta varþ hvilld a orusto. ok greiddoz hvar ser skipin. þa var sagt Erlingi at Hakon konvngr var a skipi hans. ok stafnbvar hofðo tekit hann til sin ok heitvðoz at veria hann. Erlingr sendi stafnbvom orð at þeir varðveitti Hakon konvng sva at hann færi eigi i brot. enn letz eigi mvndo móti mæla at hann hefði griþ. ef þat væri rað rikismanna. ok væri þaðan leitað vm sættir. Stafnbvar mællto at hann skylldi mæla allra hofþingia heilaztr. þa let Erlingr blasa akafliga ok bað menn leggia at þeim [315] skipom þeirra er eftir voro. sagði at þeir mvndo eigi komaz i betra færi at hefna Jnga konvngs. Æpto þa allir heróp. ok eggiaði hverr annan. ok greiddo atroðrinn. J þessi svipan var

Hakon konvngr særðr banasari. Ok er hans menn vrðo þess varir. þa reyro þeir at fast ok kꝍstoðo hlifonom ok hioggv .ij. hondom. ok hirto þa ecki vm lif sitt. þessi ofrꝍsn gerþiz þeim bratt at skaða miclum. þvi at Erlings menn sa þa bera hꝍggstaði a þeim. fell micill luti liðz Hakonar konvngs. bar þat mest til at liðzmvnr var micill. enn þeir hlifðo ser litt. enn engi þvrfti griþin at nefna af Hakonar monnom. nema þeir einir er rikir menn toko a valld sitt ok festo fe fyrir. þessir menn fello af liði Hakonar konvngs Sigvrðr kapa. Sigvrðr hivpa. Rognvalldr kvnta. Enn nockvr skip komvz i brot ok reyro inn i fiorðo. Lik Hakonar konvngs var flutt inn i Rꝍmsdal. ok var þar-iarðat. Enn siðarr let Sver(r)ir konvngr broðir hans flytia lik Hakonar konvngs norðr i Niðaros ok leggia i steinvegginn i Kristzkirkio fyrir svnnan i korinn.

(Flótti liðshöfðingja Hákonar konungs.)

7. Sigvrðr iarl ok Eindriþi vngi. Onvndr Symonarson. Frirekr kæna. ok enn fleiri hofþingiar helldo saman flockinom. leifðo skipin i Rꝍmsdal. ok foro siðan til Vplanda. Erlingr skacki ok Magnus konvngr foro liði sino norðr i þrandheim til Niðaróss. ok logðo land allt vndir sig. hvar sem þeir foro. Siðan let Erlingr stefna Eyraþing. var þar Magnus til konvngs tekinn yfir land allt. Dvꝍlþoz þeir þar litla hriþ. þvi at Erlingi þotti þrændir vera ecki trvligir þeim feðgom. Var þa Magnus kallaðr konvngr yfir landi ollu. Hakon konvngr var maðr friþr synom vaxinn vel. hár ok mior. herþibreiðr miog. þvi kollvðo liðzmenn hann Hakon herþibreið. Enn þvi at hann var vngr at alldri. hofðo aðrir hofðingiar raðagerð fyrir honom. hann var katr ok litillatr i mali. ok hafði vngmennis æði. vinsæll var hann af allri alþyðo.

(Upphaf Sigurðar konungs.)

8. Magnus(!) a Skogi het maðr vpplendzkr. frændi Sigvrðar iarls. hann fostraþi son Sigvrðar konvngs Haralldzsonar er Sigvrðr het. Siðan toko Vpplendinngar Sigvrð til konvngs með raði Sigvrðar iarls ok annarra hofþingia þeirra er fylgt hofðo Hakoni konvngi. ok hofðo þeir þa enn mikinn styrk liðz. for flockrinn iafnan i tvenninngo. var konvngr ok Markus minnr a viðborða. enn Sigvrðr iarl ok aðrir hofþingiar voro meirr við haskann. foro þeir með flockinom mest of Vpplond. enn stvndom ofan i Vikina. Erlingr skacki hafði með ser iafnan Magnus konvng son sinn. hann hafði ok skipastól allan ok landvarnir. Var hann i Biorgyn vm hꝍstið nockvra hriþ. ok for þaðan ꝍstr i Vik. ok settiz i Tvnsbergi. efnaði þar til vetrseto. ok samnaði at ser vm

Vikina skottom ok skylldom þeim er [316] konvngr atti. hann hafði fritt lið ok mikit. Enn með þvi at Sigvrðr iarl hafði fiolmenni mikit. enn litið af landi. var þeim bratt féfátt. ok þar er eigi voro hofþingiar nær varþ eftir feno leitað miog aflaga. svmt með frekligom sakagiptom. enn svmt berliga með ranom.

(Dœmdr Sigurðr jarl.)

9. J þann tima stoð Noregs velldi með blóma miclum. var bœndafolk ꜹþigt ok rikt ok ovant ofrelsi eða ofriki flockanna. gerþiz bratt mikit orðlag ok storar frasagnir ef rænt var. Vikveriar voro fvllkomnir vinir Magnus konvngs ok Erlings. Olli þvi mest vinsælld Jnga konvngs. þvi at Vikveriar hofðo iamnan þionað vndir þann skiolld með sinn styrk. Erlingr let hafa varþhꜹlld a bænom. ok vꜹcto .xij. menn hveria nótt. Hann atti iamnan þing við bændr ok var opt talat vm ospectir Sigvrðar manna. ok með fortolum Erlings ok annarra liðzmanna feckz mikill rómr af bændom til þess at þat veri happaverk mikit. at menn leti þann flock alldri þrifazt. Arni konvngsmagr talaði langt ok snialit vm þetta mal. ok hart at lyctom. beiddi þess alla menn er voro a þingino bæði liðzmenn ok bæiarmenn ok kꜹpmenn. at menn skylldo gera at þvi vapnatak at dæma með logom Sigvrð iarl ok allan flock þeirra til fiandans bæði lifs ok dꜹþa. Enn með akafa ok ostilli lyðsins. þa iatto allir þvi. var þetta odæmaverk gert ok fest sva sem lꜹg voro til at dæma a þingom. Hroalldr langtala prestr talaði of þetta mal. hann var malsniallr maðr. ok kom sv tala miog i einn stað. sva sem aðr hafði talat verit. Erlingr veitti vm jolin[1] i Tvnsbergi. enn hann gaf mala þar vm kyndilmesso.

(Frá Erlingi.)

10. Sigvrðr iarl for vm Vikina með lið sitt ok geck vndir hann mart lið fyrir ofrikis sakir. enn margir gvlldo fe. for hann sva viða vppi a landi ok kom fram i ymsom stoðom. Voro þeir svmir er ser leitoðo griþa i flockinom til Erlings a lꜹn. Enn þar komv þꜹ svꜹr a moti. at allir þeir menn er þess leitoðo skylldo hafa lifsgriþ. enn þeir einir landzvist er eigi væri i storsꜹkom við hann. Enn er þat fretto flocksmenn at eigi skylldi þeir na landzvist. þa hellt þat miog saman flockinom. þvi at þeir voro margir er at þvi visso sig sanna. er Erlingi mvndo þickia miog vera sakbitnir. Filippus Gyrðarson geck til satta við Erling ok feck aftr eignir sinar ok for til bva sinna. Litlo

[1]) joliɴ *Cd.*

siðar komv þar menn Sigvrðar iarls ok drapo hann. Morg slavg veitto hvarir .oðrom i elltom eða manndrapom. ok er þat ecki ritað er eigi attvz hofðingiar við.

(Erlingr fær njósn um Sigurð jarl.)

11. Þat var a avndverþri forsto. er niosn kom Erlingi at Sigvrðr iarl mvndi koma a fvnd hans. ok var til hans spvrt her ok hvar. stvndom nærr. enn stvndom firr. Erlingr gerþi [317] þa niosn fra ser. at hann skylldi varr við verþa hvar sem (þeir) kvæmi fram. Hann let ok hvert kvelld blasa ollu liði or bænom. ok lago þeir vm nætr i samnaði. ok var skipt ollo liðino i fylkinngar. Þa kom Erlingi niosn at þeir Sigvrðr iarl voro skamt i brot þaðan vppi a Ré. Erlingr ferr þegar or bænom ok hefir með ser allt bæiarfolk. þat er vigt var ok vapnat. ok sva kavpmenn. nema .xij. menn er eftir voro at gæta bæiarins. Erlingr for or bænom tyrsdag i annarri viko i langaforsto eftir non ok hafði hverr maðr með ser .ij. daga vist. foro þeir vm nottina. ok varþ þeim seint at koma liðino or bænom. Vm einn hest ok einn skiolld voro .ij. menn. þeir hofðo nær .xiij. hvndrvt manna. Enn er niosn kom a mot þeim. var þeim sagt at Sigvrðr iarl var a Ré. a þeim bæ er Hrafnsnes heitir með .v. hvndrvt manna. Þa let Erlingr kalla saman liðit ok sagði þetta. Enn allir eggioðo at skvnda til þeirra ok taka hvs a þeim eða beriaz þegar of nottina. Erlingr mællti. Þat mvn nv licligt þickia. at fvndr varr Sigvrðar iarls mvni bratt at beraz. ero i flocci þeirra margir þeir menn er oss mætti minnisamir vera ok þeirra handaverk. þa er þeir hioggv niðr Jnga konvng ok marga aðra vini vara sem seint mvn at telia. gerþo þeir þav verk með fianda krapti ok fiolkyngi ok niðingsskap. þvi at þat stendr her i logom várom ok i landzretti. at engi maðr hefir sva fyrirgert ser. at eigi heiti þat niðingsvig eða morð. er menn drepazt[1] vm nætr. Hefir þessi flockr ser leitað þeirra heilla at tilvisan fiolkvnnigra manna. at þeir skylldi vm nætr beriaz enn eigi vndir sólu. Nv skvlu vær helldr hafa hinna hofþingia dæmi. er oss ero kvnnari ok betra er eftir at likia. ok beriaz vm daga með fylkinngo. enn stelaz eigi vm nætr a sofanndi menn. hofom ver lið mikit i moti eigi meira her enn þeir hafa. ver skvlom biða lysinngar ok hallda saman fylking ef þeir vilia nockvr alavp ve[illegible]f Vpp- Eftir þat settiz niðr liðit. toko svmir i svndr heyhialma ok ger[illegible] iafnan af ból. svmir sáto a skiolldom sinom ok biðo sva lysinngar. sv[illegible]varnir. veðr ok vætodrifa.

[1]) drepaztr *Cd.*

(Frá fylking Sigurðar jarls.)

12. Sigvrðr iarl varþ eigi fyrr varr við herinn. enn miog var kominn at þeim. Stoðo menn hans vpp ok vapnoðoz. ok visso ogerla hverso mikit (lið) þeir Erlingr hofðo. villdo svmir flyia. enn flestir villdo biða. Sigvrðr iarl var vitr maðr ok sniallr i mali. enn kallaðr ecki mikill til aræðis. var hann ok fvsari at flyia. ok feck hann af þvi amæli af liðzmonnom. Enn er lysti. toko hvarirtveggio at fylkia liðino. Sigvrðr iarl fylkti a brecco einni fyrir ofan brvna milli ok bæiarins. Enn þeir Erlingr fylkto oðro megin arinnar. A bak fylking þeirra voro menn a hestom vel vápnaðir. [318] þeir hofðo konvng með ser. Menn Sigvrðar iarls þottvz þa sia at liðzmvnr mvndi vera micill. ok sogðo þat rað at leita a skoginn. Jarl svaraði. þat segit þer at mer fylgi engi hvgr. enn nv skal þat reyna. ok gæti hverr sin nv. at eigi flyi eða falmi. fyrir ecki fyrr enn ek. Ver hofom vigi gott. latvm þa ganga yfir brvna. enn er merkit kemr yfir brvna. steypomz ver a þa ofan. Sigvrðr iarl hafði brvnaðan kyrtil. ok ravða skickio. ok drepit vpp skavtonvm. fitskva a fótvm. skiolld ok sverþ. er Bastarðr var kallaðr. Jarl mællti. þat veit gvð með mer. at helldr enn þiggia mikit gvll. villda ek na með Bastarþi at koma eino havggvi við Erling skacka.

(Fall Sigurðar jarls.)

13. Lið Erlings villdi ganga fram at brvnni. hann bað þa snva vpp með anni. þvi at a þessi er litil ok engi torfæra. ok sva var gert. Jarls fylking for vpp eftir breckvnni gegnt þeim. Enn er þravt breckvna ok slétt (var) yfir ana mællti Erlingr at hans menn skylldi syngva Pater Noster ok biðia gvð at þeir hefði gagn er betr gegndi. þa svngo þeir Kirial allir hátt. Enn við þann gny flyðo i brott .ccc. manna af Erlings liði. Geck þa Erlingr ok hans lið yfir ána. enn iarls menn æpto heróp. enn þeim braz framhlavpit fyrir breckona at fylking Erlings ok tokz orustan a framanverþri breckvnni. voro fyrst spiotalavg. ok bratt havggorusta. ok for þegar a hæl iarls merki. sva at Erlingr ok hans menn komvz vpp a breckvna. varþ þa skavmm orusta aðr iarls menn flyðo a skoginn. er aðr var at baki þeim. þa baðo menn [...]vrð iarl flyia. Hann svaraði. Fram ver nv meðan ver megom. [...]go þeir þa fram allhravstliga. ok hioggv til beggia handa. J þeirri [...]þ fell Sigvrðr iarl ok Jon Sveinsson ok nær .lx. manna. þeir Erl[...]gr leto fátt manna ok ráko flottann at skóginom. Siðan snero þeir [...]rlingr aptr. Hann kom þar at er þrælar konvngs villdo fletta klæði

af Sigvrði iarli. ok var hann eigi með ollu orendr[1] enn vissi þo ecki. hann hafði folgit sverþ sitt i vmgiorð. ok la þat hia honom. Erlingr tok þat vpp ok lꜹst með þrælana. bað þa brot skriþa. Eftir þat hvarf Erlingr aftr með liði sino. ok settiz i Tvnsbergi. Siꜹ nottom siðarr enn iarl fell toko Erlings menn Eindriþa vnga ok var hann drepinn.

(Frá Markúsi af Skógi ok Sigurði konungi.)

14. Sigvrðr konvngr ok Markus af Skógi fostri hans reðo ofan i Vikina er varaði. ok fengo þeir ser þar skip. Enn er Erlingr spyrr þat. for hann ꜹstr eftir þeim. ok hittvz þeir i Konvngahellu. Flyþo þeir Markus vt i eyna Hising. dreif þar ofan landzfolk. Hisingsbvar. ok gengo i lið með Markus monnom. þeir Erlingr reyro at landi. enn Markus menn skvtv a þa. þa mællti Erlingr við sina menn. Tokvm skip þeirra ok gongom ecki vpp [319] at beriaz við landzher. Hisingsbvar ero illir heimsoknar. harðir menn ok ovitrir. mvnv þeir litla hriþ hafa flock þenna með ser. þvi at Hising er litið land. Ok var sva gert at þeir toko skipin. ok flutv yfir til Konvngahello. Markus ok hans lið foro vpp of Markir ok ætloðo þaðan til alꜹpa. hofðo þa hvarir niosn af oðrom. Erlingr hafði fiolmenni mikit ok nefndi þar til lið or heroðom. veitto þa hvarigir oðrom arasir.

Fearbeizla Eysteins erkibyskvps.

15. Eysteinn son Erlendz himallda var keyrinn til erkibyskvps eftir anlat Jons erkibyskvps. Eysteinn var vigðr a sama ári ok Jngi konvngr fell. Enn er Eysteinn erkibyskvp kom til stols var hann vel þockaðr ollu landzfolki. hann var skꜹrvngr micill ok ættstórr. toko þrændir feginsamliga við honom. þvi at flest stórmenni i þrændalogom var bvnndit i frændsemi eða nockvrom tengðom við erkibyskvp. enn allir fvllkomnir i vinatto. Erkibyskvp hof þat mal við bændr. at hann sagði fyrst vm fiarþvrft staþarins ok þat með hverso mikla vppreist staðrinn þvrfti at hafa. ef hann skylldi þa vera þeim mvn sæmiligar enn aðr sem hann var þa tignari. er þar var erkibyskvpsstoll settr. Hann beiddi þess bændr at þeir skylldi veita honom silfrmetinn eyri i sinn sakeyri. enn aðr hafði hann sakmetinn eyri. sem geck i konvngs sakeyri. Enn þess ꜹralags er helmings mvnr. at sa er meiri er hann villdi hafa. silfrmetinn eyrir. Enn við styrk frænda hans ok vina ok framkvæmð erkibyskvps. þa gecc þetta við. ok var dæmt vm oll þrændalꜹg ok þꜹ fylki onnvr sem hans erkibyskvpsriki stoð yfir.

[1]) *Saa rettet i Cd. for opr.* orhendr.

Capitulum.

16. Þa er þeir Sigvrðr konvngr ok Markus hofðo latið skip sin i Elfinni. ok þeir sa at þeir fengo ecki fang a Erlingi. þa sneroz þeir til Vpplanda ok foro sva hit efra norðr i þrandheim. Var þeim þar vel fagnat. var Sigvrðr til konvngs tekinn a Eyraþingi. Reðoz þar til flocsins margir goðra manna seynir. Fengo þeir ser þar skip. ok bioggvz skyndiliga. foro er svmraði svðr a Mæri. ok toko allar konvngstekior hvar sem þeir foro. þeir voro i Biorgyn lendir menn. Nicholas Sigvrðarson. Nǫckvi Palsson. ok enn fleiri sveitarhofþingiar. þorolfr dryllr. þorbiorn giallkeri ok margir aðrir. þeir Markus sigldo norðan ok spvrðo at Erlings menn hofðo fiolmennt i Biorgyn. sigldo þar ýtleið svðr vm. þat hofðo menn a mali at þat svmar hofðo Markus menn byr hvert sem þeir villdo sigla.

Drap Sigurðar ok Markus.

17. þegar Erlingr skacki spvrði at þeir Markus voro norðan farnir. hellt hann norðr i Vikina. ok dro at ser lið. varþ hann bratt fiolmennr. ok hafði skip morg ok stór. Enn er hann sotti ýt i Vi[320]kina. feck hann andviðri ok lá her ok hvar i hofnom allt þat svmar. Enn er þeir Markus komv ǫstr a Lista. spvrðo þeir at Erlingr hafði her ovigian i Vikinni. ok vendo þeir þa aftr norðr. ok ætloðo til Biorgyniar. Enn er þeir koma fyrir bæinn. roa þeir Nicholas innan a moti þeim. ok hofðo lið myclu meiri ok skip stærri. Sa þeir Markus ongan annan sinn kost enn roa svðr vndan. Stefna svmir til hafs. enn svmir svðr i svnd. svmir i fiorðo inn. enn Markus ok svmt lið með honom liopv vpp i ey þa er Skarfa heitir. þeir Nicholas toko skip þeirra enn gafo griþ Joni Hallkelsseyni ok nockvrom monnom oðrom. enn drapo flesta þa er þeir naðo. Nokkvrom dǫgom siðarr fann Eindriþi heiðafylia þa Sigvrð ok Markus. voro þeir fluttir til Biorgyniar. Var Sigvrðr hoggvinn vt fra Grafdali. enn Markus hengðr a Hvarfsnesi við annan mann. þetta var Michialsmesso. Flockr sa er þeim hafði fylgt dreifðiz þa miog.

Erlingr brendi Hising.

18. Eirikr(!) kæna ok Biarni hinn illi. Avnvndr Symonarson. Avrnolfr skorpa. þeir hofðo roit a haf ýt með nockvrom skipom. ok helldo (hit ytra) með hafi ǫstr fyrir land. Enn hvar sem þeir komv við land rænto þeir ok drapo vini Erlings. Enn er Erlingr spvrði drap þeirra Markus. gaf hann bondom heimleyfi. enn hann hellt þa liði sino ǫstr yfir Folldina. þvi at hann spvrði þar til Markus manna. Erlingr

hellt til Konvngahello ok dvalþiz þar of hꜹstið. A fyrsto viko vetrar for Erlingr v́t i eyna Hising með miclu liði ok krafði þar þings. Hisingsbvar komv til þingsins. Erlingr bar sakir a þa. at þeir hefði lꜹpit i flock með Markus monnom ok fylkt liði moti honom. Ottarr(!) het bondi sa er rikaztr var i eynni. ok talaði moti honom. Var þingit langt. enn at lyctom festo bændr i dom Erlings. enn hann gerði þeim stefnolag a viko fresti i bænom. ok nefndi til .xv. bændr at koma þa þar. Enn er þeir komv. dæmði Erlingr a hond þeim at giallda .ccc. nꜹta. Foro bændr heim. ok vndo illa við sinn lût. Litlo siðarr lagði is a ána. ok frꜹs inni skip Erlings. þa helldo bændr gialldino ok lago i liðsamnaði. Erlingr [la i liðsamnaði.[1] enn Hisingsbvar hofðo sambvrðarꜹl ok helldo sveit vm iolin.[2] Vm nottina eftir fimta dag iola for Erlingr v́t i eyna. ok tok hvs a Avzvri. ok brenndi hann inni. ok allz drap hann .x. tigi manna. ok brenndi .iij. bæi. for siðan aftr i Konvngahello. Siðan komv bændr með gialldit sem akveðit var.

(Dráp Frireks kœnu ok Bjarna illa.)

19. Erlingr biozt þegar vm varit er hann matti flota fyrir isvm skipom sinom. ok for or Konvngahello. Hann [321] spvrði at þeir herioðo norðr i Vikinni Markus menn. hellt hann þa til niosnom vm farar þeirra. ok for at leita þeirra. ok hitti þa er þeir lago i nockvrri hofn. þeir Avrnolfr skvrfa ok Onvndr Symonarson komvz vndan. enn Frirekr kæna ok Biarni hinn illi vrðo handteknir. ok drepit mart af sveitvngom þeirra. Erlingr let binda Frirek við ackeri ok kasta fyrir borð. ok var Erlingr af þesso verki miog oþockaðr i þrændalogom. þvi at Frirekr atti þar hina bezto ætt. Biarna hinn illa let Erlingr hengia. ok mællti hann hin mesto orðskræpi aðr sem hann var vanr. Sva segir þorbiorn skackaskalld.

Vrð dro ꜹstan fiarðar
Erlingr at vikingom
mein feck margr af kæno
maðr er hann for þaðra.
færðr er fleinn meðal herþa
Frireks ofarr nockvi
skelldi oþarfr olldom
illgiarn við tre Biarni.

Avnvndr ok Avrnolfr ok þær sveitir er vndan komvz flyðo til Danmerkr. enn voro stvndom a Gꜹtlandi eða i Vikinni.

Tal Erlings ok erchibyskvps.

20. Erlingr skacki hellt siðan til Tvnsbergs. ok dvalþiz þar lengi vm varit. Enn er svmraði. for hann norðr til Biorgyniar. var þar þa

[1])] *synes halvt udraderet i Cd.* [2]) ioliɴ *Cd.*

allmikit fiolmenni. þar var þa Stefanus legati af Romaborg ok Eysteinn erkibyskvp ok aðrir byskvpar innlendzkir. þar var ok Brandr byskvp er þa var vigðr til Jslandz. þar var ok Jon Loptzson dottvrson Magnus konvngs berfætz. þa hafði Magnus konvngr ok aðrir frændr Jons tekit við frændsemi hans. Eysteinn erkibyskvp ok Erlingr skacki voro iafnan a tali ok einmælom. Eitt sinn var þat er Erlingr spvrði. Er þat með sannynndom herra er menn segia. at þer hafit ꜹkit ꜹralag vm sakeyri yðarn við bændr norðr i landit. Erkibyskvp sagði at þat var satt. ok hafa bændr þat gert at sialfræði sino enn með ongri naꜹþvng. ok ꜹkit i þvi gvðz rett ok ꜹðæfi staðar várs. Erlingr svaraði. Hvart ero þat herra lꜹg hins helga Olafs konvngs. eða hafit þer tekit nockvrv freckara þetta mal. enn sva sem ritið er i logbokinni. Erkibyskvp svaraði. Sva mvn hinn helgi Olafr konvngr login hafa sett sem hann feck þa iaorð ok samþycki alþyðo til. Enn ecki finnz þat i logom hans. at bannat se at ꜹka gvðz rett. Erlingr svaraði. Vilit þer ꜹka yðarn rétt. þa mvnv þer vilia styrkia oss til þess at ꜹka iamnmikit konvngsrettinn. Erkibyskvp svaraði. Avkit hefir þv nv aðr með gnogo nafn ok riki sonar þins. Enn ef ek hefi aflaga tekit giolldin af þrændom. þa ætla ek stærrom hin bera lagabrotin. er sa er konvngr yfir landi þesso er eigi er konvngs son. ero þar hvartki til lꜹg ne dæmi her i landi. Erlingr svaraði. þa er Magnus var til konvngs tekinn yfir Noregs riki. var þat gert með yðarri vitand ok raði ok sva annarra byskvpa her i landi. Erkibyskvp svaraði. þvi hetz þv þa Erlingr ef ver samþyctomz með þer at Magnus væri til konvngs tekinn. at þv skylldir styrkia gvðz rett i ollum lutvm eftir þinom mætti. Jati ek þvi segir Erlingr [322] at ek hefi heitið at hallda gvðz lꜹg ok landz rett með ollum minom styrk ok konvngsins. Nv kann ek her betri rað til. enn hvarr ockarr kenni oðrom brigðmæli. holldom helldr oll einkamal var. styrki þer Magnus konvng til rikis. sva sem þer hafit heitið. enn ek skal styrkia yðart riki til allra farsælligra luta. For þa ꜹll ræðan mivkliga með þeim. þa mællti Erlingr. Ef Magnus er sva til konvngs tekinn sem forn siðr er til her i landi. þa mego þer af yðro valldi gefa honom korono. sem gvðz lꜹg ero til. at smyria konvng til velldis. Enn þott ek sea eigi konvngr eða af konvnga ætt kominn. þa hafa þeir verit nv flestir konvngar i varo minni. er eigi visso iafnvel til laga eða landzrettar sem ek. Enn moðir Magnus konvngs er konvngs dottir ok drottningar skilfenngin. Magnus er ok drottningar svn ok eiginkonv svn. Enn ef þer vilit gefa honom konvngs vigslu. þa ma engi siðan taka hann af konvngdominom með retto. Eigi var Vilhialmr bastarðr

konvngs son. ok var hann vigðr ok koronaðr til konvngs yfir Englandi. ok hefir siðan halldiz konvngdomr i hans ætt a Englandi. ok allir verit koronaðir. Eigi var Sveinn Vlfsson i Danmork konvngs son. ok var hann þo þar koronaðr konvngr. ok siðan seynir hans. ok hverr eftir annan þeirra frænda. Nv er her i landi erkistoll. er þat mikill vegr ok tign landz várs. Avkom ver nv enn með goðom lutom. hofom koronaðan konvng eigi siðr enn enskir menn eða Danir. Siðan toloðo þeir iafnan of þetta ok for allt sattgiarnliga. Erkibyskvp bar þetta mal fyrir legatann. ok feck hann ꝍðvelldliga snvit honom til samþyckis við sig. Atti erkibyskvp þa stefnvr við lioðbyskvpa ok aðra lærða menn ok bar þetta mal fyrir þa. enn allir svꝍroðo einn veg. sogðo þat sitt rað sem erkibyskvp villdi vera láta. ok fyrsto allir at vigsla færi fram. ok þegar þeir visso at þat var erkibyskvps vili. var þat allra dómr.

Magnus til konvngs tekinn.

21. Erlingr skacki let bva i konvngsgarði til veizlo mikillar. ok var hollin micla tiolldot pellum ok bvin með hinom mesta kostnaði. var þar veitt hirðinni ok ollum handgengnom monnom. þar var fiolþi boðzmanna ok margir hofðinngiar. Magnus tok þa konvngsvigslo af Eysteini erkibyskvpi. þar voro at vigslunni aðrir .v. byskvpar ok legatinn. ok margir aðrir kennimenn. Erlingr skacki ok með honom .xij. lendir menn sorv lagaeið með konvngi. Enn þann dag er vigslan var hafði konvngr erkibyskvp i boði sino. ok legatann. ok alla byskvpa. Var sv veizla hin vegligsta. gafo þeir feðgar margar storgiafar. þa var Magnus konvngr .viij. vettra. hafði hann þa .iij. vetr konvngr verit.

Fra sendimonnom Danakonvngs.

22. Valldimarr Danakonvngr hafði þa spvrt þꝍ tiþindi af Noregi. at þar var þa Magnus einn konvngr i Noregi. var þa eytt flockvm þar i landi. þa sendi Valldimarr konvngr menn með brefom til Magnus konvngs ok Erlings. minnti þa a einkamal þꝍ er Erlingr hafði bvndit við Valldimar konvng. [323] sva sem fyrr var ritað. at hann skylldi eignazt ꝍstan Vikina til Rygiarbitz. ef Magnus yrði einvalldzkonvngr yfir Noregi. Enn er sendimenn komv fram. ok syndo Erlingi bref Danakonvngs. þa bar Erlingr þetta fyrir aðra menn þa er hann atti rað við. Enn þeir sogðo allir eitt at alldri skylldi Dꝍnom miðla af Noregi. ok sogðo sva at sv olld hefði verst verit þar i landi er þar

hofðo Danir valld yfir. Sendimenn Danakonvngs toloðo sitt mal fyrir Erlingi ok beiddo hann orskvrða. Enn Erlingr bað þa fara með ser i Vik avstr vm havstið. sagði at hann mvndi þa veita orskvrð of þetta mal.

Erlingr skacki talaði i Borg.

23. Erlingr for vm havstið avstr i Vik. ok dvalþiz i Tvnsbergi. gerði menn yfir til Borgar. ok let stefna þar .iiij. fylkna þing i Borg. Siðan for Erlingr þannig með liði sino. Enn er þingit var sett. talaði Erlingr ok sagði fra þvi hver raðagerþ hafði verit staðfest með þeim Danakonvngi. þa er þeir Erlingr hofðo hafit flock þenna i fyrsta sinni. Vil ek ok sagði hann hallda oll einkamal við þa ef þat er vili ok samþycki yðart bænda at þiona Danakonvngi helldr enn þessom konvngi er her er vigðr ok koronaðr til landz. Bændr sogðo sva. Fyrir ongan mvn viliom ver geraz menn Danakonvngs. meðan einn varr er a lifi Vikverianna. Geystiz þa mvgr allr at með opi. ok baðo Erling hallda eiða sina. þa er hann hafði svarit landzfolki at veria land sonar sins. enn ver skvlom allir fylgia þer. Siðan foro sendimenn konvngs til Danmerkr. ok sogðo sitt eyrinndi slikt sem var. Veitto Danir Erlingi mikit amæli. ok ollum Norðmonnom. sogðo at þeir væri alldri reyndir nema at illo. Foro þav orð vm at Danakonvngr mvndi hafa her vti vm varit þegar ok heria i Noreg. Erlingr for vm havstið norðr til Biorgyniar ok sat þar vm vetrinn.

Fra brefvm þrǫnda.

24. Vetr þann foro menn nockvrir danskir hit efra of land. ok sogðo þat sem margtitt er. at þeir skylldo til vokv til hins helga Olafs konvngs. Enn er þeir komv i þrandheim. hitto þeir þar marga rikismenn. ok savgðo þa eyrindi sin. at Danakonvngr hefði sent þa at leita ser vinatto til þeirra ok viðtoko ef hann kemr i land. enn hann heitr at gefa þeim bæði riki ok fe. þessarri orðsending fylgði bref ok innsigli Danakonvngs. ok þat með at þrændir skylldi senda móti bref sin ok innsigli. þeir gerðo sva. ok vrpoz vel flestir við orðsending Danakonvngs. Sendimenn foro avstr aftr er a leið langafosto. Erlingr sat i Biorgyn. Enn er varaði sogðo vinir Erlings honom pata þann er þeir hofðo spvrt af byrðingsmonnom. er komnir voro norðan or þrandheimi. at þrændir væri berir i fiandskap til hans. ok þeir lysti þvi a þingom. ef Erlingr kvæmi i þrandheim. at hann skylldi alldri komaz með fiorvi vt vm Agðanes. Erlingr sagði at slikt væri vpplostning ok

hegomi. Hann lysti þvi. at hann mvndi fara svðr a Vnnarheim til gagndagaþings ok let [324] bva sneckio tvitvgsesso ok skvto .xv. sesso ok vistabyrþing. Enn er skipin voro bvin[1] logðoz a svnnanveðr hvavss. Tyrsdag i gagndogom let Erlingr blasa til skipa liði sino. enn menn voro tregir or bænom. ok þotti illt at róa andróðr. Erlingr lagði norðr i Byskvpshofn. þa mællti hann. Jlla kvrri þer at roa androðr. takit nv þa ok reisit viþvrnar. dragit siðan seglin[2] ok latið ganga norðr skipin. þeir gerðo sva. sigldo norðr vm daginn ok vm nottina. Oþinsdag at kvelldi sigldo þeir inn vm Agðanes. varþ þa fyrir þeim samflot mikit af byrðingom. var þat vavkvlið. gafo þvi bæiarmenn ongan gavm at langskipom fyrir þa. Erlingr kom þann tima til bæiarins. er svnginn var ottvsavngr at Kristzkirkio. þeir Erlingr liopo i byinn. ok var þeim sagt at Alfr roði lendr maðr son Ottars birtings sat þa enn ok drack með sveit sina. Erlingr veitti þeim atgongo. var Alfr drepinn ok oll sveit hans. Fatt fell annarra manna. þvi at flestir hofðo gengit til kirkio. þetta var vm nottina fyrir vppstigningardag. þegar vm morginin let Erlingr blasa ollo liði ὑt a Eyrar til þings. Ok a þingino bar Erlingr sakir a þrændi. ok kenndi þeim landrað við konvnginn. ok nefndi til Pal Andresson. ok Barð standala. ok Razabarð. hann hafði þa bæiarstarf. ok enn marga aðra. þeir svavroðo ok færðo sig vndan savkom. þa stoð vpp kapalin Erlings ok hellt vpp brefom morgom ok innsiglom. ok spvrði ef þeir kenndi innsigli sin. þav er þeir hofðo vm varit sent Danakonvngi. voro þa lesin brefin. þar voro ok þeir hinir davnsko menn með Erlingi er með brefin hofðo farit vm vettrinn. hafði Erlingr þa fangit til þess. savgðo þeir þa fyrir alþyðo hvers þeirra orð. þav er mællt hafði. Sva mælltir þv Razabarðr sogðo þeir ok barðir a brioslið. Or þesso briosti komv at vpphafi oll þessi rað. Barðr svaraði. Ærr var ek þa herra minn ef (ek) mællta slikt. Varþ þa at festa i dóm Erlings oll þessi mal. Tok hann þegar ogrynni fiar af morgom monnom. enn lagði alla ogillda þa er drepnir voro. For Erlingr siðan svðr til Biorgyniar.

Favr Valldemars konvngs i Noreg.

25. Valldimarr konvngr hafði þat vár ὑti her mikinn i Danmorko. ok hellt liði þvi norðr i Vikina. Enn þegar hann kom i riki Noregs konvngs hofðo bændr fyrir samnað ok mvg mannz. konvngr for friþsamliga ok spakliga. Enn hvar sem þeir komv við meginlandit. þa skvto menn a þa. ok þotti þat Davnom fvllr illvili landzmanna. Enn er þeir

[1]) bviɴ *Cd.* [2]) *Saa rettet i Cd. for opr.* seglit.

komv til Tvnsbergs. stefndi Valldimarr konvngr þing a Hꜹgom. enn ecki sotti til or heroðom. þa talaði konvngr ok mællti sva. Avðsætt er vm landzfolk þetta. at allir standa moti oss. eigom ver nv tva kosti fyrir hondom. þann annan at fara herskilldi yfir landit ok eira ongo hvartki fe né monnom. hinn er annarr kostr at fara svðr aftr við sva bvit. ok er þat nærr mino skapi. ok fara helldr i Avstrveg [325] til heiðinna landa ok drepa eigi her kristið folk. þott þeir hefði ærna macligleika til. Enn aðrir voro fvsir til at beriaz. enn þo reð konvngr at þeir foro svðr aftr til Danmerkr. ok var allviða rænt þægar konvngr var eigi nær.

Danir gerþo herhlꜹp i Vikina.

26. Erlingr skacki spvrði at kominn var Danaherr i Vikina. bꜹð hann þa út almenninngi vm land allt at liði ok skipom. ok varþ þat hit mesta herhlꜹp. ok hellt hann her þeim ꜹstr með landi. Enn er hann kom til Liðandisnes spvrði hann at Danaherr var farinn til Danmerkr. ok þeir hofðo viða rænt i Vikinni. þa gaf Erlingr heimleyfi ollu leiðangrsliði. enn hann sialfr ok nockvrir lendir menn með honom sigldo með miog morg skip svðr eftir Dꜹnom til Jotlandz. Enn er þeir komv þar sem heitir Dyrsá. þa lago þar fyrir Danir með morg skip komnir or leiðangri. Erlingr lagði at þeim ok barðiz við þa. Danir flyðo bratt ok leto mart manna. enn þeir Erlingr rænto skipin ok sva kꜹpstaðinn. ok fengo þar allmikit fe. foro siðan aftr til Noregs. Var þa vm hriþ ofriþr milli Danmerkr ok Noregs.

Erlingr skakki com i Danmork.

27. Kristin konvngsdottir for vm hꜹstið til Danmerkr a fvnd Valldimars konvngs frænda sins. þꜹ voro systraborn. fagnaði konvngr henni forkvnnar vel. ok feck henni veizlur þar með ser sva at hon matti vel þar við hallda menn sina. Hon var iafnan a tali við konvnginn ok var hann allbliðr til hennar. Enn eftir vm varit sendi Kristin menn til Erlings ok bað hann fara a fvnd Danakonvngs ok sættaz við hann. Vm svmarit eftir var Erlingr i Vikinni. hann bio þa eitt langskip ok skipaði með hino friþazta liði sino. siðan sigldi hann yfir til Jotlandz. Hann spvrþi at Valldimarr konvngr var i Randarosi. sigldi Erlingr þannig ok kom til bæiarins þann tima er flest folk sat vndir matborðom. Enn er þeir hofðo tialldat ok (fest skip sitt) geck Erlingr vpp ok þeir .xij. saman. ok allir bryniaðir enn hottv yfir hialmom. enn

sverþ vndir motlum. þeir gengo til konvngs herbergis. þa foro þar senndinngar inn ok voro opin dyrrin. gengo þeir Erlingr þegar inn fyrir hasætið. þa mællti Erlingr. Griþ viliom ver hafa konvngr bæði her ok til heimferðar. Konvngr leit við honom ok mællti. Ertv þar Erlingr. Hann svaraði. Erlingr er her. ok seg oss skiott hvart ver skvlom griþ hafa. þar voro inni .lxxx. manna ok allir vapnlavsir. Konvngr mællti. Griþ skvlut þer hafa Erlingr. a ongom manni niðomz ek ef a minn fvnd kemr. þa kysti Erlingr a hond honom ok geck vt siðan ok til skips sins. Dvalþiz hann vm hriþ með konvngi. toloðo þeir vm sættargerþ milli sin ok landanna. ok kom þat asamt með þeim. at Erlingr settiz þar i gisling með Danakonvngi. enn Asbiorn snara broðir Afsalons ercibyskvps for til Noregs i gisling i moti.

Sætt Valldimars konvngs ok Erlings skacka ok Erlingr skacki gerþiz jarl Valldemars kongs.

28. [326] þat var eitt sinn er þeir Valldimarr konvngr ok Erlingr toloðo. þa mællti Erlingr. þat þicki mer likazt til sætta. at[1] þer hafit allt þat af Noregi sem yðr var heitið i einkamalom varom. Enn ef sva er hvern hofðinngia vilit þer þar fyrir setia. hvart nokkvra danskan mann. Nei segir konvngr. Ongir Danahofðingiar vilia fara til Noregs ok fazt þar við hart folk ok vblyðit. enn hafa her aðr mart gott. Erlingr mællti. Fyrir þvi for ek hingat at ek villda eigi missa vinatto yðarrar. hingat til Danmerkr hafa fyrr farit menn af Noregi Hakon Jvarsson ok Finnr Arnason. ok gerði Sveinn konvngr frændi yðarr hvarntveggia þeirra iarl sinn. Eigi em ek nv minni valldzmaðr i Noregi enn þeir voro. ok gaf konvngr þeim yfirsokn a Halllandi. Nv þicki mer herra þer vel mega vnna mer þess rikis. ef ek geromz yðarr maðr. at ek hallda af yðr þesso riki. Sva ok má Magnus konvngr son minn eigi synia mer þess. Enn sva kom at lyctom. at Erlingr gerþiz handgenginn Valldimar konvngi. enn konvngr leiddi hann til sætis ok gaf Erlingi iarldóm ok Vikina til lens ok yfirsoknar. þa for Erlingr iarl heim til Noregs ok var siðan iarl meðan hann lifði. ok helltz i sætt við Danakonvng iafnan siðan. Erlingr iarl atti með friþlom sinom .iiij. sonv. einn het Hreiðarr annarr Ogmvndr. þeir voro ser vm moðvr. þriþi Finnr. fiorði Sigvrþr. þeirra moðir var Asa hin liosa. Kristin konvngsdottir ok Erlingr iarl atto dottvr er Ragnhilldr het. hon var gipt Joni þorbergsseyni af Randabergi. Kristin for af landi brot með

[1]) ok Cd.

þeim manni er Grimr rvsli het. þꜹ foro vt i Miklagarþ ok voro þar of hriþ. ok atto þꜹ born nockvr.

Olafr eflði flok.

29. Olafr son Gvðbrandz Skafhꜹggssonar ok son Mario dottvr Eysteins konvngs Magnussonar var at fostri með Sigvrþi agnhott a Vpplondom. Enn er Erlingr iarl var i Danmork hofo þeir fostrar flock Olafr ok Sigvrðr ok reðoz margir Vpplendingar til með þeim. Var þar Olafr til konvngs tekinn. þeir foro með flockinn of Vpplond. enn stvndom i Vikina. stvndom a Markir ꜹstr. Ecki voro þeir a skipom. Enn er þeir Erlingr iarl spvrðo til flocks þeirra. þa for hann með liði sino i Vikina. ok var a skipom of svmarit ok vm hꜹstit i Oslu. ok veitti þar vm jol. Hann let hallda niosnom vpp a landit til flocksins. ok for sialfr vpp a landit at leita þeirra. ok með honom Ormr konvngsbroðir. Enn er þeir komv til vatz nockvrs toko þeir skip oll þꜹ er voro við vatnit.

Prestr sveik Erling iarl.

30. Prestr sa er sꜹng þar sem heitir a Ryðjokli bꜹð þeim iarli til veizlo. þat er við vatnit. ok koma þar at kyndilmesso. Jarl het ferþinni. þotti gott at hafa þar tiðir. Reyro þeir þannig vm vatnit of kvelldit fyrir kyndilmessodag. Enn prestr sa hafði annat rað með hondom. hann sendi menn at bera niosn þeim Olafi vm farar Erlings iarls. Prestr gaf þeim Erlingi styrkan dryck vm kvelldit [327] ok let allmiog drecka. Enn er iarl fór at sofa voro reckior þeirra bvnar i dryckiostofvnni. Ok er þeir hofðo litla hriþ sofit vaknaði iarl ok spvrþi ef þa mvndi vera ottvsꜹngsmál. Prestrinn sagði at litið var af nott ok bað þa sofa i naðom. Jarl svaraði. Mart dreymir mig i nótt. ok illa sef ek. Hann sofnaði siðan. Annat sinn vaknaði hann ok bað prest vpp standa ok syngva tiðir. Prestr bað iarl sofa. sagði at þa var mið nótt. Lagðiz iarl niðr ok svaf litla hriþ. hliop vpp ok bað menn sina klæðaz. þeir gerþo sva toko vapn sin ok gengo til kirkio ok logðo vti vapnin meðan prestr sꜹng ottvsꜹnginn.

(Bardagi á Ryðjökli.)

31. Olafi kom niosn vm kvelldit. ok gengo þeir vm nottina .vi. rastir. þeir komv a Ryðiokvl vm ottosꜹng. Niðamyrkr var sem mest. þeir Olafr gengo at stofvnni ok æpto heróp. drapo þar inni nockvra iarls menn þa er eigi hofðo gengit til ottvsꜹngs. Enn er þeir heyrðo

opit Erlingr iarl ok hans menn. toko þeir vapn sin ok stefndo ofan til skipanna. þeir Olafr mætto þeim við garð nockvrn. varþ þar bardagi. okv̇ þeir Erlingr iarl ofan með garðinom. ok hlifði garðrinn þeim. þeir iarl hofðo lið myclo minna. fell mart af þeim enn fiolþi varþ sárt. þat hialp þeim mest er Olafs menn kenndo þa eigi fyrir myrkri. enn jarls menn leitoðo einart til skipanna. þar fell Ari þorgeirsson faðir Gvðmvndar byskvps ok mart annarra hirðmanna iarls. Erlingr iarl varþ sárr a siþvnni. ok segia svmir menn at hann drægi sialfr sverþit a sig þa er hann bra. Ormr var ok miog sarr. Nauþvliga komvz þeir a skipin. ok leto þegar fra landi. þat var kallat at þeir Olafr bæri hina mesto ohamingio til fvnndarins. sva sem þeir iarl voro framselldir. ef þeir Olafr hefði raðom fram farit. Siðan kolloðo menn hann Olaf ogæfo. enn svmir kolloðo þa Hettosveina. Foro þeir með flock þann enn of Vpplond. Enn Erlingr for vt i Vikina til skipa sinna. ok var eftir of svmarit i Vikinni. Eftir vm varit for Olafr v̇t i Vikina ok tok þar konvngs skylldir. dvaulþoz þar langa hriþ of svmarit. Erlingr iarl spvrði þat ok hellt liði sino svðr til motz við þa. ok varþ fvndr þeirra austan fiarðar þar sem heitir a Staungom. ok varþ orusta micil ok hafði iarl sigr. þar fell Sigvrðr agnhottr. ok mart annat af Olafs monnom. enn Olafr kom a flotta. for hann siþan svðr til Danmerkr. ok var hinn næsta vetr a Jotlandi i Alaborg. Enn vm varit feck Olafr sótt þa er hann leiddi til bana. er hann þar iarðaðr ok kalla Danir hann helgan.

(Dráp Haralds.)

32. Nicholas kvfvngr son Pals Skoptasonar var lendr maðr Magnus konvngs. hann tok hondom Haralld er sagðr var son Sigvrðar konvngs Haralldzsonar ok Kristinar (konvngs)dottvr broðir Magnus konvngs sammæðri. Nicholas flvtti Haralld til Biorgyniar ok feck hann Erlingi iarli. þat var háttr Erlings ef ovinir hans komv fyrir hann. at hann mællti ecki eða fatt við þa ok stilliliga þat er var. ef hann var raðinn til at drepa þa. [328] enn hina hracti hann sem mest i orðom er hann villdi at lifit hefði. Erlingr mællti fátt við Haralld. ok var monnom grvnr a. hvat iarl mvndi fyrir ætla. þa baðo menn Magnus konvng at hann skylldi friþa fyrir Haralldi við Erling iarl. Konvngr gerði sva. Jarl svaraði. Slikt raða þer vinir þinir. enn þv mvnt litla hriþ raða rikino j frelsi. ef þv skallt heilhvga raðom einom fram fara. Siðan let iarl Haralld flytia yfir i Norðnes ok var hann þar hoggvinn.

(Upphaf Eysteins konungs Eysteinssonar.)

33. Eysteinn het maðr. ok sagðiz son Eysteins konvngs Haralldzsonar. hann var vngr. eigi með ollu fvllroskinn. þat er sagt at hann kom fram eitt svmar i Sviariki. ok for a fvnd Birgis brosv. hann atti þa Brigidam dottvr Haralldz gilla foðvrsystvr Eysteins. Bar Eysteinn fyrir þꝍ eyrindi sin ok bað þꝍ ser fvlltings. þꝍ Birgir iarl toko bæði vel a þvi. ok heto honom sino trꝍsti. dvalþiz hann þar vm hriþ. Birgir iarl fеck Eysteini lið nockvt ok goða penninga ok leysti hann vel af hendi. Eysteinn for i Noreg ok kom ofan i Vikina. dreif þa þegar lið til hans. ok efldiz flockr sa. toko þeir Eystein til konvngs. ok voro þeir með flock þann i Vikinni vm vettrinn. Enn með þvi at þeim varþ fefátt rænto þeir viða. Enn lendir menn ok bændr gerðo lið at þeim. Ok er þeir voro ofliði bornir. flyðo þeir a skoga. ok lago longom a eyðimorkom. gengo þa klæði af ser. sva at þeir spennto næfrom of fótleggi ser. þa kolloðo bændr þa Birkibeina. þeir liopo oppt i bygðina ok komv fram her ok hvar. ok reðo þegar til alꝍpa er eigi var fiolmennt fyrir. þeir atto nockvrar orustor. sva at fylgt var fyrir. ok hofðo þeir sigr i ollum. A Krocaskogi lagði þeim nær ofꝍrom. kom at þeim bændasamnaðr mikill. Birkibeinar felldo brota fyrir þa. ok liopo siðan a mꝍrkina. þeir voro .ij. vetr i Vikinni sva at þeir komv ecki norðr i land. þa hafði Magnus verit konvngr .xiij. vetr er Birkibeinar hofvz. Hit þriþia svmar reðo Birkibeinar ser til skipa. foro þa fyrir land fram ok ofluðo ser fiar ok liðz. þeir voro fyrst i Vikinni. enn er a leið svmarit stefndo þeir norðr i land ok foro sva skyndiliga at engi for niosn fyrir þeim. fyrr enn þeir komv til þrandheims. Birkibeinar hofðo mest i flocki sinom Markamenn. Elfargrima. ok miog mart hofðo þeir af þelamork. ok vel voro þeir þa vapnaðir. Eysteinn konvngr þeirra (var) friþr i asiono. fagrleitr ok litilleitr. ecki micill vexti. Hann var kallaðr af morgom monnom Eysteinn meyla. Magnus konvngr ok Erlingr iarl sato i Biorgyn. þa er Birkibeinar sigldo norðr vm. ok vrðo ecki við þa varir. Erlingr iarl var rikr. ok spakr at viti. hermaðr hinn mesti ef ofriþr var. landraðamaðr goðr ok stiornsamr. kalldraðr ok grimmr. enn hitt var þo mest at hann let ovini sina ecki fá vist innanlandz. þott griþa beiddiz. ok vrðo þvi margir til at lꝍpa i flockana moti honom. hann var hár maðr ok harðvaxinn. nockvt barraxlaðr. langleitr. skarpleitr. lioslitaðr ok gerþiz hárr miog. bar hallt hofot nockvt hvgatlatr ok veglatr. hafði klæðabvnat a forneskio. langa vppluti [329] ok langar ermar a kyrtlom. valskickior. vpphafa skva. Slikan bvnat let hann konvng hafa meðan hann var vngr. Enn er hann

reð ser sialfr. bio hann sig miog i skart. Magnus konvngr var léttlatr ok leikinn. gleðimaðr mikill ok kvennamaðr.

(Frá Nìkolási.)

34. Nicholas son Sigvrðar Hranasonar hann var son Skialldvarar dottvr Bryniolfs vlfallda systvr[1] Halldors Bryniolfssonar enn sammæðra við Magnvs konvng berfætt. Nicholas var hinn mesti hofðinngi. hann atti bv a Halogalandi a Avngli. þar sem heitir a Steig. Nicholas atti garþ i Niðarosi ofan fra Jonskirkio. hann var i kavpangi ok hafði rað oll fyrir bæiarmonnom. Skiolldvoro dottvr Nicholas atti Eirikr Arnason. hann var ok lendr maðr.

(Frá Eiríki ok Nikolási.)

35. þat var Mariomesso hina siðarri er menn gengo fra ottvsavng i bænom. at Eirikr geck til Nicholas. Magr sagði hann þat sogðo fiskimenn nockvrir er vtan ero komnir at langskip sigli vttan eftir firðinom. ok geta menn at Birkibeinar mvni vera. ok er sa til magr at lata blasa bæiarliði ollu með vapnom vt a Eyrar. Nicholas svaraði. Ecki fer ek at fiskimanna kvittom. mvn ek gera niosn vt a fiorðinn. enn hofom þing i dag. Geck Eirikr heim. Enn er hringði til hámesso. geck Nicholas til kirkio. Eirikr kom þa til hans ok mællti. þat hygg ek magr at raðinn se ofriþrinn. ero þeir menn nv her er set hafa seglin. þicki mer rað at við riðim or bænom. ok samnim oss liði. Nicholas svaraði. Kvaksamr ertv sva magr. lyðom fyrst messo. enn gerom þa rað vart siðan. Enn er messa var svngin. geck Eirikr til Nicholas ok mællti. Mágr. nv ero hestar minir bvnir. vil ek i brot riða. Nicholas svaraði. Far vel þv. ver mvnom hafa þing i dag a Eyrom ok kanna hvat ver hofom liðz i bænom. Reið þa Eirikr i brot. enn Nicholas geck i garþ sinn. ok siðan til borða.

(Fall Nikolás.)

36. Enn i þann tima er vist var sett kom maðr inn i garðinn ok sagði Nicholasi at þa reyro Birkibeinar i ána. þa kallaði Nicholas at hans menn skylldo vapnazt. Siþan bað Nicholas þa ganga vt i garðinn. ok sva vpp i loptit. Birkibeinar fylldo allan garðinn. ok kolloðo a Nicholas ok bvðo honom griþ. enn hann neitti þvi. Siþan borðoz þeir. ok hofðo þeir Nicholas til varnar bogaskot ok handskot ok ofngriot. enn Birkibeinar hioggv hvsin ok skvto sem tiðazt. Nicholas hafði

[1]) systir *Cd.*

rœðan skiolld. ok gylldir naglar (i). ok stirnd Vilhialmsgiorð. Birkibeinar skvto sva at vppi stoð a reyrbondonom. Nicholas mællti. Lygr skiolldrinn nv at mer. þar fell Nicholas ok flest oll sveit hans. ok var hann hit mesta harmaðr. enn Birkibeinar gafo griþ ollum bæiarmonnom.

(Eysteinn til konungs tekinn í Niðarósi.)

37. Eysteinn var þar siðan til konvngs tekinn. ok geck allt folk vndir hann. dvalþiz hann vm hriþ i bænom. Siþan for hann [330] inn i þrandheim. þar kom mart lið til hans. þar kom til hans þorfinnr svarti af Sneis með sveit manna. Ondverþan vetr foro þeir ýt til byiar. þa komv til þeirra seynir Gvðrvnar af Salltnesi. Jon kerling. Sigvrðr ok Vilhialmr. þa foro þeir vpp or Niðarosi til Orkadals. voro þá skorat .xx. hvndrat manna. Foro sva til Vpplanda ok sva vt vm þotn ok Haþaland ok Hringariki.

(Fall Eysteins konungs.)

38. Magnus konvngr for vm hœstið i Vik œstr með svmo liðino. ok Ormr konvngsbroðir. enn Erlingr iarl var eftir i Biorgyn ok hafði þàr mikit lið. ok skylldi gegna Birkibeinom ef þeir færi hit yttra svðr. Magnus konvngr settiz i Tvnsbergi. veitti konvngr þar vm jolin.[1] Hann spvrði til Birkibeina vppi a Ré. Siðan for konvngr or bænom með liði sino ok komv a Re. Sniar var mikill ok veðr allkallt. Enn er þeir komv a bæinn. þa gengo þeir or tvnino a veginn. ok fyrir vttan við garðinn fylkto þeir ok traðo ser gadd. þeir hofðo eigi oll .xv. hvndrað manna. Birkibeinar voro a oðrom bænom. enn svmt lið þeirra her ok hvar i hvsom. Enn er þeir vrðo varir við her Magnus konvngs heimtaz þeir saman. ok skvto a fylking. Enn er þat sa lið Magnus konvngs þa þotti þeim sem var þeirra lið meira. ok reðo þo til bardaga þegar. Enn er þeir sottv fram veginn. þa matto fair senn fram fara. enn þeir er ýt liopv af veginom fengo snia sva mikinn. at þeir gato varla fram komiz. ok brast þa fylking þeirra. enn þeir fello er fystir gengo brœtina. Var þa niðr hoggvit merkit. enn þeir er þar voro næst hopvðo. enn svmir slógvz a flótta. Magnus konvngs menn fylgðo þeim ok drapo hvern at oðrom er þeir náðo. Birkibeinar komv þa eigi fylking a. Var þa sem oppt kann verþa. þott menn se frœknir ok vapndiarfir. ef fá slog stór. ok komi a flotta. at flestir verþa illir aftrhvarfs. Flottinn dreifðiz við(s) vegar. enn engi naði griðom. Eysteinn konvngr kom a flótta. hann hliop i hvs nockvt ok bað at bondi skylldi

[1]) joliN *Cd.*

fela hann. enn bondi drap hann. for siþan a fvnd Magnus konvngs ok fann hann a Hrafnsnesi. var konvngr inni a stofv ok bacaþi sig við elld. ok var þar mart manna. Siðan foro menn til ok flutto þangat likit Eysteins konvngs ok baro inn i stofvna. bað konvngr menn til ganga ok kenna likit. Maðr einn sat i krocpallinom. ok var þat Birkibeinn ok hafði engi maðr gefit gaum at honom. Enn er hann sa lik hofþingia sins ok kenndi liop hann[1] vpp hart. hann hafði oxi i henndi. ok innar a golfit ok hio til Magnus konvngs ok kom haggit a halsinn við herþarnar. Maðr nockvrr skaut honom fra er sa. ok snaraðiz oxin i herþarnar. ok varþ þat mikit sár. Siþan reiddi hann oxina annat sinn. ok hio til Orms konvngsbroðvr. hann la i pallinom. hoggit stefndi a baða fótleggi hans. Enn er Ormr sa oxina brazt hann við skiott. kastaði fótvm fram yfir hofvð ser. ok kom hoggit i pallstockinn. stoð oxin fast. enn vapn stoðo sva þyckt a Birkibein at varla matti hann falla fyrir. þa sa þeir at hann [331] hafði dregit vm golfit eftir ser iðrin. ok er þess mannz hreysti allmiog lofvð. þar fell þorfinnr af Sneis. ok margir aðrir þrændir.

(Frá Birkibeinum.)

39. Flockr þessi er Birkibeinar voro kallaðir hofðo saman samnaz með fiolmenni miclo. var þat folk hart ok vapndiarft. ok helldr ospact. foro miog geystir ok rasanndi siðan þeir þottvz hafa styrk mikinn. þeir hofðo i flockinom fatt þeirra manna er raðagerðarmenn voro miclir eða vanir landz stiorn eða laga eða her at styra. enn þott svmir kynni betr. þa villdi fiolþinn allr hafa þat er þeim syndiz. þottvz þeir orvggir af liðzafla ok hreysti. Enn þat lið er vndan komz var mart sárt. ok hafði latið vapn ok klæði. ok félaust. Sotti svmt austr a Markir. enn mart a þelamork. þat er þar atti kyn. Svmt for allt austr i Sviavelldi. Allir forðoþo ser. þvi at litil vón þotti griþa af Magnusi konvngi eða Erlingi iarli.

(Frá Magnúsi konungi Erlingssyni.)

40. Magnus konvngr for aftr vt til Tvn(s)bergs. ok varþ hann allfrægr af sigri þessom. þvi at þat var allra manna mal. at Erlingr væri briost ok forvista fyrir þeim feðgom. Enn siðan er Magnus konvngr hafði fengit sigr af sva styrkom flocki ok fiolmennom. ok hafði haft minna lið. þotti þa sva ollum monnom sem hann mvndi yfir alla ganga. ok hann mvndi verþa þvi meiri hermaðr enn jarl sem hann var yngri.[2]

[1]) hann hliop *Cd.* [2]) *Her fölger i Cd. 1½ Spalte ubeskreven.*

SAGA HÁKONAR HÁKONARSONAR.

---

[333] A dꜹgom Jnnocentij pava þess er hinn þriþi var með þvi nafni i postvligo sæti gerðvz þꜹ tiþindi i Norðrlondom er saman ero sett vm æfi Hakonar konvngs sonar Hakonar Sverrissonar. þa var liðit fra bolldgan vars herra Jesv Kristz .m. ok .cc. ok .iij. vetr. þa voro keisarar yfir Romaborgar riki Filippus af Svâva vt a Pvli. enn Otta son Heinreks hertoga af Brvnsvik fyrir norðan fiall. þeir striddo sin a milli þar til er Filippus var veginn hertogi af sinom þionustomonnom. þa var konvngr yfir Danmork Valldimarr Valldimarsson. enn Sꜹrkvir Karlsson i Sviþioð. Jon Heinreksson i Englandi er kallaðr (var) sina terra. enn Hakon Sverrisson i Noregi. þat var einom vettri eftir andlat Sverris konvngs. þann vetr hafði Hakon konvngr setið norðr i þrandheimi. ok for vm varit svðr til Biorgyniar. Hann dvalþiz þar litla hrið. for þaðan svðr með landi ok allt ꜹstr til landzenda. var þar litla hriþ. þar voro þa með honom margir agætir hofðingiar[1] Hakon galin systvrson Sverris konvngs ok Petr steypir annarr systurson hans. Sigvrþr konvngsfrændi. Hroarr konvngsfrændi. Eyvindr prestzmagr. Dagfinnr bondi. Einarr konvngsmagr. ok margir aðrir lendir menn ok sveitarhofðingiar. þa er Hakon konvngr for ꜹstan fra Elfinni dvalþizt hann miog lengi i Borg vm hꜹstið. þar var hia honom kona sv er Jnga het. goð kona ok trvlynd. hon var goðra manna ok frændkona Avðvnar i Borg. ok marga atti hon goða frændr i Borgarsyslu. er kallaðir voro Varteigingar eða Varteigsmenn. Jnga var i herbergiom Hakonar konvngs. ok samrecti hann hia henni. sva at þat vissi Hakon galinn ok fleiri trvnaðarmenn hans. Hakon konvngr for or Borg ok inn til Osloar ok siðan norðr i land. Vr Oslu for með honom Margret drottning er att hafði Sverrir konvngr ok frv Kristin dottir þeirra. Hakon konvngr for til Biorgyniar fyrir iolaforsto ok efnaði þar til mikillar iolaveizlo. þann vetr i iolum feck Hakon konvngr sótt þa er leiddi til bana. hann andaþiz atta dag jola.

[1]) með honom *tilf.* *Cd.*

Tekinn Gvthormr Sigvrðarson til konvngs.

2. Tivnda dag iola toko Birkibeinar ser konvng Gvthorm son Sigvrðar lavarðar. þa gaf konvngr jar(l)s nafn Hakoni galni frænda sinom. ok baðzt hann þa fyrir hirðstiorninni. Vm varit eftir fara Birkibeinar norðr til þrandheims. var Gvthormr þar [334] til konvngs tekinn a Eyraþingi yfir allt land sem log stoðo til. þat sama svmar andaþiz Gvthormr konvngr i Niðarosi. Eftir andlat Gvthorms konvngs hofðo Birkibeinar Eyraþing. var þar talat vm konvngstekio. villdo liðzmenn taka til konvngs Hakon iarl enn þrændir mælllo i moti. ok villdo taka til konvngs Jnga Barðarson Gvthormssonar ok Cecilio konvngsdottvr broðvr jarl(s)ins sammæðra. sǫgðo þeir at hann væri eigi firr konvngdominom i moðvrætt enn iarlinn broðir hans. enn iarl væri þo vtlendr at foðvrkyni. enn eigi norrænn. enn Jngi[1] væri þar ættborinn i þrandheimi ok kominn af hinom beztom ættum er voro i Noregi. liðsinnaði erkibyskvp þrændom at þesso mali. kom þar ekki oðrv við. enn þeir skylldo raða hvern konvng þeir villdi hafa. Lǫk þvi þingi sva at Jngi var til konvngs tekinn. enn þeir bræðr gerðo þa skipan með ser. at Jngi konvngr gaf Hakoni iarls nafn. enn halft riki skylldi hafa hvarr þeirra við annan. enn Hakon iarl skylldi bindaz fyrir flockinn. þvi at hann var vanari hirðstiorninni ok reyndr at harðfengi.

Fæddr Hakon Hakonarson.

3. Um svmarit eftir var Jngi til konvngs tekinn. sem fyrr var ritað. þa hofo þeir Beglinnga flock i Vikinni Danakonvngr ok Nicholas byskvp. þa var Jnga er fyrr var getið ǫstr i Borgarsyslu i bygð þeirri er Heggin heitir a þeim bæ er Folkisberg heitir. þar sǫng prestr sa er þrandr het. þar feck Jnga sott ok fæddi sveinbarn. Enn þrandr prestr vissi at Hakon var faðir sveinsins. hann skirði sveininn ok for með leyniliga sva at hann trvþi ongom til a at hallda. nema sonvm sinom .ij. ok kono sinni. hann fostraði sveininn leyniliga. Erlendr het maðr a Hvsabæ. hann var frændi Sverris konvngs af ætt Gvthorms grabarða. þrandr prestr fann Erlend ok gerðo þeir rað vm mal sveinsins. ok þeir skylldi sem leyniligaz með fara. þa .xij. manvðr var sveinninn með þrandi presti. Enn annan vetr fyrir iol byrioðo þeir ferð sina ǫstan (or) Borgarsyslu Erlendr ok þrandr prestr. þeir hofðo með ser konvngsson ok moðvr hans ok foro leyniliga til Vpplanda. þeir koma jolaaftan i Hamar kǫpang a Heiðmork. þar voro fyrir syslumenn .ij. het annarr Friþrekr slafsi. enn annarr Giafvalldr gǫti.

[1]) Jmgi *Cd.*

þeir hofðo miclar sveitir ok sato við mikinn otta. þvi at þa voro Baglar vm ꜹll Vpplond. Jvarr byskvp var þa i Hamri. hann var þa sem iamnan mikill ovin ætt(ar) Sverris konvngs ok allra Birkibeina. Nv þott þeir Erlendr færi leyniliga. þa varþ þo byskvp varr við at konvngsson var þar kominn. Bꜹð þa byskvp sveininom til sin of iolin ok sva moðvr hans ok talþi frændsemi við hann sem var. Enn Birkibeinom var engi trvnaðr a þvi. ok sꜹgðo sveininn skylldo fara til hans eftir jolin. ok fvndo þat til. at konvngsson væri farmoðr ok sva moðir hans. at þꜹ mætti ecki vera i fiolmenni. Enn iafnskiott sem leið joladaginn. [335] leto þeir syslomenn taka .iij. hesta ok flvtto i brot sveininn ok moðvr hans norðr til Litlakꜹpangs. þꜹ voro vm iolin[1] a einom litlom bæ miog le(y)niliga. Enn meðan jolin voro. gerðo Birkibeinar orð yfir a þotn ok i allar þær bygðir sem i nand voro. ok stefndo til sin ollom Birkibeinom þegar eftir jolin. At liðnom jolum foro þeir or Hamarkꜹpangi til Litlahamars þar sem sveinninn var ok hofðo þꜹ brꜹt með ser mæðgin. ok viko þa i Eystridali. ætloðo þaðan norðr til þrandheims. J þessi ferð fengv þeir vás mikit af illviðrom frosti ok sniafom. þeir voro stvndom vti vm nætr a skogvm ok obygðom. Eitt kvelld (gerði) sva illt veðr at þeir visso eigi hvar þeir foro. þa toko þeir .ij. menn þa er bezt voro skiðfærir at fara með sveininn. het annarr þorsteinn slefa. enn annarr Skervalldr skrvcka. þeir fengo .ij. bændr til leiðsagnar með þeim. þa er kvnnazt var. þeir fara sem akafligazt ok hitto þa eigi til bygðarinnar. ok komv þar sem voro vthlꜹðvr nockvrar. ok slogv þar elld. ok bioggv vm sveininn. Siðan foro leiðsogomenn aftr i mót liðino. ok komv vm miðnætti aftr til hlꜹðvnnar. Var þar horð vásbvð. þvi at ꜹll hlaðan drꜹp. þegar er sniarinn braðnaði af elldinom. þotti þa flestom betra vti enn inni. Engi var onnvr fæða sveinsins. enn þeir bræddo snia i mvnn honom. þat heitir Nafardalr er þeir voro þa i. þeir komv i sva miclar ofærðir at þeir fengo eigi brotið sniainn oðrovis. enn þeir stoppoðo með spiotskoptom sinom. Enn hvar sem þeir komv i Eystridali gerðo bændr þeim hinn bezta beina. ok leðo þeim reiðskiota ok visvðo þeim veg.

(Capitulum.)

4. Sva hafa vitrir menn sagt. at þat hafi likazt verit vás þat ok erfiði. er Birkibeinar hofðo i þessari ferð með otta þeim er þeir hofðo af sinom ovinom. aðr þeir kvæmi konvngsseyni norðr til þrandheims. þvi vási er Olafr Tryggvason hafði þa er þꜹ moðir hans

[1]) ioliɴ *Cd.*

flyðo or Noregi til Sviðioðar. sva sem segir i Hakonarkviðo er Stvrla þorþarson orti.

þa hefir i ætt
oþlingr drepit
er Tryggva niðz
tirar hofði.
er framraðz
flyia þvrfti
ynglings barn
fyrir ofriþi.

Erlingr steinveggr ok hofðingiar Bagla þeir er i Tvnsbergi sato fengo niosn af Nicholasi byskvpi vm þat er þeir Erlendr af Hvsabæ ok þrandr prestr hofðo farit or Borgarsyslo til Vpplanda. þeim var ok sagt at i ferð var með þeim svn Hakonar konvngs Sverrissvnar.[1] Ok er þeir spvrðo þessi tiþindi. sendo þeir .viij. sveitarhofðinngia til Vpplanda með miclo liði at leita at sveininom ok baðo þa allan hvg a leggia at þeir fengi nað honom. Ok er þeir komv vpp a Heiðmork. voro Birkibeinar þeir er með sveininn foro i brotto ok i Eystridala. ok sottv norðr af fialli. spvrþo Baglar at [336] mikit lið dreif til þeirra. Ok með þvi at þa var veðratta horð enn færðir þvngar baro Baglar eigi trꜹst til at hallda eftir þeim. Snero þeir þa aftr a Heiðmork. Sva segir Stvrla.

Enn lofðvngs
leita foro
a Vpplond
atta sveitir
Bagla liðz
bvnar romv
ef þeir fylki
finna mætti.
Hafði Kristr
of konvngs efni
hvliðz hialm
heilli goðo.
þa er allvalldz
or ofriði
frægðar sun
fagnandi kom.

Birkibeinar sottv norðr eftir dalnom með sveininn. Enn þott erfitt yrði vm ferþina kom mart manna til motz við þa af morgom bygðom. bæði Birkibeinar ok bænda seynir or Gvðbrandzdꜹlom. þeir sem fylgia villdo konvngs seyni. Tveir syslumenn komv i Eystridali. het annarr Sæmingr ok þorbrandr svarti með .ix. tigi manna ok vmfram sveinar. þeir komv norðr af fiallino i bygð þa er Ál heitir i ofanverþom Gꜹlardal. þottvz þeir þa komnir or ollum mannhaska at sinni. Er monnom þat nv ꜹðsætt at gvð hefir þenna konvngsson marga vega miog hafit til margrar nytsemðar er hann framði siðan i kirknagerð ok vpphelldi heilagrar kristni.

(Hákon kemr til Niðaróss.)

5. Jnngi konvngr var þa i Niðarosi með miclo liði. hann feck niosn af þvi at lið var komit ꜹstan of fiall. enn þat feck hann seint

[1]) Hakonarsvnar *Cd.*

spvrt með sannyndom hvat liði þat var. þvi at Birkibeinar foro tomliga ofan eftir bygð er þeir voro farmoðir. Sa kvittr fló i bygðinni at konvngsson væri i ferð enn þat kvnno ongir at segia hvers konvngs son hann var. hvgðo þat margir at ofriðr mvndi vera. þvi at þann tima hofvz margir oalldarflockar bæði i Danmork ok ꜹstr a Morkom. Jnga konvngi var sagt at lið þetta mvndi bratt koma til bæiarins ok meiri von at þeir hefði konvngsson með ser. Let konvngr þa blasa ollu liðino vt til litlu borgar. enn sendi .ij. hirðmenn vpp á ásinn. mætto þeir þar þeim monnom er syslumenn hofðo sendt fyrir ser a konvngs fvnd. Snero þa allir saman aftr til konvngs ok sogðo honom allt vm ferþir sinar. ok þeir hefði með ser svn Hakonar konvngs frænda hans. Konvngrinn þackaði þat gvði. ok allir er heyrðo. Beið konvngr sialfr þar ok oll hirðin konvngssonar. Konvngr tok sveininn ok kysti ok bað frænda sinn velkominn ser ok allri hirðinni. foro siðan til bæiarins. var konvngsson með konvngi i goðo yfirlæti ok moðir hans. Allir hinir fornv Birkibeinar vrðo fegnir konvngsseyni ok foro iafnan at finna hann fyrir astar sakir við fꜹðvr hans. Vm varit eftir veitto Baglar slag i þrandheimi. enn vm svmarit eftir var mikill ofriþr i landino með Birkibeinom ok Bꜹglom. þa gaf Hakon iarl slagit i Biorgyn. Enn vm hꜹstið foro þeir konvngr ok iarl norðr til þrandheims ok satv þar vm vetrinn. þa tok Hakon iarl konvngsson til sin ok moðvr hans. ok lysti þvi iafnan. at þeir Jngi konvngr baðir sato i foðvrarfi þessa sveins. þenna vetr andaðiz Erlingr steinveggr. toko þa Baglar til konvngs Filippus jarlsson. Vm vetrinn eftir er konvngsson var þrevetr. foro þeir Jngi konvngr ok Hakon iarl [337] or þrandheimi með miclo liði svðr til Biorgyniar ok allt ꜹstr i Vik. þa let Hakon iarl eftir i Biorgyn frv Kristin konv sina ok Hakon konvngsson ok moðvr hans. þar var ok frv Kristin dottir Sverris konvngs. þꜹ voro i borginni of svmarit til þess er Baglar komv til Biorgyniar ok Birkibeinar gafo vpp borgina fyrir Boglom með raði þoris erkibyskvps er þa var i Biorgyn. Enn er borgin var vpp gefin. þa tok Filippus hofðingi Bagla konvngsson til sin. ok var hann .iij. manvðr með Boglom. þat var einn dag er Baglar baro konvngsson i loptrið eitt yfir bryggiom þar sem langskip voro vndir. þeir mælito við sveininn. Se langskipin konvngsson. Se ek sagði hann. Hverr a segia þeir. Herra minn segir sveinninn. Herra þinn er Filippus konvngr segia þeir. Ekki er hann minn herra segir sveinninn. Hakon iarl er minn herra ok hann a skipin. þeir hlogo at ok mællto. Eigi mvn sveinn þessi oss vera tryggr Boglom. Reiðar sendimaðr var einn enn mesti hofðinngi við Boglom.

ok raðzmaðr fyrir flockinom. hann mællti fyrir raðzmenn Bagla. Ef ver skylldim storræði með hondom hafa. þa væri þat efni nv i varo mali eitt er alldri (var fyrr) ok ver mættim skiott allan styrk vndan Birkibeinom. ok allt landzfolk mvndi með oss vera. þeir spvrðo hverso þat mætti. Hann sagði. Ver hofom her i varo valldi svn Hakonar konvngs þess hofðinngia er allt folk elskaði. veit ek ok at allir Birkibeinar vmnv sva mikit hans feðr. at þeir mvnv giarna vilia þiona hans afspringi ok þar lif sitt við leggia. Nv ef ver tækim hann til konvngs yfir varn flock. enn gæfim þeim jarlsnafn er aðr er konvngr var kallaðr. Erom ver sva viti bornir sem nv erom her a stefnvnni. at ver vitom log hins helga Olafs konvngs at sa er rettr konvngr i Noregi er konvngsson er. enn eigi dottvrsvn eða systurson konvnga. sem ver þionom til hvarirtveggio Birkibeinar ok Baglar. þætti mer sem þat væri mest sæmð varom hofðingia at hann hefði sina gæzlo yfir hvarotveggia rikino ok konvnginom. þætti mer þa sem hann væri bæði konvngr ok iarl yfir Noregi. Raðgiafar Bagla þeir er a stefnonni voro sogðo þetta hofvðrað. enn svmir kolloðo ser ofallit at (taka) konvngsnafn af þeim hofðingia er með þeirra styrk ok travsti hafði aðr konvngsnafn fengit. Enn þat var mest er[1] Baglar þorðo eigi vpp at kveða þvi at þeir hvgðo at konvngr þeirra mvndi þeim verða storliga reiðr. þenna tima fengo Baglar niosn af þvi at Hakon jarl var svnnan a leið ok hann mvndi skiott koma til bæiarins. Enn Baglar villdo með ongo moti biða hans. ok bioggvz þeir brot skiotliga. þa bað þorir erkibyskvp herra Filippus fa ser konvngsson ok hann gerði sva. var konvngsson með erkibyskvpi til þess er iarl kom svnnan. Siðan tok hann við konvngsseyni ok þackaði gvði er hann var heill kominn or valldi Bagla. for hann siðan iafnan með jarlinom.

(Frá konvngssyni.)

6. þenna vetr eftir var konvngsson .iiij. vettra. ok var sa kallaðr hinn illi vetr. enn Birkibeinar kolloðo Seleyiavetr. þeir lago i Seleyiom lengi vm havstið. þa [338] var konvngsson með iarli. hann hafði Olafssvðina.[2] hon var eitt rvm ok .xxx. þa voro sva mikil frost at fravs allan dryckinn. ok smiorit sva hart at eigi matti klina bravðit með fyrir konvngsson. Enn hann villdi iafnan frami vera með hirðinni. Jarl gaf konvngsseyni flvrbravð bakat sva þyckt ok blavtt at vefia matti saman. Konvngsson mællti til Birkibeina. Bindo ver nv smiorit Birkibeinar. Enn allir hlogo at. for þetta vm allan herinn með þesso orðtaki. Bindo

[1]) at *tilf. Cd.* [2]) *Saa rettet i Cd. for opr.* obækssvðina.

ver smiorit Birkibeinar sva byðr konvngsson. Sveinninn var sprækr þo at litill væri voxtrinn. ok roskinn miog i orðom. sva at iarl ok aðrir hlogo miog at orðom hans hlægiligom. Jafnan toko Birkibeinar hann tveir senn ok togvðo hann i milli sin fyrir gamans sakir. ok qvaðo skylldo draga hann til mvnaðar. þvi at þeim þotti hann ofseint vaxa.

(Um einkamál konungs ok jarls.)

7. Þa er Hakon konvngsson var .vij. vetra let iarl setia hann til bækr. Enn er hann var at nami vm stvnd spvrði iarl. Hvat nemr þv Hakon sagði hann. Ek nem savng herra. Jarl svaraði. Ekki skalltv savng nema. þv skallt hvartki vera prestr ne byskvp. Micla elsko hafði iarl a konvngsseyni. ok sva frv Kristin. Enn þo var sva hennar skaplyndi sem flestra er kvenna. at stvndom mællti hon miog harðliga til hans er hon var reið. ok letz eigi vita hvers son hann var. Jarl svaraði. Egi skalltv sva tala. þat vita allir menn at ver sitiom i foðvrarfi þessa sveins ok minn broðir. — Baglar ok Birkibeinar sættvz i Hvitingseyiom vm svmarit eftir Seleyiavetr. Enn er þeir voro sattir hafði Hakon iarl vmleitan við vini sina at hann villdi lata taka sig til konvngs yfir þriþiong landz. Enn Jngi konvngr setti þar nei fyrir. Siðan hof iarl annan vtveg. hann atti skilgetinn son er Knvtr het. enn konvngr atti friþloson er Gvthormr het. Jarl bað at þeir gerði þav einkamal með ser. at sa þeirra er lengr lifði skylldi taka allt riki eftir annan ef hann ætti eigi skilgetinn svn. enn sa skilgetinn arfi þeirra er lengr lifði eftir þa baða skylldi hann eiga allan Noreg ok allan arf annan. Var þessom einkamalum lyst a Eyraþingi. sva at við var Þorir erkibyskup ok Marteinn byskvp. Nicholaus byskvp ok fiolði annarra manna. var þetta fest með innsigli konvngs ok iarls ok byskvpanna.

(Viðtal konungssonar ok Helga.)

8. Einn dag er þing var i bænom feck Hakon konvngsson leyfi at fara yfir til Backa til Astriþar sifkonv sinnar. hann kom heim vm kvelldit eftir mat. Sa maðr var i hirð iarls er Helgi hvassi het forn hirðmaðr ok Birkibeinn. Helgi elskaði miog sveininn. Nv geck konvngsson til Helga. hann hratt sveininom fra ser ok bað hann i brot fara. Sveinninn svaraði. Hvi ertv reiðr Helgi minn. Hann svaraði. Bravttv i dag var dæmðr af þer foðvrarfr þinn. ok þvi hirði ek ekki vm þig. Sveinninn spvrði. Hvar var þat gert eða hverir gerðo þat. Helgi svaraði. þat var gert a Eyra[339]þingi sagði hann. enn þat gerðo þeir bræðr Jnngi konvngr ok Hakon iarl. Sveinninn svaraði. Ver mer

eigi reiðr Helgi minn. ok gef eigi gaum at þesso. þvi at vant er at sia at þessi domr halldiz. þvi at þar var engi minn vmboðzmaðr. Helgi svaraði. Hverr er þinn vmboðzmaðr. Sveinninn mællti. Gvð ok hin helga Maria ok hinn helgi Olafr konvngr þeim hefi ek fengit mitt mal i hendr. ok þau skvlu sia lut til handa mer vm landskipti ok aðra hamingio. Helgi tok til sveinsins ok kysti hann ok mællti. Tala heill konvngsson. betra er slikt mællt enn eigi. þetta var sagt iarli ok fannz honom fatt vm. enn frv Kristin varþ reið við ok mællti hart við sveininn. Jarl for bratt eftir þingit svðr til Biorgyniar. ok konvngsson við honom. Allir hinir fornv Birkibeinar elskvðo þvi meirr sveininn sem hann þroskaðizt.

Svik Hiða við konvngsson.

9. Hiði het maðr broðir Sigvrðar skialga. þeir þionvðo baðir lengi Sverri konvngi. Enn þa er Filippus Baglakonvngr feck frv Kristinar dottvr Sverris konvngs for Hiði með henni. enn eftir andlat hennar for hann aftr til Hakonar iarls. hann var þenna tima með iarli. Hiði fann at frv Kristin var nockvt moti skapi til konvngssonar. ok hvgði hann at sva mvndi iarli gefit. Hann mællti einn dag fyrir iarli. Her er sveinn sa með yðr er kallaðr er son Hakonar konvngs. ok kann þat vera er hann vex vpp at margir menn elski hann bæði fyrir sakir fauðvr hans ok fauðvrfauðvr. ok man yðrom seyni eigi auðvellt at ganga til rikis eftir yðr ef hann stendr i moti. Nv veit ek ef sva væri vtanlandz við vaxit þa mvndi þat rað fyrir gert. at eigi þyrfti landzhofðingi at ottaz of sitt afspringi. ok mvndi sveinn þessi vera sendr i onnvr lond til þeirra hofðingia er onga vinatto ætti við hann eða hans monnom atgiallda. mvndi hann þa vera annathvart meiddr eða sva inn kastað(r). at eigi þyrfti hann at hræðaz oftar. ok ef þer vilit sva vera lata bioðvmz ek til þessarrar ferðar. Jarl svaraði. Vili eigi gvð þat at ek kaupa með þvi moti riki seyni minom at ek fyrirkoma þess mannz seyni er (ek) ætta bezt at launa. þessa ræðo sagði iarl fam monnom. enn alldri var honom iafnvel til Hiða sem aðr.

Andlat Hakonar iarls.

10. þa var Hakon konvngsson .x. vettra er Hakon iarl feck sótt þa er hann leiddi til bana. let hann konvngsson vera iafnan hia ser. ok þeim sinnom er iarl sat vpp mataz sveinninn með honom ok fa menn kenni iarl siðar i sottinni enn konvngsson. Jarlinn andaðiz ok var ger virþvlig ýtleiðzla hans. Eftir vm varit kom Jngi konvngr svðr til Biorgyniar. for þa konvngsson til hans ok var með honom iafnan siðan

i goðv yfirlæti. þeir voro baðir saman i skola Hakon konvngsson ok Gvthormr son Jnga konvngs ok vrðo margar greinir með þeim i bernsko þott her se eigi ritaðar. var Gvthormr iafnan braþari ok akafari. enn Hakon fálatari ok spakari ok þokkasælli. [340] Konvngr hellt iafnt baða at klæðom ok ollum lutvm oðrom.

Sivkr Jngi konvngr.

11. þat var eitt sinn at Jngi konvngr var sivkr. þar var þa Skvli broðir hans. Voro menn miog hræddir vm sottarfar konvngs. Enn með þvi at oll rað voro þar sem Skvli var. kallaði hann til sin þa menn er gofgaztir voro þar við. Gregorius Jonsson. Eyvind prestzmag. Jvar bodda. Dagfinn bonda. Hann mællti. þer siait sottarfar konvngsins broðvr mins. at megin hans er minna enn vili várr væri til. ok ef gvð kallar hann fra oss varn astvin. þa þvrfo ver heilla raða. hvern ver skvlom til konvngs taka eft(ir) hann. þa svaraði Dagfinnr bondi. Hver ero efni til. Skvli svaraði. þer vituð þat sia(l)fir. at her er fyrstr son Jnnga konvngs er vel er til fallinn eftir foðvr sinn. þa ero við samfeðri brǫðr ok baðir við skilgetnir. ok vitu þer hverso log mæla þar vm. þa er Hakon son Hakonar konvngs Sverrissonar. enn i Gaᴜtlandi aᴜstr er Knvtr son Hakonar iarls ok er hann laᴜgliga til kominn eftir sinn faᴜðvr. Enn þo vænti (ek) at flestir þeir sem þionat hafa Jnga konvngi at hellzt vili þeir hans seyni þiona. þeir tolvðo þetta vm hrið. ok lagði hverr til þat er likaði. Eyvindr hafði fæst vm. þeir spvrðv hvi hann var sva fatalaðr. Hann svaraði. þvi tala ek her fatt vm at ek var eigi fyrr at spvrðr. enn þo litz mer þetta vndarligt er þer vitrir menn efiz i sva miog. vm þetta mal. sva sem liost liggr fyrir aᴜgom ollum monnom þeim er rett vita ok satt vilia sia. at ef son Hakonar konvngs væri fvlltiða. er (hann) rett kominn til allz Noregs eftir foðvr sinn. enn eigi þv Skvli ne broðvrson þinn eða son Hakonar iarls Ok er Eyvindr hafði þetta vpp kvęðit vrðo ongir til mótmæla. Nockvru siðarr batnaði konvnginom af sott þessi.

Jngi konvngr barþiz við þrǫndi.

12. Jngi konvngr varþ missattr við þrændi. þvi at þeir helldo leiðaᴜngrvm fyrir honom ok oðrom skylldom. Konvngr barðiz við þa a Raᴜmaþingi sem ritað er i saᴜgo hans. Enn hit næsta svmar eftir andlat Hakonar iarls for Jnngi konvngr til Biorgyniar ok tok vndir sig þat riki er iarl hafði fyrir raþit. Konvngr stefndi til sin ollum lendom monnom svnnan or landi ok norðr til þrandheims. þar voro þa með honom

sveitarhofðingiar margir Birkibeina. Ok er konvngr kom til þrandheims hellt hann her þessom ollum a hendr Jnnþrændom ok fvndvz þeir inn við Vagsbrv. þeir sættvz þar. þetta var kallat Vagsbrvar svmar. Enn er konvngr kom vt aftr til Niðaross. þa gengo frændr Hakonar konvngssonar til Jnga konvngs ok beiddo at hann skylldi fá konvngsseyni nockvt at hallda sig við ok frændr sina. Konvngr spvrði hvers þeir beiddiz. þeir sogðo at hann beiddiz Jamtalandz. þvi at þat vann Sverrir konvngr fǫðvrfaðir hans með sino sverþi vndir Noregs konvngs riki. Konvngrinn sa til þeirra reiðuliga ok mællti sva. Storom er Noregr þa brytiaðr ok mvnv ver eigi fa honom sva stor lén. hafa aðr Beglinngar af ǫstan. ok ecki fæ ek skipt landi viðara. þeir baðo konvng fá honom eina skipreiðo eða tvær. Ecki lén fæ ek honom. þvi at hann er sva vel halldinn[1] her með oss at [341] hann skortir ecki. Vnðo frændr konvngssonar nv verr við enn aðr. Fam dogvm siðarr leiddo þeir konvngsson frændr hans hann a tal við sig fyrir svnnan Krosskirkio.[2] þeir sogðo sva. Litið þickir oss konvngsson Jngi konvngr vilia miðla yðr af Noregi. ok sitr hann nv i ollu þvi riki er þinn faðir vann. svima þeir nv margir i fvllsælo ok i þinom foðvrarfi er til engis ero komnir. enn frændr þinir fara vtlaga af ollu þvi goðz sem þer ættið. Nv er þat vart rað at ver hlǫpimz með yðr ok sǫmnom liði. þvi at ver heyrom nv marga Birkibeina vm tala. at minna gott þickiaz vpp taka enn til hafa þionat. Spyriom ver slikt sama ǫstan or landi frá Beglingom at þeir mvndi nv skiott til snvaz ef þeir fengi nockvrn þann er fyrir villdi bindaz. Konvngsson hlyddi ok svaraði ongo. Andres skialldarband mællti. Nv viliom (ver) frændr þinir konvngsson hafa þig i brot með oss fra konvnginom ok man eigi langt liða aðr aðrir manv biðia þig sæmðarinnar. eigi siðr enn þv þarft at biðia. Slikt sama mællti hverr at oðrom frænda hans. Konvngsson svaraði. Miog em ek bernskr vndir slik stórræði at ganga. væri þat ok eigi sannlict. at ek berðomz i mót Birkibeinom. þvi at þat veit ek sannliga. at þat er mikill fiolþi af Birkibeinom at skilþoz fra Jnga konvngi ok er þat oraðligt at etia þeim saman er allir ætti einskialldar at vera. vil ek helldr biðia at gvð gefi mer slikt af minom foðvrarfi sem hans er milldi til. hvern tima sem þat kemr fram. Ok er þess engi van at ek reisa nockvrn herflocc i Noregi sva buit. Skilþo þeir með þesso tal sitt.

Andlat Jnga konvngs.

13. þa er liðnir voro .ij. vetr fra andlati Hakonar iarls ok kominn

[1]) helldinn *Cd.* [2]) a tal við sig *tilf. Cd.*

hinn þriþi. feck Jngi konvngr sott. ok for ecki miog ótt i fyrsto. Let konvngr iafnan vera hia ser konvngsson. þvi at hann hafði iafnan skemtan af hans orðom er hann var gamansamr. Nicholas het dróttseti konvngs. hann var katr ok gamansamr. konvngr hafði þa hia ser vm daga ok let þa talazt við konvngsson ok Nicholas ok hendi ser gaman at orðom þeirra ok þotti þa lettari sótt. Konvngrinn la lengi. ok sva sem a leið sottina minnkaði storom megin hans. Skvli broðir hans sat yfir honom. Vinir konvngs ok hirðin toluðo sin a milli at konvngr skylldi þeim (fá) hirðstiora þann er þeim væri styrkr at. ok kom þat samt með þeim. at Skvli konvngs broðir væri bezt til fallinn. Ok er konvngr þottiz finna at megin hans gerðiz sva litið at hann mvndi eigi stiornat fa rikino. þa gerði hann eftir vilia frænda sinna ok vina. ok leiddi þa Skvla broðvr sinn til sætis ok gaf honom iarls nafn. tok Skvli iarl þa við allri hirðstiorn. Litlo siðarr andaþiz Jngi konvngr .ix. kal. dag maij.

Talað vm konvngstekio.

14. þa var Hakon konvngsson .xiij. vettra er Jngi konvngr andaþiz. enn Gvthormr son hans .ix. vettra. þa voro attar hirðstefnvr ok talat vm konvngstekio. Somnvðvz þa þeir saman er þionat hofðo Sverri konvngi ok þar með mestr luti hirðarinnar. Kom þat [342] a samt með þeim. at þeir villdo taka til konvngs Hakon son Hakonar konvngs. enn Skvli iarl ok hans frændr villdo til konvngs taka Gvthorm son Jnga konvngs. þeir voro svmir vinir iarls er þvi fylgðo at son Hakonar iarls væri nærkomnaztr konvngdominom þar sem hann væri skirgetinn broðir konvngs. Enn þott þetta væri eigi hátt talat i fyrsto. þa varþ her vm hinn mesti sveitardrattr. Enn iarl villdi ecki miog koma a stefnvr. þvi at hann vissi vilia Birkibeina. þa komv margir bændr or þrandheimi. ok sogðo sva allir hinir ellri menn. at þeir villdi þann konvng hafa er konvngborinn væri at faðerni allt til heiðni. sva at ecki kvenkne hefði a milli komit. Enn Gvthormr erkibyskvp var farinn norðr a Halogaland. Skvli iarl villdi biða til þess er erkibyskvp kvæmi norðan. ok hofðo Birkibeinar þat fyrir satt. at hann villdi at erkibyskvp yrði berr at þvi sem iarl villdi at fram gengi. þeir voro ok svmir korsbræðr ok nockvrir lendir menn er giarna villdo fyrirkoma ætt Sverris konvngs ef þeir mætti ok þiona helldr oðrom konvngom. Enn þa er iarl var a stefnom letz hann giarna vilia gera rað fyrir með hirðinni. enn þat droz þo vndan. Ok er hirðin sa þetta at sva miog var vndan dregit. þa leto þeir einn dag blasa til hirðstefno. ok baðo iarl þangat ganga. Ok er iarl kom þar. stoð vpp Vegarðr

veradalr ok talaði eftir þvi sem oll hirðin hafði rað fyrir gert. Jarl sagði hann ver viliom eigi lengr hafa vndandratt of konvngstekiona. viliom ver hafa þenna morgin þing i konvngsgarþi. ok bioðom ver þer iarl við Hakoni konvngsseyni þangat. ok setið hann i hasæti hia yðr. ok kalli hann allir konvngsefni þar til er Eyraþing kemr. Enn ef þer vilit eigi þenna kost. þa drǫgo ver vt skip var i morgin ok forom til Biorgyniar svðr. ok stefnom þing vm oll Gulaþingslog. ok tokom Hakon þar til konvngs. Leggiom ver hans mal ok vart a gvðz valld ok hins helga Olafs konvngs. Enn er hirðin var fastraðin i þesso. sagði iarl at sva skylldi vera sem þeim likaði. Eftir þetta kallaði iarl sina menn a tal við sig. lærða ok olærða. voro þeir a eintali allan dag ok nótt. enn ecki vrðo menn visir af þeirra raðagerðom. Vm morgininn eftir var blasit ollum monnom vt i konvngsgarð. ok let iarl gera hasæti fyrir svnnan Nicholaskirkio þa stoð vpp Vegarðr ok talaði af sama efni sem fyrrom. Siðan mællti Gregorius Jonsson lendr maðr. Ver hvgðom at þetta skylldi eigi gera með sva storom ahlǫpom. væri raðligra at biða erkibyskvps ok hingat stefnt ollum byskvpom ok hofðingiom. ok væri þeirra rað hofð við slik stormæli. þa svaraði Onvndr merkismaðr. Eigi mvn[1] oss Birkibeinom hæfa at biða langræðo byskvpanna at þesso mali. þvi at litið mvnv þeir fylgia logvm hins helga Olafs konvngs sva landzins þvrft vm þetta. þegar nockvrr a lut i af ætt Sverris konvngs. þa er sa annarr lutr i þesso mali er ollum er kvnnigt at Beglingar sitia i Vik ǫvstr með miclum her ok kallazt hafa konvng yfir ser. ok ef þeir verða þess varir. at ver sitiom við hofvðlǫvsan her ok þo eigi sattir vár i millom. þa mvn þeirra eigi [343] langt at biða ok mvnv margir þa styrkia a hendr oss. Enn lærðir menn ero litlir vinir varir ok hofom ver þa engi annan til allir er fylgia viliom konvngaættinni enn fylgia oss sialfir meðan gvð vill fylgia oss.

(Hákon konungsson leiddr á þing.)

15. Siðan voro nefndir .xij. menn af þingino. ok gengo þeir i skolann vpp fra Kriztkirkio til konvngssonar ok mællto sva. Allir fornir Birkibeinar ok bæiarmenn ok bændr senda yðr konvngsson qveðio gvðz ok sina. sitia þeir nv i konvngsgarþi ok biða yðar. þeir leiddo þangat konvngsson a þingit ok at hasæti þar sem iarl sat fyrir. Jarl sagði at hann mætti eigi sva skiotliga setia i hasætið. þvi at þeir ero margir sagði hann er eigi þickiaz sannfroðir at þvi hvart hann er son Hakonar konvngs Sverrissvnar. þa var svarat af hendi konvngssonar. þann fyrsta vetr er sveinninn kom til Jnga konvngs tok hann við honom sem sǫnnom

[1]) með Cd.

sinom frænda. ok hafði hann alldri ef a at hann væri son Hakonar konvngs. Slikt sama gerði ok Hakon iarl. ok iafnan meðan þeir lifðo baðir konvngrinn ok iarlinn syndo þeir þat i sino yfirlæti. at hann væri þeirra sannr frændi. Man þetta vera komit af rótvm ok raðom þeirra er fyrirkoma villdo konvngaættinni her i Noregi. enn þa fram draga sem ecki ero her til komnir. Bvðv siðan frændr konvngs ok þeir sem kvnnigazt var at ganga glaðliga til skirslu fyrir konvngsson helldr enn hann misti sinnar foðvrleifðar. Slito þeir við þat þingino.

(Jnga konungsmóðir fastaði til járns.)

16. þa geck Jnnga konvngsmoðir til Petrskirkio ok fastaði þar til iarns sem siðr er til. Enn meðan þetta var skorti eigi náttstefnvr af iarli við korsbræðr ok lenda menn þa (er) moti voro konvngsefni. Enn þa er iarnit skylldi bera var þvi a brꜹt skotit leyniliga. Svmir korsbræðr sogðo at (þeir) þorðo eigi at lata bera iarnit fyrr enn erkibyskvp kvæmi til. Ok er hirðstiorar ok Birkibeinar sa hverso for. helldo þeir fram eigi at siðr sino mali. ok sendo menn vm oll þrændalog. ok stefndo Eyraþing a manaðar fresti. þeir leto ok menn fylgia konvngsefni hvern dag. ok leto hann sitia i hasæti hia iarli hverso er honom likaði.

(Bref lendra manna or Gulaþingslögum ok Hávarðar byskupsefnis.)

17. J þenna tima kom svnnan or landi Dagfinnr logmaðr. hann hafði bref fra Havarþi[1] er þa var byskvpsefni i Biorgyn ok oðrom lærðom monnom. þꜹ er sva sꜹgðo. Ver hofvm spvrt frafall vars herra Jnga konvngs. var þat miklum mvn fyrr enn várr vili stoð til ef ver mættim raða. Sva hofvm ver ok heyrt getið at nockvt leikr a tveim tvngom. hverr i konvngs stað skal koma. ok er þat vndarligt er vitrir menn sva sem þer erut skvlu vera tvidrægir vm þat er ver hvgðom at ollum skylldi ꜹðsynt vera. segiom ver þvi sva at ongan vitom ver til fallinn konvngsnafn at bera nema Hakon son Hakonar konvngs. þvi at hans ætt hefir iafnan fyrir Noregi raðit maðr eftir mann. Nv viliom ver at þer vitið sannliga varn vilia vm þetta. at ver manom ongom konvngi þio[344]na nema honom. ok sialfa oss ok allt þat er ver eigom fram at leggia fyrir hans sakir ok hann at veria ok hans fꜹðvrleifð. enn hvern annan þer takit til konvngs skvlu ver i moti vera bæði liðzmenn ok allir aðrir þeir sem Gvlaþingslog byggia. Enn ef þer þrændir vilit nokkvt þa menn fram draga. sem erv yðrir frændr eða fostbræðr.

[1]) Havarþar *Cd.*

þott þeir eigi nockvra frændsemi eða ættartolo til konvnga. ok skvlu sva hverir sinom frændom fylgia. þa mvnv margir vera neskonvngarnir bratt. Enn ver hvgðom þat þo at nockvrir væri tvidrægir vm konvngstekiona. þa skylldo þrændir þo vera einarðir. ok sva væntom ver at se hvat sem hvergi segir. Dagfinnr bondi ok Hroarr konvngsfrændi kvnno at segia yðr allan varn vilia vm þetta mal. ok þeir menn aðrir sem brefvm varom fylgia.

(Tala Dagfinns.)

18. Ok er brefit var lesit. stoð vpp Dagfinnr bondi ok talaði morgom orðom of sama efni. ok lavk sva. Ef eigi verþr segir hann Hakon skiott til konvngs tekinn. þa mvnv ver Birkibeinar fylgia honom svðr til Biorgyniar ok hofvm ver þetta eyrinndi af hendi allra Gvlaþingsmanna. þa varþ romr mikill af hendi Birkibeina sem fyrr. ok sogðo at ecki skylldi annat fram ganga enn þetta. hvat sem hvergi segði. ok lavk sva stefnonni.

(Upphaf konungdóms Hákonar konungs.)

19. þann dag er þingit var sett kom fiolþi micill or heroðom. sem siðr er til þa er konvng skal taka. Var blasit eftir fornvm sið ollu liði vt a Eyrar. Siðan voro menn giorvir til korsbræðra at vt skylldi bera skrin hins helga Olafs konvngs. Ok er menn komv til kirkio var hon i lási. enn klvckarar sogðo sva at korsbræðr logðo bann við hveriom manni. er bryti vpp kirkio eða bæri vt skrinit. Enn er þetta spvrðizt a þingit. þa var Hakoni gefit konvngsnafn eftir rettom siðom. ok gerði þat sa maðr er Skervalldr het or Gavlar(dal). var honom þa dæmt land allt ok þegnar. Jatvðo allir þrændir honom hlyðni ok lyðskylldom. sva fvlliga sem bæði hefði hann svarit þeim eið ok þeir honom. Sleit þvi þingi sva. Annan dag eftir var blasit til hirðstefno. sorv menn þa eiða baðom þeim Hakoni konvngi ok Skvla iarli. hverr með slikom nafnbotvm sem aðr hafði haft með Jnnga konvngi.

(Deila Ásolfs ok Eilífs.)

20. Brátt eftir þetta bioggvz þeir Hakon konvngr ok Skvli iarl svðr til Biorgyniar ok hofðo eina tvitvgsessv. enn Eilifr kapalin styrði Svþinni. Asolfr frændi iarls hafði hit þriþia skip. Enn þa er brot var lagit or bænom var iarl eftir. enn konvngr for með skipino. Veðr var a litið ok logðo þeir at við Hattarhamar. þa deilldo þeir vm lægi Eilifr ok Asolfr. hann hafði marga menn með ser. enn gestir

villdo þrongva Asolfi or lægino. er hann hafði komit fyrri. ok gengo þa fyrst arar ok forkar. siðan toko hvarirtveggio til vapna sinna ok varþ horð svipan vm hriþ. þvi at skipin lago iafnfram. Enn er konvngsskipit renndi [345] at sa þeir at sverðom var brvgðit a hinom skiponom. kallaði konvngr a þann er styrði. bað hann stefna beint milli skipanna ok róa sem mest mætti. let sva skiotaz skilia mvndo mega með þeim. Enn er konvngsskipit renndi milli skipanna. mattv hvarigir oðrom mein gera. þar vrðo margir menn sarir a hvarôtveggia skipino. Siðan kallaði konvngr þa a land ok sætti þa. kom iarl þa innan or bænom. ok sigldo siðan vt or firðinom. þeim byriaði vel svðr til Biorgyniar ok logðo at vm kvelldit við Hegranes. Vm morgininn i dagan kom til þeirra Dagfinnr bondi or bænom. ok sagði at bref voro komin fra korsbræðrom norðan til byskvpsefnis ok korsbræðra i Biorgyn at þeir skylldi onga tign veita Hakoni konvngi. sagði Dagfinnr at þeir þottvz við vant vm komnir. þvi at þeir ottvþvz reiði erkibyskvps ok korsbræðra. enn annarri hendi villdo þeir giarna veita konvngi lyðni ok alla sæmð er þeir mætti. Jarl svaraði fa vm enn sagði þat mvndo litlo varþa hverso þeir gerði. Dagfinnr sagði. Ef þeir fara með sliko her fram sem þeir hofv i þrandheimi þa mvn bratt af þvazt oll sv sæmð er konvnginom heyrir til. þa mællti konvngr. Dagfinnr bondi far inn til bæiar. ok seg sva korsbræðrom at ek vænti af þeim einna manna bezt. þeirra sem ero i landino. enn ef þeir gera oðrvvis. þa skal eigi langt til at þeir skvlu vita hvart oss likar vel eða illa. Dagfinnr reyri þa inn til bæiar. ok sagði korsbræðrom orð konvngs ok sva hvat iarl mællti.

(Frá konungi ok kórsbrœðrum.)

21. Korsbræðr svaroðo sva at þeir villdi giarna gera sæmð konvngi. kvaðvz eigi þvi skylldu[1] kavpa vingan ercibyskvps eða korsbræðra i þrandheimi at tyna þar i mot vingan konvngs. Siðan reyri konvngr inn til bæiar. ok var þa hringt vm allan bæinn. enn lendir(!) menn gengo sem sæmiligazt i mot honom. þangat var þa stefnt ollum lendom monnom ok hirðstiorom þeim er i Gvlaþingslavgom voro a Seliomanna[2] voko. at allir skylldo koma til bæiarins fiolment. Enn meðan þessa var beðit. voro þeir i bænom konvngr ok iarl. Konvngrinn var vngr ok fyrir bernskv sakir sinnar gaði hann meirr leiks sins enn landraða. enn iarl var þessar stvndir allar i raðagerðom við sina menn. ok sendi bref bæði svðr ok norðr i landit. var þat flestum monnom okvnnigt

[1]) þvi *tilf. Cd.* [2]) seliamanna *Cd.*

hvat a þeim var. enn fa voro konvnginvm synd. þa voro menn sendir ꜵstr i Vik til Filippus Baglakonvngs. ok leitaði iarl þangat vinattv ok felaxskapar. Enn er vinir konvngs kærðo slikt fyrir honom. at slik vmleitan væri vndarlig at leita þangat vinattv sem iafnan hefði fiandskapr verit. þa svaraði konvngr. at iarl var sva vitr maðr at hann mvndi sia kvnna ser vini. ætla ek mer þat meinlꜵst. at hann eigi ser marga vini. þvi at hann ma þo vel hallda vár einkamal af sinni hendi. ætla ek ok eigi fyrri at bregða þeim.

(Brefagerð Skúla jarls vestr um haf.)

22. [346] Skvli iarl let gera bref vestr vm haf til Jons iarls af Orkneyiom. ok voro þar fyrir konvngs innsigli. ok vissi konvngr ecki til þess ok eigi hvat a var brefvnvm. Sa maðr for með brefin er Josteinn þꜵmb het. hann var gestr. Ok er brefin komv vt til hafs. vrðo menn varir við a skipino. ok gerðo menn inn til Jvars bodda ok Dagfinnz bonda raðgiafa konvngs ok sogðo at konvngs innsigli var fyrir brefom þeim er send voro með Josteini. Jvarr sagði betr vera at konvngr sæi þꜵ bref er með konvngs innsigli voro send i onnvr lond. Hakon konvngr gerði þa menn eftir brefonom til Herðlovers. Enn er iarl varð þessa varr. gerði hann sendimenn a ꜵðrv skipi. vrðo þeir skiotari ok naðo brefvnom aðr enn konvngs menn kvæmi til. Ok þegar er þeir komv inn til bæiarins. let iarl blasa til hirðstefno ok kærði a Jvar bodda ok aðra konvngs raðgiafa. sagði at þeir villdi koma svndrþycki milli konvngs ok iarls enn mistrua iarli i sinom raðom. þa mællti Gregorius Jonsson frændi iarls með þeim orðom til Jvars bodda.

(Tal Gregorii Jónssonar.)

23. Ek var a tali með þeim monnom er fyrst sorv eiða Hakoni konvngi ok iarli til trvnaðar. ok hvgðo ver at allt eitt skylldi vera. enn nv vill einn prestr spilla varo samþycki Birkibeina allra ok skal þat alldri lyða. tokvm hann ok refsvm þessom fyrst. sva at allir siai við siðan. Eftir þetta liop vpp mikil(l) fiolþi frænda iarls ok vina. ok sꜵgðoz skylldo rifa i svndr prest kvikvan. Jvarr stoð þa vpp ok beiddi ser lioðz ok feck eigi. þa hliopo fram fyrir hann vinir konvngs ok vꜵrðo hann sva at hann sakaði ecki. ok var þa kvrr micill i hirðinni. Siðan stoð konvngr vpp ok mællti. Enn kann (ek) fatt at tala. enn þo vil ek þess biðia yðr at þer hlyðit Jvari fostrfeðr minom ok svarit siðan sem yðr likar. Ok sva var gert.

(Rœða Jvars bodda.)

24. Siðan mællti Jvarr prestr sva. þat er fornvm Birkibeinom kvnnigt at ek kom þat var segir hann til Sverris konvngs aðr enn bariz væri a Strindsio. hafða ek gott yfirlæti meðan hann lifði. ok ek þionaði honom sva at ek vissa morg leynd mal með honom. ok þott hann hefði hia ser raðgiafa sina hina hæsto. þa var ek eigi vti byrgðr. ok mvndi hann eigi sva hafa gert ef hann hefði reynt mik at nockvrom falsara eða vdygðarmanni. Slikt sama gerði Hakon konvngr son hans. ok hinn sama hátt hafði Gvthormr konvngr. enn siðan þeir toko rikit Jngi konvngr ok Hakon iarl gerðo þeir enn með sama hætti. ok þvi framarr er mer var miog i moti skapi. at þeir hlittv mer miog til brefagerða ok var ek iafnan vm þat hræddr at minir ovinir mætti þar nockvt til finna. er mer stæði haski af. þvi at þa var sem nv at eigi skorti avfvndarmenn. þa er mer villdo fyrirkoma. ok þvi vil ek skiota til allra manna vitnis er nv ero her. at alldri varð þvi enn a mig sannat at ek væri falsari við minn hofþingia. Enn ek veit sialfr savk mina at þessi hinn vngi konvngr varr er bernskr [347] ok þarf heilla raða ok tryggva nauistomenn. þvi at þeir sitia ærit nærri. er þa villdo fra honom spenia. sem honom væri hollir. ok mætti þeir þa i sialfræði vm leika at skipa konvngs mali sem þeim likaði. Nv með þvi at þessi er sva mikil min savk at ek se her fyrir rifinn kvikr i svndr. sem þv segir Gregorius Jonsson ok þv Pall fliða. fyrir þat er ek bað konvnginn sia bref þav er send vorv i onnvr lond með hans innsigli. skal ek mig skilia or konvngsgarð. ok spilla eigi samþycki konvngs ok iarls. Gefi gvð at þeir einir se eftir er baðom þeim se hollir ok þat raði at þa sæmð hafi hverr sem til er borinn. Lavk sva þessi stefno at konvngs monnom likaði minnr.

(Frá fjárskipti Hákonar konungs ok Skúla jarls.)

25. Hakon konvngr kom sva til rikis at hann feck eigi meira lavsafe af foðvrarfi sinom enn eina sylgio ok fingrgvll. enn Skvli iarl hafði tekit allt þat lavsafe sem Jngi konvngr hafði átt. ok hann hafði tekit eftir Hakon konvng. Ok einom degi fyrir þingit hittaz þeir konvngr ok iarl ok raðgiafar þeirra. Sogðo sva konvngs raðgiafar at þeir villdi at iarl sværi konvngi eiða eftir fornri siðvenio. Enn iarl sagði at hann villdi þat eigi fyrri enn hann vissi hvat hann skylldi fyrir taka. ok beiddiz þegar halfs Noregs ok halfra allra skattlanda. Enn raðgiafar konvngs bvðo þriþivng af Noregi enn ecki af skattlondom. Jarls menn sogðo at hann skylldi hit minnzta hafa þriþivng af Noregi ok skatt-

londom. ella skylldi hann þangat snva við sinn styrk sem fengi þat er honom likaði. Nv sa raðgiafar konvngs at honom var ofrefli at standa i moti Skvla iarli ok Filippo Baglakonvngi er þa hafði Vikina ok Vpplond með miclum styrk. Ok var þetta rað fyrir gert at Skvla iarli var iattað Noregi at þriþivngi ok sva skattlondom.

(Tala Dagfinns.)

26. Annan dag eftir var blasit til þings vt i Kristzkirkiogarð. þangat var borit skrin hinnar helgo Svnnifo ok margir aðrir helgir domar. þa stoð vpp Sigvrðr af Onarheimi af hendi allra Gvlaþingsmanna ok fagnaði konvngi ok iarli ok for þar vm morgom fogrom orðom. Ok þar eftir talaði Dagfinnr bondi ok hafði þat i sinni ræðo. þo at þeir i þrandheimi læsti inni skrin hins helga Olafs konvngs. þa var þat ecki rað eða vili bænda. Nv skvlu Gvlaþingsmenn gera glaðliga alla þa sæmð sem mego Hakoni konvngi bæði lærðir ok olærðir.

(Um eið konungs.)

27. Eftir þat stoð vpp sa maðr er Steingrimr stryllr het sniallr maðr ok vitr. hann gaf Hakoni konvngsnafn. Siðan sor konvngrinn eið at hallda landz rétt. enn iarl hafði skipat aðr eiðinn sem honom likaði. ok þat i eiðinom. at konvngr skylldi hallda við iarl oll einkamal þav sem ger voro millom þeirra. Enn iarl sor at hann skylldi hallda log við landzfolkit ok vera hollr ok trvr Hakoni konvngi sva lengi sem hann villdi þav einka[348]mal sem millum þeirra voro ger. Siðan stoðo vpp lendir menn Gregorius Jonsson. Pall fliða. Bryniolfr Knvtzson. Gavtr Jonsson. Arni storka. ok aðrir hirðstiorar. ok sorv eiða konvngi. Eftir þat sorv bændr ok lavk sva þvi þingi.

(Um ár i landinu.)

28. þa er Hakon var til konvngs tekinn var ár mikit i landino. Svmar þat var sva gott at þat var viða vm landit at alldinviðrinn bar tvennan avavxt ok vtifvglarnir vrpo tysvar. Sva kvað Olafr hvitaskalld.

Mærir gloddvz miclo ari
menn baro þa avoxt tvennan
veglig syndiz viðr ok fvglar
visa grein a svmri eino.

Sva kvað Stvrla i Hakonarkviðo.

Bar tallæst
tvinnan blóma
alldinviðr
eino svmri.
ok vkallt
vtifvglar
oñdvert ár
vrpo tysvar.
þa er allvalldr
við iofvrs nafni
tirar giarn
of tekit hafði.
ok hans gipt
hæstrar tirar
veg valit
vaxa knaði.
Sa hverr maðr
at hofvðskepnvr
fylkis tign
falla villdo.
ok gofvgla
gialfri kringðo
a vindkers
viðom botni.

(Um bref Baglakonungs.)

29. Litlo eftir þingit komv ævstan menn or Vikinni fra Filippo Baglakonvngi með brefom til Skvla iarls ok var þat a at Filippvs beiddiz helmings af Noregi við Skvla iarl ok Birkibeina enn at oðrom kosti mvndi hann reisa ofriþarflock i moti þeim. enn konvngs er ecki getit i þesso brefi. Jarl gaf þæv andsvor þessom monnom er brefin baro með raði hirðstiora at Filippus skylldi hafa þann luta landz þa .xij. manvðr sem hann hellt aðr. enn þeir skylldi finnaz at svmri ok skylldi þa vera stefna meðal allra byskvpa ok hinna vitrazto manna i landino. Forv nv sendimenn með þessom brefvm ævstr aftr.

(Andlát Filippus Baglakonungs.)

30. Sigvrþr konvngsfrændi var settr til gæzlu i Vikinni af Birkibeinom. ok for hann þetta svmar til Jorsala. enn þessir voro sveitarhofðingiar af Birkibeinom eftir i Vikinni. Loðinn Palsson. Hallvarþr bratti. Barðr brimsteinn. Karl svangi. þeir sato við mikinn (otta). þvi at Baglar heto þeim hversdagliga afarkostvm. Enn aðr sendimenn komv ævstr með brefin iarls feck Filippus Baglakonvngr sótt i Tvnsbergi. siðan var hann fluttr inn til Lævfeyia. hann la litla hriþ aðr hann andaþiz. enn Baglar leyndo andlati hans. Enn Loðin Palsson varþ varr við. ok sendi menn sem skyndiligazt a skvto norðr ok fyrirmann Gvnnar banamaðr. Hann var eigi lengr a leið enn .iij. nætr til Biorgyniar. hann hafði bref til konvngs ok iarls þæv er sævgðo andlat Filippus. ok þeir Birkibeinar sem i Vikinni voro baðo konvng ok iarl skynda svðr þannig. þvi at Baglar leitvðo ser hvervitna konvngsefnis. þeir gerðo ok menn til Danmerkr ok kollvðo þat spvrt hafa. at þar

se sa maðr er Sigvrðr het son Erlings steinveggs. Nv ef þer komit skiott avstr hingat. mvnvt þer slitið fa flocki Bagla.

(Um ferðir konungs ok jarls.)

31. þegar er konvngr ok iarl hofðo lesit brefin bioggv þeir ferð sina sem skyndiligazt ok hofðo vel .xl. skipa ok flest oll stór. þeir konvngr [349] ok iarl hofðo eitt skip baðir. þat var Ognarbrandrinn halfþritvgr at rvmatali. þeir foro avstr eftir Mariomesso hina fyrri ok gaf þeim vel. Baglar voro avstan fiarðar þa er þeir konvngr komv i Vikina. þessir voro hofðingiar Bagla. Andres broðir Filippus konvngs. Rognvalldr Hallkelsson systvrson Magnus konvngs. Arnbiorn Jonsson. margir voro aðrir goðir menn með Bavglum. Nicholas byskvp hafði lagt allt norðr i Sv(in)asvnd ok nockvrir sveitarhofðingiar með honom. Enn er Hakon konvngr ok Skvli iarl sigldo avstr i Vikina. þa reyri i mot þeim Nicholas byskvp ok hittvz þeir inn við Hrossanes. voro þa sett grið milli Birkibeina ok Bagla. Siðan komv Baglar avstan vm fiorðinn herra Andres ok Rognvalldr ok margir aðrir. þeir logðo skipom sinom við Gvnnarsbæ ok gengo sva til bæiar. fvnndvz þeir i Mariokirkio i Tvnsbergi. þar voro margir lutir talaðir milli þeirra Hakonar konvngs ok iarls. Baglar bvðo ok at geraz handgengnir iarli ok hafa slikar sæmðir sem þeir hofðo aðr. beiddvz ok þess luta af landi sem þeir hofðo aðr. kollvðoz varla trva Birkibeinom fyrir sakir fornra vandræða. Enn þessar vrðo malalyctir þeirra i millom at Baglar skylldo hafa þann vetr allar þær syslur halfar er Filippus hafði aðr. Enn hvarirtveggio skylldo senda menn norðr til erkibyskvps ok skylldi hann semia með þeim vm svmarit eftir. ok foro þeir af hendi Birkibeina Gregorius Jonsson ok Dagfinnr bondi. enn af Boglom Eindriþi bekill ok Grvnndi fehirðir. þeir Hakon konvngr ok Skvli iarl skipoðo þær syslur sem til þeirra heyrði. Siðan var stefnt Havgaþing ok var Hakon þar til konvngs tekinn. Eftir þat visvðo þeir konvngr ok iarl flesto ollu liðino norðr aftr. enn þeir foro avstr yfir Folldina ok attv Borgarþing. ok þaðan i Vættarherat til Stofna ok atto þar þing. ok þaðan til Hornborvþings. ok sva avstr til Elfarbacka. Var Hakoni gefit konvngsnafn a ollom þessom þingom ok gerðo menn vt allan almenning með goðom vilia. ok enn þo giafir vm alla Vikina a ofan. þeir satv i Konvngahellu vm havstið lengi.

(Frá gipting frú Kristínar.)

32. Svmar þat er þeir voro i Vikinni var gipt frv Kristin er att hafði Hakon galinn. avstr i Gavtland. hennar feck Askell lavgmaðr svn

Magnus minniskialldar broðvrson Birgis iarls. þar fæddiz vpp með honom ivnkherra Knvtr son Hakonar iarls ok frv Kristinar. Vm haustið er þeir Hakon konvngr ok iarl voro i Konvngahello. sendo þeir bref vpp i Gꜹtland til logmannz at hann skylldi senda þeim ivnkherra Knvt. ok sogðoz þeir til hans skylldo sæmiliga gera. ok var fvndr lagðr með þeim. ok kom iarl enn eigi logmaðr þvi at hann trvþi varla Birkibeinom. Eftir þetta foro þeir Hakon konvngr ok iarl norðr til Tvnsbergs ok þaðan norðr i land.

(Frá Hróari konungsfrænda.)

33. þetta svmar er þeir konvngr voro i Vikinni for Hroarr konvngsfrændi vt i Jorsalaheim. hann hafði mikit skip ok fritt. Erlendr þorbergsson het maðr er for við honom. hann styrði oðrv skipi. þat [350] hofðo bæiarmenn gera latið af sinom kosti. þat skip er Hroarr atti kom til Akra. enn bæiarmanna skip kom allt til Garmarar ok sysluðo hvarirtveggio vel i þeirri ferð.

(Frá lendum mönnum.)

34. Aþr Hakon konvngr ok Skvli iarl foro or Tvnsbergi stefndo þeir til sin ollum lendom monnom vm Vikina. var þeim varygð mikil a boðin at þeir skylldi vera varir vm at Baglar hefði ongan oroa vppi. Siðan sigldo þeir konvngr norðr ok komv .vij. nottvm fyrir jol til Biorgyniar ok satv þar vm vettrinn. Ok vm jol gerðo þeir .ij. lenda menn Jon stal ok Jvarr nef. þotti þa flestum monnom likligt at vel mvndi fara með konvngi ok iarli.

(Dráp Rögnvalds á Foldinni.)

35. Baglar skipto með ser syslum þeim er þeir hofðo hlotið vm hꜹstið a Vpplondom ok i Vikinni. Rognvalldr hlꜹt syslu a Folldinni ok i Oslu. enn hann hafði aðr haft syslu a Rꜹmariki. Rꜹmar sogðo hann helldr harðan i syslunni. þvrfti hann ok mikills við þvi at hann hafði sveit micla. Enn er Folldunngar spvrðo þetta kvrrvðo þeir illa. sogðo at eigi mvndi hann þeim goðr. ef hann var hinom illr. Rognvalldr for vt i Hꜹgsvik ok stefndi Folldvngom þing sem siðr er til syslumanna. Enn er þingboþit for i bygðina. þa snero bændr þvi i heror. ok stefndo saman hveriom manni er vapn matti bera. ok sottv bændr þingit með alvæpni. Rognvalldr for með fa menn til þingsins. enn þegar er hann villdi nockvt tala æpto bændr i mot ok baðo hann þegia. svmir brvgðo sverþom ok veitto honom atgongo. Rognvalldr

villdi þa vndan leita enn bændr sottv eftir ok drapo hann enn særðo nockvra menn. enn allir hans menn leitoðo til skips ok foro i brot. Folldvnngar foro heim. enn lik Rognvalldz var fært til Oslóar.

(Her hefr af Slittungum.)

36. Um svmarit þa er þeir Hakon konvngr ok iarl voro i Vikinni var prestr sa með Rognvalldi er Benedict het. hann var kallaðr Bene. hann let þat orð yfir fara at hann væri son Magnus konvngs Erlingssonar. Bene var ættaðr ꜹstan af Morkom. hann for með leika ok var katr maðr. enn Rognvalldr hafði hann með ser ok virði hann meirr fyrir dára enn frænda. Enn er Rognvalldr var fallinn. for Bene ꜹstr a Markir ok samnaði ser þar liði ok sneri siðan nafni sino. letz þa heita Magnus eftir feðr sinom. dreif þa lið mikit til hans. Sa maðr styrkti hann mest at ondverðo er Haralldr het a Rakkastoðom. Bene hafði verit leigvprestr hans. þat folk er Bena fylgði var fatækt miog. þeir voro bæðe litt klæddir ok illa vapnaðir. þeir voro kallaðir Slittvngar. þeir liopv vm markir ok obygðir enn sialldan vm herot. voro þeir ospakir i ránom ok lꜹnstuldom. Vm vettrinn reðoz þeir i lið með honom þorbiorn af Limalondom ok Helgi broðir hans. þeir voro bæði ættstorir ok ferikir. rez þa mart i flockinn með þeim af bændom [351] ok bændasonvm. hvgðo þeir allir at Bene hofðingi þeirra væri sannr svn Magnus konvngs sem hann sagði sialfr. foro þeir þa viða vm obygðir með rán ok stulþi ok marga aðra ospekt. Beglingar voro i Vikinni vm vettrinn. ok gætto bæiarins. voro þeir fyrir herra Andres ok Arnbiorn Jonsson.

(Um orrostu Bagla ok Slittunga við Gunnarsbœ.)

37. A forstv fengo Baglar niosn af þvi at Slittvnngar voro a skip komnir ok ætloðo til bæiarins. Baglar hioggvz at veria bæinn. Ok litlo siðar helldo Slittvngar skipom sinom ꜹstan yfir Folldina til Tvn(s)bergs ok logðo inn at Skeliagrvnni ok gengo vpp of Gvnnarsbæ. Baglar fengo niosn af þeim ok leto blasa ollu liðino vpp a Hꜹga með vapnom. Enn er myrkva tok for mart liðit fyrir ofan Thomasskirkio ok svaf þar vm nottina. Bene sendi menn a fvnd Ar(n)biarnar Jonssonar ok sagði sva at hann mvndi eigi þess vænta af honom at hann mvndi beriaz i moti broðvr Erlings steinveggs er hann hafði fyrr þionat. Arnbiorn svaraði sva. Rett segir Bene þat at mer samir illa at beriaz moti broðvr Erlings ok þat mvn ek eigi gera ef ek spyr með sannyndom at hans broðir er. enn ek hygg at Bene þessi se i annarri ættartolu. skvlut þer sva segia Slittvngom ef þer leitit hingat til bæiarins at ver Baglar

mvnom koma mót yðr ok hallda vpp orusto. Fara sendimenn aftr til Bena við þessom eyrindom. Nockvrv fyrir dag vrðo Baglar varir við at Slittvngar voro a Gvnnarsbæ. ok hofðo nær .v. hvndrat manna. þa leto Baglar blasa ok gengo vpp a Hœga ok hofðo .ccc. manna. þeir mættvz a akrinom við Gvnnarsbæ. þar varþ horð orusta. fello hvarirtveggio ok myklo meirr Slittvngar. Bene var a hesti ok eigi i orusto. Arnbiorn feck sár var hann lagðr i halsinn fyrir neðan eyrat. Herra Andres varð ok sárr i kinninni. enn er hann feck sarit kastaði hann skilldinom. hann var manna sterkaztr. hann tok vinstri hendi i skiolldona ok dró af þeim. enn hio með hægri hendi hvern mann til bana með sverþi þvi er Skarþi het allra sverþa bezt. Arnbiorn geck þa hart fram ok sotti at merki Slittvnga. þar fell þorbiorn af Lumalondom ok Helgi broðir hans ok meirr enn .xiiij. tigir manna. enn allir flyðo aðrir. þeir sem eftir voro af Slittvngom. Bene komz vndan við litinn orðztir. Lik þorbiarnar ok Helga broðvr hans vorv flvtt til kirkio. enn oll onnvr lik af liði Slittvnga voro þar reyrð sem þeir fello. Eftir osigr þenna sneri Bene œstr a Markir ok dro þa lið at ser a nyia leik. Herra Andres ok Arnbiorn ritvðo til Hakonar konvngs ok Skvla iarls. baðo þa skvnnda i Vikina ok sogðo at Bene efldiz at liði myclo.

(Fall meistara Stefnis.)

38. Um varit eftir paskir komv Slittvngar ofan af landi til Osloar. Jvarr i Vik hafði þa Osloarsyslu af hendi Hakonar konvngs ok iarls. [352] Jvarr ok Birkibeinar ok bæiarmenn ok byskvpsmenn foro i mott Slittvngom ok hittvz þeir við Frysio ok skvtvz a yfir ána. þar fell meistari Stefnir af byskvpsmonnom enn fair menn aðrir enn mart varþ sárt. ok flyðo bæiarmenn. enn Slittvngar liopv i bæinn ok rænto morgo. þeir toko langskip er byskvp atti ok nockvr skip onnvr ok foro siðan vt eftir firði ok sva svðr i Vikina ok rænto hvar sem þeir mattv. Enn er þeir komv svðr vm Elfarbacka logðo þeir i hina eystri kvislina. Askell logmaðr var þa i Lioðhvsom. hann feck niosn af ferð Slittvnga at þeir rænto viða. hann skipaði skvtvr ok reyri vt or anni ok ætlaði at banna þeim ránin. þottiz vita at hann mvndi eigi lið skorta af heroðom ef hann þyrfti. þar var með honom ivnkherra Knvtr. þeir lago við land vt i anni. þeim var sagt at langskip reyri vpp eftir anni. let logmaðr þa ivnkherra Knvt a land ok rann hann i skog. Siðan renndo at þeim skip Slittvnga. tok logmaðr ok hans menn a land vpp vndan. enn Slittvngar toko þar skip hans ok landtialld ok messoklæði ok marga

aðra goða gripi ok foro siðan vt til siafar ok sva svðr a Hallland ok foro helldr ospakliga.

(Er Birkibeinar tóku skip Slittunga.)

39. Birkibeinar þeir er i Vikinni voro spvrðo hvat Slittvngar hofðvzt at ok stvckv þeir a skip sin. ok foro svðr at leita þeirra. þar voro þessir sveitarhofðingiar Gvthormr Gvnnason. Loðinn Palsson. Loðinn Gvnnason. Hallvarþr bratti. Jvarr vtvik. Karl svangi. þar voro ok Baglar Andres ok Arnbiorn. Ok er þeir komv svðr i Vikina spvrðo þeir at Slittvngar hofðo farit svðr til Halllandz. foro þeir svðr eftir þeim ok hitto þa þar sem heitir Barðafiorðr. fvnndo Slittvngar eigi fyrr enn skipin renndo fyrir hofnina. toko þeir þa vpp a land ok flyðo vndan. enn Birkibeinar toko skip þeirra ok allt þat er a var enn fengo ecki af monnom.

(Andlát herra Andres.)

40. Herra Andres lagðiz sivkr litlo siðarr ok opnaðiz sár þat er hann feck a Gvnnarsbæ. tok þa at svella ok þrvtna. Ok er hann kenndi at miog leið at honom let hann gera bref ok sendi til Skvla iarls ok voro þar a vingiarnlig orð sem þeir hofðo aðr talat. hann sendi iarli sverþit Skarðann ok skiolld gvllagðan. Litlo siðar andaðiz herra Andres. var lik hans flutt til Osloar ok iarðat i Hallvarzkirkio. hann var miog harmdavði.

(Frá Sæmundi Jónssyni er hann gerði norrœnum mönnum úfrið.)

41. Vetr þann er Slittvngar voro i Vikinni sat Hakon konvngr i Biorgyn. þessi var hinn fyrsti vetr konvngdoms hans. Aðr vm svmarit var þat tiðinda a Jslandi at Sæmvndr Jonsson i Odda gerði norrænvm monnom ofriþ a Eyrom. hann for at þeim með nockvr .ccccc. manna ok tok fyrir þeim .ccc. hvndraða [353] vaðmala. ok fann þat til saka at Pall son hans hafði tynzt aðr vm vettrinn fyrir Staði. þa tyndiz Aslakr Havksson ok nokkvr .vi. skip eða .vij. enn Sæmvndr þottiz spvrt hafa at Biorgyniarmenn hefði gert honom vnaðir. ok hefði hann af þvi norðr farit. enn eigi af fysi sinni. Margan vfriþ annan gerðo þa Oddaveriar norrænom monnvm.

(Viðtal konungs ok erkibyskups.)

42. Hakon konvngr ok Skvli iarl bioggv ferð sina vm varit norðr i þrandheim ok komv til bæiarins halfvm manaði fyrir paska. Ecki var hringt moti þeim ok onga processio villdi erkibyskvp lata gera moti konvngi. Enn þott þeir mættiz veitti hann onga bliðo konvngi. enn iarl ok erkibyskvp fvnndvz iafnan ok var með þeim hin mesta bliða. ok þa er iarl var i Kristzkirkio var honom veitt hofðinglig tign. Palmsvnnodag voro þeir baðir konvngr ok iarl i Kristzkirkio ok satv i hasæti ok var konvngi engi tign veitt. ok er þeir voro leiddir til alltaris at ofra þa villdi erkibyskvp eigi taka við ofri konvngsins. lagði konvngr ofrit a alltarit ok geck vtar til sætis sins. Birkibeinom þotti ger svivirþing til sin ok konvngs. Litlo siðarr hofðo þeir stefno i erkibyskvps garði. ok spvrþi konvngr erkibyskvp hveria savk hann gæfi honom er hann villdi eigi veita honom konvngliga tign. Erkibyskvp sagði sva. þetta er eigi mins eins rað helldr allra var byskvpanna ok fleiri annarra. finnom ver þat til at ver hofom heyrt nockvrn pata af hvart þv ser konvngssvn eða eigi. Konvngr svaraði. Eigi var þetta ollum byskvpom at kenna ok fam minom monnom. af þeim er þetta komit er mer villdo niðra enn sialfa sig til mins foðvrarfs draga. þegar er ver erom sannfroðir at þesso segir erkibyskvp er ver efvmz nv i. skvlu ver veita þer alla tign er ver megom. Skvli iarl þagði hia. þessi stefno lavk sva at eftir vm svmarit skylldi koma til Biorgyniar Hakon konvngr ok Skvli iarl erkibyskvp lioðbyskvpar lendir menn ok logmenn ok allt hit bezta mannval. skylldi þa gera af þesso mali þat sem likazt þætti. Dagfinnr bondi var þa næst konvngi vm alla raðagerð. Erkibyskvp bað at Dagfinnr skylldi finna hann leyniliga ok mællti sva. Gvði er þat kvnnigt at ek vil giarna vera vin konvngs ok eigi væri þessir lutir talaðir sem nv erv ef ek reði. enn þo skalltv þat raða konvngi at hann taki þessv vel ok beri þolinmoðliga fyrir gvðz sakir. þvi at sva segir mer hvgr vm at þetta verþi honom mest til sæmdar enn þeim til vanvirþingar er honom hyggiaz niðra i þesso.

(Ráðagerð um skirslur konungs.)

43. Hakon konvngr ok iarl dvavlðvzt i þrandheimi vm varit. enn er svmraði bioggvz þeir norðan ok foro til Biorgyniar sem ætlat var. Enn er þeir komv til bæiarins vrðo margar greinir millom þeirra ok gengo Birkibeinar miog i sveitir. Enn þa var sem fyrr at sa hafði folkit fleira er feit atti meira. Konvngs menn geymdo hans vel ok letv hvern dag fylgia honom .xij. [354] menn vapnaða vm þat fram sem

vandi var til. Ok er a leið svmarit kom erkibyskvp norðan til Biorgyniar ok aðrir byskvpar allir ok lendir menn ok allir aðrir þeir sem þannig voro nefndir. voro byskvparnir iafnan a tali við iarl enn litt við konvnginn.

(Talat um járnburð.)

44. Einn dag er konvngr var a tali við rað sitt. komv þar sendimenn erkibyskvps ok iarls Havarþr byskvp af Biorgyn ok meistari Biarni or þrandheimi ok sogðo sva. Erkibyskvp ok Skvli iarl baðo yðr þess herra. at iarnbvrðr sa er boðinn var af yðarri hendi þat var er þer vorot kosnir til rikis skylldi fram koma nv til þess at þeirra sǫgn se onytt er aðr hafa nokkvrn efa a vm yðart faðerni. Nv ef þer vilit sva gert hafa. ok berr gvð yðr gott vitni vm þetta mal. þa vilia þeir yðr tigna sem sinn sannan herra. ok veita yðr alla konvngliga virþing. Konvngr svaraði sva. Ek veit eigi hvart mer þickir þvi kǫpandi tignan yður at ganga vndir nockvra afarkosti. Enn lendir menn ok raðgiafar ræddo miog misiafnt vm þetta mal. Ok vm morgininn eftir fvndvz þeir allir konvngr ok iarl ok erkibyskvp ok aðrir hofðingiar ok toloðo þetta mal. Dagfinnr bondi mællti þa. Varla manv dæmi til finnaz at bonda seynir ok kotkarla skvlu gera einvalldzkonvngi slika afarkosti vfriðarlǫst ok þrǫngva honom til iarnbvrðar siðan er hann varþ konvngr gerr yfir allt landit ok allir menn (hafa) honom eiða svarit. ok ætla ek þickia oss litlo verra at bera ecki iarn nema þeim kallt er hans ovinir ero. ok lata gvð skipta millom hans ok vvina hans. sem hann skipti meðal Sverris konvngs ok hans móttstǫðomanna.

(Af tölu Hákonar konungs.)

45. Siðan mællti konvngr. þat er vist satt Dagfinnr bondi at þetta mvndi vist þickia mikill afarkostr morgvm konvngi at taka nv iarnbvrð a hendr ser eftir tekit riki. Enn þa er ek bǫð þetta af minni hendi var þvi ollu niðr drepit. ok voro þeir hinir sǫmv er þvi volldo ok þesso nv. voro þeir þa við hinn sama goðvilia sem erv þeir. Kvnnigt var þat ok ollum monnom þeim er þa voro með Jnnga konvngi. er ek ok moðir min komvm fyrsta sinni til hans norðr til þrandheims. ok sva er hon fann Hakon iarl bǫð hon af sinni hendi þessar sǫmv skirslur fram færa. ef þeim veri nockvrr mistrvnaðr a mino mali. enn þeir villdo þat með ongv moti heyra. Jafnan mællti Hakon iarl morgom monnom a heyrandi at þeir bræðr sæti i minom foðvrarfi. Nv skvlu ver þetta þo eigi til afarkosta virþa. þvi at þenna iarnbvrð

vil ek giarna[1] lata fram fara þegnom minom til sæmðar. Sa lutr gengr ok annar til·at margir menn mego þat hyggia at þat se þvi vndan dregit at ver sialfir hafim[2] nokkuð efa a vm vart faðerni. Enn þessi er hinn þriþi lutr er til herr at ek em [355] vrvgr vm þann domandann er þetta mal er vndir skotit er alldri brazt nockvrom til rettynnda sinna ok hann ottaz ongan satt at segia. geng ek þvi sva glaðliga vndir hans rétldæmi.

(Her fastar konungsmóðir til járns.)

46. Eftir þessa stefno geck konvngsmoðir til kirkio ok fastaði til iarns. þessir menn fostuðo með henni. Sigvrðr konvngsfrændi. Dagfinnr bondi. Andres skialldarband. ok enn fleiri aðrir. enn .xij. menn voro fengnir til at gæta vtlan kirkionnar at eigi kvæmi vmspillendr til. Skvli iarl var miclo bliðaztr þessa daga til konvngs enn eigi vissu menn hvat þvi volldi.

(Frá vélum Sigars.)

47. Sa maðr var með iarli er Sigar het vitr ok menntr vel. ok letz vera vin konvngs mikill. hann geck til Dagfinnz bonda oðinsdag aðr enn iarnit skylldi bera ok mællti. Veit ek at þer ervt hvgsivkir miog of yðart mal. enn með þvi at ek vil konvnginom gott þa vil ek fa til eina list. þa er ecki skal til skaða. Ec hefi þat eitt gras ef ek rið þvi a hond konvngsmoðvr at ecki skal saka ok hon skal orvgliga bera mega þetta iarn ok skir verða. Dagfinnr bondi svaraði. Gvð þacki þer sannan goðvilia þv ert vitr maðr. eða hvar vex þetta gras er sva mikinn krapt hefir með ser. Sigar svaraði. þetta gras vex a þinvm hvsom i Biorgyn ok hvers annars. Dagfinnr svaraði. Engi lyf eða lækning skvlu ver til þessa hafa. nema þær einar er Jesus Cristus vill gera við sinni miskvnn. Enn þv far i brot með skrvm þitt ok skalltv fara vanda ferð ef þv mælir þetta oftarr. Dagfinnr bondi bað konvngsmoðvr þess er Sigar kvæmi at hon tryði honom eigi kvazt þat vist vita at hann ferr sannliga með fals ok svik.

(Jnga konungsmóðir berr járn.)

48. Vm daginn eftir prima bar konvngsmoðir iarn ok for þat et bezta til vegar. þar var við konvngr ok erkibyskvp ok aðrir landzhofðingiar. þar var ok iarl af Orkneyiom. Enn þann dag er hondina skylldi leysa var konvnginvm sagt at iarls menn nockvrir mvndo bera vapn vm

[1]) giarla *Cd.* [2]) þvi vndan dregit at ver sialfir hafim *tilf. Cd.*

daginn leyniliga. ok af þvi bǫð konvngr Joni stal. Gvthormi Gvnnaseyni. Vegarþi veradal. Barði brimstein. at þeir leti vapnazt sveitir sinar ok sva gestvm. ok væri vt við Kristzkirkio meðan hondin væri leyst. Vm daginn kom þar konvngr ok erkibyskvp ok iarl ok aðrir hofþingiar allir til Kristzkirkio. Ok er leyst var hond konvngsmoðvr. þa gerði gvð þar miklar iarteinir með sinni miskvnn ok hon var vel skir ok sogðo þat allir at (hond) hennar var nv myklu fegri enn aðr hon tok vndir iarnit. sǫnnvðo þat bæði vinir ok ovinir.

(Sætt konungs ok Skúla jarls.)

49. Eftir þetta voro attar sættarstefnvr millum konvngs ok iarls. drottinsdag var þing i Kristzkirkio garþi ok voro þar þa allir hofþingiar. lysti erkibyskvp þa skirslu konvngsmoðvr ok lagði þar bann við hveriom manni er nockvrn mistrvnat legði þar a. þa lysti hann ok endrnyiaða sætt meðal konvngs ok iarls. Her eftir bioggv þeir ferð [356] sina konvngr ok iarl með miclu liði þvi at þa hafði komit bref ǫstan fra Bikibeinom ok Boglom at Bene ok Slittvngar styrktvzt miog ok drogo saman mikit illþyði ok gerðo mikinn ofriþ. þeim konvngi byriaði vel ǫstr ok er þeir komv til Tvn(s)bergs var þeim sagt at Slittvngar voro i Oslu. ok ongar niosnir foro fyrir Birkibeinom. þeir villdo þa þegar hafa siglt inn (til) Osloar. þvi at byrr var a goðr. var þa þegar blasit til brottǫgo. ok svm skipin logðo v́t. Jofreyr het profastr i Tvnsbergi. hann geck þa til konvngs ok iarls ok kvað ser komna niosn fra Nicholas byskvps at Slittvngar ætloðo v́t til bæiarins. Svmir Birkibeinar sogðo þetta mvndo vera prett byskvps at hepta sva ferð þeirra. Profastr ok bæiarmenn baðo eigi konvng fara or bænom sva skiott. ok þeir dvǫlþvzt þann dag ok var hleypt monnom a hestum. ok mættv þeir monnom þeim er rakleitt hofðo farit or Oslu ok sogðo at þetta var hegomi ok vppslatta byskvps.

(Hér flýja Slittungar undan konungi.)

50. Jvarr vtvik ok Asbiorn kopr lago þa við Hofvðey. þeir hofðo Osloarsyslu af hans hendi. þeir hofðo gert lettiskvtv at vita of ferþ konvngs ok iarls. sogðo þeir konvngi at Slittvngar voro i Oslu ok hofðo ecki frett til ferþa konvngs ok iarls. Enn er þeir konvngr vissv þetta skvnndoðo þeir ferþ sinni sem mest. enn byrr var goðr. Ok er þeir komv til Hǫfoðeyiar. kom þar Jvarr til þeirra með .iij. skip ok sagði at Slittvngar voro i Oslu ok letv kyrt vm sig. Siðan var heflat a konvngsskipino ok var sagt a onn vrskipin at oll skylldo sigla iafn-

fram ok leggia sva at bænom. Siðan sigldo þeir sem mest. enn þav skipin er þvngfærri voro gerðo bæði sigldo ok reyro. Slittvngar hofðv vorð vppi i Hallvarþzkirkio stopli ok sa þeir skipin er vtan foro fyrir Nesodda. skvnndaþi Bene þa or bænom. Enn er Birkibeinar komv inn vm Hofvtey. þa sa þeir Slittvnga. var þa lagt at bryggiom sem akafazt. bæði norðr ok svðr hliopv menn þa vpp i bæinn ok voro þa allir Slittvngar brottv or bænom. Svmar sveitir Birkibeina hliopo eftir þeim allt norðr til Frysio ok fengo ecki af monnom i þvi sinni.

(Baglar gerast handgengnir.)

51. Baglar satv margir i kastala byskvps ok gættv sin þar. enn hvartki voro þeir þa með Slittvngom ne Birkibeinom. Enn þegar er Hakon konvngr kom iafnfram kastalanom. gengo þeir ofan ok bvþv honom sina þionvstu. Nicholas byskvp var i bænvm ok let bliðliga við Birkibeina. Enn vm morgininn eftir gerði hann processionem moti konvngi með allri sæmð. Eftir þetta voro bref ger til Arnbia(r)nar Jonssonar ok allra Beglinga. komv þeir þa til Osloar ok gerðvz handgengnir Hakoni konvngi ok iarli ok gafv vpp nafn þess flocks er þeir hofðo við farit. Enn þessir voro sveitarhofþingiar með Boglom er til handa gengo. Arnbiorn Jonsson. Gvnnbiorn Jonsbroðir. Symon kyr. Eysteinn Hroason. Gvðolfr a Blackastoðom. Eindriþi bekill. Finnr Kalfsson. Eilifr kembir. þorir Amvndasun.

(Farit eptir Slittungum.)

52. [357] Nv spvrði Hakon konvngr at Slittvngar voro vppi i Eyiavatni. let þa konvngr draga .xiij. skip vpp i vatnit. ok feck þar mikit lið til ok þessa sveitarhofðingia Gvthorm. Olaf mok. Gvnnbiorn. Haralld stangarfylio. Slittvngar fengo niosn af ferð þeirra ok flyðo þegar vpp a Markir. Enn Birkibeinar skipoðo skip sin. þegar er þeir komv til vatzins. enn svmir snero vt aftr til Osloar til konvngs. voro þa dryckior miclar i bænom. ok gerþvz þar morg tiþindi.

(Frá Gunnólfi ok Eilífi.)

53. Hakon konvngr atti moðvrbroðvr er Gvnnolfr het. hann var ecki vitr maðr við dryck. hann mætti eitt kvelld goðom manni er sira Eilifr het. kvrteis maðr ok vel siðaþr. hin mesti vin iarls ok raðgiafi. Gvnnolfr bra sverþi ok hio til Eilifs ok miog sva af hina hægri hondina. þetta var skiott sagt iarli. enn þeir hofðo eitt skip baðir konvngr ok iarl. het iarl þegar a sina menn ok bað þa vapnaz. enn Gvnnolfr

komz a konvngsskip til hirðmanna ok skvtv þeir yfir hann skialldborg ok varðo hann. Skipin lago við konvngsbryggior vmhverfis. Ok þegar er þeir heyrðo brakit a konvngsskipit toko þeir til vapna. Jarl villdi ganga fram at Gvnnolfi. enn hirðin gætti hans. ok er iarl sa at hann kom þvi eigi fram. sneri hann aftr til fyrirrvms með sina menn. Ok er hirðin sa at hann for með alvapnaða menn þannig. þa ottvðvz þeir at hann mvndi vilia til konvngsins. ok hliopv þeir allir aftr til konvngs. enn iarl sneri þa vpp eftir skvtbryggio með sina menn. Enn þar lagv næst skip þeirra Asolfs iarlsfrænda ok þorþar drafla ok þorfins illa. Ok er þeir (komv) vpp a bryggior til iarls með sina menn. spvrði hann hvat er til raðz væri. sagðiz hefna vilia Eilifs. Maðr het Reiðvlfr Barþa broðir. sa holp Jnga konvngi er hann svam yfir ana Nið þa er slagit var i þrandheimi. hann var engi vin konvngs. hann mællti til iarls. Ver manom slikar farar fleiri hafa. ok þvi næst þer herra. ok er þat rað at ver verþim fyrri at bragði. ok drægvm vpp skipit vndir þeim. ok drepom konvnginn ok alla þa er fyrir honom standa. Asolfr svaraði. Ofhefnt mvn þa einnar handar. Margir svaroðo at þeir villdo eigi niðaz a konvngi. þvi at hann er saklæss of þetta mal.

(Áverki við Vegarð.)

54. þa komv þeir ok a bryggior vpp Dagfinnr bondi Gvthormr Gvnnason Vegarþr veradalr Andres skialldarband með sveitom sinom miog fiolmennom ok viko þegar at konvngsskipino. Ok er iarl sa þat sneri hann moti Vegarþi ok lagði með sverþi i kinnina. Vegarðr bar af ser ok skar vt or kinninni. Eftir þat geck iarl til Eilifs ok var þar vm stvnd. Enn er þeir Arnbiorn Jonsson vissv harkit foro þeir til konvngs ok sægðoz honom fylgia vilia. þa kom iarl vt a skipit reiðr miog. konvngr stoð vpp moti iarli ok bæð boð fyrir Gvnnolf frænda sinn bæði iarli ok sva Eilifi. Jarl æmti þvi litt. þa mællti Dagfinnr bondi. Ef þer herra iarl vilit eigi lata vera griþ a þesso mali i nott til allra manna. þa [358] megvt þit eigi baðir vera a einv skipi konvngr ok þer ok skal konvngrinn oss fylgia. Konvngr svaraði. Fyrir ongan mvn vil ek flyia skip mitt i natt[1] ne sveitvnga mina. Hirðin sagði at þeir villdi þar vera sem konvngr væri. Jarl svaraði þa vel sagði allt þetta skylldo standa i griðom til morgins. enn vorðo hofðv hvarirtveggio vm nottina sem sterkazta.

[1]) natti *Cd.*

(Frá Vegarði.)

55. Vm morgininn eftir formessvr geck konvngr til Eilifs ok bað honom boð fyrir Gvnnolf. Eilifr svaraði vel ok selldi griþ til þess er menn sæi hverso mal hans skipaðiz. Konvngr let þa blasa til hirðstefno ok sagþi þa þetta mal. logðo menn miog misiafnt til. Vegarþr sagði hirðinni hveria vanvirþing hann hafði fengit saklavss. sagði at hann mvndi þetta ecki kæra ef honom væri nockvr sæmd boðin. Lendir menn ok hirðin sogðo at þeir villdi með ongo moti at sva buit stæði. Kom þa sva at iarl festi goðra manna dóm. var Vegarþi dæmt fe fyrir. enn hann gaf vpp iarli feit. ok vndi þo iarl verr við ok lagði mikinn fiandskap a Vegarþ. sem enn mvn siðarr sagt verða.

(Frá Gauti Jónssyni.)

56. Hakon konvngr ok Skvli iarl skipoðo syslur allar a Vpplondom. enn með þvi at ofriðar vænt var þar miog. þa volþo þeir miog menn til. var þeim skipat yfir Haðaland Gvnnbirni Jons broðvr ok þorgeiri byskvpsmanni enn yfir Ravmariki Haralldi stangarfylio ok þoralld a Ogvrsseyni. enn yfir Heiðmork Olafi mok ok Friþreki slafsa. enn i Gvðbrandzdavlvm Eindriþa bekil ok Barð hala. Hakon konvngr ok Skvli iarl foro til Tvnsbergs enn sendo menn til Biorgyniar at segia at þeir ætloðo at sitia a Tvnsbergi vm vettrinn. Skipaði konvngr Dagfinni bonda at ætla til iolavistar af sinni hendi. enn iarl Grvnnda fehirði fyrir sig. Enn þeir foro i Vikina ok avstr til Elfar at rannsaka eftir fornom malom konvngsins ok nyiom. Siðan foro þeir norðr til Tvn(s)bergs ok satv þar vm iolin. þat sama havst varð Gavtr Jonsson aftrreka vr Jorsalaferð. konvngr gerði vel til hans ok feck honom Elfarsyslu halfa. ok var hann með konvngi vm vettrinn.

(Frá hirðmönnum Hákonar konungs.)

57. þessi var annarr vetr rikis Hakonar konvngs. þa gerði hann lenda menn Gvthorm Gvnnason Pal vagaskalm. þenna vetr bran bær i Niðarosi. þessir voro þa raðgiafar konvngs Marteinn konvngsfrændi. Gvnni Loðinsson. Gvthormr svn hans. Dagfinnr bondi. Barþr bristeinn. konvngr var þa .xv. vettra. þessir menn gerðo orð Arnbirni Jonsseyni ok Gvnnbirni broðvr hans ok Pali vagaskalm ok mælltо sva. Oss þickir mal konvngsins vera miog hætligt sva buit þar sem iarl hefir bæði forsia fyrir honom sialfom ok rikino. enn þeir ero margir er þeirra ganga verr i millom enn vera ætti. ok stvndom verða þeir eigi við staddir er konvngi ero orvggir. ok þvi villdi ver giarna fa sva saman

komit þeirra vinattv. sꝍgðo þeir þat likazt til at konvngr bæði dottvr iarls frv Margretar. sꝍgðo at þa mvndi allt tryggt vera ok iarl mvndi þa [359] vnna konvnginom sem sinom seyni. þeir tolvðo þetta fyrir konvngi ok hafði hann fatt vm i fyrsto. enn qvez þetta þo vel lika ef þa væri trvtt þaðan af. Enn vm þat em ek hræddr at allt komi til eins. enn bað þa fyrir sia. Siþan fluttv þeir þetta fyrir iarli. enn hann tok vel a ok skꝍt þo til moðvr hennar ok frvinnar. Enn þær fellu lyctir a. at konvngrinn festi ser ivngfrv Margreto. þotti þa vænligt vm þeirra vinattv.

(Getit Snorra Sturlusonar.)

58. Vm hꝍstið aðr kom vttan af Jslandi Snorri Stvrluson ok þa komv þeir Sꝍrli ok Grimarr með knꝍrr þann hinn micla er þeir hofðo haft i Vestmannaeyiom ok sꝍgðo þꝍ tiþindi at þeir hefði tekit af lifi gofgan mann Orm Jonsson broðvr Sæmvndar i Odda ok son hans ok prest fyrir þann oiafnat er Sæmvndr hafði gert Avstmonnom. ok var þo Ormr þess ovalldr. þvi at hann hafði iafnan bætt með honom.

(Hér er frú Margret púsuð við Hákon konung.)

59. Hakon konvngr ok Skvli iarl foro vm varit or Tvnsbergi til Biorgyniar ok satv þar vm svmarit. þa kom Jon stál til Biorgyniar með skip þat er hann hafði latið geyra konvnginom halfþritvgt at rvmatali. þat skip hafði konvngr lengi siðan. Nær Mariomesso for konvngr ok iarl norðr i land ok hofðo fiolmennt ok goðmennt or Gvlaþingslꝍgom. enn Mikialsmessodag var ivngfrv Margret pꝍsvt konvnginom ok var veitt i hollinni sæmiliga. Satv þeir konvngr ok iarl þann vetr i þrandheimi ok foro allir lutir með þeim sæmiliga. þessi var hinn þriþi vetr konvngdoms hans. þa var þeim skipvt sysla i neyrðzto þinghá Vegarþi veradal ok Andresi skialldarband. þvi at þeir voro mestir vinir konvngs.

(Upphaf Ribbunga.)

60. Eftir þat er Baglar hofðo sætz við Hakon konvng sem fyrr (er) ritað var engi sysla fengin Gvðolfi a Blackastoðom þvi at hann var illa þockaðr af bondom þar sem hann hafði syslu halldit Ok er Gvðolfr sa at hann feck ongar sæmðir af Birkibeinom settiz hann of kyrt. Enn vetr þenna sem nv var fra sagt sendi Gvðolfr son sinn Eilif krvno svðr a Hallland at leita sveins þess er Sigvrðr het ok kallaðiz svn Erlings

steinveggs. þeir fvndo hann ok toko hann sæmiliga. dreif þegar lið til hans. Gvðolfr var þa hofvðraðgiafi hans. enn Erlingr rvmstafr merkismaðr. enn þessir sveitarhofþingiar hans. Svnnolfr Havksson. þorleifr hrvþr. Erlingr hringr. Helgi a Solbiorgom. Gavti gottsmior. Gási vndan fialli. Grimarr svangi. þeir hofðo mikit lið ok fritt ok voro kallaðir Ribbungar.

(Frá Jvari útvik ok Guðólfi.)

61. Nockvro aðr hofðo þeir gerðz eiðbræðr Jvarr vtvik ok Gvðolfr. Jvarr hafði hinn vestra lut Osloarsyslu ok sat i syslunni ok varþi (engis) annars enn goðz. Gvðolfr samnar liði a lavn ok for at Jvari til Hofvðeyiar vm nott ok kom a vvart ok ell[360]ti Jvar af skipi. þar fello margir ravskvir menn ok fornir Birkibeinar Smiðr sleppa. Hallvarþr kvítr. Jvarr komz brot a bati einom enn sveitvngar hans komvz i kirkio. Gvðolfr tok skipit ok oll vapn ok mart annat.

(Um ráðagerðir jarls til Jslands.)

62. þenna vetr voro þeir i þrandheimi konvngr ok iarl. enn er varaði foro þeir svðr til Biorgyniar ok sato þar lengi vm svmarit. þa gerði iarl orð a þvi at hann mvndi senda her til Jslandz. þa hafði Biorn svn þorvalldz Gizvrsonar dregit mann norrænan or kirkio i Miðfirði ok latið drepa. þottiz hann þat gera i hefnd Orms Jonssonar. þvi at hann atti Hallveigo dottvr hans. Skvli iarl ætlaði morg skip til ferþarinnar. enn menn voro miog ofvsir til þessarrar ferðar. þa qvað Gvðmvndr Oddzson skalld iarls.

Hvat skal ek fyrir mig hyriar
hreggmilldr iofvr leggia
gram fregn at þvi gegnan
geirnetz svmar þetta.
byriar hafs at heria
hyrsveigir mer eigi
sars vinnr iarl a orar
ættleifðir sva reiſðan.

Snorri Stvrlvson ok þeir islendzkir menn sem þa voro i Noregi baðo Dagfinn bonda flytia við konvng at þessi ætlan felli niðr. Kom þa sva at stefna var til logð. ok mællti konvngr til iarls. Ætlan sv sem her hefir verit i svmar syniz raðino ecki vitrlig. at herr se gerr til Jslandz þvi at þat þickir torsóttligt. enn land þat hefir heðan bygðzt ok varir frændr ok forellrar hafa kristnat landit ok veitt landzmonnom mikil hlvnninndi. ero þar ok flestir menn saklavsir við oss. þott svmir hafi illa gert til varra þegna. enn þat man verþa allra skaði ef landit er heriat. Nv vil ek biðia yðr herra at þer latið niðr falla ætlan þessa fyrir minn flutning. þetta fluttv ok margir aðrir. gaf iarl þa vpp þetta

rað. Enn Snorri var sendr til Jslandz ѵ́t at friþa fyrir kꜹpmonnom. gaf Hakon konvngr honom lendz mannz nafn. talaði iarl þa i fyrsta sinni vm at Snorri skylldi koma landino vndir konvng. Enn vm hꜹstið er Snorri kom ѵ́t vrðǫ þeir sialfir missattir Svnnlendingar. ok vm varit eftir drap Loptr i Skarði Biorn þorvalldzson a Breiðabólstað. þat svmar sendi Snorri vtan Jon son sinn til iarls sem mællt var með þeim. enn ongo kom Snorri a leið við landzmenn ok litt flutti hann. enn þo hofðo kꜹpmenn[1] goðan friþ ѵ́t her þann tima.

(Brefsending til konungs ok jarls or Vík.)

63. Um svmarit eftir er Hakon konvngr sat i Biorgyn kom bref ꜹstan or Vik fra lendom monnom at þeir konvngr ok iarl skvnndaþi ꜹstr þangat. þvi at Ribbungar styrktvz miog. Bioggvz þeir skiott ok vrðo þeir siðbvnir nær Micialsmesso með .xxx. skipa. þessir voro lendir menn Pall vagaskalm. Jon stal. Jvarr nef. þeir fengo harðan byr fyrir Jaðar. siðan lago þeir i Lycri halfan manað. Geck þa vpp dryckr miog ok sva vist. var þa hꜹggvit bv fyrir monnom i bygðinni. gerðiz þa illr kvrr i herinom ok leiddiz morgvm langlegan. Var þat þa til [361] raðz tekit at þeir skipto liðino. sneri konvngr norðr aftr til Biorgyniar með stórskipin. enn iarl for ꜹstr i Vikina með hin minni skipin ok hann hafði meira liþit. Sva var skilit með þeim at iarl skylldi taka landskylldir ok leiðangra vm alla Vikina ok flytia norðr til iolaveizlo ok malagiftar. þa er Hakon konvngr kom norðr i Eikvnndasvnd. fann hann þar Heinrek byskvp ok toloþo þeir marga luti sin a milli ok staðfestv sina vinatto var Heinrekr byskvp siðan hinn mesti vin Hakonar konvngs. Konvngr for siðan norðr til Biorgyniar ok hafði litið fe i skipom. þat er hann mætti hallda sig við. enn með ollu var ekki fyrir. þa kallaði konvngr Dagfinn bonda til sin ok bað hann bva til iolavistar. voro þa tekin stor lán. þa voro ok ger vtboðabref til allra syslomanna ok varþ þat at litlum skilom. þvi at syslumenn hræddvzt litt konvng. ok iafnan ef hann talþi a þa sogðo þeir annars staðar skylldo til stvnda.

(Frá Skúla jarli.)

64. Nv er at segia fra Skvla iarli. honom byriaði helldr seint i Vikina. ok er hann kom fram bꜹð hann ѵ́t leiðangra ok landzskylldir konvngs allar vm Vikina. hann tok af slikt er hann feck ok sneri norðr aftr ok for .v. nottvm fyrir iol or Tvnsbergi. honom byriaði vel ok kom hit fiorða kvelld iola til Biorgyniar. Satv þeir konvngr baðir

[1]) gꜹpmenn *Cd.*

saman vm iolin. ok for sem bliðazt allt með þeim. þessi var hinn .iiij. vetr rikis Hakonar konvngs. Enn er a leið vetrinn komv þꜹ orð ꜹstan at Ribbvngar styrktvzt miog ok gerðo margar vspectir. voro þeir Bene ok Slittvngar komnir þa til Ribbvnga. var Bene sveitarhofðingi i herinom. enn ecki villdi Sigvrðr hann meirr tigna.

(Um leiðangr Hákonar konungs.)

65. þa er vara tok gerðo þeir konvngr ok iarl þat rað. at iarl skylldi fara norðr til þrandheims ok eflazt þaðan ok fara hit efra ofan i Vikina at Ribbvngom. enn konvngr skylldi fara með skipaliði ꜹstr ok skylldo þeir þar finnazt. Ok er iarl kom i þrandheim stefndi hann til sin lendom monnom Gregorio Jonsseyni. Pali vagaskalm. Petro Palsseyni. foro þeir siðan a land vpp sem ætlat var. hafði iarl fritt lið ok mikit. Hann for hit beinsta til þess er hann kom svðr a Heiðmork til Hamars. þa komv til motz við hann allir syslumenn Birkibeina af Vpplondom. hafði hann þa frettir at Ribbvngar hofðo litlo aðr verit i Oslu ok tekit þar tvꜹ skip er byskvp atti. ok hvervitna drogo þeir skip at ser ok ætloðo at fara til Tvnsbergs at Arnbirni Jonsseyni ok þeim lendom monnom sem voro a bergino. Ok er iarl spvrði þetta skvndaþi hann ferð sinni til Osloar ok syslumenn með honom.

(Frá konungi ok Ribbungum.)

66. Nv er at segia fra Hakoni konvngi. hann for vm svmarit sem rað var fyrir gert ok hafði mikit lið. þar var Gꜹtr Jonsson. Jon stál. Dagfinnr bondi. Ok er þeir komv i Vikina sigldo þeir til Grindholmasvndz. þa lágo Ribbvngar ꜹstan fiarðar við Vorno ok hofðo morg skip [362] ok mikit lið. þa voro þeir Arnbiorn Jonsson albvnir ok at leggia at Ribbvngom. Enn er þeir komv vt vm Skeliasteinsgrvnn. sigldi byrðingr einn at þeim. ok sogðo þeim Arnbirni at Hakon konvngr var norðan kominn ok la i Grindholmasvndi við morgom skipom. vrðo þeir þesso fegnir ok snero þegar liði sino vm Smiorbiorg til moðz við konvng ok sogðo honom vm ferðir Ribbvnga.

(Af Hákoni konungi.)

67. þegar er Hakon konvngr spvrði til Ribbvnga voro latin tiolld af skiponom ok reyro þegar svðr eftir svndom. villdo þeir Gꜹtr ok Dagfinnr þegar lata róa a fiorðinn vm nottina. enn þeir Arnbiorn villdo róa a fiorðinn moti degi. reyro þeir þa vndir Jarlsey ok lágo þar vm nottina. Ondverþa nottina kom skvta ꜹstan. ok voro

a sveitvngar Hallvarz bratta. ok hofðo Ribbvngar ellta þa. ok reyro þeir þa ꝍstan at Rvgey ok ætloðo þeir þa at lendom monnom i Vikinni. þvi at þeir hofðo skip bæði fa ok sma. enn Ribbvngar hafa .xl. skipa enn ecki vita þeir at konvngr se norðan kominn. þa var kallat liðit af skipom. ok talaði Dagfinnr bondi fyrir liðino ok sagði ætlan konvngs. at menn skylldo liggia tialldlꝍsir vm nottina i herklæðom sinom. þvi at oss þickir ván at Ribbvngar komi her i nott með her sinom.

(Loðinn kom til konungs ok sagði til Ribbunga).

68. Loðinn Gvnnason for a niosn með .iij. skvtur. menn vꝍknoðo fyrir dag ok bioggvz þegar. þa kom Loðinn aftr er lysti ok hafði tekit skvtv af Ribbvngom ok flvttv til konvngs. þeir sogðo mart af ætlan Ribbvnga ok þeir hofðo spvrt at Skvli iarl væri kominn i Vikina i Oslo. ok þvi þorðo Ribbvngar ecki þangat at fara.

(Af stefnu.)

69. þa gerði konvngr þat rað fyrir. at smaskipin skylldo fara fyrir. enn langskipin þegar eftir. ok skylldi standa treit a þeim. ok mvndi Ribbvngar ætla at allt væri smaskip ok byrðinngar. ok var sva gert. Reyro þeir þa a fiorðinn sem akafligazt. Ok er þeir komv skamt svðr vm eyiarnar. sa þeir at Ribbvngar reyro ꝍstan hit beinsta moti þeim. vænto Birkibeinar þa at saman mvndi bera fvndi þeirra. Logn var a veðrs ok skein sol fagrt. a storskiponom spennto .ij. eina ár. ok gengo skvtvrnar litt vndan. konvngsskipit var mest. ok þo vꝍro morg skipin seinni enn þat. konvngr bað Sigvrþ skialga roa fram ok segia at alldri reyri hinir fornv Birkibeinar sva slæliga. þa er slikt lá við. Siðan gengo skvtvrnar betr fram. Ribbvngar hvgðo at byrðinngar einir færi a moti þeim ok stefndo rett a þa. Ok er þeir toko at skiota a þa af smaskvtvnom þeim er næst foro. sa Ribbvngar at veðrvitar glitvðo við a storskipvnom er solin skein a. þottvz þeir þa vita at fleira var i ferð með Birkibeinom enn lendir menn einir. viko þeir þa stofnom [363] ok villdo snva inn eftir firði. Ok er konvngr sa þat stefndi hann fyrir þa. sva at þeir atto þess eigi kost. viko þeir þa til landz þannig sem skemzt var. gengo þeir af skipom sinom þar sem Jolund heitir ok hioggv af brandana Birkibeinar hliopv eftir þeim. enn brv var millum þeirra. tokv Ribbvngar hana af ok komvz sva vndan. fello þar nockvrir menn af þeim enn margir vrðo sarir. Sva kvað Stvrla þorðarson.

Ern let avstr til Vornv
allvalldr skipom halldit
rinfvra vann ryrir
Ribbunga hlut þvngan.
ok ostilltan ellti
avrþinngaðr vikinnga
ravnd klavf ræsir steinda
reiðr a land af skeiðom.

(Frá Nikolási byskupi ok jarli.)

70. Skvli iarl var i Oslu sem fyrr var ritað. hann bað Nicholas[1] byskvp lia ser skipit S(k)ęggiann. enn byskvp villdi þat eigi. ok het þeim stórmælum ef þeir tæki skip ins helga Hallvarðz. þa svaraði iarl. Egi var long stvnd siðan liðin er Sigvrðr Ribbvngr tok skip þin .ij. ok bannsettir þv hann ecki fyrir þat. mvnv ver fyrir þvi diarfliga taka til þessarra skipa. Enn ef þv bannsętr oss fyrir þat. er ver tokom skip þin til landvarnar. en hinom þoldir þv er aðr voro bannsettir fyrir sin illvirki. þa verþr þat bann alkeypt þer ok sva þeim er þer þiona. Siðan leði byskvp skipit iarli með hofðom ok ollum reiða. Gregorius Jonsson tok Stockabvzvna. Pall vagaskalm Hásavgabvzvna. þeir sveitvngar toko oll hin stærri skip i bænom ok viggyrðloðo stafna i milli. foro siðan sem akafazt vt eftir firþi. Ok er þeir komv vt til Jolundar. hliop bondi .j. a nesit ok kallaði a þa. sagði at þeir berþiz vt a firðinom Birkibeinar ok Ribbvngar. vænti ek at Birkibeinar þvrfi nv liðz við þvi at þeir hafa bæði færi skip ok smæri. Bondi sagði þvi sva at hann vissi eigi at konvngr væri i ferð með þeim. Ekki hafði iarl spvrt til konvngs. Siðan toko .ij. eina ár ok reyro sem akafazt. var þa allt senn at þeir reyro fyrir Stallinn ok Ribbvngar hliopv af skipom sinom. Konvngs menn toko skip Ribbvnga ok mikit herfang ok skipto liðzmenn með ser. Siðan fvnndvz þeir konvngr ok iarl ok fagnaði hvar oðrom bliðliga.

(Frá Ribbungum ok Birkibeinum.)

71. Siðan er Ribbvngar voro elltir snero þeir avstr hit efra. Enn er þeir konvngr ok iarl visso þat snero þeir inn eftir Osluarfirði ok sigldo vm kvelldit til Havgsvikr. enn vm morgininn inn til Hofvteyiar. lagði konvngr þar at ok flest allt liðit. enn þessir sveitarhofðingiar logðo þegar til bæiarins Pall vagaskalm. Asolfr konvngsfrændi. Kolbeinn kettvhryggr. Hakon kávis. ok flestir allir syslumenn a Vpplondom. Vm kvelldit kom niosn til konvngs ok iarls at Ribbvngar mvndi leita til bæiarins vm nottina. Konvngr let blasa ollum monnom or bænom. Enn þeir gafo litinn gavm at þvi ok dvavlþoz eigi at siðr. enn svmir logðo

[1]) Nicholas *Cd.*

vt vm akkeri. Vm morgininn i dagan kom Sigvrðr Ribbvngr i bæ[364]inn með her sinn. þeir liopo ofan vm stræti ok sva a bryggiornar ok rako þar nokkvra menn a kaf ok særðo. Enn aðr Birkibeinar komv vt skiponom fra bryggiom vrðo menn miog sarir af skotvm. Hakon kavis hafði gengit vpp i bæinn ok hliop hann a kaf. var hann skotinn i fotinn ok dreginn við þat i skip .iiij. menn voro drepnir af Birkibeinom. Enn þeir Birkibeinar sem a skiponom voro herklæddvz ok logðo at bryggiom. enn er Ribbvngar sa þat viko þeir vndan vpp vm stræti ok sva norðr or bænom. enn Birkibeinar eftir þeim.

(Af Birkibeinum ok Ribbungar flýðu.)

72 Hakon konvngr la við Hꜹfvðey ok iarl með herinom. Ok er þeir heyrðo at bles i bænom herklæddiz allr herinn ok reyro til bæiarins. vrðo þꜹ skipin seinbvnvz er stærst voro konvngsskipit ok bvzvrnar. þa mællti Ogmvndr merkismaðr til konvngs. Herra nv ma sia hvar Birkibeinar hlꜹpa norðr or bænom. ok syslu ver nv þar ecki at sinni. Er nv þat betra rað at ver snvim yfir i Givlanda ok gangim þar vpp ok sva ꜹstr yfir Akrshaga i moti Frysio ok mætim þeim þar við brvna. ok fam ver þa meira syslat ef gvð vill. Konvngr letz þat giarna vilia ok kallaði a skipin þꜹ er næst lágo. Enn Barnapettr ok þeir er þvngfæraztir voro kvoðvz eigi til þess færir at elltaz eftir vikinngvm. ok fylgðo honom margir at þvi. ok snero þa oll skipin at bryggionom. Enn þær skvtꜹr er fyrst foro vndan eyionni komv fyrst at bryggiom. ok hliopv þegar vpp. ok i þvi bili komv .iij. skvtvr(!) Ribbvnga i bæinn. Enn er þeir mæltvz ok hinir skvtnamenninir hvgðo Ribbvngar at þat veri þeirra menn. ok spvrðo hvar Sigvrðr konvngr þeirra var. kenndo þa Birkibeinar at þetta voro Ribbvngar. kom þa skiott hꜹgg i liþit. viko þa Ribbvngar vndan norðr eftir stræti enn svmir a akrana. þar fello .lxxx. manna af Ribbvngom. Birkibeinar fylgðo þeim norðr til ár þeirrar er Paþ heitir ok skvtvz þar a vm hrið. toko þa Ribbvngar vndan enn Birkibeinar snero til Oslu. Sva qvað Stvrla.

Logðvt til
litlu siðarr
ꜹðlings menn
Oslu bæiar.
ok þar stꜹkk
fyrir stalhvꜹtuð
a glapstig
grytlinnga lið.

Holmreyðar gekk hilmir
Horða valldr vnd falldi
enn sa er ýthlꜹpsmonnom
ꜹðmilldr sakar gilldi.
fello fiandmenn stillis
fekkz tafn blám hrafni
enn sigrgæði siðan
svmir skvnndaþo vndan.

(Frá Skúla jarli.)

73. Hakon konvngr ok iarl bioggvz vr bænom ok skipoðo syslumonnom aðr vm Vpplond. þeir sigldo v́t til Hǫgsvikr ok hofðo þar hirðmanna stefno. sagði iarl at hann vill fara a Vpplond at hefna Rognvalldz er þeir drapo saklǫsan ok brenna bygðir þeirra. Konvngr svaraði. Ongar [héfndir a[1] ek at gera eftir Rognvalld. þvi at helldr hafa hans frændr niðrat minom ættmonnom. enn þvi at bændr drapo hann saklǫsan þa mæli ek eigi i moti at þer farit við liði ok hefnit þeim. [365] For þa iarl vpp ok Gregorius foðvrbroðir Rognvalldz ok margir Birkibeinar. þeir brenndo viða bygðina. enn bændr toko ecki i moti. Siðan foro Birkibeinar til skipa sinna. þa var þetta kveðit.

Rekit var Rǫgnvalldz dǫða
þa er randviðir brenndo
þvrrv hvs fyrir harra
harða ǫstan fiarðar.

vara tal at skǫrt Skvli
skialþrvngnom Folldvnngvm
elldr lek hvs fyrir hǫlldom
hingat skelk i bringo.

Hakon konvngr ok Skvli foro til Biorgyniar.

74. Siðan sigldo þeir konvngr ok iarl v́t til Jarlseyiar ok bioggvz þaðan norðr til Biorgyniar. Loðinn Palsson var eftir a bergino. enn Gvthormr Gvnnason a Grenlandi. ok syslumenn ǫstr við Elfina. Arnbiorn Jonsson ok Loðinn Gvnnason foro norðr með konvngi. þeir lago nockvrar nætr norðr i Hornborvsvndi ok toko þaðan v́t eitt kvelld ok voro miog drvknir. Vm nottina gerði veðr hvast ok regn mikit i moti þeim. sigldo þeir þa inn til hafna ok visso þa eigi hvar þeir foro. vm morgininn i dagan sigldo þeir inn vm Tregasvnd. þeir komv við sker ok brvtv styri sin. þeim fọrst siðan vel til Biorgyniar. þa voro þær norðan komnar Margret drottning ok frv Rag(n)hilldr moðir hennar ok Sigriþ iarls systir. enn siðan var abbadis a Reini. þeir foro siðan norðan. ok þa feck Loðinn Gvnnason Jnngibiargar systvr iarls. var þa gert brvðlǫp þeirra i konvngsgarði.

Drap Vegarðz veradals.

75. J þenna tima komv norðan af Halogalandi sveitvnngar Vegarðz veradals. þeir sogðo þǫ tiþindi. at Andres skialldarband hafði latið drepa Vegarþ hinn mesta vin konvngs ok mág. Konvngr spvrði hvat til saka var. þeir sogðo at hann gaf honom ongar sakir ok þeir satv norðr i Hinn. sat Andres þar sem Hofn heitir. enn Vegarþr litlo ofar i bygðinni. Vegarðr kom þa til Hafnar ok bǫð Andresi til borðz.

[1]) hefðir at *Cd.*

enn Andres iattaði þvi. þa sendi Vegarþr heim sveina sina at setia borðit. Andres bað Vegarð ganga til hvs þess at finnskattr var i ok hyggia at eigi spilltiz. Vegarðr geck at hvsino. þar var fiol ein sigin ofan. hann tok af ser stalhvfvna ok sa inn. þa hliopo fram sveinar Andres tueir Botolfr (ok Avzurr gnit) ok særðo hann banasárom. þetta verk likaði konvnginom stórilla ok þottiz i þesso verki hafa latið .ij. menn þa er honom voro hollaztir. enn vita þottiz hann af hveriom rótvm þetta hafði risit. þat fannz ok i orðom iarls at honom þotti eigi verr at þessa væri hefnt a Andresi.

Gefin grið Andresi.

76. Konv(n)gr spvrði nv vini sina raðz of þetta mal. ok syndiz monnom at Andres misti sæmða sinna af konvngi enn leti eigi lif sitt þótt þess væri vert. Litlo siðarr kom Andres til bæiarins með .xx. sessv. hann iðraðiz miog þessa verks ok þottiz sia hveriar snorvr voro fyrir hann lagðar. Konvngr tok af honom sysluna. enn gaf honom sætt. feck konvngr Jvari vtvik sysluna. enn iarl fekk Andresi syslu vm vettrinn af sinni hendi.

Drepnir Ribbvngar nær nivtigvm.

77. [366] þa er a leið havstið gengo þeir til konvngs Arnbiorn Jonsson. Hallvarþr bratti. Loðinn Gvnnason. ok sogðo at þeir hofðo spvrt at Ribbvngar styrktvz miog i Vikinni. Ok er konvngr ok iarl heyrðo þetta. bioggv þeir ferð sina skyndiliga. Enn er þeir komv avstr fyrir Agðir. spvrðo þeir at sveitir nockvrar af Ribbvngom voro avstan komnir þar i nand. þa letv þeir fara a lettiskvtom at leita Ribbvnga. þar fello nokkvrir menn af þeim. enn aðrir flyðo vndan. þeir konvngr ok iarl sigldo þann dag inn of Grenmar ok inn fyrir Nesiar. ok hofðo allmikinn storm. var veðrit bæði mikit ok hvast. ok var avsit bæði aftr ok fram ok var bvit við vaða miklum. konvngs skip ok iarls ok Arnbiarnar skip þav ein drogo sig fram. enn oll onnur viko inn til hafna af leiðinni. þeir logðo at við Rygiar ok spvrðo at Sigvrðr ok Bene ok Ribbvngar voro vppi a Ravmariki með miklu liði. enn svmar sveitir voro svðr i Vikina. Enn er lið kom til konvngs. gerðo þeir rað fyrir. at iarl skylldi fara svðr i Vikina ok leita Ribbvnga. enn konvngr var eftir i Tvnsbergi með sino liði. Gvnnar het maðr Asvson hann hafði verit forn Beglingr ok mikill vvin Birkibeina. hann gerðiz handgenginn Hakoni konvngi. þa er Beglingar gafvz vpp. enn þvi at hann fekk. onga sæmd af konvngi. þa sem hann villdi. hliop hann til

Ribbvnga ok tok þegar len af þeim ok fekk mikla sveit manna. ok gerði engi einnhverr meira illt enn hann. Jarl sigldi ǫstr ok spvrði at Gvnnar var i Vættaheraði. ok feck iarl niosn af honom. ok .ij. sveitir aðrar af Ribbvngom. Ok er sem myrkvaz var nætr komv þeir iarl at þeim Gvnnari þar sem heitir Apalldrssætr. Birkibeinar kringðo bæinn þegar ok komvz fair einir menn ṽt. ok voro þegar drepnir. enn þeir Gvnnar bioggvz vm vel ok menn hans. hann hafði mikla sveit. Amvndi akafr var merkismaðr iarls hann var lostinn ǫro i ostinn ok fekk þegar bana. þar var horð svipan. þvi at Ribbvngar vorðvz vel ok drengiliga. þar fell Gvnnar Asvson ok .ix. tigir manna með honom. Sva kvað Snorri Stvrluson.

Stala kenndi stǫkkvi lunndom
styriar valldr rǫðo at fallda
rekkar styrðo rett til iarðar
roðno barði ǫstan fiarðar.
oddvm renndi elion strandir
yta ferþar hringa skerðir
hilmir stærþi hvossv sverþi
heila grvnndar megin vndir.

Vafði litt er viðom mætti
vegrækiànndi fram at sækia
skerðir gekk i skvrom Hlaekar
skoglar serks fyrir roðnom merkiom.
rvddiz land enn ræsir þrænda
Ribbvngom skop bana þvngan
Gvnnar skǫt vnd gera fótar
grimsetta il hiarna kletti.

Vfriðr Ribbvnga vm Vpplond.

78. Eftir þetta sneri iarl norðr til Tvnsbergs ok fann þar Hakon konvng. var þa þat rað fyrir gert at iarl var eftir i Vikinni. enn konvngr for norðr til Biorgyniar. ok kom þar fyrir iol. ok sat þar vm vettrinn. þessi var hinn .v. vetr rikis Hakonar konvngs. Litlo siðarr enn þeir konvngr ok iarl hofðo skilit. [367] þa spvrði iarl at Gvðolfr blakkr var i Osloar heraði ok hafði mikla sveit. hann var i bænom of daga enn vm nætr i ymsom stoðom. Jarl tok skvtvr nokkurar ok for inn til Hofvðeyiar. hann spvrði þa at Gvðolfr var at Forsi at munka skamt fra bænom. kom iarl i dagan at Gvðolfi. ok kringðo þeir bæinn. ok skipaði iarl til atgongo. þar fello .lxx. manna af Ribbvngom. enn Gvðolfr komz vndan. Jamnan gerði iarl til Ribbvnga ok drap menn af þeim vm vettrinn. Sva kvað Snorri.

Eyddi vthlǫpsmonnom
itr hertogi spiotum
svngo stal of stillis
stoð ylgr i val dylgiom.

hal margan let hofði
hoddgrimr iofvrr skemmra
sva kannt rán at refsa
reiðr oddviti þioðom.

Haðar ok Heinir hofðo hafit samnað i mót Ribbvngom siðan þeir hofvz ok varit sva drenngiliga hvarttveggia fylkit at Ribbvngar þrifoz þar

ekki. þeir Gvnnbiorn ok þorgeirr byskvpsmaðr hofðo þa syslo a Haðalandi ok vm þotn. Sigvrðr Ribbvngr hafði fengit Bergðori ok Eysteini eng syslu a Haðalandi [1] af sinni hendi. Ribbvngar drogo skip or Drafn vpp i Rand. Enn er þat spvrðo syslumenn Birkibeina foro þeir i moti þeim ok bændr ok mættvz þeir þar er Lena heitir. ok tokz þegar með þeim bardagi. gekk Ribbvngom betr i fyrsto. enn siðan sneri mannfallino a hendr Ribbvngom ok fello þar vel .cc. manna. enn Sigvrðr flyði. Birkibeinar toko þar oll skip þeirra. Eftir þetta dreifðoz bændr miog ok hofðo ongar gæzlur a bygðom sinom. Ok er Sigvrðr Ribbvngr spvrði þetta for hann vpp a Heiðmork ok kom a ovart at Joni kvr a bæ þeim er Hlunnar heita ok drapo hann þar. Eftir þat sættvz þeir ok gvlldo bændr stór giolld. Sigvrðr let þa bva fyrir ser a eyionni Froþvng i Thyri ok tok gislir af bondom ok skipaði syslum vm Haðaland. þilir gengo þa miog til handa Sigvrði ok sva Verdælir. þa er Heinir spvrðo þetta slag sem Haðar hofðo fengit. þa gættv þeir þvi betr sinna bygða. sva at Ribbvngar komvz þar ekki fram. helldr riðo bændr eftir þeim vpp a Ramariki ok gafo þeim morg slag. Her eftir vrðo margir þeir lutir milli Birkibeina ok Ribbvnga er ymsir hofðo betr. Vm varit eftir kyndilmesso spvrþi iarl at Ribbvngar voro i vestra hlut Osloar syslu með nokkvrar sveitir. iarl gerði inn Eirik siriz við sveitvngom sinom ok Haralld stangarfylio at leita Ribbvnga ok fvndo þa við Svans ok borðvz þeir ok gengoz at sva fast at merkismenninir mættvz ok fengo Birkibeinar tekit merkismann Ribbvnga er Herbiorn het. enn þar fell Asti er verit hafði merkismaðr Sigvrðar ok sveit mikil af Ribbvngom. Eftir þat flyðo Ribbvngar. enn Birkibeinar foro vt til iarls ok hofðo Herbiorn við ser. var hann siðan mer[368]kismaðr Skvla iarls.

Hakon konvngr sigldi storm mikinn fyrir Staði.

79. Vm varit i forstv bioz Hakon konvngr norðr til þrandheims ok með honom Dagfinnr bondi. Barðr brimsteinn. Hakon kavis. konvngr hafði .iiij. skip. vm paskir lá hann i Leirgvla ok sigldi þaðan fiorða dag paska fyrir Stað mikit ofviðri. þrim nottvm siðar sigldi hann inn vm Agðanes sva mikinn storm. at allt tok seglit fra þeim ok skipin snero her ok hvar vndir nesit. Konvngr feck ongo oðrv við komit enn halldit inn at anni. þa var floð er þeir komv at anni. ok matti ongom festvm við koma fyrir stravmi. rak þa vpp a sandinn fyrir Bakka. for þa til allt folkit or bænom ok baro strengi a konvngsskipit ok varþ navðuliga vt dregit.

[1]) syslu *tilf. Cd.*

Tal Hakonar konvngs ok erkibyskvps.

80. Gvthormr erkibyskvp var þa i bænom. hann fagnaði konvngi i ollum lutom sem sæmiligazt. þeir hofðo iafnan tal milli sin. Konvngr spvrði erkibyskvp eitt sinn. hvi hann sneri sva mikilli[1] ovinatto til hans meðan hann var i bernsko sinni. Erkibyskvp svaraði at þar gengi eigi miðr til þess annarra manna skap enn sialfs hans illvili. for þa vpp allt hit sanna fyrir konvngi. Het erkibyskvp þvi þa at hann skylldi annat svmar koma til Biorgyniar ok gera þa sæmðir konvngs i ollu þvi sem hann mætti. Hakon konvngr skipaði Gvnnbirni Jonsseyni at gæta allra þrændalaga fyrir sakir mikils ofriþar er þa var a Vpplondom. konvngr bioz norðan er a leið varit ok sigldi til Biorgyniar ok sat þar vm svmarit.

Bardagi Ribbvnga ok Birkibeina i Miors.

81. Skvli iarl sat i Tvnsbergi. enn Arnbiorn Jonsson var ꜹstan fiarðar ok varþi þar landit. Ribbvngar voro a landi vppi ok hofðo mikinn styrk. þeir hofðo morgom skipom komit vpp i vatnit. Syslumenn Birkibeina sato i Miors ok hofðo mikit lið. var fyrir þeim Haralldr stangarfylia. Olafr mókr. Friþrekr slafsi. þorgeirr byskvpsmaðr. Ribbvngar komv vpp i Miors skipom sinom ok leitoðo Birkibeina vm vatnit. þeir fvndo þa við Kornaholma. ok varþ þar bardagi. hofðo Ribbvngar meira lið ok voro miog akafir. enn Birkibeinar toko við drengiliga. ok lꜹk sva at Birkibeinar fengo sigr. enn Ribbvngar flyðo. þar fell framarliga af Ribbvngom a oðrv hvndraþi ok þessir sveitarhofþingiar Styrr prestr. Avrnolfr af Folavelli. Avþvn ꜹstansior. þorbiorn hringr. fátt fell af Birkibeinom. Sigvrðr flyði þa vpp a þotn ok stefndi þaðan til fiallz. þetta (svmar) spvrði Arnbiorn Jonsson at Beni skinnknifr var a Rꜹmariki með mikla sveit manna ok gerði þar margar vspectir. Arnbiorn sendi til hans Helga fleskhvn ok þa menn með honom sem fræknaztir voro. þeir fvndo Bena við Eyiavatn ok hliop hann a skip. þeir fengo halldit skipino ok gengo at honom. lengi var aðr þeir fyndi hann. enn þo varþ hann fvnndinn ok letz Beni þar við litinn orðztir.

Gvðmvndr byskvp kom af Jslandi ok sagði Hakoni konvngi Grimseyiar bardaga.

82. [369] Hakon konvngr sat i Biorgyn vm svmarit ok hafði alla lenda menn norðan or landi ok Gvlaþingslogom. enn er hann spvrði ofriþ af Vpplondom bio hann ferþ sina ꜹstr i Vik. Nær Mariomesso komv norðan or þrandheimi sendimenn Gregorius Jonssonar ok sogðo

[1]) mikkilli *Cd.*

at Ribbvngar voro komnir [norðr um [1] fiall ok ætloðo i þrandheim. baðo þessir menn konvng skynda norðr. Konvngr let þegar blasa til hirðstefno. ok sagði þessor tiþinndi. ok lysti þvi at hann mvndi norðr snva. enn allir letvz honom fylgia vilia. þorsdaginn sigldi konvngr norðr með .xxx. skipa. ok er hann sigldi vm Sognsæ þar mætti hann knerri þeim er kominn var af Jslandi. þar var a Gvðmvndr byskvp ok sagði konvngi morg tiþindi af Jslandi. þat vár hofðo þeir bariz i Grimsey Sighvatr Stvrluson ok byskvps menn. enn aðr vm vettrinn var Tvmi drepinn at Holum af byskvps monnom. Konvngrinn ætlaði at sigla norðr vm Alreyrarsvnd. þar spvrþi konvngr at Ribbvngar hofðo komit norðr vm fiall með mikinn her ok gerðo þar mart illt þar sem þeir komv. þeir [2] foro allt i Soknadal. Enn er bændr i Gavlardal spvrðo þetta skaro þeir vpp heror ok hvervetna var samnaðr fyrir þeim. Ok er Ribbvngar fretto þetta. snero þeir aftr avstr vm fiall. ok sogðo sendimenn konvngi at eigi væri minni ván at þeir kvæmi ofan i Ravmsdali. Konvngr sigldi norðr til Leirgvla. þvi at honom þotti eigi olikligt at þeir kvæmi ofan a Mæri. beið hann þar til þess er hann fretti at Ribbvngar hofðo snvit i Eystridali.

Hakon konvngr sat i Biorgyn.

83. Hakon konvngr sneri svðr aftr ok kom fyrir Mikialsmesso til Biorgyniar. gaf konvngr þa lendom monnom heimferðarleyfi. enn hann efnaði þar til vetrsetv. Konvngr hafði boðit v́t leiðangri vm svmarit aðr i hvaromtveggia [3] helmingi Egðafylkis. enn Skvli iarl hafði aðr tekit drivgom allan leiðangrinn. fekk konvngr or neyrðra helmingi nokkvt enn ekki or hinom syðra. Konvngr kallaði til sin raðgiafa sina ok sagði þeim þetta. ok virðiz sva ollum sem iarl villdi gera sinn þriþiong mikinn af Noregi er hann villdi hafa alla Vikina ok Vpplond ok allt norðr til Rygiafylkis. enn Eirikr iarl broðir Sverris konvngs ok Filippus Baglakonvngr hlitto þeim þriþivngi at hafa millom Svinasvndz ok Rygiabitz. ok sva hofðo hinir fyrri hofðingiar skip(t) meðal sin. Hakon konvngr gerði þa menn til iarls með brefom. ok sagði sva at honom mislikaði þetta landaskipti lengr ok iarl mvndi eigi við Ribbvnga eina eiga ofriþ ef hann helldi þessv fram.

Herferð til Biarmalandz.

84. Svmar þetta foro þeir herferð til Biarmalandz Andres skialldarband Jvarr v́tvik. þeir hofðo .iiij. skip. Enn sv savk var til þessarar

[1]) [norðanm *Cd.* [2]) þat *Cd.* [3]) luta *tilskrevet over Linien i Cd.*

ferðar at þeir hofðo farit til Biarmalandz nokkvrom vettrvm aðr Andres af Siømælingom ok Sveinn Sigvrðarson. [370] Ogmvndr af Spanheimi. ok margir aðrir. þeir hofðo .ij. skip ok foro þeir aftr vm høstið Andres ok Sveinn. enn þeir sato eftir meðan (Helgi) Bograngsson ok skiparar hans. Ogmvndr var ok eftir ok for vm høstið østr i Svðrdalariki við sveinom sinom ok varnaði. Enn Haleygir vrðo missattir við Biarmakonvng. ok vm vettrinn foro Biarmar at þeim ok drapo alla skipsøg(n)ina. Enn er Ogmvndr spvrði þat for hann østr i Holmgarþa ok þaðan hit eystra vt til hafs ok letti eigi fyrr enn hann kom til Jorsala. for hann þaðan aftr til Noregs. ok varþ hans ferð allfræg. þeir Andres ok Jvarr foro til Biarmalandz ok gerðo þar hit mesta hervirki i manndrapom ok ránom ok fengo stórfe i gravoro ok brenndo silfri. Ok er þeir komv norðan sigldo þeir i røst norðr fyrir Strømneskinnom. ok bar or .iij. skipin. enn þat skipit er Jvarr var a bar sioinn i seglit. ok hallaði þa sva skipino at inn fell siorinn ok þvi næst vellti. Jogrimr het maðr er Jvari kom a kiol. ok hinn þriþi maðr komz a kiolinn. þeir skvto bati til af skipi þorbergs. ok geck stafninn or batinom. ok kom Jogrimr i batinn Jvari. ok þa qvaz Jogrimr eigi sia þorstein felaga sinn. ok lagðiz vt i røstina. ok þar letz hann ok allir þeir sem voro a skipino nema þeir .ij. einir Jvarr ok annarr maðr. þar tyndiz stórfe. Andres for vm høstið til Halogalandz.

Drap Tobbvsona.

85. Nv er at segia fra Skvla iarli at hann sat i Vikinni ok hafði þar mikit lið ok kos(t)nað mikinn. Arnbiorn var østan fiarðar ok varþi þar landit. sva at Ribbvngar helldoz þar ecki við. Syslumenn voro þa enn vppi við Miors með mikinn styrk. Enn Ribbvngar foro þa miog svndrløst ok komv fram her ok hvar. þeir foro þa vpp a Haðaland ok settiz Sigvrðr i eyna Froþvng i Rønd. þa er Skvli iarl spvrði þetta byr hann ferþ sina inn i Trøfn. hann hafði mikit skip. .vi. rvm ok .xx. ok morg smá skip. hann hafði aðr latið draga skipin vpp i Thyri ok sva i Rond. Enn er iarl kom i Trømn skylldo þeir leiða vpp skipin hinn ytra strøminn. þa komv Ribbvngar ok skvto a þa vm hriþ. varþ þa løst skipit. Sva løk þar at Ribbvngar flyðo allt østr a Markir. enn iarl for til Tvn(s)bergs ok litlo siðarr østr i Vik at leita þeirra[1] þeir Tobbvseynir hofðo Elfarsyslu af hendi Ribbvnga. Jarl gerði til þeirra Symon kv ok þorð drafla ok þorfinn illa. ok fvndo þeir Tobbvsonv við Hlesey ok drapo þa. Ribbvngar hofðo mikinn afla østan fiarðar. sva at þar var eigi minna lið en .xiiij. hvndrat manna er Sigvrþi

[1]) .bb. *d. e.* Birkibeina *Cd.*

var handgengit. þessir voro i Borgarsyslu af Ribbvngom Heriolfr dyntill. Eirikr dregill. þeir atto mart við Arnbiorn Jonsson ok veitti Ribbvngom iafnan þyngra. Jarl dvalþiz .iij. nætr(!) i Vikinni. ok attoz þeir morg slog ok skipti við Ribbvngar ok Birkibeinar þa sem her erv eigi ritvð.

Skvli iarl drap Ribbvnga.

86. [371] Skvli iarl sat lengstum i Tvnsbergi. Litlo siðarr spvrði iarl til Ribbvnga ok sendi þa enn menn til þeirra. ok sagði at þeir sem hvðfatzfelagar voro .ij. skylldi hluta með ser hvarr fara skylldi. þeir voro hvilofelagar þorir flik ok Eiatgeirr(!) skalld ok hlavt Jatgeirr at fara. þeir fvndo Ribbvnga þar sem Kvrfiall heitir ok borðoz. þar fello nockvrir menn af Ribbvngom. enn svmir flyðo. enn Birkibeinar forv aftr til iarls. þorir spvrði felaga sinn Jatgeir hverso tekiz hefði. hann qvað visv.

Rioðr sa ek hlækinn heðna
hialldr drifz a Kvrfialli
stirð avrriða storða
stór fiarri mer þóri.
þat fra likn þa er lekom
lungtorgs við Ribbvnga
dasinn lá við disi
dvergrannz i Tvnsbergi.

Jarl lagði mikla stvnd a at eyða Ribbvngom ok sendi æ menn til þeirra hvar sem hann spvrði at þeir voro. Vm havstið sendi iarl orð Nicholasi byskvpi at hann legði rað til at eyða flokki Ribbvnga. enn byskvp fekk til konv þa er Asa bloþ het friþla Gvðolfs at eggia Ribbvnga til sætta við iarl.

(Frá sætt Sigurðar Ribbungs við jarl.)

87. Um svmarit fekk Sigvrðr Ribbvngr menn til at leita hveria sætt iarl mvndi vnna honom. ef hann villdi gefa vpp alla mótstoðo við Birkibeina. Ok er þetta var flutt fyrir iarli tok hann þvi vel ok villdi vita hvers Sigvrðr beiddiz. Lysti þa Sigvrðr sinom ahvga ok beiddiz þriþiongs af Noregi ok iarl skylldi gipta honom dottvr sina. Enn er iarl heyrði þetta svaraði (hann) sva. Hakon konvngr a valld a hvat hann vill miðla Sigvrði af landi. enn ekki væntir mig at ek gipta dottvr mina vt i skóga. enn ekki mvn ek miðla minn þriþiong af landi. Enn hino vil ek heita honom ef hann riðr a minn fvnd. at hann skal hafa grið ok allir hans menn. ek skal ok þvi raða at hann finni konvng i griþom. ma hann þa flytia sitt mal við konvnginn. skal ek þa ekki vera moti honom at konvngr geri sæmiliga til hans. Enn er þetta kom til Ribbvnga þotti þeim þessi kostr harðari enn þeir hvgðo til. enn með þvi at þa var þravngt kosti þeirra sva miog at þeir matto hvergi vera i frelsi. reið Sigvrðr a valld Skvla iarls i griþom ok gaf vpp konvngs

nafn. enn flokkinn i vallđ iarls ok skilþi ser i moti vinatto iarls ok flutning við konvnginn. tok iarl hann þa sæmiliga. þotti þessi hinn fegrsti sigr er iarl hafði vnnit. þar sem hann hafði orustolavst eytt sva styrkom flokki sem Ribbvngar voro. var þa friþr of allan Noreg. þetta var er Sigvrðr var með iarli for iarl til Danmerkr. ok er hann kom til Kavpmannahafnar. þa hafði greifi Heinrekr fengit Valldimar Danakonvng. for iarl þa aftr er hann spvrði þessor tiþindi.

(Stefndr höfðingjafundr.)

88. Hakon konvngr sat i Biorgyn þenna vetr. þessi var hinn setti konvngdóms hans. Vm varit foro menn i milli þeirra Skvla iarls ok var þa mællt at hofþingia fvndr mvndi vera [372] vm svmarit i Biorgyn. ok skylldi þar koma allir hinir bezto menn or landi. þvi at þa var goðr friþr. enn þo var mikit akall i rikino til foðvrleifðar konvngs af þeim monnom er sig villdo fram draga til rikis. Enn með þvi at konvngr var vngr ok aðr hofðo aðrir lengi setið i hans foðvrleifð. þa var þat mikill fiolþi manna er miog voro tvidrægir hveriom þiona villdi. voro þeir svmir er giarna villdo fyrirkoma ætt ok afspringi Sverris konvngs fyrir fornan fiandskap er þeir hofðo til hans haft ok mest af stormenni. enn allr mvgr var vel viliaðr Hakoni konvngi bæði norðr i landi ok svðr.

(Frá konungi ok byskupum ok lendum mönnum.)

89. þessi stefna hofz at Olafsvokv. var konvngr fyrir i Biorgyn ok Havarþr byskvp af Stafangri. Sorkvir byskvp af Færeyiom. ok þessir lęrðir menn Nicholas erkidiakn. Sigvrðr abóti. enn lendir menn Pall fliða. Petr son hans. Bryniolfr Knvtzson. Jón stál. Gavtr a Meli. Jvarr nef. þar var ok Jon iarl af Orkneyiom ok Biarni byskvp. Gregorius kikr af Hialltlandi. þar voro ok logmenn or Gvlaþingslogvm Dagfinnr bondi. Amvndi remba. Or þrændalogvm komv þessir. Gvthormr erkibyskvp. Sveinn priorr af Elgisetri. Asgavtr aboti af Holmi. Sigvrðr aboti af Totro. meistari Biarni. Petr af Hvsastoðom. Eysteinn raðzmaðr. þessir lendir menn Gregorius Jonsson. Pall vagaskalm. Asolfr af Avstrátt. þessir logmenn Gvnnar grionbakr. Biarni Marðarson. þorsteinn Asmvndarson. Or Vikinni avstan kom Skvli iarl. Arnbiorn Jonsson. Loðinn Gvnnason. Loðinn Palsson. Symon kyr. Eysteinn logmaðr. þorþr skolli. Af Vpplondom voro þessir logmenn Saxi af Havgi. þorþr Gvðmvndarson. ok syslomenn Hallvarðr bratti. Gvnnbiorn Jonsbroðir. Kolbiorn ravði. Haralldr veseti. Sva var sagt at þessir flestir hefði þat tiað ok raðit

Skvla iarli at hann væri rett kominn til Nǫregs eftir Jnnga konvng. þar kom Nicholas byskvp af Oslu. Askatin aboti af Hofvðey. Ormr aboti af Tvnsbergi. Amvndi af Grenlandi. Olafr af Konvngahello. Haralldr stangarfylia. þorgeirr byskvpsmaðr. Havarþr i Svndbvi. Friþrekr slafsi. Eindriþi bekill. Eilifr kikr.

(Tala konungs.)

90. Sva hafa vitrir menn mællt at eigi hafi a þeirra dǫgom betra mannval saman komit i Biorgyn. Atto hofþingiar iafnan stefnvr. þessir voro raðgiafar konvngs Marteinn i Kinnzarvik. Sigvrðr af Onarheimi. Askell kapalin er siðan var byskvp. ok Jvarr boddi. þessir báro boð af konvngs hendi til erkibyskvps at þeir skylldo finnaz i trehollinni ok allir aðrir hofþingiar. lendir menn ok logmenn. þessi stefna skylldi vera svnnodag eftir Mariomesso hina fyrri. Ok er þeir komv i hollina ok hofðo setið vm hriþ. þa mællti konvngr. Herra erkibyskvp yðr er kvnnigt ok sva oðrom byskvpom ok flestom goðom monnom þeim sem her ero komnir. at þeir ero her er þræta vilia til Noregs rikis. enn ek hvgða at þat væri minn foðvrarfr ok vera ek sannr oðalsmaðr til Noregs. [373] Enn með þvi at þessi stefna er hingat lagit. berr yðr vel herra at sia sannindi a þesso mali. þvi at er ervt bæði skipaðir hofþingi af gvðz halfo ok manna. enn iafnaðarmenn eigvt þer at vera manna i milli. ok ottaz ongan at þvi at segia þat er þer vitvð satt. þvi at þer vitvð tilkall manna of riki þetta.

(Tala erkibyskups.)

91. Erkibyskvp svaraði. þat er vist satt herra konvngr. at ver værim skylldir millum allra manna rett at gera. ef ver kvnnom. Ver hofom heyrt margra manna tilmæli er sig telia til Noregs. ok erv oss kvnnig þeirra malaefni. ok þo viliom ver enn giarna til hlyða ok þat til leggia sem gvð kennir oss með goðra manna raði er her erv við staddir. Ok þess biðiom ver ok bioðom af gvðs halfo at allir menn segi þat er þeir vito sannaz her vm. þer sitit nv Hakon konvngr i rikino. ok segia sva allir yðrir vinir at þer ervt erfinngiar til Noregs eftir foðvr yðarn ok allt yðart forellri hefir þesso riki raðit maðr eftir mann ok alldri kvenkne i komit. væntir mik at flestir fylgi þvi at þat se satt er þer segit. Skvli iarl er ǫstan kominn ok margir goðir menn með honom. ok kallaz hann erfinngi Jnga konvngs broðvr sins. marga hofom ver[1] heyrt hans vini sanna þat með honom. Her er ok Gvthormr

[1]) vert *Cd.*

son Jnga konvngs ok kallar til Noregs eftir foðvr sinn. Her er ok Sigvrðr Ribbvngr við iarli son Erlings steinveggs ok kallaz kominn til Noregs eftir Magnus konvng er hann kallar fꜹðvrfꜹðvr sinn. Menn ero her komnir ꜹstan or Gꜹtlandi fra jvnkherra Knvtz sonar Hakonar iarls ok flytia af hans hendi sem menn vito at satt er at hann er skilgetinn arfi iarls ok sva Jnga konvngs eftir einkamalom þeim sem ger voro a Eyraþingi milli þeirra. erv her nv bref þꜹ er þetta vátta at sa þeirra er skilgetinn erfingia ætti eftir. þa skylldi sa taka arf eftir baða þa. Enn þo at ver vitim hveriom ver viliom fylgia vm þetta mal. þa viliom ver þo heyra fleiri manna tillogvr.

(Tala Skúla jarls.)

92. Skvli iarl mællti sva. þat er vist herra erkibyskvp at ek em broðir Jnga konvngs samfeðri ok skilgetinn ok sannr hans erfinngi at logom hins helga Olafs konvngs. Hakon konvngr svaraði. þv ert vist arfi Jnga konvngs til allz þess er þit tokvt retliga eftir foðvr ykkarn. enn eigi til Noregs rikis. þvi at Jngi konvngr var settr til at gæta mer til handa minnar fꜹðvrleifðar. Jarl svaraði. Ek kollumz vist hans erfingi til allz þess rettar er hann hafði. Konvngrinn svaraði. þat skalltv nv vita hvart hann erfði Noreg eftir foðvr minn. eða var hann settr i rikit at gæta með goðra manna raði. Enn er erkibyskvp fann at nokkvr styttni for i með þeim. bað hann letta af þesshattar orðom. logðo þa til hvarratveggio vinir sva sem likaði.

(Tala Jóns stáls.)

93. Siðan stoð vpp Jon stál ok mællti. þat hvgðom ver Birkibeinar fornir. þa er ver helltvm ýt bloði váro ok þoldom mest [374] erfiði með Sverri konvngi. at eigi mvndi þvrfa þessa tals. þvi at allir borðomz ver til þess at frelsa honom sina fꜹðvrleifð ok hans afkvæmi. Enn þo er þat eigi vndarligt at Skvli iarl fylgi þesso mali. þvi at ver hofom heyrt at þeir logmenn erv her inni er þat tiaðo iarli opinberliga at hann væri rettkominn til Noregs eftir Jnga konvng. ok er þetta mællt til þin Amvndi remba ok Eysteinn Hroason þar sem þit sitið a pallinom. Amvndi hliop vpp ok svaraði. Hvar vartv þa er ek mællta þetta fyrir þer eða finn mer þann er ek mællta þetta fyrir. Eysteinn dvlði ok þessa orða fyrir sig. Arnbiorn Jonsson mællti þa. Vera kann at logmenn várir hafi þetta mællt ok hafi meira verit i þeim af miaðarlegi enn logom hins helga Olafs konvngs. ma ok vera at fylgt hafi mvtvgiafir.

(Rœða Hákonar konungs við Gunnar.)

94. Hakon konvngr mællti. Eigi skvlut þer sva at fara vm prof þessa mals. ver skvlom fyrst taka þann logmann er fyrstr a at vera or þrændalogom. þar sem konvngstekian er með rettv. hann er ok ellztr logmanna i landino. þvi at hann tok við logsogn vm daga Sverris konvngs ok Eysteins erkibyskvps. eigi hafa menn ok her til fvndit með honom fals ne flærð eða rangynndi. ok þvi hafa allir þat fyrir satt at hann se hinn vitrazti maðr i landi. Ok með þvi Gvnnar bondi at til þin er skotið. þa seg nv ollum a heyranndi þat er þv veitz sannaz fyrir gvði vm vart mal er til Noregs kǫllom.

(Orskurðr Gunnars bónda lögmanns.)

95. Gvnnarr tok seint til orða ok mællti. þer anefnit mig til þessa herra konvngr. at ek skyla segia meðal hofðinngia hverr yðarr Noreg a. er þat mikil byrðr eino kotkarls barni at skipta sva miklom rikdomi ok segia af einhveriom enn til annars. ok kenni ek a mer þat sem ek vænti at fleirom fylgi. at skialfanndi ok hræddr mvn ek þat gera. þvi at þa er Sverrir konvngr fekk mer þetta starf. bǫð hann mer at skipta milli kotkarla enn eigi hofþingia. allra hellzt er þeir heyra a sialfir er varðar. Ek heyrða nv vm hriþ at logmenninir dvlðo þess er þeim var kennt. ok með þvi at flestir hniga fyrir valldino. þa vil ek eigi þessa byrði a mig leggia at leysa þetta mal. Enn með þi at ver flestir kotkarla seynir kvnnom litla skynsemð til at skipa sva stórom malum fyrir sakir kvnnattvleysis. ma ok at svmir se vinhollir nokkvt. þa latom þann fram segia er veit hvat satt er ok satt segir hvart er a heyrir rikr eða orikr ok ongan ottaz þo at einhveriom misliki. enn þat er logbok hins helga Olafs konvngs er eftir hans skipan var ger vm allan Noreg ok allir Noregs konvngar hafa siðan samþykt þeir er rettv vilia fylgia. Enn ef ek skal geta til fyrir fram hvat er hon segir mer sem framazt hefi ek fong til. þa segi ek sva at Hakon konvngr er einn rett kominn til Noregs af ollum [375] þeim monnom er nv kalla til i dag. Ok þott þeir sæti baðir i rikino i dag Jngi konvngr ok Hakon iarl. þa segi ek sva. at hvartki Skvli iarl eftir Jnga konvng broðvr sinn ok eigi jvnkherra Knvtr eftir Hakon foðvr sinn ne Gvthormr eftir foðvr sinn Jnga konvng a at kalla til Noregs meðan Hakon konvngr lifir. Enn seyni Erlings steinveggs segi ek engi log. ok engi kann ek. segi Vikveriar honom log. þeir hofo hann ok hans fǫðvr. mvnv þeir vita hvert hann skal til sins fǫðvrarfs leita. man ek fella mina ræðo nv at sinni.

(Frá Dagfinni bónda.)

96. Þa bað konvngr Dagfinn bonda segia er næst hafði logsǫgn i Gvlaþingslogom þat er hann vissi sannaz fyrir gvði. Dagfinnr mællti sva. Ek kom vngr til Sverris konvngs. ok var ek i nockvrom bardogom með honom. þeim tveim er hann barðiz i Floravágom við Eyiarskeggia ok annan a Jonsvollum við Bagla. ok skilþi hann sva fyrir aðr hann berðiz. Gvð gæt vár ok heilog Maria ok hinn helgi Olafr konvngr. ok gefi gvð mer sva sigr sem ek hefi rett at mæla ok at veria mina foðvrleifð. enn þeir rangt er i moti erv. ok þvi at hann ok hans afspringi erv rett komnir til konvngdóms. ok þat segi ek lǫg ok þvi vil ek gvði svara. at Hakon konvngr er rett kominn til Noregs. enn enngi annarra sa er nv kallar til. Ok þat legg ek til þessarrar logsǫgo. at ek vil við honom beriaz ok við honom lifit lata ef þorf geriz. þetta mal romvðo flestir vel.

(Frá Ámunda rembu.)

97. Hakon konvngr mællti þa til Amvnda rembo logmannz af Rygiafylki. Með þvi Amvndi bondi sagði hann at sva er sagt at þv hafir nokkvrom orðom til hallat at ek væra eigi rett kominn til Noregs. þa seg nv þat er þv veiz sannaz fyrir gvði. Amvndi svaraði. Margar fagrar giafir a ek at lǫna Skvla iarli ok oppt hefi ek verit sva vel halldinn við honom at ek fæ eigi tǫlo a komit. enn eigi hefi ek sva drvkkit vit fra mer ne einorð. at ek hafa fyrir þvi latið manndominn eða sannynndin. þvi at þat veit ek fyrir gvði. at Hakon konvngr er rettkominn erfinngi (eftir) foðvr sinn ok borinn til allz Noregs eftir sitt forellri. Enn þat hefi ek oppt mællt at Skvli iarl er rettr logarfi eftir Jnga konvng broðvr sinn ok borinn til allz þess arfs er hann feck rettliga. Enn til yðar byskvpanna svmra at mæla ok svmra lendra manna. gangit nv við þeim bermælom er þer hafit mællt. þa er ver hofom allir setið hia iarli ok verit vel halldnir ok þegit af honom goðar giafir. þer hafit ok nafnbætr með miklo valldi. ok skylldot þer eigi vndan smeyiaz sannyndonom. þvi at þer hafit opptarr ok með fleirom fortolom eggiat Skvla iarl at kalla til Noregs enn logsǫgn Amvnda. ok longo mvndi hann ofriþ hafa vppi haft ef þer hefðit raðit. Enn gvð gefi konvnginom ok iarli goðan [376] friþ. ok eigi kann ek her fleira til leggia þessa mals at sinni. Enn þess vil ek gvð biðia at hverr sa sem verra hefir lagit til þessa mals enn Amvndi remba hafði nv horn i hofði ok eigi sem byskvps mitr. — Arnbiorn Jonsson mællti þa til Eysteins Hroasonar. Eysteinn fostbroðir ok logvnǫtr við erom baðir

fornir Beglingar ok hofom lengi i bvð saman verit. látom nv þat vppi sem við hofom iafnan mællt fyrir iarli. Eysteinn svaraði. Ek vænti at margir ver hafim þǫ orð mællt fyrir iarli at eigi gangi nv allir við. enn þat veit ek sannliga at eigi mællta ek þetta fyrir þer ne honom at eigi væri Hakon konvngr rett kominn til Noregs.

(Hvat Þórðr skolli segir.)

98. Þa bað konvngrinn Þorþ skolla segia log of þetta mal. hann hafði logsǫgn ǫstr fra Svinasunndi. Þorþr mællti. Ekki em ek þvi logmaðr kallaðr at ek kvnna nokkvt i logom. enn opt hefi ek skipat malum milli kotkarla. enn fatt kann ek vm konvnga at tala. ok ecki ætlaða ek at þat væri min yfirseta at dæma milli þeirra. Enn Þorþr faðir minn het logmaðr ok sagði hann mer sva at hans faðir sagði honom ok aðrir forellris(menn) várir. at æ skylldo allir Noregs menn fylgia konvngs seyni. meðan hann væri til. þat leto þeir ok fylgia at þeir mvndo alldri þrifaz er i moti þeim væri.

(Sögn Saxa lögmanns.)

99. Eftir þat bað konvngrinn Saxa a Hǫgi segia her log vm. hann var a Heiðmork. Saxi mællti sva. Ek var við Hakoni konvngi feðr þessa konvngs ok heyrða ek þat alla segia bæði byskvpa ok alla alþyðo þa er konvngrinn var fra fallinn at giarna villdi hans seyni þiona ef til væri. ok eigi segi ek onnor lǫg. enn hann er rett kominn til allz Noregs eftir foðvr sinn.

(Tillaga Þóris.)

100. Þa bað konvngr Þori logmann birta sina logsǫgo. hann var af hinom syðra luta Vpplanda. Þorir sagði sva. Þo at ek væri sva vitlǫss eða illviliaðr at ek villda annat segia enn þessir menn hafa aðr sagt mvndo min orð engis virð. Enn nv veit ek þat fyrir gvði at alldri hefi ek annat mællt her til. ok þat segi ek enn gvði. at Hakon konvngr a allan Noreg með rettom erfðom. ok þat legg ek til at ver allir Noregs menn fylgim konvngs seyni meðan hann er til. þvi at þa ferr Noregr vel. hverso er siðarr ferr.

(Ræða Guthorms erkibyskups.)

101. Gvthormr erkibyskvp mællti þa er logmenn hofðo lokit sinom eyrinndom. Nv hofom ver heyrt hvat logmenn varir hafa sagt. enn þott sina leið hafi hverr þeirra greint. þa hafa þeir þo allir eitt sagt. sem

ver vissom aðr at satt var. ok þvi iatom ver giarna. at Hakon konvngr er einn rett kominn til allz Noregs með rettvm erfðom af þeim er ńv lifa. Enn þo viliom ver at sv skipan standi oll ok sættargerð milli Hakonar konvngs ok Skvla iarls sem aðr var mællt vm landaskipti.[1] þvi at þat er likaz til friþar at þeir se sem bezt sattir sin a milli. Ok þess biðiom ver konvnginn. at hann geri sem bezt til Gvthorms frænda sins. [377] enn vm Sigvrð Ribbvng kvnnom ver ekki at tala. Margir menn fyrsta þa miog goðra sætta.

(Viðtal konungs ok jarls um fjórðungaskipti.)

102. Eftir þetta tolvðo þeir konvngr ok iarl. sagði konvngr at hann villdi þa fara ⱥstr i Vik. enn hann villdi at iarl færi norðr i þrandheim. Ok er þessi kostr kom vpp mællti konvngr at þriþivngaskipti mvndi a landino vera. ok væri hinn neyrðzti þriþivngr norðan til Svnnmæris. enn iarl villdi at hann væri allt svðr til Sognsærs. ok skorti hann þa .x. einar skipreiðvr at hann hefði halft landit. Konvngrinn sagði at eigi matti sva vera. þa bað erkibyskvp með iarli at þat skipti skylldi standa með þeim sem skilþi erkibyskvps riki ok Biorgyniar byskvps. ok með raði erkibyskvps var sva staðfest. Ok eftir þessi skipan voro bref ger ok sett fyrir innsigli konvngs ok erkibyskvps ok iarls ok lioðbyskvpa. at þessi skipan skylldi standa þeirra i milli. Ok ef vfriþr gengi a riki konvngsins. þa skylldi iarl slikt skylldr til at fara ⱥstr i land sem norðr þegar konvngr þyrfti. Siðan bioggvz byskvparnir heim ok lendir menn. Tok konvngr menn norðan or landi. þa er honom þottv ser trⱥstaztir. ok setti ⱥstr i Vikina. enn iarl hafði sina vini[2] við ser. Konvngr tok Gvllbrinngvna er hann atti mest skipa ok sendi ⱥstr fyrir ser. ok styrði Biorn moðvrbroðir hans ok Olafr Jnngoson. enn konvngr bioz nockvrv seinna. ok bað Sigvrð Ribbvng fylgia ser ⱥstr i Vik. ok hann[3] iattaði þvi.

(Frá Skúla jarli ok Sigurði Ribbung.)

103. Ok er iarl vissi þat talaði hann fyrir Sigvrði at eigi mvndi allt trygt vera. Ok siðan for Sigvrðr með iarli norðr i land. Hakon konvngr mællti til iarls aðr þeir skilþo. Meðr þvi at þer iarl vilit Sigvrð með yðr hafa. þa halldit hann sæmiliga ok siait sva fyrir at hann geri oss ongar onaðir. Jarl sagði at sva skylldi vera. Ferr nv iarl norðr i land með lendom monnom sinom ok liði. enn konvngr for ⱥstr i Vikina ok kom þann svnnodag til Tvnsbergs er vpp hof adventus

[1]) landaskipta *Cd.* [2]) vina *Cd.* [3]) k̇ (*d. e.* konungr) *Cd.*

domini. þar toko allir menn vel við honom. Nicholas byskvp var fyrir i Tvnsbergi ok fagnaði konvnginom sæmiliga ok gaf honom margar giafar. enn konvngr veitti honom hinn neyrðra luta Osluar syslu ok gaf honom .xv. sesso við ollom reiða. for byskvp or Tvnsbergi .iij. nottvm fyrir jol ok la i Lavfeyiom ioladaginn. þa sendi konvngr til hans Jofrey profast ok Dagfinn bonda at bioða honom til sin vm iolin. enn byskvp for .iij. dag inn til Osloar. þvi at þa byriaði vel. enn þackaði þo konvngi boð sitt. Hakon konvngr gerði þessa lenda menn vm iolin. Hallvarþ bratta. Symon kv. þessi var hinn .vij. vetr konvngdóms hans.

(Andlát Guthorms erkibyskups.)

104. Hakon konvngr for i moti paskom inn til Osloar ok var þar miog lengi vm várit. þa komv menn norðan fra korsbrœðra ok iarls með brefom ok sogðo andlat Gvthorms erkibyskvps. ok þat með at þeir hofðo keyrit i stað hans abota Sigvrþ or Totrv. hann var þa vtanlandz. þeir baðo konvng leggia þar til samþykki sitt ok rita við honom til pava. Konvngr annzaði þvi ekki. enn þeir byskvp baðir ritvðo bref til [378] pava þav er a moti stoðo Sigvrði. enn þeir baðo at Petr af Hvsastoðom skylldi vera erkibyskvp. er þa for með brefom iarls ok korsbræðra til pava at flytia mal Sigvrðar. ok varþ sva með gvðz miskvnn.

(Um bref konungs i Vermaland.)

105. Avstr a Vermalandi hafði Sigvrðr Ribbvngr longom verit. þa er hann striddi við Birkibeina ok gerði þar ofriþ a riki Hakonar konvngs. Konvngr sendi bref avstr ok stefndi til sin betr enn .xx. monnom þeim er þar voro rikaztir. Vermar logðo allt a konvngs valld. enn konvngr lagði a þa mikit gialld. ok gaf þeim vpp fyrir miskvnnar sakir. enn eiða sorv þeir konvngi at þeir skylldi honom tryggvir vera ok lata alldrigi hans vvini þrifaz i sino landi. Hakon konvngr bioz vm varit or Oslu[1] ok til Tvnsbergs. Ok trinitatisdag er hann veitti sveitvngom sinom gerðiz þar hark nokkot i bænom með hirðinni ok gestom ok hvskorlum. ok fellu .v. menn. enn margir vrðo sarir. konvngrinn kom þar i mikinn haska aðr hann fengi skilit þa. Eftir þetta for konvngr norðr til Biorgyniar. þar kom til motz vestan við hann Gillikrist ok Ottarr Snækollzson ok margir Svðreyinngar ok hofðo morg bref ok eyrinndi sins landz. þa kom ok Jon iarl af Orkneyiom ok sættiz við

[1]) *Her fölger et aabent Rum i Cd. svarende til 9 eller 10 Bogstaver.*

konvnginn vm þꜹ mal sem þeirra voro i milli. ok setti Haralld svn sinn i gisling ok var vm svmarit við konvnginom.

(Víg Árna hirðmanns.)

106. þetta svmar for Skvli iarl norðr a Halogaland ok kom a stefnv i Vága. Við honom var Sigvrðr Ribbvngr. Jvarr ýtvik var a skipi iarls i stafni. hann lagði at i Kirkiovágom. Vm morgininn er iarl vaknaði þa voro i brottv allir menn af skipi hans fyrir framan siglo. hann spvrði hvar þeir voro. honom var sagt at þeir hofðo stefnvr vt i Vágom ok voro flestir með vapnom. Jarl liop vpp við sverþi i linklæðom einom. þeir foro við honom er eftir voro a skipino. Ok er iarl kom ýt i Vága var þat þar tiþinnda at Barðr flekkr ok þorþr prestr son Eiriks bagga hofðo vegit Arna systvrson Pals vagaskalms ok hirðmann fyrir þat er hann hafði vegit Avðgrim lꜹgvnꜹt þeirra saklꜹsan. Jarl varþ illa við þetta. Enn Jvarr hafði til farit með þeim ok hellt vpp svꜹrom af hendi hirðarinnar. Vm morgininn er þingit var bꜹð Jvarr boð fyrir vigit. enn Pall svaraði. kvað Jvari meiri nꜹðsyn at hafa betr gætt siglingar sinnar er hann for af Biarmalandi ok hafa eigi þar tynt hinom beztom bændasonom enn geraz fyrirmaðr at þesso at drepa hirð konvngs ok iarls enn logvnꜹta sina. ok qvað eigi mvndi boð þegin af honom. ok lꜹk sva þingino.

(Brotthvarf Sigurðar Ribbungs.)

107. Þa er Skvli iarl hafði lokit eyrindom sinom a Halogalandi hellt hann norðan. Ok er hann kom til Niðaróss voro komin leyndarbref af Vermalandi til Sigvrðar Ribbvngs fra þeim svmvm Vermom er aðr hofðo svarit Hakoni konvngi trvnaðareiða ok þeim er Sigvrði hofðo þionat fyrr. at hann skylldi leita brꜹt fra iarli ok ꜹstr til þeirra. Erlingr [379] rvmstafr var þa raðgiafi Sigvrðar er fyrr hafði verit merkismaðr hans. þeir gerðo þat rað at vm morgininn snimma fyrir Olafsvoko aftan fengo þeir ser kórkapur af klerkom ok gengo sva vt vm akra ok vt vm Steinbiorg ok sva vpp a Gꜹlaras ok leyndoz þar of hriþ. þa er svngnar voro tiðir i bænom var iarli sagt at Sigvrðr var i brottv. let iarl þa menn fara a alla vega fra bænom at leita hans bæði a skipvm ok hestvm. ok fannz hann eigi. Jarl let taka einn islennzkan mann er verit hafði við Sigvrði Andres þorsteinsson broðvrson Sæmvndar i Odda ok sagði at hann mvndi til vita nokkvt hvar hann var. enn hann villdi ekki fra segia. ok let iarl hengia hann. Jarl gaf ok sꜹk klerk þeim er Barðr het ok kapurnar hafði leð þeim. Gvðmvndr

byskvp var þa i bænom ok gaf hann morg horð orð iarli fyrir aftoko Andres. þvi at hann hafði iafnan aðr veril með byskvpi. Jarl gerði bref til konvngs ok sagði at Sigvrðr var i brot hlaupinn með þvi moti at hann villdi hefia vfriþ. Konvngr sendi þa bref i Vik avstr ok bað menn gæta sin.

(Af Ribbungum.)

108. Sigvrðr Ribbvngr for avstr yfir fiall ok kom i Eystridali. þa kom i mot honom mart manna hans. eftir þvi sem þeir hofðo aðr rað fyrir gert. ok hof þa flokk. ok foro sva avstr a Vermaland. dreif þa mikit lið til hans ok þessir sveitarhofþingiar þorþr avstmaðr. Eirikr lati. þorþr son hans. Hallvarþr svaði. þorbiorn rigr. þeir voro allz .xij. sveitarhofþingiar ok hofðo allir marga menn við ser. þeir komv ok til mot(z) við hann. Haralldr af Skótvn. Alfr Styrsson ok Giarðar broðir hans. ok Amvndi a Folavelli við miklo liði. Vermar toko við ollum þeim er þangat komv ok gerðo honom mikinn styrk.

(Frá Sigurði Ribbung ok Ólafi konungsfrænda.)

109. Siðan foro þeir Sigvrðr i Noreg ok komv fram a Ravmariki. þeir komv a vvart at Olafi mok frænda konvngs i Skavn. þeir toko hvs a honom. Olafr hafði mikla sveit ok marga ravskva menn. Ribbvngar bvðo Olafi griþ enn ongom oðrom. enn hann qvez eigi griþ vilia nema þeir hefði allir felagar. þesso iatvðo þeir honom. Enn er Olafr geck vt helldo þeir honom enn drapo hvern hans manna sem vt gekk. þar fello .lx. manna ok .xx. hirðmenn Hakonar konvngs. Sva qvað Stvrla.

Hliop sa er hersvm steypa
hyr gilldanndi villdi
ygr fra allvalldz mági
iarn sveims or þrandheimi.
endr let Erlings frændi
Vpplond farit brondom
striþ luta stala meiðar
stór þvng af Ribbungom.

Ribbvngar baðo Olaf sveria ser eiða at hann skylldi (alldri) moti þeim vera. ella dræpi þeir hann. hann sor þeim eiðinn ok sagði þo at eigi mvndi vel særr vera. Ok þegar er Olafr komz i brot somnvþvz menn til hans. ok fekk hann ser mikla sveit ok goða ok for at Ribbvngom ok drap af þeim nokkvra menn. Enn fyrir þvi at Ribbvngar atto frændr i hverio hvsi a Ravmariki. þa vrðo þeir skiott varir við Olaf. ok komv þeir a ovart honom. Olafr komz vt [380] ok fell skamt fra hvsvnom. þeir drapo flesta alla sveitvnga hans er hann hafði þa nyfengit.

(Frá Friðreki slafsa.)

110. þessir menn hofðo þa syslu a Heiðmork af hendi Hakonar konvngs Jvarr af Skeðiohofi. Friþrekr slafsi. Heinir lystv mikinn drengskap ok skáro vpp heror ok nefndo menn or þriþiongom ok helldo vǫrð a ser nótt ok dag. ok toko samhelldi sitt vm alla Heiðmork. at sa skylldi landraðamaðr við konvng er eigi væri þegar vppi er nǫðsyn krefr. þeir hofðo .c. manna or hveriom þriþivnngi at gæta bygðanna. Komvz Ribbvngar þar alldri fram. helldr reisto þeir ferð or bygðom sinom at Ribbvngom ǫstr a Vermalmd ok ýt a Rǫmariki ok gerðo þeim marga bakellda.

— (Frá Hákoni konungi.)

111. Hakon konvngr ok Skvli iarl hofðo sva mællt sin a milli. at þann sama vetr skylldi hann gera brvþlǫp sitt i Biorgyn. ok skylldi þeir þar finnaz. Konvngr gerði sva aðr rað fyrir sem þeir hofðo aðr talat fyrst vm iolaveizlo ok brvðlǫpsveizlona. Enn konvngr for vm hǫstið ǫstr i Vik ok feck horð veðr. þa er hann sigldi or Rotti fyrir Jaðar. konvngr kom i dagsetr i Seleyiar þeir hofðo storm veðrz. enn þo hellt konvngr heilo skipi sino. hann hafði Sættaspillinn. þegar er konvngr kom til hafnar. þa reyri hann i moti skiponom a eftirbati. Hakon kavis kom fyrstr eftir ok visaði konvngr honom til hafnar. hann hafði latið flesta skiolldo sina þa er við framstafn voro ok miog lekat skipit[1] af siglinngo. Konvngrinn beið til þess i svnndino er oll komv skipin. Vm morgininn sigldi hann i Hornborvsvnd. þar lago fyrir honom byrðinngar ok sogðo menn konvngi at Ribbvngar voro komnir ǫstan af Vermalandi við miklo liði ok hofðo drepit Olaf mók. þat þotti konvngi skaði mikill. Siðan for konvngr til Tvn(s)bergs. ok þar kom til hans Arnbiorn Jonsson ok Symon kyr. konvngr sagði þeim fyrirætlan sina ok hann ætlar norðr til Biorgyniar þegar hann yrði bvinn. þeir sogðo at hann mætti með ongv móti brot fara fyrir ofriþi þeim er þar var. þa gerðo þeir þat rað. at konvngr sendi norðr Dagfinn bonda ok Hakon kavis at segia hvat talmaði ferð hans. þa gerði hann ok bref til Sviakonvngs ok minnti a hvern skaða hann hafði fengit af Vermom. ok bað hann eigi lata vvini sina styrkiaz i hans riki. talþi þǫ einkamal verit hafa hinna fyrri konvnga. at hverr skylldi reka annars vvini or sino riki.

(Frá konungi ok Áskeli.)

112. Hakon konvngr sigldi ǫstr til Konvngahello. enn allir Ribbvngar er þa voro i Vikinni stvkkv vndan vpp a Markir. var þa kyrt i

[1]) skipat *Cd.*

Vikinni meðan konvngr var þar. þa kom til hans Askell logmaðr er atti frv Kristin moðvr jvnkherra Knvtz. Konvngr bǫð þa Knvti frænda sinom til sin. ok letz hans sæmðir skylldo miklar gera ef hann væri við honom. logmaðr tok þvi vel enn beiddiz þo þeirra kosta er konvngr matti varla iatta. þeir toluðo mart vm ofriþ þann er Ribbvngar gerðo. sagði konvngr at hann hafði send tvenn bref [381] til Sviakonvngs. ok komv engi a moti. Logmaðr bað hann gera hin þriþio bref. ok letz hia vilia vera er lesin væri ok leggia til slikt er honom likaði. Hakon konvngr gerþi þa bref með þvi moti. at Eirikr Sviakonvngr skylldi fyrir atta dag iola hafa rekit ovini hans or sino riki ella sagði hann efanarlǫst at hann mvndi sialfr hefna sins skaða. Logmaðr het at hann skylldi sǫnn tiþindi hafa til konvngs fyrir hinn atta dag iola. hann var .ij. daga i sęmiligri veizlo. Siþan skilþo þeir ok for konvngr norðr til Tvnsbergs ok kom þar .vij. nottvm fyrir iol ok stefndi[1] til sin lendom monnom af Rǫmariki ok Haðalandi. ok kom þar mikit lið til konvngs.

(Frá ráðagerð Hákonar konungs.)

113. Hakon konvngr hafði mikla rǫsn vm jolin.[2] Jafnan komv þeir menn til hans er kærðo vm rán ok stvlþi er fengit hofðo af Ribbvngom ok Vermom ok Markamonnom. A iolvnvm komv ǫstan bref fra Sviakonvngs. ok fann(z) Hakoni konvngi sva i orðom hans. sem hann mvndi litlar bætr a raða vm þat er konvngr talþi at. Siðan lysti konvngr þvi at þegar eftir iolin mvndi hann riða ǫstr at Vermom ok Ribbvngom ok hefna þess skaða er þeir hofðo gert honom. gerði konvngr þa orð Arnbirni Jonsseyni at hann kvæmi i mót honom við Eiðaskog. enn Symon kyr ok Barþr brimsteinn ok Hallvarþr bratti skylldo koma til motz við hann a Morkom. Hann atti iafnan þing við menn sina ok bað þa bva vapn sin. konvngr sendi ok menn a Folldina at þeir skylldi bva honom reiðskiota. enn Vestfylldir færðo honom .cc. hesta ok gafo honom fyrir sakir goðvilia.

(Frá Hákoni konungi.)

114. Hakon konvngr for or Tvnsbergi .iij. nottvm eftir jol. þessir voro formenn með honom Nicholas Palsson. Gvnnbiorn bondi. Haralldr stangarfylia. Enn konvngr skipaði eftir a bergino Olaf Jngoson. Eystein Hroason ok .cc. vaskra manna þeirra er þvngfæraztir voro. Hakon konvngr for hit ytra or bænom a skvto. þessi var hinn atti vetr

[1]) stefndo *Cd.* [2]) joliɴ *Cd.*

konvngdoms hans. Ok er hann kom til Hꜹksvikr komv þar reiðskiotar moti honom. ok reið hann þar vpp með ollu liði sino. Enn er konvngr kom vndir Eikabergs skog komv þeir i mot honom er hit efra hofðo farit ok margir bæiarmenn or Oslu. þa atti konvngr tal við lið sitt ok sagði at hann mvndi .ij. nætr dveliaz i Oslu. bað menn sva bva ferð sina. Nicholas byskvp var i bænom. hann hafði spvrt at konvngr ætlaði a Vermaland. Prestr einn var kominn af Vermalandi ꜹstan er Jon het. byskvp sagði honom at Hakon konvngr ætlaði a Vermaland með allan Noregs her ok brenna bæði konvr ok born. enn presta alla skylldi leggia a stiga ok hyða. Prestr ferr nv skiott i brot ok sagði þessi tiþindi hvar sem hann kom. hann for .ij. daga i Vermaland or Noregi. Konvngr sendi Haralld stangarfylio i bæinn ok sagði at hann villdi vera i byskvpsgarði meðan hann væri i bænom. Byskvp sagði sva at ekki matti vera allt saman kalfar ok vlfar. enn þo reið byskvp moti honom ok bꜹð honom sæmiliga. enn konvngr for i garþ Hallvarþ(z) syslomannz sins. Konvngr talaði [382] marga luti fyrir Dagfinni bonda ok sva hvat raði hann gerði fyrir Sigvrþi seyni sinom ef hann kvæmi eigi aftr. ok hann ætti þa ꜹngan annan son. þꜹ voro born Kꜹngo vngo. ok Cecilia konvngsdóttir.

(Frá Dagfinni ok Suðrmönnum.)

115. Dagfinnr bondi sneri þa þegar aftr. ok er hann kom ꜹstan fyrir Nesiar rak at honom isa. ok varþ hann at snva inn til meginlandz. enn þar voro fyrir Ribbvngar i flestom stoðom með storom sveitom. Enn Svðrmenn lago fiolmennt a kvggvm i Sandafirði. ok er þeir spvrðo til Dagfinnz leto þeir hann fara til sin ok helldo hann vel enn logðo skip hans meðal kvgganna. Jsakr i bæ hafði syslo i Sogni. hann hafði verit með konvngi vm iolin ok hafði fengit orlof til norðrferðar. hann kom i þenna isreka hinn sama. sneri hann ok til Svðrmanna ok toko þeir vel við honom. Biðo þeir Dagfinnr þess er minnkaði isana ok foro siðan norðr til Biorgyniar.

(Lygikvittr um úfrið.)

116. Hakon konvngr for or Oslu mánadaginn. hann for vpp a Rꜹmariki ok var vm nottina at Gvnnars a Bergi. enn (lið) hans var vmhverfis i bygðinni. aðra nótt var hann vppi við Elfi a Fyri. Ok nær vm miðnætti komv menn til hans af hestverþi ok sogðv at ofriþr for at þeim. konvngr klæddiz skiott ok liopv menn vt. enn tvnglskin var a biart. ok matto menn viða sia. villdi konvngr þvi eigi blasa lata at

monnom syndiz ekki ofriþlikt. enn þo gerði konvngr menn alla vega a hestvorð. Enn nokkvrir menn hofðo riðit af Haðalandi. ok hvgði þvi hestvorðrinn ofriþ. Vm morgininn reið konvngr með herinn ꝍstr með anni til þess bæiar er Nes heitir mikill kirkiobær. þar komv til hans syslumenn af Heiðmork Friþrekr slafsi. Jvarr af Skeðiohofi með halft annat hvndrat manna vel bvit. Vm daginn eftir for konvngr ꝍstr til Elfar. þar var honom sagt at Vermar hofðo samnat mikinn ok þeir hofðo spvrt vm ferðir konvngs. Annan dag for konvngr i þa bygð er Vingr heitir ok erv þat .ij. rastir. dvalþiz konvngr þar vm nott. þvi at hann hvgði at nokkvrir menn mvndo koma a mót honom af hendi Verma. þat sama kvelld liopv Ribbvngar a nokkvrar sveitir konvngs ok drapo nokkvra menn fyrir honom.

(Tala Hákonar konungs.)

117. Hakon konvngr kallaði til sin sveitarhofþingia sina ok skipaði með hverio moti herrinn skylldi riða i Vermaland. þvi at þꝍ orð foro þaðan at bæði mvndi i moti standa landherrinn ok Ribbvngar. þeir menn voro ok er afeggioðo at hann skylldi riða i annars konvngs riki ok sogðo at mikill her væri i Vermalandi. enn ef Sviakonvngr stæði i moti sogðo þeir til meira haska standa. Hakon konvngr talaði þa fyrir herinom. Enngi ofkæti dregr mig til þessarar ferðar. enn þo at Ribbvngar ok Vermar standi i móti oss. þa ottvmz ek ekki þeirra motstꝍðo þvi at ver mælom eftir varo fe ok frelsi. kemr ok sialfr Sviakonvngr moti. þa verðr annathvart at ver sættomz [383] skiott ella skvlu vár skipti fara sem gvð vill. enn at viso skvlu ver hefna þeirra skaða er oss hafa gervir verit or Sviavelldi vtan varar tilgerðir. þessi skipan var hofð a ferþinni at konvngsmerkit skylldi fyrst fara ok þar með .lxxx. manna skvtilsveinar ok hirðmenn vel vapnaðir ok allir riðanndi. ok fylgði hveriom hesti lꝍpanndi sveinn. niosnarmenn foro fyrstir ok hafði hverr þeirra .ij. hesta. her eftir for .cc. manna. enn eftir þat sleðamenn af Vpplondom ok voro þat .dc. manna. enn þar næst reið Nicholas Palsson ok Haralldr stangarfylia ok hofðo .ccc. riðanndi manna. þar næst foro allir sleðamenn vtan fra sio meirr enn .dccc. manna. Siðarst reið Loðinn Palsson ok Erlingr lioðhorn. Haralldr veseti. Gvnnolfr hviti. Gvthormr Erlendzson ok hofðo .d. manna. Hakon konvngr hafði i Vermaland .v. hvndrat ok .xx. Liðit syndiz þo myklo meira enn var fyrir sleðanna sakir. enn þótt is væri a votnvm .ij. rasta langr. þa var fyrri annarr endir hersins af isinom enn annarr kvæmi a.

(Er konungr kom í Vermaland.)

118. Um kvelldit er sveitarhofþingiar skilþo við konvng. bað hann alla metta at miðri nótt. þa let konvngr blasa ok fluttizt þa herinn sem aðr var rað fyrir gert. Veðr var vindlitið ok miog kallt. J motr degi gerði konvngrinn menn fram a skoginn miþian. þar var mikit sælvhvs við kirkiona. hann bað gera ellda stóra i garþinom. þat var allt senn at dagrinn rann vpp ok konvngr kom til elldanna. ok vermðo menn sig þar vm hrið. þvi at flestir menn voro nokkvt frosnir. konvngr reið þaþan fyrr enn alliost var með allan herinn. Eiðaskogr er .xij. rasta langr ok er kirkia a miðivm skoginom. þat er goðr vegr ok slettr þa er isar liggia. Ok er konvngr kom af skoginom i Vermaland komv niosnir hans a móti honom ok sogðo at engi samnaðr væri fyrir i landino. ok allt folk hafði flyit a markir fyrir konvngi or bygþinni. sva voro ok allir Ribbvngar i brottv. þa flvttiz herrinn til bæia þeirra er Morastir heita. þat er hingat næst i landino. þar var allt folk heima. lysti konvngr þa þvi at hann villdi með friþi fara til bænda ef þeir villdi a hans valld koma ok til miskvnnar festa sitt mal.

(Um þat er konungsmenn börðust.)

119. Konvngrinn dvalþiz þar litla hriþ ok gaf þar griþ ollum monnom. enn andvirki gekk þar vpp fyrir hestom. konvngr kom vm kvelldit til bygðar þeirrar er Eiðar heita ok var hann a bæ þeim vm nottina er Meðalbær heitir er atti Oddr Eiriksson. þetta var friadaginn fyri .ix. vikna forstv. Konvngr hafði marga sveitarhofþingia i boði sino vm kvelldit. þvi at hann hafði vel vin norðan með ser. ok var ekki lengra flutt fyrir frosta sakir. þa gerðiz sa atbvrðr vm nottina at ollum verplum var kastað vt i garðinn [384] ok var drivgom þriþivngr frosinn af hveriom. Reiðskiotamenn toko verplana til sin ok brvto i svndr. siðan toko þeir ioklana ok bræddo enn svma atv þeir. Af þesso vrðo þeir sva drvknir at þeir borðoz vm nottina. ok vrðo þar .xiiij. menn sarir. enn margir lamdir. Sætti konvngr þa vm morgininn þegar. villdo syslumenn gefa þeim sakir a. enn konvngr gaf þeim vpp.

(Eydd bygðin fyrir konungi.)

120. Lavgardaginn komv allir sveitarhofþingiar til konvngs ok var herrinn miog akafr ok villdi brenna bygðina enn konvngr frestaði a morgininn fram ok hvgði[1] at bændr mvndo koma til hans ok bioða yfirbætr. Ok er þeim þotti sv ván þrotin. þa toko menn ok brenndo

[1]) hvgðo *Cd.*

allar bygðir þar sem þeir foro. Enn sva vandliga voro allir menn a brotto or bygðinni at a ongom bæ[1] fannz nokkvrr maðr. Sva qvað Stvrla.

Vara landrað
litlo golldit
við allvalld
avstan markar.
þa er lofþvngr
leystan hafði
elris garm
eski mætran.

Svalg hvert hvs
heitom mvnni
viðar lvndr
Verma bygðar.
ok svipgar
selio rakki
vm garþzhlið
grenianndi for.

Sva sagði Olafr hvitaskalld.

Vigstorma namt Vermom
valldr flaræði giallda
leztv ræsir gin geisa
gekk elldr vm siot rekka.

bændr lutv kvavl þa er kyndiz
kapps har logi (sára)
gegn letuð hyr hegna
hiorels fravmvðr velar.

Nær vatni nokkvrv liop vt kerling ein gomvl ok spvrði. hvar er konvngr Norðmanna. henni var sagt. Hon gekk fyrir hann diarfliga ok bað at eigi skylldi brenna bæ dottvr hennar fyrir þat er hon þorði heima at vera. Konvngr qvað sva vera skylldo ok kallaði til sin gest einn er Jon omagi het ok aðra þria ok bað þa geyma sva til bæiar þessa at eigi væri brenndr fyrir þat er þessi ein kona villdi biðia hann miskvnnar af Vermom. ok sagði at fleiri mvndo bygðir obrenndar ef nokkvrir menn hefði a hans fvnd komit miskvnnar at biðia.

(Frá brota fyrir konungi.)

121. Eftir þetta komv menn til konvngs ok sogðo at Vermar hofðo fellt mork fyrir hann skamt fra kirkio þeirri er Nyiakirkia heitir. þa sendi konvngr fram .c. manna riðanndi ok bogmenn. Ok er þeir komv til brotans voro þar fair menn fyrir ok stvkkv þegar i brot. var þa brotinn með bolavxom havggvinn. enn konvngr let gæta a meðan at ongar væri gervar bakslettvr. Enn þeir sem fyrstir riðo yfir brotann við konvnginom komvz skiott fram. enn siðan leiddo menn tomliga hesta sina yfir brotan. þat var sagt þeim er siðarr foro at konvngr væri fyrir framan brotann ok berðiz við Verma. geystiz þa fram mvgrinn at brotanom. ok varþ af þvi mikill gnyr er sleðarnir brotnvðo. Enn er konvngr heyrði harkit hvgðo þeir at ofriðr væri ok snero þa aftr sem skiotaz ok hafði þar nær miklum vaða aðr menn kenndoz. þeir foro þa i bygð þa er Avvikr heita vt i landit.

[1]) manni *Cd.*

(Um hersögu.)

122. Konvngr kom þar snimma vm kvelldit ok þat folk er honom fylgði. ok er hann var af klæddr var blasinn herblastr [385] ok var sagt at Vermar væri komnir ok borðoz við liðit aftr a skoginom. Konvngrinn liop vpp ok sa herrinn er honom fylgði ok riðo af(tr) a skoginn. kom þa herrinn i moti þeim. ok hofðo ekki heyrt ofriþligt. enn þeim var bvit til davða er þesso hofðo vpp slegit. foro menn þa til bvða sem ætlat var. Fyrir dag komv .vi. menn til konvngs af bygð þeirri er Strond heitir. sa het Gæirr er fyrir þeim var. þeir baðo konvng miskvnnar ok logðo allt a hans valld. Konvngr iataði þeim griþvm ok sættom. ok gaf honom þat mark yfir alla þa bæi er i þeirri bygð voro at þeir skylldo taka eina mikla stong ok binda við hvita blæio ok reisa a þat hvs er hæst var i bænom ok skylldo allir þvi kenna þa bæi er griþ voro gefin. Enn i þeirri bygð voro eigi meirr enn .xiiij. bæir. enn þo gerðo fleiri menn slikt mark ok fengo allir griþ.

(Um hernað konungs í Vermalandi.)

123. Siðan reið Hakon konvngr við allan herinn vt i Vermaland ok var brennd bygðin hvar sem þeir foro enn menn voro hvergi heima i bygðom. þeir foro allt i þa bygð er Glaðaþros heitir ok brenndo. Ok er konvngr (var) a þeim bæ er Knollr heitir þa komv bændr til hans ok beiddo miskvnnar af hendi landzmanna ok bvðo allt a konvngs valld. Enn með þvi at Ribbvngar hofðo ekki verit vt i landit tok konvngr sætt af þeim ok selldo þeir honom .viij. gisla. þa er konvngi fylgði heim i landit. Hakon konvngr sneri þa heim aftr ok var vm nottina a Strond a(t) Gils bonda. þar sem obrennt var. Sva segia Vermar at þar hvili heilagr maðr er þorgeirr het. Konvngr for þaðan vm morgininn ok var þa brendt hvar sem þeir foro. þvi at ongir komv miskvnnar at biðia. Vm nottina eftir var konvngrinn þar sem Savrvikr heita við Kiolinn ok foro vm morgininn i þa bygð er Holmadalir heita. ok aðr þeir komv þar var ger samnaðr moti þeim. þar sem hellzt voro kleifar ok skogar þravngvaztir. ok skvtoz menn þar a vm hriþ. þa liopo menn af hestom sinom ok i skoginn at þeim. enn Vermar toko vndan. ok var af þvi þeirra lutr harðari enn hinna er ekki hofðo i moti tekit. ok þar var sva vandliga brennt at þar stoð ekki kol eftir. þessi bygð var skipvð Ribbvngom. ok flestir bændr voro Sigvrði handgengnir. Sva qvað Stvrla.

Eim lek hyr með himni
hliop elldr i sal felldan
vitt hykk ek þegnom þottv
þeim markar bol sveima.

oðvz allar þioðir
eiðvandr konvngs reiði
bavgsendir ravð bryndan
brand i Vermalandi.

þa er konvngr reið at vestra Holmadali. þa komv bæði i moti honom prestar ok bændr ok baðo miskvnnar. konvngr lysti þa þvi at hætta skylldi at brenna ok lagði við hveriom liflat eða lima ef bryti boð hans. Vm nottina var konvngr i vestra Holmadali at prestz eins i goðom fagnaði. enn ekki var at drekka nema blanda. ok hvergi fengo þeir mvngat at drekka i Verma(landi). enn slatrvist skorti eigi þvi at hvit var hvergi [386] vndan rekit. Vm morgininn eftir for konvngr vestr a skoginn ok kom a miðiom degi i sitt riki ok var vm nottina i Borgarsyslu a Folkisbergi. hafði hann alla (luti) þar nóga með goðvilia.

(Frá Arnbirni Jónssyni.)

124. Arnbiorn Jonsson hafði .cccc. manna ok ætlaði at mæta konvnginom við Eiðaskog sem aðr var rað fyrir gert. ok nv kom hann a far Ribbvnga ok sneriz hann aftr þegar eftir þeim. enn þeir foro hinn beinsta veg ýt til Osloar. Ok er þeir komv þar voro ongir Birkibeinar i bænom. ok þvi dvavlþoz þeir þar ekki. snero ýt til Tvnsbergs hit vestra. Ar(n)biorn kom vm[1] kvelldit til Osloar. enn Ribbvngar havfðo aðr vm morgininn i brot farit. Nicholas byskvp var fostrfaðir Arnbiarnar ok kærr vin. Byskvp dvalþi hann vm daginn ok letz kenna mvndo honom heilræði. enn þat segia flestir at þvi gerði hann sva. at hann villdi at Ribbvngar drægi sem lengz vndan. Arnbiorn varþ siðbvinn or bænom. þvi at folk hans var miog drvkkit. ok þvi for hann skamt vm nottina. Enn Ribbýngar skvnndoþo ferþ sinni sem mest. ok er þeir komv ýt i Hliðir. var þar fyrir bondi einn or Tvnsbergi er R(e)iðvlfr gvllkroppr het. Ok er hann spvrði til Ribbvnga þa for hann vt skiot til Tvnsbergs. var þa þegar blasit i bænom. þeir Olafr hofðo halft þriþia hvndrat manna a bergino. Varla var trvat orðom Reiðvlfs. ok var þvi litill gavmr at gefinn. Palsmesso aftan komv Ribbvngar i bæinn. Eysteinn Hroason komz navðvliga vpp a bergit. ok er hann kom vpp i kleifina felldo þeir skvtilsvein konvngs er Rvnolfr het. þar fell ok Grimr hviti. ok enn fleiri konvngsmenn voro drepnir her ok hvar i bænom .xiiij. menn fello þar. Ketill stavrr het hirðmaðr ok Eilifr dvergr hann var gestr. þeir voro i lopthvsi eino ok vorðoz þar alla nottina sva drengiliga at varla finnaz dæmi til at .ij. menn hafi betr variz enn þeir. enn Ribbvngar rvfv hvsin yfir þeim ok logðo þeir inn spiotvm ok fello þeir þar með drengskap.

[1]) til *Cd.*

(Ribbungar brendu skip ok tóku leiðangra.)

125. Vm nottina er Ribbvngar hofðo rannsakat bǿinn foro þeir vndir bergit norðr ok brenndo þar skip konvngs tvitvgsessv ok Sættaspillinn. ok allz brenndo þeir .xvi. skip. þeir drapo .ij. kǫ́pmenn saklǫ́sa. þegar er dagr kom foro þeir a brot ok vestr a Folldina. þeir toko leiðangra konvngs hvar sem þeir naðo ok rænto bændr ok kǫ́pmenn hvar sem þeir foro. Vm daginn at miðiom degi kom Arnbiorn i bǿinn. var honom þa sagt at hann mvndi (ekki) fa af Ribbvngom at sinni. sneri hann þa aftr til Valldisholma við ollu liþino.

(Af Simoni kýr.)

126. Symon kyr ok Barðr bratti hofðo farit vpp a Markir með .dc. manna eftir boði konvngs. ok er þeir komv þar var konvngrinn norðr farinn. snero þeir þa aftr. Hakon konvngr sneri hinn beinzta veg til Osloar af Folkisbergi. Ok sið [387] vm kvelldit komv menn or Tvnsbergi ok sogðo honom þǫ́ tiþindi sem þar hofðo gerz. Vm morgininn atti konvngr stefno. Ek hefi þat spvrt at Ribbvngar ætla at snva vpp a Heiðmork i moti samnaði þeim er bændr hofðo þar. Nv vil ek skipta herinom i þriþionga. skal Loðinn Gvnnason ok Gvnnbiorn ok Vpplendingar hafa einn þriþiong ok snva vpp a Rǫ́mariki eftir Ribbvngom. Enn ek mvn fara vpp a Haðaland. ok skvlu þessir við mer fara Nicholas Palsson. Haralldr stangarfylia. Friþrekr slafsi. Enn Eirikr lioðhorn ok Klæmit af Holmi. Haralldr Vesetason ok nefndar menn af Folldinni skvlu fara til Tvnsbergs ok eigi lengra nema þeir spy(ri nockvt til Ribbvnga).

(Frá sendimönnum.)

127. Senndimenn þeir er forv a landit vpp spvrðo at Ribbvngar voro ekki vpp vm farnir ok þvi snero þeir vestr vm Asaskóg ok fengo harðan veg ok lagv vti vm nottina. Ok er þeir komv af skoginom. snero syslumenn vpp a Heiðmork. enn logmenn ok Gvnnbiorn foro hit beinsta[1] ẃt eftir konvngi. þa er konvngr kom a Haðaland komv þar niosnir i moti honom ok sogðv at Ribbvngar hofðo farit af Vestrfolld vpp a Hringariki. enn siðan visso þeir eigi hvert þeir hofðo snvit. Ok er konvngr kom a Haðaland spvrði hann at Ribbvngar hofðo vpp snvit vm. sneri konvngr þa aftr ok ẃt eftir bygðinni. konvngr var vm nottina þar sem Grattagref heitir. hann sendi Ogmvnd Olmoðsson vt i bygðina a niosn við hinn .xij. mann. ok hofðo goða hesta. Vm kvelldit er matr biotz sagði sa er við lioran sat ok vorð hellt. at niosnarmenn hleypto

[1]) beinstv *Cd.*

aftr i garðinn ok sogðo at ofriþr var. þeir er fyrstir liopv til vapna hofðo i lás leypt hvrðvnni ok var þvi sein vtgangan. Snior var mikill. ok bað konvngr menn snva a hæð nokkvra ok troða ser gadd. þar til er sveitir kvæmi til hans þær er vmhverfis voro i bygðinni. þa kom Avgmvndr til konvngs ok sagðiz mætt hafa Ribbvngom er þeir foro vtan enn eigi vissi hann hversv fiolmennir þeir voro. Konvngr mællti styggliga til niosnarmanna. sagði at þeir hofðo fyrr flyit. enn þeir þvrfto. er þeir visso eigi sǫnn tiþindi at segia. voro þa gervir aðrir niosnarmenn styrkari með Ogmvndi. Hann mællti aðr hann skilþi við konvng. Gvð lati mig sva aftr koma at ek kenni einnhvern Ribbvng ella kenni þeir mig.

(Ribbungar fóru af Vestfold.)

128. þa er Ribbvngar foro af Vestfolld foro þeir a Vpplond ok komv vtan a Hringariki ok stefndo sva i moti Birkibeinom. enn hvarigir hofðo niosn af oðrom aðr enn þessir niosnarmenn er nv var fra sagt. Ribbvnga niosn sneri ok aftr ok sogðo at þeir hofðo set vapnaða menn enn eigi visso þeir hverso margir voro. Sigvrðr var a bæ þeim er Svttangr [388] heitir. hafði hann þa frett at Hakon konvngr var a Haðalandi. let hann þa gera orð i bygðina ok let saman kalla lið sitt. þeir voro a hǫgi einom ok hofðo þar illa bvð. hann gerði .v. menn a niosn þa er kvnnazt var ok mætto þeir Ogmvndi ok hans felogom a bæ þeim er Jafnakr heitir. þat var i ondverþa dagan. þar fello allir niosnarmenn Ribbvnga við kirkiogarðinn.

(Frá Hákoni konungi ok Ögmundi.)

129. Hakon konvngr reið i ottv af bænom við allt liþit. þa mætti hann Ogmvndi. konvngr spvrði ef hann vissi nokkvt til Ribbvnga. Hann svaraði. Her biðr niosn Ribbvnga yðar við kirkiogarþinn. Konvngr sagði hann hafa vel syst. Birkibeinar hvgðo þa gott til at fvndr þeirra Ribbvnga mvndi þa verða bratt. þvi at þeir visso glogt til hvar þeir hofðo verit vm nottina. ok foro þa akafliga. Ribbvngar hofðo farit vm nottina ok snvit ofan til vatzins Thyri. ok voro þeir i brotto er konvngr kom þar sem þeir hofðo verit. snero Birkibeinar þa eftir farveg þeirra ok foro mikinn. Ok er þeir komv at vatnino foro Ribbvngar af isinom ok stefndo vestr a dala. konvngr reið þa eftir þeim. þvi at þa var eigi langt i milli þeirra Snior var mikill ok sva mior farvegr at eigi matto meirr enn .ij. riða iafnfram. Ribbvngar þeir sem seinstir voro hofðo bæði kastað klæðom ok vapnom a isinn. þeim var kvnnikt

vpp a dalina ok snero þangat fyrst sem mestar voro vfærðirnar ok þrøngaztir vegar.

(Um ferð Hákonar konungs.)

130. Hakon konvngr stoðvaði liðit er hann kom a vatzbotninn. ok var rannsakat liðit ok hafði hann eigi meirr enn .cc. vtan sveina. hann atti tal við menn sina. ok lotto fleslir at fara lengra, þvi at reiðskiotar þeirra voro miog farnir. Konvngr sneri þa vt vm Moðheim hit beinsta til Tvnsbergs. baðo menn konvng lata bæta at skipom sinom þeim er brennd voro ok fara siðan norðr i land ok taka ser þar styrk. Ok er konvngr var i Tvnsbergi. komv bref norðan fra Skvla iarli ok vattvðo þvi at Skvla iarli þotti eigi halldit ollum einkamalum við sig. er konvngr var eigi i Biorgyn vm iolin. hann for norðan eftir þvi sem mællt var. at konvngr skylldi gera brvðløp sitt eptir iolin. þat let ok iarl fylgia. at hann mvndi biða konvngsins til paska. enn ef hann kvæmi eigi þa þotti honom eigi halldinn trvnaðr við sig. mvndi hann þa ok gera sem honom likaði hvart hann helldi nockvrn trvnað i moti eða ongan. Allir konvngs vinir baðo hann hallda af sinni hendi allt. Jslog voro sva mikil i Vikinni at engi maðr mvnði slik. ok þot menn gengi a hin hæsto fioll sa þeir hvergi til vaka. enn skip sa þeir morg frosin i jsom bæði kvgga ok onnvr skip. morg skip hvrfv vm varit sva at ekki spvrðiz til.

(Frá Gauta presti.)

131. Hakon konvngr sendi Gøta prest øvstr i Vettaherað at taka leiðangr sinn. ok reið hann øvstr yfir Folldina it beinsta. ok innan [389] fara[1] natta kom hann aptr riðanði með þriv hunðrvt hæsta ok var þat. vij. nottvm eptir miðia favsto ok voro þa enn orvggir isar vm alla Folldina. Kongr læit raða til at bæta skip þøv er brend voro. þat skip(i)t er Vxi hæt stod i þvi uppsati er næst er vndir bærginv við Danaklefina. þat høfðv Birkibeinar varið sva at eigi var brent ok (sva) vel er sv vppsat komin at þat skip fær væl varit elldi af bærginv.

(Frá Ribbungum.)

132. þa er Sigvrðr Ribbvngr hafði spvrt at kongr hafði sæsz a bærginv stefndi hann til sin øllv liði sinv. Enn bænðr a Hæiðmork lagv i samnaði ok gættv sin vel. enn Ribbvngar satv þess meirr vm. Enn eptir þat er Hakon kongr hafði elta Ribbvnga af Hringariki. var

[1]) *Her begynder en anden Haand.*

þat nôkkora hrið at ekki spvrðiz til þeirra. ok þvi slitu bænðr samnaðin ok hafðv þo vorðv vm bygðir sinar. Sva er sagt at þeir voro nokkvrir menn at sva voro vtrvir bondvm ok litlir vinir kongs at þeir sænðv orð Ribbvngvm læyniliga ok foro þeir þa af Raumariki með allvm her sinvm ok komo vpp a Hæiðmork i bygð þa er Skaun hæitir eptir miðia natt. enn sv bygð var skipvt af kirkivm ok bæivm goðvm. Enn iafnskiott sem varðmenn vrðv varir við þa hringðv þeir herklvkvnni at havfvðkirkivnni a staðinvm. enn fyrir þvi at Ribbvngar voro komnir i miðia bygðina þa var illt at samna liðinv þiat þeir drapv hvern er til villdi laupa samnaðzins. þeir brendv ok .ii. bæi mikla. þar biogv .ij. kongsmenn þeir er mæst reðv með bondvm. Sem bændr sa brennvna. þa snyrv þangat til svmir enn (svmir) til samnaðarins. enn Ribbvngar riðv vm bygðina ok drapv hvern mann er þeir fængv. Enn þar sem syslvmenn voro ok hælzt var nokkvr samnaðrin þa riþv þeir þangat sæm þeir sa flesta Ribbvnga fyrir. Enn sa maðr bar merki bonda er Jon sandhafri hæt vaskvr maðr. hann ræið sva akafliga at hann fæll aðr liðit kæmi samann ok flæiri menn við honvm. enn er bænðr sa fall sinna manna þa snva þeir vndann ok læitaði hverr ser. Ribbvngar rakv flottan ok drapv sem flest mattv þeir. Enn þægar syslvmenn komv længra norðr i bygðina þa skarv þeir vpp heror a nya læik. en þa for sem mælt er. illt er[1] flyanda at hæpta. Nokkorv .ij. sinvm ęða .iij. komo bænðr i samnaðin. enn þægar þeir sa samnaðin ęða fiolmenni Ribbvnga þa læitv þeir vndan. Ribbvngar voro þvi diarfari sem þeir sa at bænðr voro hreddari. enn eptir þetta læitvðv Birkibeinar fyrir ser. enn Hallvarðr byskvp for þa til Ribbvnga ok (tok) grið til handa þeim bonðvm. Enn kongsmenn foro vestr yfir fial[390]lit ok vt vm þotn ok til Tvn(s)bergs. Jvarr af Skæiðivhofi ok þorgeirr byskvpmaðr saugðv kongi þau tiðindi sem giorz haufðv. kongi likaði storilla. þeir baðv konginn fara upp a Heiðmork at Ribbvngvm. enn þa var enn sem fyrr at hinir saumv af lautlv fyrir kongi ok baðv hann norðr fara eptir æinkamalum þeirra iarls.

(Frá Ribbungum.)

133. Ribbvngar toko fe þeirra manna er fallit haufðv enn laugðv stor giolld a bænðr ok settvz með þvi. Ribbvngar snyrv þa i Vikina ok foro miok diarfliga. Nokkvrar sveitir foro sva nær bænvm at eigi (var) længra til (en) raust. Sem kongr spvrði þetta. þa næf(n)di hann .ix. sveitir (or) bænvm at fara at Ribbvngvm. ok foro þeir ok voro

[1]) *Saa rettet for opr.* at *i Cd.*

þessir formenn fyrir þeim. Gvnbiornn Haralldr stangarfylia Jvar af Skæiðivhofi Gvthormr Erlingsson Jsakr i bæ. þeir fvnðv .iiij. (sveitir) Ribbvnga (i) Osl(o)ar heraði a bæ þeim er Anglæysa heitir. þar varð barðagi ok fengv Ribbvngar(!) sigr. enn þar fell Nicholas Hreiða(r)s broðir inn mæsti maðr af Ribbvngvm ok tivtigir manna með hǫnvm. Eptir þetta þorðv Ribbvngar eigi at fara (sva) nær bœnvm i Tvnsbergi sem aðr.

(Bruðlaup Hákonar konungs.)

134. þorsdagin eptir i paskavikv let kongr setia skip sin vm þvert næsit fyrir vtan Skeliastæin ok siðan i Hvnðsvnð ok var þar þa enn ǫrvgr iss en hafisar voro læystir þa ok ǫll svnd fyrir vtan. Eptir paskavikv sigldi Hakon kongr norðr til Biorginar(!) ok var .vi. nætr a læiðinni. Skvli var i Biorgin fyrir ok fagnaði væl konginvm. var ða raðit til bruðlǫpsgiorðar Hakonar kongs ok ivngfrv Margretar ok var boðit lændvm mǫnnvm ok bonðvm hinvm bæstvm vm ǫll Gvlaþingslǫg. þar komo ok margir lærðir menn. Brvðlǫp var vm trinitatis dag ok stoð .v. nætr með sęmiligri væizlv sem til var ætlat. kongr væiti i iolahǫllinni ǫllvm karlmǫnnvm. enn drottni(n)gin var i svmarhǫllinni ok konvr með henni. enn klǫstramenn voro ser allir[1] i stofv einni. ok voro .v. abotar fyrir þeirri sveit.

(Frá varðmönnum Hákonar konungs.)

135. Fyrir brvðlǫpit sendi kongr .lxxx. manna vpp a Valldres ok voro þessir formenn Alfr stanðæykr Gvnnarr samr Klæmæt langi. þetta var fyrir þa sok gort at þeir skylldv hallda vorð mæþan brvðlǫpit væri at Ribbvngar gerði ekki hark. Enn er þeir komo a Valldres þa voro þar fyrir nǫkvrar svæitir Ribbvnga ok foro Ribbvngar þægar at þeim ok bǫrðvz við þa. þar fællv margir Ribbvngar ok .ij. formenn þeirra het annar Vlfr skygnir. Eptir þetta snerv Birkibeinar i Gvðbranzdala. vrðv þa enn arasir með þeim ok Ribbvngvm ok hǫfðv Birkibeinar optaz betr en þo læitu þeir formann sinn er Gvnnar sa(m)r hæit.

(Er Jón stál fann konung.)

136. [391] Hakon kongr ok Skvli iarl voro længi vm svmarit i Biorgin. þa leit konvngr gera vt læiðangr vm ǫll Gvlaþingslǫg bæði at liði ok vistvm. siðan bioz hann ǫstr i Vik ok hafði .xxx. skipa. en Skvli iarl sneri norðr til þranhæims. Sva var rað fyrir gert at iarl skylldi þægar hann kæmi norðr fara a land vpp ok finna kong vpp við Miors. en sa

[1]) ser *tilf.* Cd.

þeirra sem fyrr kǫmi skylldi raða til skipagerðar. þa er Hacon kongr sigldi fyrir Jaðar kom þar bvza ein af Englandi er a var Jon stal. hann hafði farit til vokv til helga Thomas erkibyskvps. þeir sigldv nær kongsskipinv. kongr spvrði eptir erkibyskvpi. enn þeir sǫgðv hann i Englandi ok buinn til Noregs. Kongr spvrþi hverr erkibyskvp væri. Jon svarar. Sa er þer vilit Pætr a Hvsastǫðvm. Kongr þakkaði þat gvði. Vm kvelldit er kongr kom til hafnar gerþi hann bref i moti erkibyskvpi hvar sem hann kæmi at. at hann skylldi gvði væl kominn ok sva honvm. þa er kongr sigldi inn fyri Liðandisnæs kom þar i moti honvm Friðrekr slafsi[1] ok sagði honvm at Ribbvngar voro þar viða i bygðvm ok gerþi margt illt bæði kongi ok bændvm. Kongin væik þa inn til svnða ok gerþi lættiskip inn i Marnadal at Ribbvngvm. Enn er kongrin sotti inn i Vikina var honvm sagt at Ribbvngar voro ǫstr (a) Næisivm ok i Skiðunni. þa gerði sa maðr brvðlǫp[2] sit er Grimar svangi het. Enn er kongr spvrþi þat þa stæi(g) hann i skvtv ok for at Ribbvngvm. Enn þeir fængv niosn ok forv or bǫnvm vm nottina. Enn kongr kom i dagan ok er hann misti þeirra þa snæyri (hann) vt eptir firði ok sigldi inn i Vikina ok ǫstr eptir Grindholmasvndvm ok þaðan inn (til) Osloar. Krossmessvaptann kom hann inn til Næsodda við .xvi. skipvm. þar skipti hann liðinv. rerv .vij. skvtvr in vndir þrælabærg. ok var þar fyrir Jvarr af Skeðivhofi. þeir gengv vpp ok lagv vm nottina i Elvinaregg. Enn i dagan vm morgininn reri kongrinn inn til bæiarins. Ribbvngar voro i bænvm ok hliopv vpp þægar þeir vrðv varir við at skvtvrnar rerv at bryggivm. þeir stæfndv vpp or bænvm. Jvarr kom þar a moti þeim. hliopv Ribbvngar þa vpp aptr i bæinn. þa var kongr kominn vpp a briggivrnar(!) ok sotti þa þægar vpp i bæinn. var þa litil mottakan. Ribbvngar fellv þar mæirr enn .xx. menn. en allir aðrir komvz i kirkivr. Gaf kongr þeim grið vm morgininn. Sva sægir Stvrla.

Rikr gaf hlenna hnæykir
her þrvngit Ribbvngvm
ognar skys i Oslo
eitt kvelld mægin sveitvm.

þegar vm kvelldit for Hacon kongr or bænvm til Tvnsbergs hit beinsta.

(Her kemr Petr erkibyskup i land.)

137. þa er Pætr byskvp kom i land sendi hann bref til kongsins þǫ er pavinn hafði ritað við honvm at [392] konvngr[3] væri vin erkibyskvps. bað ok erkibyskvp konvng vinatto i sinom brefom. het honom

[1]) skalfsi *Cd.* [2]) brǫðlǫp *Cd.* [3]) *Hermed begynder atter Hovedhaanden.*

i moti sinni vinatto við trvleik. J þenna tima komv til konvngs bref fra Skvla iarli ok kórsbræðrom or Niðarosi. ok sogðo þeir sva at Petr svikarinn væri kominn i land ok hefði keypt erkibyskvpsnafn með fe hins helga Olafs konvngs ok baðo konvng taka hann sem annan svikara heilagrar kirkio. þessi sa/mo bref sendi konvngr til erkibyskvps ok þar með sin bref. hann ba/ð erkibyskvpi at fara til sin eða biða sin i konvngsgarþi. ba/ð konvngr sialfan sig at fylgia honom norðr til staðarins. þa er konvngr kom norðr til Tvnsbergs. komv til hans stórskip þa/ er hann hafði af gengit. var þar a drottning ok konvngs moðir. Bioz hann þa sem skiotaz inn til Osloar. þa kom prestr einn danskr til konvngs fra Sigvrði Ribbvng með brefom. hann ba/ð konvngi bardaga stefno við vatn þat er Dra/fn heitir. enn monnom þotti konvngr eigi þangat mega fara með stórskipom fyrir stra/mom. þa sagði prestr. Ba/ð hann yðr ok þann kost. at þer skylldot fara inn (til) Osloar ok ganga norðr a Leiro. ok mvn hann þar koma at beriaz við yðr. þa fara allir iamnlangt til. Konvngrinn iataði þesso glaðliga. þa dro prestr malit at Ribbvngom þotti iafnt. at konvngr riði til Eiðz vpp ok berþiz þeir a Eiðzvelli. Konvngr svaraði. Lengra sækiom ver þa til Birkibeinar er farit hofom aðr norðan or Biorgyn a skipom. enn riða siðan .viij. rastir til motz við þa. enn þeir raða eigi lengra enn .iij. vikur eftir votnom. Enn ef Sigvrðr vill þar finna oss. þa far sem skiotaz prestr ok seg Ribbvngom at þeir skvlu sia mega merki Hakonar konvngs a Eiðzvelli þegar er gvð gefr tima til. Eftir þetta foro Birkibeinar sem skyndiligaz inn til Oslv.

(Frá ferðum Skúla jarls.)

138. Skvli iarl gerði sem þeir konvngr hofðo rætt með ser. at hann for a land vpp. ok við honom Gregorius Jonsson. Pall vagaskalm. Nicholaus son hans. Petr i Gizka. Jarl hafði mikit lið ok fritt. hann hafði latið slá skipasa/m margan. ok var fluttr i klyfiom. hann hafði ok marga smiðo við ser. ok for miog akafliga ok kom i svnnanverða Gvðbrandzdala. þa sendi hann fyrir ser halft annat hvndrat manna. var fyrir þeim Kolbeinn kettvryggr ok Jvarr v́tvik. þeir komv til Hamars at miðiom degi. var þar þa Sigvrðr Ribbvngr i baði ok komz na/ðvliga vndan a skip sitt. þar fello nokkvrir menn af þeim. Hann reyri þa v́t a vatnit ok kallar a Birkibeina ok spvrþi hverr fyrir liþi þvi reði er norðan var komit. Jvarr (svaraði). Skvli iarl er fyrir liði þvi. Eftir þetta reyri Sigvrðr til eyiarinnar þar sem menn hans voro fyrir. ok sendi Erling rvmstaf a fvnd iarls. ok var hann þar vel tekinn ok siðan

fvndoz þeir Skvli iarl ok Sigvrðr við fá menn ok tolu̧þvz við vm hriþ. Siðan tok iarl skip byskvps ok oll onnvr þav er hann fekk. þa let hann ok riða(!) .v. skip þav er sva stór voro at eigi voro slik fyrr ger a Vpplondom ok vrðo þav miog ger af hrapaði.

(Frá konungi ok Birkibeinum.)

139. þa er Skvli iarl for vr Tvnsbergi sendi hann gramvnk einn við [393] brefvm til Hakonar konvngs. ok fann hann konvng a firðinom er hann for inn til Osloar ok sagði at iarl var farinn a land vpp ok bað konvnginn hvata til motz við hann ok sagði at iarl mvndi rað fyrir gera at þa skylldi eigi skip skorta. Nicholas byskvp var i Oslu ok gerði orð a þvi at hann villdi leita vm sættir með Ribbvngom ok Birkibeinom. þa fvnndoz ok þav bref er konvngi þotti eigi allr trvnaðr halldinn af byskvpi við sig. eftir þvi sem honom þotti byskvp iað ser hafa. enn byskvp bað konvng vægia ser of þessor mal. Siðan for konvngr a land vpp ok allir lendir menn við honom ok allt hit lettazta folk. Enn Hallvarþr bratti gætti skipa eftir með nokkvrar sveitir ok logðo skiponom vt i Elgiarnes. Konvngr var hina[1] fyrsto nott at Gvnnars a Bergi. enn aðra at Amvnda logmannz i goðom fagnaði. Vm morgininn foro Birkibeinar vpp til Eiðz. komv þa niosnarmenn a moti þeim ok sogðo at Ribbvngar mvndo vera fyrir þeim a Eiðzvelli.

(Frá Hákoni konungi ok Sigurði Ribbung.)

140. Hakon konvngr atti tal við sina menn hia brv einni ok sagði at Ribbvngar ætlvðo at hallda við hann orvsto vm daginn. þvi fognvðo allir Birkibeinar at sa fvndr þeirra yrði sem fyrst. var þa farit sem akafligaz. Ok er þeir komv vpp at kirkio hleypti allr herrinn ofan eftir brekkvnni til arinnar. þvi at þeir hvgðo at þar mvndi herr Ribbvnga fyrir vera. eftir þvi sem þeir hofðo boðit Hakoni konvngi. Enn Ribbvngar helldo þenna stefnvstað sem þeir hofðo aðra aðr halldit. sva at engi þeirra var þar kominn moti Birkibeinom. þa sneri konvngr vpp til bæiarins ok skipti þa herinom vpp i garða. enn hann sialfr var i prestz hvsom. Hann sendi þa niosnarmenn með bondom vpp vm vatnit at segia iarli at konvngr var kominn. ok bað hann senda skip moti ser sem skiotligaz. Litlo siðarr komv sendimenn fra iarli ok sogðo konvngi at þar voro með þeim hirðmenn Sigvrðar Ribbvngs Erlingr rvmstafr ok Alfr Styrsson ok villdo hafa griþ af Birkibeinom til viðrtals. Konvngr letz ekki eiga vantalat við Ribbvnga. enn sendimenn sogðo

[1]) hino *Cd.*

þetta vera rað iarls at dvelia sva stvndina fyrir Ribbvngom til raðagerðar. þvi at skipin voro eigi fyrri bvin[1] enn eftir .iiij. daga liðna. þa mvndi oll a floti ok bvin at ollo. Konvngr iattaði þa at sendimenn Ribbvnga skylldi koma i friði til tals við hann. þeir baro vpp eyrindi sin ok sogðo at Sigvrðr Ribbvngr byði sættir ok beiddi skiptis a landi. Konvngr svaraði sva. Meira kostaði Sverri konvng fœðvrfœðvr minn ok fleiri vásbvð hafði hann enn ver hofom enn. aðr hann fengi vnnit Noreg vndir sig af sinom ovinom. ok leitoðo þo margir a hann siðan er hann fekk einvalldit. ok let hann þo ekki skipti a ganga annat enn hann bað gvð skipta eftir þvi sem hans var miskvnn til. Nv megvt þer ok sva segia Sigvrði hofþingia yðrom at ekki landaskipti mvn a ganga með oss annat enn gvð skipti. vitom ver ok eigi hvart Sigvrðr er son Erlings steinveggs. enn þat vitom ver til viss at hann er eigi son Magnus konvngs. ok þat er fals eitt er hann for með. þa baðo Ribbvngar at friþr skylldi standa vm vettrinn. ok hefði Ribbvngar Vpplond til [394] varnar. Konvngr neitaþi þvi. þa beiddoz þeir at hafa Heiðmork ok Rœmariki til várs. Konvngr svaraði. Ef þer sitið þar i friði. þa dragit þer að yðr margan þiof ok vandan dreng sem þer ervt vanir. mvn þa þyngra at hrinda yðr a brœt enn nv. Foro sendimenn þa til skips. Enn konvngr let segia jarli viðrtal þeirra ok sagði at hann matti með ongo moti lengr dveliaz a Eidzvelli enn .viij. nætr enn a .ix. degi varþ hann a brœt a(t) fara. var sa hinn næsti eftir allra heilagra messo.

(Frá Skúla jarli ok Ribbungum.)

141. þa sendi iarl Nicholas Palsson til konvngs ok sagði at skipin væri bvin. enn ekki sagði hann monnom synaz þétlig. Enn konvngr bað iarl senda ser skip nokkvr þœ sem fær væri. Ok er Nicholas kom til iarls hafði hann flotað skipom. ok voro þœ sva lek at varla feck œvsit ok með ongo moti herfær. þa hofðo Ribbvngar farit or eyionni með skipom sinom hingat ok þingat i ármynni eða fiorðo. Ok er iarl spvrði þat for hann norðr a Ringisakr a skipom sinom ok voro þar svm vpp hœggvin. enn iarl sneri norðr til þrandheims við allan herinn. ok komv ongar orðsendingar af hans hendi til konvngs at þvi sinni.

(Frá Hákoni konungi ok Ribbungum.)

142. Hakon konvngr beið a Eiðzvelli sem þeir iarl hofðo við mælltz. siðan for hann brot með ollum her sinom ok ætlaþi vít til

[1]) bviN *Cd.*

skipa sinna. Ok er hann kom a Rꜹmariki var honom sagt at Ribbvngar hofðo farit v́t vm þotn með skipom sinom ok sva v́t a Haðaland ok ætloðo at draga skip sin i vꜹtn a Hringariki. Nv sneri konvngr v́t vm Hakadal ok sva a Haðaland. enn mestr luti liðz sneri v́t til skipa. voro þeir svmir er eigi visso at konvngr hefði aftr snvit. enn svmir hofðo eigi dreng i serk at fylgia honom. Konvngr var hina fyrsto nott i Hakadal. þa var konvngi sagt at nokkvrar sveitir af Ribbvngom drogo þar skip sin of bygðina. sendi hann þa Jvar[1] nef fyrir ok lið með honom. Enn konvngr for seinna ok kom i bygð þa er Brandaby heitir. komv þa menn a moti honom ok sogðo at Jvarr var elltr a skoginom Kiolveg ok margir menn drepnir af honom. Litlo siðarr kom Jvarr ok sagðiz riðit hafa ꜹstr a skoginn vm hriþ. enn þa komv margir menn af Ribbvngom ok bar þa sva skiott at oss at ver fengom varla vapnom fyrir oss komit þvi at skogrinn var þykkr. ok þvi næst hliopo varir menn a skoginn ok hvlpo ser með þvi. enn ek fekk snvit minom hesti ok nokkvrir menn með mer ok riðo ver aftr eftir þat.

(Frá Hákoni konungi.)

143. Hakon konvngr hellt liðino a hꜹgi einom vm daginn. ok var þa eigi meirr eftir lið hans af .xv. hvndrvðom enn .ccc. Ok sva sem a leið daginn komv þeir af skoginom er elltir voro. ok þvi beið konvngr þar vm daginn þa var honom sagt at Sigvrðr Ribbvngr mvndi þar koma með her sinn ok þa hellt konvngr þar saman liðino vm nottina. |þorbiorn gromr hirðmaðr konvngs kom vm dagsetrs skeið ok nokkvrir menn með honom ok voro [395] allir flettir. enn svmir særðir af Ribbvngom. Vm morgininn sendi konvngr menn at leita Ribbvnga. enn Sigvrðr hafði þa snvit a Haðaland með ollu liði sino. þotti konvngi þa ekki gera at rekaz eftir þeim til vazins vpp þar sem hann hafði ongan skipakost. ok sneri hann aftr til Osloar með lið sitt.

Andlat Nicholas byskvps.

144. Nicholaus byskvp var þa miog sivkr. hann gerði orð konvngi ok bað hann koma til sin. Konvngr hafði þa fvndit bref nokkvr i þessi ferð. þꜹ er honom þotti eigi trvnaðr halldinn við sig af byskvpi. ok bar þat a hann. Enn byskvp gekk við ok bað konvng fyrirlata ser. Hann qvaz þat giarna vilia gera fyrir gvðz sakir. þottiz konvngr þa skilia hvar komit var mætti byskvps. ok þvi dvalþiz konvngr þar til þess er gvð kallaði hann af heiminom. Hakon konvngr fylgði liki hans

[1]) Jvarr *Cd.*

til graftar ok gerði vel ok sæmiliga hans vtferð. sem vera atti. þvi at Nicholas byskvp var hinn mesti agætismaðr ok stórræða vm fram flesta alla i Noregi. hann var ok kominn af hinom beztom ættom i Sviavelldi ok Danmork. enn þo vel ættaðr innan landz Enn þott hann væri eigi vin Birkibeina þa sagði þo Hakon konvngr sva at varla hafði slikr maðr sem Nicholas byskvp (verit) til.

Hakon konvngr i Konvngahello.

145. Hakon konvngr for or Tvnsbergi ok gaf þa heimleyfi Dagfinni bonda ok Gavti a Meli ok oðrom monnom norðan or landi. enn hann bioz norðan ok avstr til Elfar. Drottning ok konvngs moðir foro vpp a Bergit. ok hafði Gvnnbiorn forsia fyrir meðan konvngr var avstr. Ok er konvngr var i Konvngahello komv til hans Askell logmaðr ok frv Kristin. Logmaðr sagði sva. at Eirikr konvngr ok allir Sviar hofðo stórar atavlor vm ferð þa er konvngr for i Vermaland. Konvngr sagði at þat var logmanni kvnnigt. hverso opt hann hafði beðit Sviakonvng at hann skylldi brot reka þa þiofa or sino riki er hversdagliga rænto i riki Noregs konvngs. Logmaðr qvez þat gerla vita. enn sagði at Sviakonvngr var miog bernskr. enn hafði raðgiafa eigi tryggva. Logmaðr var i boði konvngs. ok foro allir lutir með þeim sæmiliga. þa voro margir Baglar með konvngi Loðinn Gvnnason. Symon kyr. Hallvarþr bratti. Konvngr hafði þat til skemtanar at hann gabbaði þa vm þat at þeir hefði eigi þionat rettvm konvngsseyni þa er þeir voro með Erlingi steinvegg. Margir menn atto lut i þesso gabbi. enn logmaðr lyddi til ok mællti til konvngs. Vilit þer herra lofa oss Gavtom at eiga lut i gabbi yðro Norðmanna. Konvngr iattaði þvi. þa mællti logmaðr. Eigi villda ek vsatt segia þat er ek vissa. enn þat er mer eigi kvnnigt hvart Erlingr þessi var son Magnus konvngs er Baglar þionvðo. enn þat vissa ek sannliga fyrir gvði at eigi var hann sa Erlingr er sat i steinvegginom með oss i Visinsey. Enn sva segiom ver at sa var son Magnus konvngs ok hygg ek af þvi at þer hafit rangt þionat.[1] ok þessi hafi gefit ser nafn hans. [396] enn þv mvnt þetta vita Symon kyr. Symon svaraði. þat veit ek fyrir gvði at mer er þetta kvnnigt. þvi at ek sat i steinvegginom við Erlingi. ok var ekki þessi Erlingr sa. enn þvi þionoðo ver þessom at ver villdim fá einnhvern þann er i moti stæði Birkibeinom. Konvngr skirskotaði þa fyrir þeim er hia voro at Symon gekk við með hverio falsi þeir hofðo farit ok þeir allir sem siðan þionvðo afkvæmi þessa Erlings.

[1]) þer *tilf. Cd.*

Hacon for til Biorgyniar.

146. Hakon konvngr ok logmaðr skilþoz við miklum kærleikom ok gaf hvarr oðrom sæmiligar giafir. þa bavð konvngr Knvti frænda sinom at fara við ser i Noreg ok het honom miklum sæmðom fyrir sakir favðvr hans ok frændsemi þeirra. enn moðir hans reð er hann for eigi. Eftir þat for konvngr norðr til Tvnsbergs ok kom þar jola-aftan ok sat vm jolin a Bergino. þessi var hinn .ix. vetr konvngdoms hans. Eftir jolin for konvngr norðr til Biorgyniar at afla ser liðz þvi at Ribbvngar styrktvz þa miog i Vikinni ok a Vpplondom. hann setti eftir a bergino Gvnnbiorn með .c. manna. Konvngr hellt vt hit ytra. þvi at oll svnd voro isvð. hann la .viij nætr i Hvavlom. þa kom Gvnnbiorn til hans ok sagði at menn villdi eigi sitia a bergino þeir sem hann hafði til nefnt. Konvngr for þa aftr hit efra til bæiarins ok lagði þeim við stora afarkosti ef þeir gæfi vpp bergit. Siþan for hann aftr til skipa sinna. Sa atbvrðr varþ i Tvnsbergi at reisa skylldi tre a konvngsskipino. ok þa er reist var treit. tok treit at falla fram eftir stokkinom. konvngr stoð vndir er treit reið. ok tok maðr i bellti honom ok kipti honom vt at borðino. gerði gvð þar miklar iarteinir. þvi at ongan mann sakaði enn margir vrðo vndir. enn þat volldi at iss var i stallinom.

Hakon konvngr sigldi fyrir Jaðar.

147. þa er konvngr sigldi i gognom Eikvnndarsvnd villdi hann at leggia. Menn mællto i moti ok sogðo at eigi skeyrti dag fyrir Jaðar. Konvngr letz ekki þess fvss at sigla qvez sva dreymt hafa. at þeim mvndi nokkvt a beraz aðr hann kvæmi til Biorgyniar. enn þo sigldo þeir fyrir Jaðar goðan byr ok komv i Rótt vm kveldit. Vm morgininn var landsynningr hvass er þeir toko til segls. konvngr hafði .iiij. langskip. Ok er þeir liðo fyrir Eyiasvnd. þa hvesti sva at varla var vaðhæft a konvngsskipino. kastaði þa fram seglino a akkerisfleininn. ok reif seglit sva at allt fell niðr i skipit. enn skipit rak at boða. heto menn þa stórheitom þvi at engi vænti ser vndankvamo. Enn þa gerði gvð miklar iarteinir. þvi at þeir[1] fengo nað hofn ok þo með navðom. batrinn var brotinn enn seglit var rifit. ok at flesto hafði nokkvt bilat. Konvngr sigldi þa norðr til Biorgyniar ok stefndi til sin lendom monnom or Gvlaþingslogom ok sagði þeim at hann villdi bva ferð sina avstr aftr i Vikina. Enn þeir sogðo at bændr matto eigi sva skiott gera leiðangr bæði at vistom ok liði. ok þvi beið konvngr þar fram a varit.

[1]) komv *tilf. Cd.*

(Frá sættaumleitan Sigurðar Ribbungs.)

148. [397] Sigvrðr Ribbvngr sat a Vpplondom við miklum styrk. hann sendi bref norðr til Skvla hertoga ok Petrs erkibyskvps þav er sva mællto. bað þa leita vm sættir með þeim Hakoni konvngi. beiddiz hann landaskiptis ok sættarstefna væri logð með Ribbvngom ok Birkibeinom. Enn er hann hafði sent norðr brefin stefndi hann til sin ollum her sinom ok for vt i Vikina með miklum styrk. Ok er Birkibeinar spurðo þat þeir sem i Vikinni voro. treystuz þeir eigi at hallda syslum sinom fyrir Ribbvngom ok forv norðr allir til konvngs. tok hann vel við þeim. sogðo þeir honom slikt tiþinda sem voro. Konvngrinn feck þeim .viij. skip vel skiput. foro þeir þa avstr aftr með liþi sino. þa er bref Sigvrðar komv norðr til þrandheims gerðo þeir erkibyskvp ok iarl bref avstr. þvi at þeir hvgðo at konvngr væri i Vikinni. Var þat a þessom brefvm at Hakon konvngr skylldi taka sætt af Sigvrði Ribbvng. ok lagði erkibyskvp bann við hveriom manni ef nokkurn vfriþ gerði fyrr enn sættarstefna væri reynd. þessi bref komv i mot lendom monnom avstr fyrir Avgðom ok korsbroðir einn af Niþarósi ok annarr af Oslu ok nokkvrir jarlsmenn. þa er lendir menn hofðo heyrt brefin foro sendimenn norðr til konvngs enn lendir menn inn i Vikina. Ok er þeir kvomv til Jarlseyiar var hinn bezti byrr til Osloar. enn Ribbvngar voro fyrir i Oslu. hefði Birkibeinar þar vnnit hinn fegrsta sigr. enn þeir kvoðuz eigi villdo verþa fyrir banni erkibyskvps enn reiði iarls. liðzmenn villdo inn fara ok reðo þeir ongo.

(Um brefasending.)

149. þa er brefin komv til Hakonar konvngs mislikaði honom ok sagði sva. Ekki mvn ek iatta þesso landaskipti sva akaft. Sendi hann siðan menn með brefvm norðr til erkibyskvps ok iarls þav er sva mællto. þer rituþut til var ok hetum oss nockurum afarkostum ef vær villdim eigi sættaz við Ribbvnga ok iatta Sigvrði varri favþvrleifð. Enn oss þickir þat harðr kostr at iatta þeim manni landaskipti er ecki er til Noregs kominn fyrir burða sakir. mvn nv at þvi koma sem þer rituþut til vár i havst herra erkibyskvp er þer komvt i land at hvarigir voro annarra vinir korsbræðr ok þer allir samt. at sækiaz ser vm likir saman skriða niþinngar. þetta megit þer nv fylla felagar. enn sva sem þat er. þa skal gvð skipta með oss enn eigi byskvpar. Erlinngr lioðhorn var þa með konvngi hann var nockvt i æzkv við erkibyskvp. ok er hann heyrði þetta svaraði hann konvnginom sva. þat er ecki vndarligt at erkibyskvp frændi varr bregði nockvt a vtrvnaðinn. þvi at oss

fylgir þat ollum er af Standala ætt ervm komnir at vera eigi alkostar tryggvir.

(Konungr spurði andlát Sigurðar Ribbungs.)

150. Enn er a leiþ variþ bꝍð konvngr vt leiðangri miklum ok bio ferð sina i Vik ꝍstr. J þenna tima komv menn norðan fra iarli með brefvm ok sogðo at iarl hefði fengit harða sótt ok kolluðo hætligan mátt hans. [398] enn guð bætti honom þo af þessi sótt. þa er Hakon konvngr reið vpp til Alrekßstaða einn sunnodag or Biorgyn sem vandi hans var til. kom a mót honom einn hlꝍpanndi maðr akafliga af Ribbvngom. hann hafði rýnakefli i hendi þat sem einn Ribbvngr sendi konvnginom ok sagði sva at Sigvrðr [Ribbvnga konvngr[1] var andaþr. ok bað konvnginn gera nockvt skiott rað fyrir at eigi kvæmi Knvtr til at styrkia flockinn i annat sinn. Konvngr let þegar gera bref austr til Knvtz frænda sins ok bꝍþ honom goða kosti sem fyrr. Konvngr skyndi þa ferþ sinni ꝍstr ok kom eftir Seliomanna[2] vokv i Vikina.

(Af Knúti konungsfrænda.)

151. Sigvrðr Ribbvngr andaþiz i Oslo. enn menn hans leyndo andlati hans ok fluttv lik hans vpp a land ok sogðo hann sivkan. þa sendo þeir ꝍstr i Gꝍtland Harалld af Lꝍftvni. Alf Styrsson. Erling rúmstaf til Askels logmannz ok frv Kristinar. ok baðo þess at ivnkherra Knvtr skylldi binndaz fyrir flockinn. ok sogðo landit mvndo liggia lꝍst fyrir ef hann kvæmi til. Frv Kristin trvþi þessom fortꝍlum. ok fengo þꝍ ivnkherra Knvt i hendr Ribbvngom. ok fylgðo honom margar sveitir af Gꝍtum ok Markamonnvm.

(Frá Knúti konungi ok Birkibeinum).

152. þa er Knvtr kom a Rꝍmariki let hann taka sig til konvngs ok dreif þa stórmikit lið til hans. sem Stvrla segir.

Flock tok enn sa er ecki	Knvtr reð bag at briota
ognmilldr friþaz villdi	boðtrꝍstr við gram hrꝍstan
eftir dolgstriði dꝍþan	geystr þvi at Gꝍtar fystv
daþfinngin hofþinngia.	geðbraðir landraða.

Lendir menn ok Birkibeinar þeir sem i Vikinni voro hvgðo eftir andlat Sigvrðar at engi nyr vfriþr mvndi vppi vera. Enn er þeir spurðo þessi tiþindi efldnz þeir at liþi hverr i sinni syslu. Allir bændr i Vikinni villdo eigi ganga vndir vtlendzkan her. Knvtr for til Osloar ok let þar

[1]) [Ribb. k. *Cd.* [2]) seliamanna *Cd.*

gefa ser konvngsnafn. þeir hofðo þa Osloar syslu Gvthormr Erlendzson ok Klæmit af Holmi. þeir voro vestr i Hliðom i syslu sinni. Bændr stefndo þing ok nefndo menn or bygðom at fara til Osloar at Ribbvngom. þessir voro fyrir bændom Steinroþr prestr. þorbiorn slóþi. Eirikr ignarbacki. hann bar merki bænda. Enn er Ribbvngar spvrþo þetta foro þeir a moti þeim ok hittvz fyrir vestan Akr a engiom nockvrom ok varþ þar hinn harþazti bardagi með Gøtom ok Norðmonnom. Staðr varþ a bændom er þeir fvnndoz ok villdo varla fram. enn er Birkibeinar sa þat hliopv þeir af hestom sinom ok gengo diarfliga fram. Ribbvngar sottv at þeim miog þvi at þeir hofðo hrøstan hofðinngia ok felldo þegar i fyrsto Eirik ignarbacka merkismann bænda. Nv er bændr sa at Birkibeinar borðvz diarfliga hliopv þeir af hestvm [399] sinom ok fylgðo þeim vel ok drengiliga. Litlu siðarr helldo Ribbvngar vndan ok fell þar mikill luti villdarliðz þeirra ok nær allir hofðingiar Gøta. Knvtr komz vndan a hesti ok .iij. Ribbvngar með honom. hann hleypti yfir bru nockvra ok fell þar hestr hans. enn hann dró vndan sem nøþugligaz ok for vpp a land. þeir Ribbvngar hofðo þa mestan luta Upplanda ok skip oll i vøtnum bæði i Miors ok oðrom stoðom. skipuðo Ribbvngar þar allar syslur. þvi at Birkibeinar voro ongvir a Vpplondom.

(Frá einum bónda.)

153. Hakon konvngr sigldi suðr til Vikrinnar. hann hafði skip þat er Drekinn het. hann sigldi fram fra oðrom skiponom. hann lagði at við Áreyiar. siðan geck hann i bat ok reyri yfir til bæiarins ok fretti tiþinda. Bondi svaraði. Segi ek tiþindi er yðr mvnu goþ þickia enn mer þickia storill. ek atta .ij. sunu með Ribbvngom ok erv nv baðir døþir. Hann sagði þa konvngi allan atburð fra bardaganom a Akri. Konvngrinn beið skipa sinna ok sigldi siðan inn til Osloar. Siþan stefndi hann til sin lendom monnom or Vikinni ok for a Vpplond. ok let draga .xxxiij. skip or bænom. Enn siðan Knvtr hafði flyit lagv bændr i samnaði ok gætto sin drengiliga ok biðo sva konvngs. Arnbiorn Jonsson ok Symon kyr leto draga .xiij. skip or Elfi. Hakon konvngr var .ij. nætr a leiðinni. hann kom yfir hit fyrsta eiþit vpp til Stafnsbiarga. þat er langar .ij. rastir at draga vm myrar ok skoga aþr þeir komv i vatnit. Siðan drogo þeir rastar langt eiþ aðr komv i Elfina. Birkibeinar foro helldr ospacliga. Hakon konvngr hafþi nockut amæli af þvi at hann refsaþi litt. þa let hann drepa gest einn þann er ospakaztr hafði verit. Siðan gat engi maðr at ospect væri ger. Vm morgininn er konvngr kom til Eiðz. gerþi hann fyrir nockvr lettiskip. ok toko þeir niosnarmenn Ribbvnga

vppi i Mynni .vi. saman ok drapo. Vm kvelldit for konvngr til vatzins með alla menn sina. hann hafði eigi sanna niosn af hvar Ribbvngar voro. þeir sa hvar reyri eitt skip Ribbvnga ok logðo þegar at landi. enn konvngr tok skip þeirra. Siþan atti hann tal við liþ sitt ok bꜹþ þeim at þeir skylldi eigi drepa Knvt frenda hans þott þeim gæfi færi a. fyrir sakir Hakonar iarls fꜹþvr hans. þa er liost var vm morgininn sa Birkibeinar skip Ribbvnga róa moti ser sem akafligazt ok hvg(ð)o at þeir villdi beriaz þvi at þeir hofðo skip myclu stærri enn Birkibeinar. Enn þegar Ribbvngar sa ferþ konvngs logðo þeir at landi ok flyðo i bygð þa er Hýn heitir. enn konvngr tok oll skip þeirra ok vistir ok mikit herfang. Siðan for konvngr ꜹstr til Hamars. ok lago þar margir Ribbvngar i sárom þeir sem bariz hofðo a Akri. ok gaf konvngr þeim ollum griþ. Eftir þat stefndi konvngr bændom [400] til sin ok gerði samhelldi við þa moti Ribbvngom. Knvtr hafði flyit a Haþaland vpp. konvngr sendi menn til hans ok bꜹþ honom enn goða kosti ef hann villdi sættaz. enn er Ribbvngar visso þetta. gættv þeir sva at Knvtr matti eigi brꜹt kǫmaz. sogðo sendimenn sva konvngi. Eftir þat skipaði konvngr Vpplond. ok let oll skipin vera i Miors ok setti menn til at gæta. enn hann bioz norðr til Biorgyniar til motz við erkibyskvp ok iarl. þvi at hann spurði [1] at þeir voro norðan komnir. konvngr sendi norðr fyrir þorstein heimnes merkismann sinn. at þeir skylldi biða hans. þorsteinn var .ix. nætr a leið. þeir erkibyskvp ok iarl gerðo þat rað at hann for norðr aftr enn iarl mvndi biða konvngs. Hakon konvngr atti þing i Oslu ok Tunsbergi ok hofðo allir bændr samhelldi við hann moti Ribbvngom. Siðan for hann norðr ok kom þorsteinn heimnes moti honom i Portyrio ok sagði at erkibyskvp hefði heitið at biða konvngs aðr þeir iarl toluðo. enn siðan sneri erkibyskvp norðr. hann sagði ok at margir menn voro komnir vestan vm haf at finna konvng ok bað hann skynda. þa er konvngr kom til Biorgyniar var þar fyrir Skvli iarl ok Jon iarl af Orkneyiom. Symon byskvp af Suðreyiom ok aboti af Ey hinni helgo. skipaði konvngr fyrst þeirra mali með raði iarls.

(Knútr eflist.)

154. Knvtr flyði vèstr i dali þa er hann hliop af skipom i Miors. hann spurþi at samnaðr var fyrir hann gerr a Heiðmork ok Haðalandi. sneri hann þa norðr i Gvþbrandzdali ok þaðan i Vermaland. efldiz hann þa enn at liði ok for siðan norðr i Noreg. Hann kom fram i syslu Arnbiarnar Jonssonar þar sem Skꜹn heitir ok Heggin. hann gerþi þar morg hervirki. Enn er bændr villdo veria sinn kost fellu margir af þeim

1) spyrði *Cd.*

goðir drengir. Arnbiorn sendi þa bref til konvngs ok bað hann skunnda i Vikina ok sagði at Ribbvngar styrktvz miog. Ǫk er konvngr spyrr þessi tiþindi ferr hann ꜹstr i land. enn iarl for norðr til þrandheims. þa er konvngr kom til Tvnsbergs setti hann þar a bergino Erling lioðhorn at bua til iolaveizlu. enn hann for inn til Osloar. komv þar syslomenn hans til motz við hann ofan af Haðalandi ok sogðo þꜹ tiþindi at Ribbvngar hefði dregit skip i Miors vm Eiðaskog. enn þar væri fyrir i eyionni syslumenn konvngs Gvthormr fionkr frændi konvngs ok Arni a Hola at gæta skipa. Ribbvngar komv at þeim ovꜹrom ok felldo Gvthorm inni enn Arni komz vt ok fell a akrinom ok sveit þeirra. Siðan toko Ribbvngar skip oll i Miors ok oðrom vꜹtnum. Enn er bændr spvrðǫ þat gafo þeir vpp bygðina enn toko griþ af Ribbvngom. hofðo Ribbvngar nv oll Vpplond inn til oss. J Oslu var þa meirr enn .cc. af bændom ok bæiarmonnom. Konvngr atti þa tal við liðit ok sogðo bændr sva at þeir hefði Birkibeinom fylkt siðan bardaginn var a Akri. viliom ver nv biðia yðr herra at þer sitiþ her i vetr at gæta bygða várra. [401] enn ver vilium gera yðr allan almenning a bak iolum. ok ef yþr þickir nockvt a vannta viliom ver gefa yðr half bú vár ok halfar allar vistir. enn ef þer vilit eigi her dveliaz tokv ver oss griþ af Ribbvngom. Konvngr þackaði þeim boð sitt ok sagði at hann mvndi gefa þeim orskvrð þa er hann hefði talat við sina menn. Enn er konvngr talaþi við rað sitt. lottv allir at hann legði sva mikit vndir trvnað bænda at hann sæti i Oslu. sogðo at Sverri konvngi gafz þat eigi vel þa er bændr foro at honom til Osloar. Konvngr segir þa bændom at hann vill sitia a bergino enn setia þar eftir lenda menn sina at gæta varnaðar þeirra. Bændr attv enn tal sin a milli ok buðo at nefna konvngi gisla or kirkiosoknum hina beztu bændr ef hann hefði nockvrn vantrvnað a þeim. Atti konvngr þa enn tal við sina menn ok baðo allir at hann tryði eigi bændom. Konvngr gaf þa orskurð. sagði at hann mvndi þar engis mannz rað vm taka qvez hia bændom skylldo vera er þo buþv þeir honom sva goða kosti. ok villdo fe sitt ok fior leggia við lif hans. Konvngr sat i Hakonargarði. enn vm jolin i byskvpsgarþi. hann sendi eftir fongom til Tvnsbergs ok Biorgyniar. þessi var hinn tivndi vetr konvngdóms hans. Arnbiorn Jonsson sat vm vettrinn til landzgæzlu i Valldisholma ok niosnar.

(Sættarboð Hákonar konungs.)

155. Herra Knvtr for ꜹstr i Gꜹtland ok sat þar meðan hæst var vettrar. enn setti eftir nǫckurar sveitir Ribbvnga i Miors ok drogo þeir

skip at ser vm oll Vpplond. Hakon konvngr sendi menn vm vettrinn leyniliga með brefum i lið Ribbvnga til sveitarhofþingia ok margra annarra ok bað þeim grið ef þeir kvæmi til hans. Enn þessi grið tok fyrst Erlingr rvmstafr. hann var roskr maðr. ok er hann kom a konvngs fvnd feck hann sætt sæmiliga. Konvngr gerþi nockurar sveitir i Soleyiar at leita Ribbvnga. ok var fyrir þeim Erlingr rvmstafr. þar fellu .xl. manna af Ribbvngom. Siðan helt konvngr Erling fyrir tryggvan mann. qvaþ hann sig hoggvit hafa i lendz mannz rett. þa var ger onnvr ferþ avstr i Vikina hit efra a heslom. var fyrir þeim Sigvrþr kyr ok hafði .ccc. manna ok komv avstr i Befio. voro þar fyrir margir Ribbvngar ok fengv niosn af Birkibeinom ok flyðo þegar vndan. enn þo fengo Birkibeinar her ok hvar af monnom þeirra. for Sigvrðr aftr til konvngs. — Vm svmarit eftir andlat Sigvrðar Ribbvngs skilþi Gvðolfr sig fra flockinom Ribbvnga ok for heim til bvs sins. hann gætti sin i kirkio nær bænom. þat var gótt vigi. hann hafði gert margar vspectir þar i bygðom þa er hann var með Ribbvngom. Otryggr het bondi sa er hann hafði barit miog ok tekit af honom hest goðan. hann atti .ij. svno. het annarr Asolfr enn annarr Gvþleifr. þeir finngo ser sveit manna ok foro at Gvðolfi. þeir toko stiga ok settv við kirkiona ok hioggv rafit yfir honom ok liopv þar inn ok drapo hann. ok var hann litt harmdaþr.

(Orðsending.)

156. [402] þetta sama havst gerþi Skvli iarl sendimenn til Valldimars konvngs Kolbein kettvrygg. Grvnnda fehirði. ok er þeir foro heim vm vettrinn lagu þeir i Masstrondum fyrir isa sakir. Knvtr var þa i Lioðhusum. ok er hann spurði þetta. toko Ribbvngar lettiskip ok foro at þeim ok komv a þa ovara. þar lagv margir kavpmenn i hofnom ok villdo ecki hialpa þeim. enn þeir vorðvz vel ok drengiliga ok fellu þar baðir með forvneyti sino nær ollu. Enn er Hakon konvngr fretti þetta let hann havggva isinn or Oslu allt v́t vm holma ok var þat syst a .ij. davgum. Siðan voro skipot morg lettiskip avstr til Lioðhvsa. ok þessir formenn Loþinn Gvnnason. Symon kyr. Hallvarþr bratti. Gunnbiorn. Olafr Jnngvson. Ok er þeir komv fram var Knvtr i brottv ok allr herrinn. nema fair menn voro eftir. sa het Biorn barki er fyrir þeim var. þeir satv i kastalanom norðr fra bænom. Birkibeinar settuz vm kastalann ok var hann skiott vpp gefinn. enn þeir fengo grið er i satu. toko Birkibeinar þar mikit herfang. enn brenndo kastalann. þeir logðo stór giolld a þa bændr er verit hofðo með Knvti. Siðan foro þeir aftr til konvngs. Sva qvað Stvrla.

Vitr let virki briota
valldr norrænnar alldar
ꜹstr þar er iofrar treystuz
ognfusir Lioðhvsa.

þat veit ek at gallt Gꜹtum
gꜹfvgr oddviti iofra
þioð fekk ræsis reiþi
rán geck slikt at vánum.

(Frá konungi ok Knúti.)

157. Ribbvngar somnoðoz saman a Vpplondom ok voro fiolmennir i Miors. þa let Hakon konvngr draga skip nockvr or Oslu upp i Elfi ok vore þessir menn fyrir. Jvarr af Skeðiohofi ok Saxi blaðspiot. þeir gættv sin vel a skipom. Ribbvngar voro flestir farnir or Miors við Knvti. Konvngr for or Oslu vpp til Eiðzvallar ok atti þing við bændr. gengo þeir þa i samhelldi við hann a nyia leik. Konvngr sneri þaðan a Rꜹmariki ok sva ꜹstr yfir Elfina. þvi at honom var sagt at Knvtr leti draga skip or Hellisfirði ok ætlaði vpp a Markir ok þaðan i Elfina. Ok er konvngr kom i bygð þa er Heggin heitir var honom sagt at þat var lygð ein. sneri hann þa aftr til Osloar. var þat halfvm manaði fyrir paska. þa er Knvtr spvrði at konvngr var aftr horfinn let hann draga (skip) or Hellisfirði. þar er alldr hofðo fyrr skip dregin verit. ok kom þeim vpp a Markir ok sva norðr i Elfi. ok komv a vvart Birkibeinom ok ellto þa af skipom sinom v́t til Osloar.

(Um skipadrátt.)

158. Enn er konvngr spvrþi þetta let hann draga halfan fiorða tog skipa or Oslu. hann fylgði sialfr. Konvngr gerði orð Arnbirni Jonsseyni ok oðrom lendom monnom at þeir drægi skip vpp i Elfina. ok fvndo þeir konvng i Eyiavatni. þa spurðo þeir til Haralldz af Lꜹfluni ok margra Ribbvnga er voro i bygð þeirri er Skꜹn heitir. Konvngr gerþi til þeirra nockurar sveitir ok mættvz þeir a skogi nockurom ok varþ þar bardagi ok flyðo Ribbvngar ok letuz .l. manna af þeim. enn Birkibeinar foro til konvngs. [403] Konvngr let þa draga skipin i a þa er Kinna heitir ok þaðan rastar langt eið aðr þeir komv i Elfi. þa var honom sagt at Ribbvngar hefði snuit ꜹstr fra Elfinni. helldo Birkibeinar þa eftir þeim ok drogv skipin vm Fvndoeið ok komv til þess bæiar er Fala heitir. þa var honom sagt at Ribbvngar voro ꜹstr a Vigri. Konvngr geck þa fra skipom ok flest lið hans. enn setti eftir at gæta skipa Gunnar bonda ok Saxa blaðspiot. þetta var sunnodaginn. Vm morgininn kom konvngr i lysing ·iafnfram kirkionni a Vigri. þar var honom sagt at Ribbvngar lágo þar oðrv megin vatzins ok þeir reyri hvern dag yfir vatnit til tiþinda. þa bað konvngr sina menn

leynaz i skogvm vpp fra bænom. Enn er sol tok at skina sa Ribbvngar hvar liðit lá i skoginum. ok snero þeir þa vt aftr skipom sinom þeim megin sem þeir voro. Birkibeinar skyndo þa sinni ferþ. þvi at þeir ottvþvz at Ribbvngar mvndi taka skip þeirra. þeir komv at Amvnda a Folavelli ovarom. voro svmir drepnir enn svmir a kaf elltir. ok allir letv vapnin. Vm morgininn er Birkibeinar liopv fram syndiz Ribbvngom meira liþit enn var. þa hliop[1] Haralldr af Lavftvni vt a árbackann ok spvrþi hverr fyrir liþi reði. Haralldr stangarfylia svaraði. Kennaz mvnom við frændi. ver ervm her kuslungar ok syslumenn af Vpplondom. Haralldr svaraði. Sialldan hafit þer sva mikit liþ eða iafnvel buit. eða hvar er Hakon konvngr. Her er hann sagði Haralldr. Hinn svaraði. Hui villdi hann taka a sig sva mikla vesolld at láni at rekaz at oss Ribbvngom allt a Markir avstr. Meirr ætla ek navþsyn til reka sagði Haralldr enn ofkæti. at stockva slikom oalldarflocki or landino sem þer hafit. Foro þa hvarirtveggio sem mest máttu. þeir skutuz a þar sem ain var miost. þa gerði gvð sem iafnan micla miskunn við Hakon konvng. þvi at þeir sem a skoginvm foro gengo þar vpp sem konvngr hafði rað fyrir gert. þeir fvndo þar sveit af Ribbvngom ok drapo þa alla. þa vrþo þeir varir við at meginherrinn Ribbvnga var þeim megin arinnar. snero þeir þa yfir ána ok mætto konvnginum. vrðo þa hvarir oðrom fegnir. Enn þegar er Ribbvngar sa at konvngr naði skipom sinom þa snero þeir avstr aftr sinni ferþ. Enn þar var þa mikill stravmr ok hasteint i anni er konvngr naði skipom sinom. ok sva var þar sem Ribbvngar voro komnir. ok gengo hvarirtveggio a land vpp ok leiddo skip sin enn svmir styrðo með forkum. ok ef nockvt reip bilaði a einhuerio skipi var þat þegar i ofæro. Enn er þeir komv þar sem miost var ain hvillduz[2] hvarirtveggio. ok ætlaði konvngr at snæða. Ribbvngar skutu. foro þa hvarirtveggio sem mest. foro Ribbvngar til kirkiobæiarins ok mælltu mart illt við Birkibeina. Konvngr baþ þa hætta folsku þeirri. bað þa biða þess er skip hans kvæmi ok mætti þeir þa við [404] eigaz fleira enn orð ein. Ribbvngar kvaþvz þat giarna vilia.

(Frá Hákoni konungi.)

159. þa er .xiiij. skip komv til konvngs bio hann þav sem bezt. Ok meðan konvngr gerþi þetta logðo Ribbvngar skipom sinom avstr með kirkionni ok vpp vm þvera a litla (i) vatn þat er Vingsior heitir. þat gengr allt at Eiðaskógi. Birkibeinar reyro yfir ána. ok er þeir

[1]) hliof *Cd.* [2]) hvilldiz *Cd.*

komv a miþia. sa þeir at Ribbvngar hofðo fylkt fyrir þeim ok skutv a þa akafliga ok hvgðo at Ribbvngar mvndo biða þeirra. þvi at þeir hofðo vigi orvgt. þar sem backinn er þriggia spiotskapta hár er þeir stoþv a. enn leiran sva blaᴝt at annarr fótr stoð fastr þar til er annarr var niðr settr. var hinn mesti haski þar at at sækia. enn Birkibeinar reyro þo at sem diarfligazt. Enn er skipin reyro at landi flyðo Ribbvngar. enn Birkibeinar gengo eftir ok hvgðo at þeir mvndo biða ofarr meirr. ok er þeir komv vpp a backann voro Ribbvngar hvergi nær. Sneri þa Hakon konvngr aftr til skipa sinna ok for aᴝstr eftir votnum þar sem skip Ribbvnga foro vndan. reyro hvarirtveggio sem mest máttu. Konvngr for hit efra með vatni aᴝstr. Enn er Ribbvngar komv til vazendans. hliopv þeir af skipom. konvngr kom þa eftir þeim ok felldi nockura menn af þeim enn tok oll skipin. þetta var mánadag i gagndaᴝgom. Konvngr bað menn sina snæða þvi at þeir hofðo ecki etiþ siðan laᴝgardaginn. þar fretti konvngr at Knvtr hafði hit beinsta snvit ᴠ́t a Markir. sneri hann þa norðr aftr ok sva vpp a Heiðmork ok drogv skipin vm Fvndoeið ok sva i Miors. Hallvarþr byskvp var þa i Hamri ok var konvngr með honom vppstigningardag i goðom fagnaði. skipaði konvngr þa oll Vpplond ok setti menn til skipagæzlu. Siðan for konvngr til Osloar hann var þar halfan manvð aðr hann bioz aᴝstr til Elfar.

(Brefsending til konungs.)

160. þa er Hakon konvngr var buinn at fara aᴝstr til landzenda. komv bref fra Knvtz ok frv Kristinar ok logmannzins ok leituþu Knvti griþa til konvngs ok sagði sva at hann villdi koma a valld konvngs þegar hann kvæmi aᴝstr. þaᴝ baðo þetta fara leyniliga at eigi yrði Ribbvngar varir við. þvi at þeir villdo drepa Knvt ef hann færi eigi þeirra raðom fram. Konvngr fagnar þesso ok gerði bref i moti ok het Knvti frænda sinom griþom ok sæmðom ef hann quæmi a hans valld. Ok er Hakon konvngr kom i Elfina var honom sagt at Ribbvngar voro vppi i Væni. gerði hann þa menn til frv Kristinar at vita hvart þat skylldi halldaz sem Knvtr hafði mællt. Enn frv Kristin sagði sva at hon mvndi sialf koma at friþa fyrir Knvti seyni sinom við konvng. þar var þa með konvngi Ormr byskvp ok margir lendir menn er konvngr villdi við þessa sættarstefno hafa. ok sat hann i Konvngahellu halfan manuð. ok komv menn dagliga fra frv Kristinar ok sogðo þa ok þa at Knvtr mvndi koma a konvngs valld.

(Svik Knúts.)

161. Herra Knvtr tok þa þat bragð er eigi tok hans faðir. hann let draga skip ꜵstr[1] yfir Eiðaskóg sva sem alldri voro [405] fyrri dregin. ok komv a vvart at konvngs monnom i Varmá iafnfram Eiðzvelli. þar var fyrir Jvarr af Skeðiohofi. Jon ketlinngr. Erlingr rvmstafr. þorgeirr byskvpsmágr. Andres hviti ok margir Birkibeinar. enn bændr helldo samnaðinom a Eiðzvelli. þa fengu Birkibeinar niosn af Ribbvngom. Birkibeinar hofðo stór skip. Enn er þeir fvnduz tokz þar hin snarpazta orusta ok veitti Birkibeinom þyngra. sva at næsta komv þeir a flótta. þa kom til Jon ketlingr ok Erlingr rvmstafr a karfa einom ok retto Birkibeinar þa við. Sneri þa mannfallino i liþ Ribbvnga ok vanv braþara toko þeir vndan. Knvtr liop a kaf ok feck nꜵþuliga forðat ser. þar fell mart villdarmanna af Ribbvngom. enn Birkibeinar vrðo margir sarir. Jvarr bondi varþ sárr a fæti geck iafnan halltr siðan. Birkibeinar toko oll skip þeirra. Eftir þetta dirfðoz bændr mïog við Ribbvnga sva at þeir foro iafnan at þeim ok drapo mart manna af þeim.

(Ribbunga öld endast her.)

162. Nv er Ribbvngar sa at alla vega þrꜵngði kosti þeirra sendo þeir gisla til konvngs i Hornborvsvnd. Konvngr sigldi ꜵstan vm daginn ok lagði at ꜵstan fiarðar ok sendi menn til Knvtz a nyia leik. enn het ollum Ribbvngom griþom ef þeir villdi a hans valld ganga. Eftir þat for konvngr til Osloar. Litlu siðarr kom Haralldr af Lꜵftvni til konvngs sendr af Knvti til fvllra griþa ok sættar af Birkibeinom. Hakon konvngr hafði þa hirðstefno ok sagði sva. Flestvm monnom er þat kvnnigt hvern rekstr ok vás ver hofvm haft fyrir Ribbvngom ok margfalldan skaða i lati goðra drengia þott þeir hafi fleiri fyrir oss latiþ er betr er. Nv biðia þeir oss griþa. enn ef ver vilium þeim griþ gefa. þa skvlu þeir vera kallslꜵsir af oss of alla luti þa er þeir hafa við oss misgert sem siðr er til goðra hofþinngia. ella iattom þeim ongvm griþom ok fylgiom þeim sem fastazt. þvi at nv er minnkaðr styrkr þeirra. ok em ek þess ecki ýfýsari. enn þo skvlut þer raða. Birkibeinar kvoðvz giarna vilia fyrir lata Ribbvngom fiartion ok manna lát. helldr enn rekazt eftir þeim. Sendi konvngr þa eftir þeim Knvti. ok foro þeir til Osloar a konvngs valld ok fiolþi villdarliþz Ribbvnga. Eftir þetta skipaði konvngr riki sin vm oll Vpplond. Enn þeir Ribbvngar er ser vænto ongra griþa stvckv or Noregi a Markir. Sa het Magnus blaðstakkr er fyrir þeim bazt ok kallaþiz konvngr. Enn er Hakon konvngr

[1]) skiprꜵstr *Cd.*

fretti þetta sendi hann Harالld af Lꜹftvni at na Magnusi. Enn er Magnus spurði til Haralldz hafði hann grvn a at hann mvndi honom eigi trvr vera ok for til ok drap hann. Konvngrinn hafði sent ok bref ꜹstr i Vermaland at bændr skylldi þar gera annathvart at reka vflock þenna or bygðom sinom ella mvndi hann fara til ok gera þeim bakelld ongvm mvn minna enn fyrr. Ok er bændr sa bref þetta somnoðoz þeir saman ok foro at Magnusi. toko hann ok festv vpp ok nockura menn með honom ok lykr þar æfi Ribbvnga.

(Frá Jvari gretti.)

163. [406] Hakon konvngr biosz or Oslu til Biorgyniar. hann gaf Knvti frænda sinom .ij. langskip ok feck honom alla luti þa sem hann þurfti at hafa. Ok er konvngr kom i Seleyiar. var þar fyrir Skvli iarl með morgvm skipom ok stórom. hann hafði ætlat suðr til Danmerkr. enn er þeir fvndaz sneri iarl norðr með konvngi til Biorgyniar. þeir voro baðir i konvngsgarði ok hofðo mikit fiolmenni. var þa bliðlikt með þeim ok geck sinn dag hvarr til annars at skemta ser. þa voro dryckior miklar i bænum. Lendir menn hofðo stórar sveitir. Pall vagaskalm atti son er Jvarr grettir hét. hann drap einn fornan Birkibein vm kvelldit eftir aftansꜹng ok fann þat til saka at son hans hafði verit at vigi Arna heriardals. þessi het Eirikr baggi. enn hitt varþ vigit norðr i Vágvm. Enn er hirðin varþ vꜹr við vigit Eiriks herklæddoz allir handgengnir menn. þessi tiþindi komv til þeirra feðganna Pals ok Nicholas. leto þeir illa yfir verkino er sa varþ fyrir er saklꜹss var. ok foro þeir i Nicholaskirkio stopvl ok bioggvz þar vm. Hirðin geck at kirkionni ok villdi briota vpp. þa var sagt konvnginom. Skvli iarl var þa i boþi hans ok gengo þeir þegar til Nicholaskirkio. þa hafði hirðin tekit Jvar nef frænda Pals ok ætluðo at drepa hann. Konvngr tok þegar Jvar a sitt valld ok bað hirðina eigi ganga at kirkionni. Enn vm morgininn hafði konvngr hirðstefno ok sagði at hann villdi eigi at Nicholas gylldi þessa verks. þar sem hann var hvartki vitandi ne valldandi þessa verks. Geck þa Nicholas or kirkio a konvngs valld. enn Jvari broðvr hans let hann skiota yfir til mvnklifis. ok var hann þar til þess er hann for or landi. Mart hark varþ þar annat vm svmarit fyrir ofdryckio sakir. enn allir lutir foro bliðliga með konvngi ok iarli.

(Her er Ólafr Hákonarson fæddr.)

164. Skuli iarl bað konvnginn at hann gæfi honom orlof at hann færi til Danmerkr a fvnd Valldimars konvngs ok villdi riða or þrand-

heimi avstr i Vik. Konvngr lagði þar leyfi til. bioz þa iarl norðr i land. Herra Knvtr var i goðo yfirlæti af konvnginom. bað hann ivngfrv Jnngiriðar dottvr iarls. ok með raði konvngs. festi Knvtr ser hana. ok rez hann til ferðar með iarli ok gerði brvðlavp sitt aðr þeir konvngr ok iarl skilþo. þa var fæddr Olafr svn Hakonar konvngs. For iarl norðr til þrandheims ok skilþo þeir konvngr með bliðskap.

(Sira þórir kjörinn til erkibyskups.)

165. Petr erkibyskvp hafði andaz annat havst aðr Dionisiusmesso. ok var kosinn i stað hans sira þorir þrænski ok ít farinn. A þesso ari andaþiz Honorius pavi. enn Gregorius pavi kom i stað hans. Hakon konvngr sat þann vetr i Biorgyn. ok var þessi hinn ellifti vetr konvngdoms hans. Vm varit i favsto bio hann ferþ sina avstr i Vik ok kom til Tvnsbergs eftir paskir ok for þaðan inn til Osloar. ok er hann kom þar var þar fyrir Skvli ok herra Knvtr ok [407] margir aðrir goðir drengir. þeir sem norðan foro með iarli.

(Dráp Ólafs hvíta.)

166. þa er þeir konvngr ok iarl hofðo fár nætr verit i bænom. kom þorir erkibyskvp þar fra Rómi sunnan nyvigðr. Konvngr sendi menn a moti honom ít til Hofuðeyiar. ok for erkibyskvp i konvngs garð. Enn með þvi at konvngr hafði nóg favng flutt[1] norðan með ser a skipom. enn iarl hafði litinn kost. þa var iarl með konvngi optaz a kvelldom. Konvngr var i garþi þeim er het Digri skytninngr. enn iarl var i Skarthælinvm. Sa atburðr gerþiz at sa maðr er Hroi Hallkelsson het sveitvngr iarls drap eitt kvelld handgenginn mann konvngs þann er Olafr hviti het. Eftir þat liop Hroi i þann garð er konvngr var i ok iarl ok gaf sig i valld konvngs ok sagði hvat hann hafði gert. Konvngr svaraði sva. Með þvi at þv komt a várt valld þa mantv ná griþom af oss. Litlu siðarr qvaþ við hirðmanna luðr ok liopv saman handgengnir menn þeir sem i voro bænom at garþi þeim er iarls menn voro i. ok þessir lendir menn Arnbiorn Jonsson. Symon kyr. Loþinn Gvnnason. Gvnnbiorn bondi. þa er konvngr ok iarl spvrþo þetta. bað hann konvnginn leggia til nockut at betr færi enn til var stefnt. Konvngr stóþ vpp þegar ok bað iarl biða sin. ok er hann kom til garþhliðzins var sva mikil þravng af vapnvðo folki at[2] hann komz þar ecki fram. þa for hann vpp yfir herðar monnom ok komz sva til iarls manna. ok af hans tilkvamv lægðiz harkit. ok stefndi konvngr ollom monnom til tals

[1]) fluttan *Cd.* [2]) vapnvðo folki *tilf. Cd.*

við sig i Hallvarþz kirkiogarþ. Siðan geck konvngr or garðinom ok fylgði honom allt liþit norðr til Pála. þvi at allir Birkibeinar villdo ganga at iarls monnom. Eftir þat kom konvngr a griþum ok skylldi standa vm nottina til rannsaks. Vm morgininn leiddi konvngr Hroa i Hallvarþzkirkio ok bað hann sia(l)fan gæta sin. ok konvngr geck til iarls ok skemto þeir ser.

(Líflát Gregorius Jónssonar.)

167. Siðan for Skvli iarl til mótz við Danakonvng ok með honom herra Knvtr. Gregorius Jonsson. Asolfr frændi iarls. þeir fvndo Danakonvng i Kꜹpmannahꜹfn ok tok hann vel við iarli. þeir tolvðo marga hluti leyniliga. dvalþiz hann vm hriþ með Danakonvngi i goðo yfirlæti. Enn er þeir skilþoz gaf konvngr honom margar goðar giafir ok veitti honom halft Hallland. For iarl norðr i Noreg. ok er hann kom til Tvn(s)bergs var konvngr norþr farinn til Biorgyniar. Herra Knvtr ok Gregorius fystvz norðr til konvngs ok fengv orlof. siðan stigo þeir baðir a eitt skip. ok er þeir komv fyrir Hvarfsness enda sigldo þeir i boða ok tyndiz þar Gregorius ok nockvrir menn með honom. hann var gofgaztr lendra manna ok kominn af hinom beztum monnom i Noregi. ok var nv miog endir a þeirri lendra manna ætt a Svnnmæri er gofgvzt hafði verit. ok Blinndheimsmenn voro kallaðir. Herra Knvtr [408] komz vndan nꜹþuliga ok tyndi þar morgvm agætisgripom. foro þeir siðan norðr til Biorgyniar. tok konvngr við þeim sæmiliga. Skvli iarl dvalþiz vm hꜹstið i Vikinni. hann for er a leið norþr til þrandheims ok dvalþiz þar vm vettrinn.

(Frá sendimönnum Jóns jarls.)

168. þetta svmar komv vestan vm haf sendimenn Jons iarls af Orkneyiom með morgum goðom fornum er iarl sendi Hakoni konvngi. Enn vm hꜹstiþ sendi konvngr iarli langskip gótt ok margar giafir aðrar. Hakon konvngr sat þenna vetr i Biorgyn. þessi var hinn .xij. vetr konvngdoms hans. þa var friðr goðr i landino ok gótt samþycki milli konvngs ok iarls. Vm vettrinn sendi þorir erkibyskvp orð ollum byskvpom i Noregi at þeir skylldi koma til hans norðr vm svmarit. þetta svmar spurðiz mikill vfriþr vestan vm haf af Svðreyiom.

(Frá Alein jarli.)

169. Aleinn hét iarl einn i Skotlandi son Rollandz iarls af Galvei. hann var hinn mesti hermaðr þann tima. hann hafði mikinn her ok

fiolþa skipa. hann heriaði vm Svðreyiar ok Jrland ok geyrði mikinn hernað viða vm Vestrlond. þa var Olafr Gvðrꜹþarson konvngr i Mꜹn ok hellt hann drengiliga þat riki fyrir iarli ok (með) miklum trvleika við Hakon konvng. enn Svðreyia konvngar þeir sem af Svmarliða ætt vorv komnir voro miog otryggvir Hakoni konvngi. þeir voro konvngar i Suðreyiom Dvggall skrækr ok Dvngaðr broðir hans faðir Jons er siðan var konvngr. þeir voro seynir Dvggallz Svmarliðasonar. Ospakr het maðr. hann hafði lengi verit með Birkibeinom. þat kom vpp at hann var svn Dvggallz ok broðir þessa. Svmarliði het einn broðir þeirra er þa var enn konvngr i Svðreyiom.

(Frá Andresi skjaldarband.)

170. Hakon konvngr for vm hꜹstiþ ꜹstr til Vikr til Osloar. Andres skialldarband frændi konvngs (var þar) ok bio þann vetr ferþ sina or landi til Jorsala. hann reið vm vettrinn svðr a Hallland ok þaðan i Sioland ok sva til Hvitsandz ok þaðan palmara veg vt til hafs. ok geck þar a einn dromvnd ok hefir til hans alldri spvrðzt siðan. ok ritaði Hakon konvngr til Friþreks keisara ok annarra vina sinna vt i lond at þeir skylldi frettvm til hallda enn þat (er) þo ecki orþit. Jnngibiorg kona hans var eftir ok Petr svn þeirra. ok er Andres var brottv kom þat vpp af Jngibiorgv at Skvli iarl væri faðir Petrs ok geck iarl við frændsemi hans ok tok Petr til sin ok lagði micla ast a hann.

(Úspaki gefit konungs nafn.)

171. þenna vetr sat Hakon konvngr i Oslu ok var þessi hinn .xiij. vetr konvngdóms hans. Vm vettrinn er a leið hafði konvngr þing i bænum. a þvi þingi gaf hann Ospaki konvngs nafn. hann var kallaðr Ospaki svðreyski. Konvngrinn gerþi þa bert at hann mvndi fa honom lið vm svmarit vestr of haf. þann dag er þingit var kom ꜹstan or Sviariki Magnus broki svn Knvtz iarls Birgissvnar brosv fræn[409]di Hakonar konvngs. hann atti Sigriþi dottvr Knvtz Sviakonvngs. Knvtr het ok svn þeirra. Hakon konvngr tok sæmiliga við Magnusi ok dvalþiz hann vm hriþ með konvngi ok skilþo með miklum kærleikom. Vm varit andaþiz þorir erkibyskvp i þrandheimi paskadaginn. enn i staþinn var kiorinn Sigvrþr sim. ok for hann þat svmar or landi.

(Konungr bjó lið vestr um haf.)

172. Hakon konvngr for vm varit norðr til Biorgyniar. let hann þar bva her þann er fylgia skylldi Ospaki konvngi vestr vm haf. Til

þessar ferþar feck Skvli iarl svmt liþit ok þessa skipstiornarmenn Sigvrþ sepil. Sigvrþ smið. Pal Balkasvn. enn af konvngs hendi var þormvðr þingskøn. Serkr sygnakiuka. Oluir illteitt. Sveinvngr svarti. Pall gás. þeir hofðo .xi. skip af Noregi. Enn er þeir voro bunir kom vestan Olafr svarti Manar konvngr ok sagði mikinn ofriþ af eyionom. hann qvez ok af þvi stokkit or Mon at Aleinn iarl hafði dregit saman mikinn her ok ætlaði a hendr Noregsmonnom. hann hermði morg stóryrði iarls til Noregsmanna. Olafr konvngr var .iiij. nætr i bænom aðr hann for vestr aftr. Ok er þeir foro af Orkneyiom hofðo þeir .xx. skip. Enn er þetta spurðo þeir Pall balki sun vnga konvngs ok Ottarr snækollr foro þeir suðr i Skiþ ok fvnndo i Vestfirði þorkel þormvðarson ok borðuz við hann. þar fell þorkell ok seynir hans tveir. enn þormvðr son hans komz vndan sva at hann liop i ker eitt er fløt við skip ok rak þat með hann at Skotlandi fyrir norðan Hattarskot. Eftir þetta foro þeir Balki til motz við þa Ospak konvng.

(Frá Norðmönnum ok Suðreyingum.)

173. Siðan komv þeir saman ollum herinom i Jlarsund. þar voro þa tveir bræðr Ospaks konvngs Dvggall ok Dunngaðr ok sa hinn þriþi hofþingi frændi þeirra er Svmarliði het. ok hofðo þeir mikit liþ. þeir buðo Norðmonnom til veizlu ok hofðo vin styrkt. enn Norðmonnom var sagt at eigi mvndi allt vera svikaløst. Dvngaðr svaf a skipi Ospaks broðvr sins. Litlu siðarr veittv þeir Svðreyingom atgongo ok drapo Svmarliða ok mart manna með honom. þeir tokv Dvggal ok settv i fiottra. fátt fell af Norðmonnom. Ekki var Ospakr við þetta. enn er hann varþ varr við skøt hann brøt Dvngaði broþur sinom. enn tok Dvggall broðvr sinn i sina gæzlu. þeir somnoðo liþi ok skipom of eyiarnar ok fengo allz .lxxx. skipa ok sigldo fyrir Satirismvla svðr ok sva inn til Botar. þar satu Skotar i kastala var þar stiuarþr einn fyrir af Skotum. Norðmenn logðo til kastalans ok veitto harða atgongo. enn Skotar vorðvz vel ok helltv a þa biki vellannda ok blyi. þar fell mart af Norðmonnom ok mart varþ sart. Norðmenn bunndo yfir sig flaka af viþi ok hioggv i siðan mvrinn. þvi at steinninn var bløtr ok hrapaði veggrinn eftir þeim. Sa kertisveinn er Skagi skitraðr het skøt stivarþinn til bana i þvi er hann [410] hliop a borgarvegginn. þria daga borðvz þeir við borgarmenn at þeir ynni borgina. þeir toko þar mikit fe ok ridara einn skotzkan er sig leysti vt fyrir .ccc. brenndra. þar fell af Norðmonnom Sveinvngr svarti ok nær .ccc. manna allt saman

ok Suðreyinngar. þeir fengo mikinn storm ok tyndo þar .iij. skipom með monnom ok ollu þvi er a var. þeir spurðo þa at Aleinn iarl var ꜹstr a Nesiom ok hafði dregit saman halft annat hvndrat skipa ok ætlaði at þeim. þeir sigldo þa norðr vndir Satiri ok lagv þar vm hriþ ok gerðv margar vpprásir. þar feck Ospakr konvngr sótt ok lá litla stund aðr hann andaþiz. ok var hann miog harmdꜹþi af sinom monnom. Eftir þetta var Olafr konvngr hofþingi yfir ollum herinvm. Siþan sigldo þeir yfir vndir Kꜹpmannaeyiar ok lágo þar lengi vettrar. þeir foro siðan til Manar ok var þar samnaðr fyrir þeim. Sa maðr var fyrir liði þvi er þorkell Nialsson hét. Manveriar villdo eigi beriaz moti Olafi konvngi ok rufv samnaðinn fyrir þorkeli. ok toko Norðmenn hann hondom ok hofðo með ser vm hriþ i fiotrum. Sigvrðr sepill ok Sigvrðr smiðr hleypti þorkeli i brot ok likaði þeirra monnom sumvm þat illa. Ok er vára tok forv Norðmenn i brot or Mon enn Olafr konvngr var eftir. þeir sigldo norðr vndir Satiri ok gengo þar a land enn Skotar komv a mot þeim ok borðoz við þa ok voro miog lꜹsir við bardagann hliopu til ok fra. þar fellu margir menn af hvarumtveggiom. Enn er Norðmenn komv til skipa sinna. hofðo Skotar drepit alla sveina þeirra þa er a landi voro at bva vistir. Norðmenn veittv margar vpprasir a Satiri ok foro þaðan norðr i eyiar. Ok er þeir komv i Lioðhvs var þar fyrir þormvðr þorkelsson. þeir ellto hann or eyionvm ok drapo af honom nockura menn ok toko oll fong hans ok hertoko konv hans. sigldo sva norðr til Orkneyia. enn Pall Balkason var eftir i Suðreyiom ok fell hann nockvrvm vikum siðarr fyrir Gvðrꜹþi svarta seyni Rꜹgnvalldz konvngs. Flestir Norðmenn sigldo þegar ꜹstr til Noregs ok hofðo i þessi ferþ vnnit mikla sæmð Hakoni konvngi fyrir vestan hafit. þakkaði konvngr þeim vel sina ferð.

(Heimkoma Sigurðar erkibyskups.)

174. Hakon konvngr hafði þenna vetr setið i Biorgyn. ok var þessi hinn .xiiij. vetr konvngdóms hans. þetta sama hꜹst kom Sigvrþr erkibyskvp heim fra vigslu ok for norðr til stols sins. J Orkneyiom dvalþiz eftir Oluir illteitt af Norðmonnom. hann var hirðmaðr Hakonar konvngs ok viafnaðarmaðr mikill. Hann for til Hanefs vnga er þa hafði syslu þar i eyionvm af konvngs hendi. hann var skvtilsveinn Hakonar konvngs. þeir voro .iij. bræðr Hanefr vngi ok Kolbeinn ok Andres. Hanefr hafði mikla sveit manna. ok var helldr vdæll.

(Frá Snækolli.)

175. [411] Maðr het Snækollr Gvnnason þar i eyionum. moðir hans var Ragnhilldr dottir Eiriks stagbrellz ok Jnngigerþar dottvr Rognvalldz iarls hins helga. Snækollr kallaði a bu nockur þar i eyionom þav er þeir frændr hofðo att (er) af Rog(n)valldz ætt voro komnir. enn iarl hafði at hallda. hann hafði vndandratt i at lata lavs buin. enn Snækollr kærði þetta iafnan fyrir honom. tok iarl þa at svara styggliga. ok spvrði hvart hann villdi gera eftir Haralldi moðvrbroðvr sinom at kalla til Orkneyia i hendr honom. enn at viso ætla ek at veria þer riki mitt. Snækollr svaraði. Ván er mer þess at litils vnnir þv mer af Orkneyiom ef þv vill eigi vnna þess er ek a at rettvm erfðom. Jon iarl lagði þa mikla fæð a við Snækoll. Tok hann sva vpp at honom væri eigi ohætt fyrir iarli. for hann þa til Hanefs ok reðz i sveit með þeim ok felagsskap.

(Frá Hánefi.)

176. þeir foro yfir a Katanes vm havstiþ hvarirtveggio i þorsa ok hofðo sin herbergi hvarir. iarl ok þeir Hanefr. enn hvarirtveggio hofðo mikla sveit. enn iafnan skilþi sveitvnnga þeirra a er þeir fvndoz drvknir a kvelldom. þat var eitt kvelld at þeir Hanefr sátv ok drvckv ok voro miog kátir. þa liop inn maðr einn fyrir Hanef ok mællti. Hvgsa sva rað þitt Hanefr ok þer felagar at iarl ætlar at veita yðr atgongo i nótt ok lata nv skipta vm með yðr. þvi at hann truir ecki ef þer buit lengi saman.

(Dráp Jóns jarls.)

177. Ok er Hanefr heyrði þetta. sagði hann Kolbeini broþvr sinom ok Snækolli. taka nv þetta fyrir sannleik ok vilia eigi verþa seinni at bragði. biðia nv sveitvnnga vapna sig. enn ofdryckian bio sva vm at þeim syndiz þetta ollum gótt rað. Enn er þeir voro vapnaðir gengo þeir at herbergiom þeim er iarl svaf i. ok baro þegar vapn a þa er fyrir voro. Enn er iarl varþ varr við vfriþinn leitaði hann vndan i vndirklifa einn ok ætlaði at fela sig þar. enn þeir fengv niosn af hvar hann var. hliopv þeir þegar i klefann Snækollr ok Svmarliði Hrolfsson. Ollvir illteitt. þorkell ok Hrafn. ok enn fleiri sveitvngar. Snækollr fann iarl við tvnnv eina ok veittv þeir honom þegar banasár. þar letuz ok nockurir menn af þeim Hanefi. Jarl hafði .ix. sár. Eftir þetta verk foro þeir Hanefr heim af Katanesi. þeir foro i Vigr ok settvz i kastalann er Kolbeinn hrvga hafði gera latið. þeir drogv at ser nóg fong i kastalann,

Enn er þetta spvrþv vinir iarls somnvðo þeir miklu liði ok foro ẏt i Vigr ok settvz vm kastalann. enn þar var ohægt sokn við at koma. þa somnvþvz ok saman frændr Hanefs Kolbeins i Rei[412]nadali ok margir aðrir ok leituðo vm sættir með þeim. Sva kom at þeim voro griþ gefin. skylldo þeir vera vm vettrinn i Ork(n)eyiom. enn fara vm svmarit a fvnd Hakonar konvngs til Noregs. ok skylldi hann skipa vm oll þessi mal. Ræfz þa samnaðrinn ok stoð vandræðalæst vm vettrinn. Vm varit eftir foro þeir til Noregs Hanefr ok hans felagar. a æðrv skipi voro frændr iarls ok vinir.

(Frá Orkneyingum.)

178. þenna vetr sat konvngr i Biorgyn ok var þessi hinn .xv. vetr konvngdoms hans. þeir Hanefr foro i garþ Avrapals. Litlu siðarr kom Skvli iarl norðan. var þa blasit til hirðstefno ollum handgengnvm monnom. ok er þeir Hanefr ok felagar hans komv a stefnvna toko skvtilsveinar þa bræðr Hanef ok Kolbein ok Snækoll ok sonv Rolfs kettlings Svmarliða ok Andres ok leiddo vpp til borgar ok voro þeir þar inn settir. enn Olvir illteitt ok þeir aðrir sem at vigi iarls hofðo verit voro fluttir ẏt i Toluholm. Biorn het gestr er at vigino var með þeim. hann var þa kominn gegnt Mariokirkio er þar hof vpp messo ok ætlaði at ganga a hirðstefnvna. Hann mællti. Skylldra ætla ek mer at ganga til messunnar enn a hirdstefnvna. Snyr hann inn i kirkiona. ok fyrr enn lokit var messunni var honom sagt at þeir Ollvir illteitt voro drepnir. ok gaf honom þat lif er hann for i kirkio. Sigvalldi Skialgsson magr iarls geck fastazt at eftirmali vm vig jarls. hann tok þorkel svarta ok færði ẏt eftir stræti. ok er þeir komv fyrir garþ þann er Skvli iarl var i. stoð iarl við glugga einn ok kallaði a hann. Sigvalldi lat eigi drepa þorkel nema hann se ofmiog sakaðr. Sigvalldi svaraði. Hann er þvi meirr sakaðr enn aðrir at hann vann a iarli dæþom. For þorkell ẏt til holmsins með Olui ok voro þar halshægnir .v. menn. Rafn ok Oluir ok þorkell ok .ij. menn aðrir þeir er at vigi Jons iarls vorv.

(Skiptapi.)

179. þetta sama hæst foro Orkneyingar vestan ok gengo allir a eitt skip hinir bezto menn or eyionom. þetta skip tyndiz ok allir menn þeir sem a voro. ok hafa margir menn þess seint bætr fengit. Skvli iarl for norðr til þrandheims vm hæstið ok þeir Hanefr ok Kolbeinn með honom ok Snækollr. var hann ok þeir bræðr vm vettrinn með Pali vagaskalm norðr a Dyniarnesi. Vm varit for hann til konvngs ok

fekk þa leyfi heim at fara. hann varþ aftrreka i Hernar ok þar tok hann sótt ok andaþizt. enn Kolbeinn broðir hans andaþizt i þrandheimi litlu siðarr. Snækollr var lengi síðan með Skvla iarli ok Hakoni konvngi.

(Greinir milli Hákonar konungs ok Skúla jarls.)

180. Vm hꜹstið er þeir hofðo skiliz i Biorgyn konvngr ok iarl þa var fæddr Marteinsmesso nott Hakon son Hakonar konvngs. ok þann vetr eftir sat Hakon konvngr i Biorgyn. ok var þessi hinn sextandi [413[vetr konvngdoms hans. þenna vetr komv vpp margar greinir ok sunndrþycki milli Hakonar konvngs ok Skvla iarls ok hofz miog af orðom lendra manna. Skvli iarl hafði þenna vetr skipagerþir miklar ok morg onnvr þꜹ tiltæki er hans ovinir hofðo grvn a ok virðo til vtrvleika við konvng. þa var ondut frv Jnngiriðr dottir iarls er atti herra Knvtr ok var þa oll þeirra vinatta.[1] Herra Knvtr hafði þa halft Rygiafylki ok Sogn halfan. ok þotti honom þat len minna enn hann villdi. hann flutti þat fyrir konvngi at landaskipti þat væri eigi iafnligt sem gert var i Biorgyn. ok þat væri nærr helminngi landz enn þriþiunngi er Skvli iarl hafði. þenna vetr gerþi Sigvrþr erkibyskvp orð ollum byskvpom i Noregi ok stefndi þeim til motz við sig i Biorgyn vm svmarit eftir.

(Orðsending Hákonar konungs.)

181. Hakon konvngr for vm varit ꜹstr til Vikr. hann sendi orð Skvla iarli at hann skylldi koma vm svmarit suðr til Biorgyniar. Enn er konvngr kom til Vik(r) ꜹstr stefndi hann til sin ollum lendom monnom með stórsveitum. Ok er hann kom aftr til Biorgyniar lagði hann langskipom með endilongvm bryggiom allt i innanverþan bæinn.

(Frá Páli vágaskálm.)

182. Skvli iarl var i þrandheimi vm svmarit. Vm varit let hann reisa mikit skip vt a Eyrom. þat het Langafriadagr. þat var myclu meira enn onnvr skip. ok þvi varð litið at gert of svmarit. Jarl bioz svðr er a leið. hann varþ siðbuinn ok hafði halfan þriþia tꜹg skipa ok flest stor. Enn er hann kom til Biorgyniar lagv skipin sva þykt at bryggionom at engi ván var i at að mætti leggia. Jarl skipaði sva atlogvnni til bæiarins at hann let fyrst fara skip sitt. þar næst þꜹ .ij. er mest voro. þa .iij. þa .iiij. ok for sva i vꜹxt æ meðan til vannzt.

[1]) vinatto *Cd.*

ok var fagrt at sia miog til þessarrar skipanar. Jarl lagði at við Norðnes vt fra Munklifi við Hákarlastrǫnd ok hofðo þar vánt lægi sva at þar brǫt nockvr skip fyrir þeim. Sva qvaþ Olafr hvitaskalld.

Orð sendi þa iofri þrænda
afrendr konvngr viða lendom
folkpruðr keyrði flota breiðan
flugv borg vm haf stillir norðan.
fyrðar mællto a hendr sem harðaz
hofz onn af þvi lendom monnom
errinn bio með herskip harri
Hakarlastrond frǫmom iarli.

(Fundr konungs ok jarls.)

183. þa er iarl hafði verit litla stvnd attv þeir konvngr stefnv i skruðhvsino hia Kristzkirkio. ok gaf konvngr honom stórar atǫlur ok sakir margar. Siþan var þing sett i Kristzkirkio garði. var þar stoll settr vndir konvnginn. ok satv vmhverfis hann lendir menn hans ok raðgiafar. Sigvrðr erkibyskvp var a þingino ok allir lioðbyskvpar innanlandz ok herra Knvtr. Siþan kom Skvli iarl a þingit [414] með ollum sinom monnom. þeir sa at iarli var ecki rum ætlat a stoli þeim er konvngr sat a. settv þa hans menn honom annan stól. Siþan bar konvngr margar sakir a iarl ok talaði sniallt eyrindi. Eftir þat toluðo lendir menn ok bar hverr sakir a iarl eftir annan ok veitto honom storar atǫlur. Ok er þvi letti stoð iarl vpp ok mællti.

Eina kann ek visv
ari sat a steini.
oll er sem ein se
ari sat a steini.
ok hina aðra
ari sat a steini.

her er ok sva i dag at sina leið hefr hverr sitt eyrinndi enn allir luka einn veg at bera sakir a mig. Eftir þat talar hann langt eyrinndi ok sniallt ok bar af ser allar sakir þær sem honom voro kenndar. qvez ok skylldr at þiona til konvngs ok vægiaz við hann. enn qvaþz kvnna lendom monnom fvlla oþǫkk fyrir sitt róg ok meðalgongo. Siþan mællti Gvnnarr konvngsfrændi. Oss þikkir þv þui at eins veita skyllda þionustv konvngi. nema þv leggir af þer tignarklæðin ok fallir til fota konvnginom ok gefir allt þit mal i hans valld ok miskunn. þa svaraði iarl. þa kvnna ek at þiona hofþinngiom er þv vant annat Gvnnarr. Siþan stoþ konvngr vpp ok bað þa alla með ser ganga er honom villdi þiona. Geck hann þa af þingino ok allr mvgrinn við honom. enn iarl for til skipa sinna ok lið hans þat er norðan for með honom. Eftir þat geck erkibyskvp i milli ok aðrir byskvpar ok fengo sætta þa sva at konvngi likaði. ok selldi iarl þar festv til. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

þing stofnvðo jofrar vngir
iarl veitti svær ræsi snarla
hersar baro a hilmi dyran
bialldrs fystv þeir sakar kalldar.

allt lagði þa fræmvðr frægða
feck sætt af stillir recka
snilldar styrs ok selldi vara
sitt mal i kne liðtvðr stála.

For þa enn bliðliga með þeim at yfirsyn. ok hvarr var i annars boði. Enn alldri varþ siðan fvllr trvnaðr með þeim.

(Fædd Kristín konungsdóttir.)

184. Skuli iarl for norðr til þrandheims vm hæstið. Enn konvngr var i Biorgyn fram vm jol. ok var þessi hinn .xvii. vetr konvngdóms hans. þenna vetr var fædd frv Kristin dottir Hakonar konvngs eftir jol. J moti forstv for Hakon konvngr norðr i Sogn ok þaðan a land vpp. Enn er hann kom a Vpplond hofz svndrþycki með þeim Pali byskvpi i Hamri. veitti konvngr akall til eyiar þeirrar er liggr i Miors ok Eyin helga heitir. þessa hafði Jngi er Baglar kollvðo konvng sinn gefit til staþarins i Hamri. enn Birkibeinar kollvðo hann falskonvng ok sogðo at hann het þorgils þvfvskitr ok væri danskr. Nv þotti konvngi hann ecki hafa matt gefa foðvrleifð sina. enn byskvp syniaði þverliga at lata læsa eyna. Hakon konvngr for til Tvnsbergs ok var þar vm varit. Pall byskvp ritaði norðr til erkibyskvps ok Skvla iarls ok leitaði raðz vm þetta mal. Ok af þessom orðsendingom ræz þat. at Pall byskvp bio ferþ sina or landi ok vt a pavagarþ.

(Andlát Jngu konungsmóður.)

185. [415] Um varit er Hakon konvngr sat i Tvnsbergi let hann efla miog steinmurinn vm bergit. ok þar let hann husa konvngsgarð ok gera skip mikit. þat het Olafssuþin. Konvngr for norðr til Biorgyniar of svmarit. þa kom Skvli iarl norðan ok voro þeir baðir samt. Enn þo at þeir væri með bliðo. þa gengo þo sva vandir menn i milli þeirra at stvndom hellt við vandræði sem siðan bar ræn á. Frv Jnnga moðir Hakonar konvngs var með honom ok gerþi hann til hennar astsamliga. hon feck vm vetrinn sott ok andaþiz fyrir iolafæsto. þessi var hinn .xviij. vetr konvngdóms Hakonar konvngs.

(Frá Jslendingum ok sættargerð.)

186. Hakarlahæstið kom vttan af Jslandi Sturla Sighvatzsvn ok for þegar or landi vm vetrinn vt til pava. hann kom aftr þetta sama hæst ok fann Hakon konvng i Tvnsbergi ok hafði hann Sturlu i boði sino ok talaði við hann marga luti. Konvngr let illa yfir þvi er Sturla

sagði honom ofriþ mikinn af Jslandi ok spvrði hverso mikit fyrir mvndi at koma einvalldi a landit ok sagði þa mvndo verþa friþ bettra ef einn reði mestu. Sturla qvaþ litiþ fyrir þvi ef sa kvæmi til er nokkvrn styrk hefði. Konvngr spvrþi ef hann villdi við taka at flytia þat mal. Hann qvez mvndo til hætta með konvngs forsia ok eiga slikra sæmða ván af konvngi ef hann kvæmi þesso fram sem honom þætti verþvgt. Konvngr bað hann eigi manndrapom vinna landit. enn bað hann taka menn ok færa vtan eða fá riki þeirra með nockuru moti. Vm svmarit eftir for Sturla til Jslandz ok var með fa⁄þur sinom vm vettrinn a Grund. Enn meðan hann var vtan hafði Orækia Snorrasvn bræðrvngr hans gervan mikinn ofriþ a riki hans. Vm varit er Sturla hafði einn vetr verit a Jslandi foro þeir feðgar at Snorra i Reykiaholt með fiolmenni ok villdo at hann bætti fyrir þa⁄ illvirki sem Orækia hafði gert. Snorri villdi eigi samna monnom moti broðvr sinom. enn þorþr Sturluson for i milli ok feck ecki samit með þeim. stock Snorri þa i brot. enn Sturla settiz i Reykiaholt ok tok vndir sig alla kosti Snorra. Eftir þetta for Sturla i Vestfiorðo at Orækio ok sættvz þeir at kalla. enn þo helltz þat litla hriþ. ok þarf þeirra skipti eigi her at telia. enn sa varþ endir a at Orækia for vtan þat svmar með raði Magnus byskvps. Eftir þat for Sturla at þorleifi i Gorðom ok borðoz þeir i Bæ i Borgarfirði. feck hann þa valld yfir þorleifi ok for hann vttan svmri siðarr enn Orækia. þa for ok vttan Snorri Sturluson ok þorþr kakali ok Olafr hvitaskalld þorþarson. enn Sturla sneri þa vfriþi a hendr Gizuri þorvalldzseyni ok Kolbeini vnga Arnorsseyni. ok foro þeirra skipti sem enn mvn getiþ verþa.

(Konungr ritaði jarli.)

187. Hakon konvngr sat vm vettrinn i Oslo sem fyrr var sagt. þa komv vpp margar greinir með þeim Skvla iarli. Hakon konvngr stefndi [416] Skvla iarli norðan til motz við sig. Enn iarl atti rað við vini sina ok þotti þeir vera otrvligir sem voro ofvndarmenn hans enn eigi beggia þeirra eiðsvarar. aflatti hann miog fyrir ser ferþina. enn fleiri vinir hans fystu hann miog at fara ok rez þat af at hann bio ferþ sina ok varþ miog siðbuinn. hann hafði .xx. skip. Siðan sigldi hann suðr a Mæri ok la lengi i Steinavági. Hakon konvngr bioz or Vikinni ok hafði mikit lið ok marga lenda menn. hann let þa fram setia Olafssuðina. þat var mikit skip ok fritt. þat var .xij. rum ok .xx. Ok er hann kom i Gvlaþingsla⁄g ba⁄ð hann liði vt vm a⁄ll þa⁄ fylki. Hann sendi norðr til þrandheims Klæmit af Holmi ok bað hann segia at kon-

vngr mvndi norðr þannig ef iarl kvæmi eigi norðan. þa er a leið haustið for Hakon konvngr norðr or Biorgyn. hafði hann .xl. skipa ok oll stór. Skvli iarl la i Steinavági sem fyrr var sagt. þar kom til hans Pall vagaskalm ok sagði at Hakon konvngr hefði dregit saman lið mikit ok ætlaði norðr til þrandheims. Jarl atti þa rað við lið sitt hvart hann skylldi fara i moti konvngi eða snva norðr aftr til þrandheims. fystu enn fleiri þess. hinir voro svmir at baðo[1] hann fara norðr til þrandheims til fostbræðra sinna ok biða þar konvngs ef honom syndiz. þetta var af raþit at iarl sneri norðr aftr til Niðaróss. stefndi þa til sin hestum ok bio sig a land vpp. enn Pall ok fleiri aðrir lòttv þessar ferþar. sogðo at enn mvndi vel fara ef þeir konvngr fyndiz. Var þat raðit at Pall for svðr a Mæri moti konvnginum ok mætti flota konvngsins við Solskel ok feck eigi þar fvndit konvnginn þvi at hann var þa seglbuinn. Sigldo þeir þa allir saman norðr til þrandheims. ok er þeir komv i Leirangra fann Pall konvnginn. ok tok hann vel orðvm hans. hugði at vel mvndi fara ef þeir iarl fyndiz.

(Frá orðsending Hákonar konungs til Skúla)

188. þa nott er konvngr var i Leirongrvm var Skvli iarl at Meðalhusum ok reið þaðan til Orkadals ok ætlaði suðr vm fiall. hann haf(ði) þa mikit lið ok fritt. ok er hann kom vpp at Orknarbrv skilþvz við hann margir handgengnir menn hans ok vinir þeir er aðr kollvðvz kenpur hans. þa var þetta kveþit.

Hóli gæddaz hirðmenn Skula
hrvcku litt meðan fvll var skucka
druckv þeir af Danmork reckar
drogvz litt vm fioll ok skóga.
siðan varþ er sloz i ferþir
sangran ill ok þvnt vm stangir
eiðar rufuz við Jnnga broðvr
engi villdi fylgia lengra.

Olafr hvitaskalld segir sva.

Snæfrir drogv enn meðal iofra
alldir kvaðo varla halldaz
auþlings heit við alldvalld mætan
arskapðan grvn vinir hvarskis.
minnigr bioggi siklingr sunnan
sunda vigg enn iarl stauck vndan
[ytar brvgðvz jofri mætom
austr vm fiall með drengi snialla.[2]

Enn er Hakon konvngr kom i þrandheim fretti hann at iarl var i brott riþinn. senndi hann þa [417] menn eftir iarli ok fvndo þeir hann i Vppdal ok sogðo at konvngr villdi at hann sneri aftr ok semði þeir með ser ok sæti baðir samt i þrandheimi vm vettrinn. Jarl bar þetta enn fyrir vini sina. ok fysto flestir at hann sneri aftr. þeir voro svmir at

[1]) baða *Cd.* [2]) *De to sidste Linier mangle i Cd., men der er aabent Rum for dem. Jvf. Flat. III. 112*

þat kollvðo omerkiligt at skipta sva skiott raðagerþ sinni. Jarl svaraði. Se ek at þat væri raðligra at snva aftr enn þo mvnv þeir raða er suðr vilia fara. Eftir þat sneri hann suðr vm fiall. þa er syslumenn Hakonar konvngs þeir er a Vpplondom voro fretto at iarl var norðan kominn. toko þeir skip oll þꜹ er voro i Miors ok gengo þar a .xi. sveitarhofðingiar. Skvli iarl for i Hamarkꜹpangr ok dvalþiz þar vm hrið með ollum siuum monnom.

(Frá Sigurði erkibyskupi ok Hákoni konungi.)

189. Enn er konvngr fretti þetta leitaði hann raðz við sina menn ok þotti honom þa i ovænt efni komit er iarl var farinn suðr vm fiall við liþi miklu a riki þat er konvngr atti einn saman. Erkibyskvp bað konvng gera fyrir nokkut gott rað at friþr mætti standa. Konvngr sendi þa suðr Biorn abota ok menn með honom ok bað sva segia iarli. at hann skylldi vm vettrinn hafa þriþiong af syslum ollum a Vpplondom ok mætti með þvi friþr standa. Enn er þeir aboti komv i Hamar hafði iarl sent Nicholas af Mors vpp a Heiðmork at taka allar konvngs skylldir. Syslumenn hofðo fengit niosn af þesso ok ætluðo til motz við Nicholas. ok ef aboti hefði komit .ij. nottum siðarr mvndi brvgðit hafa verit friþinum með iarli ok konvngi. Enn er aboti fann iarl ok sagði honom konvngs boð iatti hann þesso ok het þar i mot friþi. skipaði hann þa syslur allar at þriþionngi vm Vpplond ok (i) Vikinni. Siðan for iarl vt i Oslu ok þaðan i Tvnsberg.

(Af sendiboðum Hákonar konungs.)

190. þa er Hakon konvngr hafði sent Biorn abota svðr vm fiall. let hann heim fara Arnbiorn Jonsson ok alla þa menn er or Vikinni voro ok bꜹð þeim at veria landit ef iarl gerði nockvrn ofriþ i Vikinni. þeir komv litlu siðarr i Vikina enn iarl ok logðo i Grindholmasvnd enn iarl var i Tvnsbergi. ok er lendir menn spurðo at iarl for með friþi skilþoz þeir ok for hverr i sina syslu. Ok er Arnbiorn kom heim i Valldisholma sendi hann orð syslumonnom þeim er iarl hafði þar sett. bað þa i brot fara. sagði at hann mvndi við ongan mann miðla Borgarsyslu fyrr enn hann heyrði konvngs orþ a þvi. Enn er syslumenn iarls frettv þetta forv þeir til iarls ok sogðo honom. Skuli iarl for eftir jolin ꜹstr til[1] Elfar ok dvalþiz miog lengi i Konvngahellu. þar gerþvz honom margir menn handgengnir. Alfr af Leifastoðom. þorgisl slyðra. Veseti vngi. Asgꜹtr broðir hans. þessa menn kollvðo Birkibeinar

[1]) i *Cd.*

Varbelgi. Alfr hafði aðr verit hvskarl Arnbiarnar. þessir fysto með iarli vfriþar ok lata eigi Hakon konvng yfir sinom foðvrarfi sitia. Jarl veikz ofmiog vndir þeirra fortǫlur sem siðan bar rǫn á. þessi var hinn .xix. vetr konvngdóms Hakonar konvngs.

(Sættarumleitan milli konungs ok jarls.)

191. [418] Skvli iarl for ǫstan or Konvngahellu vm varit. hann geyrði orð Arnbirni Jonsseyni at hann skylldi koma til mótz við hann a Eiðzvelli. Arnbiorn sotti þingit með .ccc. manna ok alluel buit. þeir komv fyrr enn iarl. sagði Arnbiorn at þeir skylldi fyrri beriaz við iarl enn iatta þvi nockvru er þeim væri eigi vel viliat. Skuli iarl kom a þingit með halft fiorða hvndrat manna ok eigi iafnvel buit. Jarl hafði hvitan þófahatt ok sat a friþom hesti. hann mællti. Hui raktu Arnbiorn syslumenn mina or Borgarsyslu. þa sem ek hafða setta i þann þriþiong er konvngr skipaði mer i vetr. þvi sagði Arnbiorn at ek var oruggr i at láta fyrir ongum lǫst þat lén sem konvngrinn hafði skipat mer fyrr enn ek vissa vist at hann tæki af mer. þa svaraði iarl. Tok þu eigi Arnbiorn syslu af mer fyrri ok hetz þu oss þa goðu. enn (þo at) þv ser fyrir oðrom monnom i Noregi þa þicki mer yðr ollum ofkæti at hallda þvi fyrir mer er konvngr vill at ek hafa. Arnbiorn svaraði. Satt hygg ek þat at engi lendr maðr skal þat taka af mer (er) konvngr feck mer. ok fyrir ongvm manni ætla ek hals at beygia i Noregi nema Hakoni konvngi eða þeim hinom hvita hettinom sem her er nv a þingino. þa sagði Bíorn aboti at konvngr hefði iarli vpp gefit þriþivng af syslum vm Vikina ok Vpplond vm vettrinn ok hann kynni oll(om) þǫk fyrir at gott legði til með þeim iarli. Siðan tok Arnbiorn at mykiaz i orðom. tok iarl þa vndir sig þriþiong Borgarsyslu. For iarl þa norðr i Vikina. enn aboti norðr til þrandheims með sættarboðom. var þat þa mællt at þeir konvngr ok iarl skylldi finnaz vm svmarit i Biorgyn ok skylldi hvarr oðrom selia gisla til þess fvndar.

(Sættargerð Hákonar konungs ok Skúla iarls.)

192. Skuli iarl var i Vikinni vm varit. gerþoz honom þa enn margir menn handgengnir. ok dró (hann) mikit lið at ser. reð hann þa til skipa ok tok morg skip olofut fra bondom. Hann hafþi Borgarþing Margretarmesso. þa let hann taka skip Arnbiarnar ok ætlaði at hafa norðr. enn Arnbiorn hafði aþr latið bora skipit ok hǫggva or innviðuna ok fylldi þegar flotað var ok var þat siðan vpp sett. J þenna tima komv norðan fra Hakonar konvngs Sigvrþr son hans ok Jngimvndr

pvss gislaðir iarlinum. enn aðr hafði komit til konvngs Asolfr iarlsfrændi ok Jattgeirr skalld i gisling. Ok er iarl var buinn for hann norðr til Biorgyniar ok lagði i konvngshofn. foro þa menn i milli þeirra. sagði iarl at hann mvndi ekki leggia til bæiarins nema þat væri skilt vm þann lut sem hann hafði af Noregi (at) tæki Petr son hans eftir iarl. Enn er þetta var flutt konvnginum neitaði (hann) þvi berliga ok sagði sva at alldri skylldi hans afspringr erfa Noreg nema sa er kominn var af Margretu [419] drotning dottur hans. Eftir þat foro menn i milli þeirra með erkibyskvpi at sætta þa. lagði iarl inn þa til bæiarins ok sættuz þeir þa enn með goðra manna raði. skylldo þeir þa sitia baðir samt vm vettrinn i Biorgyn ok hallda eitt borð sva at iarl legði fram sinn kost hinn þriþia hvern dag. Foro þann vetr oll skipti vel með þeim sem iafnan er þeir voro baðir saman. þvi at þa voro færi lygðir i milli bornar er þeir mattu þegar proua. þetta sumar kom Orækia Snorrasvn af Jslandi ok sagði þaþan mikinn ofriþ af Sturlu frænda sinom ok þotti konvngi hann hafa harðara at farit enn hann hafði honom rað til gefit.

(Sætt Páls byskups ok konungs.)

193. þessi var hinn .xx. vetr rikis Hakonar konvngs er þeir satv baðir samt i Biorgyn. þeir bioggv ferþ sina vm varit norðr til þrandheims ok sigldo þeir fyrir Staði Kerlingarsunnu aftan ok bægði þeim veðr sva at þeir vrðo at leggia at i Angri. Enn iarl sigldi sunnudag or Silld ok sat a Reini vm paskir. ok voro þeir baðir samt konvngr ok iarl vm varit i kapangri. þa kom þannig Pall byskvp or Hamri ok toluðo þeir konvngr vm mal sin. var byskvp iafnan harþari a þeim stefnom sem iarl var við. enn þo kom þar at þeir sættuz með þvi moti at konvngr tok við eynni. enn lagði aðrar eignir i moti til staþarins þær sem honom likaði ok byskvp villdi hafa.

(Róg með konungi ok jarli.)

194. Um varit varþ einn litill lutr i þrandheimi með konvngi ok iarli er sia matti huersv vmspillendr voro þeirra skiptom. enn þat var með þvi moti at þa var Gunnarr konvngsfrændi með konvngi. hann hafði skillt a við gesti iarls ok þottvz þeir hafa fengit harðleikit af honom. Litlu siðarr for Gunnarr vt a Nes ok ætlaði i syslu sina er konvngr hafði fengit honom. Vm nottina er Gunnarr var i brot farinn var konvngi sagt at hann væri drepinn ok iarl hefði sent eftir honom gesti ok latiþ drepa hann. Konvngr let þegar kalla a luðrsveininn ok klæddiz sialfr. liopv þa allir hans menn til vapna ok gengv vt i garþinn

ok settv vpp merkit. Jarl svaf i oðrv herbergi skamt i fra. hann vaknaði við gnyinn ok liop vpp við ok geck ýt i svalirnar. hann sa at drottninngin stoð vti i garþinom ok spurði huerio herlǫp þetta sætti. hon sagði sem var. Jarl bað hana vera kata. sagði at ecki mvndi til saka. Litlu siðarr var vist orþit at þetta var ekki nema lygi ein vandra manna.

(Her verðr Skúli hertogi.)

195. þetta sama var hafði konvngr Eyraþing ok kom þar mikit fiolmenni. ok a þvi þingi gaf hann Skula hertoga nafn. þat tignarnafn hafði éngi fyrr fengit i Noregi. sem qvað Olafr hvitaskalld.

Sniallir foro mága i milli
menn selldoz þar gisla tvenna
synni tok þa sætt er fvnnuz
snarir bragningar her at magna.

nafnbætr iok sa er Noregs gætir
niðium pryddr ok sikling skryddi
biortv heiti bǫðvar fliotan
bliðz hertoga giofvm friþum.

Með þessi nafnbót gaf konvngr hertoga margar sæmiligar giafir ok hofz þa [420] enn af nyio bliða með þeim mágom.

(Frá sendimönnum keisarans til Noregs konungs.)

196. þa er þeir reðo Noregi Hakon konvngr ok Skvli hertogi var keisari yfir Rumaborgarriki Friþrekr son Friþreks. hann var mikill hofðinngi. þyddvz til hans margir hofðingiar af oðrom londom. Keisari sendi menn norðr a fvnd Hakonar konvngs ok Skvla hertoga. þetta var langri stundo fyrr enn nv var fra sagt. Sa het Vilhialmr er fyrir þeim var. þeir fornvðo konvnginom ok hertoganom margar presentvr. Enn þeir sendo i moti þa luti er með keisara voro torvgætir ok þar þottv gersimar. Siðan hofvz sendiferþir milli keisara ok konvngs. for fyrst af konvngs hendi Gvðleikr af Aski ok fann keisara i Sikiley ok tok keisari honom vel. Siðan for Nicholas Palsson ok var lengi i keisara garþi ok þa af honom sæmiligar giafir. ok enn engi maðr var iafnvel tekinn i þann tima af Norðmonnom sem hann. Nokkvru siðarr enn þetta var foro þeir Hroi konvngsfrændi ok Barðr son Ysaks or Bæ. var Barþr af hendi hertoga. þotti þeim Hroi eigi flytia af skynsemi eða sannynndom vm mal þeirra Hakonar konvngs ok hertoga. Eftir þetta for sa maðr i milli keisara ok konvngs er Heinrekr het hann var fæddr i Noregi enn þyðerskr at ætt. hann var kallaðr Heinrekr sendimaðr. Af þesso varþ hin mesta vinatta með keisara ok Hakoni konvngi.

(Frá Bárði.)

197. Vm varit eftir er þeir satv i þrandheimi Hakon konvngr ok Skvli hertogi þa hofðo þeir syslu a Heiðmork Barþr Ysaksbroðir ok Hakon dufa af hendi hertoga. þvi at sva var þa skip(t) landino at hertogi hafði þriþiong af ollom syslum of allan Noreg. þar varþ illr atburðr at Barþr tok konv nauþga. enn hon var eiginkona þorþar Friþrekssonar slafsa er alla æfi hafði verit vin Hakonar konvngs. enn i þvi raði ok vitand hafði verit Hakon dufa. þetta frettv þeir Hakon konvngr ok hertogi norðr i þrandheim ok letv illa yfir sem ván var ok hafði eigi hertogi færa vm opinberliga.

(Dráp Bárðar Ýsaksbroður.)

198. Hakon konvngr ok Skvli hertogi bioggv ferþ sina svðr til Biorgyniar vm svmarit. ok aðr þeir foro sendi konvngr Jon profastzson a land vpp ok nockvra menn með honom. ok skylldi hann fara hit efra austr. Enn er þeir konvngr ok hertogi voro bunir foro þeir til Biorgyniar. Ok aðr þeir komv svðr hofðo bæiarmenn gefit Suðrmonnom slag i Biorgyn. drepit svma enn rekit suma a kaf. ok margir voro sarir. Enn þat hafði til orðit at Svðrmenn hofðo lagt kvggvm sinom at Biorgyniar bryggiom þar sem bæiarmonnom likaði eigi ok brotiþ skip nockvr þau sem aðr lágo fyrir. Enn er þeir konvngr ok hertogi komv svðr settv þeir þesso. Jon profastz(son) for a land vpp. ok er hann kom a Heiðmork mætti hann i vatnino Miors Barþi Ysaksbroþvr þar sem hann la a skipi sino. toko þeir hann hondom ok drapo hann. foro siðan i Vik austr. þetta sama svmar drap þorþr Friþreksson Hakon dufv i Tunsbergi fyrir þær sakir sem þeir Barþr hofðo gert. þessi tiþindi komv til konvngs ok hertoga ok let hann ser fatt vm finnaz ok hofðo menn þat fyrir sátt at hertoga væri miog i moti skapi þessa manna aftaka.

(Frá konungi ok hertoga.)

199. [421] Um varit er a leið bioggv þeir ferþ sina konvngr ok hertogi or Biorgyn austr i Vikina ok efnuðo til vetrsetv i Oslo. þeir helldo baðir saman iol vm vettrinn. þessi var einn vetr hins þriþia tigar rikis Hakonar konvngs. Enn eftir jolin hellt sinn hiukolf hvarr þeirra ok drvckv þo iafnan baðir saman a kvelldom. þetta svmar aðr kom vtan af Jslandi Snorri Sturluson. þorþr kakali. þorleifr or Gorðom. Olafr huitaskalld. ok voro i þrandheimi vm vettrinn. Skvli hertogi bioz norðr til þrandheims vm varit ok for a fostunni þegar. for þa bliðliga

með þeim mágom er þeir skilþuz ok mællto at þeir mvndo finnaz vm svmarit i Biorgyn. þvi at þeir skilþo at þa for iafnan betr með þeim er þeir voro baðir saman. Hertoginn kom norðr fyrir paskir ok sat þar ondvrt svmarit. þeir frændr Skvli hertogi ok Asolfr af Avstratt vrðo missattir ok skilþi þa vm eignina a Avstratt. þvi at frv Sigriþ abbaðis systir hertogans er att hafði Jon af Avstratt kallaði þat tilgiof sina. enn Asolfr kallaði fǫþvrarf Bǫgeiðar konv sinnar dottvr Jons. Her voro attar at margar stefnvr ok vrðo þeir eigi a sattir. Bǫð Asolfr at leggia fram aðrar eignir til staþarins a Reini. ok þvi neitaði hertogi eigi. enn þo skilþi af þesso vinattu þeirra. sneriz Asolfr eftir þetta til Hakonar konvngs i sinom trvnaði. Konvngr sat vm vettrinn i Tvnsbergi. þa var fæddr Magnus son hans. Siðan for hann norðr til Biorgyniar ok sat þar. þa kom ok norðan Skvli hertogi ok voro baðir saman ok for allt alitliga með þeim. enn eigi sem þa er bliðazt var. Hertoginn bioz norðr a ǫndverþom vetri ok varþ eigi buinn fyrr enn at Marteinsmesso. Hroalldr het maðr broðir Asolfs[1] stryks. hann varþ fyrir konvngs reiði fyrir sakir ospektar sinnar. villdi konvngr ecki at hann væri i landino. hann var þa i Biorgyn ok lá iafnan i kirkio. Annarr maðr het Sigvrþr kærir. hann hafði vegit vig a Halogalandi ok enn gert aðrar ospectir. hann sat i Kristzkirkio. þvi at hann þorði ecki vti at ganga fyrir konvngi ok monnom hans. Hertogi geck vt vm Kristzkirkio aðr hann legði or bænom. þa geck Sigvrðr or kirkionni ok vt a skip hertoga ok for með honom. þar for ok Hroalldr með hertoga. ok voro siðan baðir með honom. Ok er hertogi kom i þrandheim gerðo menn hans mikit orð a þvi at lendir menn Hakonar konvngs hefði þa verit miklir vmspillendr með þeim hertoganom. ok eignoðo þeir mest af Gǫti Jonsseyni. Hertogi spvrþi einn dag i gamni Snorra Sturluson. Hvart er þat satt at þer segit at sa er atti fornkonvngom saman heti Gǫtr oðrv nafni. Satt er þat herra sagði Snorri. Yrk nv vm visv at þvi sagði hertogi. ok seg hversu þessi likiz þeim. þa qvað Snorri þetta.

Herfanga bǫð Hringi
hialldrs einskǫpvt galldra
Gǫtr hvatti þrym þrottar
þann ok Hillditannar.
of lengi velldr Yngva
vsætt enn vel mætti
herstefnandi hafna
hiordóm vǫlundr rómv.

Mart [422] var þa þat mællt at ǫfundarkent var til vina konvngs.

[1]) Asofls *Cd.*

(Orðsending konungs til hertogans.)

200. Hakon konvngr sat þenna vetr i Biorgyn. þessi var .ij. vetr ok .xx. konvngdóms hans. Hann sendi orð vm vetrinn norðr til hertogans at hann skylldi koma norðan of svmarit með lettiskipom. Jslendzkir menn ok þeir sem með hertoganom (voro) bað hann ecki v́t fara fyrr enn konvngr gerði rað fyrir eyrindom sinom vt hingat. þvi at aðr vm hᴂstið hafði spvrz at þeir hofðo bariz i Skagafirði Kolbeinn vngi ok Gizurr við Sturlunga ok Sturlungar hofðo fallit. Hakon konvngr for vm varit ᴂstr i Vik ok dvalþiz lengi i Tvnsbergi. hann fretti þa at hertogi hafði gefit orlof til Jslandz Snorra Stvrluseyni ok Orækio ok þorleifi ok fengit þeim skip. Ok er konvngr fretti þetta gerir hann norðr bref ok bannaði at þeir færi v́t. þessi bref komv til þeirra er þeir lago við haf ok foro þeir eigi at siðr i banni konvngs. Litlu siðarr fretti konvngr at hertogi bioz norðan ok hafði flotað Langafriadag ok Holmbuzunni ok Strindakollu ok morgom oðrom stórskipom ok hertogi ætlaði meira at eiga vndir ser enn konvngr hafði rað fyrir gert. Hakon konvngr gerþi þa orð lendom monnom sinom ok droz honom lið mikit. bio hann þa ferþ sina norðr til Biorgyniar. Skvli hertogi bio ferð sina norðan or þrandheimi ok hafði .xx. skip ok flest stor. hann sialfr hafði Langafriadag. ok var hann .vi. rum ok .xxx. ok allfritt skip. hann hafði fritt lið ok vel buit. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

Nv er þat er flᴂst or festum
flytr hertoga hins nyta
ne fakr a ver vika
veðrsollit kom bettra[1]

Hertoginn kom til Biorgyniar vm svmarit ok lá i Flóravágom með herinom. þa spvrþi hann at Hakon konvngr bioz ᴂstan við miklu fiolmenni. ok hann mvndi hafa .xl. skipa. Atti hertoginn nv stefnvr við sina menn hvart hann skylldi biða konvngs eþa fara norðr aftr. hofðo menn grvn a at konvngi mvndi eigi lika þeirra meðferðir. var þat vpp tekit at þeir biðo eigi konvngsins ok snero norðr með ollum herinom.

(Konungr kom til Biorgyniar.)

201. Hakon konvngr kom til Biorgyniar litlu siðarr enn hertogi var norðr farinn ok fann þar Sigvrþ erkibyskvp ok þotti i vvænt efni komit vm friþinn. bað erkibyskvp konvng gera fyrir enn nockvt gott rað. Var þat þa af raðit at erkibyskvp setti griþ vm vetrinn ok tok vmboð konvngs til þessa mals. ok ritaði þegar til hertogans. bað hann

[1]) *Den med dette Ord begyndende Linie staar forövrigt aaben.*

eigi briota friþinn fyrr enn þeir fynndiz. Nockvru siðarr gaf Hakon konvngr heimleyfi lendom' monnom ok syslumonnom sinom. þessir foro norðr i syslur sinar. Sigvrþr son Petr(s) erkibyskvps. Asolfr af Avstrátt. Petr or Gizka. Ogmvndr krækidanz. Arni blackr. ok mvn enn verþa getiþ þeirra siðarr.

(Boðskapr Skúla hertoga.)

202. Hertogi for norðr til Niðaróss ok læt vpp setia skip sin. Kom þa bratt mikit lið til hans er hann hafði stefnt til sin ofan af landi. Enn fyrir þvi at hann hellt mikinn kost sakir fiolmennis let hann gera ví[423]boðabref of allan þrandheim ok allan almenning. Enn bændr þottvz eigi viðlatnir at ganga vndir sva miklar alǫgvr. Ok með þvi at menn hertoga fengo onga leiðangra bio hertogi ferþ sina inn i þrandheim. for hann sia(l)fr a skipom. enn margir hans menn foro hit efra Hertogi lagði skipom sinom við Vágsbrú ok gulldo bændr honom mikit fe. sumir mork gvllz. sumir .ij. merkr. sumir aleigu.

(Frá Skúla hertoga ok kórsbrœðrum.)

203. Skuli hertogi for við þetta vt til Niðaróss ok atti tal við sina menn ok raðgiafa. þessir voro lendir menn með honom. Alfr af þornbergi. Jvarr af Sunnbui. Barðr bratti. Barðr vargr. Olafr af Vigdeilld. Erlingr lioðhorn. Veseti litli. Hertogi sagði sinom monnom at hann villdi lata gefa ser konvngsnafn. Menn hans sumir eggioðo hann þessa miog ok sogðo hann rettan arfa Jnnga konvngs broðvr sins ok lasv þar til bækr at hann ætti eigi siðr at taka konvngsnafn i erfð enn eignir eða oþǫl. Ok með agirnd hans enn fortǫlum annarra let hann stefna Eyraþing ok sendi orð hinom beztum bændom innan or þrandheimi. Sunnodaginn eftir allra heilagra messo. þat var Leonardus messo. þa var hringt til messu ok geck folk allt til Kristzkirkio vpp eftir siðvenio. Litlu siðarr kom hertogi i kirkiona ok mart liþ með honom. hann geck þegar vpp a kor ok let kalla til sin korsbræðr. ok urðo þeir eigi a eitt sattir. J þenna tima heyrðo þeir blasit i bænom til Eyraþings bondom ok kǫpmonnom ok allri alþyðo. Eysteinn syri het sa kórsbroðir er fyrir var skipaðr af erkibyskvpi at svara þeim malum er mestr vandi þotti a vera. Nv beiddi hertogi at korsbræðr gæfi leyfi til at vt væri borit skrin hins helga Olafs konvngs. þeim varþ staðr a vm andsvǫrin ok þottuz sia til hvers ætlat var. Hertogi spvrþi hvi þeir veitti sva seint orskurð mali hans. þeir sogðo at þeim þotti vandi mikill til sin horfa. ok letuz tala vilia her vm einir saman. þa sagði sira Eysteinn at bezt

væri at þetta mal biði erkibyskvps. Hertogi svaraði. Hvi villtv iafnan standa moti minom malum ok varum vilia ok sæmð enn samþycki bræðra þinna. Siðan geck hertogi v́t or kirkio ok i konvngsgarþ. enn Petr hertoga son ok Arnfinnr ok mart annarra manna var eftir i kirkionni. þeir gengo til ok villdo ofan taka skrinit. Ok er sira Eysteinn sa þetta geck hann fyrir alltarit ok mællti. þat viliom ver at allir menn viti at ver kollum þa menn i banni er v́t bera skrinit vttan samþykt vára korsbræðra. Petr svaraði. Sva þickir oss sem þv bioðir oss til miaðardryckio ok mæl heill. takit nv ofan skri(nit) ok berit v́t. þeir toko til ok var fast. Petr liop vpp a alltarit ok skavt a kniam sinom aðr hann færði skrinit or stað. þa var ok v́t borinn kross sa er i var lignum domini. avx ok spiot Olafs konvngs. ok voro fremstir at þesso Petr ok Arnfinnr þiofs(son). enn flestir aðrir voro með nockvrri ahyggio.

(Her er Skúla hertoga gefit konungsnafn.)

204. [424] Nv voro þessir helgir domar v́t bornir ok ofan a strætit fyrir konvngsgarþ. kom þar i moti hertoginn með alla hirðina vapnaða ok foro sva ofan vm bæinn ok v́t a Eyraþing. Amvndi remba stoð vpp. hann fagnaði hertoganom ok hirðinni ok talaði langt eyrindi. sagði ætt hertoga til hins helga Olafs konvngs ok hertogi væri i annarri erf(ð) eftir Jnnga konvng broðvr sinn. enn Hakon konvngr i hinni .ix. erfð. ok þotti fam þetta sannligt nema hertoga monnom. þvi næst stoð vpp hertogi sialfr ok sagði hverso mikla skavmm ok svivirðing hann hafði haft af konvnginom fyrir sinn góðvilia. ok hann hefði bæði leð honom lond ok þegna. enn konvngrinn ombunaði honom nv sva at hann villdi af honom taka þann þriþiong sem honom hafði ætlaðr verit. Margar sakir aðrar gaf hann konvnginom. þa er hertoginn lavk sinni tavlu stoð vpp Jvarr logmaðr ok talþi fyrst ætt hertoga. siðan lavk hann sva sino mali at hertogi einn væri rettkominn til Noregs ok þar með gaf hann honom konvngsnafn. land ok þegna með ollum skattlondom þeim sem vndir Noregs konvng liggia. ok þvi orði lavk hann a at þetta þotti honom allgott at gera. Siþan stoð Skvli vpp er þa kallaðiz konvngr ok talaði nokkvr orð. Eftir þat lagði hann hond a skrinit ok sór eið at hann skylldi hallda log hins helga Olafs konvngs við þegna sina. Siðan nefndi hann fram lenda menn sina ok (let) sveria ser trvnaðareiða. þar næst skvtilsveina ok hirðmenn. siðarst bændr or ollom fylkiom. Siðan var slitiþ þingit ok fylgði Skvli heim skrinino ok var engi processia i moti honom ger ok ecki hringt. Tveir korsbræðr gengo

moti skrinino ok leiddo Skvla. Hann veitti þann dag sveitungom sinom. Sva kvað Olafr hvitaskalld.

Flaræði kom fram vm sidir
friðbann bofs þa rikra manna
eigi ma við ꝍrlug bægiaz
iofra sveit þott raþvg heiti.

storr var harmr þa er striddo harrar
stala hregg þvi at æ mvn beggia
ravsnar kapp ok riki vppi
ramri þioð meðan iorð helldr floði.

Ok enn.

Havksnialłr tok þa hersa stillir
hæra nafn enn mvndang væri
þrændir efldo þengil reyndan
þvagr magnaðiz agi bragna.

Sturla segir sva.

þat er skravklæst
at Skuli var
frægðar maðr
i framu lifi.

þo at hvarbrigð
a hann snori
alldar gipt
ꝍþnv hveli.

Ok enn.

þa er ofravsn
ꝍfgv heilli
randa rioðr
reisa knatti.

ok ulágr
iofra bági
ꝍþlings nafn
a Eyrom tok.

(Frá Grími keikan.)

205. Fair hirðmenn Hakonar konvngs voro innan bæiar er þingit var. Grimr het maðr keikan hirðmaðr Hakonar konvngs. hann for þegar or bænom eftir þingit ok kom fram svðr i Syrnadal ok for sva til þingvallar ok fann þar Asolf bonda ok sagði honom þessi tiþindi. Siðan for hann til Arna blacks ok bar honom niosn. þaþan til Petrs i Gizka.

(Um sendimenn Skúla hertoga).

206. [425] Eftir þat er Skvli hertogi hafði latið gefa ser konvngsnafn. siðan atti hann rað við sina menn. Sumir gafo þat rað at hann skylldi þegar fara suðr at konvnginom með allan þann styrk sem hann fengi sva at engi færi niosn fyrir. þvi at allra vega var gætt bæði a sia ok landi. þat rað gafo sumir at þeir skipti liðino ok sendi alla vega fra ser ok leti drepa konvngs menn hvar sem þeim næði. ok sva var gert. þvi at hertoginn var þessa fusaztr. þessir sveitarhofðingiar foro norðr a Halogaland. Algavti. Pall fotr. Sigvrþr partia. þessir foro

a land vpp. Jvarr af Sunnbui. Alfr af Leifastoðom. Veseti litli. Guðini geigr. Sigvrþr Tolason. Sigvrþr hit. Vlfr fári. Eirikr gvllveggr. ok hofðo .d. manna. þessa gerði hann suðr at konvnginom. Olaf af Vigdeilld. Guthorm af Suðrheimum. ok með þeim hirðmenn ok gesti ok mikinn luta liþsins.

(Frá hirðmönnum konungs)

207. Hakon konvngr hafði gert aðr vm hꜹstit hirðmenn sina tva norðr til hertogans með brefom Jvar korna ok Mirman. þeir voro beggia þeirra þionustumenn ok foro iafnan i milli. Enn er þeir hofðo synt brefin hertoganom dvꜹlþvz þeir litla hriþ aðr þeir biogguz i brot ok voro i boði hertoga aðr vm daginn. ok gaf hann þeim orlof ok .c. vaðmala til vasklæða. foro þeir siðan vt til Folksnar ok dvꜹlþvz þar vm hriþ at konvngsbui ok vissu ser engis otta vánir. Enn þann dag er hertogi let gefa ser konvngsnafn sendi hann brefasveina sina vt at þeim Jvari a skutu. var fyrir þeim Gꜹtr várbelgr ok Sigvrþr salltsað. þeir komv a ovart i Folsn ok felldo þegar Mirman inni i stofvnni. þar fellu ok fleiri menn. Jvarr var vti i lopti ok komz vt vm glugg i skyrto einni ok linbrokum ok ætlaði i kirkio enn henni var læst. hann liop i stiga er stoð við kirkio ok for vpp a kirkiona. var hann þar vm nottina. enn þeir gættv kirkionnar. Vm morgininn var Jvarr dꜹðr miog af kulþa. hann bað griþa ok feck eigi. Siðan geck maðr vpp i stigann ok lagði hann með spioti. hrapaði Jvarr þa ofan dꜹþr. enn bloð hans ok innylfi lago eftir a kirkionni. þetta var hit þriþia ár siðan er Hakon konvngr let vigia þessa kirkio. Siðan foro Varbelgir suðr til Lioxnu. þar voro fyrir bræðr .ij. hirðmenn beggia þeirra konvngs ok hertoga. þeir voro inni i stofunni. Várbelgir söttv stofvna. enn hinir vorðuz vel ok drengiliga. Varbelgir foro vpp a stofvna ok skutu inn stꜹrom. þeir bræðr særðo nockvra menn af Varbelgiom enn einn dó aðr þeir fellu við goðan orðztir. Varbelgir ræntv þar ollum mat ok klæðom. foro siðan inn til bæiar ok sogðo hertoga sin eyrinndi.

(Dráp þóris ok annarra konungsmanna.)

208. Skuli hertogi hafði fengit niosn at þorir af Born broðir Vegarþar veradals hafði farit sunnan fra konungs. enn hertogi hafði fengit syslu [426] suðr a Mæri Sigvrþi fertli ok Eysteini a Eyrom. hann bað þa taka þori af lifi hvar sem þeir fyndi hann. Ok er þeir foro or Niðarosi spvrþo þeir til ferþa þoris er þeir komv vt til Flagðka.

skipto þeir Eysteinn leitinni ok mætti Sigvrðr honom fyrir Rꜹðabiorgom. þotti þori ecki liklikt at griþa mvndi þurfa at biðia. þreif þegar til vapna sinna. Enn fyrir þvi at vapn voro oll i bulka. varþ litiþ af vorn hans. fell þorir þar ok annarr hirðmaðr er Heþinn het. þeir borðo miog menn þoris. toko siðan skipit ok allt þat er a var ok þorberg son þoris ok foro siðan inn til bǿiar. ok feck þorbergr griþ við margra manna bæn ok var siðan með hertoga. Skvli hertogi sendi ok menn a Halogaland. Algꜹtr for hit iþra. enn Pall fótr for hit ytra ok Sigvrþr partin a skipi ok drapo þeir fyrst þann mann er Jon het. annan Jon svarta i Biarkey. þaðan foro þeir i Torgar ok toko vpp bu fyrir þeim manni er Jnngialldr het ok skutu. þaðan foro þeir i Brenneyiar ok toko þar aðra skutu. þaðan til Garheims ok toko vpp allt fyrir Joni silki. Enn hvsfreyia hans gerði honom orð v́t i Vága. ok þegar for hann til Gvthorms i Biarkey. hann hafði þar syslu af Hakoni konvngi hinn suðra luta Halogalandz ok fvnduz þeir i Hereyiom. Jon sagði honom slikt tiþinda sem hann hafði frett enn Guthorm(r) trvþi varla ok foro þeir allir saman til Sandnes. Ok er þeir satu i stofu um kvelldit kom þar inn niosnarmaðr Várbelgia. enn þeir hofðo grvn af ok sló Gvthormr hann oxarhamarshꜹgg. ok komz hann við þat i brot. Siðan foro þeir i kirkio. Vm dagsetrsskeið komv þar Várbelgir ok kringðo vm kirkiona ok baðo þa vt ganga. þeir villdo þat eigi. þa sogðo Varbelgir at þeir mvndi brenna kirkiona. Guthormr qvaþ eigi þess skylldo við þvrfa. þeir hetu honom griþum slikum sem hinn helgi Olafr konvngr hafði sett heilagri kirkio. ok við þat geck hann v́t. Ok er hann kom or kirkiodurum var hann þegar drepinn. Jon silki komz vt vm sꜹnghvsdyrnar. ok var hann drepinn vt a akrinom. Varbelgir toko þar mikit fe ok .xiij. sessu er Gvthormr hafði átt. Siþan foro þeir v́t i Salpti ok drapu þar sonv Pals dalks Olaf dalk ok Jon sylgio hirðmann Hakonar konvngs ok toko allt þat er þeir áttu. þaðan foro þeir vt i Arneyiar ok drapu þar Asbiorn i Meðalbui skutilsuein konvngs ok rǿnto fé ollu. Siðan foro þeir norðr i Salpta. þar bio hirðmaðr sa er Einarr prestr het. hann var eigi heima enn þeir rænto þar. þaðan foro þeir norðr til Leifnes. þar bioggu þeir menn er Bollaseynir voro kallaðir. ok gaf þeim þat lif er þeir hofðo þann dag farit v́t i Skrófar. þetta sama kvelld komv þar sveitungar Jvars Petrssonar Eirikr hviti ok þorþr tꜹnn. þeir voro baðir drepnir. þeir toko þar byrðing ok allt fé. Annan dag eftir foro þeir i Hamarey ok ætluðo at drepa Hakon rꜹnd. þeir frettv at Hakon hafði fengit niosn af ferþ

þeirra. foro þeir þa aftr til Leirnes. ok voro þar vm nottina. Enn þegar Hakoni kom niosn vm ofriþinn [427] skar hann vpp heror ok stefndi til sin liði. ok hofðo þeir .vij. skutur vel skipaðar. Vm morgininn i dagan komv þeir til Leirnes. Varbelgir hofðo laþit eina skutu af vapnum. Hakon bað þa roa sem mannligaz. Enn er Varbelgir heyrðo þetta mællti Pall fotr. Flyiom nu vndan. her erv komnir Salptverir. Algꜹti var eigi til kominn. ok la hann oðrv megin nessins með .xiij. sessu. ok þar lá byrðingr Bollasona. Pall liop yfir nesit ok bað hꜹggva festarnar. sagði at drepnir voro allir felagar hans. þeir toko Pal til sin ok reyro til Leirnes. ok voro þeir Hakon þa i brottu. þa foro orð milli Bollasona ok Varbelgia ok toko þeir ser griþ ok skylldi Jvarr Bollason fylgia þeim suðr til Niðarós. ok komv þar fyrir jol. Hertogi let ser mislika er þeir hofðo drepit Guthorm bonda or kirkio ok Jon silki.. ok let setia þa i iarn. Hertogi tok til sin mestan luta fiar þess er þeir hofðo norðan. Jvarr Bollason sættiz við hertoga sva at hann skylldi giallda .xij. merkr gullz vm þat fram sem hann hafði aðr ræntr verit ok leysti hann sva lif þeirra brꜹðra.

(Frá Álfi af Leifastöðum.)

209. Alfr af Leifastoðom ok þeir felagar foro a land vpp sem ætlað var ok hofðo .d. manna. Ok er þeir komv ꜹstr vm fiall drapo þeir Olaf Friþusun ok sun hans ok þann mann er Jvarr het. Enn flestum konvngsmonnom kom niosn aðr. ok gættv þeir sin i kirkio eða skogum. Ok er þeir komv i Dali. skilþiz við þa Sigvrþr Tolason. ok for hann i Eystridali ok drap þa menn er Leifsseynir hetv. Enn aðrir sveitarhofðingiar foro ví til Osloar. ok var fyrir þeim Barðr bratti lendr maðr hertoga. þar var fatt konvngsmanna. Varbelgir gerþo Barði orð at sem flesta skylldi drepa konvngsmenn. enn Barði fór þat vel ok bað þa gæta sin. foro þa flestir konvngsmenn i kirkior ok gættv sin sva. Várbelgir komv vm nottina i bꝫinn a ovart ok drapu þessa menn. Sigvrþ paktin. Grim magna. Asolf ok .vi. menn aðra. Hertogi sendi mann til herra Knvtz með innsigli þvi er att hafði Hakon iarl faðir hans ok þar með merki ok bꜹð honom at hann skylldi vera iarl hans. Enn herra Knvtr villdi ecki a þat hlyða. ok bað hann sendimann aftr fara. þeir Symon kyr ok Veseti at Helli foro at Veseta með .l. manna ok drapu af honom .vij. menn ok .xx. enn Veseti komz vndan ꜹstr a Markir ok var þar til þess er hertogi kom ꜹstr vm vettrinn.

(Frá mönnum Skúla hertoga.)

210. Nv er at segia fra þeim monnom er ꜹstr voro sendir at konvnginom Olafi af Vigdeilld ok Gvthormi af Svðrheimvm at þeim byriaði seint. ok kom viða niosn fyrir þa ok fengo þeir ecki af monnom. enn viða drapu þeir bu ok gerðo margar ospectir. — þa er þeir Hakon konvngr ok erkibyskvp hittvz vm hꜹstið komv þar sendimenn hertoga Biorn abboti. geriz þat rað fyrir at griþ skylldi standa milli konvngs ok hertoga þann vetr. setti erkibyskvp [1] þa griþ ok lagði þeim bann við er eigi helldi. Ritaði konvngr þa bref til hertoga með [428] abbota ok bað hann hallda þess(i) griþ eða gera konvngi orð ef hann villdi oðrvvis. Enn konvngr gaf heimleyfi lendom monnom ok bað þa fara varliga þar til er vitað væri hverso halldin væri griþin. þeir foro norðr hit ytra ok vænto ser engis ofriþar. vrðo þeir eigi fyrr varir við enn Várbelgir voro fyrir sunnan þa ok var þa engi kostr aftr at snva. Ogmvndr krækidanz skylldi hafa syslu i Rꜹmsdal ok sneri hann suðr til konvngs. Enn þeir konvngsmenn Sigvrþr byskvpsson ok hans menn mættv Varbelgiom a Lyngversfióa ok komz hann nꜹþuliga vndan ok for suðr til konvngs. Enn þeir konvngsmenn sem foro a byrðingom sinom voro drepnir hvar sem þeir voro staddir. Petr Palsson var þa kominn til Borgvnndar er hann spvrþi at Varbelgir voro fyrir sunnan þa a þrimr skútum. enn sumir færi norðan at þeim. Petr hafði þa lofat sveitungom sinom heimferþ flestum. hann hafði mikla tuitugsessu ok skutu með. Sneri hann þa suðr sem skiotaz. ok er hann kom at Hereyiom var honom sagt at þar lágu Varbelgir .iij. skutum. Enn er þeir Petr komv fyrir hofnina let hann blasa i luðr. ok þegar Varbelgir heyrðo taka þeir af ser tiolldin ok reyro i brot. Var þetta misiafnt virt fyrir honom.

(Her spyrr Hákon konungr tíðindin fyrst.)

211. Hakon konvngr sat i Biorgyn helldr fámennr ok vænti iafnan nockvra orðsendinnga norðan or landi. ok þvi at ongar komv þotti honom væni a at eigi mvndi allt trvligt. Reðo menn þat af at konvngr skylldi hafa varygð a ser. Siðan gerþi konvngr skutu norðr a Sognsæ. enn aðra let hann fliota hveria nótt við Folldhellu er Vættan het allra skipa skiotaz. reyro þeir hvern dag til bæiarins ok vt a kvelldom. Eina nótt vrðo þeir varir við at attæringr einn reyri norðan með landi akafliga. þeir hvgðo at vera mvndi niosnarskuta ok stefndo fyrir þa. þar var Grimr keikan. hann bað fylgia ser til konvngs. þeir gerþu sva.

[1]) h't' (*d. e.* hertogi) *Cd., men, som det synes, med Forsög til Rettelse.*

þa mvndi lifa þriþiungr nætr. þeir kollvðo at herbergino. konvngr stoð vpp þegar ok klæddiz. sagði Grimr þa konvnginom at Skvli hertogi hafði latið gefa ser konvngsnafn ok sagt i sundr[1] ollum griþum milli yðar. Konvngr qvez eigi trva vilia. Grimr mællti. Hertogi hefir ok gert lið alla vega fra ser bæði norðr ok suðr ok a land vpp at drepa menn yðra. hann hefir sent at yðr .xiiij. skutur ok þar a lenda menn ok hirðmenn. ok gerit herra skiott rað nockvt gott fyrir yðr þvi at þeir koma her bratt.

(Her heyrir alþýða tiðindin.)

212. Fatt var manna hia konvnginom er hann fretti þetta. hann þagnaði nockvra stund ok mællti siðan. Guð se lofaðr er ek veit hvat ek skal at hafaz heðan af. þvi at þetta var longo ætlat sem nv er fram komit. Siðan geck hann til herbergis drottningar ok bað vpp lata. var sva gert. geck konvngr i herbergit. brann þar lios. þar svafo sveinar nockurir ok þionustumeyiar drottningar. konvngr geck at reckionni. enn drottning stóþ i silkiserk ok kastaði yfir sig tvglamøtli røðom. hon fagnaði konvnginom. hann tok þui bliðliga. hon tok einn silkikodda ok bað konvnginn sitia. hann qvez þat eigi vilia. [429] Hon spvrþi ef konvngrinn hefði frett nockvr ny tiþinndi. Sma ero tiþindin segir hann. tveir erv konvngar i Noregi i senn. Hon sagði. Einn mvn vera rettr konvngr. ok ervt þer þar. ok sva lati gvð vera ok hinn helgi Olafr konvngr. þa sagði konvngr at faðir hennar hefði latið gefa ser konvngsnafn a Eyraþingi. Betr mvn vera segir hon ok gerit fyrir gvðz sakir trvit þesso eigi meðan þer megit við dyliaz. Kemr þa vpp gratr fyrir henni ok matti hon ecki fleira vm tala. Konvngrinn bað hana vera kata. sagði at hon skylldi ecki giallda fra honom tiltækia føðvr sins. Litlu siðarr geck konvngr i brot ok let skera vpp heror bæði norðr ok suðr fra Biorgyn ok þangat stefnt almenning. þessom lendom monnom. Gøti Jonsseyni. Gunnari konvngsfrænda. Nicholasi Palsseyni. Bryniolfi Jonsseyni. Ysaki i Bæ. þann sama dag atti konvngr þing i bænom ok sagði monnom þessi tiþindi. bað menn vera kata. ok qvaz sva hugr vm segia at her mvndi nockvrr goðr vtvegr a verþa. Vm morgininn eftir atti konvngr vapnaþing ok kannaði liþ sitt. ok sagði hver skipan a skylldi vera. at køpmenn skylldv liggia hverr i sinni skytningsstofv með vapnom sinom. enn konvngsmenn i konvngsgarði. letz hann sva skylldo fyrir gera at engi ofriþr mætti þeim a ovart koma með gvðz miskunn. Siðan let hann fram setia skip sin hin stærri. Hvgróna. Olafssuðina. Fitiabranndinn. Gullbrinngvna. Rygiabranndinn.

[1]) i *tilf. Cd.*

Ok er Hugroin var fram sett gengv vndan vndirhlutirnir ok var hon vpp aftr sett enn bætt i tomi. Ollum oðrom var flotat ok buin sem bezt. Lago langskip konvngs með endilongom bryggiom. Hversdagliga komv þa lendir menn til konvngs ok syslumenn með stórar sveitir. Versir komv með .vij. skipom. þa er þeir komv norðan Petr ok Asolfr ok Sigvrðr byskvpsson sǫgðv þeir (at) Skvli hertogi hefði skipat allar syslur fyrir norðan Staði.

Hakon konvngr gaf grið Varbelgiom.

213. Hakon konvngr gerði þessa hofðingia norðr at Varbelgiom. Gunnar frænda sinn. Petr or Gizka. Asolf bonda með .v. skipom ok .xx. mællti konvngr at þeir skylldi hallda kirkna friþ vel ok kvenna. sva sem allt forellri hans hafði gert fyrir honom. Siþan foro þeir norðr til Borgvndar. þar voro fyrir syslumenn Várbelgia Olafr kabeinn. Snækollr. Andres skæla. þar fellu nockurir menn af Varbelgiom aðr þeir komvz i kirkio. Birkibeinar toko leiþangr þann er þeir hofðo saman dregit. enn þeim voro griþ gefin til konvngsfvndar. þa qvaþ Snækollr þetta.

Skal ek alldri
þott ek æ lifa
syslu biðia
a Sunnmæri.
þvi at fluttv mig
fiandmenn þaðan
Biorgyniar til
at boði hilmis.

þeir Petr spurþu at hertogi sat fiolmennr i Niðarosi. sva at þeim var ofæra þangat at fara. Snero þeir þa aftr til Biorgyniar með fe ok monnom. Hakon konvngr gaf þeim ollum griþ er a hans valld gengo. Konvngr gerþi Klæmit af Holmi svðr a Agðir at þeim Varbelgiom sem þar voro. hann drap Olaf þorvson fornan Begling. Barðr i Hestbæ hafði syslu af hertogans hendi i Rygiafylki. ok þegar hann spvrþi at hertogi hafði [430] latiþ gefa ser konvngsnafn þa for hann þegar til konvngs ok gafz i hans valld. enn konungrinn gaf honom goð griþ.

Raðagerþir Hakonar konvngs.

214. Hakon konvngr atti iafnan (tal) við sina menn hvat vpp skylldi taka. fysto þeir er norðan voro komnir at hann færi norðr með allan herinn. þvi at þeir hofðo latiþ fyrir Varbelgiom bæði menn ok fe. enn þeir sem fyrir svnnan voro fysto at hann væri kyrr meðan hæst væri vetlrar. ok var þat rað tekit at konvngr sat i Biorgyn með[1] herinn. Nicholas Palsson var með konvnginom ok var yngztr allra

[1]) meðan *Cd.*

lendra manna. ok þotti manna vænstr til vitz ok framkvæmdar. hann lagðiz siukr ok litlu siðarr andaþiz hann. Vm daginn fyrir jolaaftan var lik hans náttsætt. Vm morgininn var Hugroin bætt ok villdi konvngr at hon væri vt sett fyrir iolin. Ok meðan sungnar voro tiþir let konvngr bua skipit. var þa blasit til skipsins ok hafði konvngr allt i einni tolu at hann sagði fyrir skipino ok setti griþ manna i milli. Eftir þat geck konvngr moti liki Nicholas ok þackaði sialfr sǫng a grafarbacka. hafði konvngr mikit starf þann dag.

Sen kometa.

215. Ogmvndr krækidanz kom til Biorgyniar fyrir jolin ok dvalþiz með konvngi til hins .ix. dags. Konvngr feck honom .c. manna hirðmenn ok gesti. siðan for Ogmvndr vpp a fiall. Munan byskvpsson hafði syslu a Heiðmork. hann hafði flyit þaþan fyrir Varbelgiom vt a Valldres ok var þar vm iolin. þeir Ogmvndr foro baðir saman vt til Osloar ok þottuz hafa fatt liþ ef hertogi kvæmi norðan. Siðan foro þeir a land vpp ok voro i Dǫlum. Vm vetrinn lét Hakon konvngr bua til jolaveizlu. ok þvrfti þa myclu meira til enn vandi var til. sat hann vm jolin með miklum kostnaði. þessi var hinn .iij. vetr ok .xx. konvngdoms hans. Hann hafði sent ǫstr i Vik eftir landskylldom sinom ok leiðangri til málagiafar. enn ecki kom sunnan. Ok at hinom .viij. degi let konvngr briota svndr silfrker sin ok silfrdiska ok gerði eigi þvi siðr hirðmonnom goð skil. þat var .ix. nottum eftir jol er konvngr geck vt vm kvelldit ok var a heiðviþri. hann sa vnderliga stiornv myclu meiri enn aðrar ok ogvrligri ok af sem skapt væri. Konvngr let kalla til sin meistara Vilhialm. Ok er hann sa stiornvna þa mællti hann. Guð gæti min. þetta er mikil syn. þessi stiarna heitir kometa. ok syniz hon fyrir frafalli agætra hofðinngia eða fyrir storom bardǫgom. þessi stiarna var sén a morgvm londom vm vettrinn.

Knvti gefit iarlsnafn.

216. Ok er leið jolin toluðo lendir menn at þeir villdi giarna norðr fara. Konvngr let ser fátt vm finnaz. heyrði hann þa mikit amæli af morgum. ok hann mvndi þat sanna er menn kollvðo hann Hakon svefn. Gaf konvngr ongan gǫm at þesso. Enn þegar at kyndilmesso byr hann ferþ ok stefnir til sin liþino. hann hafði .xl. skipa ok oll stór ok vel buin. Aðr konvngr for or bænom let hann drottning fara vpp i borg ok jvnkherra Magnus ok .xl. hirðmanna ok mart lið annat. [431] Hakon konvngr hafði gert vm vettrinn bref ǫstr i Vik til herra Knvtz

ok Arnbiarnar Jonssonar at hann skylldi gefa Knvti iarlsnafn. siðan skylldi þeir veria Vikina ok Vpplond fyrir Varbelgiom ok sva ef hertoginn kvæmi norðan.

Drepnir Varbelgir noccurir i þrandheimi.

217. þa er Hakon konvngr for or Biorgyn var honom sagt at hertoginn hafði sent menn i syslur a Sunnmæri ok Rꜹmsdal. Ok er konvngrinn kom til Keilustrꜹms nefndi hann til nockvra menn at fara norðr fyrir. ok þessir fyrirmenn. Arni blackr. Gunnarr konvngsfrændi. Asolfr. Sigvrðr byskvpsson. þeir foro sem skyndiligaz. Ok er þeir komv norðr til Rꜹmsdalsmynnis spvrþo þeir at Finnr knottr var inn i Vereyio með sveit sina. hann hafði þar syslu af hertogans hendi. snero þeir þannig ok drapo Finn ok nockvra menn með honom. Enn er konvngrinn for norðr vm Knarrarskeið gerþi hvast veðr ok sniafok. lagði hann at við Svndolfsstaði. var honom þar sagt at hertoginn var farinn a land vpp. þa var þat raðz tekit at ger voro fyrir .xv. skip ok voro þar Asolfr ok Gvnnarr. þeir sigldo rakleitt norðr til bæiarins. ok er þeir sigldo at bænom var sem myrkvazt nætr. Bergþorr rámr het maðr hertoga. hann sigldi fyrir þa a lettiskipi ok bar niosn til bæiarins. Gunnarr konvngsfrændi lagði at við Jluvik ok geck þar vpp. enn Asolfr ok sumt liðit reyri hit beinsta vpp i ana. ok geck þar vpp. Enn með þvi at fyrri hafði niosn komit þa komvz menn i kirkior. þeir drapo nockvra menn af Varbelgiom. enn svmir vrðo sárir.

Hertogi(!) ellti Alf i kirkiv.

218. Skvli hertogi for ǫr bænom lꜹgardag i .ix. vikna forstv ok var hann vm nottina i Meðalhusum. hann for þaðan vt til Orkadals. hann hafði sett eftir i bænom Klǫmit foðvr ok Gvthorm af Svðrheimvm at gæta skipa sinna ok allra þrændalaga ok hofðo .cc. manna. Hertogi for svðr vm fiall með .v. hvndrvt manna ok hit friþazta lið ok vel buit at vapnum ok klæðom. Alfr a Leifastoðom hafði fyrri ꜹstr farit ok þeir sveitvngar sem fyrr var sagt. þa voro þeir i Gvðbrandzdꜹlum Mvnan byskvpsson ok Ogmvndr krækidanz. er þeir spvrþo at hertogi var norðan kominn. Snero þeir þa vpp a Heiðmork. Ok er þeir komv til Ringisakrs var þar fyrir Alfr a Leifastoðom. ok varþ honom sva þrꜹngt at hann hleypti inn i kirkio ok allir hans menn. enn þeir Mvnan settvz vm kirkiona ok sato[1] þar lengi vm daginn. Enn með þvi at hertogans var ván norðan þa snero þeir vt til Osloar. gerþo þeir þa orð

[1]) sata *Cd.*

Knvti iarli ok Arnbirni Jonsseyni ok oðrom lendom monnom i Vikinni. ok drogv þeir þa mikinn her samann.

Hakon konvngr kom i þrandheim.

219. Hakon konvngr sigldi inn til þrandheims ok lagði at við Hólm. þa var honom sagt at Varbelgir voro fyrir i bænom fiolmennir. Klæmit faðir ok Gvthormr. þeir hofðo þangat flyit þegar þeir spvrþo at konvngs var ván til bæiarins ok satv trvfastliga i kirkio. þeir gerðo orð til konvngs ok beidduz griþa. enn engi svar komv i moti fra konvngi. Konvngr reyri siðan inn [432] til bæiarins. geck Sigvrðr erkibyskvp vel i moti honom ok kórsbræðr. þeir voro vinir hertoga nockurir er þat toluðo at þeir skylldi sættaz konvngr ok hertogi með þvi at halft riki hefði hvarr þeirra ok baðir konvngsnafn. Konvngr sagði at honom gatz eigi at þeirri sætt sva buit. Hertogi hafði sent til Elgisetrs frv Ragnhilldi ok frv Ragnfriþi ok margan annan varnat sinn. Erkibyskvp bað þeim griþa af konvnginom. enn hann sagði sva at hann mvndi gefa griþ þo at aðrir menn væri i kirkio komnir enn þær. sagði ok at þeir skylldi allir fa griþ er i kirkio sæti i Holmi. ok gengo þeir þa til sætta. foro sumir til konvngs. enn sumir til bua sinna. Hertogi hafði sva farit or þrandheimi at bu þeirra manna er honom fylgðo stoðu kyrr. ok þvi komv menn or ollum bygðom þeir er gættu bua Varbelgia ok baðo miskunnar at konvngr leti eigi vpp taka buin. Konvngr svaraði sva at bu Uarbelgia skylldi standa til svmarmala ok biða ef þeir villdi ganga til sættar viþ hann.

Bannsettr Biorn abboti.

220. Sigurðr erkibyskvp varþ reiðr Birni abbota vm havstið þa er hertogi hafði latiþ gefa ser konvngsnafn bæði fyrir þær sakir er hann hafði sialfr gert ok sva þat er hann hafði verit i raði með hertoga vm hans tiltæki. ok fyrir þetta allt saman bannsetti erkibyskvp abbota. Honom likaði þetta storilla ok þvi appelleraði hann erkibyskvp til pava. þeir baro þa saman rað sin hertogi ok abboti. tok abboti fe af hertoga ok setti at veði staðinn i Holmi. for hann með eyrindi hertoga til annarra landa Danmerkr ok þyþersku ok ut i kuriam. For abboti vm vettrinn til Vpplanda ok er hann kom i Hamarkavpang var þar fyrir Mvnan byskvpsson. hafði hann spvrt vm ferðir hans ok þvi tok hann abbota ok þat sem hann for með ok sendi hann til Biorgyniar. var hann i borg hia drottningv þar til er konvngr kom norðan.

Scvli hertogi sendi bref i Sviariki.

221. Skuli hertogi hafði gert Jatgeir skalld ǫstr i Jamtaland ok Helsingialand ok Sviariki með brefum. Ok er Hakon konvngr spvrþi þetta gerði hann Gunnar frænda sinn eftir honom. ok for hann sem akafligaz ok hafði hann mikla nǫð i þessi ferþ. hann hafði eigi meirr enn .xv. menn. hann drap þann mann i Helsingialandi er þorir het. hann hafði syslu af hertogans hendi. Siðan foro þeir eftir Jatgeiri ok fvndo hann i Helsingialandi ok toko af honom oll bref ok gersimar þær er hertogi hafði sent vinom sinom. Jatgeirr komz vndan sem nǫþugligaz. Feck Gunnarr i þessi ferþ sóma mikinn. kom hann fyrr til Niðaross enn konvngr væri brot buinn.

Vfriðr vm Vpplǫnd.

222. þa er Skvli hertogi var a Heiðmork kom til hans Veseti litli ǫstan af Morkom. Hertogi for or Hamri ok vt til Eiðzvallar i annarri viko langafosto. hann gerði fram fyrir sig Alf af Leifastoðom a niosn. hann[1] mætti vm nottina niosnarmonnom Knvtz iarls. foro þeirra skipti sva at Knvtz menn fengo tekit einn mann af Alfi ok færðo þann iarli. enn með iarli var sa maðr er sakar atti við hann ok drap þenna mann. þa er hertogi for af Eiðzvelli kom til hans prestr einn danskr ok sagði at Knvtr iarl hefði sent hann til hertoga at iarl villdi at þeir fynn[433]diz þar sem Leirovellir heita ok helldo orusto. Hertogi bað sva segia iarli at þenna kost vill hann. ok letz onga vro gera mundo aðr þessi fvndr væri reyndr. Hertogi hafði verit vm nottina a Rǫmariki a þeim bæ er a Laku heitir. Vm morgininn er hertogi var buinn með lið sitt foro þeir fram yfir ána Leiro. foro þa ok Birkibeinar i mót þeim eftir árisinom. ok var nes i milli þeirra er Leirnes heitir. þeir riðo fystir af hertogans monnom. Barðr vargr lendr maðr hans af Gvðreksstoðom son þorsteins kvgaðz. Ok er þeir komv fyrir nesit komv Birkibeinar a mót þeim Arnbiorn posi ok sveit með honom. villdo þa Várbelgir snva vndan i mót felǫgom sinom. Enn er Barþr sneri hestinom fell hestrinn vndir honom ok feck Arnbiorn tekit hann. Hertoginn sneri af anni vpp a nesit ok bioz þar vm. enn Birkibeinar annan veg af anni gegnt þeim. þeir skutuz a um hriþ. feck af þvi banasár Jon paris af hertogans monnom. Barðr vargr for til Eiriks stilks mags sins. hann kærði þat fyrir honom at hann hefði eigi þar klæði sin. bað Eirik fa til menn at fylgia ser vt a isinn sva at hann mætti kasta runakefli til felaga sinna. Eirikr gerþi sva. Ok er þeir komv a

[1]) honom *Cd.*

isinn for Barðr þeirra fyrst. sveitvngar hans voro oðrv megin arinnar ok kenndo hann ok gengo a mót honom. Barðr hefr þa a rás fra Birkibeinom ok til felaga sinna. Skvli hertogi var .iij. nætr a Leirnesi ok matti þar eigi lengr fæða herinn ok for þaðan snimma friadags morgin i annarri viko langafostv. ok sneri hann þa aftr til Láku. Ok er Birkibeinar vrðo við þetta varir foro þeir eftir honom. þa er Varbelgir komv a Laku traþv þeir ser gadd a breckunni hia hvsunum. var þar fyrir niðri dalr einn. enn hæð oþro megin. sa þeir þa Birkibeina. tok hertogi þa at fylkia ok hans menn.

Bardagi a Lakv.

223. Birkibeinar foro til þess er þeir komv a Laku ok fylkto oðrv megin hia dalverpino. þeir Knvtr iarl ok Arnbiorn fengo til margar sveitir at veita Várbelgiom backslag. Gengo þeir a bak fylking hertoga ok var bærinn milli þeirra. Ok er hertogi sa þetta skipaði hann sinom monnom mót þessu liði. Ok er þeir mættuz varþ þar harðr bardagi. var Birkibeinom vhæg atgangan. þvi at sniar var mikill ok illt at fara. enn Varbelgir toko hart i móti. þa er þeir iarl ok Arnbiorn þottvz vita at saman voro komin bakfǫllin. þa gengo þeir i dalinn með lið sitt ok vpp i breckuna vndir fylking hertoga. Hertogi bað sina menn vera eigi of veiðibraþa ok lata þa ganga langt vpp aðr þeir reði i mót. enn þat var at ongo haft ok gengo Varbelgir skiott i moti Birkibeinom. matti ok ecki fram komaz fyrir snianom. ok viko skiott aftr þar sem þeir hofðo fyrr staþit ok letz þar einn maðr af þeim.

Flyði Knvtr jærl(!).

224. Nv er at segia fra bakfǫllunom. Hakon griss geck i fyrra lagi af Birkibeinom. ok er þeir komv saman (sneri) mannfallino i lið Birkibeina. þar fell Hakon griss ok Jon profastzson. Gvthormr heggr ok margir [434] aðrir agætir menn. flyðo þa Birkibeinar ok fell mart i flottanom. Loþinn Gvnnason hliop i skot kirkio með sveit manna. Varbelgir fengo tekit merkin ok hofðo þǫ til hertoga. þottvz þeir iarl ok Arnbiorn vita at þeirra menn hofðo farit osigr. Sendo þeir þa mann með nockvra sættavmleitan til hertoga. Ok er sendimaðr kom aftr ok þeir menn sem hertogi hafði sent með honom stoþo þar skilldir i fonninni enn menn voro allir a brǫtto. Flyði Knvtr iarl ok Arnbiorn ýt til Tvnsbergs. enn sumir til Osloar ok vt til Hofvðeyiar ok satv þar i klǫstri. Kolbeinn broðir Alfs af þornbergi fell af Varbelgiom ok fair menn aðrir. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

Hilmir for með herskap stóran
hilldar borðz a Vpplond norðan
merki skáruz lios a Lákv
lá ferþ vegin skorpvm sverþum.

þunnvm reið til þrandheims sunnan
þingfrækn iofurr volum stinga
herskip brenndi hilmir grvnndar
hyggio gegn enn lif gaf þegnom.

Sva qvaþ Sturla.

Stóþ vfriþr
af afarmenni
innan landz
ollu folki.
þa er yngliagr
ævstr a Láku
sverþa seið
vm samit hafði.

Ok viggialfr
vaxanda lét
ulfa ár
ok ara ferþar.
valþan vetr
til vapnþrimo
of vigskátt
visa riki.

Hertogi gaf mænnvm grið.

225. Skuli hertogi gaf griþ Loþni Gvnnaseyni ok þeim monnom sem með honom voro. Eftir þat for hann v́t til Osloar ok let sig þar til konvngs taka. gaf þeim monnom griþ sem satu i klæstri. Pali gás. Giarðari Styrsseyni ok enn fleirom sveitarhofþingiom. Gengo mærgir Birkibeinar til handa hertoga. dvalþiz hann þa i Oslu vm hriþ.

Hakon konvngr i þrandheimi.

226. Hakon konvngr sat i þrandheimi sem fyrr var ritað. þat var siðr konvngsmanna at ganga til Elgisetrs iafnan til frv Ragnhilldar ok hennar manna. Ok einn dag er þeir komv þar sa þeir at folk allt hló at þeim sem þeir villdi gera gys nockvrn enn segia þeim ecki. þann sama dag kom æstan gestr einn til konvngs ok sagði honom bardagann a Laku. ok þar hefði fallit margir agætir menn af honom. Konvngi þotti þetta mikil tiþindi. Skorti þa eigi gabb af hertoga monnom ok sogðo at drivgvm var oll hirð Hakonar koñvngs latin i Vikinni ok eigi vist at iarl helldiz við. Ollum konvngsmonnom var mikill otti at þessom tiþindom. þa qvað Olafr visv.

Tion hofvm Birkibeina
bærþhrævstir fregit ævstan
bratt mvn bug þann retta
bragningr ef vel hagnar.

virðendr mvnv verþa
vapnglyms fima ymsir
veit ek at vart hefir Knvti
vegnat brogðom fegnir.

Hakon konvngr talaði.

227. Eftir þetta gerþi Hakon konvngr orð lendom monnom at menn bioggi ferþ sina sem akafligaz. Erkibyskvp bæð konvngi at riða

svðr vm fiall ok leita vm sættir með þeim hertoga ef hann villdi. Konvngr svaraði. Guð þacki yðr herra goðvilia yðarn. þvi at þat ma skilia at þer villdit at vel færi. enn þo at ver hafim fengit skaða vm vára menn. kann vera at þar se meira fra sagt enn satt se. Enn þótt sva se þa segiom ver með gvðz miskunn ok hins helga Olafs konvngs at þat er várr [435] hinn mesti styrkr sem sialfra vart forvneyti er. Ok þvi likar oss þat illa at gera nockvra sætt við hertoga fyrr enn nockvt er reynt af varum skiptum meira enn [1] nu er. ok siazt skvlom við aðr magarnir ok vita hvart betr vili vegna eða þa er aðrir beriaz af varri hendi. Eftir þetta komv hversdagliga Varbelgir til konvngs. Jon af Svðrheimum frændi hans. þorfinnr af Gyrui ok toko griþ af konvngi. Rannsakaði hann þa eftir skipom þeim er hertogi atti ok tok þar til sin sem honom likaði. enn hin stærri voro brend eða hoggvin vpp.

Gefit Hakoni vnga konvngsnafn.

228. þa er Hakon konvngr var albuinn let hann blasa til Eyraþings. ok var ví borit skrin hins helga Olafs konvngs ok kross sa er i var lignum domini. þetta var svnnvdag halfvm manaði fyrir paska. Var þa gefit Hakoni vnga konvngsnafn. þat geyrði Einarr smiorbakr er siðan var erkibyskvp. var þar við erkibyskvp ok hinir beztu menn or þrændalogom. Konvngr vngi sór eið at skrini hins helga Olafs konvngs eftir rettri siðvenio. Sóru siðan honom allir lendir menn ok hirðstiorar ok .xij. bændr or hverio fylki. Eftir þat talaði Hakon konvngr gamli. sagði at bændr hofðo gert meira styrk a moti honom enn hann lezt vara ok þeir ætti við konvng sinn at gera. enn þo qvez hann þat þeim eigi mest kenna. þotti ok likligt at oðrom hvarom mvndi mislika honom eða bændom. þann sama dag var erkibyskvp i boði konvngs. enn konvngr var manadag i boði erkibyskvps ok gaf hvarr oðrom goðar giafir.

Raðagerþir Hakonar konvngs.

229. Tyrsdaginn lagði konvngr ví til Holms. enn siðan gaf honom hægia byri. kom hann tyrsdaginn eftir palmsunnv til Hegraness ok atti þing við lið sitt ok talaði sva. Ver hofvm heyrt kurr nockurn vm hrið at monnom leiðizt rekstr þessi. er ver hofvm haft i vetr. sva erv menn ok nockut ottaslegnir siðan menn hofðo spvrt tiþindi avstan or Vikinni. hafa ok margir menn meiri vásbuð fyrir konvngi sinom ok rekstr. allra hellz er eigi hefir einn várr maðr skeino fengit ok ongan vapnaburð hafit þer sét i móti yðr. mvndi slikt þickia forðom daga

[1]) er *Cd.*

litil þrꜹt er enn hefir i gerz með oss. ok eigi mvndo fornv Birkibeinar skiliaz við sinn konvng i eigi meiri rꜹn. Nv er þat bæn min at þer hafiz við vel ok skiliz eigi við oss sva buit. þvi at þat mvn eigi drengiligt þyckia yðarrar handar. vænti ek at eigi liði halfr manuðr heðan aðr oss se nockuru hægra. Bondi einn stoð vpp ok svaraði konvngi. Ek var i þrim bardꜹgom með Sverri konvngi fꜹðvrfoðvr þinom. ok ef hann mællti sva. þa mvndi monnom litil rꜹn i þyckia at fylgia honom. verþi sa ok hvers mannz niþingr er skilz við konvng sinn þótt meiri rꜹn se enn nu er her. Siðan bað konvngr menn bua ferþ sina sem akafaz. þegar þeir komv til Biorgyniar lagði konvngr til bæiarins ok var geyr processia i moti honom ok vrðo allir menn honom fegnir.

Endrnyiað at gefa Hakoni konvngsnafn.

230. [436] þa let konvngr rannsaka bref þꜹ er Biorn abboti for með. voro þar bref til pafa ok keisarans ok margra hofþingia vt i londom af hertogans hendi er hann ætlaði at hans mal skylldi mest hafa fram dregit. ok sva mikit bragð var at þvi at varla mvndi nockvrr maðr trva at slikr hofþinngi skylldi sva mart vilia segia satt ok logit. þꜹ voro svm bref er abboti væri liflatz verþr fyrir. enn þo gaf konvngr honom griþ þegar hann feck brefin. for abboti ꜹstr með konvngi. Lendir menn baðo konvng at hann sæti i Biorgyn of paskana ok gæfi heimleyfi þeim sem þar voro með honom enn byþi út leiðangri vm ꜹll Gvlaþingslꜹg at monnom ok uistum ok tæki þar sva mikinn styrk at hann þyrfti ecki at ottaz hertoga. Konvngr svaraði. Ecki þicki mer þat rað at gefa þessom heimleyfi ser sem nu ero með óss. þvi at ver vitum eigi hvart ver fám meira styrk af Gvlaþingsmonnom ofarr meirr enn nu hofvm ver. þyckiomz ver þa dyrt kꜹpa þann styrk ef ver tynom þeim er i Vikinni ero ok varri sæmð vilia fylgia ok sialfa sig fram leggia fyrir óss ef ver komum braðliga til þeirra. mvn ok þvi minni várr styrkr þar sem ver komum siðarr til þeirra. Ok þvi mvnom ver fara sem skynndiligaz með þvi liði sem ver fám. ok þo mvn ek ꜹstr fara þott ek hafa eigi meira enn .iij. skip. ok þo mvnv ver fram hallda at ver farim einskipa. enn þeir sem eigi vilia fylgia óss lati gvð oss fa þeim ombunat sva at þeir kenni. Hann sagði ok at hann villdi lata þar enðrnyia konvngsnafn vnga konvngs. ok likaði monnom þat vel. Var þa blasit til þings skiriþórsdag út i Kristzkirkiogarði. var þa gefit Hakoni vnga konvngsnafn. sor hann þa eið eftir siðvenio. ok lendir menn eftir honom. ok bændr or ollum Gvlaþingslꜹgom. ok af Orkneyiom.

Hialltlandi ok Jslandi. Eftir þat lysti Hakon konvngr þvi at langafriadag skylldo þeir brot leggia skiponom. lagði þeim við landrað er þa dvelþiz eftir. Hann lagði friadag v́t i Florvvága. enn lavgardag svðr i Græninngiasvnd. ok hafði þa eigi meirr enn .x. skip. Paska let hann veita tiþir sæmiliga. Svnnanveðr var a hvast. ok sogðo menn at eigi mvndi vel byria er konvngr villdi eigi vera i kavpstaðnom þvilika hatiþ. Konvngr bað menn vera kata. sagði at enn mvndi vel verþa.

Andlat Arnbiarnar Jonssonar.

231. Sva er at segia fra Skvla hertoga at hann sat i Oslu ok dro lið at ser. Siðan for hann or Oslu avstr til Valldisholma fyrir palmsunnudag. ok þessir formenn með honom Vilhialmr or Torgvm. þorir miobeinn. Enn er þetta spvrþi Arnbiorn for hann avstr yfir Folldina ok mætti þar Varbelgiom þeim er a skipvm voro. ok ellti þa þar vpp. ok fellu nockurir menn af Varbelgiom. enn Arnbiorn tok skipin. Ok með þvi at hann hafði haft erfiði mikit enn var miog hniginn. feck hann siukleika ok lá skamma stvnd aðr hann andaþiz. þotti þat hinn mesti mannskaði. þvi at þat var einmællt at i þann tima [437] þotti engi lendr maðr þvilikr i Noregi sem hann. Skvli hertogi kom til Valldisholma ok sat þar skamma hriþ aðr vpp var gefinn holmrinn. tok hertogi þar mikit herfang. Eftir þat for hann til Osloar fyrir paskana. þotti monnom þa sem ecki mvndi við honom standa. Petr hertoga sun hafði micla sueit vm paskana vppi a Heiðmork.

Hakon konvngr sigldi avstr til Vikr.

232. Hakon konvngr la i Græningiasundi vm paskana sem fyrr var ritat. þar fretti hann andlat Arnbiarnar ok þat með at Vikveriar voro miog tuidrægir ef konvngr kvæmi eigi skiott til þeirra. Annan dag paskanna geck konvngr a land snimma við einn svein. var þa litið veðr af landsuðri. enn þo geck hann skiott ofan ok vakti liþit ok bað þa roa a[1] fiorðinn Harðsio ok var sva gert. Litlu siðarr gerþi a goðan byr ok hægian ok sigldo i Hvitingseyiar of kvelldit. Sva qvað Strula.

Lagði ravsk
enn risv lavkar
hilmis ferþ
hendr at reipom.

enn hv́nskriptr
hreggi blasnar
fylkis til
frama greiddo.

[1]) af Cd.

Ok vfár
ǫstr með landi
sneckio brandr
svifa knatti
gvlli glæstr
vnd gofvgmenni
varat ǫðligr
allvalldz floti.

Vm morgininn eftir sigldi konvngr fyrir Jaðar. ok er þeir komv fyrir rifit gerði a storm veðrs. letv menn styri sin. Enn er þeir komv fyrir Hvini. brast styri a konvngsskipi ok geck af nær allt blaðit. var þa styrt með bryggiom ok árom inn vm Skiarrandasund. Siðan sigldi konvngr inn i Vikina ok lagði at i hofn þa er Sláttvnes heitir. þar fretti hann þǫ tiþindi at Varbelgir voro allir i Oslu ok bvnir til Tvn(s)bergs ok fara at Birkibeinom. enn Knvtr iarl ok lendir menn konvngs lágo við Jarlsey ok margir Birkibeinar ok bunir at fara norðr til motz við konvnginn. enn svmir voro eftir a bergino. Konvngr sendi þa menn til Tvnsbergs ok sogðo i hlioði Birkibeinom at konvngr væri kominn i Vikina. Menn hofðo drvckit fast vm kvelldit a konvngsskipino ok svafv lengi of morgininn. Konvngr var snimma vppi ok bað menn klæðaz. enn menn brugðo seint við. þa mællti konvngr. þat ætla ek at skiotara klæðiz Varbelgir i dag at fara vt til Tvnsbergs at felogvm várom. Birkibeinar liopv vpp skiott ok ręyro drengiliga or hofninni. ok sigldo i Malstrandir. Konvngr het þa fyrir ser ok liþi sino. at allir Birkibeinar skylldo vatnfasta Olafsvǫkvaftan hinn fyrra enn fasta hinn siðarra eða leysa .xv. penningom. Helldo menn vel þessi heit hina fyrsto .xij. manaði enn verr siðan.

Hakon konvngr lagði til Osloar.

233. þaþan sigldi konvngr til Grindholmasunda. komv þar i mot honom Mvnan byskvpsson ok bað hann leggia vndir Jarlsey til motz við Knvt iarl ok Birkibeina. Konvngr svaraði. Með þvi at gvð hefir oss nv þenna byr gefit. þa væntvm ver at þetta skal sigrbyrr vera. mvnv ver þessa neyta. sigli þeir eftir óss er vilia. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

Norðan rendi næst þa er spvrþiz
nafnkvnnr iofvrr skiðom stafna
baror leko brondom hæri
brodda hriþ fyrir Noregs siðo.
þrvtin lágo veðr a vattni
[438] vinda ript ne gramr bað svifta
snarr yngvi kvað sigrbyr fenginn
sinni ferþ at hialldri stinnum.

Siðan sigldo þeir inn eftir sundom. ok er þeir komv fyrir Jarlsey bað konvngr blása. Enn þegar er Birkibeinar heyrðo þetta þeir sem lagv við Jarlsey raku þeir af ser tiolldin ok sigldi til motz við konvng. ok sigldi konvngr sva inn eftir firðinom með allan herinn. sem Sturla qvað.

Skriðo hafrꜹkn
vnd hofvðzmanni
inn i botn
Oslu fiarðar.
þar er vegstor
fyrir vigliþi
Skula ꜹlld
of skipat hafði.

Ok er myrkua tok reyro þeir inn fyrir Nesodda. þa atti Hakon konvngr tal við sina menn ok sagði fyrir vm atlogvna. at Gunnbiorn bondi ok Petr Palsson ok syslumenn fyrir norðan Stað skylldi roa fyrir vestan Hofuðey ok leggia at við Gylianda ok ganga moti Frysio bru ok mæta Varbelgiom ef þeir kvæmi þar fram. Knvtr iarl ok Vikveriar skylldo leggia at bryggiom ok ertaz við Varbelgi. enn konvngr sialfr ok mestr þori liðsins skylldi ganga vpp við Eikabergs skóg fyrir sunnan þrælaberg ok koma sva sunnan at bænom. skylldo allir iafnsnimma leggia at bænum þegar lysa tæki. þar var þa Hakon konvngr vngi sun Hakonar konvngs. ok let konvngr hann fara a skutv þa er skiotuz var er Kufinhetta het. ok með honom margir goðir menn. hann let ok .ij. skutur eftir vera með vnga konvngi ok bað þa vera við eyna ok hafa niosn af þeim tiþindom sem gerþiz i bænom. Ok ef gvð hefir sva fyrir ætlað segir konvngr at óss brestr a borði ok faim ver vsigr. þa dveliz þer her ecki. farit þegar til Biorgyniar hvat sem gvð gefr yðr þa til raðz. Hann talaði morgom fogrum orðom fyrir vnga konvngi aðr þeir skilþo. Siðan lagði konvngr at við Eikabergs skóg ok lið hans. gengo þeir þar vpp. ok aðr þeir kvæmi i syn við bæinn. talaði konvngr fyrir liþino a þann hatt sem Sverrir konvngr var vanr.

Tala Hakonar konvngs.

234. Flestir menn manv heyrt hafa getið sagði hann ok morgvm kunnikt vm skipti vár Skula hertoga. hafa þꜹ verit morg ok ymislig. mvn her þo sva fara sem mællt er at sialldan velldr einn ef .ij. deila. Nv a þat ofan sem aðr gerþiz meðal okkar let hann gefa ser konvngsnafn at osꜹgðom sundr griþom meþal vár. sem alldri erv dæmi til at gert hafi verit fyrr i Noregi. Siðan sendi hann menn i fra ser bæði norðr ok suðr ok a land vpp ok let drepa eiðsvara beggia okkar. hvar sem staddir voro ok niddiz sva a þeim sem honom villdo iafngiarnliga þiona sem oss ok saklꜹsir voro. ok eigi helldo þeim kirkior helldr enn fios. Enn a þetta ofan allt gerði hann svðr at óss .xiij. skutur at lata drepa oss eða inni brenna eða svno vára ef gvð hefði þat lofat honom. Nv hefir hann fengit sva mikinn framgang at varla finnaz dæmi til at nockurr maðr hafi þvilikan fengit með iafnmiklum rangyndom. allra hellzt eftir fvnd þann sem var a Laku millum hans ok varra manna.

fengom ver þar mikinn [439] skaða þvi at þar fellu margir goðir drengir þeir er frændr ok vinir mvnv seint bætr biða. Nv biðio ver alla yðr at þer halldit einarþ yðarri ok manndom við óss þvi at ver væntom með gvðz miskunn at nv skyli nockut skapaðzt at með óss. Birtiþ nv i yðarri atferþ hvers þer eigit at hefna eða hverso rangliga a óss er gengit. Ok þott Skvli hertogi hafi hit bezta mannval með ser. þa eigom ver þo ok várir menn at vera yfirmenn þeirra i ollum stoðom sakir ætta ok atferða. ok er þvi meiri vanvirþing at varir ovinir fai nockvrn bug a óss. Siðan hvatti hann liþ sitt eftir dæmisavgo þeirri er Sverrir konvngr var vanr at segia af karlsseyni nockurom þeim er fara skylldi til liðzmanna fra feðr sinom. Nv spyrr karl son sinn aþr þeir skilþiz sagði konvngr. Hversv mvn nv kvaþ karl ef þv kemr i orusto ok veiztu vist at þu skallt þar deyia. Karlsson svaraði. Hvat mvn þa annat enn beriaz sem frækniligazt ok falla með sæmð. Nv væri sva sagði karl at þv skylldir i brot komazt. Hann svaraði. Mvndi eigi þa navþsyn at dvga sem drengiligazt. Nv megvm ver sia sagði konvngr at þessir .ij. erv til engi enn þriþi. Siðan sagði hann þeim hversv þeir skylldi fara með vapnom sinom ef þeir kvæmi til orusto ok hafa þat orþtak sem Birkibeinar voro vanir. fram Kristzmenn krossmenn hins helga Olafs konvngs.

Farit at Skvla hertoga j Oslv.

235. þa er Hakon konvngr kom i syn við bæinn ok lysa tok sa þeir at þar var allt kyrt ok hlioðt. þa mællti konvngr. þat ottvmz ver at Varbelgiom mvni hafa komit niosn vm ferðir varar. ok se þeir i brottv or bænom. þvi næst rendo skipin vndan Hofuðey þar er at bryggiom skylldo leggia. Ok þegar er þeir sa þat i bænom hliopv þeir til herklukkunnar. Enn er kluckan kvað við þottvz þeir konvngr vita at Varbelgir voro i bænom. Sia þeir þa hlavp mikinn(!) vm bæinn ok hark. hliopv Várbelgir i konvngsgarþ þar sem hertogi svaf. Ok er honom var sagt a(t) vfriþr mvndi vera klæddiz hann skiott ok vapnaðiz. stefndi siðan vpp eftir stræti til Hallvarþz kirkiogarþz. kom þar mart lið til hans. foro þeir sva vpp a Marrtostocka þar saman allt liþit. var þa talað vm hvat liþi þetta mvndi vera. sogðo flestir at vera mvndi Knvtr iarl ok lendir menn. ræd(do) þa vm hvat til raðz skylldi. Villdi hertogi þar fylkia ok taka moti Birkibeinom. Arni rvga bar merki hertoga. hann sagði at þat væri skomm at lata Knvt iarl taka klæði þeirra ok hesta i bænom. Skipti hertogi þa liþino. let fara Olaf af Vigdeilld ok nockvra sveitarhofþingia með honom a hit vestra stræti.

enn hertogi ok mestr þori liðzins sneriz ofan i moti Hallvarþz kirkiogarþi. hann sendi menn til at taka af Geitabru at ongir mætti þar yfir komaz konvngsmenn.

Hakon konvngr kom j Oslu.

236. Enn er Birkibeinar sa at liþit var a Mortvstockum foro konvngsmenn mikinn. þorsteinn heimnes bar merki Hakonar konvngs ok hafði [440] iafnan vel gefiz. Konvngr bað þorstein eigi hart fara. sagði at þat hennti eigi þeim er minnr voro færir. þa var sva fram komit ári at paskaaftann var svmardagr hinn fyrsti. Enn þetta var lavgardag i paskaviku. var þa allr þeli or iorðo ok sva blavttlennt þar sem Birkibeinar gengo at leirrinn tok i kne eða meirr. Ok er þeir komv a breckuna var sagt konvngi at af var brvin. þorsteinn bað þa snva vpp til þeirrar brvar er liggr hia Ryginabergi. Konvngr qvaþ þat ecki rað. Snero þeir þa til Geitabrvar. voro þa Varbelgir at at taka af þav lavg sem eftir voro brvarinnar. ok stvcku þegar i brot er Birkibeinar komv at. ok mattv vel .x. menn veria. Lago þa enn yfir .ij. asar ok varþ þar yfir at ganga. konvngr nefndi til .v. tigi manna at ganga fyrir merkino. Siþan geck þorsteinn við merkit ok matti eigi oðrvvis ganga enn styðia sig með spiotzoddinom við annan asinn enn hverr geck eftir oðrom. þorsteinn bað þa fyrr koma i moti Varbelgiom enn þeir er a skipunom[1] voro. Ok þegar er konvngr sá at liþ hans kom yfir brvna miog gengo þeir vpp eftir stræti hia Nicholas kirkio með fylktu liþino. Enn er konvngr kom iafnfram garþi Gvthorms Erlendzsonar kom hann þar i moti konvngi avkulskuaðr ok hafði kapv yfir ser. hann mællti. Guð gæti yðarr herra. miog fari þer nv haskasamliga sva famennir. þvi at Varbelgir erv her vpp fra yðr með fylkto liþi ok ætla þar i moti at taka. ok villdi gvð at ek vera nv iafnvel færr sem þa er ek fylgða yðr i Vermalandi. þa kom Sigvrþr son Hakonar konvngs i moti þeim ok hafði farit norðan dagfari. var konvngi mikil þavck a hans kvamv. Siðan gengo þeir vpp eftir strætino.

Vphaf bardaga.

237. Uppi við garþ Asbiarnar kops var fyrir Arni-ruga með merki hertoga ok mart lið. Ok aðr enn saman komv fylkingar bað Hakon konvngr luðrsveininn blása. hann bles tysvar ok helldr lágt. Konvngr mællti. Betr blés bickiohvelprinn þinn a Biorgyniar bryggiom er þv tok(t) silfr af monnom. Siðan bles hann myclu betr. Eftir þat

[1]) skipin' *Cd.*

bað konvngr menn ganga fram við merkino. Geck hann þa sialfr einna fremstr. sem Stvrla qvaþ.

Geck allvalldr
vndir ygis hialmi
megin milldr
merkiom fyrri.
enn gvllsett
gnæfa knættv(!)
visa vé
of vala folki.

Enn þar fram
fylgia knatti
ræsis hirð
rómv styri
hilldar fýs
a hliðar baðar
i gagnfor
greypra vápna.

Varbelgir voro svmir vppi i kirkiogarþinom. ok skorti þar eigi griothrið. enn hvarirtveggio skutu. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

Hallgislat ravþ hvatt i Oslu
hilldar tungl með skàta milldom
ravstir þrungðo iofrar æstum
iarnfalldit lið saman hialldri.

brondom skifðoz bloðgar randir
bleikir fellu menn a velli
hlifar lavss var gramr með gæfo
gylltar sungv hiallta tungur.

Ok er fram var borit merki konvngs brast flotti i liþi Várbelgia þvi er fyrir vttan stóþ kirkiogarðinn. Enn þeir Varbelgir sem i kirkiogarþinom voro letv ganga griothrið sem þyckvaz matti. Arni rvfa sneri með merki hertogans inn i kirkiogarþinn. [441] þa sottv þar at margir Birkibeinar liopv svmir inn i kirkiogarðinn. enn með þvi at griot var ærit lavst fyrir innan. þa báro Varbelgir sva skot ok griot a Birkibeina at þeir hrucku ýt aftr. var þa allhavrð orusta. ok sottv Birkibeinar fast at. enn Varbelgir vorðvz vel ok drengiliga. Sva segir Sturla.

Ok inndrott
ellda kyndi
bavðvar tys
við bavga renni.

sva at eggfárs
eisur stucku
of illfet
avrnis spialla.

Enn er Alfr a Leifastoðom sa at þeir mvndo verþa inni byrgðir. leitaði hann ýt vm garþzhliþit ok barðiz alldiarfliga. hann komz ofan til arinnar. enn margir hliopo eftir honom. Alfr fell i anni. ok er þat flestra manna savgn at sv hafi verit einhver drengiligvzt vavrn er hann varþiz aðr hann fell. Hakon konvngr sneri þa eftir þeim Varbelgiom er flyðo vpp fyrir avstan kirkiogarðinn. þar fellu nockurir menn af Varbelgiom ok einn af Birkibeinom enn margir sárir.

Varbelgir i kirkiv.

238. A stræti þvi er Olafr af Vigdcilld skylldi veria komv i moti honom Birkibeinar þeir sem vpp gengo af skiponom. varþ þar horð orusta.

Voro margir Varbelgir i kastala byskvps ok báro stórt griot a Birkibeina. var þat miog mannhætt at sækia at þeim Birkibeinom(!) er a strætino voro ok gæta sin við þeim er i kastala voro. Enn með þvi lavk at Varbelgir snero vndan ok inn i kirkiogarðinn. Enn Olafr af Vigdeilld sneri vpp með sveit sinni fyrir norðan kirkiornar. Arnfinnr þiofsson veik norðr til Nunnusetrs ok þar inn i kirkio. Hakon konvngr sneri vpp fyrir avstan kirkiornar með sitt merki. voro þar fyrir margir Varbelgir. voro svmir a kirkiogarðinom enn svmir a smiðio nockurri ok baro þaðan griot a Birkibeina. þar letz Biarni hestr af Birkibeinom. enn margir vrðo sárir. Sva qvað Sturla.

Flavgv hræleiptr
at hiarar leiki
geigvrlig
a gavtz himin.
enn randalfr
riðandi for
boðvar sky
bloðz elldingom.

Konvngr ok jarl funduz.

239. þa er Hakon konvngr kom i ofanverþar geilarnar iafnfram kórsbræðra gorðom var þar fyrir hertogi a hesti ok miog mart manna við honom. Enn er þeir mættvz varþ nockvrr staðr a sva at hvarigir reðo til annarra. kirkiogarþzhliþit var at baki Birkibeinom ok var þat fvllt af Varbelgiom. Vndir merki Hakonar konvngs voro þa eigi fleiri enn .xx. menn. var konvngr þa haskasamliga kominn. er hertogi var fyrir ofan með marga menn. enn fvllt garðzhliþit at baki þeim af Varbelgiom. Geyrði gvþ þa miskunnsamliga við konvnginn er hvarigir reðo a hann. þvi at ef aðrir hvarir hefði a raðit. þa væri hann skiott i foraði. Konvngr visaði sinom monnom moti garþzhliðino. enn hann sialfr með merkit sneri mót hertoganom. þa var mikill vapnaburðr við kirkiogarþzhliðit. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

Snorp bitv iarn sem ismavl yrpi
oþa stravms með heitv bloði
herstefnir ravð hamri ofna
hilldar serki framarr merkiom.
grimmom stoð a Gavndlar himni
grátt regnboði Hnikars þegna
harðar lustu fylking (fyrða)
fárelldingar meginsára.

Varbelgir rako aftr kirkiohvrðina er þeir þolþo eigi vapnaburðinn.

Hakon konvngr hafði sigr en hertoginn flyði.

240. [442] Skuli hertogi var a hesti. ok er hann sa þessa atburði bað hann sina menn fram sækia. Sa maðr stoð hia honom er Soni sikr het. hann mællti til hertoga. Her er nv merki Hakonar konvngs ok hann sialfr fylgir. Hertoginn svaraði. Eigi skal fram at siðr ok sló

hestinn við sporom. Sóni tok i tavmana ok hellt hestinom. Birkibeinar skutv þa at hertoganom nockurom spiotum ok flugv nær honom. Sva qvað Sturla.

Var lavshendr
lofða styrir
a bloðorms
benio skapti.
er halldsamr
at hiarar leiki
a geirtyrs
grenni malu.

Ok bratt eftir þetta sneri hertogi vndan ok allir þeir sem honom fylgðo. Sva qvað Olafr hvitaskalld.

Alldri borðuz afli stærðar
ognsveipinna bloðgvm greipom
birð sotti þar bravst at garþi
herrar tveir af drengskap meira.
vndan reið sa er fremstr var fvndinn
fyrða gramr at iofnom burðom
Sverris ætt feck sigr at rettu
sva villdi guð framiðr milldi.

J þesso samnaðiz liþ til Hakonar konvngs. þa bað hann þorstein snva eftir hertoganom með merkit ok flest allt liþit þat sem þar var. enn hann qvez eigi vilia skiliaz við garþzhliðit fyrr enn þat væri vnnit. ok eigi væri þaðan bakslettv ván. Hertogi reið vpp eftir gotum. kom þar mart hans manna a mot honom ok sneriz a flotta við honom. Siðan skipaði konvngr menn til at sækia at garþzhliðino. ok let fara menn a hvs vpp með bogom ok reka þa ofan er vapn báro a Birkibeina. þa kom Gavtr Jonsson með sina sveit til konvngs. Litlu siðarr kom ofan fra þorsteini Asolfr strykr ok sagði at hann þættiz famennr vndir merkino. enn lið samnaðiz mikit til hertogans. Sendi konvngr þa Gavt Jonsson með sina sveit vpp vndir merkit til þorsteins. Hertogi sneri vpp a Mortustocka. enn þorsteinn eftir honom með merkit. fellu þa drivgom menn af Varbelgiom i gotunom. þar fell Algavti enn Veseti broðir hans varþ sarr. þeir komv baðir senn vpp i goturnar Gavtr Jonsson ok Olafr af Vigdeilld siðan hann hafði (flyit) af hino vestra stræti. Atti Olafr þa ongan kost annan enn snva inn i Lafranzkirkio ok hans menn. enn þo fellu nockvrir af honom fyrir vttan kirkiogarðinn. Gavtr spurði ef Olafr villdi griþ. hann qvez giarna vilia. Gavtr bað hann vera i kirkio ok treystaz eigi meirr þeim griþom. Enn er hertogi sa fiolþa mannz eftir fara reið hann vpp a land ok for i briþinni vpp til Hofs til Amvnda rembu logmannz ok at þar mat.

Hakon konvngr gaf monnom grið.

241. Konvngr geck i Predikaragarþ. enn milli Olafskirkio ok korsbræðragarð(z) var einn skiðgarðr. let konvngr bera þar at stór reip. ok var niðr felldr skiðgarþrinn. Enn við þetta harc stvcku Varbelgir

fra ollum garþzhliðom. naðo þa Birkibeinar inngongo. fell þa mestr luti af Varbelgiom. sem Sturla qvað.

þar bavgsegl
i brimis vindi
branda byrr
blasa knatti.
enn hrælavgr
af hiarar borðom
geigurligr
glymianndi fell.
Reið bloðlavkr
a berum knerri
avrva ás
iarni slunginn.
enn gandreið
græn[443]na skiallda
Svavlnis egg
sleit a lofti.
Ok þar fell
feigom havsi
giallar mans
greypri hendi.
Fenris nipr
fylkis balga
i hiargavll
heiptar bloði.

Vilhialmr or Torgvm var svðr við garþzhliþit. enn Jvarr dyri kallaði a hann ok spurþi ef hann villdi griþ. Hann svaraði. Ek veit eigi enn hvarr ockarr a fyrir griþom at raða. ok slo Jvar með steini mikit hogg a kinnina. þa mællti Jvarr. Með þvi at þv villt kiosa hit verra. þa skalltu þat hafa. Var Vilhialmr þa felldr. Enn þvi villdi hann eigi griþ þiggia at hann var aðr særðr til olifis. Margir Birkibeinar kendo þar vini sina ok frændr. ok fengo svmir eigi griþ þott bæði enn svmir villdo eigi þott boþin væri. Sneroz þa Varbelgir til suðrdvranna ok komv sva at margir senn at eigi komvz inn vm hliþit. ok fellu Varbelgir þar sva þyckt at .iij. eða .iiij. lagv a þyclina. sem Sturla qvað.

þar sigrhlioð
syngva knattu
harþa hvell
huavssum mvnni.
i herfor
of hofuðsmanna
Havgna mans
blyrna disir.

J þenna tima naðo þeir Knvtr iarl ok Birkibeinar inngongo er voro fyrir vestan kirkiona. Enn or kastala byskvps voro gong nokkur vpp i kirkio. baro Birkibeinar þar a reip ok felldo þav niðr ok voro þar i svmir Varbelgir. þar fell Hakon lavkr hirþmaðr hertoga ok enn fleiri[1] þegar gongin fellu.

Riþit eftir Skula hertoga.

242. þa er Hakon konvngr sa at allir Varbelgir voro i kirkio komnir þeir sem eigi hofðo griþ. sneri hann or kirkiogarþinom ok

[1]) fleiro *Cd.*

hliop a hest svartan. fengo þa menn hans ser hesta enn svmir runno. Reið konvngr þa vpp or bænom ok var gyrðr sverþi enn hafði annat i hendi albloþugt. hafði hann þa .ccc. manna. þeir fengo menn nockura enn onga hesta ok voro ollum griþ gefin. þa mællti konvngr. Ef Skvli mágr minn hefir her vndan riðit mvn hann sva hafa fyrir set at oss mvn ecki gótt verþa til hesta. trvi ek at ver faim ok ecki af þeim. Enn menn voro i kirkiom i bænom. ok em ek hræddr vm hverso þær mvnv hallda þeim fyrir várom monnom er þeir þikkiaz mestar sakir við eiga. enn ek vil fyrir ongan mvn kirkiofriþinn briota lata. Manv ver snva aftr til bæiarins ok gæta sigrs várs. fara enn siðan skipti ockur mága sem guð hefir fyrir ætlat. Eftir þetta sneri konvngr aftr. Enn Várbelgir hofðo borit innan við kirkiohvrðirnar sva at eigi matti vpp briota. enn Birkibeinar baro vtan at viðo sva at eigi matti vt komaz. Konvngr geck til byskvps ok tok lavsn af honom ok hans menn. Eftir þat veitti byskvp honom ok snæddi hann þar vm hriþ. þeir satv baðir saman þorsteinn heimnes ok Arni rufa. var konvngr sva til Arna sem hefði honom iafnan fylkt. ok sva grimr sem Hakon konvngr var vm daginn við sina ovini. þa var hitt eigi með minna móti hversv miskunnsamr hann var siðan i [444] griþagiofum við alla þa er a hans valld gengo. Enn er kannaðr var valrinn lágu .lxx. davþra manna fyrir Hallvarðzkirkio durum. enn allz fello þar nær .ccc. manna ok margir goðir menn or þrændalavgom. Barðr af Gvðreksstoðom son þorsteins kvgaðz. Petr systvrson Jvars. Vilhialmr or Torgvm. Grimr af Sandi. Sunnudaginn atti Hakon konvngr þi(n)g vt i konvngsgarði. ok lysti þvi at allir Varbelgir þeir sem i kirkiom voro skylldi hafa griþ. Siðan var skipt herfangi ollu eftir sið liðzmanna. Ok nockurvm nottum eftir bardagann sendi hann lið norðr til þrandheims. var þar fyrir Asolfr af Avstratt. Jvarr Petrsson. Arni blackr. Klemit af Holmi. Olafr kiþlingsmunnr. Barðr Grovson. hofðo þeir .xv. skutur. Enn konvngr dvalþiz eftir i Vikinni at eyrindom sinom. Hann hafði fengit syslu a Ravmariki Gregorio seyni herra Andres. Enn .ij. vettrvm fyrir vfriþinn hafði Gregorius gefit vpp sysluna ok for svðr til Danmerkr með sveina sina ok var með Valldimar konvngi vel virþr. Konvngi þotti þessi ferþ vndarlig. ok þann sama vetr sem vfriþr hofz sendi konvngr menn til Gregorius ok bað hann aftr fara ok het honom sæmðom eftir þvi sem hann reyndi trvnað hans til. for Gregorius þa aftr. Ok þegar hann kom i Vikina aflaði hann ser sveitar ok kom til Birkibeina fyrir bardagann a Láku. hann var ok i Oslu með Hakoni konvngi. Siðan lagði konvngr mikil metorð a hann ok feck honom Borgarsyslu. Gregorius

var vitr maðr ok vel menntr. Nockuru siðarr for Hakon konvngr til Biorgyniar ok var þar vm svmarit.

(Frá Skúla.)

243. Skuli hertogi var með Amvnda logmanni sem fyrr ritað ok reið vpp allt til Mollda vm kvelldit. Svnnvdaginn for hann vpp a Heiðmork i Eyna helgo. var þar fyrir Petr son hans. Siðan for hann vpp til Vllinsakrs. hafði hann þa .c. manna. atti hann tal við liþ sitt hvert rað vpp skylldi taka. Veseti litli ok þorgisl slyðra baðo hertogann fara ꝍstr i Vermaland i ætthaga þeirra ok sogðo at hann mvndi þar einn halfan manvð aðr hann mvndi eigi hafa minna lið enn fyrir bardagann i Oslu. Erlingr lioðhorn ok aðrir þrændir sogðo at þeim var ecki hent at rekaz vm fioll ok skóga ok baðo[1] hertogann fara norðr til þrandheims til vina sinna ok raða þar til skipa. þvi at þar var Norðmanna háttr ef þeir (skulu) vfriþ hallda. Ok þat var raðz tekit at snva norðr. Enn þorgisl ok Veseti skilþvz i fra ok foro ꝍstr i átthaga sinn með sveitir sinar. Hertogi for norðr i Dala ok hafði .lxxx. manna. for hann þaþan i Ringabu. þa spurðo þeir at Birkibeinar voro fyrir þeim Ogmvndr krækidanz. Oddr Eiriksson. Eirikr toppr. þeir satv við brvna. Hertogi dvalþiz a litlum bæ skamt fra brunni. enn hans menn foro til brvarinnar ok letv kveða við luðra sina. Ok þegar blasit var reið hertogi at brvnni. enn Birkibeinar hvgðo at liðit mvndi vera meira enn var ok stoþv eigi allnær brvnni. Gengo Várbelgir yfir brvna. Sóni sikr bar merkit. Ok er þeir komv yfir brvna mættv þeir Birkibeinom. þar [445] fellu .ij. hirðmenn Hakonar konvngs Jvarr hialmhvs ok Biorn af Hofi. Hertoginn reið þegar eftir þeim yfir brvna hvitum hesti er Fótr het. hann hafði goða brynio ok styrkia treyio. Birkibeinar hopvðo vpp i fiallzhliðina. ok skvtv meirr enn .xx. senn at hertoganom. ok var skufaðr af orum skiolldr hans. hestrinn hafði .iij. broddskot sva at oll stoðo vppi a reyrbondom. hertogi feck ok broddhogg i gognom fotlegginn við oklat. Við þetta sóttv Varbelgir yfir brúna. Asvarþr harmr fletti Jvar hialmhvs. Hertoga var fenginn goðr hestr er Gꝍtstafr het. foro þeir til þess er þeir kómv i þrandheim. Hertogi sendi fyrir ser af fiallino Brúsa hit við nockura menn. ok drapo þeir hirðmann Hakonar konvngs i Vppdal er Halldorr het. Birkibeinar foro eftir þeim norðr til fiallz ok toko þar af lifi Asvarþ er Varbelgir hofðo eftir latiþ a Steig. Hertogi for til Niðaróss. þottiz hann þa finna at miog var snvit skaplyndi alþyþv til hans. bar þat miog til at menn þottvz fengit hafa

[1]) baða *Cd.*

mannalát mikit i Oslu. hitt annat at þa er Hakon konvngr var i þrandheimi þottvz menn heyra margar sannligri tolur enn þær sem hertoga menn hofðo a Eyraþingi. þar með þottvz menn eigi sia vppreist hertoga moti Hakoni konvngi. Hertogi sat vm varit i Niþarósi ok hellt borð i Breiðastofo enn var lengztum i herbergiom sinom ok atti fátt við aðra menn. hann var .iij. nætr i Krossgilldi ok helldr fámálugr. Vinom hans þotti hann fara ovarliga ok gæta sin litt. hann sagði at eigi mvndo Birkibeinar a allskamri stundo fara milli Vikr ok þrandheims. þeir sogðo at Hakon konvngr hefði skemr farit enn liklikt þotti til Osloar. ok enn má sva vera. Eftir þat var ein skúta send vt a fiorðinn til niosnar.

(Frá Ásólfi ok Klemit Birkibeinum.)

244. Manadags morgininn komv þeir Asvarþr(!) til Niðarǫss i gagndægvm við .xv. skipum a ývart. Lagði Klæmit af Holmi yfir við Backa .ij. skutur. Enn þeir Asolfr logðo til bœiarins ollu liþino. Skvli hertogi vaknaði við er hann heyrði herkluckuna. liop hann þegar vpp ok klæddiz ok tok vapn sin ok þeir menn aðrir sem þar voro i garðinom. Sendi hann þa sveina sina ýt i bœinn ok bað Varbelgi ok annat folk sækia til sin vpp i konvngsgarþ. ok tæki þeir þar moti Birkibeinom. Enn er sveinarnir komv aftr fengo þeir onga menn. Tveim sinnom gerþi hertogi menn ýt i bæinn ok feckz ecki af monnom. Hertogi spurþi hvat raðz skylldi taka. Menn hans baðo þa flytiaz yfir ána ok leita sva til skógar. ef hann villdi eigi i Kristzkirkio. Petr hertogason var fyrir ofan konvngsgarð ok bað hertogi hann fara yfir ána við þeim. ok þangat foro svmir sveitvngar hans. enn Petr sneri inn i Kristzkirkio. Barðr bratti liop ok i Kristzkirkio. þvi at hann þottiz þvngfærr til gongo. Hertogi gekk a land við Skellingarhellu. bað hann þa ganga vpp til Erlendzhægs ok gefa þeim nockvt slag sem vpp hofðo gengit við Backa. [446] Enn menn gerþo ongan róm at þvi. Sóttv þeir vpp a breckurnar ok letv skóginn gæta sin. Petr hertogason var i Kristzkirkio ok for þaðan til Predikara. buðo þeir honom a naðir sinar. enn hann bar eigi trægst til þess. ok for hann þaðan til konvngsgarþz ok .iiij. sveinar með honom. þeir fengo þar einn bát ok fluttvz yfir ána ok foro til efra Elgisetrs. for Petr þar inn i hvs eitt er konur voro at bakstri ok feck ser eitt vant klæði ok dulþiz. þa er Birkibeinar komv i bæinn ok rannsokuðo voro flestir Varbelgir komnir i kirkior. Barðr vargr var i Krosskirkio. Birkibeinar hofðo niosn af vm ferþir Petrs ok foro yfir ána til efra Elgisetrs ok sendo mann inn i bakstrhvsit er Jon

kꜹttr het. Enn er hann kom vt sagði hann at þar var Petr inni. Siðan leiddo þeir hann vt ok drapo hann þegar. Hann hafði verit ecki litill maðr vexti ok þyckr. meirr i moðvrætt sina yfirsyndar. hann var vel menntr klerkr goðr ok trvmaðr. enn ecki þotti Varbelgiom hann diarfr til vfriþar. Lik Petrs var borit til graftar. Eftir þetta foro Birkibeinar aftr til bæiarins ok sendo menn alla vega hvat þeir spyrði til hertoga eða hans manna.

(Frá Skúla hertoga.)

245. Skuli hertogi var nv a skoginom ok hafði þær frettir at Birkibeinar helldi vorðo vmhverfis skoginn. toko menn þa at drifa brot fra hertoga. þeir sem honom hofðo fylgt. sva ok þeir sem hann sendi a brot komv nær ongvir aftr. Erlingr lioðhorn for inn i Totru ok tok þar við kufli. Hertogi var .ij. nætr a skoginom. enn oþinsdaginn fyrir helgiþorsdag þa er kanokar gengo með krossum. voro hertoga færðar kórkapvr or klꜹstrino. ok geck hann sva inn i klꜹstriþ með bræðrom. for hertogi vpp i stopulinn ok hans menn. var þeim buit siþan at drecka ok snæða. Eftir þat var buin hvila hertoga. þvi at hann var miog syfiaðr.

(Fall Skúla hertoga fyrir Birkibeinum.)

246. Birkibeinar fengo niosn af at menn hofðo gengit af skoginom til Elgisetrs i kórkapom ok menn hvgðo þat vera hertoga ok hans menn. liopv þeir þegar til vapna ok foro yfir ána. Ok er þessa varð varr Sigurþr erkibyskvp for hann til Elgisetrs ok mart kennimanna við honom ok bæiarfolk. Enn þegar Birkibeinar komv at klꜹstrino skutv hertoga menn a þa sem tiþaz. Ok er erkibyskvp kom til bannaði hann Birkibeinom at ganga at klꜹstrino eða gera þar nockurn vfriþ. Enn Birkibeinar sogðo at klꜹstrinn var sva skipaðr at nꜹðsyn bar til vfriþar hvart er þat þætti vel eða illa. Enn erkibyskvp bꜹð fe fyrir hertogann at hann skylldi fara i griþum til konvngs. þeir villdo eigi þat nema hann legði at veði stað hins helga Olafs konvngs ef þat endiz eigi sem hertogi héti. Sumir voro sva akafir at ecki gafv gꜹm at hvat erkibyskvp sagði. ok logðo elld i klꜹstriþ. svmir villdo slꜹckva. enn sva kom at elldrinn magnaðiz. Ok er hertogi sa þetta at þeir villdo brenna klꜹstriþ bað hann sina menn v́t ganga. Geck hertogi þa v́t ok hafði [447] buklara yfir andliti ser. hann mællti þa. Hogguit eigi i andlit mer. þat er eigi siðr við hofðingia at gera. Eftir þat báro Birkibeinar vapn a hertogann ok alla þa er v́t gengo með honom. Soni sikr. Eysteinn

orri. Aslakr dynntill. Hallkell a Rygini. Hallvarðr kollr. Brúsi. Arni mariall. Meistari Bergr var særðr miog ok varþ þo græddr. Sva segir Sturla.

Nv man frægt
nockui siðarr
i ná reið
a Niþarbacka.
við leggflor
leggia knátti
ravsnar lif
rikr hertogi.

Ok þar geck
a Giallarbrú
ræsis mágr
fyrir riðo sottum.
bavga blicka
er boþar fellu
ellda vers
of afarmenni.

þegar sem hertoginn var fallinn villdo menn slavckva elldinn ok þat varþ eigi gert ok brann vpp allt k(l)avstrið.

(Her segir frá líkferð Skúla hertoga.)

247. Lik Skula hertoga var borit a skilldi til bæiarins ok þar veittr vmbunaðr. stoð likit vppi i Nicholaskirkio. Vm morgininn eftir gengo þeir Asolfr til erkibyskvps ok beidduz lavsnar af honom. geck þat mal ecki skiott. enn þo vrðo þeir leystir til þess er þeir fyndi konvng ok vita hverio hann villdi ser af skipta vm storvirki þetta. Siðan var buin likferð hertoga. ok var hon hin sæmiligazta. var hann iarðaþr i Kristzkirkio fyrir svnnan korinn þar vndir niðri sem Jngi konvngr liggr i steinvegginom. stóð þar yfir erkibyskvp ok allt bæiarfólk. Artiþ Skvla hertoga er hinn niunnda kal. Junij. hann hafði vetr hins setta tigar. Hann var miog harmdavþr ollum sinom monnom. þvi at hann var allvinsæll maðr. ok hafði hann marga luti til þess. bliðo ok milldi sva at hann sparði ecki við sina menn. hann gaf morgom nafnbǫtr eða feck kvanfavng eða kom til annars þroska þeim er til hans stunnduþu. ok varþ hann af slikum lutum miog vinsæll. Hann gaf bǫinn a Reini favþvrleifð sina til klavstrs ok let þar gera steinkirkio agæta ok setti þar nvnnvklavstr ok gaf fe til. Margir lutir erv aþrir agætir at segia af hans hofþingsskap. Hann var helldr hár maðr ok grannvaxinn. liosiarpr a hár ok hærðr manna bezt. rettleitr ok lioss i andliti. eygðr manna bezt. allra manna var hann kurteisaztr ok hæverskaztr. sniallr i mali ok talaðr vel a þingom. flesta luti hafði hann þa með ser er friþa matti goðan hofþingia. Ok þat mvndi mællt hafa verit ef eigi hefði þat vgiptoár yfir hann komit hit siðarsta at eigi hefði sa maðr fæzt i Noregi at betr hafi mannaðr verit. þeirra sem eigi vóro komnir af sialfo langfeðgatali konvnganna. Hann atti engan svn eftir.

(Er konungr fretti fall Skúla hertoga.)

248. Eftir þessi tiþindi foro Birkibeinar i brot or Niþarosi ok hverr heim til sin. Stefhan het sa maðr Thomas mágr er Asolfr sendi svðr til konvngs með brefum. [448] Enn er konvngr sa þessi bref þa mællti hann. A þessum brefum erv mikil tiþinndi tvenn. þat erv ill tiþinndi er klævstriþ er brvnnit a Elgisettri. enn þæ erv onnur er Skuli magr minn er dæþr. Hakon konvngr sat i Biorgyn vm svmarit ok efnaði þar til vetrsetu ok sat þar vm vettrinn. þessi var hinn fiorði vetr ok .xx. konvngdóms hans. Vm varit vrðo mikil tiþindi i Danmork. þa andaþiz Valldimarr konvngr son Valldimars Knvtzsonar er þann tima var einn agætaztr konvngr a Norðrlondom. hann hafði verit konvngr i Danmork .xix. vetr ok .xx. Enn til rikis kom eftir hann Eirikr konvngr son hans ok hafði hann aðr verit .v. vetr konvngr með feðr sinom. Vm varit for Hakon konvngr æstr til Vikr. enn sendi norðr til þrandheims Jon tviskipting. ok tok hann af lifi Sigurþ hit. hann var Varbelgr ok hafði ecki sætz við konvng. þa let Gregorius Jonsson drepa Arnfinn þiofsson. enn annat vár aðr hafði Biarni Moysesson drepit Jatgeir skalld i Kæpmannahofn. Enn er Hakon konvngr kom æstr til Vikr var þar fyrir Gregorius son herra Andres ok bað Cecilio dottur Hakonar konvngs. Tok konvngr þesso mali vel. ok (fór) þat fram nockuru siðarr sem enn mvn sagt verða. Hakon konvngr for þaþan til Konvngahellu ok ætlaði at finna Eirik konvng. þvi at Sviar kærðo miog a Hakon konvng er hann hafði brent Vermaland. Eirikr konvngr var þa vppi i Gætlandi ok villdi eigi finna Hakon konvng. enn sendi til hans Birgi mág sinn er þa atti Jnngibiorgv systur Eiriks konvngs. þar kom til Hakonar konvngs sa maðr er Matheus het sendr af Fri(ð)reki keisara með morgvm agætom giofvm. með honom komv vtan .v. blámenn. . Hakon konvngr for norðr til Biorgyniar ok dvalþiz þar vm svmarit. A þesso sama ari andaþiz Gregorius pavi ok kom eftir hann Jnnocentius. þetta hæst tok Gizurr þorvalldzson af lifi Snorra Sturluson i Reykiahollti a Jslandi. Hakon konvngr for vm hæstið norðr til þrandheims ok sat þar vm vettrinn. þessi var hinn .v. ok .xx. konvngdóms hans.

(Gipting frú Ceciliu dóttur Hákonar konungs.)

249. Um vetrinn kom sunnan vm fiall herra Gregorius ok gerþi brvþlæp sitt ok feck frv Cecilio dottur Hakonar konvngs. veitti konvngr sæmiliga veizlu. enn for siðan suðr til Biorgyniar ok var þar vm svmarit. þat hæst kom af Jslandi Orgkia Snorrason ok hofðo þeir

Gizurr ok Kolbeinn tekit hann ok sent vttan. kom hann a valld Hakonar konvngs i Biorgyn ok gaf hann honom vpp skiott reiði sina fyrir þat er hann for i banni konvngs vt. Enn þo sagði konvngr at hann vęri betr til fallinn at deyia fyrir þa sǫk enn faðir hans. ok eigi mvndi faðir þinn drepinn ef hann hefði komit a minn fvnd. Var Orækia með konvngi vm vettrinn. var konvngr vel til hans. þęssi var hinn setti vetr ok .xx. konvngdóms hans. Hann bioz vm svmarit er a leið ǫstr til Vikr ok gaf honom illa ok sneri hann aftr til Biorgyniar ok sat þar vm vettrinn. þessi var [449] hinn siǫndi ok .xx. konvngdóms hans.

(Brefsending Alexanders til Hákonar konungs.)

250. J þann tima er Hakon konvngr reð Noregi var Alexandr konvngr i Skotlandi svn Vilhialms Skotakonvngs. hann var hofðingi mikill ok miog agiarn til þessa heims metorða. hann sendi menn vestan af Skotlandi til Hakonar konvngs .ij. byskvpa i fyrsto. þeir villdo forvitnazt ef[1] Hakon konvngr villdi gefa vpp riki þat i Suðreyiom er Magnus konvngr berfættr hafði sótt af Melkolfi Skotakonvngi frænda hans. Konvngr sagði sva. at þeir Magnus konvngr hefði samit með ser hvat riki Norðmenn skylldi hafa i Skotlandi eða smáeyiom þeim er þar lágu næst. enn ecki valld sagði hann Skotakonvng hafa þann tima i Suðreyiom er Magnus konvngr vann þær af Guðreyði konvngi. ok kallaðiz Magnus konvngr þo ganga eftir sinom erfðalondom. þa sogðo sendimenn at Skotakonvngr villdi kǫpa Svðreyiar at Hakoni konvngi ok baðo hann meta við brenndo silfri. Konvngr sagði at hann vissi ser onga nǫþsyn til silfrs sva at hann þyrfti selia erfðalond sin. Foro sendimenn við þat i brot.

(Gizurr Þorvaldsson kom utan af Jslandi.)

251. þetta sama svmar kom vttan af Jslandi Gizurr þorvalldzson ok for a fvnd Hakonar konvngs. Hit sama sumar for þorþr kakali til Jslandz ok atti þa miklar deilur við Kolbein Arnorsson þa .ij. vetr er hann [sat i[2] Vestfiorðum. þa er Hakon konvngr hafði setit .ij. vetr i Biorgyn for hann vm varit norðr til þrandheims. þa kom[3] Biorn aboti aftr i land ok bað Hakon konvng gefa ser vpp reiði sina ok qvez hafa goð tiþindi. Konvngr jattaði honom þvi. Hann færði konvngi bref þat er pavinn hafði sent honom með blezan ok sva fogrum orðvm at varla

[1]) ek *Cd.* [2]) [satri *Cd.* [3]) i land *tilf. Cd.*

hefir slikt bref komit i Noreg af pava. Var aboti með konvngi vm svmarit. Hakon konvngr for i Vik ꜹstr vm hꜹstiþ. þa andaþiz Ormr byskvp i Oslo. Hakon konvngr sat vm vettrinn i Vikinni. enn Biorn aboti for norðr ok ætlaði heim i Holm. enn hann komz eigi lengra enn i Selio ok andaþiz þar. þessi var hinn .viij. vetr ok .xx. konvngdóms hans.

(Bref Hákonar konungs til páva.)

252. Hakon konvngr hvgsaði eftir vm bref þat hit fagra er Innocencius pavi hafði sent honom. hann bꜹð til sin Sigurði erkibyskvpi ok oðrom byskvpom i Noregi ok bað þa rita við ser til pava ok biðia orlofs at korona konvnginn. Byskvpar toko þesso vel ok letuz giarna vilia rita með honom ef hann gæfi þeim rettarbætr. þat letu þeir ok fylgia at hann skylldi hafa hinn sama eið vndir korono sem Magnus konvngr Erlingsson hafði. þa er hann var koronaðr. Konvngr svaraði. Sva framarliga hafa konvngar iattað yðr rettarbótum at varla kann ek þat at ꜹka. enn þo hafit þer enn framarr nyttar enn gefnar hafa verit. Enn ef ver sveriom slikan eið sem Magnus konvngr sor. þa virðiz oss sva sem minnkaþiz vár sæmð i þvi helldr enn yxi. þvi at hann hir[450]ti ecki hvat hann vann til ef hann fengi þat er hann var eigi tilkominn. Enn með gvðz miskunn þa þickiomz ek eigi af yðr þiggia eða kꜹpa þvrfa þat er gvð hefir oss retliga til kosit eftir varn foðvr ok forellri. Ok án allra afarkosta vil ek hana siþan mega frialsliga bera eða ella skal hon alldri a vart hofvð koma. Nockuru siðarr gerði Hakon konvngr menn til pavans ok bað at hann sendi nockurn sinn kardinala at gera konvngi þa sæmð at vigia hann vndir koronv.

(Orðsending páva til Hákonar konungs.)

253. Hakon konvngr sat i Biorgyn vm vettrinn eftir byskvpafunndinn ok var þessi hinn .ix. vetr ok .xx. konvngdóms hans. þetta svmar eftir komv þeir af Jslandi Gizurr ok þorþr kakali ok hofðo þa sæzt i konvngs dom a ꜹll mal sin. þa hafði þorþr vm varit bariz við Brand Kolbeinsson i Skagafirði ok fell þar mart manna af hvarvmtveggiom ok gott mannval. Hakon konvngr for vm hꜹstið norðr til þrandheims ok efnaði þar til vetrsetu. Ok er a leið vettrinn fretti konvngr at koma mvndi fra pava einnhverr kardinali i Noreg ok gera sæmd alla konvngsins eftir pava boði. Siðan bað konvngr erkibyskvp ok alla aðra byskvpa lenda menn ok logmenn ok hirð sina koma til

Biorgyniar a þvi sumri. hann sendi ok skip vestr til Englandz ok annarra landa vm varit at afla þeirra tilfanga sem honom þotti mest þurfa i Noregi at fagna kardinala. Knvtr iarl var þa i þrandheimi ok hafði þar setiþ .iij. vetr aðr ok hafði iafnan .iiij. fylki i þrandheimi ok Nævmvdal ok Sogn halfan.

(Kardinali kom í Noreg.)

254. Hakon konvngr for vm varit norðan or þrandheimi ok með honom Knvtr iarl ok margir aðrir gofgir menn norðan or landi. þa hafði hann konvngr verit .xxx. vettra. Vilhialmr kardinali kom (vm) varit svnnan i England. ok fagnaði Heinrekr konvngr honom sæmiliga. þat var honom sagt af enskum monnom sakir ofundar við Noregs konvng ok hans menn. at hann mvndi þar ongar sæmðir fa ok varla vera fæddr ok lottv at hann færi i Noreg. Kardinali sagði sva. þa er ek var firr meirr enn nv em ek heyrða ek sagt betr fra þvi folki enn nv segit þer. er mer sagt at þar se margir goðir kristnir menn ok vitr konvngr. erkibyskvp þeirra hefi ek sét. ok þicki mer hann likligr til goðz hofþingia. hefi ek til þeirra þæ .ij. eyrindi er ek vænti at ollum goðum monnom skal vel virðaz. þat er at birta þeim Jesum Cristum sannan gvðz son. annat at korona konvng þeirra með gvðz miskunn ok pavans forsia. enn þvi kuiði ek eigi at mig skorti þar mat eða dryck. Siðan bio hann ferþ sina til Noregs ok geck a skip. Kardinali kom til Noregs Botolfsvækudag vttan at ey þeirri er Sire heitir ok gerþi menn fyrir ser at segia konvnginom kvamv sina. var þat allt senn at sendimenn komv til konvngs ok kardinali kom a Biorgyniar vág eftir þeim siglandi skipi sino sið dags. Konvngr sendi þegar menn til hans ok bæð honom alla luti sem sæmiligazt. Kardinali segir at hann vill konvngs forsia blita. Enn vm morgininn er svngnar voro tiðir geck [451] konvngr til skips sins. þat var halfþritvgt at rvmatali með gylltum hofðom ok allvel buit. geck konvngr þar a við hirð sina. Allir syslumenn reyro ok vt sinom skipom. Fann konvngr kardinala ok voro þar allbliðar kveþior. ok foro sva inn at bryggiom. gerðv kennimenn fagra processio moti kardinala. Siðan let konvngr blasa til þings vt i Kristzkirkio garði. Ok er kardinali kom a þingit mællti hann sva.

(Tala kardinala.)

255. Ek vil ollum monnom kvnnigt gera með gvðz miskunn ok pavans forsia kom ek i þetta land at boða monnom nafn Jesu Cristi ok korona konvng yðarn. Eigi sendi hann til þessa eyrinndis einn

prest eða lærðan mann með litlu velldi. helldr mig einn af kardinalom sinom með byskvpsnafni ok sva miklu valldi at leysa ok binnda oll mal sem pavinn sialfr væri her. þvi at hann villdi at þetta væri sva gert at kouvnginvm veri sem mest til sæmðar. Siðan talaði hann margfallda trv fyrir folkino. Eftir þat gaf hann monnom gott heim̄leyfi. Kardinali talaði iafnan við byskvpa. erkibyskvp kom siðarst. Enn er þeir kardinali hofðo við talaz þottiz konvngr finna at annat var fyrir honom talat enn aðr hafði hann sialfr ætlat.

(Beiðsla kardinala ok svar konungs.)

256. Einn dag mællti kardinali til konvngs. Meðr þvi herra konvngr at þer ætlið at taka meiri sæmð af heilagri kirkio enn engi konvngr tok fyrr i Noregi þa væntvm ver at þer mvnit vilia iata heilagri kirkio þvi sem aðrir hafa iattaþ fyrir yðr ok með goðu enn vm bæta. sva mvnv þer ok slikan eið sveria vilia sem sór Magnus konvngr er fyrst var koronaðr i landino. Konvngr svaraði. Ek finn nv herra at þessi orð ero eigi minnr af annarra manna orðom enn sialfra yðar. enn þeim rettarbótvm viliom ver giarna iata heilagri kirkio ok hennar þionvstvmonnom at hon hafi slikt frelsi her sem i þeim londom er skipat er sitt frelsi hefir hvart ok sina sæmð heilog kirkia ok konvngdómrinn. Enn þo at nockvrr konvngr hafi þvi iattað er þeir attv eigi framarr at iatta enn fyrir sialfa sig. þa viliom ver þo engi malaspell gera oss eða þeim er eftir oss koma. Ok skiott at segia ef þer vilit nockurskonar kꜹpmala at gera koronv at gefa. ok fyrr viliom ver onga koronv at bera enn nokkut ofrelsi a oss at taka. ok þurfit þer eigi þessa optarr at leita. Kardinali svaraði. Herra konvngr latiþ yþr vm þetta ecki mislika. þvi at sva skal vera sem þer vilit. Litlu siðarr talaði kardinali við byskvpa ok sagði sva. Ek talaða viþ konvnginn þeim orðum sem ek var beðinn. ok syniz mer sem hann hafi sannara i þesso mali enn þeir sem annars beiðazt. ok mvn ek ecki fleira vm þetta mal við konvng tala.

(Frá konungi ok kardinala.)

257. Margar nꜹðsyniar ræddi konvngr fyrir kardinala af hendi þegna sinna. ok bætti kardinali vm sem hann feck. Hann vigði Postulakirkio i konvngsgarþi þa er Hakon konvngr hafði gera latið ok gaf til mikla aflꜹsn æfinliga. þa var ok þat raþit at konvnginn skylldi vigia til koronv a Olafs vokudag. þvi at konvngrinn var [452] i ættartꜹlu við hann. þann tima var horð veðratta fyrir regna sakir sva at

ecki matti vti vm buaz. Hakon konvngr hafði latið gera hvs mikit vt vndir knorrum þat er hann ætlaði til nøstz. þat var nirætt at lengð enn .lx. alna breiðt. let konvngr þar vm buaz sem bazt at veita i þvi at hann þottiz hvergi hafa mega iafnmart manna hia ser.

(Frá mannvali í Noregi.)

258. Eftir þat var buiz til vigslunnar Olafs vøkudag. þar voro við þessir hofðingiar. Vilhialmr kardinali. Sigurðr erkibyskvp. Heinrekr byskvp af Hólum. Arni byskvp af Biorgyn. Askell byskvp af Stafangri. þorkell[1] byskvp af Oslu. Pall byskvp af Hamri. þessir leikmanna hofþingiar. Hakon konvngr ok Hakon konvngr ungi son hans. Knvtr iarl. junkherra Magnus. Sigurþr konvngsson. þessir lendir menn. Gøtr Jonsson. Loþinn Gvnnason. Jon drottning. Sigurþr byskvpsson. Petr Palssun. Gunnarr konvngsfrændi. Mvnan byskvpsson. Finnr Gøtzson. Bryniolfr Jonsson. tiv abótar. erkidiaknar ok profastar af ollum byskvpstólum .v. logmenn. stallarar konvngs ok syslumenn ok oll hirðin. ok hinir beztu bændr or hverio fylki. þar var ok fiolþi ỽtlendra manna. þann tima voro vætur miklar bæði nætr ok daga. var þvi tialldat með klæðom bæði grænom ok røþom milli Kristzkirkio dura ok konvngsgarþz bæði yfir ok .ij. vega at vtan. enn i konvngsgarþi voro landtiolld. ok matti sva ganga til herbergia at ecki meinaði vætan.

(Vígsla Hákonar konungs.)

259. Olafsvokv aftan var a svnnudag. enn messodaginn sialfan voro svngnar tiþir vm allan bæinn. Eftir þat var blasit ollu folki ỽt i Kristzkirkiogarþ .lxxx. hirðmanna voro herklæddir at ryma fyrir veginn til Kristzkirkio. Enn þessi var skipan a gongo konvngsins til kirkio. fyrst geck hirðin sv er vegin rvddi. æ .ij. iafnfram. þar næst gengo .ij. menn við merkium. þar næst skutilsveinar ok syslumenn i goðum klæðom. þar næst lendir menn með velbunom sverþum. þar næst .iij. lendir menn ok báro mikit taflborð yfir hofði ser. ok þar a øll vigsluklæði ok konvngs skrúð. þa geck Sigurðr konvngsson ok Mvnan byskvpsson ok baro .ij. rikisvondo af silfri. gullkross a oðrom. enn ari af gvlli a oðrom. þar næst geck Hakon konvngr vngi ok bar koronu. ok Knvtr iarl ok bar vigslugvll. Sigurðr ercibyskvp ok aðrir .ij. byskvpar leiddo Hakon konvng. þar næst við portiþ i konvngsgarþi komv i mót kennimenn með processio ok svngv vpp responsorium Ecce mitto angelum meum ok gengo sva

[1]) *Oprindelig aabent Rum for Navnet i Codex, udfyldt af Arne Magnússon.*

til kirkio. Kardinali stoð við kirkiodyrr ok .ij. byskvpar við honom ok klerkar hans. ok fylgðo konvngi til alltaris. Siðan var svngin messa. eftir þat for vigsla fram eftir þvi sem byðr. Ok er messv var lokit fylgði erkibyskvp konvngi heim ok aðrir byskvpar til herbergis með sama hætti sem fyrr syngiandi lof gvði. Her eftir afklæddis konvngr vigsluklæðom ok for i annan bvnað sæmiligan ok bar koronu þann dag. Siðan geck konvngr i herbergi með liþ sitt. hvsit var allt tialldat með steindom [453] klæðom ok goðum kulltum með silki ok pellum gullskotnum. Enn sva var skipat sessum i herberginо. at hit neyrðra megin með innstofunni[1] sat konvngrinn. kardinali sat a aðra hond konvngi. þa erkibyskvp. þa lioðbyskvpar. A hægra veg (til) siafarins sato kennimenn aðrir. J miþio herbergino iafnfram hasætino var gert annat hasæti. ok sat þar i Hakon konvngr vngi ok Knvtr iarl. Sigurðr konvngsson. ok ýt i fra þeim lendir menn. Drottning sat a vinstri hond konvngi. þa frv Ragnhilldr moðir hennar. þa frv Kristin ok frv Cecilia. þa frv Ragnfriþ ok þar konvr ýt i fra sem vannzt. Við hinn syðra vegginn sat hirð konvngs. var þar tviskipat. eftir endilongo voro skipaðir .xiij. stólar. Mikill fiolþi var i tiolldom vmhverfis er eigi hofðo rvm inni. Hinn fyrsta rett báro inn þessir lendir menn. Mvnan byskvpson. Bryniolfr Jonsson. Gunnarr konvngsfrændi. Sigvrðr byskvpsson. Hit fyrsta ker skenkti vpp Hakon konvngr vngi feðr sinom. Knvtr iarl kardinala. Sigvrðr konvngsson drottninginni. Mvnan byskvpsson erkibyskvpi. ok gengo siðan i sæti sin.

(Rœða kardinala.)

260. þa er menn voro varla mettir talaði kardinali helga trv fyrir monnom. Siðan mællti (hann) sva. Lofaðr se gvð er ek hefi þat eyrindi fvllt gert i dag sem ek hafði vmboð til herra pavans. ok er nv konvngr yþarr fvllkomliga sæmþr sva at engi hefir slika fengit fyrr i Noregi. Ek var ok miog lattr hingatferþar. mer var sagt at ek mvnda fá menn sia. enn þo at ek sæi nockura mvndi þeir eigi vera likari monnom enn dyrom i sinni atferþ. enn nv se ek her vtalligan her af landzfólki ok syniz mer með goðum atferþom. sva se ek ok her mikinn vtlendzkan her ok sva mikinn fiolþa skipa at ek hefi eigi set fleiri skip i einni hofn ok trvi ek at flest hafi hingat goðum lutum hlaðin verit. Ek var miog hræddr gerr at ek mvnda her litiþ brauð fa eða annan mat. enn þo vandan þann sem væri. Nv syniz mer mikil gnótt af gæzku sva at bæði erv fvll hús ok skip. Sagt var mer ok at ek mvnda her ongan dryck fa nema blavndo ok vatn. enn

[1]) innstofuñ *Cd.*

nv se ek her alla luti þa sem hafa þarf. Nv gæti gvð konvnga varra ok drottningar ok byskvpa ok lærðra manna ok allz folks. Siðan geck kardinali i brot ok hans menn. Sva qvað Sturla.

Sv kom gipta
af gvðz seyni
yfir Hakon
heilli goðu.
ęr allvalld
ꜹfigrar kristni
fyrirmaðr
til friþar vigþi[1].
Ok geðstórt
a grams hofuþ
konvngligt
koronv let.
þa kom kappsnuinn
kardinali
i Biorgvin
at boði pava.

Ok enn segir hann sva.

Frægian reð þig Vilhialmr vigia
varbals hꜹtuðr kardinali
engi valþiz iafngoðr þangat
alldar gramr af pava valldi.
koronv let kristni styrir
kynpryddr yðr of skrydda
ramri grvnd hafit rikisvandar
reiðivalldr með frægðom halldit.

Hakon konvngr sat eftir þa er kardinali geck brꜹt til þess er borð voro vppi ok Mario minni var svngit. [454] Siðan fagnar konvngr folkino ok þackaði monnom þangatkvamv. J þesso herbergi var veitt .iij. daga með sama hætti ok skorti þar ecki þat er hafa þvrfti. Sem Sturla segir.

En sv rꜹsn
riða knatti
Hꜹrða grams
með himinskꜹtom.
hversv Vꜹlsvngr
veita knatti
sæmðar dag
sinnar veizlu.
Ok allvalldr
eino ranni
frægðar folk
fleira valþi
ꜹstr ne vestr
at ꜹlskipan
vndir hreinvers
hvitv ræfri.

Eigi skorti þar borðbvnat goðan ok allt var þar vel fengit. sem her segir.

þar gvllker
geisa knattv
inni fvll
vnna greipom.
enn inndrott
allra manna
heilivágr
til hiarta fell.
Skꜹt vistfars
visa monnom
a gómsker
gyllto borði.
hilmis birð
enn hvnangs bára
i geðknꜹrr
glymianndi fell.

Siðan veitti konvngr .v. daga i siafarhꜹllinni i konvngsgarþi. var þar kardinali ok erkibyskvp ok allt hit bezta mannval. þeir konvngr ok

[1]) *Saa rettet i Cd. for opr.* valþi.

kardinali voro hvern dag a tali. Byskopar baðo at kardinali skylldi biðia konvng at hann gæfi nockut af leiðꝍngrom til heilagrar kirkio. Kardinali svaraði. Meðr þvi at konvngr er yfir ollu landino ok hans er allt rikit ok syniz yðr at hann minnki nockut af sinom retti við lærða menn. þa skvlut þer ok gefa hverr af sinom tekiom bæði landskylldom ok oþrom tekiom. enn ef þer vilit eigi þetta. þa kann ek ecki at beiða konvnginn at hann minnki sinar tekior. Ok siðan gat engi þeirra þessa. þa kærðo bændr miog vm þat at byskvpar tæki tivndir af kirkiom ok ꝍkaði með veizlur sinar eða toko sialfir til sin. Kardinali sagði þat at kirkior skylldi frialsliga hallda tivndom sinom ok oðrom tekiom. sva sem byskvpar sino goðz. þat kærðo ok lærðir menn at byskvpar toko veizlur eða lꝍsnir af prestum þott þeir kvæmi eigi i fylkit. Kardinali sagði at þat var bæði móti gvðz logvm ok heilagrar kirkio ok sagði at þeir skylldo ongar lꝍsnir taka ef þeir kvæmi eigi til. nema þeir væri sivkir eða færi eftir boði konvngs eða til erkibyskvps. þa kærðo ok bændr at þeir gylldi fyrir ef þeir byrgi fongom sinom a helgom dꝍgom eða tæki fiska ef gvð gæfi þeim. Kardinali gerþi þa skipan þar a`at menn skylldi biarga heyvi sino ok korni ok fiskia silld ef gvð gæfi þeim vttan hino stærsto hatiðir. Hann fyrirbꝍð ok iarnburð ok sagði at þat bar eigi kristnom monnom at særa gvð til nockurs vitnisburðar vm mal manna. Margar skipanir gerði karðinali aðrar þær sem her erv eigi talþar.

(Frá missætti brœðra í Danmörk Eiríks ok Abels.)

261. J þenna tima reð Eirikr konvngr Valldimarsson fyrir Danmork. Enn eftir andlat Valldimars konvngs gerþiz svndrþycki með þeim bræðrom Eiriki konvngi ok hertoga Abel er þa var hertogi yfir Jotlandi. þa helldo Danir ok striþ við Lybikomenn. ok varþ af þvi gerr ofriþr mikill. Vfriþr var ok kꝍpmonnom þeim er sigldo i gegnom Danmork. J Græninngiasvndi hofðo Danir tekit Norðmanna skip nokkur ok rænt ollu ok viðara vorv [455] Norðmenn[1] ræntir bæði af Dꝍnom ok Lybikomonnom. Enn svmar þetta er Vilhialmr kardinali var i Biorgyn. þa hafði Hakon konvngr latið taka oll skip þꝍ er komin voro af Danmork ok Vinlandz fꝍr ok nockura kvgga þyþerskra manna. var ok tekit fe þeirra i valld konvngs. Enn þeir menn sem fyrir þessv vrðo báðo[2] kardinala at hann legði orð til við konvnginn at þeir næði fe sino. Hann gerði sva ok bað konvnginn miskunna þeim fyrir hans

[1]) norðr menn *Cd.* [2]) báða *Cd.*

sakir. ok let þess meiriván at þessir væri litt sakaðir vm þetta mal þott ránsmenn i Danmorku eða Lybiku ræni menn þa er sigla vm með varninngi sinom. Konvngr sagði sva. at hann vill fyrir orð kardinala lata þa ná fé sino. enn þess qvaþ hann onga ván at hann mvndi þola Dønom þann viafnat er þeir toko vpp við Norðmenn i ránom ok manndrapom. Toku køpmenn við fe sino. þetta svmar var vigðr Heinrekr Karsson til Hola staðar a Jslandi.

(Orðsending kardinala til Jslands.)

262. þa for su skipan til Jslandz með raði karðinala at sv þioð er þar bygði þionaði til Hakonar konvngs. þvi at hann kallaði þat vsannligt at þat land þionaði eigi vndir einnhvern konvng sem oll onnur i verolldunni. þa var sendr vt þorþr kakali með Heinreki byskvpi. skylldo þeir flytia þat eyrindi við landzfolkit. at allir iattaðiz vndir riki Hakonar konvngs ok slikar skattgiafir sem þeim semði. þetta svmar var sendr til Grænlandz Olafr byskvp. Gizurr þorvalldzson var eftir i Noregi. þeir Heinrekr byskvp ok þorþr komv til Jslandz vm høstið ok foro til Borgarfiarðar. Tok þorþr vndir sig riki þat er att hafði Sturla Sighvatzson ok Snorri Sturluson foðurbroðir hans. ok sva feit. Hann tok vndir sig riki þat er þorleifr or Gørðom atti eftir konvngs raði þvi at hann for vt i banni Hakonar konvngs sem fyrr var ritat. Enn er þorþr var norðr vm vettrinn. hofðo þeir menn er voro vvinir þorþar kært sin mal fyrir byskvpi. ok hafði hann tekit þeirra mal a sinn varnat. Ok af þesso tok at spillaz vinatta þeirra þorþar ok byskvps. þar til er þeir vrðo a ongan lut sattir. Var byskvp .ij. vetr a Jslandi ok for a fvnd Hakonar konvngs ok var iafnan siðan hinn mesti vvin þorþar. Enn þeir slógv ser þa saman i vinattv Heinrekr byskvp ok Gizurr ok fluttu þat at konvngs mal mvndi betr fara a Jslandi ef þeir væri til sendir.

(Um skilnað konungs ok kardinala.)

263. Avll sv skipan er kardinali gerði i Noregi setti hann fyrir bref sitt ok innsigli. ok bioz siðan i brot. ok let konvngr bua tvitvgsesso ok .ij. skutur ok byrðing einn ok feck Gvnnar frænda sinn til skipstiornar með honom. Konvngr gaf stórgiafir kardinala ok ollum hans monnom. hann gaf ok erkibyskvpi ok ollum byskvpom ok lendom monnom ok hino bettra mannvali sæmiligar giafir. sem Sturla qvað.

Ok þar sat
seggia drottinn
gvlli grimr
a giafstóli.
þa hverr maðr
at hringskata
þat er yrþioð
æskia kunni.
þar rann vpp
allri þioðv
mvndar dagr
a mergs himin.
(skein) arin sol
iofra styris
visa ferð
a vala grvnndir.

þar sioðmioll
[456] svifa knatti
bavga briotz
af boga fiollum.
harða hrein
hári þioðu
of gaglfars
geigurs andra.
Ok hafleyg
havka ferior
herþimenn
hlaðnar fluttu.
dáþom rakka
ok digulskoflum
af allvalldz
oska fvndi.

Hakon konvngr fylgði kardinala vt i Flórvvága með ollum skipom sinom. ok skilþo þeir með hinom mesta kærleik. for hann vt til pava ok var siðan hinn mesti vin Norðmanna.

(Frá Hákoni konungi ok Haraldi Manarkonungi.)

264. Hakon konvngr for vm havstið eftir vi(g)sluna til Vikrinnar ok sat i Oslu vm vettrinn. þa kom vestan af Svðreyiom Haralldr Manar konvngr svn Olafs Gvðravþarsonar ok for avstr eftir konvnginom. þessi var einn vetr hins fiorða tigar rikis Hakonar konvngs. J þenna tima var konvngr i Sviþioð Eirikr Eiriksson systurson Valldimars konvngs i Danmork. Enn Vlfr iarl fasi var mestr landraðamaðr i Sviariki. hann var son Karls iarls davfa. ok var hann vin Hakonar konvngs ok Norðmanna. hann af talþi at Eirikr konvngr leti ser oþocka i þótt Hakon konvngr leti brenna Vermaland. Herra Birgir var hinn þriþi mestr raðamaðr i landino son Magnvs minniskialldar. hann atti Jngibiorgo systur Eiriks konvngs. þenna vetr er Hakon konvngr sat i Oslu sendo þeir af Sviariki Jvar þorsteinsson til hans ok vita hvern vrskurð hann villdi gefa fyrir þann vfriþ er hann hafði gert i Vermalandi. Hakon konvngr sagði at hann drægi ecki ofkæti til at brenna Vermaland. þvi at þeir reisto margan oalldarflokk i móti oss. enn með þvi at hvarirtveggio teli nockvt a aðra þa mvn ek koma til mótz við þa til landzenda. ok sættimz ver þa ef þess verðr avþit. For Jvarr aftr við þenna orskurð. Ok komv þav svavr avstan vm varit at Sviar villdo sækia þetta stefnolag. þa er Hakon konvngr sat i Vikinni flvtti Haralldr konvngr

bonorð sitt ok bað frv Cecilio konvngsdottvr. ok þat retz. bruðlavp þat skylldi vera vm svmarit. Hakon konvngr for norðr i Biorgyn vm varit ok gerþi orð þeim monnom at hann villdi færi með honom til landzenda. þa komv þeir vestan vm haf Jon Dungaðarson ok Dvggall son Ruðra. ok stunduðo baðir til þess at Hakon konvngr skylldi gefa þeim konvngsnafn' yfir hinn neyrðra lut Suðreyia. voro þeir með konvngi vm svmarit.

(Um bœjarbruna.)

265. Fiortan nottum eftir Jonsvokv varþ elldr lavss i Biorgyn nær i miðiom bænum. elldrinn lek skiott. Konvngr kom til fyrir innan Petrskirkio ok hirðin ok bæiarmenn ok ætluðo at veria elldinom. enn þar matti ecki við festaz. Geck þa elldrinn fast at Mariokirkio sva at hon tok at brenna ok stoplarnir. þa varþ sva mikill elldzgangrinn at logbrondonom kastaði vpp i borgina ok tok at i kyndaz. for þa konvngrinn þangat til ok mart manna við honom. Brvnnv þar margir menn inni aðr v́t kvæmiz. Siðan sneri konvngr til Sandbrvar ok kom þar i mikinn haska ok for diarfliga sem hann (var) iafnan vanr. þa let hann sækia storkatla fvlla af sia v́t i kvgga. ok slavcti þar við elldinn með gvðz miskunn ok giptu konvngs. [457] Bærinn var allr brvnninn fyrir innan Sandbrv. fyrir vttan fá garþa inn við vágsbotn. Nockuru eftir bæiarbrvnann veitti konvngr rikuliga veizlu ok gipti Cecilio dottur sina Haralldi Suðreyinnga konvngi. Siðan bioz konvngr i stefnvleiðangr ok komv þeir menn til hans er fara skylldo við honom. hafði hann mikit lið ok mart skipa. Ok er hann lá i Sallteyrarsvndi gaf hann konvngsnafn Joni Dvngaðarseyni. ok for hann þaðan norðr aftr. þat var ætlat at hann skylldi fara vestr með Haralldi konvngi ok þeir Dvggall baðir. enn þeir settuz aftr. sat Jon i Biorgyn vḿ vettrinn enn Dvggall for avstr eftir konvngi ok var með honom þann vetr eftir.

(Lát Haralds konungs ok Ceciliu konungsdóttur.)

266. Haralldr Svþreyinnga konvngr for or Biorgyn ok Cecilia konvngsdottir. þav hofðo eitt skip ok a mart goðra manna. ok tyndiz skip þat ok allir þeir menn er a voro. Ok er þat flestra manna savgn at þav hafi tynzt i Dynravst fyrir svnnan Hialltland. þvi at rekinn kom svnnan a Hialltland. þotti þetta hinn mesti mannskaði. ok var þat Svðreyingom hin mesta ogipta er þeir misto sva braþliga þviliks hofþingia sva giptusamligt kvanfang sem hann hafði fengit ok oðrom sæmðom.

(Andlát Úlfs jarls.)

267. Ok er Hakon konvngr kom i Vikina kom til hans mikit liþ ok flest a hestom. Hann la i Dyngio miog lengi ok beið þar Sigvrðar erkibyskvps ok þeirra manna sem norðan var at ván. Konvngr hafði þa meirr enn .xxx. skipa ok flest helldr stór ok mikit liþ ok fritt. Eirikr Sviakonvngr hafði dregit saman mikit lið ok j Sviariki. ok for vm svmarit vestr i Gꜹtland. var þar fyrir honom Vlfr iarl ok herra Birgir iarl mágr hans ok hofðo mikit liþ ok flest a hestum. þeir komv til Lioðhvsa. ok var Hakon konvngr þa eigi kominn. Enn með þvi at Sviar hofðo litla vist flutt með ser mattv þeir ecki biða Norðmanna ok riðo vpp aftr i Sviþioð. þat bar ok til at Vlfr iarl fasi var nockut sivkr. ok þat sama hꜹst andaðiz hann. þotti Sviom þat hinn mesti skaði. hafði þa Birgir oll landrað með konvnginom. Litlu eftir andlat iarls letv þeir Eirikr konvngr ok Birgir iarl taka af lifi Holmgeir son Knvtz konvngs langa frænda Ulfs iarls[1] ok annarra Folkvnnga. Enn þa for vtlaga af eignom sinom herra Filippus er aðr hafði verit mestr styrkr Holmgeirs. hann atti aþr Eleno dottur Petrs strangа. Filippus var dottursun Filippus iarls er fell a akrinom við Oslu. hann var skylldr frændi Hakonar Noregs konvngs.

(Sendi Hákon konungr á fund Birgis iarls.)

268. Hakon konvngr kom til Konvngahellu vm hꜹstið nokkuru siðarr enn Sviar hofðo brot riþit. la konvngr þar vm hriþ ok skipaði malum þeim sem nꜹðsyn bar til. Enn með þvi at engi hafði orðit fvndr þeirra Sviakonvngs gerþi hann menn vpp i Sviþioð a fvnd herra Birgis iarls at forvitnaz hvat Sviakonvngr ætlaði hverso fara skylldi vm skipti þeirra ok Norðmanna. þeir hofðo ok fleiri eyrindi til iarls þꜹ er siðarr komv vpp ok enn man fra verþa sagt.

(Frá Hákoni konungi.)

269. [458] Hakon konvngr for norðr i Vikina til Tvnsbergs ok gaf monnom heimleyfi. enn hann ætlaði þar at sitia vm vettrinn. þetta var aðr hafði anðaz Askell byskvp i Oslu. var þa vigðr til byskvps Hákon er aðr var skólameistari. þa var ok vigðr Hervi byskvp til Orkneyia. Eftir þetta for erkibyskvp heim norðr. þetta svmar hafði hann latiþ setia grvndvollinn Kristzkirkio sva langt vestr sem nv er. Hakon konvngr sat vm vettrinn i Vikin̄i. ok var þessi annarr vetr hins fiorða tigar rikis hans. þenna vetr kom(v) ꜹstan or Sviariki sendimenn

[1]) s. *Cd.*

Hakonar konvngs ok sogðo at iarl hafði vel tekit þeirra eyrinndom ok kallaðiz giarna villdo vera vin Hakonar konvngs. gaf þat rað at þeir skylldi finnaz vm svmarit eftir i Elfinni ok byndi sætt sina með vinattv ok fastmælum. þa frettiz vestan þꜹ tiþindi er þꜹ Haralldr konvngr ok Cecilia hofðo tynzt vm hꜹstið. sem fyrr var ritað. hugsaði konvngr þa at eyiarnar voro hofþingialꜹsar. hann sendi orð norðr til Biorgyniar at Jón konvngr færi vestr sem fyrst at gæta rikis. þar til er konvngr sendi fleiri hofþingia til. Siðan for Jon konvngr af Noregi vestr vm haf.

(Liflát Alexanders Skotakonungs).

270. Alexandr Skotakonvngr agirntiz miog riki i Suðreyiom ok með þvi at hann feck eigi keypt londin við lꜹsafe af Hakoni konvngi. dró hann her saman vm allt Skottland ok byr ferþ sina ýt i Svðreyiar ok ætlaði at vinna londin. oll þꜹ er Hakon konvngr atti fyrir vestan haf. Hann gerði orð Joni konvngi. ok villdi Jon konvngr eigi fyrri finna Skotakonvng enn .vi. menn iattuðo honom trv sina at hann skylldi fara i griþom hvart sem þeim semði eða eigi. Enn er þeir fvnduz konvngarnir. beiddiz Skotakonvngr at Jon konvngr skylldi vpp gefa Bianaborg i hans valld ok .iij. kastala aðra er hann hellt af Hakoni konvngi ok þat riki er Hakon konvngr hafþi skipat honom. enn Skotakonvngr qvez vilia fa honom myklu meira riki i Skotlandi. ok þar með sitt trꜹst ok vinattu ef Jon konvngr villdi snvaz til hans vinattu. þessa eggioðo allir Jon konvng frændr hans ok vinir. Enn honom for vel ok einarðliga ok qvez eigi vilia rivfa eiða sina við Hakon konvng. for Jon konvngr við þetta i brot ok allt norðr i Lioðhvs. þa er Alexandr konvngr la i Biarkreyiarsvndi dreymði hann drꜹm. at honom þottv koma at ser .iij. menn. þotti honom einn vera með konvngligv skruði. sa maðr var miog vhyrligr. rioðr i andliti ok helldr digr i vexti. annarr syndiz honom grannvaxinn ok helldr vngligr. allra manna tigvligaztr ok vel buinn. hinn þriþi var myklu þeirra vfrynligaztr. sá var miog framsnoðinn. þessi varp orðom a konvng ok spurþi hvart hann ætlaði at heria i Svðreyiar. Alexandr þottiz svara. at hann ætlaði visliga vndir sig at leggia eyiarnar. Drꜹmmaðrinn bað hann aftr snva ok kvað honom eigi annat hlyða skylldo. Konvngr sagði drꜹminn. ok fystu flestir at hann skylldi aftr snva. enn hann villdi þat eigi. Litlu siðarr tok hann sótt ok andaþiz. rufu Skotar þa leiðangrinn ok fluttu lik hans vpp a Skotland. Svðreyingar segia at konvnginom hafi þessir [459] menn synst i svefni. hinn helgi Olafr konvngr Haralldzson ok Magnus iarl ok hinn helgi Kolumba. Skotar toko til konvngs Alexandrvm son

Alexandrs. hann feck siðan dottur Heinreks konvngs af Englandi ok gerþiz mikill hofþingi.

Fvndr Hakonar konvngs ok Sviakonvngs.

271. Hakon konvngr bio ferþ sina vm varit or Oslo til motz við Sviakonvng. hann hafði mikit lið ok friþt ok miog vandaþan skipabunat. hann sialfr hafði Olafssuðina. Hakon konvngr vngi dreka einn friþan. morg hofðo þeir onnvr agæt skip. þeim byriaði helldr seint. þa var með honom herra Filippus son Lafranz frændi konvngsins. var hann þa enn landflotti or Sviariki fyrir Eiriki konvngi ok Birgi iarli. þa er Hakon konvngr for vpp eftir Elfi let hann vanda miog roðr a skiponom ok slegit við ollum bunaði ok farit með hinom mesta pris. sem Sturla segir.

Miog var frægt
þat er fara villdi
sigri sæmðr
til Svia fvndar.
grvndar vorðr
goþv he(i)lli
a Randvers
remmiskiðom.
Var leiðangr
sem logi væri
gulli glæstr
yfir grams flota.

þar er bavgtvngl
blikia kanttu(!)
yfir báreið
hvert við annat.
Enn ellding'
ifla folldar
langa leið
lysa knatti.
þa er loflig
vm litv skipti
himna sol
við hafravþul.

þa er Hakon konvngr kom til Konvngahello. spurþi hann at Eirikr konvngr hafði avstan komit ok Birgir iarl með mikit lið. Enn er þeir fretto til ferþa Noregs konvngs ok sagt at hann hefði fiolþa skipa ok mikit liþ. þa villdo Suiar eigi biða ok reið konvngr vpp i Gavtland. enn Birgir iarl var eftir i Lioðhusum. Enn er Hakon konvngr la i Elfi. kom til hans Matheus ok kvaddi hann ok sagði honom at Birgir iarl væri riþinn vpp i Gavtland ok mællti siðan til konvngs. þat hugði Birgir iarl at þetta skylldi verit hafa friþar fundr. enn nv er hann spurði at þer hofþot her mikinn vissi hann eigi hvart þer villdut friþ. Hann flutti ecki lengra ok for i brot siðan.

Sendiboðar til Birgis iarls.

272. Eftir þetta leitar Hakon konvngr raðz við sina menn. þvi at þeim þotti Matheus skiott hafa brot farit. Gunnarr konvngsfrændi hafði þa Elfarsyslu ok var mikill vin Birgis iarls. hann flutti þat at iarl mvndi

þegar aftr hverfa er eftir honom væri riðit. var þa Gunnarr sendr a fvnd iarls ok þorlaugr bósi. Konvngr mællti at þeir skylldi eigi lengra tala við iarl enn Matheus hafði við hann talat. Siðan foro þeir ok fvndo Birgi iarl i Gautlandi. Jarl var hell(d)r stirðr ok talþi at er Hakon konvngr hafði sva mikit liþ. Gunnarr sagði at honom geck ecki vtrvnaðr til þess. sagði þat sið hans at fara iafnan með stórskipom ok bað iarl snva aftr til tals við konvng. Enn iarl sagði at Eirikr konvngr var riðinn vpp i Gautland ok hann matti ecki aftr snva. Gunnarr sagði at þar voro oll landrað sem iarl var. Eirikr konvngr var miog kleiss i malino var hann þvi famælltr ok let aðra iafnan tala a þingom. Birgir iarl sagði at hann mvndi koma til Lioðhvsa til motz við Hakon konvng. Foro þeir Gunnarr aftr ok sagði konvngi sva buit. Bio hann siðan ferþ sina vpp til Lioðhvsa með allan herinn. sem Sturla segir.

Sva var Elfr
oll at lita
glæsilig
[460] sem a gull sęi.
frægðar folk
er flota þeysti
lofsæll konvngr
Lioðhúsa til.

Harða mikils þotti Gautum vm vert er þeir sa skip sva morg ok stór ok vel buin. ok miog voro þeir hræddir ef hofþingiar sættiz eigi at konvngr Norðmanna mvndi gera i landi þeirra stór hervirki. sem her segir.

Var geþsteinn
gautzkom manni
styriar lundi
i stall drepinn.
aðr ognstórr
iattaþ hafði
Svia gramr
siklings boði.

Heitin frv Rikiza Hakoni konvngi vnga.

273. Hakon konvngr lagði at við þorskabacka fyrir vestan ána gegnt Lioðhusum ok beið þess er iarl kom. foro þa menn i milli þeirra ok var þa talað bonorð vnga konvngs. ok fvndvz þeir siðan sialfir. sva at iarl for yfir ána til konvngs. ok toluðu sin a milli. foro allar ræður vel með þeim ok settv friþ meþal Noregs ok Sviþioðar sva at hvarigra vvinir skylldu þrifazt i annarra riki. Ok her með festi Hakon konvngr vngi ser frv Rikizv dottur iarls. skylldi þessi rað takaz þa er konvngi ok iarli þǫtti timi til þess vera. Skilþv þeir siðan með hinom mesta kærleik. for iarl vpp i Sviariki. enn Hakon konvngr til Konvngahellu ok siðan norðr til Biorgyniar ok efnaþi þar til vetrsetu. þetta haust kom vttan af Jslandi Heinrekr byskvp ok sagði at þorþr kakali legði litla stvnd a konvngs mal. hann afflutti miog fyrir þorþi. konvngr

tok byskvpi vel. þetta svmar hafði konvngr stefnt þorþi til sin. þenna vetr sat Hakon konvngr i Biorgyn. ok var þessi hinn þriþi vetr hins fiorða tigar rikis hans.

Andlat Eiriks Sviakonvngs.

274. Um varit komv ꜵstan òr Sviariki menn þeir er sogðo andlat Eiriks konvngs. var þa grein mikil með folki vm konvngstekiona. þotti flestum vera næstr konvngdominom sun Birgis iarls systurson Eiriks konvngs. þvi at systir hans atti arf allan eftir hann. Filippus son Knvtz konvngs langa þottiz enn til kominn konvngdóms. þvi at faðir hans hafði verit konvngr meþ Eiriki konvngi. Knvtr son Magnus broka þottiz enn nær kominn konvngsnafni. hann var dottursun Knvtz konvngs Eirikssonar er lengi var konvngr i Sviariki. Enn þegar Birgir iarl kom til fylgðo þvi allir at son hans væri konvngr. var þa Valldimarr til konvngs tekinn son Birgis iarls. Enn þetta mislikaði miog hofþingiom þeim er eigi þottuz verr til komnir rikissins.

Drap Eiriks Danakonvngs ens helga.

275. þetta sumar vrðo mikil tiþindi i Danmork. þa tok Abel Eirik konvng broðor sinn ok let taka hann af lifi Lafrannzvꜵku aftan. Siðan let Abel hertogi taka sig til konvngs yfir Danavelldi ok gerþiz hofþingi mikill. Hakon konvngr for vm svmarit norðr til þrandheims ok let þar bua til vetrsetu. þetta hꜵst komv þeir vttan af Jslandi Sigvarþr byskvp ok þorþr kakali ok fvndo konvng i þrandheimi. var þar þa mart islendzkra manna. Heinrekr byskvp. Gizurr þorvalldzson. þorgisl skarði. Jon Sturluson. Finnbiorn Helgason. (seynir) Sæmvndar Filippus ok Haralldr. ok var með þeim mikill sveitardrattr. fylgði Heinrekr byskvp þvi at Gizurr færi. sagði at þorþr gæfi ongan [461] gꜵm at konvngs malum. var þvi meirr trvat at sinni. þenna vetr kom svnnan af Sviariki herra Knvtr son Magnus broka frændi Hakonar konvngs ok var vm vettrinn i þrandheimi. hann flutti fyrir konvnginom at Birgir iarl villdi ongar sæmðir til hans gera. eftir þvi sem hann þottiz til kominn. Hakon konvngr sat þenna vetr i þrandheimi ok hafði mikinn kostnað vm jolin ok bar koronv sina hinn atta dag jola. þessi var hinn fiorði vetr hins fiorða tigar konvngdóms hans. Vm vettrinn foro orðsendingar milli Abels Danakonvngs ok Hakonar konvngs. var þa mællt at þeir skylldi finnaz sialfir konvngar við landamæri ok semia þa luti er Hakon konvngr talþi a Dani.

Settr friðr milli landa.

276. þenna vetr komv ꜹstan sendimenn Alexandri konvngs or Garþariki af Hólmgarþi. Sa het Mikiall ridari er fyrir þeim var. kærðo þeir vm þa luti er við attvz syslumenn Hakonar konvngs norðr a Mork ok ꜹstan Kirialar þeir er skattgilldir voro vndir Holmgarþs konvng. þvi at þeir hofðo ofriþ i ránom ok manndrapom. var þar siðan rað fyrir gert hversu þat skylldi niðr setia. þeir baðo ok dottur Hakonar konvngs fyrir Alexandr konvng. Siðan sendi Hakon konvngr menn ꜹstr i Holmgarþ. var þeim þar vel tekit. settu þeir þa friþ milli skattlanda sinna. sva at hvarigir skylldi heria a aðra Kirialar ne Finnar. ok hellzt sv sætt ecki lengi siðan. J þann tima gerþo Tattarar ofriþ a Holmgarþ ok var þvi ecki litið a bonorð Holmgarþz konvngs.

Capitulum.

277. Hakon konvngr for vm varit suðr til Biorgyniar ok sat þar vm svmarit. var þar þa fiolmenni mikit. Herra Knvtr son Magnus broka for norðan með konvngi. þa komv ok ꜹstan or Vikinni til motz við konvng herra Filippus ok herra Filippus son Knvtz konvngs langa. beiddo þeir Hakon konvng at hann mvndi fá þeim styrk til at vinna riki þat er þeir þottvz vera til komnir. Enn hann villdi ongan styrk fá þeim. þvi at þat voro einkamal þeirra Birgis iarls at hvarigir skylldo efla annars ovini. Siðan snero herrarnir svðr til Vindlandz ok efldoz þaðan at liþi ok foro þaðan i Sviariki ok reistv ofriþ moti Birgi iarli.

Bravt Jslandz far.

278. þetta svmar sendi Hakon konvngr vt til Jslandz Heinrek byskvp ok Gizur ok þorgisl skarða. voro þeim skiput riki þꜹ a Jslandi sem konvngr hafði þa heimilldom a tekit. skylldo þeir ok flytia konvngs mal við aðra landzmenn. Sæmvndarseynir foro vt ok gafv aðr vpp konvnginom með handfesti þat manna forrað sem þeir hofðo átt. Sigvarþr byskvp ok þorþr ok Jon Sturluson voro þa eftir i Noregi. Skip þat er Sæmvndarseynir voro a tyndiz ok komvz af .iiij. menn. enn þeir Heinrekr byskvp ok Gizurr vrðo aftrreka til Noregs ok brvtv skipit ok voro i þrandheimi vm vettrinn. Hakon konvngr for vm hꜹstið ꜹstr til Vikr ok ætlaði til motz við Abel Danakonvng sem aðr var rað fyrir gert. var þat talat at þeir mvndi gera tengðir sin a milli með þvi moti at jvnkherra Magnus mvndi fa dottur Abels konvngs. For Hakon konvngr allt ꜹstr til Elfar vm hꜹstið ok fretti hann þa ecki til Abels konvngs. [462] sigldi hann þa ꜹstr til Morstrarsundz ok

lá þar vm hriþ. fretti hann þa at Abel konvngr ætlaði ecki til motz við hann. sneri Hakon konvngr þa aftr i riki sitt ok efnaði til vetrsetu i Oslu.

Fra brvðferð.

279. þetta hawst var ofriþr mikill i Sviþioð með Birgi iarli ok þeim herronom er aðr var fra sagt. hofðo þa hvarirtveggio her mikinn ok foroz a moti. Enn nv var sa timi kominn er Birgir iarl skylldi gipta dottur sina ok sækia brvþlawpit i Noregi. þottiz hann eigi mega fara. Tok hann þat rað at hann sendi awstan dottur sina með agætv foroneyti. voro með henne byskvpar .ij. Lafranz af Skorom ok Magnus byskvp. þessi ferþ var hin skorvligzta sakir fiar ok foroneytis. þar var ok herra Karl son Vlfs jarls. þetta folk fann Hakon konvng i Oslu ok fagnaði hann þeim forkunnar vel. sem Sturla qvað.

Austan sendi golli glæsta
Gawta styrir megindyrom
seima þollr með sæmðom ollum
sina dottur arfa þinom.
volldvgr toktv af mestri milldi
malma skerþir Svia ferðir
alldir dyrka yðart velldi
eirarsamt við brvðfor þeirri.

Var siðan buit til veizlu mikillar i Oslu. ok var veit(t) brvðlawp vnga konvngs ok frv Rikizu. var þar bæði fiolmennt ok goðmennt. Eftir veizluna foro Sviar heim. ok leysti Hakon konvngr þa vt með sæmiligom giofum. Enn meðan þeir foro i Noreg vrðo mikil tiþindi i Sviariki. þa hofðo þeir fvndiz herrarnir ok Birgir iarl við Heitnaðrsbrú. Filippus hvartveggi ok Knvtr son Magnus. þeir komv allir a valld iarls ok let hann halshawggva þa alla ok marga menn aðra við þeim. ok mest þyþerska menn. enn flestom sænskom monnom gaf hann griþ. Siðan settiz ofriþr i Sviþioð. var vm þessi verk misiafnar ræður til iarls.

Fra sendimonnom Hakonar konvngs.

280. Nv er sva sem fyrr var sagt at með Hakoni konvngi ok Friþreki keisara var hin mesta vinatta. foro iafnan menn i millum þeirra (með) agætum sændingum. enn þa hafði nockura hriþ verit ofriþr með Norðmonnom ok Lybikomonnom. Hakon konvngr hafði ritaþ til keisara vm þenna ofriþ. enn keisari hafði valld yfir staðnum i Lybiko. Enn svmar þat er Eirikr konvngr var svikinn i Danmork komv bref fra keisara til Lybikomanna ok sogðo at Norðmenn skylldi þar hafa hinn bezta friþ. ok hann mvndi meiri gera sæmð Hakonar konvngs enn annarra hofþingia a Norðrlondom. ok hann mvndi staðinn i Lybiko gefa vpp i hans valld sva at hann væri þar yfir bæði hofþingi ok herra ok

setia þar fyrir sitt bref ok innsigli ef Hakon konvngr villdi sækia láta. Enn er Hakon konvngr sa þessi bref. sendi hann til keisarą sira Askatin ok Amvnda Haralldzson. komv þeir at .xiij. degi jola i Fenidi ok spurþu þꜹ tiþindi þar at keisari hafði andaz fyrir jolin v́t a Puli. hvrfv þeir þa aftr ok ætluðo i Svafa a fvnd herra Konraðz. ok i þeirri ferþ voro þeir inn kastaðir ok voro i þeirri prisand þar til er herra Konraðr leysti þa v́t. Siðan foro þeir a fvnd keisara. tok hann þeim sæmiliga. enn engi fengo þeir þꜹ eyrindi sem þeir mvndo fa ef keisari hefði lifat. Er þat mal manna at Friþrekr keisari hafi gofgaztr verit af Rv́mveria keisarom i hinni siðarri æfi. hann var keisari [463] .xix. vetr ok .xx. Enn eftir hann fell niðr keisaradomrinn ok engi hefir verit siðan þar til er þessi bok var saman sett. ok Magnus hafði konvngr verit at Noregi .ij. vetr. siðan Hakon konvngr for vestr vm haf. Eftir þetta foro þeir Askatin norðr i Noreg ok fvndo Hakon konvng i Biorgyn. þeir hofðǫ ok friþ gert við Lybikomenn. voro þeir siðan hinir mestu vinir Hakonar konvngs.

(Herbunaðr.)

281. Um vettrinn eftir bruðlꜹpsgerþina sat Hakon konvngr i Oslu ok helllt jolin i Hamri. þenna vetr andaþiz Pall byskvp or Hamri. þessi var hinn .xv. vetr ok .xx. konvngdoms Hakonar konvngs. Vm varit i forstu andaþiz Sigurþr erkibyskvp annan nonas Marcij. enn i stað hans var korinn sira Sꜹrli kórsbroðir i Hamri. for hann þetta sumar or landi a fund Jnnocentij pava ok feck vigslu af honom. Sorli erkibyskvp vigði .ij. byskvpa a pava garði. Petr byskvp i Hamar. enn Rikarð til Suðreyia. Vm varit i forstu for Hakon konvngr ꜹstr til Elfar ok fann Birgi iarl. sagði Hakon konvngr hver lꜹsmæli Abel Danakonvngr hafði synt við hann. er hann hafði rofit stefnulag þeirra. Jarl sagði ok at Danir hefði gert Svium hinn mesta mannskaða i ránom ok manndrapum. enn þat mest er Danir hofðo þa herrana efit vpp a Sviariki. Ok með þvi at hvarirtveggio þottvz mikit eiga at telia a við Dani. gerþo þeir þat rað at þa .xij. manuðr skylldi þeir bua her af baðom rikionum. Skylldi Hakon konvngr hafa skipaher af Noregi. enn iarl skylldi hafa .v. þusunndir af Sviariki. ok finnaz vm varit við Elfina ok fara sva i Danavelldi ok gera þat hervirki sem þeim likaði. Siþan ferr Hakon konvngr norðr til Tvnsbergs. enn Birgir iarl vpp i Sviariki. Hakon konvngr sat vm svmarit i Biorgyn. þetta svmar foro þeir Heinrekr byskvp ok Gizurr ok þorgisl ok Finnbiorn v́t til Jslandz ok toko þꜹ riki vndir sig sem konvngr hafði skipat þeim. enn þo gerþiz bratt mikill vfriþr milli

Gizurar ok þeirra annarra sem konvngr hafði skipat rikin. þotti Heinreki byskvpi Gizvrr eigi enda við konvng þat sem hann hafði heitið. sneri hann þa bratt sinni vinatto til ovina Gizurar. þat svmar er þeir Gizurr foro til Jslandz feck Hakon konvngr þorþi kakala syslu norðr i Gꜹlardal. ok for hann þannig. enn sendi vt til Jslandz Kolbein grꜹn frænda sinn ok þotti hann ecki mikill manna sættir er hann kom til Jslandz.

(Um stríð af Abel við Frísi.)

282. þetta svmar er nu var fra sagt hellt Abel konvngr strið við Frisi. ok villdi hann leggia a þa meiri skylldir enn fyrr hafði verit. Frisir hofðo samnat nockurn ok letu skoga miog gæta sin. Enn er Abel konvngr leitaði eftir þeim var hann lostinn orv ok feck hann bana af þvi. Eftir andlat hans toko Danir Cristifara broður Eiriks konvngs til konvngs. tok (hann) vndir sig allt Danavelldi ok gerþiz hofðinngi mikill. Hakon konvngr sat vm vettrinn i Biorgyn. þessi var hinn setti vetr hins fiorða tigar rikis hans. Enn er varaði gerði hann vtboð vm allt land bæði at liþi ok vistom. sagði hann þa at hann ætlaði ollum herinom til Danmerkr. hellt hann sva ꜹstr til Vikr ok for herrinn ekki miog samfast. þvi at miog sigldo hverir sem bvnir voro. [464] Hakon konvngr lagði til Týnsbergs ok let þar eftir frv Margretu drottning ok fru Rikizu. enn hann sigldi ꜹstr yfir Folldina. Sótti þar til hans mikit lið vm Vikina. Hakon konvngr hafði þa Olafssuðina. enn vngi konvngr Drekann. Knvtr iarl Dragmokina. herra Sigurðr konvngsson Rygiabrandinn. Petr i Gizka Borgvndarbatinn. Ogmvndr krækidanz Gvnnarsbatinn. Morg hofðo þeir onnur stór skip. Hakon konvngr lagði at við Ramshólm. þar stoð skip þat hit mikla er Gunnarr konvngsfrændi hafði gera latiþ eftir fyrirsꜹgn konvngsins er mest hefir gert verit i Noregi. let konvngr setia fram skipit af backastokkum ok rez til allgiptusamliga. talaði konvngr þa sniallt eyrinndi ok gaf nafn skipino ok kallaði Krosssuðina. setti hann þa menn eftir at bua skipit. enn hann sigldi suðr til Elfar ok lagði við Lindisholma. spurþi hann þa at Birgir iarl var kominn með Suiaher.

(Frá Hákoni konungi ok Magnúsi.)

283. Hakon konvngr sendir þa norðr eftir Krosssuþinni jvnkherra Magnus ok Gꜹt a Meli. skylldo þeir sigla skipino til Ekreyia til annarra skipanna. Ok er þeir komv norðr bioggu þeir skipit at þvi sem aðr var obuit. Enn er þeir foro or Ramsholmi talaði junkherra Magnus hit

fyrsta eyrinndi ok fannz monnom mikit vm hversv obernsliga fram var borit. Helldo þeir skipino til Ekreyia. Ok er þeir komv i hofnina ok kostoðo akkerum þa varþ sva mikit svif at skipino at elldr kóm i dockuna er þeir hofðo brugðit vm kaðlinom. hugðo menn at strengrinn mvndi brenna ok vætto eitt tialld ok ætluðo at slœckva elldinn. Enn jvnkherra Magnus var þvi betri fangaraðz ok skiotari at hann tok byttv eina fvlla af dryck ok steypti yfir dockuna ok kælldi sva elldinn. þa er Krosssuþin kom i lægi hia oðrom skipom bar iafnhatt borðin a henni sem tialldasana a oðrom skipom ok Olafssvðinni. Borðit var .ix. alna fyrir ofan sia a Krosssuþinni. var þetta myclu mest allra þeirra skipa sem þar voro. ok var þat þo mal manna þeirra er gamlir voro at eigi hefði sét iafnmorg stór skip i einum leiþangri. Af þessom skipom var mikit ognarboð vm allt Hallland ok Danmork ok þotti monnom sem her mvndi ecki við standa. sem Sturla qvað.

Olldum segi ek hve ofriþ gulldut
vnnviggs skipuðr Dœnum sunnan
viþa settv þinar þioðir
þunnar skeiðr af fyri hlunnom.
storir hofðo vtboð ærin
yðrir þegnar rán at hegna
ytum þottiþ leiðangr litill
langa stund fyrir viðri grvndo.

Framla dreif til hverar homlu
hilmis þioð ens mærðar froþa
siðan helldut suðr með laði
seima stiklir flota miklum.
hræddar vrðo Hallandz ferþir
bringa balldr af þinv valldi
engi maðr Jota þengils
ottalœs við Noregs drottinn.

(Frá Hákoni konungi.)

284. Hakon konvngr hafði i þessom leiðangri marga agæta menn. þar voro .iij. konvngar aðrir. Hakon konvngr vngi. Jon konvngr af Svðreyiom. Dvggall konvngr. Knvtr iarl. jvnkherra Magnus. herra Sigvrðr. þessir voro lendir menn gofgaztir. Petr i Gizka. Nicholas son hans. Gœtr a Meli. Bryniolfr Jonsson. þa er Hakon konvngr la i Ekreyiom. kom þar Sœrli erkibyskvp fra pava [465] ok með honom Petr byskvp ok margir aðrir byskvpar.

(Frá sendiboðum Dana.)

285. þa er Hakon konvngr la við Lindisholma. enn Birgir iarl fyrir œstan ana með her sinom við Gvllbergseið. hann hafði .v. þusundir manna. þar var mart gofvgra manna með honom. herra Karl son Vlfs iarls. herra Holmgeirr son Folka iarls ok Karl Kneifason. Jon Engilsson. þar var með iarli Andres konvngr af Sursdœlum broðir Alexandri konvngs af Holmgarþi. hann hafði flyit œstan fyrir Tattarom.

Hakon konvngr vngi for i boð Birgis iarls. enn annan dag eftir for Birgir iarl til motz við Hakon konvng gamla. ok toluðo þeir marga luti með ser. sagði iarl at sendimenn Danakonvngs voro svnnan komnir ok lágo vppi i anni við Gvllbergseið. byskvpar .ij. ok .xv. ridarar ok mart annarra manna. ok sendir til þess at sættaz a þa luti sem Hakon konvngr telþi a Dani. Jons vokudag fvnduz hvarirtveggio með viþrtali. ok þotti monnom Birgir iarl meirr flytia með Dønom enn þeir hvgðo. enn þa sætt toko Danir sem Hakon konvngr qvaþ a. skylldo Danir sva mikit fe giallda Norðmonnom sem provaþiz at þeir hefði mist af Dønom i ránom. Dæmt var ok nockvt fe a Hakon konvng fyrir þat er Danir tolþo at við Norðmenn. ok skylldi þat fe fram koma vm høstið. ok sva sumt af þvi er Danir atto at giallda. enn Halland at veþi fyrir þvi er eftir stoð. Enn ef Cristoforus konvngr villdi eigi þetta. þa skylldo ridararnir fara með Hakoni konvngi. enn svmir með Birgi iarli i Sviariki ok sitia þar til þess er þeir væri vt leystir. Voro eftir þessi sætt ger bref ok innsiglut af hvarratveggia hendi sem Sturla segir.

Rán gallt randa tynir
rogstriðz Dønvm siðan
fyrst kom fvra lestir
fleyvangs til Ekreyia.
olld het gnogv gialldi
gvllstriþi þa siðan
lond tok lofþvngr þrænda
liðbals at veþmala.

Siþan røfz leiþangrinn. sneri Hakon konvngr norðr til Tvn(s)bergs nær Petrsmesso.

(Um ferð Hákonar konungs.)

286. Enn er a leið svmarit sendi konvngr østr til landzenda fe þat er hann skylldi giallda Dønom. enn ongir komv af Danmork at taka við fenu. ok ongir til þess at greiða þat sem mællt var. Asleikr kom til motz viþ Birgi iarl ok sagði at Danakonvngr villdi at engi fegiolld færi fram a þvi høsti. enn villdi at þeir fyndiz konvngarnir sialfir vm svmarit ok semði þa sætt sina. var iarl þessa miog fysandi. Hakon konvngr for norðr i land ok sat i þrandheimi vm vettrinn. þessi var hinn .vij. vetr hins fiorða tigar konvngdoms hans. Vm varit i forstv andaþiz Petr i Gizka. þetta var andaþiz Sørli erkibyskvp .ij. postula messo Filippi ok Jacobi. Hakon konvngr for svðr til Biorgyniar. Eftir andlat erkibyskvps vrþo korsbræðr a þat sattir at kiosa til erkibyskvps Einar smiorbak son Gvnnars grionbaks. enn hann var vt i Paris. foro þa vt bref til hans. enn ecki vissi konvngr til þessa. Hakon konvngr for vm svmarit østr til Elfar til motz við Danakonvng. lagði konvngr til Lindisholma. enn Birgir iarl var við Gvllbergseið.

þar kom ok Cristoforus Danakonvngr ok var miog trꝍst hans þar sem var Birgir iarl. Enn er vm sættir var talat fannz þat a at Dana[466]konvngi þottu byskvpar hit fyrra sumar hafa myklu frekara tekit. enn hann hafði þeim boðit. Vrðo konvngar a ecki sattir. enn Birgir iarl villdi at þeir sættiz ok þotti Norðmonnom hann miog halla eftir Dꝍnom. Enn sva lꝍk fvndi þessom at Danakonvngr reið i brot með ongvm sættum. hann reið svðr eftir Hallandi ok let taka brvar af hverri a allar sem hann komz við. Hakon konvngr for norðr af i Vikina ok sat þar vm sumarit.

(Andlát Sigurðar konungssonar.)

287. þat vár er nv var fra sagt andaþiz Sigurþr son Hakonar konvngs ok Askell byskvp af Stafangri. þetta svmar sendi Hakon konvngr til Jslandz Sigvarð byskvp at flytia mal sin a þingi ok Sigvrþ silkiꝍga með honom. hofðo þeir morg bref. voro þar a vtanstefningar við Gizvr þorvalldzson ok hinn(!) fleiri aðra. Vm vettrinn aðr hofðo þeir Eyiolfr ok Hrani ok Kolbeinn gron brennt inni .iij. svno Gizurar a Flugvmyri ok marga menn aðra. Ok þann sama vetr drap Gizurr Kolbein gron ok .vij. menn aðra. Enn vm varit drap Oddr þorarinsson Hrana ok .iij. menn aðra i Grimsey. Var þa mikill vfriþr a Jslandi. Sigvarþr byskvp fann Gizvr fyrir svnnan land ok var hann þa i stórmælum af Heinreki byskvpi. Enn er Heinrekr byskvp fretti skipkvamvna reið hann svðr vm land. herþo þeir þa baðir byskvparnir at Gizvri sva at hann rezt þegar vttan. enn skipaði Oddi þorarinsseyni yfir Skagafiorð ok feck honom i hendr oll sin mal. enn þori tott skipaþi hann foðvrleifð sina ok vera til styrktar við Odd moti Eyiolfi ok Hrafni. Gizurr kom til Biorgyniar ok var þar fyrir þorþr kakali ok var með þeim engi vinafvndr. for Gizurr þa þegar ꝍstr til Vikr ok fann þar Hakon konvng.

(Jvarr fór til Jslands með konungs erindum.)

288. þetta sama hꝍst let Hakon konvngr bua til vetrsetu a bergino. var þessi hinn .xviij. vetr ok .xx. konvngdóms hans. þa voro þeir þar baðir Gizurr ok þorþr. var Gizurr i bænom enn þorþr a bergino. Vm varit for Hakon konvngr til Biorgyniar ok hafði Krosssuðina. þetta svmar kom i land Einarr erkibyskvp ok villdi ecki finna konvng. þotti honom þat vndarligt. Vm svmarit þetta er Hakon konvngr sat i Biorgyn sendi hann til Jslandz Jvar Englason at flytia eyrindi sin við liþveizlu byskvpa. þvi at hann trvþi þeim vel. Enn konvngr feck syslu

Gizuri ok þorþi. hafði Gizurr norðr i þrandheimi enn þorþr[1] avstr i Skiðo. Vm vettrinn aðr Jvarr kom ṽt hofðo þeir Hrafn ok Eyiolfr drepit Odd þorarinsson i Gelldingahollti. enn vm svmarit eftir hofðo þeir bariz a þverareyrom þorvarðr þorarinsson ok veittv þeir honom þorgisl Boðvarsson ok Stvrla þorþarson. enn til motz voro þeir Rafn ok Eyiolfr. ok fell Eyiolfr enn Hrafn flyði. Jvarr var vm vettrinn i Skalahollti ok þotti honom byskvp leggia minna hug a konvngs eyrindi enn hann hafði heitiþ. for Jvarr vm varit norðr til Skagafiarðar ok fann þar Heinrek byskvp ok þorgisl skarða er þa var yfir Skagafirði ok flutti konvngs mal fyrir þeim. Toku þeir baðir vel vndir ok stefndo saman bondom i Skagafirði ok fluttv konvngs mal með Jvari. kom þa sva at allir Skagfirþingar ok vm Eyiafiorð iatluðo at giallda skatta ok mestr luti bǫnda i Norðlendinnga fiorðunngi þvilikan sem þeir semði við Jvar. For Jvarr vttan vm svmarit ok þotti orþit [467] minna sitt eyrindi enn hann ætlaði. kendi hann þat mest vinom Gizurar ok þo nockut þorðar vinom.

(Einarr erkibyskup kom til stóls.)

289. Einarr erkibyskvp kom til stols sins i Niðarós. Ok er hann fretti at Hakoni konvngi mislikaði er hann hafði eigi fvndit hann er byskvp kom i land for hann suðr til Biorgyniar. tok konvngr honom vel er þeir funduz. Erkibyskvp var mikill vinr konvngs vnga. þvi at hann hafði gefit honom konvngsnafn. hann bað konvnginn gera nockvt landaskipti milli sona sinna þat sem bezt semði. Hakon konvngr atti her vm tal við vini sina. logðo menn her allmisiafnt til. sogðo svmir at Magnus skylldi hafa þriþiong af landi ok hertoganafn. svmir mællto at skipta skylldi landi i helminga þott Hakon bæri konvngsnafn. svmir voro þeir er eigi letvz vilia vera a þeim stefnom er nockvr lutr væri misiafnaðr með þeim bræðrom. Konvngr tok þesso bliðliga. enn sagði þat mvndo bezt gegna at gvð skipti með þeim ok eyddiz þat sva at engi varþ skipan a ger. For erkibyskvp norðr til stols sins ok skilþuz þeir konvngr með vinattv. Hakon konvngr vngi hafði þetta svmar gert menn ut i Spania til konvngs af Kastel. var fyrir þeim Elis prestr. hofðo þeir havka nockvra at færa konvnginom ok fleiri luti aðra þa sem þar vorv torvgætir. Ok er þeir komv ṽt i Spaniam tok konvngr þeim vel ok sva sendingom Noregs konvngs. dvolþuz þeir þar vm hriþ i goðu yfirlæti.

[1]) þorþi *Cd.*

(Brefasending til Danmerkr.)

290. þenna vetr hinn næsta sat Hakon konvngr i Biorgyn. ok var þessi hinn .xix. vetr ok .xx. rikis hans. Vm varit nær paskum sendi Hakon konvngr þorlꜹg bosa við nockvra menn til Danmerkr a fvnd Jacobs erkibyskvps i Lund ok skylldi hann verþa vis hvart Danakonvngr villdi hallda sættir þær sem mælltar voro hit fyrra svmarit. Enn er þorlꜹgr kom i Lund tok erkibyskvp honom vel ok let hann við ser vera. enn sendi menn a fvnd Danakonvngs i Sioland i Roiskelldo. Enn er konvngr vissi þeirra eyrinndi hellt hann þa með ser. enn gerþi menn vpp a Skani at taka sendimenn Noregs konvngs. Enn erkibyskvþ feck niosn af þvi ok gerþi þorlꜹg varan við ok feck honom hesta ok reið hann vpp i Sviariki. enn svmir felagar hans voro eftir með erkibyskvpi leyniliga. þeir þorlꜹgr foro til motz við Hakon konvng i Biorgyn ok sogðo at Danakonvngr ætlaði onga sætt at hallda við Norðmenn. konvngr let ser fatt vm þetta finnaz. Enn litlu siðarr let hann flota Olafssuðinni ok gerþi þat orð a at hann mvndi fara norðr til þrandheims. Enn er skipit var lagit vt vndir Fenhring sagðiz konvngr skylldo sigla ꜹstr til Vikr. hann sendi fyrir bref i Vikina at engi kꜹpskip skylldi sigla ꜹstr lengra enn til Ekreyia aþr konvngr gerþi rað fyrir. Enn er konvngr kom i Vikina gerþi hann v́tboðabref vm alla Vikina ok stefndi til sin lendom monnom. droz þar saman mikill herr ok fiolþi skipa. hellt Hakon konvngr her þessom svðr. til Ekreyia. kom þar saman allmikit lið. þat var avarp manna at eigi mvndi vanta .ccc. skipa. sem Sturla qvað.

Egi satuþ iofra hneitir
ættum goðr at rofnar sættir
stirðan bioggu hirðmenn harðir
herskips streng i kyrðom lengi.
mætum hellt fyrir Elfi vtan
ꜹþit letzþu flotnum dꜹþa
nꜹþa visso nyiar suðir
Norðmanna gramr borðom þannig.

[468] Siðan sendi Hakon konvngr mikinn luta liðsins suðr fyrir Hallland. bað þa heria landit ok eyða bæði með elldi ok vapnum. sendi hann tua luti liðsins allt suðr til Glymsteins. voro þar fyrir Ogmvndr krækidannz. Arnbiorn posi. Barðr i Hestbæ. Aslakr gvs. Pall gás. Amvndi Haralldzson. einn þriþivngr skylldi ganga vpp i Geitkiorrom. var þar fyrir Jon drottning. Jon Loþinsson. þorþr kakali. ok enn fleiri syslumenn or Vikinni. sigldo þeir allir saman til Mostrarsundz. sem Sturla qvað.

Sneiða letu þinar þioðir
þv̄nnar skeiðr með bunv reiði
Gꜹtar spvrþv leiðangr liotan
lunda vꜹll at Morstrarsundi.
siðan lætr er seglum hloðo
snarfengr konvngr yðrir drengir
lysa tok af herskips hꜹsum
brygðar folk i Dana bygðom.

þa er konvngr kom i Morstrarsvnd voro þar fyrir nockurir Danir ok voro flestir drepnir.

(Hernaðr i Danmork.)

291. Bartholomeus messodagr var a þórsdegi. þa skipuðuz Norðmenn til vppgongo eftir þvi sem konvngr hafði rað fyrir gert. gengo þeir ok vpp við Glymstein. enn Jon hvarrtveggi for fyrst inn i Barðfiorð ok brendo þar eina kirkiosokn. siðan helldo þeir svðr til Geitkiarra ok gengo þar vpp. þar var fyrir samnaðr nockurr af landzmonnom ok hellduz þeir litla stund við ok fell þar mart af Dænom. siðan toko Norðmenn at heria landit ok brenna sem Sturla qvað.

Allvalldr reþtv þvi er ytar helldo
ognarbraþz at fylkis laði
prvðar reðo sveitir siðan
soknar strangs a land at ganga.

stórar letu Halllandz heriar
hirðmenn þinir frelsi sino
viða tyndo virða kinndir
vægðar læst fyrir Geitkiorr æstan.

Norðmenn gengo yfir landit ok drapo menn enn brenndo bygðir. folkit flyði vndan sem við komz. Sva qvað Sturla.

Syngia letu snarpir drengir
sokna gifr i fleina drifo
brandar hleypto ært vr vndom
ærno bloði danskrar þioðar.
viða fellu vegnir þollar
viga drott i reknvm flotta
falldin geck þar ferþ at hilldi
frægra malma ægishialmi.

Styrkir gengo menn vnd merkiom
malma lundz a viþri grvndo
valgamr sleit at vapna móti
varma braþ af þino raði.
sialfri skipti orn við vlfa
ognar báro hofuþ sára
gylþir stoð yfir grimra hæiþa
greyprar þioðar meginbloði.

þeir Ogmvndr gengo a land við Glymstein Bartholomeus messodag ok fengo onga viðtoku enn drapo mart af Dænom enn brenndo bygðir allt suðr til Eiðre. Sva qvað Sturla.

Hæstan kyndo hirðmenn trævstir
heitan elld i Danavelldi
skæriligr geck hvsum hæri
hallar gandr a sviþno landi.

viþa for vm bukars buþir
birkisótt enn hræddar drottir
bragnar margir bali slegnir
brunnit land til skogar runno.

Siðan foro Norðmenn til skipa sinna. Sunnodag komv ofan Danir með mikinn samnað. þeir drapo nockvra sveina Norðmanna a landi. Eftir þat foro Norð(menn) brot fra Glymsteini ok brendo aðr staþinn i Aranesi sem Sturla qvað.

Gneistum hratt fyrir Elfi æstan
elris garmr i rafit varma
siðan fellu hafar hallir
brygðar stund i Dana bygðom.

[469] innin toko oll at brenna
ognar strið a Hallandz siþo
yta rann vm storlig stræti
storðar vlfr fyrir Glymstein norðan.

Hakon konvngr la i Eikreyiom þa er herrinn kom til motz við hann. skipto þeir herfangi sino eftir konvngs raði. Siðan[1] sendi hann menn a fvnd Danakonvngs hvart hann villdi sættaz eða hallda vfriþ við Norðmenn. Með þessom eyrindom foro þeir Symon predikari ok Sigvrþr broðir. Danakonvngr tok þvngliga þessom malum ok let sęr mikit vm finnaz er Noregsmenn hofðo heriat riki hans. fengo þeir ongan orskvrð af Danakonvngi. foro þeir siðan aftr ok sogðo Hakoni konvngi sin eyrindi ok þeim þotti ecki likligt til nockurra sátta.

(Frá sendimönnum konungs af Spania.)

292. Hakon konvngr for or Ekreyiom. setti hann eftir við Elfina Hakon konvng son sinn ok lá hann i Strvmssvndi með .x. stórskipom. þessir voro skipstiornarmenn eftir með vnga konvngi Ogmvndr krækidanz. Veseti af Helli. Symon stvrr. Loþinn stvrr. Helgi rvþi prestr. Gestir hofðo .ij. skip. Hakon konvngr for norðr i Vikina ok ætlaði norðr i land. enn er hann kom norðr a Agðir kom til hans Elis prestr er vngi konvngr hafði sent i Spania. sagði hann konvngi at i landit voro komnir sendimenn konvngs af Spania ok het sa sira Ferant er fyrir þeim var. ok þeir hefði morg tiþinndi til Hakonar konvngs. ok konvngr af Spania villdi vera vin hans ok binda þat styrkum tengðom. Enn er Hakon konvngr (kom) i Rvðasvnd voro sendimenn þar fyrir ok sogðo honom sin eyrindi. konvngr gerþi rað fyrir þeim at þeir skylldi biða hans i Tvnsbergi til þess er hann kvæmi norðan vm varit ok hann veitti orskurð eyrindom þeirra með vittra manna raði. Siðan for Hakon konvngr til Biorgyniar ok efnaði þar til vetrsetu. þetta hvst kom Jvarr Englason af Jslandi ok sagði slik tiþindi sem þar hofðo gerzt.

(Hákon konungr ungi lagði fégjald á Dani.)

293. Hakon konvngr vngi lá vm hvstiþ i Strvmssvndi sem fyrr var sagt. ok stoð Dvnom mikil ogn af honom. hann gerði orð vm Hallland i þv herut sem obrend voro ok lagði a þa mikit fegialld ok qvaþ a hverso morg hvndrat nvta þeir skylldi giallda honom. enn ella lezt hann mvndo fara til þeirra ok gera þeirra kost at ongo betra enn hinna er brent var fyrir. Danir gengo vndir alog konvngs ok gulldo honom fiolþa nvta. enn gialld leysto þeir með vaxi ok lereptum ok silfri. þetta fe var flutt i Strvmssvnd til Hakonar konvngs. la hann a skipom allt til Marteinsmesso. Sialendingar lágo i samnaði vm vettrinn

[1]) *Sidi Cd.*

ok voro miog hræddir at konvngr mvndi heria a þa. Hakon konvngr vngi let bva ser til iolaveizlu i Tvnsbergi. ok for hann þannig fyrir iolin. enn setti Ogmvnd krækidanz eftir ꜵstr ok syslumenn við honom. Hakon konvngr sat i Tvnsbergi vm jolin. ok litlu siðarr sendi Ogmvndr orð at hann kvæmi ꜵstr þvi at honom voro flutt morg stóryrði Dana. Hakon konvngr bioz þegar eftir jolin or Tvnsbergi ok for ꜵstr til Konvngahellu. var hann þar til fostunnar. þa komv bref fra fꜵþvr hans at hann skylldi fara norðr til Osloar ok biða þess er Hakon konvngr kvæmi norðan. ok þeir gerþi rað fyrir hversv svara skylldo malum þeim er sira Ferant for með. er konvngr af Spani beiddi þess at Hakon konvngr skylldi gipta dottvr sina jvngfrv Kristin einhveriom af bræðrom sinom. Hakon konvngr vngi[1] for af Konvngahellu oskudag [470] norðr til Osloar. Litlu siðarr komv bref til hans ꜵstan or Gꜵtlandi fra Birgis iarls mágs hans at hann skylldi koma ꜵstr sem skiotaz til motz viþ hann. Ok með þvi at faðir hans var eigi norðan kominn. siglir hann ꜵstr til Konvngahellu ok kom þar i dymbildagaviko ondverþri. ok for þaþan til Lioðhvsa ok var þar fyrir Valldimarr Sviakonvngr mágr hans ok fagnaði Hakoni konvngi við hinni mestu bliðu. riþv þeir baðir saman vpp i Gꜵtland. Enn er Birgir iarl spvrþi at Hakon konvngr mágr hans var kominn i Sviavelldi. bað hann sina menn taka honom sæmiliga ok hans monnom ok lagði sva rikt við ef nockurir tæki Norðmenn við spotti eða hæþiligom nofnum at þeir skylldi ongv fyrir tyna nema [halsbeini sinu[2]. þeir magarnir voro allir vm paskirnar i vestra Gꜵtlandi a þeim bꜹ er i Lenum heitir. ok paskadag at messo leiddi Valldimarr konvngr ok Birgir iarl Hakon konvng til alltaris ok veittu honom hina mestu sæmð i ollu ok skipoðo honom milli sin. þeir skilþvz ok með hinom mesta kærleik ok bliðo. reið Hakon konvngr ofan til Konvngahellu ok for siðan norðr i Vikina. Hann reið iafnan ok skemti ser við hꜵkom ok hvndom. ok einn dag er hann for ꜵstr yfir ána i Gvlleyna at skemta ser. vm næstv nótt eftir tok hann sótt. enn er hann kom ꜵstan at Folldinni herþi honom sottin. let hann þa róa með sig a skutu einni yfir Folldina til Tvnsbergs. ok let hann færa sig vpp til mvnklifis ok lá þar. kom þa til hans læknir sa er sira Ferant hafði vttan með ser ok lagði rað til vm sótt hans. enn sottinni þyngði eigi þvi siðr. ok andaþiz hann litlu siðarr. ok er artiþ hans .ij. nottum eftir Vitalismesso. þetta þotti monnom hinn mesti skaði þvi at Hakon konvngr var allvinsæll við sina menn. Hann var helldr hár meðalmaðr ok vel vaxinn.. friþr synom. hærðr vel. eygðr manna bezt. vel styrkr. manna

[1]) vnga *Cd.* [2]) [halsbeina .s. *Cd.*

fimaztr ok lettaztr a ser. allra manna bezt hestfærr þeirra sem þa voro i Noregi. Lik hans var flutt inn til Osloar ok iarðaþr(!) at Hallvarðzkirkio. þar sem Sigvrþr konvngr Jorsalafari var grafinn.

(Ráðagerðir.)

294. Hakon konvngr sat þenna vetr i Biorgyn. þessi var hinn fertogvndi rikis hans. gerþi hann þa vtboðabref vm allan Noreg. hann sendi orð Einari erkibyskvpi ok oðrom lyþbyskvpom at þeir skylldi fylgia honom i leiðangr þenna. Hakon konvngr let flota skipi þvi er hann hafði þa latið gera i Biorgyn ok kallaði Mariosuðina allra skipa friþazt. elldr hrꜹt or hlunnvnom er fram geck. sva segir Sturla.

Hrinda let vt herskips brondom
hilmir frægr a salltan ægi
elldi hrꜹð fyrir æsi kꜹlldom
vnnar meið or dregnum hlunni.

almenningr varþ v́t at sinna
ognar lundr a þinni grvndo
milldir hofðo vtboð hꜹlldar
harða svelld af Noregs velldi.

(Hákon konungr spurði andlát sonar síns.)

295. þa er Hakon konvngr var buinn or Biorgyn hellt hann ꜹstr fyrir Agðir. fretti hann þar andlat Hakonar konvngs sunar sins. þotti honom þat mikill skaði sem var. Hellt hann þa fyrst til Tvnsbergs. atti hann þar rað við hina vitrvztu menn hverso svara skylldi eyrindom þeim er sira Ferant for með. Syndiz monnom þetta sæmiligt giaforð ef [471] gifta villdi fylgia. var þat konvngs atkvæði at iatta sendimonnom þvi at hann mvndi senda frv Kristin dottvr sina v́t i Spán eftir þvi sem konvngrinn hafði orð til sent með þvi moti at junkfrv skylldi kiosa ser til mannz einn af bræðrom hans. þann sem henni likaði ok þeim beztum monnom sem konvngr fengi til. fylgðar með henni. Eftir þat let konvngr bua ferþ hennar ok ætlaði menn til ferþar við henni. var þar fyrir Petr byskvp af Hamri. Symon predicari. Jvarr Englason. þorlꜹgr bósi. Loþinn leppr. Amvndi Haralldzson ok margir aðrir agætir menn. hofðo þeir meirr enn .c. manna. margar agætar konvr voro ok i fylgð við henni. Hakon konvngr gerði ivngfrv heiman við sva miklu fe i gulli ok brenndo ok skinnavorv hvitri ok grari ok oðrom dyrgripum at engi maðr vissi dœmi til at þvilikt fe hefði greitt verit fyrr með nockurri konvngsdottvr af Noregi. Konvngr let ok bua þeim sneckio eina mikla ok voro þar geyr i herbergi. annat borð jungfrvnni. enn a annat borð sira Ferant. þvi at hann matti ecki hia oðrom monnom fyrir siaverk. þessi ferþ var buin með miklum kostnaði ok hæversko sem Sturla qvað.

Errinn sendi vngan svarra
vt i lond a geima þrutinn
alldri frettuð iofra drottins ·
æðri ferð af heimangerþom.
allir toko yppi þollar
vnnartama fyrir lægi sunnan
ara blakks sem allvalldr væri
innan landz við dottvr þinni.

þegar er ferþ iungfrv var buin sigldo þꜹ i haf ok komv við Jarnamoþu a Englandi.

(Boð Danakonungs til Hákonar konungs.)

296. Hakon konvngr dvalþiz i Tvnsbergi ok kom til hans mikit liþ ok fritt. Sva qvað Sturla.

Norðan helldo allt vm olldvr
ꜹþar lundr við þig til fvndar
hufar treysto drifnar dúfvr
dygðar menn or Finna bygðom.
suifa leztv or hverio hrófi.
hlaðnar skeiðr a vatnit breiða
sandi ios vm stalin steindo
storðar gandr fyrir Elfi norðan.

þa er Hakon konvngr var i Týnsbergi. kom sunnan af Danmork Afsalon predicari er provincialis var af ollum predicaraklꜹstrom i norrænni tvngo. hann var sendr af Danakonvngi til Hakonar konvngs at Norðmenn skylldo eigi heria riki hans ok sagði at Danakonvngr villdi eiga stefnv við Noregs konvng ok settaz við hann eftir goðra manna raði. Hakon konvngr bar þetta fyrir vini sina ok fannz þeim sva i at eigi mætti fyrir aluorv taka þat er Danir mællto með þvi at þeir hofðo eigi ent þat er þeir hofðo fyrr við talaz. Ok fyrir þvi gaf Hakon konvngr þann orskurð at hann mvndi sigla til Danmerkr sem hann hafði ætlat ok fara með friþi til þess er reynt væri hvart þeir Danakonvngr yrði a sattir. For Afsalon svðr til Danmerkr. Eftir þetta byr Hakon konvngr ferþ sina af Tvnsbergi ok hafði Mariosúþina. þat var dreki .xxx. at rumatali. hofuðin voro gulli buin ok svirarnir. seglit var sett með fogrom skriptom. Morg hafði Hakon konvngr onnvr stor skip ok vel buin. ok þotti miog likt til at sia i solskini sem elldar brynni af hofðonom ok veðrvitum ok gylltvm skiolldom er við stafnana voro. sem Sturla qvaþ.

Digla elldr var seun i segli
svipti [472] lundr a dyrðar skriptom
risa toko roðnir hꜹsar
Rinar logs yfir dreka þinom.
unnar þottv eisur brenna
Vllar fars af slegno gvlli
fasti rꜹþ yfir flota glæstom
flesta rond a skeiða brondom.

Enn er Hakon konvngr var buinn sigldi hann af Tvnsbergi með ollum herinom ꜹstr yfir Folldina. þeir Barðr Grovson sigldo a skip erkibyskvps ok af stafninn i kinnvngum enn veðrvitana festi i seglino. Sigldi [1]

[1]) Sigldo *Cd.*

erkibyskvp sva til Ekreyia til motz við konvng. ok fannz þat a at konvngi mislikaði þetta miog. Hakon konvngr hafði þa stefnvr við liþ sitt ok sagði hvern skaða hann hafði fengit ok allir Noregs menn i frafalli vnga konvngs. ok þott almattigr guð hefði þenna fra honom tekit þa var þo enn gótt efni eftir vm konvngstekio þar sem var junkherra Magnus son hans. enn allir gerðo þar at goðan róm ok letvz þat giarna vilia. var þa þat raþit at konvngr mvndi eiga almenniligt þing at gefa Magnusi konvngsnafn.

(Magnús Hákonarson til konungs tekinn.)

297. Jonsvokudag atti Hakon konvngr þing i Ekreyiom. var þa til konvngs tekinn ivnkherra Magnus. Einarr erkibyskvp gaf honom konvngsnafn. Siðan sor hann log ok rettyndi þegnom sinom at lignvm vite. þa sor Knvtr iarl Magnusi konvngi ok þar eftir lendir menn ok stallarar ok skutilsveinar. ok eftir þat .xij. or hverio fylki. Vm daginn eftir veitti Magnus konvngr monnom sæmiligar giafar. fyrst Hakoni konvngi feðr sinom. Erkibyskvpi gaf hann langskip meirr enn .xx. at rvmatali hinn bezta grip ok enn fleiri giafir. Hann gaf ollum hinom beztom monnom sæmiligar giafir þeim sem i boði hans voro. varþ hann af þvi þegar storliga vinsæll. Tok Magnus konvngr þa mikla sveit ok flesta þa er þionat hofðo Hakoni konvngi broðvr hans. skylldi hann þa vera til landzgæzlu eftir.

(Sigling Hákonar konungs.)

298. Eftir þetta lagði Hakon konvngr brot or Ekreyiom við herinn. enn Magnus konvngr sneri aftr i Vikina ok sat a Tvnsbergi vm svmarit. Hakon konvngr hafði til Danmerkr .ccc. ok .xv. skip. þessi floti var allglæsiligr. Sva segir Sturla.

Ærin var sem elldiug færi
innan borðz a lægi norðan
olldum varp er húfum helldut
hilmis kunndr til iormvngrvndar.
vinda þvrþv visa ferþar
veglig flæst vnd bunv segli
geiga lotuþ gylltar syior
grvndar vorðr at Eyrarsundi.

Hakon konvngr helt herinom svðr til Eyrarsundz ok til Kavpmannahafnar ok lá i Refshaladiupi. Mikit fannz Dvnom vm herinn. Sva segir Sturla.

Renna þotti vpp a vnnom
alla leið af flota breiðom
hilmis frægs þar er herskip lágo
himna elldr i Dana velldi.
þengill kom þar annarr engi
innan landz sva at dæmi finniz
ræsir styrðot rett til iarðar
rikilatr með afla slikan.

þa kom ok Danakonvngr i staþinn með mikinn her ok agæta herra marga. Ok er menn leituðo vm sættir þa var langt i milli með konvngom. Eggioðo Norðmenn miog Hakon konvng at heria riki Danakonvngs. enn konvngr hafði gefit .vi. natta griþ Dønom sem qvaþ Gizvrr þorvalldzson er þa var með konvngi.

Sniallr bøð orgrant ollum
allvalldr griþom hallda
naðrs glóstrætis niotum
nætr sex ok friþ gæta.

[473] Einarr erkibyskvp leitaþi mest vm sættir. þotti hvarom þvi meiri sinn skaði Dønom ok Norðmonnom sem þeir toluðo fleira til. Danir voro miog fvsir sattar þvi at þeim syndiz mikill afli Noregs konvngs. sem Sturla qvað.

Ollum þotti Egða stilllir
ggiligt hinn viða frægi
gvnnar loga fyrir græði sunnan
geigvrþing við yðr at eiga.
sætta baðo Sygna drottin
sniallraðan þig Danir allir
fyrða gram þvi at fegnir vrðo
fiandmenn þinir lifi sino.

þar kom at Kristoforus konvngr gaf vpp Noregs konvngi skaða sinn allan ok sinna manna. ok siðan gerði ok sva Hakon konvngr við Danakonvng. Vrðo allir menn þessi sætt fegnir. Eftir sættina drack Hakon konvngr með Danakonvngi i landtialldi hans. Anan dag geck Danakonvngr a skip Noregs konvngs ok drack með honom. Með þessi sætt bundo þeir sina vinattu fullkomliga sva at hvarr skylldi oðrom veita með sinn styrk þegar annarr þyrfti. Siðan gaf Danakonvngr Hakoni konvngi goðar giafir. enn Hakon konvngr bøð Kristoforo konvngi hvart hann villdi helldr þiggia af honom Mariosuðina eþa .iij. skip onnvr þø sem hann keyri or herinom. enn Danakonvngr iattaði giofinni. enn villdi siðarr kiosa þa er hann sendi orð til Hakonar konvngs hvar hann villdi eiga skipin. Skilþo þeir siðan með kærleikum miklum. for Hakon konvngr norðr i Noreg eftir sættina. sem Sturla qvað.

Veitti virða drottinn
vikelldz giafir rikiom
gullsviptir hløt gipto
gørfugr Skanunnga iofri.
heim kom hilmir Røma
hvatir fundo þat skattnar
ár með oflgom tiri
olestr ok veg mestum.

Hakon konvngr for fyrst til Tvnsbergs ok fann þar Magnus konvng ok frv Margretu drottning. Siðan foro þeir baðir norðr til Biorgyniar. þa veitti Hakon konvngr Magnusi konvngi Rygiafylki. Foro þeir siðan norðr til þrandheims ok ætloðo þar at sitia vm vettrinn. var drottning a skipi með konvngi ok frv Rikiza.

(Útferð Kristínar konungsdóttur.)

299. Nv er at segia fra ferþom frv Kristinar ok hennar manna. at þꜹ foro suðr vm sia af Englandi til Norðmanndi. Ok er þꜹ komv þar villdi Jvarr Englason fara hit vestra skipaleiði. enn sira Ferant ok þorlꜹgr bosi ok þeir sem eyrindi hofðo til konvngs i Franz villdo finna hann fyrst. Snero þꜹ þa ferþinni a land upp ok keypto meirr enn .lxx. hesta vmfram þa sem þꜹ hofðo aðr. þeir þorlꜹgr bósi ok sira Ferant foro a fvnd Frackakonvngs. tok hann þeim vel. Ok er hann vissi at iunkfrv var i ferð með þeim bað hann þꜹ fara hit vestra vm Gaskun ok feck þeim bref sitt vm allt sitt riki til allz forbeina þess er þꜹ þurfto. ok for sa með þeim vt til þess staðar er Narbon heitir. hann stendr við Jorsalahaf. þaðan foro þꜹ vm Kataloniam.[1] þaðan foro þꜹ vm stór fioll ok harðar gotur. Jvngfrv hafðiz vel við i ferþinni ok æ því betr sem lengra kom fram. Sva riðo þꜹ vm Barzalon ok vm Aragvn. ok fꜹgnvðo allir menn þeim sem bezt kunno. Jvnkfrv kom .ij. nottum fyrir iol i Kastel til þess staþar er Sarre heitir. ok riþo vt hvervitna hinir rikuztv menn i moti þeim. þꜹ komv jolaqvelld [474] til Byrgs ok var þar allvel við þeim tekit. enn herbergi hofðo þꜹ at munkaklꜹst(r)i þvi sem i var frv Beringer systir konvngsins. Hinn þriþia dag jola at messo ofraþi frv Kristin borðkeri miklu. oðrv ofraþi hon aðr i Rodemadim. Ok af slikum lutum feck hon sva mikla frægð at engi maðr vissi dæmi til at nockur iungfrv vtlend mætti meiri sæmð fa. Hinn fiorða dag jola riðu þꜹ ỳt af staðnvm ok gaf frv Beringer jungfrv .vij. kvensꜹðla ok alla vel buna ok balldikinn er sialf hon skylldi bera. þann sama dag reið konvngr af Kastel móti jvngfrv með mikinn her ok fagnar henni sem hann mvndi sinni dottvr ok tok i beisltꜹma hennar ok fylgði henni i staþin. Let konvngr fa henni herbergi sæmilig ok virþa hana sva mikils vm alla luti sem ongan annan vtlendan mann. Her eftir talþi konvngr bræðr sina fyrir jvngfrv ok sagði hversu hveriom var hattaþ. sagði at Friþrekr var þeirra ellztr bræðra. let hann vera vaskan mann ok ridara. rettara goðan i sino riki. veiðimaðr goðr ok þvi hefir hann skarð i vꜹrr. Enn Heinrek broðvr sinn qvaþ hann vera beztan ridara af ollum bræðrom sinom. enn qvaþ þar þo þvrfa ecki vm at tala þvi at hann hofz moti feðr sinom. enn Skerius erkibyskvpsefni qvað hann vera duganda mann ok vel skipaðan til klerks af Tulet. Enn Filippus erkibyskvpsefni broðvr sinn af Sibilio sagði hann ecki vera skipaðan til klerks helldr at fara með skemtan hꜹka ok hvnda. kallaði hann vera hinn mesta einvigis-

[1] Talanoniam *Cd.*

mann at biornvm ok villisvinom. iamnliga glaðr ok katr. milldr ok litillatr. ok hinn bezti felagi. sterkr at afli. ok þo goðr ridari. fra vexti hans ok friþleik sagði konvngr ecki. þvi at Norðmenn mattu þat sia iafnliga. þat fannz þeim i at konvngi likaþi þessi bezt af ollum bræðrom sinom. ok sva iungfrvnni ok ollum Norðmonnom. ok þvi kꜹs hon ser þenna til mannz með vina sinna raði. Sva segir Sturla.

Riða fra ek or borgvm breiðom
bragna fiolþ af þino magni
viþa glꜹddus valskar þioðir
varrar elld i moti svarra.
siðan kꜹs vm sæmðar fÿsa
snilldar brvðr þann er eiga villdi
ꜹþlings bræðr af yðro raði
æztra manna gofvgr svanni.

þat var oskuoþinsdag er herra Filippus festi ser ivngfrvna. hon bað þegar at hann leti gera kirkio hinom helga Olafi konvngi. ok iattaþi hann þegar þvi. ok hvat er hon bað var þegar syst. enn bruðlꜹpit skylldi vera drottinsdag eftir paskaviko. Ok er sv stund kom var þat veitt með hinni mestu sæmð‧ er vera matti i þvi landi. Siðan bioggvz Norðmenn i brot. foro þeir aftr i Noreg Petr byskvp ok Andres Nicholasson.. Amvndi Haralldzson. enn þeir snero vt i Jorsalaheim Jvarr Englason. þorlꜹgr bósi. ok enn nockurir aðrir ok andaþiz Jvarr i þeirri ferþ.

(Fundr konunga ok drottningar.)

300. þann vetr er Hakon konvngr sat i þrandheimi eftir sætt þeirra Danakonvngs vm varit biogguz þeir Hakon konvngr ok Magnus konvngr vpp a land ok foro ꜹstr [475] yfir Dofrafiall. þa hafði Hakon konvngr raðit fyrir Noregi .xl. vettra ok einn vetr. Frv Margret drottning for hit ytra ꜹstr til Tvnsbergs ok fann þar konvng. Hakon konvngr ok Magnus konvngr foro ꜹstr til Elfar til motz uið Birgi iarl. þa hafði Danakonvngr sent eftir liþi bæði i Sviariki ok Noreg. þvi at herra Jarmarr gerþi mikinn ofriþ i Sialandi. enn seynir greifa Alfs Jon ok bræðr hans herioðo Jotland. varþ af þessom hernaði mikill ofriþr i Danmork.

(Fundr konunga ok Birgis jarls.)

301. Enn er þeir Hakon konvngr ok Birgir iarl fvnduz toluðo þeir vm orðsendingar Danakonvngs. reþu þeir þat með ser at þeir skylldi bua her af hvarotveggia rikino þꜹ misseri. Suiariki ok Noregi. ok veita Kristifara(!) konvngi moti hans ouinom ok var þat a kveðit með þeim at .xl. hundraþa skylldi hafa hvarr þeirra Hakonar konvngs ok Birgis iarls. nema hann annarhvarr villdi meira her hafa. For þa sem

iafnan með þeim bliðliga. þvi at þeirra vinatta var þvi betri sem lengri hafði verit. þa for ok frv Rikiza vpp i Sviariki með feðr sinom ok leysti Hakon konvngr hana allsæmiliga af hendi. Jvnkherra Sverrir var eftir með Hakoni konvngi ok unni konvngr honom mikit. Hakon konvngr sendi þa suðr til Danmerkr Mariosuþina ok tok Danakonvngr þessi sending vinsamliga. sva sem orþsendingum Hakonar konvngs. Litlu siðarr for Hakon konvngr norðr til Biorgyniar ok dvalþiz þar lengi vm svmarit. þetta vár aðr brann mestr luti bæiarins i Tunsbergi ok var þat morgum mikill skaþi. þetta haust komv i land þeir sem fylgt hofðo frv Kristin broðir Symon. Loðinn leppr. Amvndi Haralldzson. ok hofðo þeir skipaleið farit vttan af Spani a einum kugg. Enn Petr byskvp for landveg i Flandr ok kom hann nockvru siþarr. Andres Nicholasson var eftir i Franz þa .xij. manaði. þeir Petr byskvp sogðo mikit Hakoni konvngi af hversv konvngr af Spani hafði fagnat ivngfrv Kristin dottvr hans. ok hverso hofþingliga hann hafði þa af hondom leyst ok þat væri eigi minna fe enn .viij. hvndraþa marka skirra er konvngrinn gaf þeim vm þat fram sem þeir þvrftv til kostnaðar ser. þeir sogðo ok mikit fra hversv mikill vin hann var Hakonar konvngs. þvi at við hvern sem Hakon konvngr ætti striþ skylldi honom heimill hans styrkr. þegar eigi væri til motz konvngr af Franz eða konvngr af Aragun mágr hans eða Englakonvngr. Hakon konvngr het ok þar i mót at veita sinn styrk konvngi af Spania. ef eigi væri til motz konvngr af Danmork eða Sviakonvngr eða Englakonvngr. þa bio konvngr af Spáni her sinn út i heiðnina ok fyrsti[1] hann miog Hakon konvngr at fara með ser ok leysa sva kross sinn er hann hafði tekit. þvi at þar var til leyfi pavans at þar skylldi leysaz kross sem til Jorsala væri farit. Petr byskvp kom þetta svmar vpp i Hamar til staþar sins ok þa sæmiligar giafar af konvngi.

(Um skipan Hákonar konungs til Jslands.)

302. Hakon konvngr sat of svmarit i Biorgyn. þa var með honom Gizvrr þorvalldzson. konvngr sendi hann til Jslandz ok gaf honom iarlsnafn. het Gizvrr þvi i mót at friþa Jsland ok lata alla bændr giallda konvngi [476] skatta sem hann hafði aðr beitt. Bar Gizvrr þar a mikit mal at hann mvndi þvi ǫþvelldliga a leið koma. Konvngr gaf honom með iarlsnafnino margar sæmiligar giafir. hann sendi vt með honom þorallda hvita hirðmann sinn (at skynia) hverso iarl færi konvngs eyrindom. Enn er Gizvrr kom til Jslandz hellt hann þvi vel vpp sem

1) fyrsta *Cd.*

vera atti er konvngr hafði gert til hans. hann sagði ok vm þa menn (er) honom gerþvz handgengnir at hvart sem þeir væri hirðmenn eða skutilsveinar at þeir skylldo þuilikar nafnbætr hafa i Noregi af Hakoni konvngi. Vrðo við þetta margir goðir menn til at geraz iarli handgengnir ok sorv honom eiþ enn Hakoni konvngi trvnað. Bratt vrðo menn þess visir at þat var fals er iarl hafði sagt fra orþum konvngs. enn allt at einu helldo menn trvnað við iarl ok sva konvnginn. Erv fra viþskiptvm iarls ok Jslendingá margar frasagnir. Vm vettrinn aðr iarl kom til Jslandz tok þorvarðr þorarinsson af lifi þorgils skarða at Hrafnagili. fyrir þær sakir er konvngr hafði skipat þorgilsi Eyiafiorð ok allar sveitir fyrir norðan Avxnadalsheiði. þær sem hann kallaði sina eign vera. enn þorvarþr þottiz heimilldir til hafa af Steinvorv mágkonv sinni.

(Frá Hákoni konungi ok Dönum.)

303. Hakon konvngr sat i Biorgyn vm vettrinn. þessi var annarr vetr hins fimta tigar rikis hans. Vm varit eftir komv þꜹ orð fra Danakonvngi at Hakon konvngr skylldi fara til liþveizlu við hann ok sva Birgir iarl sem þeir hofðo heitiþ. Enn er þessi orþ komv til Hakonar konvngs stefndi hann til sin lendom monnom ok hafði leiðangr vti. Ok er hann var buinn sigldi hann ꜹstr með landi. enn er hann kom ꜹstr vm Jaðar komv moti honom ridarar .ij. af Danmork ok sogðo þꜹ tiþindi at Kristiforus konvngr var allr. enn drottning ok aðrir hofþingiar sendo orð at hann skylldi koma til hialpar við þꜹ allt at eino. Hann gerþi þar sem iafnan at hallda orþ sin. ok for hann til Danmerkr ok hafði mikit liþ ok friþt. hellt hann herinom til Kꜹpmannahafnar ok fann þar drottningv. Birgir iarl kom ecki a þvi svmri til Danmerkr ok hafði þo leiðangr vti ok hellt til Bleikinnga ꜹstan. þa er Hakon konvngr kom til Kꜹpmannahafnar hafði drottning ok Danahofþingiar sætz við sonv Alfs ok þottvz eigi þa þvrfa styrks Noregs konvngs. Hakon konvngr gaf drottningv sæmiligar giafir. ok sva drottning honom a moti. Danir toko til konvngs Eirik sun Kristifori ok var hann barn at alldri.

(Hákon konungr ok Magnús konungr koma til Björgynjar.)

404. Hakon konvngr for vm hꜹstiþ aftr i Noreg ok norðr til Biorgyniar ok sat þar vm vettrinn. ok var þessi hinn þriþi vetr hins fimta tigar rikis hans. þenna vetr andaþiz Petr byskvp i Hamri. enn eftir andlat hans hofðo korsbræðr stefnvr með ser um byskvpskosning

ok samði eigi með þeim. fengo þeir ongan kosinn aðr kosninngrinn hvarf vndan þeim ok til erkibyskvps. Siþan sendo þeir honom menn ok báþo hann or skera hverr byskvp skylldi vera af þeim sem þeir hofðo til nefnt. Erkibyskvp gaf þeim aftr kosninginn enn nefndi þo til þann mann er Loþinn het korsbroðir. enn hann var ecki vin Hakonar konvngs.

(Fastmæli Hákonar konungs ok Gizurs jarls)

305. [477] Hakon konvngr sat i Biorgyn vm veltrinn. Hann hafði aðr spurt vm sumarit af Jslandi at Gizurr iarl hafði litinn hug a lagit at flytia eyrindi hans við Jslendinnga. Sendi hann þa vt snemmendis Jvar Arnliotarson ok Pal linseymo. bað þa koma fyrir alþingi. Ok sva var at þeir foro til þings. var þar fyrir Gizvrr iarl ok flestir formenn. voro þa flutt bref Hakonar konvngs. ok var þar mikil manndeilld honom huersu þeim toko. flutti iarl konvngs eyrindi ok þo með oðrom hætti enn a brefunom stoð. enn Sunnlendinngar vinir iarls mællto mest a moti skattinom. ok varþ eyrindi þeirra Jvars ecki ok foro þeir utan hit sama svmar a konvngs fvnd. Var þat þeirra flutningr at Sunnlendingar mvndi eigi hafa neitaþ sva diarfliga skattinom ef þat væri moti skapi iarls.

(Andlát Heinreks Hóla byskups.)

306. Hakon konvngr for þat sumar or Biorgyn ꝍstr til Túnsbergs er hann sendi þa Jvar vt. ok með honom Magnus konvngr. foro þeir ꝍstr til Elfar til motz við Birgi iarl. For þa enn allbliðliga með þeim. var iarl i boði konvngsins ok seynir hans hinir vngo ok margir gofgir menn með þeim. bundo þeir þa enn fastliga sina vinattu sva at hana skylldi ecki skilia meðan þeir lifðo baðir. mællto þeir at þeir mvndo finnaz annat sumar eftir. For Hakon konvngr þa i Vikina. var þa með honom Heinrekr byskvp af Hólum er þa hafði honom lengi fylgt. Ok er konvngr kom ꝍstan at Folldinni tok Heinrekr byskvp sótt. litlu siðan sigldo þeir vestr yfir Folldina til Tvnsbergs. ok litlu siðarr andaþiz Heinrekr byskvp. var hann iarðaðr i Olafskirkio i Tvnsbergi. ok þackaði (konvngr) sialfr sꝍng a grafarbacca. lagði miog til lofs honom sem verþvgt var fyrir margar sakir.

(Hákon konungr ok Magnús konungr fóru til Björgynjar.)

307. Eftir þetta foro þeir Hakon konvngr ok Magnus konvngr til Þrandheims ok komv þar at Olafsvoku. var fyrir i bænum Einarr

erkibyskvp. þar var ok kominn Loþinn korsbroðir or Hamri með raði erkibyskvps ok keyrinn til byskvps moti konvngs vilia. ok þvi gerþi hann stygð við erkibyskvp. þa er Hakon konvngr lagði til bæiarins vpp i ána sveif skipi hans a eyrina gengt Backa ok festi þar. erkibyskvp reyri til ok bað menn duga sva at af kvæmizt skipit. enn konvngr villdi eigi þiggia af honom. Siþan let konvngr setia skorður vndir skipit at eigi mætti hallaz er fiaraði. enn er flæddi flavt skipit. logðo konvngar þa til bæiarins. gerþi erkibyskvp a mót þeim fagra processionem ok minntiz við Hakon konvng. Enn litlu siðarr hofðo konvngar stefno við erkibyskvp of[1] byskvpskosning i Hamri. villdi erkibyskvp ecki annat enn Loþinn væri byskvp i Hamri. enn Hakon konvngr mællti þvi þverliga i moti. ok her af slo með þeim i hina mestu deilu. ok kom sva at Hakon konvngr apelleraði erkibyskvp til pava. ok varþ erkibyskvp við þat hinn styggvazti. Eftir þetta geck Magnus konvngr milli þeirra. ok vinir hvarratveggio attu lut i at þeir semði. talþiz Loþinn þa vndan at vera byskvp. kom þvi Magnus konvngr a leið at þeir fvnduz Hakon konvngr ok erkibyskvp. var þar[2] við Magnus konvngr ok byskvp af Suðrheimum ok Gillibert er þa var klerkr Hakonar konvngs ok verit hafði erkidiakn. villdi Hakon konvngr hann til byskvps i Hamri. lavk sva at erkibyskvp kavs Gillibert til byskvps [478] enn Loþinn gaf vpp sinna vegna. Ok með þvi at aðr var skotiþ malino til pava. sendo þeir Gillibert til pava með þvi at þat var beggia þeirra vili. for hann þa a pava fvnd.

(Af sendiboðum Hákonar.)

308. Um svmarit eftir for Hakon konvngr inn til Frostuþings ok skipaði þar konvngs malum. Siðan bioz hann suðr i land ok með honom Magnus konvngr. komv þeir vm havstið til Biorgyniar. ok sat þar Hakon konvngr vm vettrinn. enn Magnus konvngr for suðr i Stafangr ok sat þar. þetta havst komv þeir af Jslandi Jvarr ok Pall ok sogðo konvngi sitt eyrindi hvert orþit var. virði konvngr sem Gizurr iarl mvndi eigi meirr flutt hafa enn hann hafði heitiþ. þessi var hinn .v. vetr hins fiorða tigar rikis Hakonar konvngs. Vm vettrinn eftir andaþiz ivnkherra Sverrir. þotti konvngi þat mikill skaði.

(Sendimenn konunganna til Saxlands.)

309. Hakon konvngr ok Magnus konvngr hofðo sent vm svmarit broþvr Nicholas til Danmerkr at flytia bonorð Magnus konvngs við

[1]) ok *Cd.* [2]) þat *Cd.*

jvngfrv Jngilborgo dottvr Eiriks konvngs hins helga. skylldi broðir Nicholas fara allt i Saxland til fvndar við hertogann moðvrfǫþvr hennar ok vita hvat hann legði til þessa mals. þvi at hann var hinn mesti hofþingi ok einn af þeim .viij. monnom er kiośa skvlu keisarann. ok hann skal vera drottseti keisara hvert sinn er hann er fyrir norðan fiall. Ok er sendimenn komv til hertoga með þessom eyrindom tok hann litiþ af. sagði sva at hans dotturdottir var dǫnsk at fǫþurætt. ok Danir reðo hennar gipting. Siðan let hann leiða i syn við þa .ij. dætr sinar harða vel bunar ok mællti. fyrir þessom hefi ek rað hverr sem þeirra biðr. Eftir þat foro sendimenn aftr til Danmerkr ok sva til Noregs ok sogðo Hakoni konvngi sin eyrinndi.

(Frá Hákoni konungi.)

310. Eftir andlat jvnkherra Sverris foro þeir Hakon konvngr ok Magnus konvngr inn i Sogn ok sva vm fiall til Vpplanda. ok er þeir komv a Ringisakr kom til motz við þa Einarr erkibyskvp ok for með þeim svðr i Vikina. Sendo þeir þa sira Askatin ok broðvr Nicholas svðr til Danmerkr a fvnd drottningar ok greifa Ernest ok þeirra manna annarra er svǫr hofðo fyrir ivnkfrvnni ok vita hverr vtvegr yrði a þesso mali. Enn meðan þeir voro i þessi ferð foro konvngar ǫstr til Elfar til motz við Birgi iarl. lágv þeir vm hrið i Elfinni ok biðo iarls ok kom hann eigi. Foro þeir eftir þat norðr i Vikina ok biðo til þess þar er þeir sira Askatin komv af Danmork. sǫgðo þeir þǫ orð drottningar ok sva jvngfrv at konvngar skylldo senda mót henni vegligt forvneyti enn drottning het ok ivnkfrvinnar frændr at bva ferþ hennar sæmiliga við hinom beztum fongvm.

(Sent eptir jungfrú Jngilborg.)

311. Siðan gerðo konvngar raþ fyrir at senda moti jvnkfrvnni. var þar fyrir Hakon byskvp ok Ogmvndr krækidannz. Pall gas. Loþinn stǫrr. þeir hofðo .vij. skip ok flest stór. þeir hofðo mikit liþ ok vel buit. þeir foro til Danmerkr ok komv til Hosvers a Jotlandi at þeim stefnudegi sem Danir hofðo gert þeim. enn þat var halfvm manaði fyrir Olafsvoku. Ok er þeir komv þar fvndo þeir þar ongan mann hvartki af drottningar hendi ne greifans þann er þeim gerþi nockvrn vrskurð vm sitt [479] eyrindi. Siðan gerþv þeir til klǫstra þess er iunkfrv var i ok vita ef nockut rað væri fyrir þeim gert vm ferþ hennar i Noreg. hon sagði at þar var ecki rað fyrir gert sva at hon vissi. ok drottning mætti þar ecki i fazt sakir striðz þess er hon atti við hertoga. Ok er

þeir frettu þetta. foro þeir Hakon byskvp vpp til klꜹstrs at finna ivnkfrv. ok toluþv við ivnkfrv. ok baðu hana taka sialfrar sinnar rað ok skiota sino mali a gvðz valld ok Hakonar konvngs ok þeirra forsia. Hon bar her mart i moti i fyrsto ok þat mest at hon var tilfangafa at fara sva skiott i brot. Enn þeir sogðo at þat var allt til reiþo með þeim sem hon þurfti at hafa. Enn sva lꜹk með þeim at Hakon byskvp handfesti ivngfrv Jngilborg Magnusi konvngi til handa. Siþan logðo þeir stefnvdag til nær þeir skyllde koma móti ivnkfrv. J þesso bili la Birgir iarl i Eyrarsundi með Sviaher. ok er hann spvrþi til Norðmanna sendi hann orð Hakoni byskvpi at þeir skylldi biða hans ok hann villdi finna þa ef tóm yrði. enn Norðmenn hvꜹtuþo eigi at miþr sinni ferþ þvi at þeir visso aðr at iarl hafði beþit ivnkfrv til handa Valldimar konvngi seyni sinom ok villdo þeir þenna trvnað ecki vndir honom eiga. Ok er stefnvdagr kom gengv Norðmenn vpp með vapnvm til klꜹstrs. þvi at þeir trvþv illa Dꜹnom. ok báþo ivnkfrv fylgia ser til skipa. ivnkfrv endi þat allt sem hon hafði heitiþ. reðz hon til ferðar með þeim ok við henni .ij. ridarar ok sveinar hennar. henni fylgðo ok .viij. konur. foro þꜹ til skipa siðan. Enn þetta reðz sva skiott at Danir visso eigi fyrri enn hon var a veg komin. Logðo Norðmenn skiott i brot af Danmork ok komv hvergi við land fyrr enn i Tvnsbergi Olafsvoku aftan hinn siðarra.

(Frá sendimönnum Skotakonungs.)

312. Enn meðan þeir voro til Danmerkr foro konvngar norðr til Biorgyniar. þa komv vestan af Skotlandi sendimenn Alexandri Skotakonvngs erkidiakn einn ok Missel het ridarinn. þeir foro meirr með fagryrðom enn trvnaði at þvi er konvngi uirþiz. þeir foro sva i brot at engi vissi fyrr enn þeir voro i brottu. þa sendi konvngr Bryniolf Jonsson eftir þeim. ok hafði hann þa aftr við ser. sagði konvngr at þeir skylldi vera i Noregi vm vettrinn fyr þat er þeir villdi fara orlofslꜹst framarr enn aðrir sendimenn.

(Frá Hákoni konungi.)

313. Hakon konvngr fretti til ferþar ivngfrv at hon var komin i Noreg. let hann þa buaz við kvamv jvnkfrv ok byskvps. ok stefndi til sin ollum hinom beztum monnom. Einari erkibyskvpi. herra Knvti iarli. ok ollum byskvpom. þvi at Magnus konvngr villdi at sem fyrst væri gert bruðlꜹpit. þꜹ Hakon byskvp ok iunkfrv komv til Biorgyniar .iij. nottum fyrir Mariomesso hina siþarri ok logðo fyrst i Laxavág. Vm

daginn eftir reyro konvngar ok hinir beztu menn moti jvnkfrv. fagnaði Hakon konvngr henni vel ok ollu hennar forvneyti. for jvnkfrv þa til Mikials klaustrs ok Hakon byskvp við henni. Hakon konvngr mællti sva er hann kom heim ok hann hafði sét jvnkfrvna. þat hafða ek æt[480]lat at fagna vel þessi ivnkfrv. enn sva giptusamliga litz mer a hana at ek skal þo hvar meiri stvnd a leggia enn ek ætlaða. Eftir þetta let Hakon konvngr bva .ij. hallir i konvngsgarþi at veita i brvþkaupit.

(Brúðlaup.)

314. Svnnodag eftir Mariomesso hina siðarri var jvnkfrv Jngilborg pausut Magnusi konvngi með mikilli sæmð. geck Magnus konvngr þa at brvðlaupi sino ok voro baðir konvngarnir i steinhollinni ok erkibyskvp ok lyðbyskvpar. Knvtr iarl. lendir menn ok hirðin. Frv Margret drottning var i trehollinni ok ivnkfrv Jngilborg ok allt hennar forvneyti. Sva var talt at eigi var færa manna þar enn ellifv hvndrat. ok vmfram þionustumenn. var þessi veizla veitt með hinom mesta kostnaði ok hinom beztum fongum er til voro. ok segia menn at eigi mvni þvilikt bruðlaup veitt hafa verit i Noregi sem þessi. þvi at þar skorti eigi helldr vin enn annan dryck. Hakon konvngr leitaði raðz við vini sina ok raðgiafa hvart Magnus konvngr skylldi vigia vndir koronv þa þegar. enn þar logðo menn misiafnt til. mællto svmir at Magnus konvngr mvndi taka stærð með koronv. ok kolluðu þat greina vænt milli konvnga. enn Hakon byskvp ok aðrir þeir sem farit hofðo moti jvnkfrv sogðo Hakon konvng þvi heitiþ hafa at þau skylldi bæði korona. baðo konvnginn þat efna sem hann hafði heitiþ báþom þeim til sæmðar. enn þo veitti þetta seint. Magnus konvngr flutti þa sialfr sitt mal við foðvr sinn. ok sagði sva. Eigi skvlut þer minn herra trva þeirra manna orðum er þat segia at ek mvna nockvra taka i móti yðr. þótt þer gefit mer meiri sæmð enn nockurr konvngr annarr i Noregi sinom seyni. þvi at þer vitiþ at ek hefi yðr mivkr verit i ollum lutum. vænti ek at enn skal sva vera þott þer vnnit mer þeirrar tignar sem þer hafit mer heitiþ. Hakon konvngr svaraði. Satt er þat Magnus konvngr at þer hafit astsamliga til vár þiónat. er þat vmakligt at ek vnna yðr eigi hinnar hæsto sæmðar eftir þvi sem framazt er gvðz miskunn til. Bruðlaupsveizlan stoð .iij. daga.

(Vígðr Magnus konungr.)

315. Krossmessodagr var oþinsdag i vikunni. let Hakon konvngr þa vm bvaz af nyio. þvi at hann ætlaði at þann sama dag skylldi vigia

Magnus konvng vndir koronv. voro þa allir lutir liktir eftir þvi sem þa er Hakon konvngr var koronaðr. Enn vm messuna stoð Missel ridari vppi a korinom ok vndraþiz miog atferþ vigslunnar þvi at þat er ecki siðr at korona konvnga i Skotlandi. ok þa er Magnus konvngr var klæddr ok Hakon konvngr ok erkibyskvp logðo vm hann vigslusverþit. mællti hinn skotzki ridari. þat var mer sagt at her væri ecki ridarar dvbbadir i þesso landi. enn ek sa ongan ridara iafntiguliga dubbaðan þar sem .x. hinir agætvztu hofþingiar leggia vm hann vigslusverþit. þa er Magnus konvngr var skryddr leiddi erkibyskvp hann til sætis sins. Siðan vigðo þeir drottning. þa gekk Hakon konvngr at stolinom er Magnus konvngr sat a. hann villdi vpp standa a mót honom. Hakon konvngr tok hendinni a oxl honom ok mællti. Egi [481] skvlut þer nockurom manni hneiga þenna dag. þvi at nv er sa dagr kominn er ek villda giarna beþit hafa. at ek se mitt holld sva tignat. helldr enn ek fyrirmvna þer þessa velldis. Eftir þat ganga konvngar til borðz. ok bar Magnus konvngr koronv þann dag. var þa hin fegrsta veizla Magnusi konvngi til sæmðar ok frv Jngilborgv drottningv ok þeirra monnom. sem Sturla qvað.

Vngr toktu iofra þengill
ægr með vigslu frægri
kynniz kapp þitt monnom
konvngs nafn a þig iafnan.
ok sokngæðir siþan
sniallmælltr hlutuð allrar
her lysi ek veg visa
valld fram komit alldar.

Heilags hafit hala
hrøstr þengils son fengit
þig reifir gvð gæfo
gnótt þioðkonvngs dottvr.
sniallr ma Eirikr ollu
aldyrr konvngr styra
yþarr þroski gengr óskum
einart við gvð hreinan.

At þessi veizlu gafo konvngar margar sæmiligar giafir ollum hofþingiom ok sva dønskom monnom þeim sem jvnkfrv hofðo sunnan fylgt ok leysti þa vel a brøt ok vnþo vel við sitt eyrindi. enn svmir voro eftir með drottningv.

(Andlát Knúts jarls.)

316. Knvtr iarl var krankr miog vm veizluna sem fyrr var ritaþ. Siþan lagðiz hann i sótt ok andaþiz siðan. Hakon konvngr gerþi likferþ hans sæmiliga sem tign hans byriaði ok burðom. hann var iarðaþr i Kristzkirkio hia Hakoni foðvr sinom. Knvtr iarl var allra manna kurteisaztr vm alla hluti. klerkr goðr ok manna orvaztr af fe hár maðr vexti ok vel yfirlitz. dryckiomaðr of mikill. ok þar af feck hann vanheilsu.

(Menn kómu af Grœnlandi.)

317. þetta hꜹst komv þeir vtan af Grænlandi Oddr af Siolltum. Pall Magnusson. Knarrarleifr. þeir hofðo verit ýt .iiij. vetr ok sogðo at Grænlendingar hefði gengit vndir skatta. sva ok skylldi bæta oll manndrap við konvng hvart sem drepnir væri norænir menn eða grænlendzkir. allt norðr vndir stiornv sva at giallda þegngilldi eftir sem Sturla quað.

Norðr likar þer allt at ꜹka
yðart valld vm heiminn kallda
gegnir mvnv þvi fyrðar fagna
fiornis alfr vnd leiþarstiornv.
þengill hefir þar annarr engi
allvalldr enn þv riki halldit
lengra reiða þioðir þangat
þina dyrð enn rꜹþull skini.

(Hákon konungr sendi til Jslands Hallvarð gullskó.)

318. Svmar þetta er nv var fra sagt sendi Hakon konvngr til Jslandz Hallvarþ gvllskó. kom hann i Hvita i Borgarfirði ok for bratt at finna iarl ok flvtti diarfliga konvngs eyrindi fyrir honom. iarl tok þvi vel. Hallvarþr for til vistar i Reykiaholtt. Sorv svmir menn vm hꜹstiþ Hakoni konvngi land ok þegna. Jarl sat vm vettrinn fyrir norðan land ok atti tal við bændr hvert rað skylldi gera fyrir akꜹllum þeim er konvngs menn hofðo ok hann hafði konvngi heitiþ. for þa vpp allt hit sanna hverio hann hafði konvngi iattað. var þa þat rað gert at bændr hetv iarli stórfé at leysa þat gialld [482] sem a var kveþit. hetv svmir bǫndr .cc. svmir .c. eða .xij. ꜹra eða minna. Ok er Hallvarðr spurþi þetta sagði hann at konvngr villdi hafa lyðni af bændom ok slikan skatt sem þeir yrði asattir. enn konvngr villdi ecki at bændr væri pyndir til sva mikilla fegiallda. Hallvarðr flvtti ok konvngs mal við Vestfirðinnga ok hetv þeir at koma til þorsnes þings. enn iarl stefndi bondom til Hegranes þings ok let þar nockura menn sveria Hakoni konvngi. Enn Rafn Oddzson kom til þorsnes þings. ok þui for Hallvarðr eigi þangat. Var þesso mali skotiþ til alþingis. drogv allir hinir stærstv menn saman flocka i Vestfiorðom ok fyrir svnnan land ok ætluðo at fylgia konvngs mali a alþingi. Enn er iarl spurði þetta flutti hann við Norðlendinnga konvngs mal ok kallaði fiorrað við sig ef eigi væri gengit vndir þat sem konvngr beiddi. Ok er skipot var logretta. sorv flestir hinir beztu bændr or Norðlendinnga fiorðvngi. ok af Svnnlendinga fiorðvngi fyrir vttan þiorsa Hakoni konvngi land ok þegna ok æfinligan skatt. sem bref þat vattar er þar var eftir gert. Reið Sigvarþr byskvp með Hallvarði vestr til Borgarfiarðar til þverár þings. gengo þar Vestfirðingar vndir þuilika eiþa sem fyrst sorv formenn

Rafn ok Sighvatr Boðvarsson. Sturla þorþarson. Einarr þorvalldzson. Vigfus Gvnnsteinsson. ok .iij. bændr með hveriom þeirra. þrir bændr sorv ok fyrir Borgfirþinga.

(Frá Magnúsi konungi.)

319. Hinn næsta vetr eftir er Magnus konvngr gerþi brvþlavp sitt ok hann var koronaðr sat hann i Biorgyn ok sva Hakon konvngr fram vm iolin. ok var þessi hinn .v. vetr hins fimta tigar rikis hans. Snemma vm varit foro konvngarnir avstr til Vikr ok ætloðo avstr til Elfar til motz við Birgi iarl eftir þvi sem aðr hofðo orð farit i millum þeirra. Ok skylldo þeir gera rað fyrir eignvm þeim sem atto dætr Eiriks konvngs i Danmork. þvi at þeir atto þar heimtur til Magnus konvngr ok Valldimarr konvngr. hann hafði fengit Svffio dottvr Eiriks konvngs. Enn er konvngar foro or Biorgyn voro þar eftir Margret drottning ok frv Jnngilborg. þvi at hon var þa með barni. Ok er konvngar komv i Vikina voro þar fyrir sendimenn Birgis iarls ok sogðo at iarl þottiz eigi mega finna konvnga sakir fiolskyllda. enn bað hvaratveggio senda menn til Danmerkr ok vita hvern vtveg Margret drottning villdi gera a fyrrnefndom eignom. ok væri siðan skipt með þeim systrom. ok sva hinom tveim er ogiptar voro.

(Frá Hákoni konungi.)

320. þa sendo þeir Hakon konvngr ok Magnus konvngr svðr til Danmerkr Pal gas. Andres plyt. þorlavg bósa. ok skylldo þeir sia yfir þetta feskipti af hendi Magnus konvngs ok Jnngilborgar drottningar. Ok er þeir komv til Danmerkr var þar fyrir Aþalbrict hertogi af Brvnsvik ok hafði rað oll með drottningo. dvolþvz þeir Pall við hertoga vm svmarit ok fengo engi orskurð sinna eyrinnda. Magnus konvngr for avstr til Borgar at sia vm þav lén sem Hakon konvngr hafði veitt frv Jnngilborgv [483] at bruðlavpi þeirra Magnus konvngs. Siþan foro þeir baðir konvngarnir til Biorgyniar vm vaknaskeið ok dvavlþvz þar vm sumarit. þetta sumar sendi Hakon konvngr Loþin lepp ok Hakon eysil vt til solldans af Tvniz með morgvm falkum ok oðrom þeim lutum sem þar voro torvgætir. Ok er þeir komv vt tok solldan þeim vel ok voro þeir þar lengi vm vettrinn. Sem Sturla qvað.

Allvalldr dyrðkaz vt með Serkiom
innan landz af milldi þinni
þioþum lika þinir havkar
þaðra allt með Blalandz iaðri.
viþa hriota veglig mæti
vægðarlavst af yðrom frægðom
hollar pryða heiminn allan
hnossir þinar mærðar tinir.

(Capitulum.)

321. þetta svmar kom vttan af Jslandi Hallvarþr gvllskór ok sagði at Jslendingar hefði svarit skatt Hakoni konvngi. þa kom ok vttan með honom Sighvatr Bǫðvarsson. Sturla Hrafnssun. þa kom ok af Jslandi Brandr aboti Jonsson at orðsendingo Einars erkibyskvps. þetta svmār var fæddr i Biorgyn Olafr son Magnus konvngs ok Jnngilborgar drottningar. Vm hǫstið foro konvngar norðr til þrandheims ok með þeim drottningar baðar. enn ivnkherra Olafr var eftir at nvnnoklǫstri. Sátv konvngar þann vetr i þrandheimi. Andres plytr kom svnnan vm vettrinn fyrir iol af Danmork. sagði hann at hertogi ok drottning hefði[1] ongar eignir til greitt þær sem Jnngilborg drottning atti ok ecki skipti væri gert með dættrum Eiriks konvngs. enn visir voro þeir orðnir hversv miklar voro eignirnar eða hvar lágu.

(Útboð.)

322. Um svmarit aðr komv bref vestan af Suðreyiom fra konvngom ok kærðo þeir miog vm þann ofriþ er jarlinn af Ros ok Kiarnakr son Makamals ok aðrir Skotar hofðo gert a Suðreyiom. þa er þeir foro út i Skið ok brendo bæi ok kirkior enn drapo mikinn fiolþa karla ok konur. ok sva sogðo þeir at Skotar hefði tekit smabornin ok logðo a spiotzodda ok skoku til þess er þǫ rendo at hondom þeim ofan ok kǫstuðo þeim sva dǫþom af fram. sǫgðo ok at Skotakonvngr ætlaði at leggia vndir sig allar Suðreyiar. Enn er þessi tiþindi fretti Hakon konvngr fecc honom mikillar ahyggio. ok bar þetta mal fyrir raþ sitt. Enn hvat sem hverr lagði til. let Hakon konvngr gera útboðabref vm vettrinn eftir iol of allan Noreg ok bǫþ út leiþangri bæþi at liþi ok vistum sva sem honom þotti landit mestu mega afla. stefndi hann her þessom ollum til motz við sig snemma vm svmarit i Biorgyn.

(Brandr ábóti kjörinn byskup til Hóla.)

323. Einarr erkibyskvp atti tal við korsbræðr vm varit of byskvps kosning til Hóla a Jslandi. ok kom þat asamt með þeim at kiosa Brand til byskvps. Ok sama dag var kosinn með raði konvnga sira Gillibert er þa var nykominn or kuria. Hinn .iiij. nonas dag Marcij manaðar vigði Einarr erkibyskvp þa baða [484] til byskvpa. Gillibert til Hamars enn Brand til Hóla a Jslandi.

[1]) hefðo *Cd.*

(Konungr byrjaði herferð til Skotlands.)

324. Hakon konvngr for or Niðarosi nær miþri forstu hit efra ꜹstr til Vikr. ok sva ꜹstr til Elfar til motz við Birgi iarl. Ok er Hakon konvngr kom til Lioðhusa var iarl i brottu. for konvngr þa i Vikina norðr. Magnus konvngr kom eftir paska suðr til Biorgyniar ok for siðan svðr i Stafangr. Hakon konvngr kom norðr til Biorgyniar at krossmesso. hellt hann þa a bunaði sinom sem skiotligaz. Samnaðiz þar mikit lið til hans ok nær allir handgengnir menn ok syslumenn ok fiolþi leiþangrsmanna.

(Hákon konungr átti þing við liðit.)

325. Siðan atti Hakon konvngr almenniligt þing i Biorgyn vppi a Bockum. kom þar saman allmikill her. lysti konvngr þa yfir ferþ sinni at hann ætlaði vestr vm haf her þessum til Skotlandz at hefna þess hernaðar er Skotar hofðo gert a riki hans. enn Magnus konvngr bꜹþ at fara þessa ferþ fyrir hann. enn Hakon konvngr væri eftir. hann þackaði honom þat morgom fogrom orðum. enn sagði þo þar sem hann var ellri ok hafði lengr haft frettir af Vestrlondom. ok villdi hann þvi þessa ferþ fara. Enn hann feck oll landrað Magnusi konvngi. A þesso þingi skipaði hann morgvm lutum þeim sem landino heyrði. hann gaf ok vpp bondom at ongar sakir skylldi syslumenn sækia meðan hann væri i brottv vttan þær sakir sem stærstar væri. Til þessar ferþar hafði Hakon konvngr skip þat hit mikla er hann hafði gera latiþ i Biorgyn af eik einni. þat var með agætum drekahofðom ollum gull-logðom. ok sva svirarnir. morg hafði hann onnvr stór skip ok vel buin. Vm varit hafði Hakon konvngr sent vestr til Orkneyia Jon Langlifarson ok eftir leiðsogomonnom til Hialltlandz. þeir Jon foro til Suðreyia ok sogðo Duggal konvngi at hersins var ꜹstan ván. Enn þat orð lek a at Skotar mvndo heria i eyiarnar of svmarit. Enn Dvggall konvngr lꜹst þvi vpp at ꜹstan væri af Noregi .xl. skipa ok hoptuz Skotar við þat.

(Frá Hákoni konungi.)

326. Nockuro aðr enn konvngrinn var buinn sendi hann .iiij. skip vestr fyrir. þessir voro þar formenn. Rognvalldr vrka. Erlingr Jvarsson. Andres Nicholasson. Hallvarþr rꜹþr. þa er Hakon konvngr hafði buit skip sitt lagði hann brot or bǥnom ỽt til Eiðzvágs með allan herinn. ok for siðan inn til bæiar. ok dvalþiz þar nockurar nætr. ok for siðan ỽt i Herþlover. sem segir i Hrafnsmalum.

Sóttv soknhvattar
sveitir haleitan
geira glymstæri
glyggs or Finnbygðom.
allt fra iarþbelltis
æstan sigrflæstum
gialfr af Gætelfi
gætis hasæta.
Aungr sa ormvengis
otti vigdrottir
fleiri flugstæris
fleins i stað einom.

lukti lómbleckir
landa vtstrandir
hriða herskiðom
harðr ok rann garði.
Glumði a gialfrtomþom
gestils skeiðhestum
elldr of allvalldi
ægis nafnfrægiom.
skein af skætvgnom
skeiðom brynreiðar
sol af sigdeili
snottrom oþrotlig.

þeir Rognvalldr skilþoz i hafi. ok kom Rognvalldr [485] við Orkneyiom með svmum skipum. enn Erlingr ok Andres ok Hallvarðr sigldo fyrir svnnan Hialltland ok sva vestr fyrir þareyiarfiorð ok sa ecki land fyrr enn Sulnastapa vestr fra Orkneyiom. Siþan sigldo þeir inn vndir Skotland vndir Dyrnes ok gengo þar vpp ok brvtv kastala einn. enn menn þeir sem i voro flyðo vndan. Siðan brendo þeir meirr enn .xx. bæi. Ok þa sigldo þeir i Svðreyiar ok fvndo þar Magnus konvng or Mæn.

(Hákon konungr fór af Noregi.)

327. þrim nóttum eftir Seliamanna voku siglde Hakon konvngr i Solunndarhaf við ollum herinom. þa hafði hann verit konvngr at Noregi .xl. vettra ok .vi. vetr. var þa allgoðr byrr ok fagrt veðr. var flotinn allglæsiligr at sia sem her segir.

Læst af liðfostum
liosum valdrósar
brims a biarthimna
blómum veglioma.

ferþ var friþskerþis
flocka aþockut
heims vm hafstræma
hringa elldingom.

Hakon konvngr hafði miog valiþ lið a skip sitt. þessir voro i fyrirrvmi. þorleifr aboti af Holmi. sira Askatin. prestar .iiij. ok klerkar konvngs. Andres af þissisey. Andres Havarþarson. Gutthormr Gvllason ok þorsteinn broðir hans. Eirikr skota Gætzson. ok enn fleiri. þessir voro i krapparumi. Aslakr Dagsson. Steinarr herka. Klemit lági. Andres gvms. Eirikr Dvggalsson. Sighvatr Bæðvarsson. Hoskulldr Oddzson. Jon hóglifi. Arni slinkr. J þriþia rúmi var Sigurþr Jvarsson. Jvarr son Helga af Lofloi. Erlendr skolbeinn. Dagr af Svðrheimvm. Bryniolfr Jonsson. Guðleikr sneis. ok enn fleiri herbergismenn konvngs. Andres plytr var fehirðir konvngs. þessir voro i stafni. Eirikr skifa. þorfinnr

Sigvalldason. Kári Eindriþason. Guðbrandr Jonsson. ok enn fleiri skutilsveinar. Viþazt voro .iiij. menn i halfrymi. Með Hakoni konvngi for or Biorgyn Magnus iarl af Orkneyiom ok gaf konvngr honom gótt langskip. þessir voro lendir menn með konvngi. Bryniolfr Jonsson. Finnr Gaʋtzson. Erlingr Alfsson. Erlendr raʋðr. Barðr i Hestbæ. Eilifr i Naʋstdal. Andres pottr. Ogmvndr krækidanz. þessir voro fyrir framan siglo. Rognvalldr vrka. Erlingr Jvarsson. Jon drottning. Gaʋtr a Meli ok Nicholas i Gizka voro eftir með Magnusi konvngi. Hakon konvngr feck hægia byri ok var .ij. nætr i hafi ok tok Hialltland með miklum luta hersins þar sem heitir Breiðeyiarsund. sem Sturla qvað.

Leysti langrastar
landa styranndi
helldo vm haf alldir
húfum bládúfur.
lystiz hrein hestum
hofn af skipstofnom
elldi alfolldar
aʋþar gloðraʋþom.

Hakon konvngr la i Breiðeyiarsvndi nær halfom manaði ok sigldi þaðan til Orkneyia ok la vm hriþ i Elliðarvik. þat er næst Kirkiovági. þa lysti hann þvi fyrir monnom at hann mvndi skipta herinom ok senda svman svðr til Breiðafiarðar ok heria þar. Enn hann [486] sialfr sigldi til Rognvalldszvágs ok la þar vm hriþ. þa gerþi hann orð yfir a Katanes ok lagði a þa gialld ok het þeim friþi a mót. ella mvndo þeir sæta afarkostum. enn Katnesingar gengo vndir gialldit. sem her er kveþit.

Fyrst tok fiorleystum
froþr af nesþioðom
giolld hinn griþmilldi
gætir norðsættra.
oll var ognfallinn
olld a storvelldom
hrædd við herklæddan
herþi baʋðgerþar.

þa er Hakon konvngr lá i Rognvalldzvági dro myrkr mikit a solina sva at litill hringr var biartr vm solina vttan. ok hellt þvi nockura stvnd dags. Lafranz vokvdag sigldi Hakon konvngr yfir Petlandzfiorð. bað hann Orkneyinnga sigla eftir þegar þeir væri bunir. Magnus iarl var ok eftir. Hakon konvngr sigldi Lafranz vokvdag fyrir Hvarf við ollum herinom ok lagði til hafnar þar sem Halseyiarvik heitir. Siþan sigldo þeir til Raʋneyia ok þaðan i Skiþsund þar sem heitir Kerlingarsteinn. þar kom til hans Magnus konvngr or Maʋn ok þeir magar Erlingr Jvarsson. Andres Nicholasson ok Hallvarþr. Hakon konvngr sigldi þaðan i Mylarsund. enn þaðan vndir Kiarbarey. ok kom þar allr saman herrinn bæði Dvggall konvngr ok Suðreyingar. Hakon konvngr hafði þa a oðrv hvndraþi skiþa ok flest stor ok vel skiput.

(Hákon konungr sendi til Satíris.)

328. þa er Hakon konvngr la i Kiarbarey skipti hann herinom ok sendi hann svðr til Satirismvla fimtigi skipa at heria þar. þessir voro þar hofþingiar fyrir. Dvggall konvngr. Magnus konvngr af Mavn. Bryniolfr Jonsson. Rog(n)valldr vrka. Andres pottr. Ogmvndr krækidanz. Vigleikr prestzson. þa gerþi hann .v. skip til Bótar. þessir voro þar fyrir. Erlendr ravðr. Andres Nicholasson. Symon stvttr. Jvarr vngi. Siðan sigldi Hakon konvngr svðr fyrir Satiri ok lá þar sem Gvðey heitir. þar kom til hans Jon konvngr ok for hann a skip þorgisl byskvps. bað konvngr hann fylgia ser sem hann var skylldr til. enn Jon konvngr talþiz vndan þvi. sagði at hann hafði svarið eiþ Skotakonvngi ok hellt af honom meira riki enn Noregs konvngi. bað Hakon konvng gera rað fyrir þvi riki er hann hafði fengit honom. þar kom til Hakonar konvngs aboti einn af gramvnka klavstri ok bað fyrir stað sinom ok heilagri kirkio. ok konvngr veitti honom þat ok gaf fyrir bref sitt. þa kom ok til konvngs menn Dvggals konvngs ok sogðó at hofðingiar þeir er reþv fyrir Satiri Myrgaðr ok Engus hofðo eyna Jl ok villdo ganga a valld Hakonar konvngs. enn konvngr sagði at hann mvndi eigi heria nesit ef þeir kvæmi a valld hans vm daginn eftir fyrir hádegi. ella læt ek mina menn heria. Foro sendimenn aftr. Vm morgininn eftir komv þeir [1] Myrgaðr ok Engus til Hakonar konvngs ok logðo allt sitt mal a hans valld ok soro honom eiða ok fengv gisla. Hakon konvngr lagði gialld a nesit .x. hvndrvt navta. gafo þeir Engus eyna Jl i konvngs valld. enn konvngr skipaði eyna Jl Engus sem aðrir Suþreyinga hofþingiar hofðo af honom. sem segir [487] i Hrafnsmalum.

Hellt enn hraþmællti
hringa viþ þingaðr
leiþir lofskeiþom
leygs i Svðreyiom.
vpp gaf alkeppnom
Engus herfengna
Jl fyrir itrbóla
eyþi dalreyðar.

Stoð af stórraðom
styri gindyra
ogn of vrðvegnar
iarðir vestrgarða.
færðo hialmhirða
havsa friþlavsir
iofrar osvifrom
otta rándrottar.

Svnnan a Satiri er einn kastali. þar sat i einn ridari. hann for a fvnd Hakonar konvngs ok gaf kastalann i hans valld. konvngr skipaði kastalann Gvthormi backakolf. þar andaþiz Symon broðir. ok var lik hans flutt vpp a satiri ok grafinn at gramvnka klavstri ok breiddr yfir kogvrr. kalla þeir hann helgan.

[1]) *Saa synes rettet i Cd. for opr.* sendi.

(Frá hernaði Hákonar konungs.)

329. Nv er at segia fra þeim luta hersins er konvngr hafði sent til Satiriseiðz at heria. at þeir gengo þar vpp ok brenndo bygðir þær sem fyrir voro ok toko allt fe þat er þeir fengv. drapo ok nockura menn. enn allir flyðo vndan þeir er máttu. enn er þeir komv i meginbygðina kom þeim bref Hakonar konvngs ok fyrirbǫð þeim at heria. foro þeir þa vt vndir Gvðey til motz við Hakon konvng. sem her segir.

Gengo geðstrangir
gætis veg mæta
sars vm Satiri
sunnan logrvnnar.
sǫddo svartklædda
soknar dynbroka
bragnar byrgegnir
brandz a Skotlandi.

Hakon konvngr sendi svðr til Botar fyrir lettiskip. þvi at honom byriaði seint. til motz við þa er konvngr hafði þangat sent. Var þat þar tiþinda at þeir hofðo vnnit kastalann sva at þeir gafv vpp er i satv ok toko ser griþ af Norðmonnom. þar var einn skipstiornarmaðr er Rvðri het. hann þottiz ættborinn til Botar. ok fyrir þat er hann feck eigi eyna af Skotum gerþi hann þar mikinn ofriþ ok drap margan mann. ok fyrir þat varþ hann vtlagi af Skotakonvngi. Hann kom til Hakonar konvngs ok sór honom eiða ok gerþiz hans maðr ok bræðr hans .ij. við honom. Enn þegar er þeir voro i brotto fra Norðmonnom er vpp hofðo gefit kastalann drap Rvðri af þeim .ix. menn. þvi at hann þottiz þeim ongvm griþom hafa heitið. Siðan lagðiz eyin vndir Hakon konvng. sem her segir.

Ferð vann friþskerðis
fræg ok vvæginn
Bót af bǫgniotvm
breiða gvðleiðom.
bræfþiz biorkleyfðan
hrafn af valtafni
fellu fiandr stillis
fleygs i Svðreyiom.

Norðmenn þeir sem voro i Bót foro inn a Skotland ok brendo þorp nockut ok bæi marga. Rvðri for ok viða ok gerþi þat illt er hann matti. sem her segir.

Brunno bvmanna
bygðir vdygðar
heitr i hafsætrom
hallar lifgalla.
fellu fleinþollar
feigir svanteigar
svðr a sæskiðom
sottir herdróttum.

(Hákon konungr herjaði í Suðreyjom.)

330. þa er Hakon konvngr var i Svðreyiom komv orðsendingar til hans af Jrlandi at Jrar bvðo sig vndir hans valld ef hann kvæmi af þeim þvi vandræði er enskir menn hofðo þa vndir brotiþ. þvi at þeir

helldo þa alla hina beztu staði með sionvm. Sendi þa konvngr [488] til Jrlandz Sigvrþ svðreyska með lettiskipom ok profa með hverio Jrar villdi honom þangat bioða. Eftir þetta sigldi Hakon konvngr svðr fyrir Satirismvla við ollum herinom ok lagði at við Hereyiarsvnd. þenna tima komv iafnan sendimenn Skotakonvngs til Hakonar konvngs predicarar eða berfættv bræðr at leita vm sættir milli konvnga. þa let Hakon konvngr lǫsan Jon konvng ok bað hann fara i friþi hvert er hann villdi ok gaf honom margar goðar giafir. Litlu siðarr sendi Hakon konvngr menn til Skotakonvngs ok tok hann þeim alitliga ok tok likliga a sættum. foro sendimenn aftr. Hakon konvngr hafði skrá latiþ allar eyiar fyrir vestan Skotland þær sem hann kallaði ser. enn Skotakonvngr hafði nefnt þær sem hann villdi eigi lǫsar lata. var þat Bót ok Hersey ok Kvmreyiar. Enn vm aðra luti var skamt milli mals konvnga. enn þo geck eigi sættin saman. drogv Skotar vndan sættina þvi at þa leið a svmarit enn veðratta tok at vesna. Siðan sigldi Hakon konvngr inn vndir Kvmreyiar ollum herinom. fystv nv flestir at vpp væri sagt friþinom. ok væri heriat. þvi at herrinn hafði miog vistafatt.

(Frá hernaði Hákonar konungs í Skotlandi.)

331. Hakon konvngr sendi orð Skotakonvngi at þeir skylldi finnaz með ollum herinom ok tala enn vm sættir eða beriaz ella. tok Skotakonvngr olikliga at beriaz við Hakon konvng. Sva segir i Hrafnsmalum.

Bǫð enn bǫðfroði
bragna sigrmagnaðr
ǫstan orusto
optarr spiotskoptom.
þorðvt þrekstærðan
þegnar vfegnir
biors við blikryri
beriaz ýtveria.

Var nv i svndr sagt ollum griðom. þa sendi Hakon konvngr .xl. skipa inn i Skipafiorð. var þar fyrir Magnus konvngr af Mǫn ok Dvggall konvngr. Aleinn broðir hans. Engus ok Myrgaðr. Ok er þeir komv i fiorðinn toko þeir bata sina ok drogv vpp til vatz eins mikils er heitir Sokolofni. vm vatnit vttan lá eins jarls riki er Lofnath heitir. þar er ok mikill fiolþi eyia i þvi vatni ok vel bygðar. þessar eyiar eyddo Norðmenn við elldi. þeir brenndo ok alla bygðina vmhverfis vatnit ok gerþo þar hit mesta hervirki. sem Sturla qvað.

Drógv dynsveigis
darra flugskiarrir
bata bǫgniotar
breiðar strandleiðir.
eyddo vhræddir
eyiar geirrþeyiom
vegs i viðbygðom
vatni herskatnar.

Aleinn broðir Dvggals konvngs geck miog vm þvert Skotland ok drap margan mann. hann tok morg hvndrvt nꜹta ok gerþi mikit hervirki. sem her segir.

Herþv herferðir
hryggs i stórbygðir
viða vargfæðis
virðar geðstirðir.

feck hinn folkracki
felli gvnnspelli
olldom vkalldan
Aleinn lifdvalar.

Siðan foro Norðmenn til skipa sinna. fengo þeir þar storm mikinn sva at brꜹt nockur .x. skip. þa tok Jvarr holmr braða sótt þa er hann leiddi til bana.

(Frá sjáfarháska í Suðreyjum.)

332. Hakon konvngr la i Svðreyiom sem fyrr var ritat. Micials messa var a lꜹgardegi. enn manadags nottina eftir kom [489] a stormr mikill með ærslum ok rak kvgg einn inn a Skotland ok langskip. Mánadaginn æsti storminn sva at sumir hioggu trein enn suma rak. Konvngsskipit rak ok inn a sundit ok voro fyrir vij ackeri ok hit atta aþalackeri ok rak eigi þvi siðr. Litlu siðarr festi ackerin. Sva var þessi stormr mikill at menn sogðo gerningar vallda. ok hofðo menn þar hit mesta vás. sem her segir.

Mætti margfrettinn
miklum framstiklir
oþrar oþioða
innga gerningom.
leysti la brostinn
lꜹgr en skꜹtfogro
flꜹst or frónlestum
flestum bꜹg(l)estis.

Bles of bꜹðfusa
bragna fiolþ magnat
hregg a herbygðom
hriðar brimskiþom.
vpp rak alkepna
olld með herskiolldo
grvndar gialfr vndit
grand at Skotlandi.

(Frá Skotum ok Hákoni konungi.)

333. Þa er Skotar sa at skipin rak at landi somnvduz þeir saman ok foro ofan at Norðmonnom ok skütv at þeim. enn þeir vorðoz ok letv kugginn gæta sin. Skotar sottv at stundom enn iafnan fra. fellu þar fair menn enn margir vrðo sarir. þa sendi Hakon konvngr inn lið a batum nockurom þvi at þa lægði helldr veþrit. sem her segir.

Sendi snarlynda
sverþa blikskerþir
sveit hinn sigrmæti
sið til brynhriðar.

drap hina dulmiklu
drengia lof þengils
drott sa er dalgꜹta
dæmþi hersæmða.

þegar sem konvngs menn komv a land flyðo Skotar. Vm morgininn eftir kom Hakon konvngr a land ok mart folk með honom. let hann þa ryðia kvgginn ok flytia vt til skipa.

(Bardagi á Skotlandi.)

334. Litlu siðarr sa þeir her Skota ok ætluðo menn at þar mvndi vera Skotakonvngr sialfr. þvi at herrinn var mikill. Ogmvndr krækidanz var a hꝍgi nockurom ok sveit manna við honom. ok sottv Skotar at þeim þeir sem fyrstir foro. Norðmenn baðo Hakon konvng fara út til skipa ok villdo hann eigi hafa i hættu. enn hann bꝍð at vera a landi. enn þeir villdo þat eigi ok for hann i bati út vndir eyna til liðz sins. þessir voro lendir menn a landi. herra Andres Nicholasson. Ogmvndr krækidanz Erlingr Alfsson. Andres pottr. Erlendr rꝍðr. Rognvalldr vrka. þorlꝍgr bósi. Pall súri. voro allz manna a landi .viij. hvndrvt eða niv. voro .cc. manna vppi a hꝍginom hia Avgmvndi. enn annat liþit stoð niþri a mꝍlinni. þa droz at Skota herr. var nær .v. hvndrvt ridara með brynioðom hestum ok morgom spænskom essum ollum fordyktum. Skotar hofðo mikinn her fótgangandi manna vel buna at vapnum. mest hofðo þeir boga ok spꝍrður. Norðmenn þeir sem a hꝍginom voro dreifðoz ofan at sianom ok villdo eigi at Skotar kringði vm þa. Andres Nicholasson kom þa vpp a hꝍginn ok bað þa Ogmvnd leita ofan til fiorvnnar ok flꝍkra eigi sem flottamenn. Skotar sottv at fast ok grytto. var þa [490] mikill vapnaburðr at Norðmonnom. enn þeir foro vndan a hæli ok hlifðo ser. enn er þeir komv ofan a melinn foro þeir harðara enn þeir villdo. hvgði(!) þeir sem i fiorunni voro at hinir villdi flyia. ok hliopv þeir sumir til batanna ok komvz með þvi fra landi. Andres pottr hliop yfir .ij. batana ok i hinn þriþia ok for sva fra landi. Margir batar svcku niðr ok tyndoz nockurir menn. Sumir Norðmenn oku vndan a hæli ofan at sianom. þar fell hirðmaðr Hakonar konvngs Hakon af Steini. þa hrvcku Norðmenn svþr fra kvgginom. þessir voro þar fyrir Andres Nicholasson. Ogmvndr krækidanz. þorlꝍgr bosi. Pall súri. Var þar harðr bardagi. ok þo miog oiafnligr. þvi at .x. Skotar voro vm einn Norðmann. Einn vngr ridari af Skotum er Ferus hét ok rikr miog bæði at ættum ok riki. hann hafði hialm allan gvllroðinn ok settr dyrom steinvm. þar eftir var onnur hans herneskia. hann reið diarfligar a Norðmenn enn engi annarra. hann reið i gognom fylking Norðmanna ok aftr til sinna manna. þa var kominn i fylking Skota Andres Nicholasson. hann mætti þessom hinom agæta ridara. ok hio til hans meþ sverþi a lærit sva at i svndr tok bryniona. ok nam i sꝍþlinom staþar. toko

Norðmenn þar af honom agætt ballteum. þa var hinn harðazti bardagi. fellu menn af hvaromtveggiom. ok fleiri af Skotum. sem Sturla qvað.

Hlóþu hvgpruðir
hrings at brynþingi
varir vegstorir
virðar bavgnirðir.
fylldoz fiolselldom
frammi valgammar
hverr man hringþverris
hefna avþstefni.

Eilifr or Navstdal reyri a bati inn til bardagans ok for alldiarfliga. tok Norðmonnom at samnaz liþit. lettv Skotar þa vndan vpp a havginn. var þa glettv atsokn vm hriþ með skotum ok grioti. Enn er a leið dagian veittv Norðmenn Skotum atgongv vpp a havginn diarfliga. sem her segir.

Kvavddo kappstudda
kæris Norðmæra
havlþa hervalþir
hersar gvnnversum.
geck hin[1] gvnnrakka
gætis hásæta
hirð af hiorstærðom
hialldri iarnfalldin.
Beit at brynmóti
brvn i ravþtvnom
egg of odyggvar
alldar gvnntiallda.
aðr enn eggbriðar
vnda viglundom
skyndo skyþvndar
skotzkir alþroskins.

Skotar flyðo þa af havginom hverr sem matti i brot. foro Norðmenn þa i batana ok reyro vt til liðzins. Enn vm morgininn foro þeir a land eftir likom þeirra manna sem fallit hofðo. þessir fellu þar. Hakon af Steini. þorgils gloppa. hirðmenn Hakonar konvngs. Karlshofuþ ok Halkell. ok .iij. kertisveinar. Vgerla matto Norðmenn vita hvat fell af Skotum. þvi at þeir toko hvern er fell ok flutt til skógar. Hakon konvngr let flytia lik sinna manna til kirkio. Litlu siðarr sigldi konvngr vndan Kvmrey vt til Melaseyiar. þar komv til hans þeir menn sem hann hafði sent til Jrlandz ok sogðo honom [491] at Jrar buðo at hallda her hans allan til þess at hann frelsaði þa vndan valldi enskra manna. Hakon konvngr var miog a þvi at sigla til Jrlandz enn allr herrinn latti þess. lysti konvngr þvi þa at hann mvndi sigla til Svðreyia. þvi at herrinn hafði vistafátt. Eftir þat sigldi konvngr vndir Gvðey. ok þaðan vt i Jlarsvnd ok la þar tvær nætr. hann lagði gialld a eyna .ccc. navta. þaðan sigldi Hakon konvngr svnnodag hinn fyrsta i vettri ok fecк sva mikinn storm við myrkri at fa ein skip helldo seglum sinom. þa tok konvngr hofn i Biarkarey ok foro menn milli þeirra Jons konvngs. enn þo varð ecki af fvndi þeirra. þa spvrþi konvngr at hans menn hofðo hoggvit strandhogg mikit i Myl ok drepit nockura menn

[1]) hin Cd.

af Mylveriom. þaðan sigldi konvngr til Mylarkalfs. þar skilþiz fra Dvggall konvngr ok Aleinn broðir hans. ok skipaði (konvngr) honom þat riki er Jon konvngr hafði haft. Rvðra skipaðe hann Bót. enn Myrgaði Hersey. Dvggali gaf hann kastala þann er Gvthormr backakolfr hafðe setið i vm svmarit. J þessarri ferþ hafði Hakon konvngr aftr vnnit riki þꝍ oll er Magnus konvngr berfættr hafði eignaz ok vnnit af Skotlandi ok suðr sem her segir.

Oll vann Egða stillir
aftr geirbrvar krapta
skiott af skotzkom drottum
skattlꝍnd megin grꝍndoðz.
reisti ongr við yngva
vlest fyrir haf vestan
rogsækis varþ riki
randveðrs boðe grvndar.

Drepnir hirðmenn Hakonar konvngs.

335. Hakon konvngr sigldi or Hrꝍneyiom ok stefndi norðr enn veðr geck a moti honom ok sigldi hann i Vestrafiorð a Skiði ok tok vistagialld af eyionni. þaðan sig(l)di hann fyrir Hvarf. enn er hann kom fyrir Dyrnes fell veðrit i logn. let konvngr þa flytia skipin i Goafiorð. þat var tveggia postvla messo Symonis ok Jvde. Sa atburðr varþ vm daginn at .ix. menn af skipi Andres bivza foro a land a bati. litlu siðar var heyrt op til þeirra a land vpp. reyro menn þa til af skipom ok voro .ij. teknir af svndi miog sarir. enn .vij. voro drepnir a landi. ok hofðo Skotar komit at þeim. Enn þegar er Skotar sa þetta liopv þeir til skógar. enn Norðmenn hofðo likin með ser. Manadag sigldi Hakon konvngr til Orkneyia i Rꝍgnvalldzvág ok mestr luti hersins. Ok er þeir sigldo yfir Petlandzfiorð var vppi rꝍst mikil a firþinom ok tyndiz þar i eitt skip or Rygiafylki ok allir menn þeir sem a voro. Jon i Hestbæ rak ꝍstr eftir firði ok lagði nær at hann mvndi reka i svelginn. enn með gvðz miskunn rak skipit ꝍstr a haf ok sigldi hann til Noregs.

Hacon konvngr for til Kirkivvags.

336. Enn er Hakon konvngr la i Orkneyiom. var þa sigldr mestr luti hersins til Noregs. svmir við orlof konvngs. enn margir gafo ser sialfir orlof. Ok með þvi at seint byriaði. tok konvngr þat rað at sitia i Orkneyiom vm vettrinn. Nefndi hann til .xx. skip at vera eftir. enn gaf [1492] oðrom orlof. enn eftir voro allir lendir menn. gerþi konvngr þa bref til Noregs vm þa luti sem nꝍðsyn bar til. Eftir allra heilagra messo let konvngr sigla skipi sino til Meþallandzhafnar ok voro þar vpp sett skipin. Siðan for hann til Kirkiovágs. var hann þa kraukr miog. hann for i byskvps garþ við sinom monnom þeim sem hann

hellt borð. helldo þeir baðir konvngr ok byskvp borð i hollinni hvarr sinom monnom. enn konvngr mataþiz vppi i herbergiom. Hann let skra lendom monnom ok sveitarhofðingiom eyris lond til vistatoku. Andres plytr var drottseti konvngs. þessir voro lendir menn i Kirkiovági. Bryniolfr Jonsson. Erlingr Alfsson. Rognvalldr vrka. Erlingr i Biarkey. Jon drottning. Erlendr rævðr. enn aðrir lendir menn voro i heraði.

Hacon konvngr sivcr mioc.

337. Hakon konvngr hafði vm svmarit vokur miklar ok ahyggior. Ok þegar hann kom i Kirkiovág lagðiz hann bratt i reckio af sótt. enn er hann hafði legit nokkurar nætr. lettiz honom helldr. ok var hann a fótum .iij. daga. þa let hann gera ser kerbað ok for i ok let raka sig. þa sævmv nótt eftir þyngðiz honom. ok lagðiz hann þa enn i rekkio. J sottinni let hann ser lesa bifliam. Siðan let hann lesa noræno bækr nætr ok daga. Hakon konvngr þottiz finna at erfiðaþi sottarfar hans. gerþi hann þa rað fyrir malagiofvm við hirð sina ok kvað a at gefa skylldi mork brenda hveriom hirðmanni. enn halfa mork gestum ok kertisveinom. hann let ok vega allan borðbvnað sinn ogylldan ok bað þar af gefa ef annat þryti. þa voro ok ritvð bref til Magnus konvngs vm landskipan ok aðra luti þa sem Hakon konvngr villdi monnom liþsinna. Hakon konvngr var oleaðr einni nott fyrir Luciomesso. var þar at þorgisl byskvp af Stafangri. Gillibert byskvp af Hamri. Heinrekr byskvp af Orkneyiom. þorleifr aboti ok margir aðrir lærðir menn. ok aðr hann væri smvrðr. mintvz menn til hans þeir sem við voro. var hann þa enn málhress. þa frettv trvnaðarmenn hans ef hann ætti nokkurn son eftir annan enn Magnus konvng. enn hann tok mikinn af þvi at þat væri eigi.

Andlat Haconar konvngs.

338. Messvdagr Lucio meyiar var a þorsdegi. enn lævgardaginn eftir siþ vm kvelldit þrævngði sva sottarfari konvngsins at hann misti malsins. Ok at miðri nótt liþinni kallaði almattigr gvð Hakon konvng af þessa heims lifi. var þat ollum monnom þeim sem við voro hinn mesti harmr. ok morgvm þeim sem siðarr frettv. Eftir andlat konvngsins voro svngnar salutiþir. Siðan gengo menn brot or herbergino allir menn nema þorgisl byskvp ok Bryniolfr Jonsson ok .ij. menn aðrir. þeir þógv likino ok veittv alla þionvsto þa er samði sva agætvm herra ok hofþingia sem Hakon konvngr var. Svnnodaginn var lik

konvngs borit vpp i lopthollina ok sett a barar. likit var klætt tignarklæðom ok sett garland a hofoð honom. ok buit at ollu vm sem vera atti vm koronaðan konvng. stoðv kertisveinar með kertum. [493] var liost of alla hollina. þa geck til folkit at sia likit ok syndiz monnom biart ok þeckiligt ok fagr roði i andlitino sem a lifanda manni. Vakti hirðin yfir likino vm nottina. Tyrsdaginn var lik konvngs lagit i kisto. ok var hann iarðaþr i Magnuskirkio i korinom ok breiddr yfir kꜹgvrr. þa var gert rað fyrir at allan vettrinn skylldi hallda hofvtvorð yfir legi konvngsins. Vm jolin veitti Andres plytr sem konvngr hafði rað fyrir gert ok var ollum monnom gefinn goðr mali.

Lik Hakonar konvngs fært i Biorgyn.

339. Hakon konvngr hafði til þess skipat at lik hans skylldi flytia ꜹstr til Noregs. ok villdi hann vera grafinn hia feðr sinom. Ok er af leið hávettri var fram sett hit mikla skip þat er Hakon konvngr hafði vestr haft ok buit skiott. Geck þa hirðin við likinv v́t vm Skalpeið til skipsins. voro þeir mest fyrir skipi þorgisl byskvp ok Andres plytr. Letu þeir i haf lꜹgardag hinn fyrsta i forsto ok fengo horð veðr ok þver. ok toko land suðr i Silavági. Sendo þeir þa bref Magnusi konvngi ok sogðo honom þessi tiþindi. Siðan foro þeir norðr til Biorgyniar sem gaf. komv þeir i Laxavag fyrir Benedictus messo. Messudaginn reyri Magnus konvngr i moti likino. var þa lagit skipino við konvngsgarþ ok borit likit vpp i svmarhollina. Vm morgininn eftir var likit borit til Kristzkirkio v́t. geck þar með Magnus konvngr ok drottningar baðar hirðin ok bæiar folk. Eftir þat var likit iarðat i korinom Kristzkirkio. ok þackaði Magnus konvngr likferþ með morgom fogrom orðom. þar stoð allr lyðr yfir með hryggv hvgskoti. Sem Sturla qvað.

þrim nottum kom þrottar
þinghlynr til Biorgyniar
aþr enn allvalld prvðan
ofs dynviðir grofv.
margr stoð malmafergir
mikit striþ var þat siðan
lyða grams yfir leiþi
litt katr með bra váta.

Hakon konvngr var jarðaþr .iij. nottum fyrir Mariomesso. þa var liþit fra burð vars herra Jesu Kristi .mcc. ara ok .lx. ok .iij. ár.

Sagt fra yfirlitvm konvngs.

340. Hakon konvngr hafði verit ecki hár meþalmaðr ok vel vaxinn. herþibreiðr ok miðmior. helldr har i sessi. hærþr vel. eygðr miog ok þo vel. Ollum var hann hvgþeccr ok a þann hátt miog sem verit hafði Sverrir konvngr. mikilleitr i andliti ok litgoðr. Hann var bliþr þa

er honom var gott i skapi enn grimligr þa er hann var reiðr. hveriom manni katari ok lettari ok vakrari. bliðr var hann við fatækia menn iafnan. Hann var látgoðr er hann sat með hofðingiom. snialir i mali ok vel talaðr a þingom. manna vitraztr bæði til laga ok raðagerþar. þat mælltu þeir menn vitrir er sendir voro til hans af oðrom hofþingiom at þeir hefði ongan hofþingia sét þann er þeim þætti helldr vera bæði felagi ok konvngr ok herra. Hann let miog bǫta log ok landz rétt i Noregi. hann let þat setia i bokina sem nv erv kollut hin nyio log. hann tok af oll manndrap ok fothøgg ok handhogg innanlandz. engi skylldi sa þrifaz i landi [494] er tæki annars mannz eignarkonv. ættvig oll let hann af taka. sva at engi skylldi giallda annars tilverka. nema bæta at þeim luta sem log segði a hann.

Talþar landzbætr ok lagaskipan.

341. Hakon konvngr lagði meira hvg a at styrkia gvðz kristni i Noregi enn engi konvngr annarr fyrir honom. siþan var hinn helgi Olafr konvngr. Hann let gera kirkio i Trvms[1] ok kristnaði þa kirkiosokn. Til hans komv ok margir Biarmar er flyit hofðo østan fyrir ofriþi Tattara. ok kristnaði hann þa ok gaf þeim einn fiorð er Malangr heitir. Hann let ok kirkio gera i Vfota ok virki við Agðanes ok bryggioker. ok hann let gera trehollina i konvngsgarþi i Niðarosi. ok kapellu vpp af konvngs herbergiom. hann let gera kirkio i Gvley norðr fra Biorgyn ok færði þangat Gvlaþing. hann let gera Postulakirkio i konvngsgarþi i Biorgyn af steini ok Olafskirkio ok kløstriþ með. hann let ok hvsa konvngsgarþ i Biorgyn með goðvm .ij. steinhollum. ok steinmv́r vm konvngsgarþ. ok kastala yfir baðom hliþvnom. hann let gera Katrinarkirkio við Sandbrv ok spitalann. ok gaf til .cc. manaðarmatar ból. hann let alhvsa borgina i Biorgyn ok gera mvrinn. ok allra heilagra kirkio i Vágsbotni ok gaf hann þar til .c. manaðarmatar bol i sott sinni. hann let kirkio gera a Avgvalldznesi er hin fiorða er mest heraðzkirkia i Noregi. hann let gera steinmv́r vm Tvnsberg ok kastala yfir portvnum. ok Gøtakastala yfir Danakleif. hann let hvsa allt bergit ok konvngsgarþ við Lafranzkirkio. hann let ok gera spital fyrir svnnan Olafskirkio ok gaf til .xxx. marka ból. hann let grafa v́t divp við Skeliastein sva at nv ma fara kvggvm enn aðr matti varla smaferiom. hann let gera Berfættvbræðra kirkio i Tvnsbergi. ok var hon siðan færð svðr i Dragsmork. ok let hann þar gera Mariokirkio ok steinkirkio ok gaf til .v. tigi marka ból. hann let gera borg a Valkabiorgvm ok

[1]) *Saa rettet i Cd. for opr.* Tvnsbergi.

færa þangat Nichólaskirkio i Oslu. hann let gera konvngsgarþ vt a eyrom i bænom ok hvsa Valldisholma ok gera borg i Konvngahellu i Ragnhilldarholma. hann let ok byggia Gvlleyna ok hvsa ok ryðia Ekreyiar ok gera þar trekirkio. hann let byggia Malstrandir ok margar aðrar eyþieyiar i Vikinni. hann let gera steinborg i Miors i holmanom við Ringisakr ok hvsa veizluholl a Viðheimi i Eyiabui. hann let gera veizluholl a Steig. ok bv a Hofi i Breiþin ok veizluholl ok lagði eignir til. hann let gera kapellu i þoptyn ok veizluholl. Hakon konvngr keypti Ló i Vppdali ok let gera bv a ok veizluholl ok kapellu. hann let ok gera mv́r vm Sverrisborg a Steinbiorgvm ok hvsa siðan Baglar hofðo brotiþ. — Jesus Kristr faðir ok sonr ok heilagr andi gæti ok geymi. semi ok signi sliks herra sál. er sv́a marga nytsamliga luti hefir eftir sig leifða sem þessi hinn signaði herra Hakon konvngr. Lykr her sǫgvnni.

REGISTER OVER PERSONSNAVNE.

TILLÆG TIL PERSONSNAVNE.

(Fortegnelse over Tilnavne.)

---

afráðskollr, þorgeirr.
agnhöttr, Sigurðr.
ákafr, Ámundi.
ambi, Arnbjörn.
árbót, Álof.
askmaðr, Álfr.
Aura-Páll.
austansjór, Auðun.
austráðs, Kári. Sigurðr.

baggi, Eiríkr.
bakkakólfr, Guthormr.
bakrauf, Gilli.
balli, Óttarr.
banamaðr, Gunnarr.
barki, Björn.
Barna-Pétr.
bastarðr, Vilhjálmr.
bekill, Eindriði.
berfœttr Magnús.
bestill, Bergþórr.
bildr, Sigurðr.
birtingr, Óttarr.
bjóðaskalli, Eiríkr.
blaðspjót, Saxi.
blaðstakkr, Magnús.
blakkr, Árni. Guðólfr.
blóð (r. blökk), Ása.
blóðöx, Eiríkr.
Blót-Sveinn.
boddi, Ívarr.
bokkr (bukkr), Bergþórr.
bosi, þorlaugr.
bratti, Bárðr. Hallvarðr.

Braut-Önundr.
Brennu-Flosi.
brigidarskalli, Árni.
brimsteinn, Bárðr.
Brodd-Helgi.
broki, Magnús.
brokkr, Björn.
brosa, Birgir.
brúðr, þorleifr.
buzi, Andres.
bryggjufótr, Sveinn.
byrðarsveinn (byrðusteinn), Pétr.

daðaskáld, Eyjólfr.
dálkr, Ólafr. Páll.
Danmarkarbót, þyri.
drafli, þórðr.
dregill, Eiríkr.
drengr, Ólafr. Ögmundr.
dróttning, Jón.
dryllr, þórólfr.
dúfa, Hákon.
dunta, Ívarr.
dvergr, Eilífr.
dyntill, Áslákr. Herjólfr.
dyrðill, þorkell.
dýri, Ívarr.

eimuni, Eiríkr.
eisli, þorfinnr.
eitrkveisa, Björn.
elfsi, Álfr.
eng, Eysteinn.
eysill, Hákon.

fákr, Hákon.
fari, Úlfr.
fasi, Úlfr.
faxi, þórir.
fertill, Sigurðr.
físs, Gunni.
fitjaskalli, Áslákr.
fjónkr, Guthormr.
fjöruskeifr, Árni.
flekkr, Bárðr. þorgeirr.
fleskhúnn, Helgi.
flettir, Haraldr. Saxi.
flíða, Páll.
flík, þórir.
flý, Úlfr.
fótr, Páll.
friðarkolla, Margrét.
fægir, Hávarðr.

galinn, Hákon.
gandr, Hárekr.
gapamunnr, Erlingr.
gás, Páll.
gauti, Gjafvaldr.
geigr, Guðini.
Geirstaðaálfr, Ólafr (2).
geit, Finnr.
gellini, Arnljótr.
gellir, þórðr.
geysa, þorkell.
gloppa, þorgils.
glumra, Eysteinn.
glæsirófa, Styrkárr.
gnit, Özurr.
gottsmjör, Gauti.
grábarði, Guthormr.
gráfeldr, Haraldr.
granrauði, Haraldr.
grettir, Ívarr.
gríss, Hákon.
grjónbakr, Gunnarr.
grómr, þorbjörn.
grön, Kolbeinn.
gullbrárskáld, Bjarni.
Gull-Haraldr.
gullkroppr, Reiðúlfr.
gullskeggr, Haraldr.
gullskór, Hallvarðr.
gulltönn, Hálfdan.
gullveggr, Eiríkr.
gums, Andres.
gúa, Áslákr.

hábrók, Haukr.
haka, þrándr.
haklangr, þórir.
háleggr, Hálfdan.
hali, Bárðr.
hamarskáld, þorkell.
hani, Áslákr.
harðmagi, Heðinn.
harmr, Ásvarðr.
hástaði, þorgisl.
hauldr, Hávarðr.
hausakljúfr, þorfinnr.
heggr, Guthormr.
heiðafylja, Eindriði.
heiðum hærri, Rögnvaldr.
heimnes, þorsteinn.
hein, Haraldr.
helsingr, þórir.
herðibreiðr, Hákon.
herjardalr, Árni.
herka, Steinarr.
hestr, Bjarni.
hímaldi, Erlendr.
hít, Brúsi. Hallvarðr. Sigurðr.
hjálmhús, Ívarr.
hjúpa, Sigurðr.
hjörtr, Sigurðr. þórir.
hóglífi, Jón.
hólmr, Ívarr.
hólmskalli, Áslákr.
hringr, Erlingr. Sigurðr. þorbjörn.
hrísi Sigurðr.
hrúga, Kolbeinn.
hryggr, Hróaldr.
húkr, Björn. Hallkell.
hundr, Sigurðr. þórir.
húsfreyja, Sæmundr. þórðr.
hvassi, Hárekr. Helgi.
hvínandtorði, þórir.

nef, Ívarr.
nefja, Hrólfr. þorkell.

ormr í auga, Sigurðr.
orri, Eysteinn (2).

paktin, Sigurðr.
paris, Jón.
partin, Sigurðr.
plytr, Andres.
posi, Arnbjörn.
pottr, Andres.
pungelta, Hákon.
púss, Ingimundr.
rámr, Bergþórr.
rauðr, Erlendr. Hallvarðr. þorsteinn.
Raza-Bárðr.
remba, Ámundi.
réttilbeini, Rögnvaldr.
rígr, þorbjörn.
roði Álfr.
rúfa (rúga), Árni.
rúmstafr, Erlingr.
rusli, Grímr.
rykkill, Ragnarr.
rönd, Hákon.

Sáða-Gyrðr.
saltsáð, Sigurðr.
sámr, Gunnarr.
sandhafri, Jón.
sandi, Ögmundr.
Sauða-Úlfr.
sauprúðr, Loðinn.
sepill, Sigurðr.
síkr, Sóni.
silki, Jón.
silkiauga, Sigurðr.
sim, Sigurðr.
sindri, Guthormr.
sipill, Ingibjörn.
siris, Eiríkr.
skafhögg, þorbergr.
skagi, þrándr.
Skakkaskáld, þorbjörn.
skálaglam, Einarr.
skáldaspillir, Eyvindr.
skálkr, Hallvarðr.
skálpr, Símon.
skarði, þorgisl.
skaufuskalli, þorljótr.
skegg, Nikolás. þórir.
skífa, Eiríkr.
skinnhúfa, þorgrímr.
skinnknífr, Beni.
skirja, Guðröðr.
skítráðr, Skagi.
skjaldarband, Andres.
skjálgr, þórólfr.
skjappa, þorleifr.
skógarnef, Ormr.
skolbeinn, Erlendr.
skolli, þórðr.
skorpa, Örnólfr.
skota, Eiríkr.
skrauthanki, Ívarr.
skreyja, Eyvindr.
skrúðhyrna, Sigurðr.
skrukka, Skervaldr.
skrækr, Duggáll.
skurfa, Kálfr. Örnólfr.
skvaldri, Halldórr.
skygnir, Úlfr.
skæla, Andres.
slafsi, Friðrekr.
slefa, Sigurðr. þorsteinn.
slembir, Sigurðr.
sleppa, Smiðr.
slinkr, Árni.
slóði, þorbjörn.
slyðra, þorgisl.
smetta, Ívarr.
smjörbakr, Einarr.
smyrill, Jón.
snákr, Eyvindr.
snara, Ásbjörn.
sneis Guðleikr. Ívarr.
snækollr, Óttarr.
sprakaleggr, þorgils.
stagbrellr, Eiríkr.
stál, Jón.
standali, Bárðr.

standeykr, Alfr.
stangarfylja, Haraldr.
staurr, Ketill. Loðinn. Símon.
steinveggr, Erlingr.
steypir, Pétr.
stilkr, Eiríkr.
storka, Árni.
storkr, Sigurðr.
Strað-Bjarni.
strangi, Pétr.
Strút-Haraldr.
strykr, Ásólfr.
stryllr, Steingrímr.
sturla, Árni.
stuttfeldr, þórarinn.
stuttr, Símon.
Styrjaldar-Magnús.
súri, Páll.
svaði, Hallvarðr.
Svína-Grímr.
sviptir, Ögmundr.
sygnakjúka, Serkr.
sylgja, Jón.
sýr, Sigurðr.
sýri, Eysteinn.
sæta, Sigríðr.

taparðr, Jón.
Tíðinda-Skopti.
tjúguskegg, Sveinn.
toppr, Eiríkr.
Torf-Einarr.
toti, Özurr.
tott, þórir.
trafali, Eysteinn.

trésskegg, þórir.
trételgja, Ólafr.
[Tunnadólgr], Egill.
tvískiptingr, Jón.
tönn, Melbrigði. þórðr.

úgæfa, Ólafr.
úkristni, Halldórr.
úlfaldi, Brynjólfr (2).
ullserkr, Egill.
ullstrengr, Sigurðr.
úmagi, Jón.
undan fjalli, Gási.
urka, Rögnvaldr.
úskeyndr, Áli.
útvík, Ívarr.
uxafótr, þorsteinn.

vágaskálm, Páll.
vandræðaskáld, Hallfreðr.
vargr, Bárðr.
veiðikonungr, Guðröðr.
vendilkráka, Óttarr.
veradalr, Vegarðr.
veseti, Haraldr.
völubrjótr, Vemundr.

þambaskelfir, Einarr.
þegjandi, þórir.
þingskaun, þormóðr.
þúfuskítr, þorgils.
þömb, Jósteinn.

ölbogi, Eyvindr.

REGISTER OVER STEDS- OG FOLKENAVNE.

CODEX FRISIANUS.

EN SAMLING AF NORSKE KONGE-SAGAER.

UDGIVEN

EFTER OFFENTLIG FORANSTALTNING

VED

C. R. UNGER.

CHRISTIANIA.

P. T. MALLINGS FORLAGS-BOGHANDEL.

1871.

Paa P. T. Mallings Forlag er udkommen:

Norsk Ordbog

af

Ivar Aasen.

Anden forøgede Udgave

af

Ordbog over det norske Folkesprog.

1ste og 2det Hefte.

Værket vil omfatte cirka 64 Ark og udkomme i 8 Hefter à 6 Skill. pr. Ark. 3die Hefte udkommer i Løbet af anstundende Septbr. Maaned.

Christiania i August 1871.